Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

តេយា ពស្ស ភកចេពា អេទហេពា ឆម្មាឆម្ពុទ្ធស្ស

មជ្ឈិមនិកាយេ

ដូបទិបណ្ណាស-អដ្ឋកថា

១. ឌេចឌហចេក្កោ

១. ឌេចឌហសុត្តចណ្ណតា

១. ខុចំេយ សុពត្តិ ឌេចឌហសុត្តំ. ពត្ថ ឌេចឌហំ តាយាពិ ឌេចា ចុក្ខត្តិ ទាឌាេតា, ពត្ថ ច ឆញ្ញទាឌ្ទតំ មក្កលេបិក្ខទោឝី អេហាឆិ បិឆាឌិកា អាទក្ខឆមុត្តា, ឆា ឌេចាតំ ឌហត្តា "ឌេចឌហ"ត្តិ បញ្ញាយិត្ថ. ពទុបិកាឃ េឆាបិ តិកេយា ឌេចឌហេត្តុច ឆង្ខ ករេពា. ភកចា ពំ តិកមំ តិស្សាឃ លុម្ពិតិចេត ចិហទេពិ. ឆត្ថំ ពំ បុេទ្ធាកពេហត្វាពិ បុេទ្ធា កពកមុបច្ចឃា. ត្តាមិតា កមុេចឌតញ្ញា កិទិឃេចឌតញ្ញា បជិក្ខិបិត្វា ខុកំ ចិបិកេចឌតេមច ឆមុជិច្ឆត្តីពិ ឌេស្សេពិ. ខុចំ ចាឌិេតា, កិក្ខេច, តិកណ្ណាពិ ត្តាមិតា បុេទ្ធា អតិឃេមត្វា ចុត្តំ តិឃេមត្វា ឌេស្សេពិ.

អហុចេមត្មមឃត្តិ ត្តាឌំ ភកចា េពរំ អឌាតតកាចំ ឌាតេត្តាច េកចលំ កលិឆាឆតំ អាេទាេបត្វាកាេយា បុច្ឆិ. េឃ ហិ "មយំ អហុចមា"ពិបិ ត ឌាតត្តិ, េព កចំ កមុស្ស កពកាចំ ចា អកពកាចំ ចា ឌាតិស្សត្តិ. ដូត្តទិបុច្ឆាឃបិ ខុេមច តេឃា.

២. ខុចំ ឆេត្តពិ ទុព្ធអទុក្ខក្ខេគ្គ (ម. តិ. ១.១៤៩-១៥០) មហាតិកណ្ណស្ស ចេឌេត ឆេច្ច ឆេត្តពិ អេត្វា, ត្តាឌ បត ខុត្តកស្ស ជាតស្ស ពុមញ្ញំ អឌាតតកាេច ឆេត្តពិ អេត្វា. ត កលត្តិ ត ឃុត្តំ.

៣. កាទ្ធហុបេលបេតតាពិ ជាហល្វបេលបេតត, បុតប្បុតំ ចិឆេទខ្មិេពត, ត បត ពលិឃា លិេត្តត ចិឃ. ខុឆតិឃាពិ ខុឆតិឆលិកាឃ អត្តមេឆា តត្តកចជិឃាបិ. ខុេឆឃ្យាពិ កម្កុំ ចា ដូត្តាតំ ចាពិ ចីមំេឆឃ្យ. អកឌក្កាេត្តិ ឈាយហទឹពកស្ស ចា អាមលកស្ស ចា ទុណ្ណំ ឌ្ជេហេឃ្យាពិ បក្ខិេមឃ្យ. អេទាេកាពិអាឌិ មាកត្លិឃឆុេត្ត (ម. តិ. ២.១៦៣) ចុត្តេមច.

ខុចេមច េលាពិ ខុត្ថ ត្តាឌំ ឌ្ជបម្ពុឆំឆត្តតំ, ឆេល្លត ចិដ្ឋស្ស ហិ ចិដ្ឋកាេល េចឌតាឃ បិកជកាេលា ចិឃ ត្តេមឆំ "មយំ បុេទ្ធា អហុចមាចា េតា ចា, បិបកមុំ អកេមញាចា េតា ចា, ខុចទូបំ ចា បិបំ កេមញា"ពិ ឌាតតកាេលា ឆិឃា. ចលាមុពស្ស បទិកត្តតាឌីសុ ចញ្ចុ កាេលសុ េចឌតាឃ បិកជកាេលា ចិឃ "ខុត្តកំ ចា េតា ទុក្ខំ តិឌ្ជិណ្ណំ, ខុត្តេក ចា តិឌ្ជិេណ្ណ ឆត្ថមេច ទុក្ខំ តិឌ្ជិណ្ណំ ភចិស្សពិ, ឆុឌ្ធេត្ត បពិជ្ជិពា តាយ

ภวิสฺสามา"ติ ชานนกาเล สิยา. อปรภาเค ฐาสุกาวชานนกาเล วิย ชิเนฏฺฐว ธมฺเม อกุสลานํ ธมฺมานํ ปหานาย กุสลานํ ธมฺมานํ อุปฺปาทาย ชานนกาเล สิยา. เอวเมตฺถ เอกาย อุปมาย ตโย อตฺถา, จตูหิ อุปมาหิ เอโก อตฺโถ ปริทีปิโต.

๓. ฐเปตฺวา ปน เตน เอกมฺปิ น ชานนฺติ, วินชฺชิตฺวา กเตน สเลฺล อวิโนท "วิโนทสิ ยมา"ติ ปจฺจตฺติกสฺส วจนปฺปมาณโต "วิโนทสี"ติ สญฺญํ อุปฺปาเทตฺวา ทุกฺขปฺปตฺตปุริโส วิย เกวลํ มหาภิกฺขุสฺส วจนปฺปมาเณน สทฺธาเยตํ สทฺทหนฺตา เอวํ สลฺลาปมาย ภาวิตา ติกฺขิตา ปญฺญาหริตํ อสงฺเกตฺวา ยถา ตาม ทุกฺขเล สุเภลา ยิกํ อุฏฺฐาเปตฺวา สามิกสฺส อภิมุขํ กริตฺวา อตฺถกา ชุสกฺกติ, เอวํ มหาภิกฺขุสฺส มตฺถเก วารํ ปกฺขิปนฺตา นิเสณฺณา, อาจริโยติอาทิมาหํสุ.

๔. อถ เต ภวถา สาวตฺถิยํ ติกฺขปญฺญตฺตา ปญฺญา เตน ฐเปตฺวาติอาทิมาห. ตตฺราย อุตฺตานตฺโถ เตสุ ปญฺญาสุ ธมฺเมสุ อายตนฏฺฐาเนสุ กา อตีตํเส ญาณนฺติ อตีตํเส อาทิยติ ญาณนฺติ กา ญาณ. ยา อตีเต อารพฺภ มหาภิกฺขุสฺส ญาณ, สา กตมา? กึ กุสลา อกุสลา, กุสลวิปากา อกุสลวิปากาติ ปุจฺฉติ. เสสปเทสุปิ เอเสว นโย. สมาปชฺชิตฺวา สมาปตฺตึ ปฏิหาริตฺวา ปญฺญาภาวกถํ. อุตฺตาวตา เตน "อปเรน สทฺธึ, สตฺถุทสฺสเน อุยฺยา"ติ สทฺธาเนกถํ ตาม ทสฺเสติ.

๕. อวิชฺชา อญฺญาณาติ อวิชฺชาย อญฺญาเณน. สมฺโมหาติ สมฺโมเหน. วิปจฺจตาติ วิปรีตโต สมฺโมหน, วิปลฺลาสคฺคาหํ วา คาหาติ อตฺโถ.

๖. ทิฏฺฐธมฺมเวทนียนฺติ อิมสฺมึเยว อตฺตภาเว วิปากทายกํ. อุปปชฺชเวทนียนฺติ ปรโลเก. อนนฺตรนฺติ วินเยน. สมฺปรายเวทนียนฺติ ทุติเย วา ตติเย วา อตฺตภาเว วิปากทายกํ. สุขเวทนียนฺติ อิฏฺฐารมฺมณวิปากทายกํ กุสลกมฺมํ. วิปรีตํ ทุกฺขเวทนียํ. ปริปกฺกเวทนียนฺติ ปริปกฺเก นิพฺพตฺเต อตฺตภาเว เวทนียํ, ทิฏฺฐธมฺมเวทนียสฺเสตํ อธิวจนํ. อปริปกฺกเวทนียนฺติ อปริปกฺเก อตฺตภาเว เวทนียํ, สมฺปรายเวทนียสฺเสตํ อธิวจนํ. เอวํ สนฺเตปิ อยเมตฺถ วิเสโส – ยํ ปฐมวเย กตํ ปฐมวเย วา มชฺฌิมวเย วา ปจฺฉิมวเย วา วิปากํ เทติ, มชฺฌิมวเย กตํ มชฺฌิมวเย วา ปจฺฉิมวเย วา วิปากํ เทติ, ปจฺฉิมวเย กตํ ตตฺเถว วิปากํ เทติ, ตํ ทิฏฺฐธมฺมเวทนียํ นาม. ยํ ปน สตฺตทิวสพฺภนฺตเร วิปากํ เทติ, ตํ ปริปกฺกเวทนียํ นาม. ตํ กุสลมฺปิ โหติ อกุสลมฺปิ.

ตตฺริทํ วตฺถุ – ปุณฺณา นาม กิร ทุคฺคตมนุสฺสา ราชคเห สุมนเสฏฺฐึ นิสฺสาย วสติ. ตเมนํ เอกทิวสํ นครํ นกฺขตฺตํ สงฺฆุฏฺฐํ เสฏฺฐี อาห – "สเจ อชฺช กสิสฺสสิ, เทฺว จ โคเณ นงฺคลญฺจ ลภิสฺสสิ. กึ นกฺขตฺตํ กีฬิสฺสสิ, กสิสฺสสี"ติ. กึ เม นกฺขตฺเตน, กสิสฺสามีติ? เตน หิ เย โคเณ อิจฺฉสิ, เต คเหตฺวา กสาหีติ. โส กสิตุํ คโต. ตํ ทิวสํ สาริปุตฺตตฺเถโร นิโรธา วุฏฺฐาย "กสฺส สงฺคหํ กโรมี"ติ? อาวชฺเชนฺโต ปุณฺณํ ทิสฺวา ปตฺตจีวรํ อาทาย ตสฺส กสนฏฺฐานํ คโต. ปุณฺโณ กสึ ฐเปตฺวา เถรสฺส ทนฺตกฏฺฐํ ทตฺวา มุโขทกํ อทาสิ. เถโร สรีรํ ปฏิชคฺคิตฺวา กมฺมนฺตสฺส อวิทูเร นิสีทิ ภตฺตาภิหารํ โอโลเกนฺโต. อถสฺส ภริยํ ภตฺตํ อาหรนฺตึ ทิสฺวา

អន្តរាមគ្គេយេវ អត្តានំ ទស្សេសិ។

សា សាមិកស្ស អាហដភត្តំ ថេរស្ស បត្តេ បក្ខិបិត្វា បុន គន្ត្វា អញ្ញំ ភត្តំ សម្បាទេត្វា ទិវា អគមាសិ។ បុណ្ណោ ឯកវារំ កសិត្វា និសីទិ។ សាបិ ភត្តំ គហេត្វា អាគច្ឆន្តី អាហ – “សាមិ បិតោវ តេ ភត្តំ អាហរិយិត្ថ, អន្តរាមគ្គេ បន សារិបុត្តត្ថេរំ ទិស្វា តំ តស្ស ទត្វា អញ្ញំ បចិត្វា អាហរន្តិយា មេ ឧស្សូរោ ជាតោ, មា កុជ្ឈិ សាមី”តិ។ ភទ្ទកំ តេ ភទ្ទេ កតំ, មយា ថេរស្ស បិតោវ ទន្តកដ្ឋញ្ច មុខោទកញ្ច ទិន្នំ, អម្ហាកំយេវ តេន បិណ្ឌបាតេនាបិ បរិភុត្តោ, អជ្ជ ថេរេន កតសមណធម្មស្ស មយំ ភាគិនោ ជាតាតិ ចិត្តំ បសាទេសិ។ ឯកវារំ កសិតដ្ឋានំ សុវណ្ណមេវ អហោសិ។ សោ ភុញ្ជិត្វា កសិតដ្ឋានំ ឱលោកេន្តោ វិជ្ជោតមានំ ទិស្វា ឧដ្ឋាយ យដ្ឋិយា បហរិត្វា រត្តសុវណ្ណភាវំ ជានិត្វា “រញ្ញោ អកថេត្វា បរិភុញ្ជិតុំ ន សក្កា”តិ គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា តំ សព្ពំ សកដេហិ អាហរាបេត្វា រាជង្គណេ រាសិំ ការេត្វា “កស្សិមស្មិំ នគរេ ឯត្តកំ សុវណ្ណំ អត្ថី”តិ បុច្ឆិ។ កស្សចិ នត្ថីតិ ច វុត្តេ សេដ្ឋិដ្ឋានមស្ស អទាសិ។ សោ បុណ្ណសេដ្ឋិ នាម ជាតោ។

អបរម្បិ វត្ថុ – តស្មិំយេវ រាជគហេ កាឡវឡិយោ នាម ទុគ្គតោ អត្ថិ។ តស្ស ភរិយា បណ្ណម្ពិលយាគុំ បចិ។ មហាកស្សបត្ថេរោ និរោធា វុដ្ឋាយ “កស្ស សង្គហំ ករោមី”តិ អាវជ្ជេន្តោ តំ ទិស្វា គន្ត្វា គេហទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ សា បត្តំ គហេត្វា សព្ពំ តត្ថ បក្ខិបិត្វា ថេរស្ស អទាសិ, ថេរោ វិហារំ គន្ត្វា សត្ថុ ឧបនាមេសិ។ សត្ថា អត្តនោ យាបនមត្តំ គណ្ហិ។ សេសំ បញ្ចន្នំ ភិក្ខុសតានំ បហោសិ។ កាឡវឡិយោបិ តំ ឋានំ បត្តោ ចូឡកំ លភិ។ មហាកស្សបោបិ សត្ថារំ កាឡវឡិយស្ស វិបាកំ បុច្ឆិ។ សត្ថា “ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ សេដ្ឋិច្ឆត្តំ លភិស្សតី”តិ អាហ។ កាឡវឡិយោ តំ កថំ សុត្វា គន្ត្វា ភរិយាយ អារោចេសិ។

តទា ច រាជា នគរំ អនុសញ្ចរន្តោ ពហិនគរេ ជីវសូលេ និសិន្នំ បុរិសំ អទ្ទស។ បុរិសោ រាជានំ ទិស្វា ឧច្ចាសទ្ទំ អកាសិ “តុម្ហាកំ មេ ភុញ្ជនកភត្តំ បហិណថ ទេវា”តិ។ រាជា “បេសេស្សាមី”តិ វត្វា សាយមាសភត្តេ ឧបនីតេ សរិត្វា “ឥមំ ហរិតុំ សមត្ថំ ជានាថា”តិ អាហ, នគរេ សហស្សភណ្ឌិកំ ចារេសុំ។ តតិយវារេ កាឡវឡិយស្ស ភរិយា អគ្គហេសិ។ អថ នំ រញ្ញោ ទស្សេសុំ, សា បុរិសវេសំ គហេត្វា បញ្ចាវុធសន្នទ្ធា ភត្តបាតិំ គហេត្វា នគរា និក្ខមិ។ ពហិនគរេ តាលេ អធិវត្ថោ ទីឃតាលោ នាម យក្ខោ តំ រុក្ខមូលេន គច្ឆន្តិំ ទិស្វា “តិដ្ឋ តិដ្ឋ ភក្ខោសិ មេ”តិ អាហ។ នាហំ តវ ភក្ខោ, រាជទូតោ អហន្តិ។ កត្ថ គច្ឆសីតិ។ ជីវសូលេ និសិន្នស្ស បុរិសស្ស សន្តិកន្តិ។ មមបិ ឯកំ សាសនំ ហរិតុំ សក្ខិស្សសីតិ។ អាម សក្ខិស្សាមីតិ។ “ទីឃតាលស្ស ភរិយា សុមនទេវរាជធីតា កាឡា បុត្តំ វិជាតា”តិ អារោចេយ្យាសិ។ តស្មិំ តាលមូលេ សត្ត និធិកុម្ភិយោ អត្ថិ, តា ត្វំ គណ្ហេយ្យាសីតិ។ សា “ទីឃតាលស្ស ភរិយា សុមនទេវរាជធីតា កាឡា បុត្តំ វិជាតា”តិ ឧគ្ឃោសេន្តី អគមាសិ។

សុមនទេវោ យក្ខសមាគមេ និសិន្នោ សុត្វា “ឯកោ មនុស្សោ អម្ហាកំ បិយបវត្តិំ អាហរតិ, បក្កោសថ ន”ន្តិ សាសនំ សុត្វា បសន្នោ “ឥមស្ស រុក្ខស្ស បរិមណ្ឌលច្ឆាយាយ ផរណដ្ឋានេ និធិកុម្ភិយោ តុយ្ហំ ទម្មី”តិ អាហ។ ជីវសូលេ និសិន្នបុរិសោ ភត្តំ ភុញ្ជិត្វា មុខបុញ្ឆនកាលេ ឥត្ថិផស្សោតិ ញត្វា ចូឡាយ ឌំសិ, សា អសិនា អត្តនោ ចូឡំ ឆិន្ទិត្វា រញ្ញោ សន្តិកំយេវ គតា។ រាជា ភត្តភោជិតភាវោ កថំ ជានិតព្ពោតិ? ចូឡសញ្ញាយាតិ វត្វា រញ្ញោ អាចិក្ខិត្វា តំ ធនំ អាហរាបេសិ។ រាជា អញ្ញស្ស ឯត្តកំ ធនំ នាម

អត្ថីតិ។ តត្ថី ឥចាតិ។ រាជា តស្សា បតិ តស្មិំ តការេ ឆតេសង្ខិ៍ អការិ។ យល្លិកាយបិ ឥចិយា ចត្ថុ ការេចតង្គំ។ ព្ពាយាតិ តាច កុសលការេយ្ចុ ចត្ថុតិ។

តត្ថយាលចកោ បត រូប្បលចណ្ណាយ ឆេទិយា ចិប្បខិបន្តិ, តស្ស យត្ថាតោ រូបាយ និក្ខមិត្វា កច្ឆត្តស្ស យហាបឆឹ កិន្ថិត្វា ឲ្យកាសយការិ, តតេ្វច យហាតរេកំ បចិច្ឆោ។ តត្ថាបិ កោឃាតកោ បណ្ណាស ចស្សាតិ កោឃាតកកម្មំ កត្វា ឲកខិចំ កោឌតការេល យំសំ អលកត្វា ឲកស្ស ខីចយាតកកោលស្ស ខិចិ្យលិត្វិត្វា អក្កោរេសុ បចាបេត្វា ឥាខិតំ្យ អារេថ្លា។ អចស្ស ខិច្យា ម្ចុល លិខ្ខិត្វា កត្តបិតិយំសេច បតិតា, សោ ចិរចត្តា កាលំ កត្វា និរយេ និព្វត្តិ។ តត្ថាបិ យត្តោ អត្ថោត យត្តោត បង្គិ អាកាសេត កច្ឆត្តា សាទិបុត្តតេ្វទ តចោរាបិតេហិ កោសេហិ រត្តិការេក អត្តរាកាសេ និសិត្ត ខិន្វា សឹសេ បហទិត្យការយោ ព្ពតរស្ស យត្តស្ស អារោរេចត្វា តេត ចាទិយយាតោបិ បហារំ ឥត្វា ឥឃ្យាមិ ឥឃ្យាមីតិ ចិរចត្តា តស្មិំយេច ឥារេត ក្ញមិ បចិសិត្វា យហានិរយេ និព្វត្តោតិ ព្ពាយាតិ អកុសលការេយ្ចុ ចត្ថុតិ។

យំ បត អត្តសេរា យរលាសត្តិកោបិ កតំ កម្មំ កចត្តរេ ចិបិកំ ឥតិ, តំ សត្តំ សម្បរាយចេឥតឹយំ តាយ។ តត្ថ សោ អបរិហីតស្ស ឥសាតស្ស ចិបិកោ និព្វត្តិស្សតិ, សោ ព្ពាឆ និព្វត្តិតចិបិកោតិ ចុត្តោ។ តស្ស ម្ចុលក្ខំ កម្មំ តេច ខិដ្ឋឆម្មចេឥតឹយំ ត សម្បរាយចេឥតឹយត្តិ, ត ចិចាទិតំ, កិញ្ចាបិ ត ចិចាទិតំ, សម្បរាយចេឥតឹយសេច បតេតត្តិ ចេខិតត្តំ។ សោ បធេយយក្កាឌិតំ កចត្តរេ ចលសយាបត្តិចិបិកោ, សោ ព្ពាឆ និព្វត្តិតកុលោរតេ្វច ចុត្តោ។ កិញ្ចាបិ ឲចំ ចុត្តោ, យក្កកម្មំ បត បរិបក្កចេឥតឹយត្តិ ចេខិតត្តំ។ យក្កចេតតាសេច ហិ សត្តាលហំ ចលងាយិកា អតត្តរចលត្តាតិ។

ប័ាទាហុចេឥតឹយត្តិ សញ្ញាកច្ឆុបកំ។ អប្បចេឥតឹយត្តិ អសញ្ញាកច្ឆុបកំ។ សចេឥតឹយត្តិ សចិបិកំ កម្មំ។ អចេឥតឹយត្តិ អចិបិកំ កម្មំ។ ឲចំ សតេ្តតិ ព្ពាសេយំ ខិដ្ឋឆម្មចេឥតឹយាឌិតំ កម្មាតំ រូបក្កយេត សម្បរាយចេឥតឹយាឌិ ភាចការលស្ស អលិកេ សតិ។ អថលិតិ និប្បលិ និរុត្តកោតិ។ ឲត្តាចតា អតិឃ្យាតិកសាសេត បយោកស្ស អចលតំ ឥស្សេត្វា បឆាតច្ឆេកចាទោ តាយ ឥស្សិតោតិ ចេខិតត្តោ។ សហឆម្មិកា ចាឥាតុចាឥាតិ បរេហិ ចុត្តការណោត សការណោ ហុត្វា និកណ្ណាតំ ចាឥា ច អតុចាឥា ច។ ការយំជាតំ អាកច្ឆត្តីតិ ចិញ្ញាហិ ករហិតត្តំ ការលំ អាកច្ឆតិ។ "ចាឥាតុប្បត្តា ការឃដ្ឋោកា"តិបិ បិឆោ។ តស្សត្ថោ – បរេហិ ចុត្តត ការណោត សការណោ និកណ្ណាតំ ចាឥំ អតុប្បត្តា តំ ចាឥំ សោរេសត្តា មិលិបេត្តា ក្បក្កងកម្មការិតោតិអាឥសោ ឥស ការឃដ្ឋោកា អាកច្ឆតិ។

៩។ សង្ខតិកាចទេហតុតិ និយតិកាចការណោ។ បិបសង្ខតិកាតិ បិបនិយតិតោ។ អកិឌាតិទេហតុតិ លង្វអកិឌាតិទេហតុ។

១០។ ឲចំ និកណ្ណាតំ រូបក្កយស្ស អចលតំ ឥស្សេត្វា ព្ពាឥាតិ និឃ្យាតិកសាសេត រូបក្កយស្ស ចិទិយស្ស ច សចលតំ ឥស្សេតំ្យ កឆត្តា, កិក្លចេតិអាឌិយាហ។ តត្ថ អតឆ្គក្ខតត្តិ អតឆិក្ខំ។ ក្ញលក្លត អតឆិក្ខតោ តាយ យតុស្សត្តកាចោ ចុច្ចតិ, ត តំ អឆ្គការេចតិ តាកិកចតីតិ អតេ្វា។ តយ្បិ តាតប្បការាយ ក្បក្កសការិកាយ បយោរេឌត្តា ក្ញលក្លត អឆ្គការេចតិ តាយ។ ឥយ បត សាសេត បត្តខិត្វា អារេញ្ញាកា ចា ហោត្តិ ក្បក្លម្ចុលិកាឥសោ ចា, តោ ក្ញលក្លត ត អឆ្គការេចត្តិ តាយ។ និឃ្យាតិកសាសតស្មិំញ្ញាចិទិយំ សម្មាចាឃាសេយា តាយ ហោតិ។

ថេរោ បនាហ – យោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តោ សត្តវស្សិកោ ហុត្វា អលង្កតប្បដិយត្តោ បិតុអង្កេ និសិន្នោ ឈេទ កត្តកិច្ចំ គត្វា និសិន្នេន កិច្ចសន្នេត្ត អនុមោទនាយ ពរិយោសានេ មាតុឃាតកោ សុត្វា ឥន្ទ្រិយានិ បរិបាចេត្វា អរហត្តំ បាបុណាតិ, មាតាបិតូហិ ច "បព្ពជិស្សសិ តាតា"តិ វុត្តោ "អាម បព្ពជិស្សាមី"តិ វត្វា ន្ហាបេត្វា អលង្ករិត្វា វិហារំ នីតោ តចបញ្ចកំ ឧគ្គណ្ហិត្វា និសិន្នោ កេសេសុ ឱហារិយមានេសុ ខុរគ្គេយេវ អរហត្តំ បាបុណាតិ, តថបព្ពជិតោ ច បន បនោបវាសពសោ បិណ្ឌបាតេ មហេន ឧបជ្ឈាយេ មាតាបិតូហិ

ទេវសិកំ គាមកត្តំ ភុញ្ជិត្វា វិហារេ និសិន្នោវ អរហត្តំ បាបុណាតិ, អយំ ន ទុល្លភ អត្តានំ អទ្ធកាលេតិ នាម។ អយំ បន ឧក្កដ្ឋបក្ខាទោ

យោ គាមិកុដ្ឋិយំ និព្ពត្តោ អត្តមយោ វេតព្ពុត្តិពជ្ជិ បិញ្ចអន្និត្វា ពោរុពបិយក្ខុមត្តនាបិ សទ្ធិំ វិលិមេត្វា "បព្ពាជេថ ន"ន្តិ នីតោ ខុរគ្គេ ច បុនជិនេន ច អរហត្តំ បាបុណាតិ, អយម្បិ ន អនទ្ធគុតំ អត្តានំ ទុល្លភ អទ្ធកាលេតិ នាម។

ឆព្វិកំ សុលំ នាម សញ្ញុតា ច ពណ្ណតា ច ឧប្បត្តិ ចតុបច្ចយសុលំ។ អនធិមុច្ចិតោតិ តណ្ហាមុច្ចនាយ អមុច្ចិតោ។ ឆព្វិកចីវរសុលំ ន បរិច្ឆជាមីតិ ន តត្ថ ពោធោ គាធន្តោ។ សញ្ញុតា ហិ ឧប្បត្តិ ចលិពកត្តំ ច ចស្សាចាយិកំ ច "ពុទ្ធមត្តំ ខុត"ន្តិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា សញ្ញមន្តោកិច្ចំ អត្តនោ បរិក្ខារេត្តា បត្តត្តនោ បឌមំ ចិយ សីលនមានិចិបស្សនាមគ្គផលេហិ ចន្ទតិ។ ព្ទមស្សាតិ បច្ចុប្បន្នានំ បញ្ចន្នំ ពន្ធានំ មូលភូតស្ស។ ទុព្ពិតិជាតស្សាតិ តណ្ហាយ។ សា ហិ បញ្ចព្ពន្ធទុព្ពស្ស និជានំ។ សង្ខារេ បជហតាតិ សម្មោយាគជីវិយំ ពទេវាត្តស្ស។ ចិរាពោរហាតីតិ មពេក្ខ

ចិរាពោ ហោតិ។ ព្ទជំ ចុត្តំ ហោតិ "សង្ខារបហានេន មេ ព្ទមស្ស ទុព្ពិតិជាតស្ស ចិរាពោ ហោតី"តិ ខុចំ បជានាតីតិ ព្ទមិនា

សុលាបដិបទា លិប្បាភិញ្ញា ពថិតា។ ទុតិយចារេន តស្ស សម្មោយាគជីវិយស្ស មជ្ឈុមតាពាទោ ពថិតោ។ សោ យស្ស ហិ ព្វាស្សាតិ ខុត្ត អយំ សព្ទេបទ្វោ – សោ បុគ្គលោ យស្ស ទុព្ពិតិជាតស្ស សង្ខារបហានេន ចិរាពោ ហោតិ, សង្ខារេ តត្ថ បជហតិ, មគ្គបហានេន បជហតិ។ យស្ស បន ទុព្ពិតិជាតស្ស អញ្ញុបព្ពតោ ឧបេក្ខ កាទេចត្តស្ស ចិរាពោ ហោតិ, ឧបេក្ខ តត្ថ កាទេចតិ, មគ្គកាចនាយ កាទេចតិ។ តស្សាតិ តស្ស បុគ្គលស្ស។

១៧៌ បដិពទ្ធចិត្តោតិ លគ្គនាទេន ពទ្ធចិត្តោ។ តិព្ពច្ឆន្ទោតិ ពហលច្ឆន្ទោ។ តិព្ពាបេក្ខោតិ ពហលបត្ថនោ។ សន្តិដ្ឋន្តីតិ ខុពតោ តិដ្ឋន្តិ។ សញ្ជគ្គន្តីតិ មហាហសិតំ ហសមានំ។ សំហសន្តីតិ សិតំ កុរុមានំ។

ខុចមេច ខោ, កិព្ពទេចតិ ខុត្ត ព្វាគ៌ ឧបមំ ចិកាចតំ – ខុទេកា ហិ បុរិសោ ខុកិស្សា ព្វាត្តិយា សារេត្តា ឈាសច្ឆាគតមាលិលង្ការាជីតិ គត្វា ឈទេវ ចារេសតិ។ សា តំ អតិចរិត្វា អញ្ញំ សេចតិ។ សោ "ក្វន អហំ អស្សា អនុរូបំ សក្ការំ ន ពទោមី"តិ សក្ការំ ចឌ្ឍេសិ។ សា

កិញ្ចោសោមត្តាយ អតិចរតិយេច។ សោ – "អយំ សក្កុរិយមានាបិ អតិចរតេច, ឈទេ មេ ចសមានា អនត្ថម្បិ ពទេយ្យ, នីហរាមិ ន"ន្តិ បរិសមជ្ឈេអលំចចតីយំ ពត្វា "មា បុន ពេហំ បាវិសី"តិ ចិស្សជ្ជេសិ។ សា ពេនចិ ឧបាយេន តេន សទ្ធិំ សន្ថុំ កាតុំ អសក្កោន្តី

នដនច្ចកាជីហិ សទ្ធិំ ចិចរតិ។ តស្ស បុរិសស្ស តំ ទិស្វា នេច ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ, សោមនស្សំ បន ឧប្បជ្ជតិ។

តត្ថ បុរិសស្ស ព្វាត្តិយា សារត្តកាលោ ចិយ ព្ទមស្ស កិច្ចនោ អត្តកាទេច អាលយោ។ ឈាសច្ឆាគតាជីតិ គត្វា ឈទេ ចសាបនកាលោ ចិយ

អត្តកាចស្ស បដិឌក្កតកាលេ តស្សា អតិចរណកាលេ ចិយ ឌក្កិយយាតស្សេច អត្តកាចស្ស បិត្តបកោបដិតំ ចរេត សាតាឧតា។

“អត្តតោ អត្តុទ្ធបំ សក្កាទំ អលកត្តិ អតិចរតី”តិ សល្លេក្ខត្វា សក្កាទចឌ្ឍតំ ចិយ “កេសជ្ជ អលកេត្តា ខុចំ ហោតី”តិ សល្លេក្ខត្វា កេសជ្ជកទណកាលេ សក្កាទេ ចឌ្ឍិតេបិ បុត អតិចទណំ ចិយ បិត្តាឌីសុ ខុកស្ស កេសជ្ជ កទិយយាតេ សេសាត់ បកោបចរេត បុត សាតាឧតា។ បទិសយេឌ្ឍេអលំចចតីយំ កត្វា កេហា តិក្កឌ្ឍតំ ចិយ “ត្តឌាតិ តេ តាហំ ឌាសោ ត កយុកទោ, អតយតក្កេ សំសាទេ ឋំយេច ជ្ញបដ្ឋហត្តា ចិចទិ, កោ យេ តយា អត្វោ, លិជ្ជ ចា កិជ្ជ ចា”តិ តស្មិំ អតបេក្ខតំ អាបជ្ជិត្វា ចិទិយំ ឆិទំ កត្វា យក្កេត កិលេសសម្ប្លាតតំ តដតច្ចកាឌីហិ តច្ចយាតំ ចិចទត្តិ ជីវ្វា យថា តស្ស បុទិសស្ស ទោយតស្សំ ត ជ្ញប្បជ្ជតិ, សោយតស្សយេច ជ្ញប្បជ្ជតិ, ខុចយេច ត្តយស្ស កិក្កុតោ អទហត្តំ បត្តស្ស បិត្តបកោបដិតំ ចរេត អាតាធិកំ អត្តកាចំ ជីវ្វា ទោយតស្សំ ត ជ្ញប្បជ្ជតិ, “យុត្តិស្សាមិ ចេ លត្ថបទិហាទក្ខុតោ”តិ សោយតស្សយេច ជ្ញប្បជ្ជតីតិ។ អយំ បត ជ្ញបយា “បដិបាឌ្ឋចិត្តស្ស ទោយតស្សំ ជ្ញប្បជ្ជតិ, អប្បដិបាឌ្ឋចិត្តស្ស តទេ្ទតត្តិ បាត្វា ត្តត្តិយា លត្ថទាកំ បដហតិ, ខុចយំ កិក្ខុ សង្ឃាទំ ចា បឌហត្តស្ស ជ្ញបេក្ខំ ចា កាទេចត្តស្ស ទុក្ខតិទាតំ បហីយតិ, តោ អជ្ញាចាតិ បាត្វា តទុកយំ សយ្យោឌេត្តា ទុក្ខតិទាតំ បដហតី”តិ ខុតយត្វំ ចិកាទេចត្វំ អាកាតាតិ ចេចិតព្វា។

១៧។ យថា ឃុចំ តេលា យេ ចិហទេតាតិ យេត ឃុទេត ចិហទិត្វំ ត្តច្ចាមិ តេត, យេ ចិហទេតា។ បដហទេតាតិ សេបេតត្តស្ស។ ខុត្ត ច យស្ស ឃុតា បដិបដា អសប្បាយា, ឃុកុបមីចទាតិ ឆាទេត្តស្ស បិសាឌិកេ សេតាសេតេ ចរត្តស្ស ចិត្តំ ចិក្ខុបតិ, ទុក្ខា បដិបដា សប្បាយា, លិត្តកិត្តាតិ ឆ្ងលចីចទាតិ ឆាទេត្តស្ស ឃុសាតទុក្ខម្ខុលីឌីសុ ចរត្តស្ស ចិត្តំ ខុកក្កំ ហោតិ, តំ សត្តាយេតំ ទុត្តំ។

ខុចយេច តេតាតិ ខុត្ត ត្តាជំ ជួបឌុសំសត្តតំ, ជ្ញឃុកាទោ ចិយ ហិ ឌាតិឌទាយទោគីតោ ឃោកី ឌដ្ឋទេត្តា, ចក្កុបិលខិយម្សាឌតំ ចិយ ចក្កុបិលខិយគ្ថិត្តំ, ឥទ្ធ អលិតា ចិយ កាយិកចេតសិកទីទិយំ, តេឌតំ ជ្ញទ្ធំ កទោត្តស្ស កឌ្ឍិកតេលំ ចិយ សទ្ធា, តយតដល្លទោកា ចិយ លេកុត្តទយក្កេ, ជ្ញស្សកាទស្ស ចក្កុបិលខិយម្សាឌតំ កឌ្ឍិកតេលេត សិតេហេត្វា អលិតេសុ តាបេត្វា តយតដល្លកោត ជ្ញទុកទណំ ចិយ ត្តយស្ស កិក្កុតោ ចក្កុបិលខិយគ្ថិត្តំ សទ្ធាយ សិតេហេត្វា កាយិកចេតសិកទីទិយេត តាបេត្វា លេកុត្តទយក្កេត ជ្ញទុកទណំ, ជ្ញឃុកាទស្សេច ខុចំ ជ្ញទុកេតត តេឌតេត សបត្តំ ចិឌ្ឍិត្វា សប្បត្តិអត្តុកចតំ ចិយ ត្តយស្ស ឃោកិតោ តថា ជ្ញទុកេតត ចិទេត្តត កិលេសកាណំ ចិឌ្ឍិត្វា បិសាឌិកេ សេតាសេតេ តិទោឧចទេលកតស្ស ផលសមាបត្តិសុលាត្តកចតំ ឌដ្ឋត្តំ។ ត្តឆ តថាកេតា ឃុលាបដិបដាលិប្បាកិជ្ញាកិក្កុតោ, ទុក្ខាបដិបដាឆ្ងាកិជ្ញាកិក្កុតោ ច បដិបត្តិយោ កថិតា, ត្តតទេសំ ថ្ងិត្តំ ត កថិតា, តា កចេត្វំ ត្តយំ ចេសតំ អាទកិ។ ត្តយាសុ ចា ថ្ងិសុ កថិតាសុ ត្តតទាបិ កថិតាច ហោត្តិ, អាកាយតីយបដិបដា បត ត កថិតា, តំ កចេត្វំ ត្តយំ ចេសតំ អាទកិ។ សហាកាយតីយាបិ ចា បដិបដា កថិតាច, អចស្សិតំ បត ខុកំ ត្យត្ថុប្បាឌំ ចស្សេត្វា ខុកស្ស កុលបុត្តស្ស តិក្កុយតចេសតំ អទហត្តេត ចិតិចដ្ឋេស្សាមីតិ ចស្សេត្វំ ត្តយំ ចេសតំ អាទកិ។ សេសំ សត្តត្វ ជ្ញត្តាតយេចាតិ។

បបញ្ចសូទតិយា មជ្ឈិមតិកាយដ្ឋកថាយ

ទេចចហសុត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

១៑ បញ្ញត្តយវុត្តចណ្ណនា

១០៑ ឲចំរយ វុតត្តិ បញ្ញត្តយវុត្តិ៑ តត្ថ ឲរពតិ ឲពរច្ឆ៑ ឯយណព្រាហ្មណាតិ បរិន្ញារូបាតភារចត ឯយណា ឌាតិយា ព្រាហ្មណា, រលិរពត ចា ឯយណាតិ ច ព្រាហ្មណាតិ ច ឲចំ ឯយ្មតា៑ អបរត្តិ ពរបា្យត្វា ចិពរបា្យត្វា ពណ្ហតិ អបរត្តកបរ្យិកា៑ អបរត្តកបរ្យា ចា ឲរតឯំ អត្ថីតិបិ អបរត្តកបរ្យិកា៑ ឲត្ថ ច អរត្តាតិ "ឯក្ការរយា រលា, អាច្ឋរឯា, ឲរកា អរត្តា"តិអាឌីវុ (អ៑ តិ៑ ៩៑៩១) ចិយ ព្ហាឆ រពារង្គារឯា អឆិរបរ្យតា៑ ពរបរ្យាតិ តណ្ហាឌិង្គិរយា៑ ឲត្តយិ្យ រចតំ "ពរបរ្យាតិ វ្ហ្គារភរតា រច្ឆ ពបរ្យា តណ្ហាពរបរ្យា ច ឌិង្គិពរបរ្យា ចា"តិ៑ តវ្ថា តណ្ហាឌិង្គិចរឯត អភាពតំ ពន្ត្ឋរពារង្គារឯំ ពរបរ្យត្វា ចិតាតិ អបរត្តកបរ្យិកាតិ ឲចរយត្ថ អរត្វា ឌង្គរព្ឋា៑ រតឯំ ឲចំ អបរត្តិ ពរបរ្យត្វា ចិតាតំ បុតប្យុតំ វ្ហប្យន្ទូតចរឯត អបរត្តរយច អត្យាពតា ឌិង្គីតិ អបរត្តាត្យឌិង្គិរភា៑ រត ឲចំឌិង្គិរភា តំ អបរត្តិ អាររក្ត អាពយ្ម បជិច្ឆ អញ្ញាយិ្យ ឌតំ ឌិង្គិពតិពំ ពររាត្តា អរភពចិហិតាតិ អឆិច្យត្តិបងាតិ អកិចឥត្តិ៑ អរភពចិហិតាតីតិ អរភពចិឆាតិ៑ អឆិច្យត្តិបងាតីតិ អឆិចចតបងាតិ៑ អឆ ចា ក្សតយត្តំ អឆិកចិត្វា ឃឆាឯកាចរតា អក្ករហត្វា ចត្តភរតា អឆិច្យត្តិរយាតិ ឌិង្គិរយា ច្យុត្តិ, អឆិច្យត្តីតំ បងាតិ អឆិច្យត្តិបងាតិ, ឌិង្គិឌីបពាតិ ចចភាតីតិ អរត្វា៑

ឯញ្ញីតិ ឯញ្ញាឯយក្កី៑ អររាររពាតិ តិរច្ឆា៑ ព្ហរត្វរពតិ ព្ហត្តំ ឲរព, ឲចរយរពតិ អរត្វា៑ ព្ហយិតា រឯាត្យអឯ ឯញ្ញីចាងា ពឆិតា, អឯញ្ញីតិ ព្ហយិតា អដ្ឋ អឯញ្ញីចាងា, រតចឯញ្ញីភាឯញ្ញីតិ ព្ហយិតា អដ្ឋ រតចឯញ្ញីភាឯញ្ញីចាងា, ឯរតា ចា បត ឯត្តឃ្សាតិ ព្ហយិតា ឯត្ត វ្ហរច្ឆងចាងា៑ តត្ថ ឯរតាតិ ចិន្ទយាតឃ្សា៑ វ្ហរច្ឆងត្តិវ្ហបរច្ឆងំ៑ ចិភាឯត្តិ អងឃ្សតំ៑ ចិកចត្តិ កចចិពយំ៑ ឯព្ហារតតាតិ អញ្ញាយញ្ញារចចចភារតច៑ ឌិង្គឆយ្មតិព្ហាតំចាតិ ព្ហយិតា បញ្ចា ឌិង្គឆយ្មតិព្ហាតចាងា ពឆិតា៑ តត្ថ ឌិង្គឆរយ្មាតិ បច្ចក្ខឆរយ្មា ច្យុច្ចតិ, តត្ថ តត្ថ បជិលត្ថអត្តកាចរឃ្សតំ អឆិចចតំ៑ ឌិង្គឆរយ្ម តិព្ហាតំ ឌិង្គឆយ្មតិព្ហាតំ, ព្ហយវ្ថិរយច អត្តការច ត្យក្ខច្ឆបឯយត្តិ អរត្វា៑ ឯត្តិ ចាតិ ឯញ្ញីតិអាឌិចរឯត តីហាពាររហិ ឯត្តិ៑ តីណិ រហាត្តីតិ ឯញ្ញី អត្តាតិអាឌីតិ ឯត្តអត្តចរឯត ឲពំ, ព្ហតរាតិ រច្ឆតិ ឲចំ តីណិ៑

១១៑ ទ្វបិចាតិ ពរឌទ្វរបត ចា ពឃិណទ្វរបត ចា ទ្វបិ៑ តត្ថ លិកី ពឃិណទ្វបំ អត្តាតិ ពណ្ហាតិ, តក្កិ វ្ហរកាបិ ទ្វបិតិ ពណ្ហាតិរយច៑ អទ្វបិត្តិ អទ្វបឯយាបត្តិតិយិត្ត ចា, ឆរបត្វា ឯញ្ញាក្ខត្ត៑ រឯឯអទ្វបឆរយ្ម ចា អត្តាតិ បញ្ញារបត្តា លិកិរភាបិ តក្កិពាបិ ឲចំ បញ្ញារបត្តិ៑ តតិយឌិង្គិ បត យិឃ្សពពាហចរឯត បចត្តា, ចត្យត្វា តក្ការរហរតច៑ ត្យតិយចត្យរក្ក បឆយឌិង្គិ ឯយាបត្គពចាររត ពឆិតា, ត្យតិយឌិង្គិ អឯយាបត្គពចាររត, តតិយឌិង្គិ ឃ្សប្យយរត្តត ចា ឯរាចយរត្តត ចា ពឃិណបរិពយ្មចរឯត, ចត្យត្វឌិង្គិ ចិប្យុលពឃិណចរឯត ពឆិតាតិ រចឌិតព្ហា៑

ឲតំ ចា បរតរពឯំ វ្ហបិតិចត្តតត្តិ ឯញ្ញីតិបរឆត ឯរច្ឆបរតា ច្យុត្តំ ឯញ្ញាឯត្តពំ អតិក្កត្តាតត្តិ អរត្វា៑ អបររ អដ្ឋពត្តិ ចឥត្តិ៑ តត្យកយំ បររតា អាចិកចិឃ្សតិ៑ អយំ បរតត្ថ ឯរច្ឆបរត្វា – រពឌិ ហិ ឲតា ឯត្ត ចា អដ្ឋ ចា ឯញ្ញា ឯយតិក្កយិត្យំ ឯរក្កាត្តិ, រពឌិ បត ត ឯរក្កាត្តិ៑ តត្ថ រយ ឯរក្កាត្តិ, រតច ពហិតា៑ រតឯំ បត ឲរពឯំ វ្ហបិតិចត្តតំ អតិក្កយិត្យំ ឯរក្កាត្តាតំ ឃឆាបិ ភាយ ពង្គំ វ្ហត្តិរណ្ហាវុ យត្យរឃ្សវុ ឲរកា

ឌឹឈចាបិ កត្វា ឋិដ្ឋេស្ស, ឲុកោ តតោ បរិ យហាកាយំ; ឲុចយេច ឲុកេ ចិញ្ញាណញ្ចាយតនំ អប្បយាណំ អាតេឌ្ឍត្តិ ចត្វា ឋិដ្ឋេត្តិ, ឲុកេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ៑ តត្ថ ចិញ្ញាណញ្ចាយតនំ តាច ឥស្សេត្យំ ចិញ្ញាណាកនិលាយេកេតិ ចុត្តំ៑ បរេតា “អាកិញ្ចញ្ញាយតនយេកេ”តិ ចក្ខតិ៑ តឃិឥត្តិ តំ ធ្លាឆំ ឌិឌ្ឌិកតញ្ចា ឌិឌ្ឌិបច្ចយញ្ចា ឌិដ្ឋារយ្ឫលញ្ចា៑ តឆាកតោ អភិឌាភាតឹតិ៑ ធ្លាយិភា បច្ចយេភ ធ្លាឆំ ភាយ ឥស្សភំ កហិតត្តិ អភិចិសិដ្ឋេភ ឆាកាលោភ ឌាភាតិ៑

ធ្លគាភិ តឥេច ចិត្វារេរត្វា ឃេ លោ តេ កោរត្វាតិអាឌិយាហ៑ ឃា ចា បភ ឲុតាសំ សញ្ញាភត្តិ ឃា ចា បភ ឲុតាសំ “ឃឌិ រ្ទុបសញ្ញាភ”ត្តិ ឲុចំ ចុត្តសញ្ញាភំ៑ បរិស្សុទ្ធាតិ ភិរ្ទុបក្កិលេសា៑ បរយាតិ ស្តត្តយា៑ អក្កាតិ សេដ្ឋា៑ អត្យុត្តរិយា អក្ខាយតឹតិ អសឌិសា កឌឹយតិ៑ ឃឌិ រ្ទុបសញ្ញាភត្តិ ធ្លាយិភា ចតស្សោ រ្ទុបិចចរសញ្ញា កឌិតា៑ ឃឌិ អរ្ទុបសញ្ញាភត្តិ ធ្លាយិភា អាកាសាភញ្ចាយតនចិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា៑ ធ្លតរេហិ បភ ឌ្វីហិ បឥេហិ សយាបត្តកចារោ ច អសយាបត្តកចារោ ច កឌិតោតិ ឲុចយេតា កោដ្ឋាសតោ អដ្ឋ, អត្ថតោ បភ សត្ត សញ្ញា ហោត្តិ៑ សយាបត្តកចារោ ហិ បុរិយាហិ លហិសក្កហិតាយេច៑ តឃិឆំ សក្ខតត្តិ តំ ធ្លាឆំ សត្តាប្បិ សញ្ញាកតំ សឌ្ឍិ ឌិដ្ឋិកតេភ សក្ខតំ បច្ចយេហិ សយាកត្វា កតំ៑ ឱ្យអារិកត្តិ សក្ខតត្តាច ឱ្យអារិកំ៑ អត្ថិ លោ បភ សក្ខារាភំ ភិរោឆាតិ ឲុតេសំ បភ សក្ខតត្តិ ចុត្តាភំ សក្ខារាភំ ភិរោឆសក្ខាតំ ភិព្វាភំ ភាយ អត្ថិ៑ អតេ្វតត្តិ ធ្លាតិ ចិឌិត្វាតិ តំ លោ បភ ភិព្វាភំ “អត្ថិ ឲុត”ត្តិ ឲុចំ ឌាភិត្វា៑ តស្ស ភិស្សរលាឥស្សាឌឹតិ តស្ស សក្ខតស្ស ភិស្សរលាឥស្សឹ ភិព្វាភឥស្សឹ៑ តឆាកតោ តក្សបិតិចតេ្វាតិ តំ សក្ខតំ អតិក្កត្វា សយតិក្កត្វាតិ អត្វោ៑

១៩៑ តព្រាតិ តេសុ អដ្ឋសុ អសញ្ញីចារេឥសុ៑ រ្ទុបិ ចាតិអាឌីភិ សញ្ញីចារេឥ ចុត្តភយេភច ចេឌិតញ្ញាភិ៑ អយញ្ចា យម្ភា អសញ្ញីចារេឥា, តម្ភា ធ្លាឆ ក្សតិឃចត្យក្កិ ភ ចុត្តំ៑ បដិក្កោសត្តឹតិ បដិឆាហត្តិ បដិសេឆេត្តិ៑ សញ្ញារេរកោតិអាឌីសុ អាឆាឈេដ្ឋភ រោរេកា, សឥាសេដ្ឋភ កណ្ឌា, អត្យុបចិដ្ឋេដ្ឋភ សល្លិ៑ អាកតិំ ចា កតិំ ចាតិអាឌីសុ បដិសត្ថិចយេភ អាកតិំ, ក្សតិចយេភ កតិំ, ចចភចយេភ ក្សតិំ, ស្តុបបន្ទភចយេភ ស្តុបបត្តិំ, បុភប្បុភំ ស្តុប្បជ្ជិត្វា អបរាបរំ ចឌ្ឍភចយេភ ចុឌ្ឍិ ចិរ្ទុឡ្ហិ ចេបុល្លិ៑ កាយញ្ចា ចត្យចោការរេច រ្ទុបំ ចិភាបិ ចិញ្ញាណស្ស បចត្តិ អត្ថិ, សេសេ បភ តយោ លេឌ្ឍ ចិភា ភត្ថិ៑ អយំ បភ បញ្ចោ បញ្ចចោការរេចចយេភ កឌិតោ៑ បញ្ចចោការរេ ហិ ឲុត្តកេ លេឌ្ឍ ចិភា ចិញ្ញាណស្ស បចត្តិ ភាយ ភត្ថិ៑ ចិតណ្ឌចាឌឹ បភត្ថ “អញ្ញត្រ រ្ទុបិតិអាឌិចចភតោ អរ្ទុបកេចបិ រ្ទុបំ, អសញ្ញាករេច ច ចិញ្ញាណំ អត្ថិ, តឆា ភិរោឆសយាបត្តស្សា”តិ ចឥតិ៑ សោ ចត្តព្វោ – ឡ្យញ្ចភត្ថាយាឃ ចេ អត្ថំ បដិឆាហសិ, អាកតិំ ចាតិអាឌិចចភតោ តំ ចិញ្ញាណំ បក្ខិក្ខិបឥចត្យប្បគា ចិឃ ស្តុប្បតិត្វាបិ កណ្ឋតិ, បឥសាបិ កណ្ឋតិ, កោចិសាលចល្លិអាឌីភិ ចិឃ ច ចឌ្ឍតឹតិ អាបជ្ជតិ៑ ឃេ ច ភកចតា អភេកសតេសុ សុត្តេសុ តយោ ភចា ចុត្តា, តេ អរ្ទុបកចស្ស អភាចា ច្ឆេច អាបជ្ជត្តិ៑ តម្ភា យា ឲុចំ អចច, ឃឆា ចុត្តយត្ថំ ឆាររេហឹតិ៑

១៣៑ តព្រាតិ អដ្ឋសុ ភេចសញ្ញីភាសញ្ញីចារេឥសុ ក្សុម្ភំ៑ ធ្លឆាបិ រ្ទុបិ ចាតិអាឌីភិ ចុត្តភយេភច ចេឌិតញ្ញាភិ៑ អសញ្ញា សយោរេហាតិ ភិស្សញ្ញាការចា ភាយេស សយោហដ្ឋាភំ៑ យោ ហិ កិញ្ចិ ភ ឌាភាតិ, តំ អសញ្ញី ឲុសោតិ ចឥត្តិ៑ ឌិដ្ឋសុតមុតចិញ្ញាតព្វសក្ខារយេត្តភាតិ ឌិដ្ឋចិញ្ញាតព្វយេត្តភ សុតចិញ្ញាតព្វយេត្តភ មុតចិញ្ញាតព្វយេត្តភ៑ ឲុត្ថ ច ចិឌាភាតឹតិ ចិញ្ញាតព្វំ, ឌិដ្ឋសុតមុតចិញ្ញាតព្វយេត្តភ បញ្ចច្ចារិកសញ្ញាបចត្តិយេត្តភាតិ អយញ្ញាឲុត្ថ អត្វោ៑ សក្ខារយេត្តភាតិ ឱ្យអារិកសក្ខារបចត្តិយេត្តភាតិ អត្វោ៑ ឲុតស្សអាយតនស្សាតិ

ឯតស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស ៎ ឧបសយ្យន្តិ បដិលិកំ ញាសនំ ហេតន្តិ ចិនាវេសា ហេស, ចុដ្ឋានំ ហេតន្តិ អត្ថោ។ បញ្ចទ្វារិកសញ្ញាបវត្តិញ្ច ឆទ្វារិកសង្ខារបវត្តិ វា អប្បវត្តិ គន្ត្វា តំ សមាបជ្ជិតព្ពំ។ តស្ស បន បវេត្តន តទា ចុដ្ឋានំ ហោតីតិ វេស្សតិ។ សង្ខារសមាបត្តិបត្តព្ពមគ្គាយតីតិ ឆទ្វារិកសង្ខារបវត្តិយា បត្តព្ពត្តិ ន អគ្គាយតិ។ សង្ខារាវសេសសមាបត្តិបត្តព្ពត្តិ សង្ខារានំ មេវ អវសេសា ភាវនាវសេន សព្ពសុខុមភាវំ បត្តា សង្ខារា, តេសំ បវត្តិយា ឯតំ បត្តព្ពត្តិ អត្ថោ។ ឯវរូបេសុ ហិ សង្ខារេសុ បវត្តេសុ ឯតំ បត្តព្ពំ នាម ហោតិ។ តមេវន្តិ តំ ធ្មានំ ឯតំ សុខុមម្បិ សមានំ សង្ខតំ សង្ខតត្តា ច ឆទ្វារិកំ។

១៨. តត្រាតិ សព្ពេសុ ខន្ធវារេសុ កុម្មំ ឆន្ទំ សមត្ថំ ឆន្ទំ វុឌ្ឍតិ អនាគតសំសារវាដោ, អនាគតំ សំសារវាដំ សមត្ថីតិ អត្ថោ។ អាសត្តិមេវ អភិវឌ្ឍន្តិ លក្ខណមេវ វឌ្ឍន្តិ "អាសត្ត"ន្តិបិ បាឋោ, តណ្ហមេវ វឌ្ឍន្តីតិ អត្ថោ។ ទ្ធតិ បេព្ព កដិស្សាមាតិ ឯវំ បេព្ព កដិស្សាម។ ពត្តិយា កដិស្សាម, ព្រាហ្មណា កដិស្សាមាតិ ឯវមេវ្ន នមោ នេតព្ពោ។ វាហិត្វបមាយព្ពោតិ វាហិត្វបមា ចិម វាហិតបដិភាគា វាហិតវិសា មហិច្ឆបច្ចហន្តិ។ សព្ពាមនមាតិ សព្ពាមស្ស នមា។ ទេ ហិ មេវ "ចត្តារោ ទេវា, មហារាជ, អនមស្ស កាមន្តិ។ កតមេ ចត្តារោ? គង្គាយានា ទេវា, មហារាជ, នមា បច្ចិ ន ពាវតិ 'មា បច្ចិ ពិមី'តិ, ចោរន្តា ទេវា, មហារាជ, ឧកបោវេន តិដ្ឋតិ 'មា បច្ចិ ខ្លូនីដី'តិ, កិកិ ទេវា, មហារាជ, រត្តាន សេតិ 'មា អម្ពា រក្ខេមី'តិ, ព្រាហ្មណផម្ពិកោ ទេវា, មហារាជ, ព្រាហ្មចរិយំ ន វរតិ 'មា លោកោ រដ្ឋិនី'តិ ឥមេ ចត្តារោ អនមស្ស កាមន្តិ, ឯវំ សព្ពាមស្ស កាមន្តិ"។ សព្ពាមបរិវេឌក្ខោតិ តមេវ តេក្ខមកសង្ខាតំ សព្ពាមំ បរិវិឌក្ខមានា។ សា គង្គលពន្ធាតិ គណ្ឌកេ រន្ធំ បវេសេត្វា ពន្ធសុនតា។ ឯវមេវមេតិ ឯវំ គញ្ញវត្តមុទា ចិម ពិលេ ចិម វ តេក្ខមកផម្ពសង្ខារតោ សព្ពាមោ គដ្ឋេន្តា, សា ចិម ខិទ្ធិកតិកោ, គណ្ឌកោ ចិម ខិទ្ធិ, រន្ធំ ចិម តណ្ហា, គង្គលេន ពន្ធិត្វា ផម្ពំ វា ពិលេ វា រូបតិពន្ធសុនស្ស អត្តនោ ផម្ពតាម ពន្ធិត្វា គត្វា អសមត្តស្ស អនុបរិវត្តនំ ចិម ខិទ្ធិកតិកស្ស ខិទ្ធិគណ្ឌកេ បវេសិតាម តណ្ហារន្ធុយា ពន្ធិត្វា សព្ពាមេ រូបតិពន្ធស្ស អនុបរិវត្តនំ វេទិតព្ពំ។

១៩. ទ្ធមានេន បញ្ញាយតនានីតិ ទ្ធមានេន បញ្ញា ការណានិ។ ទ្ធតិ មាតិកំ ផេបេត្វាបិ បវេញ្ចា ផបិតានិ, តិកមេត្វាបិ បវេញ្ចា តិកមិតានិ, ការេឌេត្វា បន ចត្តារិ ការិតានិ។ និដ្ឋផម្ពតិដ្ឋានំ គ្រហិ បរិដ្ឋន្តិ។ ឯកត្តានត្តវសេន ខ្ទិសុ បទេសុ បរិដ្ឋន្តិ វេទិតព្ពំ។

២០. ឧច្ឆេទ ចតុចត្តាលីស អបរន្តកប្បិកោ វេស្សត្វា ទ្ធជាតិ អដ្ឋារស បុព្ពន្តកប្បិកោ វេស្សតំ សន្តិ, កិល្លេវតិអាឌិមាហ។ តត្ថ អតីតកោដ្ឋាសសង្ខាតំ បុព្ពន្តំ កប្បេត្វា ចិកប្បេត្វា គណ្ហន្តីតិ បុព្ពន្តកប្បិកា។ បុព្ពន្តកប្បា វា ឯតេសំ អត្ថីតិ បុព្ពន្តកប្បិកា។ ឯវំ សេសេសុបិ បុព្ពេ ចុត្តប្បការំ ចុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ចាតិ រូបាទីសុ អញ្ញតរំ អត្តាតិ ច លោកោតិ ច គហេត្វា សស្សតោ អមរោ និច្ចោ ធុវោតិ អភិវទន្តិ។ យថាហ "រូបំ អត្តា ចេវ លោកោ ច សស្សតោ ចាតិ អត្តានញ្ច លោកញ្ច បញ្ញាបេន្តី"តិ វិត្ថារោ។ អសស្សតាទីសុបិ ឯវមេវ នយោ។ ឯត្ថ ច បឋមវារេន ចត្តារោ សស្សតវាទា វុត្តា, ទុតិយវារេន សត្ត ឧច្ឆេទវាទា។

តត្ថ ចេតេ ហេដ្ឋា អាគតា, ខ្ទីឆ គណ្ហា បុន គហិតាតិ។ ហេដ្ឋា តត្ថ តត្ថ មតោ តត្ថ តត្ថេវ រដ្ឋិជ្ជតីតិ វេស្សតំ អាគតា។ ខ្ទីឆ បន

បុព្វេនិវាសលាភី ទិដ្ឋិគតិកោ អតីតំ បស្សតិ, ន អនាគតំ, តស្ស ឯវំ ហោតិ “បុព្វន្តតោ អាគតោ អត្តា ឥតោវ ឧច្ឆិជ្ជតិ, ឥតោ បរំ ន គច្ឆតី”តិ ឥមស្សត្ថស្ស ទស្សនត្ថំ គហិតា។ តតិយបាទេន ចត្តារោ ឯកច្ចសស្សតវាទា វុត្តា, ចតុត្ថបាទេន ចត្តារោ អមរាវិក្ខេបិកា វុត្តា។ អន្តវាតិ សបរិយន្តោ បរិច្ឆិន្នោ បរិវដុមោ។ អវឌ្ឍិតកសិណស្ស តំ កសិណំ អត្តាតិ ច លោកោតិ ច គហេត្វា ឯវំ ហោតិ។ ទុតិយបាទេន វឌ្ឍិតកសិណស្ស វសេន វុត្តា, តតិយបាទេន តិរិយំ វឌ្ឍេត្វា ឧទ្ធមធោ អវឌ្ឍិតកសិណស្ស, ចតុត្ថបាទេន តក្កិវសេន វុត្តា។ អនន្តវចតុក្កំ ហេដ្ឋា វុត្តនយមេវ។

ឯកន្តសុខីតិ និរន្តរសុខី។ អយំ ទិដ្ឋិ លាភិជាតិស្សរតក្កីនំ វសេន ឧប្បជ្ជតិ។ លាភិនោ ហិ បុព្វេនិវាសញាណេន លទ្ធឈានិកាយេ ឯកន្តសុខមេវ អត្តនោ ជាតិំ អនុស្សរន្តស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ។ តថា ជាតិស្សរស្ស បច្ចុប្បន្នេ សុខេកគ្គតោ អតីតាសុ សត្តសុ ជាតីសុ តាទិសមេវ អត្តភាវំ អនុស្សរន្តស្ស។ តក្កិស្ស បន ឥមិនា សុខេនកិតោ “អតីតេបាហំ ឯវមេវ អហោសិ”ន្តិ តក្កយតោ ឧប្បជ្ជតិ។

ឯកន្តទុក្ខីតិ អយំ ទិដ្ឋិ លាភិនោ នុប្បជ្ជតិ។ សោ ហិ ឯកន្តេនេវ ឥធ ឈានសុខេន សុខី ហោតិ។ ឥធ ទុក្ខេន ផុដ្ឋស្ស បន ជាតិស្សរស្ស តក្កិនោ ច សា ឧប្បជ្ជតិ។ តតិយា ឥធ វោកិណ្ណសុខទុក្ខានំ សព្វេសម្បិ តេសំ ឧប្បជ្ជតិ, តថា ចតុត្ថា ទិដ្ឋិ។ លាភិនោ ហិ ឥធ ចតុត្ថជ្ឈានវសេន អទុក្ខមសុខស្ស, បុព្វេ ចតុត្ថជ្ឈានិកេនេវ ព្រហ្មលោកេ អនុស្សរន្តស្ស។ ជាតិស្សរស្សាបិ បច្ចុប្បន្នេ មជ្ឈត្តស្ស, អនុស្សរន្តស្សាបិ មជ្ឈត្តភូតដ្ឋានមេវ អនុស្សរន្តស្ស, តក្កិនោបិ បច្ចុប្បន្នេ មជ្ឈត្តស្ស, អតីតេបិ ឯវំ ភវិស្សតីតិ តក្កេនេវ គណ្ហន្តស្ស ឯវា ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ។ ឯត្តាវតា ចត្តារោ សស្សតវាទា, ចត្តារោ ឯកច្ចសស្សតិកា, ចត្តារោ អន្តានន្តិកា, ចត្តារោ អមរាវិក្ខេបិកា , ទ្វេ អធិច្ច-សមុប្បន្និកាតិ អដ្ឋារសបិ បុព្វន្តកប្បិកា គហិតា ហោន្តិ។

១៩។ ឥទានិ ទិដ្ឋិដ្ឋានំ ឧទ្ធរន្តោ តថា, កិញ្ចេតិអាទិមាហ។ តត្ថ បច្ចត្តំយេវ ញាណន្តិ បច្ចក្ខញាណំ។ បរិសុទ្ធន្តិ និរុបក្កិលេសំ។ បរិយោទាតន្តិ បភស្សរំ។ សព្វបទេហិ វិបស្សនាញាណំយេវ គហិតំ។ សទ្ធាទយោ ហិ បញ្ច ធម្មា ពាហិរសមយេបិ ហោន្តិ, វិបស្សនាញាណំ សាសនស្មិំយេវ។ តត្ថ ញាណលាភាយត្តនេវ បរិយោទបេន្តីតិ យមិទំ ជានាមាតិ ឯវំ តត្ថ ញាណទស្សនំ ជាតាទេន្តិយេវ។ ឧបាទានមញ្ញាយតីតិ ន តំ ញាណំ, មិច្ឆាទស្សនំ នាមេតំ, តស្មា តម្បិ តេសំ វទន្តានំ ទិដ្ឋុបាទានំ អញ្ញាយតីតិ អត្ថោ។ អថាបិ តំ ជានតយត្តលក្ខណត្តា ញាណលាភាយត្តនេវ, តថាបិ តស្ស ទស្សនស្ស អនុបរិតិវត្តនតោ ឧបាទានបច្ចយតោ ច ឧបាទានមេវ។ តទុបាទិវត្តាតិ តំ ទិដ្ឋិំ អតិក្កន្តោ។ ឯត្តាវតា ចត្តារោ សស្សតវាទា, ចត្តារោ ឯកច្ចសស្សតិកា, ចត្តារោ អន្តានន្តិកា, ចត្តារោ អមរាវិក្ខេបិកា, ទ្វេ អធិច្ចសមុប្បន្និកា, សោឡស សញ្ញីវាទា, អដ្ឋ អសញ្ញីវាទា, អដ្ឋ នេវសញ្ញីនាសញ្ញីវាទា, សត្ត ឧច្ឆេទវាទា, បញ្ច ទិដ្ឋធម្មនិព្ពានវាទាតិ ព្រហ្មជាលេ អាគតា ទ្វាសដ្ឋិបិ ទិដ្ឋិយោ គហិតា ហោន្តិ។ ព្រហ្មជាលេ បន គហិតេ ឥធំ សុត្តំ អគហិតមេវ ហោតិ។ កស្មា? ឥធ តតោ អតិរេកាយ សក្កាយទិដ្ឋិយា អាគតត្តា។ ឥមស្មិំ បន គហិតេ ព្រហ្មជាលំ គហិតមេវ ហោតិ។

២០។ ឥទានិ ឥមា ទ្វាសដ្ឋិ ទិដ្ឋិយោ ឧប្បជ្ជមានា សក្កាយទិដ្ឋិបមុខេនេវ ឧប្បជ្ជន្តីតិ ទស្សេតុំ ឥធ, កិញ្ចេ, ឯកច្ចោតិអាទិមាហ។ តត្ថ បដិនិស្សគ្គាតិ បរិច្ចាគេន។ កាយសំយោជនានំអតិក្កន្តាតិ បញ្ចកាយគុណតណ្ហានំ និស្សជ្ជេត្វា។ បវិវេកំ បីតិន្តិ វិវេកជំ បីតិំ ញាណស្ស សម្បីតិំ។

និរុជ្ឈតីតិ ឈាននិរោធេន និរុជ្ឈតិ។ សមាបត្តិតោ បន វុដ្ឋិតស្ស និរុទ្ធា នាម ហោតិ។ យថេវ ហិ "អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ និរោធា ឧប្បជ្ជតិ និរាមិសំ សុខំ, និរាមិសសុខស្ស និរោធា ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា"តិ ឯត្ថ ន អយមត្ថោ ហោតិ – ចតុត្ថជ្ឈាននិរោធា តតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ។ អយំ បនេត្ថ អត្ថោ – ចតុត្ថជ្ឈានា វុដ្ឋាយ តតិយំ ឈានំ សមាបជ្ជតិ, តតិយជ្ឈានា វុដ្ឋាយ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជតីតិ, ឯវំ សម្បទមិទំ វេទិតព្វំ។ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សន្តិ និកន្តិបរិយាទានកទោមនស្សំ។ សមាបត្តិតោ វុដ្ឋិតចិត្តស្ស បន ការុញ្ញការេន គមិតោ។

បវិវេកា បីតីតិ យា ឯវ ឈានង្គបីតិ។ យំ ឆាយា ជហតីតិ យំ ឋានំ ឆាយា ជហតិ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? យស្មិំ ឋានេ ឆាយា អត្ថិ, តស្មិំ អាតបោ នត្ថិ។ យស្មិំ អាតបោ អត្ថិ, តស្មិំ ឆាយា នត្ថីតិ។

១០. និរាមិសំ សុខន្តិ តតិយជ្ឈានសុខំ។

១១. អទុក្ខមសុខន្តិ ចតុត្ថជ្ឈានវេទនំ។

១២. អនុបាទានោ ហោមស្មីតិ និគ្គហណោ អហមស្មិ។ និព្ពានសប្បាយន្តិ និព្ពានស្ស សប្បាយំ ឧបការភូតំ។ នត្ថិ ច យំ គហេស្សំ នាម សព្ពញ្ញុ និក្កន្តិយា សុក្កាបិតាយ ឧប្បជ្ជតិ, គច្ឆេយ្យំ និព្ពានស្ស ឧបការបដិបទា នាម ជាតត្ថិ, សព្ពញ្ញុ អនុបាទិយនវសេន អគ្គហណវសេន ឧបការបដិបទា នាម ជាតំ។ អភិវទតីតិ អភិមានេន ឧបវទតិ។ បុព្ពន្តានុទិដ្ឋិន្តិ អដ្ឋារសវិធម្បិ បុព្ពន្តានុទិដ្ឋិំ។ អបរន្តានុទិដ្ឋិន្តិ ចតុចត្តាលីសវិធម្បិ អបរន្តានុទិដ្ឋិំ។ ឧបាទានមគ្គាយតីតិ អហមស្មីតិ គហណស្ស សព្ពាការបរិយាទត្តា និព្ពាបិតានំ អគ្គាយតិ។

សន្តិវរបទន្តិ ឧបសន្តកិលេសត្តា សន្តំ ឧត្តមបទំ។ ឯតំ ឆឡាយតនានន្តិ កថិតា "យត្ថ ចក្ខុ ច និរុជ្ឈតិ រូបសញ្ញា ច និរុជ្ឈតិ សោ អាយតនោ វេទិតព្វោ"តិ ឯត្ថ ឆន្នំ អាយតនានំ បដិក្ខេបេន និព្ពានំ ទស្សិតំ។

"យត្ថ អាបោ ច បថវី, តេជោ វាយោ ន គាធតិ;

អតោ សរា និវត្តន្តិ, ឯត្ថ វដ្ដំ ន វត្តតិ;

ឯត្ថ នាមញ្ច រូបញ្ច, អសេសំ ឧបរុជ្ឈតី"តិ។ (សំ. និ. ១.២៧) –

ឯត្ថ បន សង្ខារបដិក្ខេបេន និព្ពានំ ទស្សិតំ។

“កត្ថ អាបោ ច បឆចី, តេជោ ចាយោ ត កាឆតិ;

កត្ថ ឌីឈញ្ច រស្សញ្ច, អលុំ ធូលំ សុភាសុភំ;

កត្ថ តាមញ្ច រូបញ្ច, អសេសំ ឧបរុជ្ឈតី”តិ (ឌី. តិ. ១.៣៥៩);

៣៧. ពេយ្យាករណំ កចតិ –

“ចិញ្ញាណំ អតិទស្សតំ, អតត្តំ សព្វតោ បភ”ន្តិ –

ឲត្ថ សញ្ញាបដិក្លេបេត តិញ្ញាតំ ទស្សិតំ. ព្ពុមស្មិំ បភ សុតេ្ត លេអាយតតបដិក្លេបេត ទស្សិតំ. អញ្ញាត្ថ ច អត្ថុបាទាចិយោក្លេតិ តិញ្ញាតយេច ទស្សិតំ, ព្ពុឆ បភ អរហត្តផលសមាបត្តិ. សេសំ សព្វត្ថ វុត្តាតយេចាតិ.

បបញ្ចសូទតិយា មជ្ឈិមតិកាយដ្ឋកថាយ

បញ្ចត្តយសុត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា.

១. ពិត្តិសុត្តចណ្ណតា

១៣. ឲចំមេ សុតន្តិ ពិត្តិសុត្តំ. តត្ថ បិសិតារាយន្តិ ឲចំតាមកេ មណ្ឌលបទេសេ. ពលិហរណេតិ តស្មិំ ចតសណ្ឌេ ភូតាតំ ពលិ អាហរន្តិ, តស្មា សោ ពលិហរណន្តិ ចុត្តោ. ឌីចរហេតុតិ ឌីចរការណា, ឌីចរំ បដ្ឋាសិសមាតោតិ អត្ថោ. ព្ពុតិកចាកចហេតុតិ ឲចំ ព្ពុមំ ទេសតាមំ បុញ្ញាពិរិយចត្ថុ តិស្សាយ តស្មិំ តស្មិំ កចេ សុខំ ចេជិស្សាមីតិ ឆម្មំ ទេសេតីតិ ពិំ តុម្ហាកំ ឲចំ ហោតីតិ អត្ថោ.

១៣៥. ចត្តារោ សតិបដ្ឋាតាតិអាទយោ សត្តតិំស ពោធិបក្ខិយឆម្មា លោកិយលោកុត្តរាច កថិតា. តត្ថាតិ តេសុ សត្តតិំសាយ ឆម្មេសុ. សិយំសូតិ កចេយ្យុំ. អភិឆម្មេតិ ចិសិដ្ឋេ ឆម្មេ, ព្ពុមេសុ សត្តតិំសពោធិបក្ខិយឆម្មេសូតិ អត្ថោ. ៣៧ ចេតិ ព្ពុទេស្មិំ ពោធិបក្ខិយឆម្មេសុចច ក្យុំ. អត្ថតោ ចេច តាតំ ព្យញ្ជតតោ ចាតិ ឲត្ថ “កាយោច សតិបដ្ឋាតំ ចេទតាច សតិបដ្ឋាត”ន្តិ ចុត្តេ អត្ថតោ តាតំ ហោតិ,
“សតិបដ្ឋាតា”តិ ចុត្តេ បភ ព្យញ្ជតតោ តាតំ តាម ហោតិ. តទមិតាបីតិ តំ តុម្ហេ ព្ពុមិតាបិ ការណេត ជាតាចាតិ អត្ថញ្ច ព្យញ្ជតញ្ច សមាគត្វា អចស្ស ច អញ្ញាចា គហិតភាវោ ព្យញ្ជតស្ស ច មិច្ឆា រោបិតភាវោ ទស្សេតព្វោ. យោ ឆម្មោ យោ ចិតយោតិ ឲត្ថ អត្ថញ្ច ព្យញ្ជតញ្ច ចិញ្ញាបតការណមេច ឆម្មោ ច ចិតយោ ច.

១៥៤. អត្ថតោ ហិ សោ សមេតីតិ សតិយេវ សតិបដ្ឋានន្តិ វុត្តា. វិញ្ញាណតោ ញាណន្តិ ពេចស់ វិញ្ញាណយេវ សតិបដ្ឋានោតិ វា សតិបដ្ឋានាតិ វា វិទិត្វា នោនបេវ អប្បមត្តកំ សោតិ វុត្តន្តិ បត្វា វិញ្ញាណំ អប្បមត្តកំ នាម ហោតិ។ បរិត្តមត្តំ ឆតិតំ កត្វា នោបិនោបិ ហិ តិដ្ឋតិ បត្តំ សក្កា ហោតិ។

តត្រិទំ វត្ថុ – ចិត្តលបព្វតវិហារវាសី ពិសេរកោ ថេរោ សបនត្ថេរោ ទិត្តំ កិលន្តំ វុត្តំ អាហរិត្វា កម្មដ្ឋានំ កថេន្តោ – “សម្មុដ្ឋា សម្មុដ្ឋាតិ, ភិក្ខវេ, អស្សុតបុព្វា បុច្ឆន្តោ ការតី”តិ ឆតិតំ កត្វា អាហ។ ឧពកា ភិក្ខុ “សម្មុដ្ឋា នាម, ភន្តេ”តិ អាហ។ អាវុសោ, សម្មុដ្ឋាតិ វុត្តេបិ សម្មុដ្ឋាតិ វុត្តេបិ មយំ លោលសាការយេវ ជានាម, តុម្ហេ បន តោ អត្ថកោវិទកា, ញាណកោវិទកា, កដ្ឋំ មហាវិហារេ បរិយត្តិញាណានំ កិលន្តំ សន្តិកេ ញាណំ សោឆាបេថាតិ កម្មដ្ឋានំ អកថេត្វាវ ឧដ្ឋាយាសិ។ សោ អបរភាគេ មហាវិហារេ គន្ថំ បហាយបេត្វា ភិក្ខុសង្ឃស្ស វត្តំ មគ្គំ បច្ចក្ខកថេត្វាវ បរិតិដ្ឋតោ។ ឧចំ វុត្តន្តិ បត្វា វិញ្ញាណំ អប្បមត្តកំ នាម ហោតិ។

ចិតមំ បន បត្វា សោ អប្បមត្តកំ។ សាមណេរបព្វជ្ជាបិ ហិ ឧកតោសុទ្ធិតោ វដ្ដតិ, ឧបសម្បទាទិកម្មានិបិ សិមាលិខិតំ ឆតិតាទិកាលយោគ្គតេន កប្បន្តិ។ ឱឆ បន វុត្តត្ថញាណំ សន្តយេតំ ទុត្តំ។

១៥៥. អថ ធម្មវិចារេ ចិចារោ កត្ថ? សញ្ញាយ ចិចារោ “អហំ សតិមេវ សតិបដ្ឋានំ ជានាមិ, អយំ ‘កាយោ សតិបដ្ឋាន’ន្តិ ជានាតី”តិ ហិ តេសំ សញ្ញា ហោតិ។ ញាណេនបិ ឧសោច នយោ។

១៥៦. ននេវាននាយ តទិតញ្ញត្តិ ន ចោនន្តេនាយ ចេកាឃិតញ្ញំ។ ឧពន្ធោ ហិ បុក្កុសាតិ “តលិនេ តេ នានបយត្វា បិញ្ជអកា”តិ វុត្តោ “មយ្ហំ តលិនេ នានបយត្វំ បិញ្ជអកំ បស្សមិ, អត្តនោ តលិនេ ពាលបក្កមត្តំ មហាកណ្ដំ ន បស្សមី”តិ វទតិ។ តស្មា បុក្កុសាតិ ឧបបរិក្ខិតព្វោ។ អនញ្ញហរិដ្ឋិតិ អនាគតត្ថិដ្ឋិ សុំសុមារំ ហនេយ បក្ខិបន្តោ ចិយ នញ្ញហំ ន កណ្ហាតិ។

ឧបឈាមតាតិ ចណ្ឌភាវេន ចលាឈដ្ឋិតស្ស ចិយ ទុក្ខប្បត្តិ។ សុប្បដិនិស្សគ្គិតិ “កឹ នាម អហំ អាបន្នោ, កតា អាបន្នោ”តិ វា “តំ អាបន្នោ, តេន ឧបជ្ឈាយោ អាបន្នោ”តិ វា ឧកំ ធម្មំ ធារេ វត្វាបិ “អមុកំ នាម អមុកស្មឹ ឋានេ នាម, ភន្តេ, អាបន្នត្ថ, សហិកំ អត្ថុប្បនា”តិ សរិត្វា តាធនេន ចិស្សជ្ជេតិ។ ចិនេហសាតិ ពាហុំ អត្ថញ្ហា កាមលាញ្ហា អាហរន្តស្ស កាយចិត្តកិលមនោ។ សក្កោមីតិ ឧធន្ទុបេ ហិ បុក្កុសាតិ ឌិកាសំ កាមេត្វា “អាបត្តិ អាបន្នត្ថ, ភន្តេ”តិ វុត្តោ “កតា កិស្មឹ វត្ថុស្មិ”ន្តិ វត្វា “អមុកឆិធនេ អមុកស្មឹ វត្ថុស្មិ”ន្តិ វុត្តេ “ន សរាមិ, អាវុសោ”តិ វទតិ, តតោ “សហិកំ, ភន្តេ, សរថា”តិ ពាហុំ វត្វា សារិតោ សរិត្វា ចិស្សជ្ជេតិ។ តេនាហ “សក្កោមី”តិ។ ឱមិតា តនេយន សន្តត្ថ អត្ថោ វេទិតព្វោ។

ឧបបក្ខោ នាតិមហត្តិមត្តាតិ ឧបបក្ខោ ន អតិក្កមិតព្វោ, កាមត្តា ជនេតព្វាតិ អត្ថោ។ យោ ហិ ឧធន្ទុបំ បុក្កុសំ ចិតកំយេវ បស្សាម កនោត្ថិ

ธิปฺปาปิ “ภตฺ, อาจฺรยา, ติปิธิตฏฺฐ”ตฺติ ธธติ, รยา ฺรปกฺข อติยฏฺฐาติ ภาย฿

๑๐฿ธนิยทาะราติ ธธภยฐฺาะรา฿ ฐฺเยติ กธิตํ อยฺนํ อตฺตฺร ปะธะรยฺย, ตฺเยฐฺฐฺเยติ ฐฺธธฺฐฺธฐฺ ธฺฏฺฏาติ อยฺติ กธิตํ ฐฺเยนํ อตฺตฺร ปะธะรยฺยาติ อะตฺฏา฿ ธิธฺปฏฺอาะราติอานีติ ธิตฺตฺยฺย อภาราลติยการะธา กธิะตา฿ ตํ ฆาภยาะภา รยาะภา การะทยฺยาติ ตํ รตฺฏา ฆาภยาะภา รยาะภา ติะตฺฺยฺย อะยตฺติ฿ ๑ตํปภาจฺรยา, ฉยฺตฺติ ๑ตํ กลทกฺฉภฉยฺ฿

ตะฐฺาติ ตํ รฏฺฐฺาติการะกํ ทิกฺจ฿ ๑ธิ ฏฺาการะยฺยาติ ยฆา ๑ะต รฺธฺฐตฺต ปติฏฺฐาปิตาติ อธตฺฏา ะฆภ การะลาภ รฏฺฐาติ กตา, ตะธธ ธะยฺยะภฺตา ๑ธิ ฏฺาการะยฺย฿ ตาทํ ฉยฺ รฺตฺฏาติ ๑ตฺฏ ฉะยฺาติ ราะลิฆฉะยฺา อธิะปฺยะตา฿ ภ ะธธ อตฺตาภตฺติอานีรฺ
“ฏาทฺะลิกปฺยาะลา ะทร อกฺกิ ฺรฏฺฐาริ, ะกา ๑ตยฏฺฐาฏา ยฆา ติฏฺฐาะปตํ รยะตฺฏา”ติ ทิ ธะธะตฺตา อตฺตาภํ ฺรกฺกะรติ ภาย฿ “๑ตฺตกา ฆภา ธิธะรตฺติ, ฐฺการะรา ลธฺข ภ รกฺกา, ๑ะกาปิ ๑ตฺตกยตฺต ติฏฺฐาะปตํ รยะตฺฏา ภาย ภตฺตี”ติ ธะธยาะภา ปะร ธยฺกะติ ภาย฿ ตธฺกฆะยฺยร ภ กะราติ฿ ฉะยฺา ปะภตฺต รยฺารยฺฐฺธยฺย ฏฺาการะลํ, ะตรํ ทิกฺจภํ รฏฺฐาติการะลํ อภฺฉะยฺา, ตะธธ ฏฺาการะราติ ภาย฿ ภ ธ ะกาธิ รทฉยฺะกาติ อะฏฺฐา ธยฺย ะกาธิ ระทฺตะกา ปะะทิ จฺะตฺตา ธาะธา ธา อภฺธาะธา ธา การิตฏฺฐภาธิ อากฺฉะตฺตา ภาย ภตฺติ฿ ะรนํ รฏฺฐฺตฺต ฺรตฺตาภะยธาติ฿

ปปฐฺารฺธติฆา ยฏฺฐยติกาฆฏฺฐกธาฆ

กิตฺติรฺตฺตธลฺลภา ติฏฺฐิตา฿

๓฿ รายกายรฺตฺตธลฺลภา

๑๑฿ ๑ธิะย รฺตตฺติ รายกายรฺตฺต฿ ตตฺต รายการะยติ รายากาภํ ฺรยฺยฺภตฺตา ๑ธิลฺฉภาะย การะย฿ อะธฺภา กาลฏฺฐะตาติ รยฺติ กาลํ กะตา฿ ะธฺฉิกฆาตาติ ะธฺฉฺฆาตา ะธฺฉการฆาตา฿ กลฺฉภานีรฺ กลฺฉภํ ปฺฏฺฐากากละทา, ตํ ธลฺฉาธาภาธิธะรภ ปลฺลตฺติธิตฺติกฺขยธะรภ ธ ธฏฺฐิตํ กละทา, “ภ ตฺตํ ฐฺยํ ฉยฺธิภฆํ อาฆาภารี”ติอาธิกํ ธิรฺฐฺธธภํ ธิธาะธา฿ ธิตฺธตฺตาติ ธิตฺฏฺฐตฺตา฿ รทิตํ ะยติ ยย ธธภํ อตฺฏนํทิตํ฿ อธิธิลฺลา ะต ธิปราธตฺตตฺติ ฆํ ตธ อธิธิลฺลา ธิรกาละรธภธะรภ ปกฺยํ, ตํ ยย ธาธิ อากฺยฺ ติธตฺต฿ อาะราปิะตา ะต ธาะธาติ ตฺฆํฐฺฐฺปริ ยฆา ะธาะรา อาะราปิะตา฿ ธร ธาธปฺยะยากฺขาฆาติ ภตฺตปฺธิ อาธาฆ ตํ ตํ ฺรปรฏฺฐยิตฺฏา ธาธปฺยะยากฺขตฺตาฆ ฺรตฺตริ ปริะฆรยาะภา ธร฿ ติะฏฺฐะธทิ ธาติ อธ ยฆา อาะราปิตธาธะตา อตฺตาภํ ะยาะธทิ฿ ระธ ปะทารีติ ระธ รกฺการิ฿ ธะฉาะฆธาติ ยรลาะยธ฿

ภาธปฺตฺติะฆรฺติ ภาธปฺตฺตฺยฺย อะตฺตธาริะกรฺ฿ ติฏฺฐิภฺรปิติ ฺรกฺขลิตรภาธา, อภิธาธภานีติ ภ กะราตฺติ฿ ธิรตฺตรฺปิติ ธิกตะปยา฿

បដិចារន្ទូបិតិ តេនំ តិបច្ចក្កិរិយតោ តិចត្តុរការចា· យថា តត្ថិ យថា ច ទុរក្លាតាឌិរការេច ឆល្ប៉ិចិតយេ តិទ្ធិត្តចិទត្តុបដិចារន្ទូបេហិ កចិតត្ថំ, តតេច ឌាតាតិ អតេ្វា· ទុរក្លាតេតតិ ទុក្កចិតេា· ទុប្បទេចឌិតេតតិ ទុចិញ្ញាបិតេា· អត្ថុបរយបំចត្តុតិតេកតិ ទាកាឌឹតំ ស្លុបរយំ កាតុំ អសយតេ្វា· កិត្តន្ទូបេតិ កិត្តបតិដ្ឋេ· ឲត្វ ហិ តាងបុទេត្តាច តេតំ បតិដេ្ឋត ទ្ធូបេបិ, តេសា បត កិតេត្តា យតោ· តោត ចុត្តំ “កិត្តន្ទូបេ”តិ· អប្បដិរេទលោតិ តេរស្សច អការេចត បដិរេទលាចិទហិតោ·

តត្ថ ចាយំ តាងបុទេត្តា តាឡ្ហអត្ថចាសិកោ, តេសា កថ្វា បិចាយំ កាល់កតោតាតិ· តេសា កិរ ស្លុបិលិតា កហបតិតា បដិចិត្តុរដេ្ឋត ឆរហិ កាធាហិ ការិតេត ញុដ្ឋក្កុលេ សុត្វា ស្លុល័ញ្ញលៅហិតំ លេដ្ឋិរិ· អច តំ អដាសុកំ កតេហត្វា បិចំ អកយំសុ, តេសា តត្ថ កាលយកាអិ· កាល់ ក្យុរយាតេតា ច “យយ លដ្ឋិ អតិឃ្យាតិកា ឃាររហិតា, យឃំ តាច តដ្ឋា, អចតេរសរឌតោតា យា អបិឃប្ទរកោ អតោហាឃិ · សតេច បតាហ៍ ‘យយ ឃាឃតំ អតិឃ្យាតិក’ត្តិ ចក្លាយិ, ត រដ្ឋហិស្សត្តិ· ឃំត្ទតាហ៍ ដេ្ឋបិ ឌតេត ត ឲកតិហាតេទត ស្លុក្កញ្ញបេឃ្យំ, តេត យយច្ចេយត អញ្ញាយញ្ញា ចិចឌិស្សត្តិ· រត្វា តំ ចិចាឌ បដិច្ច ឲកំ ឆល្ប៉ិកធំ កតេឆស្សតិ, តតេតា តេត ឃាឃតស្ស យហត្តកាចំ ឌាតិស្សត្តិ”តិ·

អច តំ ឲតោកា អតេត្តចាសិកោ ស្លុបរក្តយិត្វា អាហ “កតេត្តា, ត្យុតេយ ក្បត្តាលិ, យឃ្ញាត្តាយស្វិ ឆតេយ្ល រារ៉ំ អាចិក្ខេច អាចរិយប្បយាលា”ត្តិ· អាចុតេសា, តុំ យយច្ចេយត រស្សតត្តិ កតេញ្ញឃ្យាឃិតិ· អបតោរាបិ តំ ស្លុបរក្តយិ, តំ ស្លុតេឆ្ងំ កញ្ញតេបរិ· ឲចំ ដេ្ឋបិ ឌតេត ឲកលដ្ឋិតេក អកត្វា ពាហុ តាតាតិហាតេទត ស្លុក្កញ្ញតេបត្វា កាលយកាអិ· តេត តស្ស រទឹតកិច្ចំ កត្វា រត្តុបតិត្វា អញ្ញាយញ្ញា បុដ្ឋិសុ “កស្សាចុតេសា, អាចរិតេយា ឃារយាចិក្លិ”តិ? ឲតោកា ស្លុដ្ឋហិត្វា យឃ្យត្តិ អាហ· កិ អាចិក្លិតិ? រស្សតត្តិ· អបតោរា តំ បដិឌាហិត្វា យឃ្ញាឃារ៉ំ អាចិក្លិតិ អាហ· ឲចំ រតេត្តា “យឃ្ញាឃារ៉ំ អាចិក្លិ, អហំ តេដ្ឋតោកា”តិ អញ្ញាយញ្ញា ចិចាឌ ចតេឆ្លត្វា អតេក្កាតេរ តេចច បរិការេរ ច ហត្វុបិឌបហារាឌិតិ ច បចតេត្តត្វា ឲកយតេក្កត ដេ្ឋ អកច្ឆត្តា តាតាឌិឃាសុ បក្កយិសុ, ឲកតេច្ច កិហឹ អតេហសុំ·

កកចតេតា បត ឆតេយាតការេលបិ កិក្លុរដេ្ឈ ចិចាតេឌា ត ស្លុប្បជ្ជិ· រត្វា ហិ តេតំ ចិចាឌការេលា ស្លុប្បត្តុយតេត្តយេច រឃំ ចា កត្វា តេត ចា កិក្លុ បតេក្កាឃាតេបត្វា លត្តិ តេយត្វា បដិរត្លា អចិហិំរា ឃារលឹយឆតេយ្ល្លសុ ឲកំ ការលំ កតេឆត្វា ចិចាឌ ចុបរតេយតិ· ឲចំ ឆតេយាតេតាបិ រឈ្ឈស្ស បតិដ្ឋាច អតេហាឃិ· បរិតិត្ថាយយាតេតាបិ អចិចាឌការលំ កត្វាច បរិតិត្ថាឃំ· កកចតា ហិ សុតេត្ត តេឌសិតា ចត្តាតេរា យហាបតេឌសា (អ· តិ· ៣·១៥០; ឌី· តិ· ១·១៥៤) ឃាចឌ្ឈឌិចរា កិក្លុតំ បតិដ្ឋា ច អចស្សតេយា ច· តថា លត្តតេក តេឌសិតា ចត្តាតេរា យហាបតេឌសា (យហាច· ១០៥) សុតេត្ត ចុត្តាតិ ចត្តារិ បញ្ញាកណាតិ (អ· តិ· ៣·៣៧) ច· តេតេតចាហ – “តេឃា តេចា យឃា, អាតត្ត, ឆតេយ្លា ច ចិតេយា ច តេឌសិតោ បញ្ញាតេត្តា, តេសា តេចា យយច្ចេយត រត្វា”តិ (ឌី· តិ· ១·១៧៦)·

៣៧· អចតេលា ចុតេត្តា រយល្យុតេដ្ឋតេសាតិ អឃំ តេឆតេរា ឆល្យូតេរតាបតិស្ស កតិដ្ឋកាតិកោ· តំ កិក្លុ អត្ថុបរយត្តការេល ចុតេត្តា រយល្យុតេដ្ឋតេសាតិ រយុត្តាចទិត្វា តេឆរការេលបិ តតេឆច រយុត្តាចទិសុ· តោត ចុត្តំ “ចុតេត្តា រយល្យុតេដ្ឋតេសា”តិ· ស្លុបរក្តយីតិ កថ្វា ស្លុបរក្តយិ? តាងបុទេត្ត កិរ កាល់កតេត ឌត្ថឹតេប យត្តស្សា តត្វ តត្វ កតំ បចត្តុឃិសុ – “តិកេណ្ឌា តាងបុទេត្តា ឲតោកា រត្វាតិ បញ្ញាឃិត្វ, តស្ស កាលកិរិយាយ ឃាចកាតំ ឲចទ្ធូបេបិ ចិចាតេឌា ឌាតេតា, រយតេលា បត តេកាតេយា ឌត្ថឹតេប ចតេត្តា ចិយ ស្វុរិតេយា ចិយ ច បិកតេដារិតេយច, កិឌិតេសា ត្ត តេលា

សមណេ គោតមេ បរិនិព្ពុតេ សាវកានំ វិវាទោ ភវិស្សតី”តិ. ថេរោ តំ កថំ សុត្វា ចិន្តេសិ – “ឥមំ កថំ គហេត្វា ទសពលស្ស អារោចេស្សាមិ, សត្ថា ច ឯតំ អត្ថុប្បត្តិំ កត្វា ឯកំ ទេសនំ កថេស្សតី”តិ. សោ និក្ខមិត្វា យេន សាមគាមោ, យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ. ឧជុមេវ ភគវតោ សន្តិកំ អគន្ត្វា យេនស្ស ឧបជ្ឈាយោ អាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមីតិ អត្ថោ. ឯវំ កិរស្ស អហោសិ – “ឧបជ្ឈាយោ មេ មហាបញ្ញោ, សោ ឥមំ សាសនំ សត្ថុ អារោចេស្សតិ, អថ សត្ថា តទនុរូបំ ធម្មំ ទេសេស្សតី”តិ. កថាបាភតន្តិ កថាមូលំ, មូលញ្ហិ បាភតន្តិ វុច្ចតិ. យថាហ –

“អប្បកេនបិ មេធាវី, បាភតេន វិចក្ខណោ;

សមុដ្ឋាបេតិ អត្តានំ, អណុំ អគ្គិំវ សន្ធម”ន្តិ. (ជា. ១.១.៤);

ទស្សនាយាតិ ទស្សនត្ថាយ. កិំ បនិមិនា ភគវា ន ទិដ្ឋបុព្ពោតិ? នោ ន ទិដ្ឋបុព្ពោ, អយញ្ហិអាយស្មា ទិវា នវ វារេ រត្តិំ នវ វារេតិ ឯកាហំ អដ្ឋារស វារេ ឧបដ្ឋានមេវ គច្ឆតិ. ទិវសស្ស បន សតក្ខត្តុំ វា សហស្សក្ខត្តុំ វា គន្តុកាមោ សមានោបិ ន អការណា គច្ឆតិ, ឯកំ បញ្ហុទ្ធារំ គហេត្វាវ គច្ឆតិ. សោ តំទិវសំ តេន គន្តុកាមោ ឯវមាហ.

អហិតាយ ទុក្ខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ ឯកស្មិំ វិហារេ សមុប្បន្នោ វិវាទោ កថំ ទេវមនុស្សានំ អហិតាយ ទុក្ខាយ សំវត្តតិ? កោសម្ពកក្ខន្ធកេ (មហាវ. ៤៥១) វិយ ហិ ទ្វីសុ ភិក្ខូសុ វិវាទំ អាបន្នេសុ តស្មិំ វិហារេ តេសំ អន្តេវាសិកា វិវទន្តិ, តេសំ ឱវាទំ គណ្ហន្តា ភិក្ខុនិសង្ឃោ វិវទតិ, តតោ តេសំ ឧបដ្ឋាកា វិវទន្តិ, អថ មនុស្សានំ អារក្ខទេវតា ទ្វេ កោដ្ឋាសា ហោន្តិ. តត្ថ ធម្មវាទីនំ អារក្ខទេវតា ធម្មវាទិនិយោ ហោន្តិ, អធម្មវាទីនំ អធម្មវាទិនិយោ ហោន្តិ. តតោ តាសំ អារក្ខទេវតានំ មិត្តា ភុម្មទេវតា ភិជ្ជន្តិ. ឯវំ បរម្បរាយ យាវ ព្រហ្មលោកា ឋបេត្វា អរិយសាវកេ សព្ពេ ទេវមនុស្សា ទ្វេ កោដ្ឋាសា ហោន្តិ. ធម្មវាទីហិ បន អធម្មវាទិនោវ ពហុតរា ហោន្តិ, តតោ យំ ពហូហិ គហិតំ, តំ គណ្ហន្តិ. ធម្មំ វិស្សជ្ជេត្វា ពហុតរាវ អធម្មំ គណ្ហន្តិ. តេ អធម្មំ បុរេក្ខត្វា វិហរន្តា អបាយេ និព្ពត្តន្តិ. ឯវំ ឯកស្មិំ វិហារេ សមុប្បន្នោ វិវាទោ ពហុន្នំ អហិតាយ ទុក្ខាយ ហោតិ.

៤៣. អភិញ្ញា ទេសិតាតិ មហាពោធិមូលេ និសិន្នេន បច្ចក្ខំ កត្វា បវេទិតា. បតិស្សយមានរូបា វិហរន្តីតិ ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ. ភគវតោអច្ចយេនាតិ ឯតរហិ ភគវន្តំ ជេដ្ឋកំ កត្វា សគារវា វិហរន្តិ, តុម្ហាកំ, ភន្តេ, ឧគ្គតេជតាយ ទុរាសទតាយ វិវាទំ ជនេតុំ ន សក្កោន្តិ, ភគវតោ បន អច្ចយេន វិវាទំ ជនេយ្យុន្តិ វទតិ. យត្ថ បន តំ វិវាទំ ជនេយ្យុំ, តំ ទស្សេន្តោ អជ្ឈាជីវេ វា អធិបាតិមោក្ខេ វាតិ អាហ. តត្ថ អជ្ឈាជីវេតិ អាជីវហេតុ អាជីវការណា – “ភិក្ខុ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតិ អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិអាទិនា (បរិ. ២៨៧) នយេន បរិវារេ បញ្ញត្តានិ ឆ សិក្ខាបទានិ, តានិ ឋបេត្វា សេសានិ សព្ពសិក្ខាបទានិ អធិបាតិមោក្ខំ នាម. អប្បមត្តកោ សោ អានន្ទាតិ អជ្ឈាជីវំ អធិបាតិមោក្ខញ្ច អារព្ភ ឧប្បន្នវិវាទោ នាម យស្មា បរស្ស កថាយបិ អត្តនោ ធម្មតាយបិ សល្លក្ខេត្វា សុប្បជហោ ហោតិ, តស្មា “អប្បមត្តកោ”តិ វុត្តោ.

ឥទានិ តមេវា – ព្ដេឈកេច្ឆា “ត សក្កា វត្តុរិយត្យស្សឈយុំ អត្យុល្លបេត្តត កិច្ចិ លគ្គុ”ត្តិអាឌីតិ ចិតេត្តិតា អាឌីចេហេតុ វត្តុរិយត្យស្សឈយុំ ចា វុល្លបតិ សញ្ចាទិត្តុ ចា អាបជ្ជតិ, ឃោ តេ ចិហារេ ចសតិ, សោ ភិក្ខុ អរហាតិអាឌិតា តេឃត សាយត្តុឌប្បត់ ចា ករោតិ, អកិលិតោ ចា អត្ថតោ អត្ថាយ បណិតកោឌតាតិ ចិញ្ញារេបត្វា ក្យុឌ្ឋតិ, ភិក្ខុតិ ចា បត តាតិ ចិញ្ញារេបត្វា បាដិសេធតិយំ អាបជ្ជតិ, ឃោ កោឌិ ត្យក្កដចត្វុក់ យំកិច្ចិ ស្ទុបាទិតចិញ្ញាត្តិយេច ចា ករោតិ, អញ្ញាតទំ ចា បត បណ្ណត្តិចិតិក្កយំ ករោត្តា ចិហរតិ, តយេត់ សព្រាហ្មចារី ឲុចំ សញ្ញាតត្តិ – “កិំ ព្ដយស្ស ព្ដយិតា លិកេត លគ្គេត, ឃោ សាសតេ បត្ថជិត្វា យិឆ្នាឌីចេត ឌីចិក់ ករប្បតិ, បណ្ណត្តិចិតិក្កយំ ករោតី”តិ៍ អត្តតោ ឈយុតាយបិស្ស ឲុចំ ហោតិ – “កិស្ស យយំញាព្ដយិតា លិកេត, ឃ្វាហំ ឲុចំ ស្វាក្ខាតេ ឈយុចិតឃេ បត្ថជិត្វា យិឆ្នាឌីចេត ឌីចិក់ ករប្បយិ, បណ្ណត្តិចិតិក្កយំ ករោយី”តិ សល្លេក្ខត្វា តតោ ឌូរេតិ៍ ឲុចំ បរស្ស កាឌាយបិ អត្តតោ ឈយុតាយបិ សល្លេក្ខត្វា ស្ទុប្បជ្ជហោ ហោតិ៍ តេត កកចា “អប្យេត្តកោ”តិ អាហ៍

យេក្ក ចា ហិ, អាតត្ថ, បដិបគាយ ចាតិ លេិក្យត្តរយក្កំ បត្វា ចិចារេគា តាយ សត្ថរោ ច្ទុបសយុតិ, តត្តិ អឈិកតយក្កាត់ ចិចារេគា៍ ប្យុត្ថាកាកយក្កំ បត ប្យុត្ថាកាកបដិបគ្ឆា សគ្គារេឃតំ ច្យុត្តិ៍

ឥទានិ តមេវា – ឲុចំ ភិក្ខុ យត្យុស្សា លេិក្យត្តរឈយុ សយ្ហាចេត្តិ៍ សោ សគ្គិចិហារិកាគេឃា អាកត្តា ចត្ថិត្វា ជិតេ ប្យុច្ឆតិ “កិំ អាកតត្វា”តិ៍ យតសិកាតត្តាកយ្ពុង្កាត់ ប្យុច្ឆិតុំ, កតេត្តតិ៍ តិសីគេឆ, ឈលោតេច អរហត្តុំ បារេបត្យុំ សយត្វាកយ្ពុង្កាតកាឆំ អាចិក្ខិស្សាយីតិ ចត្វា ចគតិ – “ព្ដឆ ភិក្ខុ អត្តតោ ចសតង្កាត់ បចិសិត្វា តិសិត្តោ ម្ទុលកយ្ពុង្កាត់ យតសិ ករោតិ, តស្ស តំ យតសិករោតោ ឌូកាសោ វុប្បជ្ជតិ៍ អយំ បឆយយក្កោ តាយ៍ សោ ត្យុតិយំ ឌូកាសតាលោ តិត្ថតេត្តតិ, ត្យុតិឃយក្កោ អឈិកតោ ហោតិ, ឲុចំ តតិឃត្ឋា ចត្យុត្ថត្ឋា៍ ឲុត្តាចតា យក្កប្យតេត្តា ចេច ផលប្យតេត្តា ច ហោតី”តិ៍ អឆ តេ ភិក្ខុ “អឈិលាសចោ តាយ ឲុចំ កយ្ពុង្កាត់ កគេឆតុំ ត សក្កោតិ, អគ្គាយំ ឈិលាសចោ”តិ តិដ្ឋំ កច្ឆត្តិ៍

សោ អបរេត សយឃេត កាលំ ករោតិ៍ សយត្តា ភិក្ខុចារកាយេហិ យត្យុស្សា អាកត្តា ប្យុច្ឆត្តិ “កោតឆិ, កតេត្ត, ឆេរោ បញ្ញាប្យុច្ឆិតោ”តិ៍ វុបិសកា ប្យុត្ថេច ឆេរេត បញ្ញោ កឆិតោ អយ្យាកត្តិ៍ តេ ប្យុប្យយណ្ឌបំ ប្យុប្យក្ទុដាការំ សជ្ជេត្វា ស្យុចណ្ណត អក្ខិបិឆាតយុលបិឆាតាឌិ ករិត្វា កគ្គយាលិឌីហិ ប្ទុជេត្វា សត្តាហំ សាធុកីឡតុក់ កីឡិឲុត្វា ឈាបេត្វា អដ្ឋីតិ អាតាយ ចេតិយំ ករោត្តិ៍ អញ្ញោ អាកត្យុកា ចិហារំ អាកត្តា បារេគ ឆោចិត្វា “យហាឆេរំ បស្សិស្សាយ, កហំ, អាច្យុសោ, យហាឆេរោ”តិ ប្យុច្ឆត្តិ៍ បរិតិព្វុតោ, កតេត្តតិ៍ ត្យក្កំ, អាច្យុសោ, ឆេរេត កតំ យក្កឬលិតិ តិត្តាតេត្តតេត្តត, បញ្ញាប្យុច្ឆិតុ, អាច្យុសោតិ៍ ភិក្ខុត់ កយ្ពុង្កាត់ កឆេត្តា ព្ដយិតា តិឃារេយត កឆេសិ, កតេត្តតិ៍ ត ឲុសោ, អាច្យុសោ, យក្កោ, ចិបស្សត្យុបក្កិលេសោ តារេយស, ត ត្យុយេព្រុឌាតិតុ, ប្យុត្យុជ្ជតោ, អាច្យុសោ, ឆេរោតិ៍ តេ កលហំ ករោត្តា វុដ្ឋហិត្វា “សកលចិហារេ ភិក្ខុ ច ភិក្ខុចារកាយេស្យុ យត្យុស្សា ច ត ឌាតត្តិ, ត្យុយេព្រុឃច ឌាតាឆ៍ កតរយក្កេត ត្យុយេព្រុអាកតា, កិំ តេចា ចិហារគ្វារេ ចេតិយំ ត ជិដ្ឋ”ត្តិ៍ ឲុចំចាឌីតំ បត ភិក្ខុត់ សតំ ចា, ហោតុ សហស្សំ ចា, ឃាច តំ លគ្គិ តប្យជហត្តិ, សក្កោបិ យក្កោបិ ចារិតោរឃេច៍

អបរោបិ តាទិសោវ ភេសជ្ជានិ ករោន្តោ ឯវំ ករោតិ – ចិត្តេនេវ តីសុ ឧទ្ធនេសុ តីណិ កបល្លានិ អារោបេត្វា ហេដ្ឋា អគ្គិំ កត្វា ចិត្តេនេវ អត្តនោ ឧត្តរិសាដកំ បសារេត្វា កបល្លេសុ បក្ខិបិត្វា ចិត្តេនេវ ទណ្ឌកេន បរិវត្តេត្វា បរិវត្តេត្វា ភជ្ជិតុំ, យា ធារយមានេ ចារិកា ហោតិ, សា បុនប្បុនំ បវត្តេតព្ពា។ ឯត្តកេន ឧត្តរិបិ ភាវេន សមេតា ហោតិ។ ឯវំ បុរិមកេនេវ ចិត្តាវេតព្ពំ។

អបរោ ឯវំ ករោតិ – ចិត្តេនេវ មហាធាតុំ ឧបេត្វា មគ្គំ ហរាបេត្វា ចិត្តេនេវ អត្តនោ ឧត្តរិសាដកំ បសារេត្វា តត្ថ បក្ខិបិត្វា មគ្គំ ឆាតាវេត្វា មត្តិកំ មទ្ទយមានំ ចិលិម្បតិ, ចិលិតេ ឧបរិ ឲទនោ ឧក្កុដ្ឋិ។ សោ ឲទនោ បរិភុញ្ជិតព្ពោ។ ឯត្តាវតា ទោ អយំ បរិភុត្ត ភាវំ គច្ឆតិ ។ ភូតោ បនំ "អថ ខោ ភិក្ខូ"តិអាទិំ វត្វា បុរិមកេនេវ ចិត្តាវេតព្ពំ។

៦៦។ ភូតានិ ខោ ឯវំ ចិត្តាវតោ ឧប្បជ្ជមានា, តស្ស មូលំ ទស្សេន្តោ ចេតយាតីតិអាទិមាហ។ តត្ថ អការវេវាតិ ការវេចិវេហិវោ។ អប្បតិស្សាតិ អប្បតិស្សវោ អនីចវុត្តិ។ ឯត្ថ បន ខោ ភិក្ខុ សត្តិ ទរយានេ តីសុ ការលេសុ ឧបដ្ឋានំ ន ឃាតិ, សត្តិ អនុបាហនេ ចង្កមន្តេ ឧបាហនោ ចង្កមតិ, នីចេ ចង្កមេ ចង្កមន្តេ ឧច្ចេ ចង្កមេ ចង្កមតិ, ហេដ្ឋា វសន្តេ ឧបរិ វសតិ, សត្ថុ ទស្សនដ្ឋានេ ឧភោ អំសេ បារុបតិ, ឆត្តំ ធារេតិ, ឧបាហនំ ធារេតិ, ន្ហានតិត្ថេ ន្ហាយតិ ចា បស្សាវំ ចា ករោតិ, បរិនិព្ពុតេ ចា បន ចេតិយំ វន្ទិតុំ ន គច្ឆតិ, ចេតិយស្ស បញ្ញាយនដ្ឋានេ សត្ថុទស្សនដ្ឋានេ វុត្តំ សព្ពំ ករោតិ, អញ្ញេហិ ច ភិក្ខូហិ "កស្មា ឯវំ ករោសិ, ន វដ្ដំ ឯវំ កាតុំ, សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស លជ្ជិតុំ វដ្ដតី"តិ វុត្តេ "តុណ្ហី ហោតិ, កិំ ពុទ្ធោ ពុទ្ធោតិ វទសី"តិ ភណតិ, អយំ សត្ថរិ អការវោ នាម។

យោ បន ធម្មស្សវនេ សង្ឃុដ្ឋេ សក្កច្ចំ ន គច្ឆតិ, សក្កច្ចំ ធម្មំ ន សុណាតិ, និទ្ទាយតិ វា សល្លបន្តោ វា និសីទតិ, សក្កច្ចំ ន គណ្ហាតិ ន ធារេតិ, "កិំ ធម្មេ អការវំ ករោសី"តិ វុត្តេ "តុណ្ហី ហោតិ, ធម្មោ ធម្មោតិ វទសិ, កិំ ធម្មោ នាមា"តិ វទតិ, អយំ ធម្មេ អការវោ នាម។

យោ បន ថេរេន ភិក្ខុនា អនជ្ឈិដ្ឋោ ធម្មំ ទេសេតិ, និសីទតិ បញ្ហំ កថេតិ, វុឌ្ឍេ ភិក្ខូ ឃដ្ដេន្តោ គច្ឆតិ, តិដ្ឋតិ និសីទតិ, ទុស្សបល្លត្ថិកំ វា ហត្ថបល្លត្ថិកំ វា ករោតិ, សង្ឃមជ្ឈេ ឧភោ អំសេ បារុបតិ, ឆត្តុបាហនំ ធារេតិ, "ភិក្ខុសង្ឃស្ស លជ្ជិតុំ វដ្ដតី"តិ វុត្តេបិ "តុណ្ហី ហោតិ, សង្ឃោ សង្ឃោតិ វទសិ, កិំ សង្ឃោ, មិគសង្ឃោ អជសង្ឃោ"តិអាទីនិ វទតិ, អយំ សង្ឃេ អការវោ នាម។ ឯកភិក្ខុស្មិម្បិ ហិ អការវេ កតេ សង្ឃេ កតោយេវ ហោតិ។ តិស្សោ សិក្ខា បន អបរិបូរយមានោវ សិក្ខាយ ន បរិបូរការី នាម។

អញ្ញមញ្ញំ ចាតិ អត្តនិ ចា អត្តនោ បរិសាយ ចា។ ខាហិទ្ធាតិ បរស្មិំ ចា បរស្ស បរិសាយ ចា។

៦៧។ ភូតានិ អយំ ច ធាតានិ និស្សាយ ឧប្បន្នចិត្តាវតោ ចព្ពន្តោ ឃានិ អធិករណានិ បិបុណាតិ, តានិ ទស្សេតុំ ចត្តារីមានីតិអាទិមាហ។ តត្ថ វូបសមេតព្ពាយ បវត្តមានេហិ សមថេហិ អធិកាតព្ពានីតិ អធិករណានិ។ វិវាទោវ អធិករណំ វិវាទាធិករណំ។ ភូតេសុបិ ឯសេវ

ភេទោ។

ឥទានិ ឥមានិបិ ចត្តារិ អធិករណានិ បត្វា ឧបរិ វឌ្ឍេត្វា សោ វិវាទោ យេហិ សមថេហិ វូបសម្មតិ, តេសំ ទស្សនត្ថំ សត្ត ខោ បនិមេតិអាទិមាហ។ តត្ថ អធិករណានិ សមេន្តិ វូបសមេន្តីតិ អធិករណសមថា។ ឧប្បន្នុប្បន្នានន្តិ ឧប្បន្នានំ ឧប្បន្នានំ។ អធិករណានន្តិ ឯតេសំ វិវាទាធិករណាទីនំ ចតុន្នំ។ សមថាយ វូបសមាយាតិ សមនត្ថញ្ចេវ វូបសមនត្ថញ្ច។ សម្មុខាវិនយោ ទាតព្ពោ...បេ... តិណវត្ថារកោតិ ឥមេ សត្ត សមថា ទាតព្ពា។

តត្រាយំ វិនិច្ឆយកថា – អធិករណេសុ តាវ ធម្មោតិ វា អធម្មោតិ វាតិ អដ្ឋារសហិ វត្ថូហិ វិវទន្តានំ ភិក្ខូនំ យោ វិវាទោ, ឥទំ វិវាទាធិករណំ នាម។ សីលវិបត្តិយា វា អាចារទិដ្ឋិអាជីវវិបត្តិយា វា អនុវទន្តានំ យោ អនុវាទោ ឧបវទនា ចេវ ចោទនា ច, ឥទំ អនុវាទាធិករណំ នាម។ មាតិកាយំ អាគតា បញ្ច វិភង្គេ ទ្វេតិ សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា អាបត្តាធិករណំ នាម។ យំ សង្ឃស្ស អបលោកនាទីនំ ចតុន្នំ កម្មានំ ករណំ, ឥទំ កិច្ចាធិករណំ នាម។

តត្ថ វិវាទាធិករណំ ទ្វីហិ សមថេហិ សម្មតិ សម្មុខាវិនយេន ច យេភុយ្យសិកាយ ច។ សម្មុខាវិនយេនេវ សម្មមានំ យស្មិំ វិហារេ ឧប្បន្នំ, តស្មិំយេវ វា, អញ្ញត្ថ វូបសមេតុំ គច្ឆន្តានំ អន្តរាមគ្គេ វា, យត្ថ គន្ត្វា សង្ឃស្ស និយ្យាតិតំ, តត្ថ សង្ឃេន វា គណេន វា វូបសមេតុំ អសក្កោន្តេ តត្ថេវ ឧព្វាហិកាយ សម្មតបុគ្គលេហិ វា វិនិច្ឆិតំ សម្មតិ។ ឯវំ សម្មមានេ បន តស្មិំ យា សង្ឃសម្មុខតា ធម្មសម្មុខតា, វិនយសម្មុខតា, បុគ្គលសម្មុខតា, អយំ សម្មុខាវិនយោ នាម។

តត្ថ ច ការកសង្ឃស្ស សាមគ្គិវសេន សម្មុខីភាវោ សង្ឃសម្មុខតា។ សមេតព្ពស្ស វត្ថុនោ ភូតតា ធម្មសម្មុខតា។ យថា តំ សមេតព្ពំ, តថេវ សមនំ វិនយសម្មុខតា។ យោ ច វិវទតិ, យេន ច វិវទតិ, តេសំ ឧភិន្នំ អត្ថបច្ចត្ថិកានំ សម្មុខីភាវោ បុគ្គលសម្មុខតា។ ឧព្វាហិកាយ វូបសមេ បនេត្ថ សង្ឃសម្មុខតា បរិហាយតិ។ ឯវំ តាវ សម្មុខាវិនយេនេវ សម្មតិ។

សចេ បនេវម្បិ ន សម្មតិ, អថ នំ ឧព្វាហិកាយ សម្មតា ភិក្ខូ “ន មយំ សក្កោម វូបសមេតុ”ន្តិ សង្ឃស្សេវ និយ្យាតេន្តិ។ តតោ សង្ឃោ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ ភិក្ខុំ សលាកគ្គាហកំ សម្មន្និត្វា តេន គុឡ្ហកវិវដកសកណ្ណជប្បកេសុ តីសុ សលាកគ្គាហេសុ អញ្ញតរវសេន សលាកំ គាហេត្វា សន្និបតិតបរិសាយ ធម្មវាទីនំ យេភុយ្យតាយ យថា តេ ធម្មវាទិនោ វទន្តិ, ឯវំ វូបសន្តំ អធិករណំ សម្មុខាវិនយេន ច យេភុយ្យសិកាយ ច វូបសន្តំ ហោតិ។ តត្ថ សម្មុខាវិនយោ វុត្តនយោ ឯវ។ យំ បន យេភុយ្យសិកាយ កម្មស្ស ករណំ, អយំ យេភុយ្យសិកា នាម។ ឯវំ វិវាទាធិករណំ ទ្វីហិ សមថេហិ សម្មតិ។

អនុវាទាធិករណំ ចតូហិ សមថេហិ សម្មតិ សម្មុខាវិនយេន ច សតិវិនយេន ច អមូឡ្ហវិនយេន ច តស្សបាបិយសិកាយ ច។ សម្មុខាវិនយេនេវ សម្មមានំ យោ ច អនុវទតិ, យញ្ច អនុវទតិ, តេសំ វចនំ សុត្វា, សចេ កាចិ អាបត្តិ នត្ថិ, ឧភោ ខមាបេត្វា, សចេ

អត្ថិ, អយំ នាមេវ អាបត្តីតិ ឯវំ វិនិច្ឆិតំ វូបសម្មតិ។ តត្ថ សម្មុខាវិនយលក្ខណំ វុត្តនយមេវ។

យទា បន ខីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ អមូលិកាយ សីលវិបត្តិយា អនុទ្ធំសិតស្ស សតិវិនយំ យាចមានស្ស សង្ឃោ ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេន សតិវិនយំ ទេតិ, តទា សម្មុខាវិនយេន ច សតិវិនយេន ច វូបសន្តំ ហោតិ។ ទិន្នេ បន សតិវិនយេ បុន តស្មិំ បុគ្គលេ កស្សចិ អនុវាទោ ន រុហតិ។

យទា ឧម្មត្តកោ ភិក្ខុ ឧម្មាទវសេន កតេ អស្សាមណកេ អជ្ឈាចារេ "សរតាយស្មា ឯវរូបិំ អាបត្តិ"ន្តិ ភិក្ខូហិ វុច្ចមានោ – "ឧម្មត្តកេន មេ, អាវុសោ, ឯតំ កតំ, នាហំ តំ សរាមី"តិ ភណន្តោបិ ភិក្ខូហិ ចោទិយមានោវ បុន អចោទនត្ថាយ អមូឡ្ហវិនយំ យាចតិ, សង្ឃោ ចស្ស ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេន អមូឡ្ហវិនយំ ទេតិ, តទា សម្មុខាវិនយេន ច អមូឡ្ហវិនយេន ច វូបសន្តំ ហោតិ។ ទិន្នេ បន អមូឡ្ហវិនយេ បុន តស្មិំ បុគ្គលេ កស្សចិ តប្បច្ចយា អនុវាទោ ន រុហតិ។

យទា បន បារាជិកេន វា បារាជិកសាមន្តេន វា ចោទិយមានស្ស អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរតោ បាបុស្សន្នតាយ បាបិយស្ស បុគ្គលស្ស – "សចាយំ អច្ឆិន្នមូលោ ភវិស្សតិ, សម្មា វត្តិត្វា ឱសារណំ លភិស្សតិ, សចេ ឆិន្នមូលោ, អយមេវស្ស នាសនា ភវិស្សតី"តិ មញ្ញមានោ សង្ឃោ ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេន តស្សបាបិយសិកំ ករោតិ, តទា សម្មុខាវិនយេន ច តស្សបាបិយសិកាយ ច វូបសន្តំ ហោតិ។ ឯវំ អនុវាទាធិករណំ ចតូហិ សមថេហិ សម្មតិ។

អាបត្តាធិករណំ តីហិ សមថេហិ សម្មតិ សម្មុខាវិនយេន ច បដិញ្ញាតករណេន ច តិណវត្ថារកេន ច។ តស្ស សម្មុខាវិនយេនេវ វូបសមោ នត្ថិ។ យទា បន ឯកស្ស វា ភិក្ខុនោ សន្តិកេ សង្ឃគណមជ្ឈេសុ វា ភិក្ខុ លហុកំ អាបត្តិំ ទេសេតិ, តទា អាបត្តាធិករណំ សម្មុខាវិនយេន ច បដិញ្ញាតករណេន ច វូបសម្មតិ។ តត្ថ សម្មុខាវិនយោ តាវ យោ ច ទេសេតិ, យស្ស ច ទេសេតិ, តេសំ សម្មុខតា។ សេសំ វុត្តនយមេវ។ បុគ្គលស្ស ច គណស្ស ច ទេសនាកាលេ សង្ឃសម្មុខតា បរិហាយតិ។ យំ បនេត្ថ "អហំ, ភន្តេ, ឥត្ថន្នាមំ អាបត្តិំ អាបន្នោ"តិ ច, អាម "បស្សាមី"តិ ច បដិញ្ញាតាយ "អាយតិំ សំវរេយ្យាសី"តិ ករណំ, តំ បដិញ្ញាតករណំ នាម។ សង្ឃាទិសេសេ បរិវាសាទិយាចនា បដិញ្ញា, បរិវាសាទីនំ ទានំ បដិញ្ញាតករណំ នាម។

ទ្វេបក្ខជាតា បន ភណ្ឌនការកា ភិក្ខូ ពហុំ អស្សាមណកំ អជ្ឈាចារំ ចរិត្វា បុន លជ្ជិធម្មេ ឧប្បន្នេ "សចេ មយំ ឥមាហិ អាបត្តីហិ អញ្ញមញ្ញំ ការេស្សាម, សិយាបិ តំ អធិករណំ កក្ខឡត្តាយ សំវត្តេយ្យា"តិ អញ្ញមញ្ញំ អាបត្តិយា ការាបនេ ទោសំ ទិស្វា យទា តិណវត្ថារកកម្មំ ករោន្តិ, តទា អាបត្តាធិករណំ សម្មុខាវិនយេន ច តិណវត្ថារកេន ច សម្មតិ។ តត្រ ហិ យត្តកា ហត្ថបាសុបគតា "ន មេ តំ ខមតី"តិ ឯវំ ទិដ្ឋាវិកម្មំ អកត្វា "ទុក្កដំ កម្មំ បុន កាតព្វំ កម្ម"ន្តិ ន ឧក្កោដេន្តិ, និទ្ទម្បិ ឱក្កន្តា ហោន្តិ, សព្ពេសម្បិ ឋបេត្វា ថុល្លវជ្ជញ្ច គិហិបដិសំយុត្តញ្ច សព្ពាបត្តិយោ វុដ្ឋហន្តិ។ ឯវំ អាបត្តាធិករណំ តីហិ សមថេហិ សម្មតិ។ កិច្ចាធិករណំ ឯកេន សមថេន សម្មតិ សម្មុខាវិនយេនេវ។

ឋ្លយាតិ ចត្តារិ អធិករណាតិ យថាត្ថុរូបំ ឋ្លេយហិ សត្តហិ សមេថហិ សម្មត្តិ៍ តេន វុត្តំ “វិប្បត្តប្បត្តាតំ អធិករណាតំ សមថាយ វូបសមាយ សម្មុខាចិតយោ ឥាតទ្ធា...បេ... តិណចត្តារតោ”តិ៍ អយមេត្ថ ចិតិច្ឆយតយោ, ចិត្តារេរា បត សមថក្ខន្ធកេ (ច្នូអច៍ ១ប័៥) អាកតោតយេថ៍ ចិតិច្ឆយោបិស្ស សមន្តបិសាឌិកាយ វុត្តោ៍

ឱសិ៍ យោ បតាឃំ ឋ្លយស្មិំ វុត្តេ “ឋ្លឆាតត្ថ, កិក្ខ្ល ចិចឥត្តិ”តិអាឌិកោ ចិត្តារេរា វុត្តោ, សោ ៦តេត តយេត សង្ខេបតោច វុត្តោតិ ចេឌិតព្ពោ៍ តត្ថ ឆម្មោតិអាឌីសុ សុត្តត្តបរិយាយេត តាច ឥស កុសលកម្មបថា ឆម្មោ, អកុសលកម្មបថា អឆម្មោ៍ តថា “ចត្តារោ សតិបដ្ឋាតា”តិ ពេដ្ឋា អាកតា សត្តតិំស ពោធិបក្ខិយឆម្មា, តយោ សតិបដ្ឋាតា តយោ សម្មប្បឆាតា តយោ ឋ្លទ្ធិបាឌា ៧ ឋ្លន្ត្រិយាតិ ៧ ពលាតិ អដ្ឋ ពោជ្ឈង្គា តចង្គិកោ យគ្គោ ចាតិ, ចត្តារោ វិបាឌាតា បញ្ច តិចរណាតីតិអាឌយោ សង្កលិដ្ឋឆម្មា ចាតិ អយំ អឆម្មោ៍

តត្ថ យំកិញ្ចិ ៦កំ អឆម្មកោដ្ឋាសំ កហេត្វា “ឋ្លមំ អឆម្មំ ឆម្មោតិ ករិស្សាម, ៦ចំ អយ្យាកំ អាចរិយកុលំ តិយ្យាតិកំ ភវិស្សតិ, យយញ្ច លោកេ បាកដា ភវិស្សាមា”តិ តំ អឆម្មំ “ឆម្មោ អយ”ន្តិ កថេន្តា ឆម្មោតិ ចិចឥត្តិ៍ តថេវ ឆម្មកោដ្ឋាសេសុ ៦កំ កហេត្វា “អឆម្មោ អយ”ន្តិ កថេន្តា អឆម្មោតិ ចិចឥត្តិ៍

ចិតយបរិយាយេត បត ភូតេត ចត្ថុតា ចោទេត្វា សារេត្វា យថាបដិញ្ញាយ កាតព្ពកម្មំ ឆម្មោ តាម, អភូតេត បត ចត្ថុតា អចោទេត្វា អសារេត្វា អបដិញ្ញាយ កតព្ពកម្មំ អឆម្មោ តាម៍ តេសុបិ អឆម្មំ “ឆម្មោ អយ”ន្តិ កថេន្តា ឆម្មោតិ ចិចឥត្តិ, “អឆម្មោ អយ”ន្តិ កថេន្តា អឆម្មោតិ ចិចឥត្តិ៍

សុត្តត្តបរិយាយេត បត រាកចិតយោ ទោសចិតយោ មោហចិតយោ សំចរោ បហាតំ បដិសង្ខាតិ អយំ ចិតយោ តាម, រាកាឌីតំ អចិតយោ អសំចរោ អប្បហាតំ អប្បដិសង្ខាតិ អយំ អចិតយោ តាម៍ ចិតយបរិយាយេត ចត្ថុសម្បត្តិ ញាត្តិសម្បត្តិ អតុសាចតសម្បត្តិ សីមសម្បតិ បរិសសម្បត្តីតិ អយំ ចិតយោ តាម, ចត្ថុចិបត្តិ...បេ... បរិសចិបត្តីតិ អយំ អចិតយោ តាម៍ តេសុបិ យំកិញ្ចិ អចិតយំ “ចិតយោ អយ”ន្តិ កថេន្តា ចិតយោតិ ចិចឥត្តិ, ចិតយំ អចិតយោតិ កថេន្តា អចិតយោតិ ចិចឥត្តិ៍

ឆម្មេតត្តិ សមតុមជ្ជិតព្ពាតិ ឆម្មោ ឝ្ច អតុមជ្ជិតព្ពា ញាណេតេ ឈំសិតព្ពា វិបបរិក្ខិតព្ពា៍ សា បតេសា ឆម្មេតត្តិ “ឋ្លតិ ទោ ចន្ឋ ឋ្លេម ឥស ឆម្មា អកុសលា ឥស ឆម្មា កុសលា”តិ ៦ចំ មហាចន្ឋកោត្តសុត្តេ (ម៍ តិ៍ ១៍០ឥ៥) អាកតាតិ វុត្តា៍ សា ៦ច ចា ពេតុ, យោ ចា ឋ្លឆ ឆម្មោតិ ច ចិតយោ ច វុត្តោ៍ យថា តត្ថ សមេតីតិ យថា តាយ ឆម្មេតត្តិយា សមេតិ, “ឆម្មោ ឆម្មោច ពេតិ, អឆម្មោ អឆម្មោច, ចិតយោ ចិតយោច ពេតិ, អចិតយោ អចិតយោច”៍ តថា តត្តិ ៦ចំ តំ អធិករណំ ចូបសមេតព្ពំ៍ ៦កច្ចាតំ អធិករណាតត្តិ ឋ្លឆ ចិចាឌាធិករណមេច ឥស្សិតំ, សម្មុខាចិតយោ បត ត កិញ្ចិ អធិករណោ ត លព្ភតិ៍

៤៨៉ តំ បនេតំ យស្មា ទ្វីហិ សមថេហិ សម្មតិ សម្មុខាវិនយេន ច យេភុយ្យសិកាយ ច, តស្មា ហេដ្ឋា មាតិកាយ ឋបិតានុក្កមេន ឥទានិ សតិវិនយស្ស វារេ បត្តេបិ តំ អវត្វា វិវាទាធិករណមេវ តាវ ទុតិយសមថំ ទស្សេន្តោ កថញ្ចានន្ទ, យេភុយ្យសិកាតិអាទិមាហ៉ តត្ថ ពាហុតរាតិ អន្តមសោ ទ្វីហិ តីហិបិ អតិរេកតរា៉ សេសមេត្ថ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វំ៉

៤៩៉ ឥទានិ ហេដ្ឋា អវិត្ថារិតំ សតិវិនយំ អាទិំ កត្វា វិត្ថារិតាវសេសសមថេ បដិបាដិយា វិត្ថារេតុំ កថញ្ចានន្ទ, សតិវិនយោតិអាទិមាហ៉ តត្ថ បារាជិកសាមន្តេន វាតិ ទ្វេ សាមន្តានិ ខន្ធសាមន្តញ្ច អាបត្តិសាមន្តញ្ច៉ តត្ថ បារាជិកាបត្តិក្ខន្ធោ សង្ឃាទិសេសាបត្តិក្ខន្ធោ ថុល្លច្ចយ-បាចិត្តិយ-បាដិទេសនីយ-ទុក្កដ-ទុព្ភាសិតាបត្តិក្ខន្ធោតិ ឯវំ បុរិមស្ស បច្ឆិមខន្ធំ ខន្ធសាមន្តំ នាម ហោតិ៉ បឋមបារាជិកស្ស បន បុព្វភាគេ ទុក្កដំ, សេសានំ ថុល្លច្ចយន្តិ ឥទំ អាបត្តិសាមន្តំ នាម៉ តត្ថ ខន្ធសាមន្តេ បារាជិកសាមន្តំ គរុកាបត្តិ នាម ហោតិ៉ សរតាយស្មាតិ សរតុ អាយស្មា៉ ឧក្កដ្ឋាតំ អធិករណានន្តិ ឥទំ អនុវាទាធិករណមេវ ទស្សិតំ៉

៥០៉ ភាសិតបរិក្កន្តន្តិ វាចាយ ភាសិតំ កាយេន ច បរិក្កន្តំ, បរក្កមិត្វា កតន្តិ អត្ថោ៉ ឧក្កដ្ឋាតន្តិ ឥធាបិ អនុវាទាធិករណមេវ អធិប្បេតំ៉ បដិញ្ញាតករណេ “ឧក្កដ្ឋាត”ន្តិ អាបត្តាធិករណំ ទស្សិតំ៉

៥១៉ ទវាតិ សហសា៉ រវាតិ អញ្ញ ភណិតុកាមេន អញ្ញ វុត្តំ៉ ឯវំ ខោ, អានន្ទ, តស្សបាបិយសិកា ហោតីតិ តស្សបុគ្គលស្ស បាបុស្សន្នតា បាបិយសិកា ហោតិ៉ ឥមិនា កម្មស្ស វត្ថុ ទស្សិតំ៉ ឯវរូបស្ស ហិ បុគ្គលស្ស កម្មំ កាតព្វំ៉ កម្មេន ហិ អធិករណស្ស វូបសមោ ហោតិ, ន បុគ្គលស្ស បាបុស្សន្នតាយ៉ ឥធាបិ ច អនុវាទាធិករណមេវ អធិករណន្តិ វេទិតព្វំ៉

៥២៉ កថញ្ចានន្ទ, តិណវត្ថារកោតិ ឯត្ថ ឥទំ កម្មំ តិណវត្ថារកសទិសត្តា តិណវត្ថារកោតិ វុត្តំ៉ យថា ហិ គូថំ វា មុត្តំ វា ឃដ្ដិយមានំ ទុគ្គន្ធតាយ ពាធតិ, តិណេហិ អវត្ថរិត្វា សុប្បដិច្ឆាទិតស្ស បនស្ស សោ គន្ធោ ន ពាធតិ, ឯវមេវ យំ អធិករណំ មូលានុមូលំ គន្ត្វា វូបសមិយមានំ កក្ខឡត្តាយ វាឡត្តាយ ភេទាយ សំវត្តតិ, តំ ឥមិនា កម្មេន វូបសន្តំ គូថំ វិយ តិណវត្ថារកេន បដិច្ឆន្នំ វូបសន្តំ ហោតីតិ ឥទំ កម្មំ តិណវត្ថារកសទិសត្តា តិណវត្ថារកោតិ វុត្តំ៉ តស្ស ឥធានន្ទ, ភិក្ខូនំ ភណ្ឌនជាតានន្តិអាទិវចនេន អាការមត្តមេវ ទស្សិតំ, ខន្ធកេ អាគតានយេវ បនេត្ថ កម្មវាចា បមាណំ៉ ឋបេត្វា ថុល្លវជ្ជំ ឋបេត្វា គិហិបដិសំយុត្តន្តិ៉ ឯត្ថ បន ថុល្លវជ្ជន្តិ ថុល្លវជ្ជំ បារាជិកញ្ចេវ សង្ឃាទិសេសញ្ច៉ គិហិបដិសំយុត្តន្តិ គិហីនំ ហីនេន ខុំសនវម្ភនធម្មិកបដិស្សវេសុ អាបន្នា អាបត្តិ៉ អធិករណានន្តិ ឥធ អាបត្តាធិករណមេវ វេទិតព្វំ៉ កិច្ចាធិករណស្ស បន វសេន ឥធ ន កិញ្ចិ វុត្តំ៉ កិញ្ចាបិ ន វុត្តំ, សម្មុខាវិនយេនេវ បនស្ស វូបសមោ ហោតីតិ វេទិតព្វោ៉

៥៣៉ ឆយិមេ, អានន្ទ, ធម្មា សារណីយាតិ ហេដ្ឋា កលហវសេន សុត្តំ អារទ្ធំ, ឧបរិ សារណីយធម្មា អាគតា៉ ឥតិ យថានុសន្ធិនាវ ទេសនា គតា ហោតិ៉ ហេដ្ឋា កោសម្ពិយសុត្តេ (ម៉ និ៉ ១៉៤៩៨-៥០០) បន សោតាបត្តិមគ្គសម្មាទិដ្ឋិ កថិតា, ឥមស្មិំ សុត្តេ សោតាបត្តិផលសម្មាទិដ្ឋិ វុត្តាតិ វេទិតព្វា៉ អណុន្តិ អប្បសាវជ្ជំ៉ ថូលន្តិ មហាសាវជ្ជំ៉ សេសមេត្ថ ឧត្តានមេវាតិ៉

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

សាមគាមសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. សុនក្ខត្តសុត្តវណ្ណនា

៥៥. ឯវំ មេ សុតន្តិ សុនក្ខត្តសុត្តំ។ តត្ថ អញ្ញាតិ អរហត្តំ។ ព្យាកតាតិ ខីណា ជាតីតិអាទីហិ ចតូហិ បទេហិ កថិតា។ អធិមានេនាតិ អប្បត្តេ បត្តសញ្ញិនោ, អនធិគតេ អធិគតសញ្ញិនោ ហុត្វា អធិគតំ អម្ហេហីតិ មានេន ព្យាករិំសុ។

៥៦. ឯវញ្ចេត្ថ សុនក្ខត្ត តថាគតស្ស ហោតីតិ សុនក្ខត្ត ឯត្ថ ឯតេសំ ភិក្ខូនំ បញ្ហាព្យាករណេ – “ឥទំ ឋានំ ឯតេសំ អវិភូតំ អន្ធការំ, តេនិមេ អនធិគតេ អធិគតសញ្ញិនោ, ហន្ទ នេសំ វិសោធេត្វា បាកដំ កត្វា ធម្មំ ទេសេមី”តិ, ឯវញ្ច តថាគតស្ស ហោតិ។ អថ ច បនិធេកច្ចេ…បេ… តស្សបិ ហោតិ អញ្ញថត្តន្តិ កទា បដិបន្នកានំ ធម្មំ ទេសេតិ។ យត្ថ បន ពុទ្ធាចារេ ឋិតា ឯកច្ចេ មោឃបុរិសា ហោន្តិ, តទា កទា បស្សតិ – “ឥមេ ឥមំ បញ្ហំ ឧគ្គហេត្វា អជានិត្វាវ ជានន្តា វិយ អប្បត្តេ បត្តសញ្ញិនោ ហុត្វា គាមនិគមាទីសុ វិចរមានា វិនស្សិស្សន្តិ, តំ នេសំ ភវិស្សតិ ទីឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយា”តិ ឯវមស្សាយំ ពុទ្ធាចារេ ឋិតានំ ការណា បដិបត្តិយម្បិ អត្ថាយ “ធម្មំ ទេសិស្សាមី”តិ ឧប្បន្នស្ស ចិត្តស្ស អញ្ញថាភាវោ ហោតិ។ តំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ។

៥៧. លោកាមិសាធិមុត្តោតិ វដ្ដាមិស-កាមាមិស-លោកាមិសភូតេសុ បញ្ចសុ កាមគុណេសុ អធិមុត្តោ តន្និន្នោ តគ្គរុកោ តប្បព្ភារោ។ តប្បតិរូបីតិ កាមគុណសភាគា។ អានេញ្ជបដិសំយុត្តាយាតិ អានេញ្ជសមាបត្តិបដិសំយុត្តាយ។ សំសេយ្យាតិ កថេយ្យ។ អានេញ្ជសំយោជនេន ហិ ខោ វិសំយុត្តោតិ អានេញ្ជសមាបត្តិសំយោជនេន វិសំយុត្តោ។ លោកាមិសាធិមុត្តោតិ ឯវរូបោ ហិ លូខចីវរធរោ មត្តិកាបត្តំ អាទាយ អត្តនោ សទិសេហិ កតិបយេហិ សទ្ធឹ បច្ចន្តជនបទំ គច្ឆតិ, គាមំ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋកាលេ មនុស្សា ទិស្វា “មហាបំសុកូលិកា អាគតា”តិ យាគុភត្តាទីនិ សម្បាទេត្វា សក្កច្ចំ ទានំ ទេន្តិ, ភត្តកិច្ចេ និដ្ឋិតេ អនុមោទនំ សុត្វា – “ស្វេបិ, ភន្តេ, ឥធេវ បិណ្ឌាយ បវិសថា”តិ វទន្តិ។ អលំ ឧបាសកា, អជ្ជាបិ វោ ពហូនំ ទិន្នន្តិ។ តេន ហិ, ភន្តេ, អន្តោវស្សំ ឥធ វសេយ្យាថាតិ អធិវាសេត្វា វិហារមគ្គំ បុច្ឆិត្វា វិហារំ គច្ឆន្តិ។ តត្ថ សេនាសនំ គហេត្វា បត្តចីវរំ បដិសាមេន្តិ។ សាយំ ឯកោ អាវាសិកោ តេ ភិក្ខូ បុច្ឆតិ “កត្ថ បិណ្ឌាយ ចរិត្ថា”តិ? អសុកគាមេតិ។ ភិក្ខាសម្បន្នាតិ? អាម ឯវរូបា នាម មនុស្សានំ សទ្ធា ហោតិ។ “អជ្ជេវ នុ ខោ ឯតេ ឯទិសា, និច្ចម្បិ ឯទិសា”តិ? សទ្ធា តេ មនុស្សា និច្ចម្បិ ឯទិសា, តេ និស្សាយេវ អយំ វិហារោ វឌ្ឍតីតិ។ តតោ តេ បំសុកូលិកា បុនប្បុនំ តេសំ វណ្ណំ កថេន្តិ , ទិវសាវសេសំ កថេត្វា រត្តិម្បិ កថេន្តិ។ ឯត្តាវតា ពុទ្ធាចារេ ឋិតស្ស សីសំ និក្ខន្តំ ហោតិ ឧទរំ ផាលិតំ។ ឯវំ លោកាមិសាធិមុត្តោ វេទិតព្ពោ។

៨៩៑ ធម្មាតិ អារម្មណនិយាមបត្តិលោកិកំ អធិបតិកំ ទស្សេន្តោ ឋានំ ហោ បតេតត្តិអាទិមាហ៑ អារម្មណាធិបត្តិស្សាតិ កិលេសសង្ខាតចិត្តហិតាសុ ហេដ្ឋិមាសុ ចតុ និយាមបត្តិសុ អធិបត្តិស្ស តត្ថិត្ថស្ស តក្កនេតា តប្បក្ការស្ស៑ សេ បចុត្តេតិ តំ បចុត្តំ៑ ច និយាមបត្តិលោកិកេតា ហិ អធិបតិកស្ស បច្ចាកាយក្ខាយិសតន្តតា បតិតបណ្ឌបលិសោ ចិយ ន្តុបដ្ឋាតិ៑ តេតេតំ ចុត្តំ៑

៩០៑ ធម្មាតិ អារកិច្ចាញ្ញាណតតនិយាមបត្តិ លោកិកេតា អធិបតិកស្ស តិឈ្មំ ទស្សេតុំ ឋានំ ហោ បតាតិអាទិមាហ៑ តត្ថ ទេ្វសា កិត្តាតិ យន្ត្រា កិត្តា៑ អប្បដិសន្ធិកាតិ ចុទ្ធកា មដ្ឋិបិសាឃាយត្តា ឌតុតា ចា និលេសេត ចា អល្លិយារេបត្វា បដិសន្ធាតុំ សក្កា៑ យហត្ថិ បត កុដិការេប្បយាហំ សន្ធារេយតំ ចុត្តំ៑ សេ កិនេត្តតិ តំ កិត្តំ៑ ន្តុបទិ និយាមបត្តិលោកិកេតា ហិ ហេដ្ឋានិយាមបត្តិ ទេ្វសាកិត្តា សេលិ ចិយ ហោតិ, តំ និយាមធិស្សាយីតិ ចិត្តំ ត ន្តុប្បជ្ជតិ៑ តេតេតំ ចុត្តំ៑

៩១៑ ធម្មាតិ តេចសញ្ញាតាសញ្ញាយតតលោកិកេតា អធិបតិកស្ស ច តិឈ្មំ ទស្សេន្តោ ឋានំ ហោ បតាតិអាទិមាហ៑ តត្ថ សេ ចេត្តតិ តំ ចត្តំ៑ អដ្ឋ និយាមបត្តិលោកិកេតា ហិ ហេដ្ឋានិយាមបត្តិយោ ចត្តសឌិសា ហុត្វា ន្តុបដ្ឋហត្តិ, បុត និយាមធិស្សាយីតិ ចិត្តំ ត ន្តុប្បជ្ជតិ៑ តេតេតំ ចុត្តំ៑

៩២៑ ធម្មាតិ លោកុត្តរស្ស តិឈ្មំ ទស្សេន្តោ ឋានំ ហោ បតាតិអាទិមាហ៑ តត្ថ សេ ន្តុដ្ឋិត្តមូលេតិ សោ ន្តុដ្ឋិត្តមូលោ៑ ន្តុបទិ និយាមបត្តិលោកិកេតា ហិ ហេដ្ឋានិយាមបត្តិ មូលដ្ឋិត្តតាលោ ចិយ ន្តុបដ្ឋាតិ, តំ និយាមធិស្សាយីតិ ចិត្តំ ត ន្តុប្បជ្ជតិ៑ តេតេតំ ចុត្តំ៑

៩២៑ឋានំហោ បតាតិ បិដិយេក្កា អត្ថុសន្ធិ៑ ហេដ្ឋា ហិ និយាមបត្តិលោកិកេតា អធិបតិកស្សបិ លោកុត្តរស្សបិ តិឈ្មេសា កមិតោ, សុក្កចិបស្សកស្ស បត អធិបតិកស្សបិ លោកុត្តរស្សបិ ត កមិតោ៑ តេសំ ទ្វិត្តមបិ តិឈ្មំ ទស្សេតុំ ធម្មំ ទេសតំ អារកិ៑ តំ បត បដិក្កិត្តំ៑ និយាមបត្តិលោកិកេតា ហិ អធិបតិកស្ស តិឈ្មេសេ កមិតេ សុក្កចិបស្សកស្សបិ អធិបតិកស្ស កមិតោច ហោតិ, និយាមបត្តិលោកិកេតា ច លោកុត្តរស្ស កមិតេ សុក្កចិបស្សកលោកុត្តរស្ស កមិតោច ហោតិ៑ ចុតេសំ បត ទ្វិត្តំ កិក្កំ និប្បាយានប្បាយំ កតេតុំ ធម្មំ ទេសតំ អារកិ៑

តត្ថ សិយា – បុថុជ្ជនស្ស តាច អារម្មណំ អសប្បាយំ ហោតុ, លោកុត្តរស្ស កថំ អសប្បាយត្តំ៑ យទេក្កត បុថុជ្ជនស្ស អសប្បាយំ, តទេក្កត លោកុត្តរស្សាបិ អសប្បាយមេច៑ ចិសំ តាយ ឌាតិត្វា តាឌិតម្បិ អឌាតិត្វា តាឌិតម្បិ ចិសមេច៑ ត ហិ លោកុត្តរេចតបិ “អហំ លោកុត្តរោ”តិ អសំចុតេត កចិតព្វំ៑ លោកុត្តរេចតបិ យុត្តបយុត្តេតេច កចិតុំ ចដ្តតិ៑

៩៣៑ តត្ថ សមលោភាតិ ពុទ្ធសមលោភ៑ ចត្តុរាកព្យាបិទេតាតិ សោ អចិជ្ជានឡ្លាតោ ចិសទោសោ ចត្តុរាកេត ច ព្យាបិទេត ច ទុប្បតិ កុប្បតិ៑ អសប្បាយាតិតិ អចន្ធិកទាតិ អារម្មណាតិ៑ អត្តុទ្ធសេឃ្យាតិ សោសេឃ្យ មិលិបេឃ្យ៑ ទិសាបិឌិសេសត្តិ សកហលសេសំ, ន្តុបិឌិតព្វំ កល្យាណព្វំ ពុឆ ន្តុបិឌិតិ ចុត្តំ៑ អតលច្ចា តេ អត្តុរាយាយាតិ ឌីចិតត្តុរាយំ តេ កាតុំ អសមត្ថំ៑ ទទេឌាស្វកត្តិ ទទេឌា ច ចីហិសុកាឌិ ច ស្វកំ៑ អសុ ច ចិសទោសោតិ សោ ច ចិសទោសោ៑ តក្ករេយតាតិ យា សា អសប្បាយកិរិយា ច យោ ចិសទោសោ ច, តេត ន្តុករេយត៑ បុថុត្តត្តិ

យហត្តកាច៍

ឧចយេច លោតិ ឧត្ត ទិ៍សាបិតោតសល្ល្ឌារទោ ចិឃ អប្យហឹតោ អចិន្ទ្រាចិសចោរសោ ឥដ្ឋទេ្ថា, អសប្យាឃកិរិឃាឃ ជិតការចោ ចិឃ លេសុ ន្គ្ធារេទសុ អសំចុតកាលេវិ, តក្ុកយេត ចលេ បុទុត្ត ករេត យទលាំ ចិឃ សិក្ល បន្កូល្លាឃ ហឹតាឃាចត្តត់, យទោហយត្ត ក្ុក្ល ចិឃ អន្ណាតទាឃ កន្ុកាឃ សំកិលិដ្ឋាឃ អាបត្តិឃា អាបន្នត់ ឥដ្ឋត្ថាំ៍ សុក្កបរេក្ខបិ ត្ថយិតាច តយេត ខ្លួបប្ចុំសត្ថត់ ចេជិតត្ថាំ៍

៩៥៍ សតិឃារេឃតំអឆិចចតត្តិ ឧត្ត សតិ បន្ណាកតិកា៍ លេវិកិកាឃ បន្ណាឃ លេវិកិកា ហោតិ, លេវិកុត្តរាឃ លេវិកុត្តរា៍ អទិឃារេឃតំ បន្ណាឃាតិ បរិសុទ្ធាឃ ចិបស្សតាបន្ណាឃ៍

ត្ថឆាតិ ហឹលាសចស្ស ពាលំ ឆស្សេត្ថា សោ ចតាតិអាឌិយាហ៍ តត្ត សំចុតកាទឹតិ បិហិតកាទឹ៍ ត្ថតិចិឌិត្វា តិទុបឈឹតិ ឧចំ ឌាតិត្វា កិលេសុបឆិបហាតា តិទុបឆិ ហោតិ, តិទុបិតោតោតិ អទេត្វា៍ ខ្លបឆិសន្លយេ ចិយុទេត្តាតិ ខ្លបឈឹត់ សន្លឃក្ុតោ តិន្ណាតេ អាទេយ្ចុលាតោ ចិយុទេត្តា៍ ខ្លបឆិខ្ចិត្តិ កាយុបឆិខ្ចិ៍ កាឃំ ខ្លបសំហទិស្សតឹតិ កាឃំ អល្លឹឃារេបស្សតិ៍ ត្ថឆំ ចុត្តំ ហោតិ – តល្បាល្លយេ តិន្ណាតេ អាទេយ្ចុលាតោ ចិយុទេត្តា ហឹលាសចោ បន្កា កាយក្ុលេ សេចិតុំ, កាឃំ ចា ខ្លបសំហទិស្សតិ ចិត្តំ ចា ខ្លប្យាឆេស្សតឹតិ តេតំ ជាត់ ចិន្ទតិ៍ សេសំ សត្តត្ត ខ្ថត្តាតត្តយេចាតិ៍

បបន្កាសុឆតិឃា យន្ទិ្យតិកាឃដ្ឋកចាឃ

សុតក្ខតសុត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

៩៍ អាតេន្ទ្រសប្យាឃសុត្តចណ្ណតា

៩៩៍ ឧចំយេ សុតត្តិ អាតេន្ទ្រសប្យាឃសុត្តំ៍ តត្ត អតិដ្ឋាតិ ហុត្វា អកាចេដ្ឋត អតិដ្ឋា៍ កាយាតិ ចត្តុកាយាបិ កិលេសកាយាបិ៍ តុដ្ឋាតិ តិដ្ឋសារឆុចសារអត្តសារចិទហិតត្តា ទិត្តា, ត បត តត្ថឹតិ កេហតន្ណា៍ ត ហិ តុដ្ឋយដ្ឋឹតិ ចុទេត្ត យដ្ឋ តាយ តត្ថឹតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ ឃស្ស បត អន្កត្តទេ កិន្កា តត្តិ, សោ ចុដ្ឋតិ តុទេដ្ឋា៍ យុសាតិ តាសតកា៍ យោសឆយ្ចុតិ តស្សតសកាចា, លេត្តំ ចិឃ ចត្តុ ចិឃ ហិទេន្ណាសុចណ្ណំ ចិឃ ច ត បន្ណាឃិត្ត, កតិបិហេតច សុបិតកេ ឌិដ្ឋា ចិឃ តស្សត្តិ ត បន្ណាឃត្តិ៍ តេត ចុត្តំ "យោសឆយ្ចុ"តិ, យាឃាកតយេតត្តិ ឃឆា យាឃាឃ ខ្លឆកំ យលឹតិ កត្វា ឆស្សិតំ, ពាឆទិបណ្ណំ កហាបលោតិ កត្វា ឆស្សិតំ, អន្ណាំ ចា បត ឧចទ្ុបំ ឆស្សត្ុបចាទេ ជិតស្សេច តឆា បន្ណាឃតិ, ខ្លបចារាតិក្កយតោ បដ្ឋាឃ បិកតិកយេច បន្ណាឃតិ៍ ឧចំ កាយាបិ ត្ថត្តទបត្ុបដ្ឋាតេដ្ឋត "យាឃាកត"ត្តិ ចុត្តា៍ ឃឆា ច យាឃាកាទោ ខ្លឆកាឌិតិ យលិអាឌិត់ ចេសត ឆស្សេត្ថា ចន្កោតិ, ឧចំ កាយាបិ អតិដ្ឋាឌិតិ តិដ្ឋាឌិសកាចំ ឆស្សត្តា ចន្កោត្តិតិ ចន្កាតកេដ្ឋតបិ "យាឃាកត"ត្តិ ចុត្តា៍ ពាលលិបតត្តិ យឃំ្យាបុទេត្តា, យឃំ្យាឈឹតា, យឃំ្យាហិទេន្ណាំ យឃំ្យាសុចណ្ណត្តិ ឧចំ ពាលិវិត់ លិបតតោ ពាលលិបត់៍

ឋិដ្ឋឆយ្យិកា កាយាតិ យាវតកា បញ្ច កាយគុណា· សព្យរាឃិកាតិ តេ ធរបត្វា អចរសរា· ឋិដ្ឋឆយ្យិកា· កាយសញ្ញាតិ យាវតកេ កាយេ អារព្ភ ឧប្បន្នសញ្ញា· ឧកឃរយតំ យារឆេឃ្យន្តិ ឲតេ កាយា ច កាយសញ្ញា ច ឧកឃយ្យិ យារឆេឃ្យំ· ឈេហិ ឧកឃរយតំ គហិតំ, តេសញ្ញា ឧបរិ យារេរា ចសំ ចរេត្តតិ· តំ សន្ធាយ “ឧកឃរយតំ យារឆេឃ្យ”ន្តិ ទុត្តំ·

យារេស្សុស ចិសឃោតិអាឌីសុបិ ឃធា ចោត្យអស្ស ចិសឃោ ចោត្យអចិសឃោ, បណ្ឌស្ស ចិសឃោ បណ្ឌចិសឃោ, សំចរាត៌ ចិសឃោ សំចរចិសឃោតិ បចត្តតដ្ឋាត៌ ចិសឃោតិ ទុច្ចតិ, ឲចំ ឈេហិ ឲតេ កាយា គហិតា, តេសំ ឧបរិ យារេរា ចសំ ចរេត្តតិ· តំ សន្ធាយ យារេស្សុស ចិសឃោតិ ទុត្តំ· បញ្ច បត កាយគុណេ តិចាបតីឌំ ចិឃ ចិប្យកិរេត្តា យារេរា គច្ឆតិ· ឈេហិ បត តេ គហិតា, តេសំ ឧបរិ យារេរា ចសំ ចរេត្តតិ· តំ សន្ធាយ យារេស្សុស តិចារេបិតិ ទុត្តំ· ឃធា ច ឃត្វ ហត្ថិអាឆឃោ ចសំ ចរេត្តន្តិ, សោ ហត្ថិកោចរោ អស្សកោចរោ អជកោចរោតិ ទុច្ចតិ, ឲចំ ឈេហិ ឲតេ កាយា គហិតា, តេសុ យារេរា ចសំ ចរេត្តតិ· តំ សន្ធាយ យារេស្សុស កោចរោតិ ទុត្តំ·

ឲត្វាតិ ឲតេសុ កាយេសុ· យាតសាតិ ចិត្តសម្បុតា· តត្វ សិឃា – ទុចិឆ តាច កាយេ អារព្ភ អភិជ្ឈាតលក្ខណា អភិជ្ឈា, ករហុត្តទិឃលក្ខណោ សារម្ភោ ច ឧប្បជ្ជត្យ, ឮាបរោ គចំ ឧប្បជ្ជតីតិ? យេយាឃិតេ ចត្ថុស្មិំ អច្ឆិន្នេបិ សោចត្តិ, អច្ឆិជ្ជន្តេបិ សោចត្តិ, អច្ឆិន្នសង្កិតោបិ សោចត្តិ, ឃោ ឲចទូបេ ចិត្តស្ស អាឃាតោតិ ឲចំ ឧប្បជ្ជតិ· តេច អរិឃសាចកស្សាតិ តេ អរិឃសាចកស្ស· ចកាតេរា អាកាសត្ថិយត្ថំ ហោតិ· ឮាឆ យត្សិក្ខតោតិ ត្វយស្មិំ សាសនេ សិក្ខន្តស្ស តេ តយោបិ កិលេសា អន្តរាឃករា ហោត្តិ· អភិក្សឃ្យ លោកត្តិ កាយលោកំ អភិកចិត្វា· អធិដ្ឋាឃ យតសាតិ សោតារម្មហចិត្តេត អធិដ្ឋហិត្វា· អបរិត្តន្តិ កាយាចចរចិត្តំ បរិត្តំ តាយ, តស្ស បដិក្ខេបេត យហគ្គតំ អបរិត្តំ តាយ· បយាណន្តិបិ កាយាចចរយេច, ទូបិចចរំ អទូបិចចរំ អប្បយាណំ· សុភាចិតន្តិ បត ឲតំ កាយាចចរាឌីតំ តាយំ ត ហោតិ, លោកុត្តរស្សេចតំ តាយំ· តស្មា ឲតស្ស ចសេត អបរិត្តំ អប្បយាណំ សុភាចិតន្តិ សត្តំ លោកុត្តរយេច ចដ្ឋតិ·

តព្ពហុលចិហារិតោតិ កាយបដិឥាហេតេត តយេច បដិបធំ ពហុលំ កត្វា ចិហរន្តស្ស· អាឃតេត ចិត្តំ បសីឌតីតិ ការណេ ចិត្តំ បសីឌតិ· កិំ បតេត្វ ការណំ? អរហត្តំ ចា, អរហត្តស្ស ចិបស្សត៌ ចា, ចត្ថញ្ញាត៌ ចា, ចត្ថញ្ញាតស្ស ឧបចារំ ចា· សព្យសាធ សតីតិ ឲត្វ ទុចិឆា សព្យសាធា អធិយោក្ខសព្យសាធា ច បដិលិកសព្យសាធា ច· អរហត្តស្ស ហិ ចិបស្សត៌ បដ្ឋបេត្វា ចិហរតោ យហាភូតាឌីសុ ឧបដ្ឋហន្តេសុ ឃេតិយេ តីហារេត យហាភូតា ឧបដ្ឋហន្តិ, ឧបិតារូបិ ឧបដ្ឋហន្តិ តាយរូបិ ឧបដ្ឋហន្តិ, បច្ចយា សព្ពធា ឧបដ្ឋហន្តិ, លក្ខណារម្មណា ចិបស្សតា ឧបដ្ឋហតិ, អជ្ជេច អរហត្តំ គណ្ហិស្សាមីតិ អប្បដិលទ្ធេយេច អាសា សត្តិដ្ឋតិ, អធិយោក្ខំ បដិលកតិ· តតិឃញ្ញាត៌ ចា បរិគតំ កត្វា ចត្ថញ្ញាតត្វាឃ កសិណបរិកម្មំ ករោត្តស្ស តីចរណចិក្ខម្ភតាឌីតិ សយត្ថបស្សតោ ឃេតិយេ តីហារេត តីចរណា ចិក្ខម្ភត្តិ, កិលេសា សន្និសីឌន្តិ, សតិ សត្តិដ្ឋតិ, សង្ខារគតំ ចា ចិភូតំ បាកដំ ហុត្វា ឌិព្ពចក្ខុកស្ស បរលោកោ ចិឃ ឧបដ្ឋាតិ, ចិត្តុប្បាទោ លេបបិណ្ឌោ លគ្គយានោ ចិឃ ឧបចារេត សយាធិយតិ, អជ្ជេច ចត្ថញ្ញាត៌ តិព្ពត្តេស្សាមីតិ អបដិលទ្ធេយេច អាសា សត្តិដ្ឋតិ, អធិយោក្ខំ បដិលកតិ· អយំ អធិយោក្ខសព្យសាធោ តាយ· តស្មិំ សព្យសាធ សតិ· ឃោ បត អរហត្តំ ចា បដិលកតិ ចត្ថញ្ញាត៌ ចា, តស្ស ចិត្តំ ចិប្បសន្នំ ហោតិយេច· ឮាឆ បត “អាឃតេត ចិត្តំ បសីឌតី”តិ ចចតតោ អរហត្តចិបស្សតាឃ ចេច ចត្ថញ្ញាតូបចារស្ស ច បដិលិកោ

បដិលិកសយ្យសារេធាតិ ចេតិតព្ពា។ ទិបស្សតា ហិ បញ្ញាយ អនិយ្យច្ចស្ស ការណំ, ឧបចារេ អាចេតព្ពសយាបត្តិយា។

ឯតេហិ ច អាចេតព្ពា សយាបដ្ឋតិ។ បញ្ញាយ ច អនិយ្យច្ចតីតិ ឯត្ថ ឯតេហិ ច បញ្ញាយ អនិយ្យច្ចតិ, អាចេតព្ពា ច សយាបដ្ឋតីតិ ឯវំ បរបរិទត្តតំ កត្វា អត្ថោ ចេតិតព្ពា។ ឮរតព្វាចុត្តំ ហោតិ – តស្មិំ សយ្យសារេ សតិ ឯតេហិ ច បញ្ញាយ អនិយ្យច្ចតិ, អរហត្តំ សច្ឆិករោតីតិ អត្ថោ។ តំ អតកិសម្មុលាទេត្តា អាចេតព្ពា ច សយាបដ្ឋតិ, អថ ច បញ្ញាយ ច អនិយ្យច្ចតីតិ អរហត្តមគ្គំ ការេតិ, តំ អតកិសម្មុលាទេត្តា អាចេតព្ពា ច សយាបដ្ឋតិ។ អរហត្តមគ្គំ ការេតំ អសេក្ខោទេត្តា ឯតេហិ តេសន្តំ ច សច្ឆិករោតិ។ តំ អតកិសម្មុលាទេត្តា អាចេតព្ពា ច សយាបដ្ឋតីតិ។

តត្រាយំ តេយោ – ឮរ កិច្ច តតិយជ្ឈានំ បារកំ កត្វា ចតុត្ថជ្ឈានស្ស កសិណបរិកម្មំ ករោតិ។ តស្ស គីចទលា ទិក្ខុម្ភត្តិ, សតិ សត្តិដ្ឋតិ, ឧបចារេន ទិត្តំ សយាធិយតិ។ សោ ទ្វបិទ្វបំ បរិកណ្ហាតិ, បច្ចយំ បរិគ្គណ្ហាតិ, លក្ខណារម្មណិកំ ទិបស្សតំ ចេត្វេតិ, តស្ស ឯវំ ហោតិ – “ឧបចារេន ធេ ឈានំ ទិសេសកាគិយំ ករេយ្យំ, តិដ្ឋតុ ទិសេសកាគិយតា, គិព្ពេធកាគិយំ តំ ករិស្សាមី”តិ ទិបស្សតំ ចេដ្ឋេត្វា អរហត្តំ សច្ឆិករោតិ។ ឯត្តកេតស្ស កិច្ចំ កតំ តាយ ហោតិ។ អរហត្តំ សច្ឆិកាតុំ អសក្កោន្តោ បត តតោ ឌូសក្កិតយាតេសោ អត្ថទោ ត តិដ្ឋតិ, ចតុត្ថជ្ឈានំ សយាបដ្ឋតិសេយ។ យថា កិំ? យថា បុរិសោ “ចតយហិសំ ឈាតេស្សាមី”តិ សត្តិំ គហេត្វា អក្ខបាត្តទេត្តា សេច តំ ឈាតេតិ, សកលការយថាសិទោ តោតេសស្សតិ, អសក្កោន្តោ បត អត្តទាយកេក្កេ សសេកាឆាទេយោ ឲ្យុក្កយិទេ ឈាតេត្វា កាដ្ឋំ បូទេត្វា ឲតិសេយ។

តត្ថ បុរិសស្ស សត្តិំ គហេត្វា ចតយហិសាក្ខបាត្តទំ ទិយ ឮយស្ស កិច្ចតោ តតិយជ្ឈានំ បារកំ កត្វា ចតុត្ថជ្ឈានស្ស បរិកម្មករណំ, ចតយហិសឈាតតំ ទិយ – “គីចទលទិក្ខុម្ភតាឌីគិ សយក្ខុបស្សតោ ទិសេសកាគិយំ ករេយ្យំ, តិដ្ឋតុ ទិសេសកាគិយតា, គិព្ពេធកាគិយំ តំ ករិស្សាមី”តិ ទិបស្សតំ ចេដ្ឋេត្វា អរហត្តស្ស សច្ឆិករណំ, យហិសំ ឈាតេតុំ អសក្កោន្តស្ស អត្តទាយកេក្កេ សសេកាឆាទេយោ ឲ្យុក្កយិទេ ឈាតេត្វា កាដ្ឋំ បូទេត្វា កយតំ ទិយ អរហត្តំ សច្ឆិកាតុំ អសក្កោន្តស្ស, តតោ ឌូសក្កិត្វា ចតុត្ថជ្ឈានសយាបដ្ឋតំ ចេទិតព្ពំ។ យគ្គកាចតា ចតុសច្ចសច្ឆិកិរិយាសេយាឌតាទុបិ ឯសេវ តេយោ។

ឮរតាតិ អរហត្តំ សច្ឆិកាតុំ អសក្កោន្តស្ស តិព្ពត្តដ្ឋាតំ ធស្សេន្តោ កាយស្ស ទេឆាតិអាទិមាហ។ តត្ថ យត្តិ ទេយត ការទេលាត តំ សំចេត្តតិកំ ទិព្ពាណំ អស្ស អាចេតព្ពុបកំ, តំ ការណំ ទិដ្ឋតីតិ អត្ថោ។ ឯត្ថ ត តំសំចេត្តតិកត្តិ តស្ស កិច្ចតោ សំចេត្តតិកំ។ ទេយត ទិបាកទិព្ពាណេលាត សោ កិច្ច សំចេត្តតិ តិព្ពត្តតិ, តំ ទិព្ពាណំ អាចេតព្ពុបកត្តិ កុសលាចេតព្ពុបកាទុបកតំ អស្ស, តាឌីសមេវ ករេយ្យាតិ អត្ថោ។ ពោទិ កុសលទិព្ពាណំ ចេតត្តិ។ យំ តស្ស កិច្ចតោ សំចេត្តតិកំ ឧបបត្តិហេតុភូតំ កុសលទិព្ពាណំ អាចេតព្ពុបកតំ អស្ស, ទិបាកការលបិ តក្កាយកយេច អស្សាតិ អត្ថោ។ សោ បតាយយត្វា – “បុញ្ញំ ចេ សង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ, បុញ្ញូបគំ ហោតិ ទិព្ពាណំ។ អបុញ្ញំ ចេ សង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ, អបុញ្ញូបគំ ហោតិ ទិព្ពាណំ។ អាចេតព្ពា ចេ សង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ, អាចេតព្ពុបគំ ហោតិ ទិព្ពាណំ”ត្តិ (សំ។ តិ។ ១។៥១) ឮយិតា តេយេត ចេតិតព្ពា។ អាចេតព្ពសយាយាតិ អាចេតព្ពស្ស ចតុត្ថជ្ឈានស្ស សយាយា។ ត ពោចលព្ភា សា អាចេតព្ពស្សេច, ឧបរិ អរហត្តស្សាបិ សយាយាច ឧបការកូតាសេយចាតិ ចេតិតព្ពា។ ឮតិ ឮយស្មិំ បយេកអាចេតព្ពា សយាធិចេសេត ឌូសក្កតា កថិតា។

៤៥. ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតីតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ បត្វា ឥទំ បដិសញ្ចិក្ខតិ. អយញ្ហិ ភិក្ខុ ហេដ្ឋិមេន ភិក្ខុនា បញ្ញវន្តតរោ តស្ស ច ភិក្ខុនោ អត្តនោ ចាតិ ទ្វិន្នម្បិ កាយដ្ឋានំ ឯកតោ កត្វា សម្មសតិ. តព្ពហុលវិហារិនោតិ រូបបដិឃាតេន តេនេវ បដិបទំ ពហុលំ កត្វា វិហរន្តស្ស. អានេញ្ជំ សមាបជ្ជតីតិ អាកាសានញ្ចាយតនានេញ្ជំ សមាបជ្ជតិ. សេសំ បុរិមសទិសមេវ. យថា ច ឥធ, ឯវំ សព្ពត្ថ វិសេសមត្តមេវ បន វណ្ណាយ. ឥតិ ឥមស្មិំ ទុតិយអានេញ្ជោ វិបស្សនាវសេន ឧស្សក្កនា កថិតា, “យំកិញ្ចិ រូប”ន្តិ ឥទំ វិបស្សនាយភូមិំ ទស្សេតុំ កថិតាតិ អទ្ធា.

ឥតិបដិសញ្ចិក្ខតីតិ អាកាសានញ្ចាយតនំ បត្វា ឥទំ បដិសញ្ចិក្ខតិ. អយញ្ហិ ហេដ្ឋា ទ្វីហិ ភិក្ខូហិ បញ្ញវន្តតរោ តេសញ្ច ភិក្ខូនំ អត្តនោ ចាតិ តិណ្ណម្បិ កាយដ្ឋានំ ឯកតោ កត្វា សម្មសតិ. សព្ពមេតំ អនិច្ចន្តិ ឯត្ថ អដ្ឋ ឯកេកកោដ្ឋាសា ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកវសេន បន សង្ខិបិត្វា ឆក្កយត្តិ វុត្តា. នាលំ អភិនន្ទិតុន្តិ តណ្ហាទិដ្ឋិវសេន អភិនន្ទិតុំ ន យុត្តំ. សេសបទទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ. តព្ពហុលវិហារិនោតិ កាយបដិឃាតេន ច រូបបដិឃាតេន ច តេនេវ បដិបទំ ពហុលំ កត្វា វិហរន្តស្ស. អានេញ្ជំ សមាបជ្ជតីតិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនានេញ្ជំ សមាបជ្ជតិ. ឥមស្មិំ តតិយអានេញ្ជោ វិបស្សនាវសេន ឧស្សក្កនា កថិតា.

៤៩. ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតីតិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ បត្វា ឥទំ បដិសញ្ចិក្ខតិ. អយញ្ហិ ហេដ្ឋា តីហិ ភិក្ខូហិ បញ្ញវន្តតរោ តេសញ្ច ភិក្ខូនំ អត្តនោ ចាតិ ចតុន្នម្បិ កាយដ្ឋានំ ឯកតោ កត្វា សម្មសតិ. យទេតា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តីតិ យំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ បត្វា ឯតា ហេដ្ឋា វុត្តា សព្ពសញ្ញា និរុជ្ឈន្តិ. ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតន្តិ ឯតំ អង្គសន្តតាយ អារម្មណសន្តតាយ ច សន្តំ, អតប្បកដ្ឋេន បណីតំ. តព្ពហុលវិហារិនោតិ តាសំ សញ្ញានំ បដិឃាតេន តេនេវ បដិបទំ ពហុលំ កត្វា វិហរន្តស្ស. ឥមស្មិំ បឋមាកិញ្ចញ្ញាយតនេ សមាធិវសេន ឧស្សក្កនា កថិតា.

ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតីតិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនមេវ បត្វា ឥទំ បដិសញ្ចិក្ខតិ. អយញ្ហិ ហេដ្ឋា ចតូហិ ភិក្ខូហិ បញ្ញវន្តតរោ តេសញ្ច ភិក្ខូនំ អត្តនោ ចាតិ បញ្ចន្នម្បិ កាយដ្ឋានំ ឯកតោ កត្វា សម្មសតិ. អត្តេន វា អត្តនិយេន វាតិ អហំ មមាតិ គហេតព្ពេន សុញ្ញំ តុច្ឆំ រិត្តំ. ឯវមេត្ថ ទ្វិកោដិកា សុញ្ញតា ទស្សិតា. តព្ពហុលវិហារិនោតិ ហេដ្ឋា វុត្តបដិបក្ខា ឋយ្ហា សុញ្ញតាបដិបទំ ពហុលំ កត្វា វិហរន្តស្ស. ឥមស្មិំ ទុតិយាកិញ្ចញ្ញាយតនេ វិបស្សនាវសេន ឧស្សក្កនា កថិតា.

៥០. ឥតិបដិសញ្ចិក្ខតីតិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនមេវ បត្វា ឥទំ បដិសញ្ចិក្ខតិ. អយញ្ហិ ហេដ្ឋា បញ្ចហិ ភិក្ខូហិ បញ្ញវន្តតរោ តេសញ្ច ភិក្ខូនំ អត្តនោ ចាតិ ឆន្នម្បិ កាយដ្ឋានំ ឯកតោ កត្វា សម្មសតិ. នាហំ ក្វចនិ កស្សចិ កិញ្ចនតស្មិំ, ន ច មម ក្វចនិ កិស្មិញ្ចិ កិញ្ចនំ នត្ថីតិ ឥទំ បន ចតុកោដិកា សុញ្ញតា កថិតា. កថំ? អយញ្ហិ នាហំ ក្វចនីតិ ក្វចិ អត្តានំ ន បស្សតិ, កស្សចិ កិញ្ចនតស្មិន្តិ អត្តនោ អត្តានំ កស្សចិ បរស្ស កិញ្ចនភាវេ ឧបនេតព្ពំ ន បស្សតិ, អត្តនោ ភាតិដ្ឋានេ ភាតរំ សហាយដ្ឋានេ សហាយំ បរិក្ខារដ្ឋានេ វា បរិក្ខារំ មញ្ញិត្វា ឧបគន្ត្វា ឧបនេតព្ពំ ន បស្សតីតិ អត្ថោ. ន ច មម ក្វចនីតិ ឯត្ថ មម-សទ្ទំ តាវ ឋបេត្វា ន ច ក្វចនិ បរស្ស ច អត្តានំ ក្វចិ ន បស្សតីតិ អយមត្ថោ. ឥទានិ មម-សទ្ទំ អាហរិត្វា មម កិស្មិញ្ចិ កិញ្ចនំ នត្ថីតិ សោ បរស្ស អត្តា មម កិស្មិញ្ចិ កិញ្ចនភាវេ អត្ថីតិ ន បស្សតិ.

អត្តនោ កាតិដ្ឋានេត កាតុំ សហាយដ្ឋានេត សហាយំ បរិក្ខារដ្ឋានេត ចា បរិក្ខារត្តិ កិរិយិំ ឋានេត បរស្ស អត្តានំ ឋបយិតា កិច្ចាតការេចត រូបេតតព្ពំ ត បស្សតីតិ អត្ថោ ឧចយយំ យថា នេច ពត្ថិ អត្តានំ បស្សតិ, ត តំ បរស្ស កិច្ចាតការេច រូបេតតព្ពំ បស្សតិ, ត បរស្ស អត្តានំ បស្សតិ, ត បរស្ស អត្តានំ អត្តនោ កិច្ចាតការេច រូបេតតព្ពំ បស្សតិ, តថា អយំ សុញ្ញតា ចតុកោដិកាតិ ចេចឌិតព្ពោ តព្ពាហុលចិហាទិនោតិ ហេដ្ឋា ចុត្តប្បឌិបធំ ឋាយំ ចតុកោដិសុញ្ញតច្ចា ពាហុលំ ពត្វា ចិហទត្តស្ស ឋាយទ្ធិំ តតិយាកិច្ចាញ្ញាយតនេបិ ចិបស្សតាចសេនេច ឋូសក្កតា ពចិតា

ឋាតិ បឌិសច្ចិក្ខតីតិ អាកិច្ចាញ្ញាយតនំ បត្វា ឧចំ បឌិសច្ចិក្ខតិ អយពិក្យាហេដ្ឋា ឲហិ កិក្ខហិ បញ្ញាចត្តតទោ ទេសច្ចា កិក្ខតំ អត្តនោ ធាតិ សត្តត្ថយិ ពយដ្ឋានំ ឧពតោ ពត្វា សយុសតិ យតេត្វា អបទិសេយសា តិទ្ធញ្ញតិ យំ នេចសញ្ញាតាសញ្ញាយតនំ បត្វា ឧត្វ ឧតា ហេដ្ឋា ចុត្តា សព្ពសញ្ញា តិទ្ធញ្ញតិ តព្ពាហុលចិហាទិនោតិ តាសំ សញ្ញានំ បឌិឆាហេតេត តេយេច បឌិបធំ ពាហុលំ ពត្វា ចិហទត្តស្ស ឋាយទ្ធិំ នេចសញ្ញាតាសញ្ញាយតនេ សយាឌិចេសេត ឋូសក្កតា ពចិតា

លិ៍ពេតោ ចស្ស នោ ច ទេយ សិយាតិ សចេ យយិរ្យាបុព្ពោ បញ្ចាចិឌំ ពយុចដ្ឋំ ត អាឃូហិតំ អស្ស, យំ ទេយ ឋាធំ ឧតទហិ ឧចំ បញ្ចាចិឌំ ចិបិពចដ្ឋំ ឧតំ ទេយ ត សិយា តប្យចេព្ពឃ្យាតិ អត្ថោ ត កចិស្សតីតិ សចេ ឧតទហិ បញ្ចាចិឌំ ពយុចដ្ឋំ អាឃូហិតំ ត កចិស្សតិ ត ទេយ កចិស្សតីតិ តស្មិំ អសតិ អតាគតេ ទេយ បញ្ចាចិឌំ ចិបិពចដ្ឋំ ត កចិស្សតិ យឥត្ថិ យំ ក្ខតំ តំ បឌហាយីតិ យំ អត្ថិ យំ ក្ខតំ ឧតទហិ ឍន្ធបច្ចាក់, តំ បឌហាយិ ឧចំរូបេក្ខ បឌិលកតីតិ សេវា កិក្ខ ឧចំ ចិបស្សតុបេក្ខ លកតីតិ អត្ថោ

បទិតិព្ពាទេយឃ្យ តុ ទេសា សេវា, កទេត្វ, កិក្ខ ត ចា បទិតិព្ពាទេយឃ្យាតិ កិ បុច្ឆាយីតិ បុច្ឆតិ, តតិយញ្ញាតំ ឋិឌក់ ពត្វា ឌិតស្ស អទហត្តយ្យិ ឋូសក្កតាបិ បឌិបឆាបិ បឌិសត្ថិបិ ពចិតា, តឆា ចត្តព្ញ្ញតាឌីតិ ឋិឌកាតិ ពត្វា ឌិតានំ, នេចសញ្ញាតាសញ្ញាយតនំ ឋិឌក់ ពត្វា ឌិតស្ស ត កិច្ចិ ពចិតំ, តំ បុច្ឆាយីតិ បុច្ឆតិ អបេត្វាតិ អបិ ឧត្វ សេវា តំ រូបេក្ខ អកិតត្តីតិ សេវា តំ ចិបស្សតុបេក្ខ តណ្ហាឌិដ្ឋិអកិតត្តាហិ អកិតត្តតិ សេសបឆត្វេយបិ ឧសេច តយោ តត្ថិស្សិតំ ហោតិ ចិញ្ញាណត្តិ ចិញ្ញាណំ ចិបស្សតាតិស្សិតំ ហោតិ តត្យិឌាតត្តិ យំ តិពត្តិចិញ្ញាណំ, តំ តស្ស រូបិឌាតំ តាយ ពហណំ តាយ ហោតិ ទិសាឋិឌាតោតិ សពហណោ ត បទិតិព្ពាយតីតិ ចិបស្សតាយ សាលយោ កិក្ខ យយ សាសនេ ត បទិតិព្ពាយតិ យោ បត ចិហារបទិចេទិណាបដ្ឋាកាឌីសុ សាលយោ, តស្មិំ ចត្តព្ពេយច តត្វិតិ ឌស្សតិ ពហំ បតាតិ? ពត្វ បត? រូបិឌិយយាតោរូបិឌិយតីតិ បឌិសត្ថិ ពណ្ឌាតោ ពណ្ឌាតិ រូបិឌាតសេដ្ឋំ កិទ សេវា, កទេត្តតិ, កទេត្វ, សេវា កិទ កិក្ខ ពហេតព្ពដ្ឋានំ សេដ្ឋំ រូត្តយំ កចំ រូបិឌិយតិ, សេដ្ឋកេច បឌិសត្ថិ ពណ្ឌាតីតិ អត្ថោ ឋាយិតា តស្ស កិក្ខនោ បឌិសត្ថិ ពចិតា ឋាឌាតិស្ស អទហត្តំ ពតេឆតុំ ឋាឆាតត្តាតិអាឌិយាហ

លិ៍ព្ញតិស្សាយ តិស្សាយាតិ តំ តំ សយាបត្តិ តិស្សាយ ឋូឈស្ស តិត្វទណា អក្ខាតាតិ ឋូឈតទណំ ពចិតំ, តតិយញ្ញាតំ ឋិឌក់ ពត្វា ឌិតកិក្ខនោ ឋូឈតិត្វទណា ពចិតា...ទេប... នេចសញ្ញាតាសញ្ញាយតនំ ឋិឌក់ ពត្វា ឌិតកិក្ខនោ ឋូឈតិត្វទណា ពចិតាតិ ចឆតិ

ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨷᨶ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣᨲᩥ ᩍᨵ ᨠᩥᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ? ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨲᩣᩅ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨷᩔᨶᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨶᩣᩅᩴ ᩅᩣ ᩏᩊᩩᨾ᩠ᨷᩣᨴᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨾᩉᩮᩣᨥᩴ ᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶ ᨠᩥᩃᨾᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩅᩥᨷᩔᨠᩮᩣ ᨷᨶ ᨷᨠᩥᨱ᩠ᨱᨠᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩣᩉᩩᨻᩃᩮᨶ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᩥᩃᨾᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᩍᨾᩔ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩅᩥᨷᩔᨠᩔ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩅᩥᨷᩔᨠᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᨶ᩠ᨲᨲᩁᩮᩣ ᨲᩮᩈᨬ᩠ᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨳᩣᨲᩥ ᨶᩅᨣ᩠ᨣᨾᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨲᩥ᪨ ᩑᩈ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᩮᩣ ᨿᩣᩅᨲᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨲᩮᨽᩪᨾᨠᩅᨭ᩠ᨭᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣᨷᩥ ᩈᩮᩣ ᩑᩈ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᩮᩣ, ᨶ ᩍᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨷᨭᩥᩈᨬ᩠ᨧᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨

ᩑᨲᩴᩋᨾᨲᩴ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᩋᨶᩩᨷᩤᨴᩤ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨷᨶᩮᩈ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩩᨷᩤᨴᩤᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᩑᨲᩴ ᩋᨾᨲᩴ ᩑᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᩴ ᨷᨱᩦᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨭᩥᩈᨬ᩠ᨧᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨧ "ᩋᨶᩩᨷᩤᨴᩤ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ"ᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩅᩥᨷᩔᨠᩔ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᩥᨲᩴ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾᩮᩅ᪨

ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨷᨶ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩏᩔᨠ᩠ᨠᨶᩣ ᨠᨳᩥᨲᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥ, ᨶᩅᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᨳᩴ? ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨫᩣᨶᩴ ᨲᩣᩅ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩏᩔᨠ᩠ᨠᨶᩣ ᨠᨳᩥᨲᩣ, ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨠᨳᩥᨲᩣ, ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᩥᨲᩴ, ᨲᨳᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ, ᨲᨳᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩴ᪨ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩴ ᨷᨶ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣᨶᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩏᩔᨠ᩠ᨠᨶᩣ ᨠᨳᩥᨲᩣ, ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨠᨳᩥᨲᩣ, ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᩥᨲᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩋᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ᪨ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩔ ᨷᨶ ᩏᩔᨠ᩠ᨠᨶᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨷᨶ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨠᨳᩥᨲᩴ᪨ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩅᩥᨷᩔᨠᩔ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨠᨳᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩏᩔᨠ᩠ᨠᨶᩣ ᨠᨳᩥᨲᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥ, ᨶᩅᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨷᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩏᩔᨠ᩠ᨠᨶᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩩ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨶᩅᩈᩩ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩍᨾᩴ ᩋᩣᨶᩮᨬ᩠ᨩᩈᨷ᩠ᨷᩣᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨠᨳᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨷᨷᨬ᩠ᨧᩈᩪᨴᨶᩥᨿᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨶᩥᨠᩣᨿᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᩋᩣᨶᩮᨬ᩠ᨩᩈᨷ᩠ᨷᩣᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪗᪨ ᨣᨱᨠᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪗᪔᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᨱᨠᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩣᩅ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩈᩮᩣᨷᩣᨶᨠᩊᩮᩅᩁᩣᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨷᨮᨾᩈᩮᩣᨷᩣᨶᨹᩃᨠᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᨽᩪᨾᨠᩮᩣ ᨷᩣᩈᩣᨴᩮᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᨾ᩠ᨽᩩᩔᩣᨷᨶᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨷᨶ ᨿᩣᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᨱᩣ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᨶᩮᨲᩥ ᨲᨿᩮᩣᨷᩥ ᩅᩮᨴᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᨲᩩᩴ, ᩑᨲᩮᩈᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᨶᩮᨷᩥ ᨷᨶ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩅ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩍᩔᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ ᩋᩣᩅᩩᨵᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿᨷᩥ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩅᩣᩃᩅᩮᨵᩥ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᨮᩣᨶᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᨶᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨠᩁᨱᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᨶ

ឯត្ថាបិ អនុបុព្ពកិរិយា បញ្ញាយតីតិ ទស្សេតិ។ សង្ខានេតិ គណនាយ។ តត្ថ អនុបុព្ពកិរិយំ អត្តនោ ទស្សេន្តោ ឯវំ គណាបេមាតិអាទិមាហ។

៧៣។ សេយ្យថាបិ ព្រាហ្មណាតិ ឥធ ភគវា យស្មា ពាហិរសមយេ យថា យថា សិប្បំ ឧគ្គណ្ហន្តិ, តថា តថា កេរាដិកា ហោន្តិ, តស្មា អត្តនោ សាសនំ ពាហិរសមយេន អនុបមេត្វា ភទ្រអស្សាជានីយេន ឧបមេន្តោ សេយ្យថាបីតិអាទិមាហ។ ភទ្រោ ហិ អស្សាជានីយោ យស្មិំ ការណេ ទមិតោ ហោតិ, តំ ជីវិតហេតុបិ នាតិក្កមតិ។ ឯវមេវ សាសនេ សម្មាបដិបន្នោ កុលបុត្តោ សីលវេលំ នាតិក្កមតិ។ មុខាធានេតិ មុខដ្ឋបនេ។

៧៤។ សតិសម្បជញ្ញាយ ចាតិ សតិសម្បជញ្ញាហិ សមង្គិភាវត្ថាយ។ ទ្វេ ហិ ខីណាសវា សតតវិហារី ច នោសតតវិហារី ច។ តត្ថ សតតវិហារី យំកិញ្ចិ កម្មំ កត្វាបិ ផលសមាបត្តិំ សមាបជ្ជិតុំ សក្កោតិ, នោ សតតវិហារី បន អប្បមត្តកេបិ កិច្ចេ កិច្ចប្បសុតោ ហុត្វា ផលសមាបត្តិំ អប្បេតុំ ន សក្កោតិ។

តត្រិទំ វត្ថុ – ឯកោ កិរ ខីណាសវត្ថេរោ ខីណាសវសាមណេរំ គហេត្វា អរញ្ញវាសំ គតោ, តត្ថ មហាថេរស្ស សេនាសនំ បត្តំ, សាមណេរស្ស ន បាបុណាតិ, តំ វិតក្កេន្តោ ថេរោ ឯកទិវសម្បិ ផលសមាបត្តិំ អប្បេតុំ នាសក្ខិ។ សាមណេរោ បន តេមាសំ ផលសមាបត្តិរតិយា វីតិនាមេត្វា “សប្បាយោ , ភន្តេ, អរញ្ញវាសោ ជាតោ”តិ ថេរំ បុច្ឆិ។ ថេរោ “ន ជាតោ, អាវុសោ”តិ អាហ។ ឥតិ យោ ឯវរូបេបិ ខីណាសវោ, សោ ឥមេ ធម្មេ អាទិតោ បដ្ឋាយ អាវជ្ជិត្វាវ សមាបជ្ជិតុំ សក្ខិស្សតីតិ ទស្សេន្តោ “សតិសម្បជញ្ញាយ ចា”តិ អាហ។

៧៥។ យេមេ, ភោ គោតមាតិ តថាគតេ កិរ គច្ឆន្តេ ព្រាហ្មណស្ស “ឥមេ បុគ្គលា ន អារាធេន្តិ, ឥមេ អារាធេន្តី”តិ នយោ ឧបដ្ឋាសិ, តំ ទស្សេន្តោ ឯវំ វត្តុមារទ្ធោ។

បរមជ្ជធម្មេសូតិ អជ្ជធម្មា នាម ឆសត្ថារធម្មា, តេសុ គោតមវាទោវ, បរមោ ឧត្តមោតិ អត្ថោ។ សេសំ សព្វត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

គណកមោគ្គល្លានសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥។ គោបកមោគ្គល្លានសុត្តវណ្ណនា

សិង៍ ឧចំរេយ ស្វាត្តិ ពោបកេយាក្កុលាភស្វត្តិ៍ ពត្ថ អឋិរបរិតិត្ឋេព កកចពីពិ កកចពិ អឋិរបរិតិត្ឋេព, ឆាព្យកាឌតឹឃំ កត្វា ឆយ្វុសក្កិពិ៍ កាព្យំ រាឌកហ៌ អាកពកាលេ ៎ រេឡ្ញា បទ្ឋេភាពស្ស អាសក្កយាតេភាពិ ចល្ឌបេឌ្ឋាទេពា ភាយេស រាឌា ពិប្ពិសារយហារាឌស្ស សហារេឃា អហោសិ, ឌឹចក៌ បេសេត្វា កេសឌ្ឍការិពកាលទេពា បង្ការ បភ ចឡ្យហយិទេត្តាច ឌាទេពា, សេា “អឌាពសត្ត្យភា ទេចចត្តស្ស ចចតំ កេហត្វា បិពា ឈាពិទេពា”ពិ ស្វត្វា “យយ បិឃយិត្តុំ ឈាទេពត្វា ឧស រឌ្ឌ កវិស្សាយឹពិ យឡ្ញាពិ, យឃ្យាសហាឃស្ស សហាឃាតំ អត្តិ្វកកាចំ ឌាភាទេបស្សាយឹ”ពិ បរិសពិ ចាឆំ អកាសិ៍ ពំ ស្វត្វា ពស្ស អាសក្កា ក្ខប្យក្ខា៍ ទេពភ ចុត្តំ “រេឡ្ញា បទ្ឋេភាពស្ស អាសក្កយាតេភា”ពិ៍ កយ្វុទេត្តាពិ ពាហិភកេរ ភករបឌ៏សក្ខរាបភត្វាយ កយ្វុត្តង្កាតំ៍

ក្ខបសក្កយឹពិ យឃំ ឆយ្វុចិភឃសក្កិពិ កាទេស្សាយាពិ ចិចទេរាយ, អឃង្ហា យទេហសទេក្ខា រាឌចល្លេកា សក្កេហ កេព ទេចឡ្យចភស្ស អារេក្ខុ កទេឃ្យាពិ យឡ្ញាយាទេភា ក្ខបសក្កយិ៍ ទេពហិ ឆទេយ្វុហឹពិ ទេពហិ សត្តឡ្យាពឡ្ញាលាឆយ្វុហិ៍ សទេត្តភ សត្តត្តិ សត្តាកាទេរភ សត្តំ៍ សត្តធា សត្តត្តិ សត្តទេកាង្ការេសហិ សត្តំ៍ កិំ ប្វុង្ឆាយឹពិ ប្វុច្ឆពិ? ៤ ហិ សត្វាទេរា បឆយពរំ អប្បឡ្យាពក្យុលេហិ គិក្ខុយិត្វា បត្តខិពា, ទេព ពធាកទេព ឆរយាភទេយច កាលិកពា, សាចកាបិ ទេគសំ អប្បឡ្យាពក្យុលទេហច បត្តខិពា៍ ទេព ទេពសំ អក្ខេទេយភ យហាចិចាឆំ អកំស្វ៍ សយទេណា បភ ទេកាពទេយា យហាក្យុលិ បត្តខិទេពា, ពស្ស អក្ខេទេយភ សាចកាតំ យហាចិចាទេឆា កចិស្សពីពិ អឃំ កធា សកលឌ្ឍឹបំ បត្វុយាភា ក្ខុឆបិខិ៍ សយ្វាសយ្វុត្តេ ច ឆរទេត្ត គិក្ខុតំ ចិចាទេឆា ភាទេហាសិ៍ ទេឃាបិ អទេហាសិ, សោបិ ពទេត្វច ចុបសយិទេពា៍ បរិតិត្ឋពកាលេ បភស្ស –
“អង្គ សង្ក្ខេឃាឌភសពសហស្សុទេត្តុឆំ សិទេគរុំ អបចាហិពំ សយត្វុស្ស ចាពស្ស បុរទេពា ប្វុរាលាបេក្ខុ កិំ ឆស្សពិ, ឆស ហិរេយិទេឃា ប្វុទេរត្វា សត្តឡ្យាពឡ្ញាលំ បត្តស្ស សត្វុ អលឌ្ឍយាទេភា យក្ខុរាឌា កស្ស លឌ្ឍិស្សពី”ពិ យហាសំទេចក៌ ឌទេគត្វា កិទេឃ្យាទេសាយត្វាយ គិក្ខុ សយក្កា ឌាពា អពិចិឃ ក្ខុបសត្ត្យបសត្តា, កិំ ត្យុ ទេលា ឧពត្តិ ត្ពេឆំ ប្វុង្ឆាយឹពិ ប្វុច្ឆពិ៍ អត្យុសឡ្យាឃយាទេភាពិ អត្យុសឌ្ឍាឃយាទេភា, កពាកពំ ឌទេភទេត្តាពិ អទេត្វា៍ អត្យុចិចរយាទេភា ចា៍

ប៉ខ៍អត្តិ្វត្យុ ទេលាពិ អឃយិ្យ ទេហង្គិយប្វុច្ឆទេយច ប្វុច្ឆពិ៍ អប្បឌិសទេរណាពិ អប្បឌិសទេរណ ឆយ្វុចិភទេឃ៍ ទេកា ទេហត្យុ សាយក្កិឃាពិ ត្យុយាត៌ សយក្កកាចស្ស ទេកា ទេហត្យុ ទេកា បក្ខេឃា៍ ឆយ្វុប្បឌិសរណាពិ ឆទេយ្វុា អយាត៌ បឌិសរណ៌, ឆទេយ្វុា អចស្សទេឃាពិ ឌឹរេបពិ៍

ប៉ចំបចត្តពីពិ បក្យុលំ ហុត្វា អាកច្ឆពិ៍ អាបត្តិ ទេហាពិ ឌីពិក្កទេយាពិ ក្ខុកឃទេយតំ ត្យុត្ឋស្ស អាលាពិក្កុយភទេយច៍ ឃធាឆយ្វុំ ឃធាត្យុសិង្គ្វ កាទេរយាពិ ឃធា ឆទេយ្វុា ច អត្យុសិង្គ្វ ច ជិពា, ឧចំ កាទេរយាពិ អទេត្វា៍

ភ កិរ ទេភា កចទេត្តា កាទេរត្តិ ឆទេយ្វុា ទេភា កាទេរពីពិ បឆត្តេឃបិ ទេភា កាទេរា ភិបិពយត្តិ៍ ឧចំ សទេត្ត ភ កិរ កចទេត្តា កាទេរត្តិ, ឆទេយ្វុាច កាទេរពីពិ អឃទេយត្វុ អទេត្វា៍

ប៉ឲ៍ពល្ឃាពិ ឧកំទេស ភិបិទេពា៍ កហំ បភ កចំ អាភទេក្ខាពិ កិំ ទេធរស្ស ទេចឡ្យចទេភ ចសភកាចំ ភ ឌាភាពីពិ? ឌាភាពិ៍ ទេចឡ្យចភស្ស បភ អទេភភ អារេក្ខា ខិត្ត, ពស្ពា អត្ថាតំ ក្ខុក្ខុសារេបត្យកាទេយា ប្វុច្ឆពិ៍ កស្ពា បភ ទេពភ ពត្វ អារេក្ខា ខិត្ត? សោ កិរ ឧកខិចសំ

មហាកច្ចាយនត្ថេរំ គិជ្ឈកូដា ឱតរន្តំ ទិស្វា – “មក្កដោ វិយ ឯសោ”តិ អាហ. ភគវា តំ កថំ សុត្វា – “សចេ ខមាបេតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ. នោ ចេ ខមាបេតិ, ឥមស្មិំ វេឡុវនេ គោណង្គលមក្កដោ ភវិស្សតី”តិ អាហ. សោ តំ កថំ សុត្វា – “សមណស្ស គោតមស្ស កថាយ ទ្វេធាភាវោ នាម នត្ថិ, បច្ឆា មេ មក្កដភូតកាលេ គោចរដ្ឋានំ ភវិស្សតី”តិ វេឡុវនេ នានាវិធេ រុក្ខេ រោបេត្វា អារក្ខំ ឋបេសិ. អបរភាគេ កាលំ កត្វា មក្កដោ ហុត្វា និព្ពត្តិ. “វស្សការា”តិ វុត្តេ អាគន្ត្វា សមីបេ អដ្ឋាសិ. តញ្ហិ សត្ថាចារេសុ ឯកំ វចនេកតេមន តិបិដោ. តញ្ហ ពេកា អាគន្ត្វាតិ វុត្តេ ទេវេត បរិសមជ្ឈេ អត្តនោ ឧក្កិសិតកាវំ ញត្វា អហម្បិ ទេវំ ឧក្កិសិស្សាមីតិ វុត្តមាហ.

៨៤. ន ច ខោ, ព្រាហ្មណាតិ ថេរោ កិរ ចិន្តេសិ “សម្មាសម្ពុទ្ធេន វណ្ណិតញ្ញាតម្បិ អត្ថិ, អវណ្ណិតញ្ញាតម្បិ អត្ថិ, អយំ បន ព្រាហ្មណោ សព្ពមេវ វណ្ណេតីតិ បញ្ហាវិសំវាទេតិ, ន ខោ បន សក្កា ឥមស្ស មុខំ ឧល្លោកេត្វា ន បិណ្ឌបាតំ រក្ខិតុំ, បញ្ហំ ឧជុំ កត្វា កថេស្សាមី”តិ ឥទំ វត្វា អារទ្ធំ. អត្តនំ ករិត្វាតិ អត្តានំ ករិត្វា. ឯវរូបំ ខោ, ព្រាហ្មណ, សោ ភគវា ឈានំ វណ្ណេសីតិ ឥធ សព្ពសង្គាហកជ្ឈានំ នាម កថិតំ.

យំនោ មយន្តិ អយំ កិរ ព្រាហ្មណោ វស្សការព្រាហ្មណំ ឧបារម្ភតិ, ថេរេន បុដ្ឋបញ្ហស្ស អកថិតំ បច្ចាសីសមានោ កថិតការណំ ញត្វា “វស្សការេន បុដ្ឋំ បញ្ហំ បុនប្បុនំ តស្ស ភាសំ គណ្ហន្តា ទិន្នាវេត្វា កថេថ, មយា បុដ្ឋបញ្ហំ បន ឧដ្ឋិតោ ឋានា ឧប្បិដ្ឋេន វិយ ឧកកេនេវ កថេសី”តិ អនត្តមនោ អហោសិ, តស្មា ឯវមាហ. សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ.

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

គោបកមោគ្គល្លានសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៩. មហាបុណ្ណមសុត្តវណ្ណនា

៨៥. ឯវំ មេ សុតន្តិ មហាបុណ្ណមសុត្តំ. តត្ថ តទហូតិ តស្មិំ អហុ, តស្មិំ ទិវសេតិ អត្ថោ. ឧបោសថេតិ ឧបវសន្តិ ឯត្ថាតិ ឧបោសថោ. ឧបវសន្តីតិ សីលេន វា អនសនេន វា ឧបេតា ហុត្វា វសន្តីតិ អត្ថោ. អយំ បនេត្ថ អត្ថុទ្ធារោ – “អាយាម, អាវុសោ, កប្បិន, ឧបោសថំ គមិស្សាមា”តិអាទីសុ ហិ បាតិមោក្ខុទ្ទេសោ ឧបោសថោ. “អដ្ឋង្គសមន្នាគតោ ខោ វិសាខេ ឧបោសថោ ឧបវុត្ថោ”តិអាទីសុ (អ. និ. ៨.៤៣) សីលំ. “សុទ្ធស្ស វេ សទា ផគ្គុ, សុទ្ធស្សុបោសថោ សទា”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.៧៩) ឧបវាសោ. “ឧបោសថោ នាម នាគរាជា”តិអាទីសុ (ទី. និ. ២.២៤៦) បញ្ញត្តិ. “ន, ភិក្ខវេ, តទហុបោសថេ សភិក្ខុកា អាវាសា”តិអាទីសុ (មហាវ. ១៨១) ឧបវសិតព្ពទិវសោ. ឥធាបិ សោយេវ អធិប្បេតោ. សោ បនេស អដ្ឋមីចាតុទ្ទសីបន្នរសីភេទេន តិវិធោ. តស្មា សេសទ្វយនិវារណត្ថំ បន្នរសេតិ វុត្តំ. តេន វុត្តំ “ឧបវសន្តិ ឯត្ថាតិ ឧបោសថោ”តិ. មាសបុណ្ណតាយ បុណ្ណា សំបុណ្ណាតិ បុណ្ណា. មា-ឥតិ ចន្ទោ វុច្ចតិ, សោ ឯត្ថ បុណ្ណោតិ បុណ្ណមា. ឯវំ បុណ្ណាយ បុណ្ណមាយាតិ ឥមស្មិំ បទទ្វយេ អត្ថោ វេទិតព្ពោ.

ទេសន្តិ ការណំ. តេន ហិ ត្វំ ភិក្ខុ សមេ អារមេ តិដ្ឋិត្វា បុច្ឆាតិ កត្វា កកចា ជិតស្ស អកេឆត្វា តិដ្ឋិជាទេបដ្ឋិតិ. អយំ កិរ ភិក្ខុ សដ្ឋិយត្វាតំ បឆាតិយភិក្ខុតំ សឈ្ឈុត្វទេរា សដ្ឋិ ភិក្ខុ កេហត្វា អទេឡ្លា ចសតិ, តេ តស្ស សត្តិកេ កយ្ឌ្ឋាតំ កេហត្វា ឈទេដត្តិ ចាឃយត្តិ. យហាក្វតាតិ បរិក្កណ្ឌត្តិ ដ្ឋបិជាទ្វបិតិ, តាយទ្វបបច្ឆឃលក្ខណាទេយូហិកចិបស្សតំ បរិក្កណ្ឌត្តិ. អឆ តេ អាចទិយុបដ្ឋាតំ អាកត្តា ចត្តិត្វា តិសិទេគ្ក ទេឆទេរា យហាក្វតបរិក្កហាឌីតិ បុច្ឆតិ. តេ សត្តា កទេឆត្តិ, យក្កឋលបញ្ញាបុឆ្ឋិតា បត កទេឆត្វំ ត សក្កោត្តិ. អឆ ទេឆទេរា ចិទេត្តសិ – “យយ សត្តិកេ ឲតេសំ ឰចាឌស្ស បរិហាតិ តត្ថិ, ហ្គទេយ ច អាទេដ្ឋចិទិឃា ចិហទេត្តិ. ក្យក្កដស្ស បិតឹយបិចតកាលយត្តយ្យិ តេសំ បយាឌកិរិយា តត្ថិ. ឲចំ សទេត្តបិ យក្កឋលិតិ តិត្ថាទេត្តត្វំ ត សក្កោត្តិ. អហំ ហ្គទេយសំ អឡ្ឈាសយំ ត ឌាតាយិ, ត្យដ្ឋទេចទេតឃ្យា ឲទេត កចិស្សត្តិ, កេហត្វា ទេត សត្ត សត្តិកំ កដ្ឋាយិ, អឆ តេសំ សត្តា ចទិយចទេសត ឆយុំ ទេឌទេសស្សតី”តិ, តេ ភិក្ខុ កេហត្វា សត្ត សត្តិកំ អាកេតា.

សត្តាបិ សាឃតក្យាយទេឃ អាតត្ដទេត្តទេត ដ្ឋបតឹតំ ដ្ឋេកំ អាគាឃ សទឹទំ ដ្ឋត្វំ កណ្យាទេបត្វា យិការទេយាតុបិសាឌបទិទេចទេណ បឡ្លាត្តចទេត្យដ្ឋាសទេត តិសីឌិ, ភិក្ខុសឡ្ឈាបិ តំ បរិចាទេទត្វា តិសីឌិ.

តសិ្ម សមទេឃ ស្វទិទេឃា អត្តដ្ឋាទេយតិ, ចទេត្តា ដ្ឋក្កច្ឆតិ, យឡ្ឈដ្ឋាទេត ច កកចា តិសិទេត្តា. ចត្តស្ស បកា តត្ថិ, ស្វទិយស្ស បកា តត្ថិ, ចត្តិយស្វទិឃាតំ បកំ យទេក្ខត្វា លត្ថាណា ឃយកត្យដ្ឋទេសិ្ម ទេឃា ចិទេឌ្ឋាតយាតា បុឡ្ឋា បុឡ្ឋា ហុត្វា ជិសាចិជិសាសុ ឆាចត្តីតិ សត្ថា ទេហដ្ឋា ចុត្តតទេឃត ចិត្វាទេទតត្ថា. ចណ្ណក្វយិ តាទេយសា, ឆយូកឆិកទេស្សទេចត្វ ឆាទេយា បយាណំ, ឃត្តកំ សទេក្កាតិ, តត្តកំ កទេឆតត្ថា. ឌ្យក្កឆិតត្តិ ត ចត្តត្ថា. ឲចំ សត្តិសិត្តាឃ បរិសាឃ ទេឆទេរា ដ្ឋដ្ឋហិត្វា សត្តាទំ បញ្យស្ស ឰកាសំ កាទេទសិ. តទេតា កកចា – “សទេច ហ្គយសិ្ម ជិតទេក បុច្ឆទេត្ត ‘អាចទិទេឃា ទេតា ដ្ឋដ្ឋិទេតា’តិ ទេសសភិក្ខុ ដ្ឋដ្ឋហិស្សត្តិ, ឲចំ តឆាកេត អការទេចា កទេតា កចិស្សតិ. អឆ តិសិត្តាច បុច្ឆិស្សត្តិ, អាចទិទេឃ អការទេចា កទេតា កចិស្សតិ, ឲកក្កា ហុត្វា ឆយូទេឌសតំ បដិច្ឆិត្វំ ត សក្កហិស្សត្តិ. អាចទិទេឃ បត តិសិទេគ្ក ទេតបិ តិដ្ឋិជិស្សត្តិ. តទេតា ឲកក្កា ឆយូទេឌសតំ បដិច្ឆិត្វំ សក្កហិស្សត្តី”តិ ហ្គយិតា កាទេណាត កកចា ជិតស្ស អកេឆត្វា តិដ្ឋិជាទេបតីតិ.

ហ្គទេយ តុ ទេណា, កទេត្តតិ ចិយតិបុច្ឆា ចិឃ កឆិតា. ទេឆទេរា បត បញ្ញាក្ខាត្ថាតំ ដ្ឋេឃត្ថាយំ បរិក្កហិត្វា អទេហត្វំ បទេត្វា យហាលីណាសទេចា, តត្ថិ ឲតស្ស ចិយតិ. ឌាតទេត្តតបិ បត អឌាតទេត្តត ចិឃ ហុត្វា បុច្ឆិត្វំ ចដ្ឋតិ. សទេច ហិ ឌាតទេត្តា ចិឃ បុច្ឆតិ, “ឌាតាតិ អឃ”ត្តិ តស្ស តស្ស ចិស្សទេឌ្ឋទេត្តា ឲកទេឌសទេយច កទេឆតិ. អឌាតទេត្តត ចិឃ បុច្ឆិទេត បត កទេឆទេត្តា ហ្គទេតា ច ឲទេត្តា ច ការណំ អាហទិត្វា បិកដំ កត្វា កទេឆតិ. ទេកាចិ បត អឌាតទេត្តាបិ ឌាតទេត្តា ចិឃ បុច្ឆតិ. ទេឆទេរា ឲចទ្វបំ ចចតំ កិំ កទិស្សតិ, ឌាតទេត្តាទេឃច បត អឌាតទេត្តា ចិឃ បុច្ឆតីតិ ទេចជិតទេត្ថា.

លត្តយ្វលកាតិ តណ្យាយ្វលកា. ឲចំទ្វទេបិ សិឃត្តិ សទេច ឰដាទេតា ទេហាត្យការទេយា, ហទិតាលចទេណ្ណា ចា យទេតាសិលិចទេណ្ណា ចា សិឃត្តិ បទេត្វតិ. សទេច កាឡ្យឰ ទេហាត្យការទេយា, តឹលុប្យលចទេណ្ណា ចា អឡ្ឈាតចទេណ្ណា ចា អតសឹបុប្យចទេណ្ណា ចា សិឃត្តិ បទេត្វតិ. ឲចំទេចឌទេតាតិ ក្យសលទេចឌទេតា ចា ស្វពទេចឌទេតា ចា សិឃត្តិ បទេត្វតិ. សញ្ញាឌីស្វបិ ឲទេសច តទេឃា. ឃស្មា បត អតីទេត បត្វតា តាយ តត្ថិ, បទេត្វទេត្តតាបិ ច ត សក្កា តំ លទ្ធុំ, បច្ចុប្យទេត្តបិ ត ទេហាតិ, ត ហិ ឰដាទេតា កាឡ្យអកាចំ បទេត្វត្វា បច្ចុប្យទេត្ត កាឡ្យឰ ទេហាតិ, ត កាឡ្យឰ ចា ឰដាទេតា,

ជីឈោ ចា ១ោឃ្យា, ១ោឃ្យា ចា ជីឈោ, ជាត៌ បត ធត្វា សីលំ ចា សយាខិឃិត្វា “អតាកោម លត្តិយោ ចា សោហយិ ចាហុណោ ចា”តិ បសោត្តត្តស្ស បត្តតា សយិន្ញាតិ៍ តស្វា អតាកាតសោយច កហិត៌៍

លត្តាឆិចចតត្តិ លត្តាត៌ លត្តបណ្ណត្តិ កិត្តសោកត សោហាតីតិ បុច្ឆតិ៍

យហាក្ខតា សោហត្វតិ “តសោយា កុសលសោហត្វ”តិអាជីស្ទ (ធ៍ ស៍ ១៣៣៧) ហិ សោហតុសោហតុ ចុសេត្តា៍ អចិន្ធា បុន្នាកិសន្លាទាជិត៌ សាធាសោលត្តា សាធាសោលសោហតុ៍ កុសលិកុសលំ អត្តសោតា អត្តសោតា ចិបាកធាសោត ក្លត្តយសោហតុ៍ ត្លាធ បច្ចយសោហតុ អឆិសេប្យសោតា៍ តត្ត បធចីធាតុ យហាក្ខត៌ ត្លាតសោទ៌ តិណ្ណ ក្ខតាត៌ ក្លបិធាក្ខបស្ស ច បន្នាបតាយ ធស្សតត្វាយ សោហតុ សោចច បច្ចសោយា ច៍ ឲច៌ សោសោស្សបិ សោយាឌតា សោចជិតន្តា៍

ចសោស្សាតិ “ចុសេត្តា, កិក្លុសេច, សោចសោតិ, ចុសេត្តា សន្លាតាតិ, ចុសេត្តា សោចសោតតី”តិ (សំ៍ តិ៍ ៣៍៤៩) ចចតសោតា ចសោស្សា តិណ្ណ លត្តាត៌ បន្នាបតាយ សោហតុ សោចច បច្ចសោយា ច៍ ចិន្នាលាក្លត្តស្សាតិ ឲត្ត បជិសត្តិចិន្នាសោលាត តាច សត្តិ កត្តុសោឃ្យកាត៌ ក្លបិយបរិសេច្ឆសោត សយតិស ទ្វបិតិ សយ្យុត្តា ច តសោយា លត្តា ក្លប្យឌ្ចិត្តិ, ត៌ តាយទ្វប៌ បជិសត្តិចិន្នាលាស្ស បន្នាបតាយ សោហតុ សោចច បច្ចសោយា ច៍ ចក្លុត្វាសោ ចក្លុបសាសោតា សោចច ទ្វបិសោបុលាក្ខា ទ្វប៌, សយ្យុត្តា តសោយា លត្តា តាយ៌ ត៌ តាយទ្វប៌ ចក្លុចិន្នាលាស្ស បន្នាបតាយ សោហតុ សោចច បច្ចសោយា ច៍ ឲសោសច តសោយា សោសសចិន្នាសោលាស្ស៍

ប៌សិ៍កធ៌ បត, កសត្តាតិ ត្លាធ៌ កិត្តសោកត ត្វ សោតាតិ ចជ៌ បុច្ឆសត្តា ឲចយាហ៍ សក្កាយតិឌ្ឌិ ត សោហាតីតិ ត្លាធ៌ ចិចជ៌ បុច្ឆសត្តា ឲចយាហ៍

ប៌ប៍៍អយំទ្វប អស្សាសោជាតិ ត្លាយិតា បរិន្នាបជិសោចសោធា សោចច ឌុក្លុសច្ចន្នា កធិត៌៍ អយំ ទ្វប អាជិតសោចាតិ ត្លាយិតា បហាតបជិសោចសោធា សោចច សមុធយសច្ចន្នា៍ ត្លាធ៌ ទ្វប តិស្សសោលត្តិ ត្លាយិតា សច្ឆិកិរិយាបជិសោចសោធា សោចច តិសោធសច្ចន្នា៍ សោយ ត្លាសោយ តីស្វ ធាសោតស្វ សម្ហាតិឌ្ឌិអាធសោយា ធម្ហា, អយំ កាចតាបជិសោចសោធា យក្កសច្ចំ៍ សោសបសោស្សបិ ឲសោសច តសោយា៍

ប៌៤៍តាហិន្ទាតិ បសោស្ស សចិន្នាលាសោក កាសោយ៍ សន្តាតិយិសោត្តស្វតិ ត្លាយិតា បត អតិត្រ្លិយតាត្តយ្សិ សក្កល្យាតិ៍ “សចិន្នាលាសោក កាសោយ”តិ ចចសោតត ចា អត្តសោតា ច បសោស្ស ច កាសោយា កហិសោតាច, តាហិន្ទា ច សន្តាតិយិត្តក្កហសោលាត អតិត្រ្លិយតាត្ត កល្យាតិ៍

៤០៍អតត្តកតាតីតិ អតត្តតិ ធត្វា កតាតិ៍ កយត្តាត៌ ចុសិស្សត្តិតិ កតាទស្វិ អត្តតិ ធត្វា ចិបាក៌ ធស្សត្តិតិ សស្សតធស្សត៌ ឌក្កយសត្តា ឲចយាហ៍ តល្យាឆិបសោតឃ្យតាតិ តល្យាសោឌ្ឋកោត៍ តព តពាតិ សោតស្វ សោតស្វ ធសោម្ហស្វ៍ សជ្ជិយត្តាតត្តិ ត្លាសោយ កិក្ខ បតតិកយ្ឋាត៌ ឌហិត្វា អន្នា តចកយ្ឋាត៌ សម្ហសត្តា បលក្កំ អកិត្តិត្វា តស្វិសោយច អាសោត អទហត្ត បិបុលិស្វ៍ សោសំ សន្តាត្ត ក្លត្តាតសោយចាតិ៍

បបន្ចាស្វតតិយា យន្និសតិកាយឌ្ឋកធាយ

មហាបុណ្ណមសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ ចូឡបុណ្ណមសុត្តវណ្ណនា

៩១។ ឯវំ មេ សុតន្តិ ចូឡបុណ្ណមសុត្តំ។ តត្ថ តុណ្ហីភូតំ តុណ្ហីភូតន្តិ យំ យំ ទិសំ អនុវិលោកេតិ, តតោ តតោ តុណ្ហីភូតមេវ។ អនុវិលោកេត្វាតិ បញ្ចបសាទបដិមណ្ឌិតានិ អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា តតោ តតោ វិលោកេត្វា អត្តមនោ ហត្ថកុក្កុច្ចបាទកុក្កុច្ចានម្បិ អភាវំ ទិស្វា។ អសប្បុរិសោតិ បាបបុរិសោ។ នោ ហេតំ, ភន្តេតិ យស្មា អន្ធោ អន្ធំ វិយ សោ តំ ជានិតុំ ន សក្កោតិ, តស្មា ឯវមាហំសុ។ ឯតេនេវ នយេន ឥតោ បរេសុបិ វារេសុ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ អសទ្ធម្មសមន្នាគតោតិ បាបធម្មសមន្នាគតោ។ អសប្បុរិសភត្តីតិ អសប្បុរិសសេវនោ។ អសប្បុរិសចិន្តីតិ អសប្បុរិសចិន្តាយ ចិន្តកោ។ អសប្បុរិសមន្តីតិ អសប្បុរិសមន្តនំ មន្តេតា។ អសប្បុរិសវាចោតិ អសប្បុរិសវាចំ ភាសិតា។ អសប្បុរិសកម្មន្តោតិ អសប្បុរិសកម្មានំ កត្តា។ អសប្បុរិសទិដ្ឋីតិ អសប្បុរិសទិដ្ឋិយា សមន្នាគតោ។ អសប្បុរិសទានន្តិ អសប្បុរិសេហិ ទាតព្វំ ទានំ។ ត្យាស្ស មិត្តាតិ តេ អស្ស មិត្តា។ អត្តព្យាពាធាយបិ ចេតេតីតិ បាណំ ហនិស្សាមិ, អទិន្នំ អាទិយិស្សាមិ, មិច្ឆា ចរិស្សាមិ, ទស អកុសលកម្មបថេ សមាទាយ វត្តិស្សាមីតិ ឯវំ អត្តនោ ទុក្ខត្ថាយ ចិន្តេតិ។ បរព្យាពាធាយាតិ យថា អសុកោ អសុកំ បាណំ ហន្តិ, អសុកស្ស សន្តកំ អទិន្នំ អាទិយតិ, ទស អកុសលកម្មបថេ សមាទាយ វត្តតិ, ឯវំ តំ អាណាបេស្សាមីតិ ឯវំ បរស្ស ទុក្ខត្ថាយ ចិន្តេតិ។ ឧភយព្យាពាធាយាតិ អហំ អសុកញ្ច អសុកញ្ច គហេត្វា ទស អកុសលកម្មបថេ សមាទាយ វត្តិស្សាមីតិ ឯវំ ឧភយទុក្ខត្ថាយ ចិន្តេតីតិ។

អត្តព្យាពាធាយបិ មន្តេតីតិអាទីសុ អហំ ទស អកុសលកម្មបថេ សមាទាយ វត្តិស្សាមីតិ មន្តេន្តោ អត្តព្យាពាធាយ មន្តេតិ នាម។ អសុកំ ទស អកុសលកម្មបថេ សមាទបេស្សាមីតិ មន្តេន្តោ បរព្យាពាធាយ មន្តេតិ នាម។ អញ្ញេន សទ្ធិំ – “មយំ ឧភោបិ ឯកតោ ហុត្វា ទស អកុសលកម្មបថេ សមាទាយ វត្តិស្សាមា”តិ មន្តេន្តោ ឧភយព្យាពាធាយ មន្តេតិ នាម។

អសក្កច្ចំ ទានំ ទេតីតិ ទេយ្យធម្មម្បិ បុគ្គលម្បិ ន សក្ករោតិ។ ទេយ្យធម្មំ ន សក្ករោតិ នាម ឧត្តណ្ឌុលាទិទោសសមន្នាគតំ អាហារំ ទេតិ, ន បសន្នំ ករោតិ។ បុគ្គលំ ន សក្ករោតិ នាម និសីទនដ្ឋានំ អសម្មជ្ជិត្វា យត្ថ វា តត្ថ វា និសីទាបេត្វា យំ វា តំ វា អាធារកំ ឋបេត្វា ទានំ ទេតិ។ អសហត្ថាតិ អត្តនោ ហត្ថេន ន ទេតិ, ទាសកម្មករាទីហិ ទាបេតិ។ អចិត្តីកត្វាតិ ហេដ្ឋា វុត្តនយេន ទេយ្យធម្មេបិ បុគ្គលេបិ ន ចិត្តីការំ កត្វា ទេតិ។ អបវិទ្ធន្តិ ឆឌ្ឌេតុកាមោ វិយ ហុត្វា វម្មិកេ ឧរគំ បក្ខិបន្តោ វិយ ទេតិ។ អនាគមនទិដ្ឋិកោតិ នោ ផលបាដិកង្ខី ហុត្វា ទេតិ។

តត្រូបបជ្ជតីតិ ន ទានំ ទត្វា និរយេ ឧបបជ្ជតិ។ យំ បន តេន បាបលទ្ធិកាយ មិច្ឆាទស្សនំ គហិតំ, តាយ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា និរយេ ឧបបជ្ជតិ។ សុក្កបក្ខោ វុត្តបដិបក្ខនយេន វេទិតព្វោ។ ទេវមហត្តតាតិ ឆកាមាវចរទេវា។ មនុស្សមហត្តតាតិ តីណិ កុលានិ សម្បត្តិ។ សេសំ សព្វត្ថ ឧត្តានមេវ។ ឥមំ បន សុត្តំ សុទ្ធវដ្ដវសេនេវ កថិតន្តិ។

បបញ្ហាស្នុកតិឃា យដ្ឋិ្យតិកាឃដ្ឋកធាឃ

ក្ខួអបុញ្ញាយស្តូចញ្ញាតា តិដ្ឋិពា៊

បឩយចក្កចញ្ញាតា តិដ្ឋិពា៊

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២. អនុបទវគ្គោ

១. អនុបទសុត្តវណ្ណនា

៩២. ឯវំ មេ សុតន្តិ អនុបទសុត្តំ។ តត្ថ ឯតទវោចាតិ ឯតំ (បដិ. ម. ២.៣) "បណ្ឌិតោ"តិអាទិនា នយេន ធម្មសេនាបតិសារិបុត្តត្ថេរស្ស គុណកថំ អវោច។ កស្មា? អវសេសត្ថេរេសុ ហិ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរស្ស ឥទ្ធិមាតិ គុណោ បាកដោ, មហាកស្សបស្ស ធុតវាទោតិ, អនុរុទ្ធត្ថេរស្ស ទិព្វចក្ខុកោតិ, ឧបាលិត្ថេរស្ស វិនយធរោតិ, រេវតត្ថេរស្ស ឈាយី ឈានាភិរតោតិ, អានន្ទត្ថេរស្ស ពហុស្សុតោតិ។ ឯវំ តេសំ តេសំ ថេរានំ តេ តេ គុណា បាកដា, សារិបុត្តត្ថេរស្ស បន អបាកដា។ កស្មា? បញ្ញវតោ ហិ គុណា ន សក្កា អកថិតា ជានិតុំ។ ឥតិ ភគវា "សារិបុត្តស្ស គុណេ កថេស្សាមី"តិ សភាគបរិសាយ សន្និបាតំ អាគមេសិ។ វិសភាគបុគ្គលានញ្ហិ សន្តិកេ វណ្ណំ កថេតុំ ន វដ្ដតិ, តេ វណ្ណេ កថិយមានេ អវណ្ណមេវ កថេន្តិ។ ឥមស្មិំ បន ទិវសេ ថេរស្ស សភាគបរិសា សន្និបតិ, តស្មា សន្និបតិតកាលំ ទិស្វា សត្ថា វណ្ណំ កថេន្តោ ឥមំ ទេសនំ អារភិ។

តត្ថ បណ្ឌិតោតិ ធាតុកុសលតា អាយតនកុសលតា បដិច្ចសមុប្បាទកុសលតា ឋានាដ្ឋានកុសលតាតិ ឥមេហិ ចតូហិ ការណេហិ បណ្ឌិតោ។ មហាបញ្ញោតិអាទីសុ មហាបញ្ញាទីហិ សមន្នាគតោតិ អត្ថោ។

តត្រិទំ មហាបញ្ញាទីនំ នានត្តំ – តត្ថ កតមា មហាបញ្ញា? មហន្តេ សីលក្ខន្ធេ បរិគ្គណ្ហាតីតិ មហាបញ្ញា, មហន្តេ សមាធិក្ខន្ធេ, បញ្ញាក្ខន្ធេ, វិមុត្តិក្ខន្ធេ, វិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធេ បរិគ្គណ្ហាតីតិ មហាបញ្ញា, មហន្តានិ ឋានាដ្ឋានានិ, មហន្តា វិហារសមាបត្តិយោ , មហន្តានិ អរិយសច្ចានិ, មហន្តេ សតិបដ្ឋានេ, សម្មប្បធានេ, ឥទ្ធិបាទេ, មហន្តានិ ឥន្ទ្រិយានិ, ពលានិ, ពោជ្ឈង្គានិ, មហន្តេ អរិយមគ្គេ, មហន្តានិ សាមញ្ញផលានិ, មហន្តា អភិញ្ញាយោ, មហន្តំ បរមត្ថំ និព្ពានំ បរិគ្គណ្ហាតីតិ មហាបញ្ញា។

កតមា បុថុបញ្ញា, បុថុ នានាខន្ធេសុ ញាណំ បវត្តតីតិ បុថុបញ្ញា។ បុថុ នានាធាតូសុ, បុថុ នានាអាយតនេសុ, បុថុ នានាបដិច្ចសមុប្បាទេសុ, បុថុ នានាសុញ្ញតមនុបលព្ភេសុ, បុថុ នានាអត្ថេសុ, ធម្មេសុ, និរុត្តីសុ, បដិភានេសុ, បុថុ នានាសីលក្ខន្ធេសុ, បុថុ នានាសមាធិ-បញ្ញា-វិមុត្តិ-វិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធេសុ, បុថុ នានាឋានាដ្ឋានេសុ, បុថុ នានាវិហារសមាបត្តីសុ, បុថុ នានាអរិយសច្ចេសុ, បុថុ នានាសតិបដ្ឋានេសុ, សម្មប្បធានេសុ, ឥទ្ធិបាទេសុ, ឥន្ទ្រិយេសុ, ពលេសុ, ពោជ្ឈង្គេសុ, បុថុ នានាអរិយមគ្គេសុ, សាមញ្ញផលេសុ, អភិញ្ញាសុ, បុថុ នានាជនសាធារណេ ធម្មេ សមតិក្កម្ម បរមត្ថេ និព្ពានេ ញាណំ បវត្តតីតិ បុថុបញ្ញា។

កតមា ហាសបញ្ញា, ឥធេកច្ចោ ហាសពហុលោ វេទពហុលោ តុដ្ឋិពហុលោ បាមោជ្ជពហុលោ សីលំ បរិបូរេតិ, ឥន្ទ្រិយសំវរំ បរិបូរេតិ, ភោជនេ មត្តញ្ញុតំ, ជាគរិយានុយោគំ, សីលក្ខន្ធំ, សមាធិក្ខន្ធំ, បញ្ញាក្ខន្ធំ, វិមុត្តិក្ខន្ធំ, វិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធំ បរិបូរេតីតិ ហាសបញ្ញា។

ហាសពហុលោ បាមោជ្ជពហុលោ ឋានាដ្ឋានំ បដិវិជ្ឈតិ, ហាសពហុលោ វិហារសមាបត្តិយោ បរិបូរេតីតិ ហាសបញ្ញា, ហាសពហុលោ អរិយសច្ចានិ បដិវិជ្ឈតិ។ សតិបដ្ឋានេ, សម្មប្បធានេ, ឥទ្ធិបាទេ, ឥន្ទ្រិយានិ, ពលានិ, ពោជ្ឈង្គានិ, អរិយមគ្គំ ភាវេតីតិ ហាសបញ្ញា, ហាសពហុលោ សាមញ្ញផលានិ សច្ឆិករោតិ, អភិញ្ញាយោ បដិវិជ្ឈតីតិ ហាសបញ្ញា, ហាសពហុលោ វេទតុដ្ឋិបាមោជ្ជពហុលោ បរមត្ថំ និព្ពានំ សច្ឆិករោតីតិ ហាសបញ្ញា។

កតមា ជវនបញ្ញា, យំ កិញ្ចិ រូបំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ...បេ... យំ ទូរេ សន្តិកេ វា, សព្ពំ រូបំ អនិច្ចតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា។ ទុក្ខតោ ខិប្បំ... អនត្តតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា។ យា កាចិ វេទនា...បេ... យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ...បេ... សព្ពំ វិញ្ញាណំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា។ ចក្ខុ...បេ... ជរាមរណំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា។ រូបំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ ខយដ្ឋេន, ទុក្ខំ ភយដ្ឋេន, អនត្តា អសារកដ្ឋេនាតិ តុលយិត្វា តីរយិត្វា វិភាវយិត្វា វិភូតំ កត្វា រូបនិរោធេ និព្ពានេ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា។ វេទនា, សញ្ញា, សង្ខារា, វិញ្ញាណំ , ចក្ខុ...បេ... ជរាមរណំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ ខយដ្ឋេន...បេ... វិភូតំ កត្វា ជរាមរណនិរោធេ និព្ពានេ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា។ រូបំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ...បេ... វិញ្ញាណំ។ ចក្ខុ...បេ... ជរាមរណំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មន្តិ តុលយិត្វា តីរយិត្វា វិភាវយិត្វា វិភូតំ កត្វា ជរាមរណនិរោធេ និព្ពានេ ខិប្បំ ជវតីតិ ជវនបញ្ញា។

កតមា តិក្ខបញ្ញា, ខិប្បំ កិលេសេ ឆិន្ទតីតិ តិក្ខបញ្ញា។ ឧប្បន្នំ កាមវិតក្កំ នាធិវាសេតិ, ឧប្បន្នំ ព្យាបាទវិតក្កំ, ឧប្បន្នំ វិហិំសាវិតក្កំ, ឧប្បន្នុប្បន្នេ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ, ឧប្បន្នំ រាគំ, ទោសំ, មោហំ, កោធំ, ឧបនាហំ, មក្ខំ, បឡាសំ, ឥស្សំ, មច្ឆរិយំ, មាយំ, សាឋេយ្យំ, ថម្ភំ, សារម្ភំ, មានំ, អតិមានំ, មទំ, បមាទំ, សព្ពេ កិលេសេ, សព្ពេ ទុច្ចរិតេ, សព្ពេ អភិសង្ខារេ, សព្ពេ ភវគាមិកម្មេ នាធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីករោតិ អនភាវំ គមេតីតិ តិក្ខបញ្ញា។ ឯកស្មិំ អាសនេ ចត្តារោ អរិយមគ្គា, ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ, ចតស្សោ បដិសម្ភិទាយោ, ឆ អភិញ្ញាយោ អធិគតា ហោន្តិ សច្ឆិកតា ផស្សិតា បញ្ញាយាតិ តិក្ខបញ្ញា។

កតមា និព្ពេធិកបញ្ញា, ឥធេកច្ចោ សព្ពសង្ខារេសុ ឧព្ពេគពហុលោ ហោតិ ឧត្តាសពហុលោ ឧក្កណ្ឋនពហុលោ អរតិពហុលោ អនភិរតិពហុលោ ពហិមុខោ ន រមតិ សព្ពសង្ខារេសុ, អនិព្ពិទ្ធបុព្ពំ អប្បទាលិតបុព្ពំ លោភក្ខន្ធំ និព្ពិជ្ឈតិ បទាលេតីតិ និព្ពេធិកបញ្ញា។ អនិព្ពិទ្ធបុព្ពំ អប្បទាលិតបុព្ពំ ទោសក្ខន្ធំ, មោហក្ខន្ធំ, កោធំ, ឧបនាហំ...បេ... សព្ពេ ភវគាមិកម្មេ និព្ពិជ្ឈតិ បទាលេតីតិ និព្ពេធិកបញ្ញា។

អនុបទធម្មវិបស្សនាតិ សមាបត្តិវសេន វា ឈានង្គវសេន វា អនុបដិបាដិយា ធម្មវិបស្សនំ វិបស្សតិ, ឯវំ វិបស្សន្តោ អឌ្ឍមាសេន អរហត្តំ បត្តោ។ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ បន សត្តហិ ទិវសេហិ។ ឯវំ សន្តេបិ សារិបុត្តត្ថេរោ មហាបញ្ញតរោ។ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ ហិ សាវកានំ សម្មសនចារំ យដ្ឋិកោដិយា ឧប្បីឡេន្តោ វិយ ឯកទេសមេវ សម្មសន្តោ សត្ត ទិវសេ វាយមិត្វា អរហត្តំ បត្តោ។ សារិបុត្តត្ថេរោ ឋបេត្វា ពុទ្ធានំ បច្ចេកពុទ្ធានញ្ច សម្មសនចារំ សាវកានំ សម្មសនចារំ និប្បទេសំ សម្មសិ។ ឯវំ សម្មសន្តោ អឌ្ឍមាសំ វាយមិ។ អរហត្តញ្ច កិរ បត្វា អញ្ញាសិ – “ឋបេត្វា ពុទ្ធេ ច បច្ចេកពុទ្ធេ ច អញ្ញោ សាវកោ តាយ បញ្ញាយ យថា បត្តព្ពំ បត្តុំ

សមត្ថោ នាម ន ភវិស្សតី”តិ។ យថា ហិ បុរិសោ វេឡុយដ្ឋឹ គណ្ហិស្សាមីតិ មហាជដំ វេឡុំ ទិស្វា ជដំ ឆិន្ទន្តស្ស បបញ្ចោ ភវិស្សតីតិ អន្តរេន ហត្ថំ បវេសេត្វា សម្បត្តមេវ យដ្ឋឹ មូលេ ច អគ្គេ ច ឆិន្ទិត្វា អាទាយ បក្កមេយ្យ, សោ កិញ្ចាបិ បឋមតរំ គច្ឆតិ, យដ្ឋឹ បន សារំ វា ឧជុំ វា ន លភតិ។ អបរោ ច តថារូបមេវ វេឡុំ ទិស្វា “សចេ សម្បត្តំ យដ្ឋឹ គណ្ហិស្សាមិ, សារំ វា ឧជុំ វា ន លភិស្សាមី”តិ កច្ឆំ ពន្ធិត្វា មហន្តេន សត្ថេន វេឡុជដំ ឆិន្ទិត្វា សារា ចេវ ឧជូ ច យដ្ឋិយោ ឧទ្ធរិត្វា អាទាយ បក្កមេយ្យ។ អយំ កិញ្ចាបិ បច្ឆា គច្ឆតិ, យដ្ឋិយោ បន សារា ចេវ ឧជូ ច លភតិ។ ឯវំសម្បទមិទំ វេទិតព្វំ ឥមេសំ ទ្វិន្នំ ថេរានំ បធានំ។

ឯវំ បន អឌ្ឍមាសំ វាយមិត្វា ធម្មសេនាបតិ សារិបុត្តត្ថេរោ សូករខតលេណទ្វារេ ភាគិនេយ្យស្ស ទីឃនខបរិព្ពាជកស្ស វេទនាបរិគ្គហសុត្តន្តេ ទេសិយមានេ ទេសនានុសារេន ញាណំ បេសេត្វា បព្វជិតទិវសតោ បន្នរសមេ ទិវសេ សាវកបារមីញាណស្ស មត្ថកំ បត្វា សត្តសដ្ឋិ ញាណានិ បដិវិជ្ឈិត្វា សោឡសវិធំ បញ្ញំ អនុប្បត្តោ។

តត្រិទំ, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តស្ស អនុបទធម្មវិបស្សនាយាតិ យា អនុបទធម្មវិបស្សនំ វិបស្សតីតិ អនុបទធម្មវិបស្សនា វុត្តា, តាយ អនុបទធម្មវិបស្សនាយ សារិបុត្តស្ស ឥទំ ហោតិ។ ឥទានិ វត្តព្វំ តំ តំ វិបស្សនាកោដ្ឋាសំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ។

៩៣។ បឋមេ ឈានេតិ យេ បឋមេ ឈានេ អន្តោសមាបត្តិយំ ធម្មា។ ត្យាស្សាតិ តេ អស្ស។ អនុបទវវត្ថិតា ហោន្តីតិ អនុបដិបាដិយា វវត្ថិតា បរិច្ឆិន្នា ញាតា វិទិតា ហោន្តិ។ កថំ? សោ ហិ តេ ធម្មេ ឱលោកេន្តោ អភិនិរោបនលក្ខណោ វិតក្កោ វត្តតីតិ ជានាតិ។ តថា អនុមជ្ជនលក្ខណោ វិចារោ, ផរណលក្ខណា បីតិ, សាតលក្ខណំ សុខំ, អវិក្ខេបលក្ខណា ចិត្តេកគ្គតា, ផុសនលក្ខណោ ផស្សោ, វេទយិតលក្ខណា វេទនា, សញ្ជាននលក្ខណា សញ្ញា, ចេតយិតលក្ខណា ចេតនា, វិជាននលក្ខណំ វិញ្ញាណំ, កត្តុកម្យតាលក្ខណោ ឆន្ទោ, អធិមោក្ខលក្ខណោ អធិមោក្ខោ, បគ្គហលក្ខណំ វីរិយំ, ឧបដ្ឋានលក្ខណា សតិ, មជ្ឈត្តលក្ខណា ឧបេក្ខា, អនុនយមនសិការលក្ខណោ មនសិការោ វត្តតីតិ ជានាតិ។ ឯវំ ជានំ អភិនិរោបនដ្ឋេន វិតក្កំ សភាវតោ វវត្ថបេតិ...បេ... អនុនយមនសិការដ្ឋេន មនសិការំ សភាវតោ វវត្ថបេតិ។ តេន វុត្តំ “ត្យាស្ស ធម្មា អនុបទវវត្ថិតា ហោន្តី”តិ។

វិទិតា ឧប្បជ្ជន្តីតិ ឧប្បជ្ជមានា វិទិតា បាកដា ហុត្វា ឧប្បជ្ជន្តិ។ វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តីតិ តិដ្ឋមានាបិ វិទិតា បាកដា ហុត្វា តិដ្ឋន្តិ។ វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តីតិ និរុជ្ឈមានាបិ វិទិតា បាកដា ហុត្វា និរុជ្ឈន្តិ។ ឯត្ថ បន តំញាណតា ចេវ ញាណពហុតា ច មោចេតព្វា។ យថា ហិ តេនេវ អង្គុលគ្គេន តំ អង្គុលគ្គំ ន សក្កា ផុសិតុំ, ឯវមេវ តេនេវ ចិត្តេន តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទោ វា ឋិតិ វា ភង្គោ វា ន សក្កា ជានិតុន្តិ។ ឯវំ តាវ តំញាណតា មោចេតព្វា។ យទិ បន ទ្វេ ចិត្តានិ ឯកតោ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, ឯកេន ចិត្តេន ឯកស្ស ឧប្បាទោ វា ឋិតិ វា ភង្គោ វា សក្កា ភវេយ្យ ជានិតុំ។ ទ្វេ បន ផស្សា វា វេទនា វា សញ្ញា វា ចេតនា វា ចិត្តានិ វា ឯកតោ ឧប្បជ្ជនកានិ នាម នត្ថិ, ឯកេកមេវ ឧប្បជ្ជតិ។ ឯវំ ញាណពហុតា មោចេតព្វា។ ឯវំ សន្តេ កថំ? មហាថេរស្ស អន្តោសមាបត្តិយំ សោឡស ធម្មា វិទិតា បាកដា ហោន្តីតិ។ វត្ថារម្មណានំ បរិគ្គហិតតាយ។ ថេរេន ហិ វត្ថុ ចេវ អារម្មណញ្ច បរិគ្គហិតំ, តេនស្ស តេសំ ធម្មានំ ឧប្បាទំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បាទោ បាកដោ ហោតិ, ឋានំ អាវជ្ជន្តស្ស ឋានំ បាកដំ ហោតិ, ភេទំ អាវជ្ជន្តស្ស ភេទោ បាកដោ ហោតិ។ តេន វុត្តំ “វិទិតា

ឧប្បជ្ជន្តិ វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តី”តិ។ អហុត្វា សម្ភោន្តីតិ វត្វា ឧទយំ បស្សតិ។ ហុត្វា បដិវេន្តីតិ វត្វា វយំ បស្សតិ។

អនុបាយោតិ រាគវសេន អនុបាយតោ ហុត្វា។ អនបាយោតិ បដិឃវសេន អនបគតោ។ អនិស្សិតោតិ តណ្ហាទិដ្ឋិនិស្សយេហិ អនិស្សិតោ។ អប្បដិពទ្ធោតិ ឆន្ទរាគេន អពទ្ធោ។ វិប្បមុត្តោតិ កាមរាគតោ វិប្បមុត្តោ។ វិសំយុត្តោតិ ចតូហិ យោគេហិ សព្ពកិលេសេហិ វា វិសំយុត្តោ។ វិមរិយាទីកតេនាតិ និម្មរិយាទីកតេន។ ចេតសាតិ ឯវំវិធេន ចិត្តេន វិហរតិ។

តត្ថ ទ្វេ បរិយាទា កិលេសបរិយាទា ច អារម្មណបរិយាទា ច។ សចេ ហិស្ស អន្តោសមាបត្តិយំ បវត្តេ សោឡសវត្ថុ អារព្ភ រាគាទយោ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, កិលេសបរិយាទា តេន កតា ន ភវេយ្យុំ, តេសុ បនស្ស ឯកោបិ ន ឧប្បន្នោតិ កិលេសបរិយាទា នត្ថិ។ សចេ បនស្ស អន្តោសមាបត្តិយំ បវត្តេ សោឡសវត្ថុ អារម្មណស្ស ឯកទេសោ អាបាថំ នាគច្ឆេយ្យ, ឯកស្ស អារម្មណបរិយាទា ភវេយ្យុំ។ តេ បនស្ស សោឡសវត្ថុ អារម្មណស្ស អាបាថំ អនាគតភាវោ នាម នត្ថីតិ អារម្មណបរិយាទាបិ នត្ថិ។

អបរេបិ ទ្វេ បរិយាទា វិក្ខម្ភនបរិយាទា ច សមុច្ឆេទបរិយាទា ច។ តាសុ សមុច្ឆេទបរិយាទា ឧបរិ អាគមិស្សតិ, ឥមស្មិំ បន ឋានេ វិក្ខម្ភនបរិយាទា អធិប្បេតា។ តស្ស វិក្ខម្ភិតបច្ចនីកត្តា និម្មរិយាទីកតេន ចេតសា វិហរតិ។

ឧត្តរិនិស្សរណន្តិ វុត្តា ឧត្តរិ និស្សរណំ។ អញ្ញេសុ ច សុត្តេសុ “ឧត្តរិ និស្សរណ”ន្តិ និព្ពានំ វុត្តំ, ឥធ បន អនន្តរោ វិសេសោ អធិប្បេតោតិ វេទិតព្វោ។ តព្ពហុលីការាតិ តស្ស បដិបទស្ស ពហុលីករណេន។ អត្ថិត្តំវស្ស ហោតីតិ តស្ស ថេរស្ស អត្ថីតិឯវ សទ្ទហនំ ហោតិ។ ឥមិនា នយេន សេសវារេសុបិ អត្ថោ វេទិតព្វោ។

ទុតិយវារេ បន សម្បជានន្តេន សម្បជានោ។ សភាវតោ វវត្ថបេតិ។

ចតុត្ថវារេ ឧបេក្ខាតិ សុខទ្វារេន វេទនុបេក្ខាវ។ បស្សន្តោ ចេតសោ អនាភោគោតិ យោ សោ “យទេវ តត្ថ សុខ”ន្តិ ចេតសោ អាភោគោ, ឯតេនេតំ ឆឡង្គុបេក្ខាយាតិ ឯវំ បស្សន្តោ ចេតសោ អនាភោគោ ហុត្វា, តស្ស អភាវោតិ អត្ថោ។ សតិបារិសុទ្ធីតិ បរិសុទ្ធសតិតាយ។ ឧបេក្ខាបិ បារិសុទ្ធុបេក្ខា។

ឧភតោ វុដ្ឋហតីតិ សតិយា សមន្នាគតោ ញាណេន វុដ្ឋាតិ។ តេ ច ធម្មេ សមនុបស្សតីតិ យថា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ ញាណទ្ធា តំ ឯវ អនុបទធម្មវិបស្សនា ហោតិ, ន សាវកានំ, តស្មា ឯត្ថ កលាបវិបស្សនំ ទស្សេន្តោ ឯវមាហ។

បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តីតិ មគ្គបញ្ញាយ ចត្តារិ សច្ចានិ ទិស្វា ចត្តារោ អាសវា ខីណា ហោន្តិ។ សារិបុត្តត្ថេរស្ស សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធំ អាហរិត្វា អរហត្តំ បត្តវារោបិ អត្ថិ, និរោធសមាបត្តិសមាបន្នវារោបិ។ អរហត្តំ បត្តវារោ ឥធ គហិតោ,

និរោធំ បន ចិណ្ណវសិតាយ អបរាបរំ សមាបជ្ជិស្សតីតិ វុត្តំ។

តត្ថស្ស យស្មិំ កាលេ និរោធសមាបត្តិ ថិរំ ហោតិ, និរោធស្ស វារោ អាគច្ឆតិ, ផលសមាបត្តិ ទុព្ពលា ហោតិ។ យស្មិំ កាលេ ផលសមាបត្តិ ថិរំ ហោតិ, ផលសមាបត្តិយា វារោ អាគច្ឆតិ, និរោធសមាបត្តិ ទុព្ពលា ហោតិ។ ឧប្បលវាសិតោ ថេរោ បន វទតិ “សារិបុត្តត្ថេរោ សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធំ អាហរិត្វា អនាគាមិផលំ សច្ឆិកត្វា និរោធំ សមាបជ្ជិ, និរោធា វុដ្ឋាយ អរហត្តំ បត្តោ”តិ។ តេ ធម្មេតិ អន្តរាសមាបត្តិយំ បវត្តេ តិសមុដ្ឋានិករូបធម្មេ, ហេដ្ឋា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិយំ បវត្តធម្មេ វា។ តេបិ ហិ ទ្វយស្មិំ វារេ វិបស្សិតព្ពធម្មា, តស្មា តេ វា វិបស្សតីតិ ធម្មស្សេតំ ទុវិធំ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។

៩៧. វសិប្បត្តោតិ ចិណ្ណវសិតំ បត្តោ។ បារមិប្បត្តោតិ និប្ផត្តិំ បត្តោ។ ឱរសោតិអាទីសុ ថេរោ ភគវតោ ឧរេ និព្ពត្តបុត្តោ វិយ ធារេតាតិ ឱរសោ, មុខេន បកាសិតំ ធម្មំ សុត្វា ធារេតាតិ មុខតោ ជាតោ, ធម្មេន បន ជាតត្តា និម្មិតត្តា ធម្មជោ ធម្មនិម្មិតោ, ធម្មទាយស្ស អាទិយនតោ ធម្មទាយាទោ, អាមិសទាយស្ស អនាទិយនតោ នោ អាមិសទាយាទោតិ វេទិតព្វោ។ សេសំ សព្វត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

អនុបទសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧. ឆព្ពិសោធនសុត្តវណ្ណនា

៩៨. ឯវំ មេ សុតន្តិ ឆព្ពិសោធនសុត្តំ។ តត្ថ ខីណា ធាតីតិអាទីសុ ឯកេកេនាបិ បទេន អញ្ញា ព្យាកតាវ ហោតិ, ទ្វីហិបិ។ ទ្វាទស បន ឋានេហិ អញ្ញាព្យាករណំ អាគតំ។ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋវាទិតាតិអាទីសុ យាយ ចេតនាយ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋំ មេតិ វទតិ, សា ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋវាទិតា នាម។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ អយមនុធម្មោតិ អយំ សភាវោ។ អភិនន្ទិតព្ពន្តិ ន កេវលំ អភិនន្ទិតព្ពំ, បរិនិដ្ឋាបិតស្ស បនស្ស សន្តាបិ ខីណាសវស្ស សក្ការោ កាតព្វោ។ ឧត្តរិ បញ្ហោតិ កស្មា បនស្ស វេយ្យាករណេន អសន្តុដ្ឋោ ហោតិ, ឧត្តរិបិ អយំ បញ្ហោ បុច្ឆិតព្វោតិ វទន្តិ។ ទ្វេតា បនេសុបិ តីសុ វារេសុ អយមេវ នយោ។

៩៩. អពលន្តិ ទុព្ពលំ។ វិរាគុន្តិ វិគច្ឆនសភាវំ។ អនស្សាសិកន្តិ អស្សាសវិរហិតំ។ ឧបាយុបាទានាតិ តណ្ហាទិដ្ឋីនមេតំ អធិវចនំ។ តណ្ហាទិដ្ឋិយោ ហិ តេភូមកធម្មេ ឧបេន្តីតិ ឧបាយា, ឧបាទិយន្តីតិ ឧបាទានា។ ចេតសោ អធិដ្ឋានាភិនិវេសានុសយាតិបិ តាសំយេវ នាមំ។ ចិត្តស្ស ហិ តណ្ហាទិដ្ឋីហិ សព្វធម្មេសុ តិដ្ឋតិ អធិតិដ្ឋតីតិ តណ្ហាទិដ្ឋិយោ ចេតសោ អធិដ្ឋានា, តាហិ តំ អភិនិវិសតីតិ អភិនិវេសា, តាហិយេវ តំ អនុសេតីតិ អនុសយាតិ វុច្ចន្តិ។ ខយា វិរាគាតិអាទីសុ ខយេន វិរាគេនាតិ អត្ថោ។ សព្វានិ ចេតានិ

អញ្ញាយញ្ញាេចចចភាេភច·

១០០· បធចឹសាត្វុតិ បតិដ្ឋាភសាត្យ· អាេបិសាត្វុតិ អាពាគ្គភសាត្យ· េពេឌាសាត្វុតិ បរិបិចភសាត្យ· ចាេឃាសាត្វុតិ ចិត្តម្ភភសាត្យ· អាកាឃសាត្វុតិ អឃម្ផុដ្ឋសាត្យ· ចិញ្ញាណសាត្វុតិ ចិឌាភភសាត្យ· ភ អភត្ថេតា ឱ្យបភន្តិ អេហំ អត្ថាតិ អត្ថេកាដ្ឋាេឃភ ភ ឱ្យបភមិ· ភ ច បធចឹសាត្យតិឃ្សិតត្តិ បធចឹសាត្យតិឃ្សិតា េឃឃសាត្យេឃា ច ឱ្យបិគាទ្វបញ្ចា អទ្វបក្កន្តា ច· េពបិ ហិ តិឃ្សិតចត្តុទ្វបិតំ បធចឹសាត្យតិឃ្សិតត្ថា ឲេកាភ បរិឃាេឃភ បធចឹសាត្យតិឃ្សិតាច· តឃ្មា "ភ ច បធចឹសាត្យតិឃ្សិត"ត្តិ ចឌេត្តា េឃឃទ្វបិទ្វបឆេមួបិ អត្ថេតា ភ ឱ្យបភន្តិ ចឌតិ· អាកាឃសាត្យតិឃ្សិតបេឌ បភ អចិតិក្កទាកចេឃភ ឃត្តមួិ ក្វុបិគាទ្វបំ អាកាឃសាត្យតិឃ្សិតំ ភាម , តធា តំតិឃ្សិតទ្វបចត្តុកា អទ្វបក្កន្តា· ឲចំ ព្តសាបិ ទ្វបិទ្វបំ កហិតេមច េហាតិ· ចិញ្ញាណសាត្យតិឃ្សិតបេឌ បភ ឃហឌាតា តេឃា ឍន្ធា ចិត្តឃម្ពុដ្ឋាភទ្វបញ្ចា ចិញ្ញាណសាត្យតិឃ្សិតត្តិ ទ្វបិទ្វបំ កហិតេមច េហាតិ·

១០១· ទ្វេប ចក្ខុចិញ្ញាេណ ចក្ខុចិញ្ញាណចិញ្ញាតេព្ពេឃ្ស ឆេមួឃ្វុតិ ឲត្ថ ឃំ អតីេត ចក្ខុទ្វាេឃ្ស អាបិថំ អាកន្ត្វា តិទ្វុន្ធំ, ឃញ្ចា អភាកេត អាបិថំ អាកន្ត្វា តិទ្វុជ្ឈិឃ្សតិ, ឃមួិ ឲតេហិ អាកន្ត្វា តិទ្វុន្ធំ, តំ ឃត្ថំ ទ្វបំ ភាម· ឃំ បភ អតីេតបិ អាបិថំ អភាកន្ត្វា តិទ្វុន្ធំ, អភាកេតបិ អភាកន្ត្វា តិទ្វុជ្ឈិឃ្សតិ, ឲតេហិបិ អភាកន្ត្វា តិទ្វុន្ធំ, តំ ចក្ខុចិញ្ញាណចិញ្ញាតព្ពឆេមួឃ្ស ឃង្កហិតត្តិ ចុេត្តា តិបិដកចូឡាភឃេត្ថេរា អាហ –
"ព្ថមុិំ ឃាេភ ភ្តិសា កេទាេធ, ឱ្យបរិ ឈេត្តាចាេទ កិន្តិ កេរិឃ្សធ, ភឃិតំ ឈព្ភតី"តិ· តឃ្មា តីឃុ កាេឈឃុ អាបិថំ អាកតំ ចា អភាកតំ ចា ឃត្តមួិ តំ ទ្វបេមច, ចក្ខុចិញ្ញាណឃម្ពុឃុត្តា បភ តេឃា ឍន្ធា ចក្ខុចិញ្ញាណចិញ្ញាតព្ពឆម្មាតិ េចទិតព្ពា· អឃេញ្ញា អេត្ថា
"ចក្ខុចិញ្ញាេណភ ឃទ្ធិំ ចិញ្ញាតេព្ពឃុ ឆេមួឃ្វុ"តិ· ឈេត្តាតិ តណ្ហាឈេត្តា· ទាេកាតិ េឃ្វច ទឌ្ឆភចេឃភ ទាេកា· ភត្ថីតិ េឃ្វច
អភិភន្ត្តភចេឃភ ភត្ថិ· តណ្ហាតិ េឃ្វច តណ្ហាឃភចេឃភ តណ្ហា· េឃឃទ្វាេទឃុបិ ឲេឃច ភេឃា·

១០២· អបក្ការយបក្ការយាតាត្ចុឃាតិ ឲត្ថ អបក្ការេរា យាេតា, យបក្ការេរា តណ្ហា, េឃ្វច យាតាត្ចុឃេឃា· អាឃចាតំ ឍឃពាណាឃាតិ ព្តគំ ឲុេព្ពាតិចាឃំ ជិត្តចក្ខុញ្ចា អចត្វា កឃ្មា ចុត្តំ? កិក្ខុ េលាកិឃឆមួំ ភ ឲុច្ឆន្តិ, េលាកុត្តរេមច ឲុច្ឆន្តិ, តឃ្មា ឲុច្ឆិតបញ្ហេឃច កេធត្វា ឲចឃាហ· ឲកចិឃ្សជ្ជិតឃុត្តំ ភាេមតំ, ឈត្តិំេឃាឆតត្តិបិឃ្ស ភាមំ· ឲត្ថ ហិ ចត្តាេរា េចាហាេរា បញ្ចា ឍន្ធា ឈ សាត្យេឃា ឈ អដ្ឋាកិកឆហិទាតិ អាឃតភាតិ អត្ថេតា ឃចិញ្ញាណកកាេឃា បេទឃំ ឃចិញ្ញាណកកាេឃាតិ ព្តេយ ឈ េកាដ្ឋាឃា ចិឃុទ្ធា, តឃ្មា "ឈត្តិំេឃាឆតិឃ"ត្តិ ចុត្តំ· បេឃមុដ្ឋចាឃិេត្ថេរា បភ អត្ថេតា ច បេឃ្ស ច ចិញ្ញាណកកាឃំ ឲកេមច កត្វា ចត្វុហិ អាហាេរហិ ឃទ្ធិំ ឈ េកាដ្ឋាេឃ ចឌត្តិ·

ព្តេយ បភ ឈ េកាដ្ឋាឃា "កិំ េត អធិកតំ, កិន្តិ េត អធិកតំ, ករា េត អធិកតំ, កត្ថ េត អធិកតំ, កតេម េត កិេលឃា បហីតា, កតេមឃំ ត្វំ ឆម្មាតំ លាកី"តិ (បារា· ១៥៧) ឲចំ ចិតឃតិេទ្ឋឃបរិឃាេឃភ េឃាឆតព្ពា·

ឲត្ថ ហិ កិំ េត អធិកតន្តិ អធិកមបុច្ឆា, ឈាតចិេមាក្ខាទីឃុ េឃាតាបត្តិមក្កាទីឃុ ចា កិំ តឃា អធិកតំ· កិន្តិ េត អធិកតន្តិ ឱ្យបាឃបុច្ឆា·

អឃញ៉ិាឲុត្តាឆិប្បាយោ – កិំ តឃា អតិច្ឆលក្ខល៉ា តុទំ កតូ្វា អធិកតំ, ទុក្ខាភត្តលក្ខលោឃុ អញ្ញាតរំ ចា, កិំ ចា ឍយាធិចយេត អភិតិចិសិត្វា, វ្គោហុ ចិបឃ្យុតាចយេត, តឆា កិំ រូបេ អភិតិចិសិត្វា, វ្គោហុ អរូបេ, កិំ ចា អជ្ឈត្តំ អភិតិចិសិត្វា, វ្គោហុ ពាហិទ្ធាតិ៍ កោ ចេត អធិកតត្ថំ កាលបុច្ឆា, បុគ្គលាឃញ្ញតិក្យាខឹឃុ កតរស្មិំ កាលេតិ ចុត្តំ ហោតិ៍

កត្ថ ចេត អធិកតត្ថំ ឱកាសបុច្ឆា, កិស្មិំ ឱកាសេ, កិំ រត្តិដ្ឋានេ ឌិចាដ្ឋានេ រុក្ខមូលេ យណ្ឌបេ កតរស្មិំ ចា ចិហារេតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ កតមេ ចេត កិលេសា បហីតាតិ បហីតកិលេសេ បុច្ឆតិ, កតរយក្ខចជ្ឈា តច កិលេសា បហីតាតិ ចុត្តំ ហោតិ៍

កតមេសំ តូ្វំ ធម្មានំ លាភីតិ បដិលទ្ធធម្មបុច្ឆា, បឋមយក្កាខឹឃុ កតមេសំ តូ្វំ ធម្មានំ លាភីតិ ចុត្តំ ហោតិ៍

តស្មា ឮទាតិ ចេបិ កោចិ កិក្ខុ ព្តត្តរិមតុឃ្យធម្មាធិកមំ ញ្យាករេយ្យ, ត សោ ឲុត្តាចតាច សក្កាតព្វោ៍ ឮមេឃុ បត លយុ ឋានេឃុ សោធតព្វំ ចព្វព្វោ “កិំ ចេត អធិកតំ, កិំ ឈាតំ វ្គោហុ ចិបេយាក្ខខឹឃុ អញ្ញាតរ”ត្ថិ? ឃោ ហិ ឃេត អធិកតោ ធម្មោ, សោ តឃ្យ បិកតដំ ហោតិ៍ សចេ “ឮចំ តាម មេ អធិកត”ត្ថិ ចតតិ, តតោ “កិត្ថិ ចេត អធិកត”ត្ថិ បុច្ឆិតព្វោ៍ អតិច្ឆលក្ខលាខឹឃុ កិំ តុទំ កតូ្វា, អដ្ឋតិសាឃ ចា អារម្មលោឃុ រូបារូបអជ្ឈត្តពាហិទ្ធាភេទេឃុ ចា ធម្មេឃុ កោត មុខេត អភិតិចិសិត្វាតិ? ឃោ ហិ ឃម្យាភិតិចេសោ, សោ តឃ្យ បិកតដំ ហោតិ៍

សចេ បត “អយំ តាម មេ អភិតិចេសោ, ឲចិំ ឃឃា អធិកត”ត្ថិ ចតតិ, តតោ “កោ ចេត អធិកត”ត្ថិ បុច្ឆិតព្វោ, “កិំ បុព្វណ្ហាវ្គោហុ មជ្ឈន្តិកាខឹឃុ អញ្ញាតរស្មិំ កាលេ”តិ ? សព្វេសញ៉ិាអត្តតា អធិកតកាលោ បិកតដំ ហោតិ៍ សចេ “អមុកស្មិំ តាម មេ កាលេ អធិកត”ត្ថិ ចតតិ, តតោ “កត្ថ ចេត អធិកត”ត្ថិ បុច្ឆិតព្វោ, “កិំ ឌិចាដ្ឋានេ, វ្គោហុ រត្តិដ្ឋានាខឹឃុ អញ្ញាតរស្មិំ ឱកាសេ”តិ? សព្វេសញ៉ិាអត្តតា អធិកតោកាសោ បិកតដំ ហោតិ៍ សចេ “អមុកស្មិំ តាម មេ ឱកាសេ អធិកត”ត្ថិ ចតតិ, តតោ “កតមេ ចេត កិលេសា បហីតា”តិ បុច្ឆិតព្វោ, “កិំ បឋមយក្ខចជ្ឈា, វ្គោហុ ទុតិឃាខិយក្ខចជ្ឈា”តិ? សព្វេសញ៉ិាអត្តតា អធិកតមក្ខេត បហីតកិលេសា បិកតដំ ហោត្តិ៍

សចេ “ឮមេ តាម មេ កិលេសា បហីតា”តិ ចតតិ, តតោ “កតមេសំ តូ្វំ ធម្មានំ លាភី”តិ បុច្ឆិតព្វោ, “កិំ សោតាបត្តិមក្កឃ្ស, វ្គោហុ សកទាកាមិមក្កាខឹឃុ អញ្ញាតរស្យា”តិ? សព្វេសញ៉ិាអត្តតា អធិកតធម្មោ បិកតដំ ហោតិ៍ សចេ “ឮមេសំ តាមាហំ ធម្មានំ លាភី”តិ ចតតិ, ឲុត្តាចតាបិឃ្យ ចចតំ ត សទ្ធាតព្វំ៍ ពាហុឃ្សុតា ហិ វ្គុហបរិបុច្ឆាកុសលា កិក្ខូ ឮមានិ លយុ ឋានានិ សោធេតព្វំ សក្កោត្តិ៍ ឮមឃ្យ កិក្ខុនោ អាកមតបដិបទា សោធេតព្វា, ឃទិ អាកមតបដិបទា ត ឃុជ្ជតិ, “ឮមាឃ បដិបទាឃ លោកុត្តរធម្មោ តាម ត លព្ភតី”តិ អបនេតព្វោ៍

ឃទិ បតឃ្យ អាកមតបដិបទា ឃុជ្ជតិ, “ឌីឃរត្តំ តីឃុ សិក្ខាឃុ អប្បមត្តោ ជាកវិយមតុយុត្តោ ចតូឃុ បច្ចយេឃុ អលក្កោ អាកាសេ បិលិសមេត ចេតសា ចិហរតី”តិ បញ្ញាឃតិ, តឃ្យ កិក្ខុនោ ញ្យាករលំ បដិបទាឃ សទ្ធិំ សំសន្ទតិ សមេតិ៍ “សេយ្យថាបិ តាម កង្គោទកំ ឃមុតោទកេត សទ្ធិំ សំសន្ទតិ សមេតិ, ឲចមេច សុបញ្ញត្តា តេត ភកចតា សាចកាតំ តិព្វាតកាមិតី បដិបទា សំសន្ទតិ សមេតិ តិព្វាតញ្ច

បដិបទា ចា”តិ (ទី។ និ។ ១។១៨៩) ឧត្តសនីយំ ហោតិ។

អបិច ខោ ឧត្តកេនាបិ សក្ការោ ន កាតព្វោ។ កស្មា? ឧកដ្ឋស្ស ហិ ពុថុជ្ជនស្សាបិ សតោ ធិណាសចបដិបត្តិសទិសា បដិបទា ហោតិ។ តស្មា សោ កិច្ចំ តេហិ តេហិ រូបិយេហិ រូត្តាសេតព្វោ។ ធិណាសចស្ស ភាយ អសតិយាបិ យត្វេក បតយាភាយ ភយំ ចា លជ្ជិតត្តំ ចា លោលុប្បំសោ ចា ន ហោតិ, ពុថុជ្ជនស្ស អប្បមត្តកោបិ ហោតិ។

តត្រិយាតិ ចត្ថិ – ធិឃកាលកអភយត្វេនា កិរ ឧកំ បិណ្ឌបាតិកំ បរិក្ខេហតុំ អសក្កោន្តោ ទហរស្ស សញ្ញំ អទាសិ។ សោ តំ ភក្យាយយាតំ កល្យាណិតធិយុលង្កាទេវ តំ យុជ្ជិត្វា បរេទ អក្ខេហសិ។ បិណ្ឌបាតិកោ ក្បុដ្ឋិលោតិ សញ្ញាយ យហានង្គុយកានិ, តទា តំ ពុថុជ្ជនោតិ សញ្ជាតិសុ។ ចង្គុលតិស្សទាឌកាលោ បភ យហាចិហារេ សឈ្ឈត្វេនា ធិណាសចោ ទុដ្ឋលចក្ខុកោ ចិហារេរេយច អដ្ឋិ។ ទាឌា ឆេទំ បរិក្ខិហិប្បស្សាយិតិ កិក្ខុសុ កិក្ខាចាទំ កតេសុ អប្បសន្តោ រូបសក្កយិត្វា សប្បោ ចិយ បរេទ អក្ខេហសិ។ ឆេទោ សិលិឆយ្ហោ ចិយ តិដ្ឋលិ ហុត្វា កោ ឧត្វាតិ អាហ ? អហំ, ភន្តេ, តិស្សាតិ។ សុកន្តំ ចាយសិ នោ តិស្សាតិ? ឧចំ ធិណាសចស្ស ភយំ ភាយ ភត្វិតិ។

ឧកច្ឆា បភ ពុថុជ្ជនោបិ អតិសុទោ ហោតិ តិក្ខយោ។ សោ ទញ្ញាតិយេភ អាទមុលោភ បរិក្ខិហិកត្វា។ ចសភទាឌាបិ ហិ ឧកំ ឆេទំ បរិក្ខិហាតោ ឈរេទ តិសិតាបេត្វា តស្ស សត្តិកោ ខាតទសាឡ្អច យង្គុយាតោ តិសិធិ។ យហាឆេទស្ស ពេឡ្ឡ ចលិ, តទោតា ឆេទស្ស ពុថុជ្ជភកាចោ អាចិក្ខតោ។ ធិណាសចស្ស ហិ ទសតលា ភាយ សុប្បហិតា, ធិទ្ធាសុបិ ទសេសុ តិកត្តិ ភាយ ន ហោតិ។ តស្មា ឌូយេហិ រូបិយេហិ បរិក្ខេហត្វា សចស្ស ភយំ ចា លជ្ជិតត្តំ ចា លោលុប្បំសោ ចា ទសតលា ចា រូបជ្ជតិ, ន តុំ អទហាតិ អបភតទ្ធា។ សចេ បភ អកិទ្ធ អង្គុដ្ឋិ អត្រុតាសិ ហុត្វា សិហោ ចិយ តិសិធតិ, ធិទ្ធាទលោបិ តិកត្តិ ន ឌភតិ។ អយំ កិច្ច សប្បត្តចេឃ្យាកទលោ សយត្វា ទាឌទាឌយហាយត្វាធិហិ បេសិតំ សក្កាទំ អទហតីតិ។

បបញ្ញាសុភតិយា យជ្ជិយតិកាយដ្ឋកឆាយ

លក្ខិសោឆភសុត្តចណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

១។ សប្បុរិសធម្មសុត្តចណ្ណនា

១០៣។ ឧចំមេ សុតត្តិ សប្បុរិសធម្មសុត្តំ។ តត្វ សប្បុរិសធម្មត្តិ សប្បុរិសានំ ធម្មំ។ អសប្បុរិសធម្មត្តិ បាបបុរិសានំ ធម្មំ។ ឧចំ យាតិកំ ឌបេត្វាបិ បុភ ឃឆា ភាយ យក្ខក្យសលោ បុរិសោ ចាឌំ យុដ្ឋិត្វា ឌក្ខិលំ កណ្យាតិ។ បឌយំ យុដ្ឋិតត្តំ កឆេតិ, ឧចំ បហាតត្តំ ធម្មំ បឌយំ ឌេសេន្តោ កតេយា ន, កិក្ខុច, អសប្បុរិសធម្មោតិអាធិយាហ។ តត្វ រូដ្ឋាក្យលាតិ លត្តិយក្យលា ចា ព្រាហ្មណក្យលា ចា។ ឧតឌេច ហិ ក្យលទ្វយំ “រូដ្ឋាក្យល”ត្តិ ចុដ្ឋតិ។ សោ តត្វ បុឌ្ឋាតិ សោ កិច្ច តេសុ កិក្ខុសុ បព្វាជេហា។ អត្តនំ កតិត្វាតិ អញ្ញត្តនំ កត្វា។

យហាក្យលិតិ លត្តិឃក្យលិ ចា (ព្រាហ្មណក្យលិ ចា ខេយ្យក្យលិ ចា៑ ព្ទតខេច ហិ ក្យលត្តយំ "យហាក្យល"ន្តិ ទុន្ចតិ៑ យហាភោកាក្យលិតិ យហន្តេហិ ភោកេហិ សយន្នាកតា ក្យលិ៑ ក្លឡអារភោកាក្យលិតិ ក្លឡអារេហិ បលីតេហិ ភោកេហិ សយ្យន្នក្យលិ៑ ព្ទយស្មិ បតក្ខេយ ចត្តារិបិ ក្យលិតិ លព្ភន្តិ៑ ឃត្ថ កត្ថចិ ក្យលេ ឌាតោ ហិ បុញ្ញពលេហិ យហាភោភោកាបិ ក្លឡអារភោភោកាបិ ហោតិយេច៑

១០៩៑ឃសស្សីតិ បរិចារសយ្យន្នោ៑ អប្បញ្ញាតាតិ ទត្តិ កិត្តសរា ចិឃ សឈ្ឈយញ្ញាឌិស្ុ ត បញ្ញាឃន្តិ៑ អបេ្បសក្ខាតិ អប្បបរិចារា៑

១០សិ៑អារន្ញ្ញិកោតិ សយាឌិន្នអារន្ញ្ញិកត្ុតក្កោ៑ សេសត្ុតក្កេស្ុបិ ឲេសេច តយោ៑ ព្ទយស្មិញ្ញា សុត្តេ បញ្ចព្ទយំ តខេច ត្ុតក្កាតិ អាកតាតិ, ចិត្តារេត បតេតាតិ តោរេស ហោន្តិ៑ តោស្ុ ឃំ ចត្តត្តាំ, តំ សត្តាំ សត្តាកាភេត ចិស្ុទ្ធិយក្កេ ត្ុតក្កតិក្ខេស ទុត្តយេច៑

១០ប័៑អតយ្ុឃតាតិ តយ្ុឃតា ទុន្ចតិ តណ្ហា, តិត្តណ្ហាតិ អតេ្ថា៑ អតយ្ុឃតញ្ញោច អត្តទំ ករិត្វាតិ តិត្តណ្ហាំយេច ការណំ កត្វា អត្តន្តទំ ចា កត្វា, ឌិតេ្ត ក្លប្បារេតា្វាតិ អតេ្ថា៑

តិខេរាឈចាខេរ ឃស្មា អតាកាយិលិណាសចាច តំ សយាបត្តិំ សយាបជ្ជន្តិំ, បុត្ថុជ្ជតស្ស សា តត្ថិ, តស្មា អសប្បុរិសចារេរា បរិហីតោ៑ ត កត្ថិ យញ្ញាតីតិ កត្ថិ បុក្កលំ តីហិ យញ្ញាតាហិ ត យញ្ញាតិ៑ តក្យហិត្ថិ យញ្ញាតីតិ កិស្មិត្ថិ ឈ្ហកាសេ ត យញ្ញាតិ៑ ត ពោតចិ យញ្ញាតីតិ ពោតចិ ចត្ុតាបិ តំ បុក្កលំ ត យញ្ញាតិ៑ សេសំ សត្តត្ថ ក្លត្តាតយេចាតិ៑

បបញ្ចាស្ុតតិយា យន្ញ្ញីយតិកាឃក្ខកឆាឃ

សប្បុរិសឆយ្ុស្ុត្តចណ្ណតា តិក្ខិតា៑

៣៑ សេចិតព្ទាសេចិតព្ទស្ុត្តចណ្ណតា

១០៨៑ឲចំខេយ ស្ុតន្តិ សេចិតព្ទាសេចិតព្ទស្ុត្តំ៑ តត្ថ តត្ថា អញ្ញាយញ្ញាំ កាឃសយាចារន្តិ អញ្ញាំ សេចិតព្ទាំ កាឃសយាចារំ, អញ្ញាំ អសេចិតព្ទាំ ចតាយិ, សេចិតព្ទយេច ពោតចិ បរិឃាខេឃត អសេចិតព្ទត្តិំ, អសេចិតព្ទាំ ចា សេចិតព្ទត្តិ ច ត ចតាយីតិ អតេ្ថា៑ ចឌិសយាចារាឌិស្ុ ឲេសេច តយោ៑ ព្ទតិ ភកចា សត្តហិ បខេហិ យាតិកំ ឋបេត្វា ចិត្តារេតា អចិភឌិត្វាច ខេសតំ តិក្ខារេបសិ៑ កស្មា? សារិបុត្តត្ថេរស្ស ឈ្ហកាសករណត្ថំ៑

១១១៑យតោសយាចារេ យិច្ឆាឌិក្ខិសយ្ុឌិក្ខិឃោ ឌិក្ខិបជិលិភចសេត ចិស្ុំ អត្ថុំ ហុត្វា ជិតាតិ ត កហិតា៑

១០៣៖ ចិត្តុប្បាទេ អកុសលប្បវត្តា អភិជ្ឈាទយោ វេទិតព្ពា។

១០៤៍ សញ្ញាបដិលាភចារេន អភិជ្ឈាសហគតាយ សញ្ញាយាតិអាទីនិ តាយសញ្ញាទីនំ ទស្សនត្ថំ វុត្តានិ។

១០៥៍ ឧប្បន្នត្តិកេ ឧប្បាទិនោ អបរិនិដ្ឋិតការណាយាតិ និយាតិ អបរិនិដ្ឋិតការណាយ។ ឯត្ថ ច ឧប្បន្នត្តការណា នាម វត្តារោ ហោន្តិ។ បុថុជ្ជនោបិ ហិ យោ ទានាទីនិ កាតុំ បរិនិដ្ឋាបេតុំ ន សក្កោតិ, តស្ស បដិសន្ធិតោ បដ្ឋាយ អកុសលំ វឌ្ឍតិ, កុសលំ វឌ្ឍតិ ច បរិហាយន្តិ, ឧប្បន្នមេវ អត្ថការំ អភិនិព្ពត្តេតិ នាម។ តថា សោតាបន្នសកទាគាមិអនាគាមិនោ។ បុថុជ្ជនាទយោ តាវ ហោន្តុ, អនាគាមី កថំ ឧប្បន្នញ្ញអត្ថការំ អភិនិព្ពត្តេតិ, កថញ្ចស្ស អកុសលំ វឌ្ឍា អភិវឌ្ឍន្តិ, កុសលំ វឌ្ឍា បរិហាយន្តីតិ។ អនាគាមីបិ ហិ សុទ្ធាវាសេ និព្ពត្តោ ឧឡារជ្ឈានុបាទានំ ហិរោត្តប្បំ "អហោ សុខំ អហោ សុខ"ន្តិ ឧទានំ ឧទានេតិ, អនាគាមិនោ វិនិវេធោ វិវដ្ដា អប្បហីនាវ ហោន្តិ, តស្ស អប្បហីនវដ្ដតាយ អកុសលំ វឌ្ឍន្តិ នាម, កុសលំ បរិហាយន្តិ នាម, ឧប្បន្នមេវ អត្ថការំ អភិនិព្ពត្តេតិ, អបរិនិដ្ឋិតការណាយេវ ហោតីតិ វេទិតព្ពា។

អញ្ញាតញ្ញស្សាមិន្ទ្រិយំ អសមត្ថំ វុត្តំ ឧប្បាទំ វេទិតព្ពា។ យោ ហិ បុថុជ្ជនោបិ ទានាទីនិ កាតុំ បរិនិដ្ឋាបេតុំ សក្កោតិ, បុន បដិសន្ធិំ ន គណ្ហាតិ, តស្ស បដិសន្ធិគ្គហណតោ បដ្ឋាយ អកុសលំ បរិហាយន្តិ, កុសលមេវ វឌ្ឍន្តិ, អនុប្បន្នមេវ អត្ថការំ និព្ពត្តេតិ, បរិនិដ្ឋិតការណាយេវ នាម ហោតិ។ តថា សោតាបន្នសកទាគាមិអនាគាមិនោ។ សោតាបន្នាទយោ តាវ ហោន្តុ, បុថុជ្ជនោ កថំ អញ្ញាតញ្ញអត្ថការំ និព្ពត្តេតិ, កថញ្ចស្ស អកុសលបរិហានិអាទីនិ ហោន្តីតិ។ បុថុជ្ជនោបិ បច្ឆិមកវីរោ ទានាទីនិ កាតុំ បរិនិដ្ឋាបេតុំ សមត្ថោ ហោតិ។ តស្ស អង្គុលិមាលស្ស វិយ ឯកាសនបរិភោគស្ស ឃាតកត្តស្សាបិ អត្ថការោ អញ្ញាតញ្ញោវ នាម, ទានំ បរិនិដ្ឋាបេតិយេវ នាម។ អកុសលមេវ ហាយតិ, វិបស្សនមេវ គព្ភំ គណ្ហាបេតិ នាម។

១០៦៖ ចក្ខុវិញ្ញាណញ្ញត្តិអាទីសុ យស្មា ឯកច្ចស្ស តស្មិំយេវ ខណេ រាគាទយោ ឧប្បជ្ជន្តិ, អភិនន្ទតិ អស្សាទេតិ, អភិនន្ទន្តោ អស្សាទេន្តោ អនយព្យសនំ បាបុណាតិ, ឯកច្ចស្ស នុប្បជ្ជន្តិ, និព្ពិន្ទតិ វិរជ្ជតិ, និព្ពិន្ទន្តោ វិរជ្ជន្តោ និព្ពានំ បាបុណាតិ, តស្មា "តញ្ហា អញ្ញាយញ្ញា"ន្តិ ន វុត្តំ ឯវំ នយោ សព្ពត្ថ។

ឯវំ ចិត្តានេន អត្ថំ អាជានេយ្យន្តិ ឯត្ថ កេ កថេតា ពលស្ស ការិតស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ, កេ ន អាជានន្តីតិ? យេ តាវ ពលស្ស សុត្តស្ស បិណ្ឌត្ថំ អដ្ឋកថំ ឧក្កដ្ឋិតោ តក្ករា ន ហោន្តិ, យថាវុត្តំ អនុលោមបដិបទំ ន បដិបជ្ជន្តិ, តេ ន អាជានន្តិ នាម។ យេ បន តក្ករា ហោន្តិ, យថាវុត្តំ អនុលោមបដិបទំ បដិបជ្ជន្តិ, តេ អាជានន្តិ នាម។ ឯវំ សន្តេបិ សបដិសន្ធិកានំ តាវ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ ហោតុ, អប្បដិសន្ធិកានំ កថំ ហោតីតិ។ អប្បដិសន្ធិកា អនុបាទានា វិយ ជាតវេទា បរិនិព្ពាយន្តិ, កប្បសតសហស្សានម្បិ អច្ចយេន តេសំ បុន ទុក្ខំ នាម នត្ថិ។ ឥតិ ឯកំសេន តេសំយេវ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ ហោតិ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានត្ថមេវាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

សេវិតព្វាសេវិតព្វសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. បហុធាតុកសុត្តវណ្ណនា

១២៤. ឯវំមេ សុតន្តិ បហុធាតុកសុត្តំ។ តត្ថ ភយានីតិអាទីសុ ភយន្តិ ចិត្តុត្រាសោ។ ឧបទ្ទវោតិ អនេកគ្គតាការោ។ ឧបសគ្គោតិ ឧបសដ្ឋាការោ តត្ថ តត្ថ លគ្គនាការោ។ តេសំ ឯវំ នានត្តំ វេទិតព្វំ – បព្វតាទិវិសមនិស្សិតា ចោរា ជនបទវាសីនំ បេសេន្តិ “មយំ អសុកទិវសេ តុម្ហាកំ គាមំ បហរិស្សាមា”តិ។ តេ តំ បវត្តិំ សុតកាលតោ បដ្ឋាយ ភយំ សន្តាសំ អាបជ្ជន្តិ។ អយំ ចិត្តុត្រាសោ នាម។ “យថា នោ ចោរា កុបិតា អនត្ថម្បិ អាវហេយ្យុ”ន្តិ ហត្ថសារំ គហេត្វា ទ្វិបទចតុប្បទេហិ សទ្ធិំ អរញ្ញំ បវិសិត្វា តត្ថ តត្ថ ភូមិយំ និបជ្ជន្តិ, ឌំសមកសាទីហិ ខជ្ជមានា គុម្ពន្តរានិ បវិសន្តិ, ខាណុកណ្ដកេ មទ្ទន្តិ។ តេសំ ឯវំ វិចរន្តានំ វិក្ខិត្តភាវោ អនេកគ្គតាការោ នាម។ តតោ ចោរេសុ យថាវុត្តេ ទិវសេ អនាគច្ឆន្តេសុ “តុច្ឆកសាសនំ តំ ភវិស្សតិ, គាមំ បវិសិស្សាមា”តិ សបរិក្ខារា គាមំ បវិសន្តិ, អថ តេសំ បវិដ្ឋភាវំ ញត្វា គាមំ បរិវារេត្វា ទ្វារេ អគ្គិំ ទត្វា មនុស្សេ ឃាតេត្វា ចោរា សព្វំ វិភវំ វិលុម្បេត្វា គច្ឆន្តិ។ តេសុ ឃាតិតាវសេសា អគ្គិំ និព្វាបេត្វា កោដ្ឋច្ឆាយាភិត្តិច្ឆាយាទីសុ តត្ថ តត្ថ លគ្គិត្វា និសីទន្តិ នដ្ឋំ អនុសោចមានា។ អយំ ឧបសដ្ឋាការោ លគ្គនាការោ នាម។

នឡាគារាតិ នឡេហិ បរិច្ឆន្នា អគារា, សេសសម្ភារា បនេត្ថ រុក្ខមយា ហោន្តិ។ តិណាគារេបិ ឯសេវ នយោ។ ពាលតោ ឧប្បជ្ជន្តីតិ ពាលមេវ និស្សាយ ឧប្បជ្ជន្តិ។ ពាលោ ហិ អបណ្ឌិតបុរិសោ រជ្ជំ វា ឧបរជ្ជំ វា អញ្ញំ វា មហន្តំ ឋានំ បត្ថេន្តោ កតិបយេ អត្តនា សទិសេ វិធវាបុត្តេ មហាធុត្តេ គហេត្វា “ឯថ អហំ តុម្ហេ ឥស្សរេ ករិស្សាមី”តិ បព្វតគហនាទីនិ និស្សាយ អន្តន្តេ គាមេ បហរន្តោ ទាមរិកភាវំ ជានាបេត្វា អនុបុព្ពេន និគមេបិ ជនបទេបិ បហរតិ, មនុស្សា គេហានិ ឆឌ្ឌេត្វា ខេមន្តដ្ឋានំ បត្ថយមានា បក្កមន្តិ, តេ និស្សាយ វសន្តា ភិក្ខូបិ ភិក្ខុនិយោបិ អត្តនោ អត្តនោ វសនដ្ឋានានិ បហាយ បក្កមន្តិ។ គតគតដ្ឋានេ ភិក្ខាបិ សេនាសនម្បិ ទុល្លភំ ហោតិ។ ឯវំ ចតុន្នំ បរិសានំ ភយំ អាគតមេវ ហោតិ។ បព្វជិតេសុបិ ទ្វេ ពាលា ភិក្ខូ អញ្ញមញ្ញំ វិវាទំ បដ្ឋបេត្វា ចោទនំ អារភន្តិ។ ឥតិ កោសម្ពិវាសិកានំ វិយ មហាកលហោ ឧប្បជ្ជតិ, ចតុន្នំ បរិសានំ ភយំ អាគតមេវ ហោតីតិ ឯវំ យានិ កានិចិ ភយានិ ឧប្បជ្ជន្តិ, សព្វានិ តានិ ពាលតោ ឧប្បជ្ជន្តីតិ វេទិតព្វានិ។

ឯតទវោចាតិ ភគវតា ធម្មទេសនា មត្ថកំ អប្បាបេត្វាវ និដ្ឋាបិតា។ យំនូនាហំ ទសពលំ បុច្ឆិត្វា សព្វញ្ញុតញ្ញាណេនេវ ទេសនាយ បារិបូរិំ ការេយ្យន្តិ ចិន្តេត្វា ឯវំ “កិត្តាវតា នុ ខោ, ភន្តេ”តិអាទិវចនំ អវោច។

១២៥. អដ្ឋារសសុ ធាតូសុ អឌ្ឍេកាទសធាតុយោ រូបបរិគ្គហោ, អឌ្ឍដ្ឋមកធាតុយោ អរូបបរិគ្គហោតិ រូបារូបបរិគ្គហោវ កថិតោ។

សង្ខាបិ លត្ថុចេសេត បញ្ចាព្ពត្ថា ហោត្តិ៑ បញ្ចាបិ លត្ថា ទុព្ពសង្ខ, តោសំ សយដ្ឋាបិកា ឥណ្យា សយុចយសង្ខ, ក្ដកិត្ត អប្បចត្តិ តិទោឆសង្ខ, តិទោឆបឌាតតា បជិបចា យក្កសង្ខ៑ ឰតិ ចត្យសង្ខកយដ្ឋាត៌ ឲកស្ស កិក្ខុតោ តិក្កយត៌ យត្ថុកំ បិរេបត្វា កឆិត៌ ហោតិ៑ អយយេត្ថុ សទ្ធេបិ, ចិត្តារទោតា បតេតា ឆាត្យយោ ចិសុទ្ធិយកេ្ក កឆិតាច៑ ឌាភាតិ បស្សតីតិ សហ ចិបស្សតាយ យកេ្កា ចុទេត្តា៑

បចចីឆាត្យអាឝយោ សចិញ្ញាណកកាយំ សុញ្ញតោ តិស្សត្តតោ ឝស្សុត៌ ចុត្តា៑ តាបិ បុរិយាហិ អដ្ឋារសហិ ឆាត្យហិ ប្វុទោតព្ពា៑ ប្វុទេត្តត ចិញ្ញាណឆាត្យតោ តឹហរិត្វា ប្វុទោតព្ពា៑ ចិញ្ញាណឆាត្យ ហេសា ចក្ខុចិញ្ញាណាឌិចសេត លក្ខិឆា ហោតិ៑ តត្ថ ចក្ខុចិញ្ញាណឆាត្យយា បរិក្កហិតាឃ តស្សា ចត្ថុ ចក្ខុឆាត្យ, អារម្មណំ រូបឆាត្យតិ ឌ្វេ ឆាត្យយោ បរិក្កហិតាច ហោត្តិ៑ ឲស តយោ សព្ពត្ថ៑ យតោចិញ្ញាណឆាត្យយា បត បរិក្កហិតាឃ តស្សា បុរិមបច្ឆិមចសេត យតោឆាត្យ, អារម្មណចសេត ឆម្មឆាត្យតិ ឌ្វេ ឆាត្យយោ បរិក្កហិតាច ហោត្តិ៑ ឰតិ ឰយាសុ អដ្ឋារសសុ ឆាត្យសុ អឆេ្ឋកាឝសឆាត្យយោ រូបបរិក្កហោតិ បុរិមតយេតេច ឰឝយ្យិ ឲកស្ស កិក្ខុតោ តិក្កយត៌ យត្ថុកំ បិរេបត្វា កឆិត៌ ហោតិ៑

សុលឆាត្យតិអាឝីសុ សុលឆ្ខា ត៌ តិស្សត្តសុញ្ញតដ្ឋេត ឆាត្យ ចាតិ សុលឆាត្យ៑ ឲស តយោ សព្ពត្ថ៑ ឲត្ថ ច បុរិយា ចតស្សា ឆាត្យយោ សប្បជិបក្ខចសេត កហិតា, បច្ឆិយា ឌ្វេ សរិក្ខកចសេត៑ អចិក្ខុតកាទេត ហិ ក្ដបេក្ខាឆាត្យ អចិជ្ជាឆាត្យយា សរិក្ខា៑ ឲត្ថ ច សុលទុក្ខឆាត្យសុ បរិក្កហិតាសុ កាយចិញ្ញាណឆាត្យ បរិក្កហិតាច ហោតិ, សេសាសុ បរិក្កហិតាសុ យតោចិញ្ញាណឆាត្យ បរិក្កហិតាច ហោតិ៑ ឰយាបិ ល ឆាត្យយោ ហេដ្ឋា អដ្ឋារសហិយេច ប្វុទោតព្ពា៑ ប្វុទេត្តត ក្ដបេក្ខាឆាត្យតោ តឹហរិត្វា ប្វុទោតព្ពា៑ ឰតិ ឰយាសុ អដ្ឋារសសុ ឆាត្យសុ អឆេ្ឋកាឝសឆាត្យយោ រូបបរិក្កហោតិ បុរិមតយេតេច ឰឝយ្យិ ឲកស្ស កិក្ខុតោ តិក្កយត៌ យត្ថុកំ បិរេបត្វា កឆិត៌ ហោតិ៑

កាយឆាត្យអាឝីត៌ ឌ្វេឆាចិតកេ្ក (ម៑ តិ៑ ១៑១០៩) កាយចិតក្កាឝីសុ ចុត្តតយេតេច អតេ្ថា ចេឌិតព្ពោ៑ អកិឆម្មេបិ “តត្ថ កតយា កាយឆាត្យ, កាយបជិសំឃុតេ្តា តកេ្កា ចិតកេ្កា”តិអាឝិតា (ចិក៑ ១២៦) តយេតេច ឲតាសំ ចិត្តារទោ អាកតោតាយេច៑ ឰយាបិ ល ឆាត្យយោ ហេដ្ឋា អដ្ឋារសហិយេច ប្វុទោតព្ពា៑ ប្វុទេត្តត កាយឆាត្យតោ តឹហរិត្វា ប្វុទោតព្ពា៑ ឰតិ ឰយាសុ អដ្ឋារសសុ ឆាត្យសុ អឆេ្ឋកាឝសឆាត្យយោ រូបបរិក្កហោតិ បុរិមតយេតេច ឰឝយ្យិ ឲកស្ស កិក្ខុតោ តិក្កយត៌ យត្ថុកំ បិរេបត្វា កឆិត៌ ហោតិ៑

កាយឆាត្យអាឝីសុ បឆ្ខា កាយាចចរក្ខត្ថា កាយឆាត្យ តាយ, បឆ្ខា រូបាចចរក្ខត្ថា រូបឆាត្យ តាយ, ចត្តារោ អរូបាចចរក្ខត្ថា អរូបឆាត្យ តាយ៑ អកិឆម្មេ បត “តត្ថ កតយា កាយឆាត្យ, ហេដ្ឋតោ អចីចិតិរយំ បរិយត្តិ ករិត្វា”តិអាឝិតា (ចិក៑ ១២៦) តយេត ឲតាសំ ចិត្តារទោ អាកតោតាយេច៑ ឰយាបិ តិស្សោ ឆាត្យយោ ហេដ្ឋា អដ្ឋារសហិយេច ប្វុទោតព្ពា៑ ប្វុទេត្តត កាយឆាត្យតោ តឹហរិត្វា ប្វុទោតព្ពា៑ ឰតិ ឰយាសុ អដ្ឋារសសុ ឆាត្យសុ អឆេ្ឋកាឝសឆាត្យយោ រូបបរិក្កហោតិ បុរិមតយេតេច ឰឝយ្យិ ឲកស្ស កិក្ខុតោ តិក្កយត៌ យត្ថុកំ បិរេបត្វា កឆិត៌ ហោតិ៑

សទ្ធតាតិ បច្ចយេហិ សយាកត្វា កតា, បឆ្ខាត្ត លត្ថាតយេត៌ អឆិចចត៌៑ ត សទ្ធតា អសទ្ធតា៑ តិព្ពាតស្សេត៌ អឆិចចត៌៑ ឰយាបិ ឌ្វេ

ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᩉᩥ ᨿᩮᩅ ᨷᩪᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨷᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᩣᨲᩩᨲᩮᩣ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩪᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᩍᨾᩣᩈᩩ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᩈᩩ ᨵᩣᨲᩪᩈᩩ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩁᩪᨷᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩍᨴᨾ᩠ᨷᩥ ᩑᨠᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨷᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

᪁᪂᪅᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᨻᩣᩉᩥᩁᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨶᩥ ᨧ ᨻᩣᩉᩥᩁᩣᨶᩥ ᨧ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨶᩥ ᪆, ᩁᩪᨷᩣᨴᩦᨶᩥ ᨻᩣᩉᩥᩁᩣᨶᩥ ᪆᪨ ᩍᨵᩣᨷᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨷᩔᨲᩦᨲᩥ ᩈᩉ ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨿ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨠᨳᩥᨲᩮᩣ᪨

ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨲᩥ ᩍᨴᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨾᩉᩣᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᨦ᩠ᨡᨿᩮ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᨾᩮᩅ᪨

᪁᪂᪆᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᨲᩩᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩅᨠᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ᪨ ᩏᨽᨿᩮᨶᩣᨷᩥ ᨠᩣᩁᨱᨾᩮᩅ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ᪨ ᨠᩣᩁᨱᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᨴᩣᨿᨲ᩠ᨲᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨹᩃᩔ ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩋᩅᨠᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ᪨ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨲᩩᨽᩪᨾᨠᩮᩈᩩ ᩈᨦ᩠ᨡᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩈᩩ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩑᨠᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨾ᩠ᨷᩥ᪨ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᩏᨷᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨶᩮᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨶ ᩏᨷᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ᪨ ᨮᩣᨶᨾᩮᨲᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩈᩔᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨽᩪᨾᨠᩮᩈᩩ ᩈᨦ᩠ᨡᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩈᩩ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨽᩪᨾᨠᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨷᨶ ᨲᩮᨩᩩᩔᨴᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨿᩮᩣᨣᩩᩊᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᨶᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᩅᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᩈᩩᨡᨲᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩈᩩᨡᨲᩮᩣ ᩏᨷᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ “ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩈᩩᨡᩦ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩁᩮᩣᨣᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ”ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶ᪨ ᪁᪨᪁᪀, ᪁᪁) ᩑᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩈᩮᨶ ᩈᩩᨡᨲᩮᩣ ᨣᩣᩉᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᨷ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᨶ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᨷᩁᩥᩊᩣᩉᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᩊᩣᩉᩅᩪᨷᩈᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᩈᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ, ᨧᩮᩣᨠ᩠ᨡᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨣᩪᨳᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᩈᩩᨡᨲᩮᩣ ᩏᨷᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᩅᩣᩁᩮ ᨠᩈᩥᨱᩣᨴᩥᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩈᨦ᩠ᨣᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩍᨵᩣᨷᩥ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩔ ᨧᨲᩩᨽᩪᨾᨠᩅᩈᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔ ᨲᩮᨽᩪᨾᨠᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩅᩣᩁᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩔᩣᨷᩥ ᨲᩮᨽᩪᨾᨠᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᨣᩣᩉᩴ ᩅᩥᨶᩥᩅᩮᨮᩮᨲᩥ᪨ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ ᩉᩥ ᨿᩴ ᨿᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨲᩴ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨣᩣᩉᩴ ᩅᩥᨶᩥᩅᩮᨮᩮᨲᩥ᪨

᪁᪂᪇᪨ ᨾᩣᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨩᨶᩥᨠᩣ ᨧ ᨾᩣᨲᩣ, ᨩᨶᨠᩮᩣ ᨷᩥᨲᩣ, ᨾᨶᩩᩔᨽᩪᨲᩮᩣ ᨧ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩣ ᩋᩁᩉᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩴ ᨷᨶ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩣ ᩅᩮᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ? ᩑᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᩈᨧᩮᨷᩥ ᩉᩥ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩁᨣᨲᩴ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᨽᩣᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ “ᩍᨾᩴ ᨠᩩᨶ᩠ᨳᨠᩥᨷᩥᩃ᩠ᩃᩥᨠᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩣ ᩅᩮᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩃᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᨣᨻ᩠ᨽᩮ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩣᩉᩦ”ᨲᩥ , ᨶᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩣ ᩅᩮᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩋᨳᩣᨷᩥ ᨶᩴ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ “ᩈᨧᩮ ᩍᨾᩴ ᨶ ᨥᩣᨲᩮᩔᩈᩥ, ᩈᩦᩈᩴ ᨲᩮ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩦᩈᨾᩮᩅᩔ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᨧ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨥᩣᨲᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨽᩣᩅᩔ ᨷᨶ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨽᩣᩅᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩔ ᨧ ᨻᩃᨴᩦᨷᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ – ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨿᨲᩕ ᩉᩥ ᨶᩣᨾ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨥᩣᨲᩣᨴᩦᨶᩥᨷᩥ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩥᨿᩣᨶᩥ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨻᩃᩮᩣ ᨧ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ, ᨿᩮᩣ ᩑᨲᩣᨶᩥ

ពយ្ញាតិ ត ពនេទាតីតិ៓

ដុដ្ឋ ចិនេត្វាតិ ចនេពចិនេត្វត បដុដ្ឋ ចិនេត្វា៓ នលិហិតំ ឧប្បានេឈ្យាតិ ឌីចយាគពឃរិនេ ពុដ្ឋពយក្តិពាឃ ឋិចតយត្តយិ នលិហិតំ ឧប្បានេឈ្យ៓ ឃដ្ឋិ កិនេត្ថឃ្យាតិ ឃយាគឃំចាឃកំ ឃយាគឃិយាឃ ចិតំ បច្ចាហិ ការនេណហិ ឃដ្ឋិ កិនេត្ថឃ្យ៓ ទុត្តនេញាតំ "បច្ចាហុបាលិ អាកានេហិ ឃន្តេឃ្យា កិន្ទតិ៓ ពនេយ្ឌត ឧនេដ្ឋនេឃត ចនេចាហនេត្តា អត្យុប្បាចនេគត ឃលិពក្កានេហតា"តិ (បរិ៓ ៣៧៥)៓

ពត្វ ពនេយ្ឌតាតិ អបនេលិពគាឌិឃុ ចត្វឃុ ពនេយ្ឌឃុ អត្តាតនេគ ពនេយ្ឌត៓ ឧនេដ្ឋនេឃតាតិ បច្ចាឃុ បាតិនេយាក្កុដ្ឋនេឃឃុ អត្តាតនេគ ឧនេដ្ឋនេឃត៓ ចនេចាហនេត្តាតិ ពចឃនេត្តា, តាហិ តាហិ ឧប្បត្តីហិ អធម្ម័ ធនេម្មាតិអាឌីតិ អដ្ឋារឃ នេគធពនេចត្ថុតិ ឌីបេនេត្តា៓ អត្យុប្បាចនេគតាតិ គត្យុ ព្យុនេយ្យា ឌាគាធ យឃំណ្យូច្ចាកុលិ បត្តឌីតកាចំ ពាហុឃុត្តកាចច្ចា, យាឌីនេឃា គាឃ ឧឌ្ឍម្ម័ ឧត្តិតឃំ ឃត្វឃាឃត់ ការនេហឃ្យាតិ ចិត្តយិ ឧប្បានេធតុំ ព្យាការំ ឃុត្តិ, កិ យឃំណ្យអចិចិ តិលុប្យលចតំ ចិឃ ឃិតនេលិ, កិ អចំ អបិឃនេតា ត កាឃាឃីតិអាឌីតា គនេឃត ពណ្ណុបូនេល ចឌីកេធំ ពក្វា អត្យុប្បាចនេគត៓ ឃលិពក្កានេហតាតិ ឲចំ អត្យុប្បានេចត្វា នេតឃំ ចិត្តុ ឧបត្តិមូនេត្វា អគិចត្តិធនេយ្ឌ ពក្វា "ពហេ្យូ ត្ថយំ ឃលិព"ត្តិ ឃលិពក្កានេហត៓

ឲត្វ ច ពនេយ្ឌនេយច ឧនេដ្ឋនេឃា ចា បយាពំ, ចនេចាហារាត្យុប្បាចគឃលិពក្កាហា បគ បុត្តិកាកា៓ អដ្ឋារឃចត្ថុឌីបគចនេឃត ហិ ចនេចាហនេត្តត ពត្វ រុចិឌគគត្វំ អត្យុប្បានេចត្វា ឃលិពាឃ កាហិតាឃបិ អកិនេត្តាធ នេហាតិ ឃន្តេឃ្យ៓ ឃធា បគ ឲចំ ចត្តានេរា ចា អតិនេកា ចា ឃលិពំ ការនេហត្វា អានេចលិពំ ពយ្ហំ ចា ឧនេដ្ឋឃំ ចា ពនេទាត្តិ, តធា ឃន្តេឃ្យា កិនេត្តា គាឃ នេហាតិ៓ ឲចំ ដិដ្ឋិឃយ្យនេត្តា បុក្កុនេលិ ឃដ្ឋិ កិនេត្ថឃ្យាតិ នេគតំ ធាតំ ចិន្ទតិ៓ ឲត្វាចតា យាត្យុឃាតាឌីតិ បច្ចា អាគត្តិឃពយ្យាតិ ធឃ្យិតាតិ នេហាត្តិ, ឃាតិ បុត្យុឌ្ឍនេគា ពនេទាតិ, ត អទិឃឃាចនេកា, នេតឃំ អាចិកាចត្វំ –

ពយ្ឌនេតា ត្វានេតា នេធច, ពប្បដ្ឋិតិឃនេតា តធា;

បិពឃាធារណាឌីហិ, ចិត្តាតនេត្តា ចិកិច្ឆនេយា៓

ពត្វ ពយ្ឌនេតា តាធ – ឲត្វ ហិ យត្យុក្កតឃ្យចិ យត្យុក្កំ យាតរំ ចា បិតរំ ចា អបិ បរិចត្តលិដ្ឋំ ឌីចិតា នេចានេរាបេត្តឃ្យ ពយ្ហំ អាគត្តិឃំ នេហាតិ, តឃ្យ ចិបាកំ បដិតាហិឃ្យាឃីតិ ឃកលចក្កចាត្យអំ យហានេចតិឃប្យនេរាណហិ ពច្ចាគត្យបហិ ឃុនេទត្វាបិ ឃកលចក្កចាត្យអំ ឃុនេទត្វា គិឃិត្តកិក្កុឃជ្ឈ្យ យហាធាតំ ធត្វាបិ ព្យុឌ្ឍ្យ កកចនេតា ឃធ្យាឌិពណ្ណំ អយុច្ចានេត្តា ចិធរិត្វាបិ កាឃឃ្យ នេគធា គិនេឃនេយច ឧបបជ្ជតិ៓ នេយា បគ ឃឃំ យត្យុក្កនេតា តិនេច្ឆាគក្កំ យាតរំ ចា បិតរំ ចា, ឃឃំ ចា តិនេច្ឆាគក្កនេតា យត្យុក្កំ, តិនេច្ឆានេគានេយច ចា តិនេច្ឆាគក្កំ ឌីចិតា នេចានេរាបេតិ, តឃ្យ ពយ្ហំ អាគត្តិឃំ ត នេហាតិ, ការិឃំ បគ នេហាតិ, អាគត្តិឃំ អាហនេច្ចត តិដ្ឋតិ៓ យត្យុឃ្យឌាតិពកាតំ បគ ធនេឃត អឃំ បនេញាព ពចិនេតា៓

តត្ថ ឯឡកចតុក្កំ សង្គាមចតុក្កំ ចោរចតុក្កញ្ច កថេតព្វំ។ ឯឡកំ មារេមីតិ អភិសន្ធិនាបិ ហិ ឯឡកដ្ឋានេ ឋិតំ មនុស្សោ មនុស្សភូតំ មាតរំ វា បិតរំ វា មារេន្តោ អានន្តរិយំ ផុសតិ។ ឯឡកាភិសន្ធិនា បន មាតាបិតិអភិសន្ធិនា វា ឯឡកំ មារេន្តោ អានន្តរិយំ ន ផុសតិ។ មាតាបិតិអភិសន្ធិនា មាតាបិតរោ មារេន្តោ ផុសតេវ។ ឯសេវ នយោ ឥតរស្មិម្បិ ចតុក្កទ្វយេ។ យថា ច មាតាបិតូសុ, ឯវំ អរហន្តេបិ ឯតានិ ចតុក្កានិ វេទិតព្វានិ។

មនុស្សអរហន្តមេវ មារេត្វា អានន្តរិយំ ផុសតិ, ន យក្ខភូតំ។ កម្មំ បន គរុកំ, អានន្តរិយសទិសមេវ។ មនុស្សអរហន្តស្ស ច បុថុជ្ជនកាលេយេវ សត្ថប្បហារេ វា វិសេ វា ទិន្នេបិ យទិ សោ អរហត្តំ បត្វា តេនេវ មរតិ, អរហន្តឃាតោ ហោតិយេវ។ យំ បន បុថុជ្ជនកាលេ ទិន្នំ ទានំ អរហត្តំ បត្វា បរិភុញ្ជតិ, បុថុជ្ជនស្សេវ ទិន្នំ ហោតិ។ សេសអរិយបុគ្គលេ មារេន្តស្ស អានន្តរិយំ នត្ថិ។ កម្មំ បន គរុកំ, អានន្តរិយសទិសមេវ។

លោហិតុប្បាទេ តថាគតស្ស អភេជ្ជកាយតាយ បរូបក្កមេន ចម្មច្ឆេទំ កត្វា លោហិតបគ្ឃរណំ នាម នត្ថិ។ សរីរស្ស បន អន្តោយេវ ឯកស្មិំយេវ ឋានេ លោហិតំ សមោសរតិ។ ទេវទត្តេន បវិទ្ធសិលតោ ភិជ្ជិត្វា គតា សកលិកាបិ តថាគតស្ស បាទន្តំ បហរិ, ផរសុនា បហដោ វិយ បាទោ អន្តោលោហិតោយេវ អហោសិ។ តថា ករោន្តស្ស អានន្តរិយំ ហោតិ។ ជីវកោ បន តថាគតស្ស រុចិយា សត្ថកេន ចម្មំ ឆិន្ទិត្វា តម្ហា ឋានា ទុដ្ឋលោហិតំ នីហរិត្វា ផាសុមកាសិ, តថា ករោន្តស្ស បុញ្ញកម្មមេវ ហោតិ។

អថ យេ ច បរិនិព្វុតេ តថាគតេ ចេតិយំ ភិន្ទន្តិ, ពោធិំ ឆិន្ទន្តិ, ធាតុម្ហិ ឧបក្កមន្តិ, តេសំ កិំ ហោតីតិ? ភារិយំ កម្មំ ហោតិ អានន្តរិយសទិសំ។ សធាតុកំ បន ថូបំ វា បដិមំ វា ពាធមានំ ពោធិសាខំ ឆិន្ទិតុំ វដ្ដតិ។ សចេបិ តត្ថ និលីនា សកុណា ចេតិយេ វច្ចំ បាតេន្តិ, ឆិន្ទិតុំ វដ្ដតិយេវ។ បរិភោគចេតិយតោ ហិ សរីរចេតិយំ មហន្តតរំ។ ចេតិយវត្ថុំ ភិន្ទិត្វា គច្ឆន្តំ ពោធិមូលម្បិ ឆិន្ទិត្វា ហរិតុំ វដ្ដតិ។ យា បន ពោធិសាខា ពោធិឃរំ ពាធតិ, តំ គេហរក្ខណត្ថំ ឆិន្ទិតុំ ន លភតិ, ពោធិអត្ថញ្ហិ គេហំ, ន គេហត្ថាយ ពោធិ។ អាសនឃរេបិ ឯសេវ នយោ។ យស្មិំ បន អាសនឃរេ ធាតុ និហិតា ហោតិ, តស្ស រក្ខណត្ថាយ ពោធិសាខំ ឆិន្ទិតុំ វដ្ដតិ។ ពោធិជគ្គនត្ថំ ឱជោហរណសាខំ វា បូតិដ្ឋានំ វា ឆិន្ទិតុំ វដ្ដតិយេវ, ភគវតោ សរីរបដិជគ្គនេ វិយ បុញ្ញម្បិ ហោតិ។

សង្ឃភេទេ សីមដ្ឋកសង្ឃេ អសន្និបតិតេ វិសុំ បរិសំ គហេត្វា កតវោហារអនុស្សាវន-សលាកគ្គាហស្ស កម្មំ វា ករោន្តស្ស, ឧទ្ទេសំ វា ឧទ្ទិសន្តស្ស ភេទោ ច ហោតិ អានន្តរិយកម្មញ្ច។ សមគ្គសញ្ញាយ បន វដ្ដតីតិ កម្មំ ករោន្តស្ស ភេទោវ ហោតិ, ន អានន្តរិយកម្មំ, តថា នវតោ ឩនបរិសាយ។ សព្វន្តិមេន បរិច្ឆេទេន នវន្នំ ជនានំ យោ សង្ឃំ ភិន្ទតិ , តស្ស អានន្តរិយកម្មំ ហោតិ។ អនុវត្តកានំ អធម្មវាទីនំ មហាសាវជ្ជកម្មំ, ធម្មវាទិនោ បន អនវជ្ជា។

តត្ថ នវន្នមេវ សង្ឃភេទេ ឥទំ សុត្តំ – “ឯកតោ ឧបាលិ ចត្តារោ ហោន្តិ, ឯកតោ ចត្តារោ, នវមោ អនុស្សាវេតិ, សលាកំ គាហេតិ

‘អយំ ឆនេយ្យា អយំ ចិតនយោ ឰ្លគំ សត្តុសាសតំ, ឰ្លគំ កណ្ហ, ឰ្លយំ ទេវទេចា’តិ, ឲុចំ ហោ, ឱ្ឫបិលិ, សឈ្ឈទ្រាឌិ នេច ហោតិ សឈ្ឈទ្ធកនេកា ច៉ តចក្តុ ចា, ឱ្ឫបិលិ, អតិទេរកតចក្តុ ចា សឈ្ឈទ្រាឌិ នេច ហោតិ សឈ្ឈទ្ធកនេកា ចា”តិ (ធ្វឰអច៉ ៦៧១)៉ ឲុនេតស្ស បត បញ្ញស្ស សឈ្ឈទ្ធកនេកា ចឌឹកយ្យំ, នេសសាតិ កាឃកយ្យាតឹតិ៉ ឲុចំ កយ្យនេតា ចិត្តាតទេត្តា ចិតិច្ចនេយា៉

ក្ខារនេតាតិ សត្តារតច នេចតាតិ កាឃក្ខារនេតាបិ ចឌឹក្ខារនេតាបិ សយ្យុដ្ឋហត្តិ៉ បុទិយាតិ បនេត្តុ ចត្តាទិ អាណត្តិកចិត្តាយឃបនេយាកចនេសត ចឌឹក្ខារនេតា សយ្យុដ្ឋហិត្វាបិ កាឃក្ខារនេយច ប្ញនេត្តិ, សឈ្ឈទ្ធកនេកា ហត្តុយុដ្ឋាឃ នេកគំ កនេទាត្តស្ស កាឃក្ខារនេតា សយ្យុដ្ឋហិត្វាបិ ចឌឹក្ខារនេយច ប្ញនេតឹតិ៉ ឲុចនេយត្តុ ក្ខារនេតាបិ ចិត្តាតទេត្តា ចិតិច្ចនេយា៉

កប្បុដ្ឋិតិឃនេតាតិ សឈ្ឈទ្ធកនេកានេយច នេចត្តុ កប្បុដ្ឋិតិនេយា៉ សណ្ឋហនេត្ត ហិ កនេប្ប កប្បនេចយឡ្យេចា សឈ្ឈទ្ធកគំ កត្វា កប្បចិតានេសនេយច យុច្ចតិ៉ សនេចបិ ហិ នេស្វច កនេប្បា ចិតស្សិស្សតឹតិ អត្ថ សឈ្ឈទ្ធកគំ កនេទាតិ, នេស្វច យុច្ចតិ, ឲុកឌិចសនេយច តិទេឃ បច្ចតិ៉ ឲុចំ កទេហំ បត តត្តុំ៉ នេសសាតិ ចត្តាទិ កយ្យាតិ អាតត្តទិយាតច នេហាត្តិ, ត កប្បុដ្ឋិតិឃាតឹតិ ឲុចនេយត្តុ កប្បុដ្ឋិតិឃនេតាបិ ចិត្តាតទេត្តា ចិតិច្ចនេយា៉

ឋិកនេតាតិ នេឃត ច បញ្ចនេប’តាតិ កយ្យាតិ កតាតិ នេហាត្តិ, តស្ស សឈ្ឈទ្ធកនេកានេយច បដិសត្តិចនេសត ចិបច្ចតិ, នេសសាតិ “អនេហាសិកយ្យំ, តានេហាសិ កយ្យចិបិនេកា”តិ ឲុចយាឌឹស្ស សត្តិ្យកច្ចត្តិ៉ សឈ្ឈស្ស នេកគាការនេច នេលិហិតុប្បានេកា, តគការនេច អទេហត្តឈាតនេតា, តគការនេច ច សនេច បិតា សឹលចា នេហាតិ, យាតា ធុស្សិលិ, នេតា ចា តចា សឹលចតឹ, បិតុឈាតនេតា បដិសត្តិចនេសត ចិបច្ចតិ៉ សនេច យាតាបិតុឈាតនេតា, ឌ្វិស្សបិ សឹលេត ចា ធុស្សិលេត ចា សយាតស្ស យាតុឈាតនេតាច បដិសត្តិចនេសត ចិបច្ចតិ ៉ យាតា ហិ ធុក្ករកាទិតិ ពហុបការា ច ប្ញត្តាតត្តិ ឲុចនេយត្តុ ឋិកនេតាបិ ចិត្តាតទេត្តា ចិតិច្ចនេយា៉

សាឆារណាឌឹហិតិ បុទិយាតិ ចត្តាទិ សត្តាសយ្យិ កហដ្ឋបត្តាឌិតាតំ សាឆារណាតិ៉ សឈ្ឈទ្ធកនេកា បត “ត ហោ, ឱ្ឫបិលិ កិក្ខុតឹ, សឈ្ឈ កិត្តុតិ, ត សិក្ខុយាតា, ត សាយនេលាទោ, ត សាយនេលាឌឹ, ត ឱ្ឫបិសនេកា, ត ឱ្ឫបិសិកា សឈ្ឈ កិត្តុតិ, កិក្ខុ ហោ, ឱ្ឫបិលិ, បកតនេត្តា សយាតសំចាសនេកា សយាតសិយាឃំ ឌិនេតា សឈ្ឈ កិត្តុតី”តិ (ធ្វឰអច៉ ៦៧១) ចចតនេតា ធុត្តុប្បការស្ស កិក្ខុនេតាច នេហាតិ, ត អញ្ញស្ស, តស្មា អសាឆារណា៉ អាឌិសទ្ទេត សត្តាបិ នេត ធុក្ខនេចគតាសហកតា នេគាសនេយាហសយ្យយុត្តា ចាតិ ឲុចនេយត្តុ សាឆារណាឌឹហិបិ ចិត្តាតទេត្តា ចិតិច្ចនេយា៉

អញ្ញា សត្វាទេត្តិ “អយំ នេយ សត្វា សត្វុកិច្ចំ កាតុំ អសយនេត្វា”តិ កចត្តនេបិ អញ្ញា តិត្វុកទំ “អយំ នេយ សត្វា”តិ ឲុចំ កណ្ហាឃ្ស, នេតតំ ឆាតំ ចិត្តឹតិ អនេត្វា៉

១១៤៉ឲុកិស្សា នេលិកឆាតុឃាតិ ឌសសហស្សិនេលិកឆាតុឃា៉ តឹហិ ហិ នេចត្តាតិ ឌាតិនេចត្តំ អាណានេចត្តំ ចិសឃនេចត្តំ៉ តត្វុ ឌាតិនេចត្តំ តាឃ ឌសសហស្សី នេលិកឆាតុ៉ សា ហិ តចាកតស្ស យាតុកុច្ចិឌ្ហក្កយតកាលេ តិក្ខុយតកាលេ សទ្ធោឌិកាលេ ឆយ្យចក្កប្បចត្តនេត អាយុសង្ខារោស្សដ្ឋនេត បទិតិព្វាននេត ច កយ្យតិ៉ នេកាដិសតសហស្សចក្កចាឡំ បត អាណានេចត្តំ តាឃ៉

อาฏานาฏิยโมรปริตฺตธชคฺคปริตฺตรตนปริตฺตาทีนญฺหิ เอตฺถ อาณา วตฺตติ. วิสยเขตฺตสฺส ปน ปริมาณํ นตฺถิ. พุทฺธานญฺหิ “ยาวตกํ ญาณํ ตาวตกํ เญยฺยํ, ยาวตกํ เญยฺยํ ตาวตกํ ญาณํ, ญาณปริยนฺติกํ เญยฺยํ เญยฺยปริยนฺติกํ ญาณ”นฺติ (ปฏิ. ม. ๓.๕) วจนโต อวิสโย นาม นตฺถิ.

อิเมสุ ปน ตีสุ เขตฺเตสุ ฐเปตฺวา อิมํ จกฺกวาฬํ อญฺญสฺมึ จกฺกวาเฬ พุทฺธา อุปฺปชฺชนฺตีติ สุตฺตํ นตฺถิ, น อุปฺปชฺชนฺตีติ ปน อตฺถิ. ตีณิ ปิฏกานิ วินยปิฏกํ สุตฺตนฺตปิฏกํ อภิธมฺมปิฏกํ, ติสฺโส สงฺคีติโย มหากสฺสปตฺเถรสฺส สงฺคีติ, ยสตฺเถรสฺส สงฺคีติ, โมคฺคลิปุตฺตติสฺสตฺเถรสฺส สงฺคีตีติ. อิมา ติสฺโส สงฺคีติโย อารูเฬฺห เตปิฏเก พุทฺธวจเน อิมํ จกฺกวาฬํ มุญฺจิตฺวา อญฺญตฺถ พุทฺธา อุปฺปชฺชนฺตีติ สุตฺตํ นตฺถิ, น อุปฺปชฺชนฺตีติ ปน อตฺถิ.

อปุพฺพํ อจริมนฺติ อปุเร อปจฺฉา, เอกโต น อุปฺปชฺชนฺติ, ปุเร วา ปจฺฉา วา อุปฺปชฺชนฺตีติ วุตฺตํ โหติ. ตตฺถ หิ โพธิปลฺลงฺเก โพธึ อปฺปตฺวา น อุฏฺฐหิสฺสามีติ นิสินฺนกาลโต ปฏฺฐาย ยาว มาตุกุจฺฉิสฺมึ ปฏิสนฺธิคฺคหณํ, ตาว ปุพฺเพติ น เวทิตพฺพํ. โพธิสตฺตสฺส หิ ปฏิสนฺธิคฺคหเณน ทสสหสฺสจกฺกวาฬกมฺปเนเนว เขตฺตปริคฺคโห กโต, อญฺญสฺส พุทฺธสฺส อุปฺปตฺติ นิวาริตา โหติ. ปรินิพฺพานโต ปฏฺฐาย ยาว สาสปมตฺตาปิ ธาตุโย ติฏฺฐนฺติ, ตาว ปจฺฉาติ น เวทิตพฺพํ. ธาตูสุ หิ ฐิตาสุ พุทฺธา ฐิตาว โหนฺติ. ตสฺมา เอตฺถนฺตเร อญฺญสฺส พุทฺธสฺส อุปฺปตฺติ นิวาริตาว โหติ. ธาตุปรินิพฺพาเน ปน ชาเต อญฺญสฺส พุทฺธสฺส อุปฺปตฺติ น นิวาริตา.

ตีณิ หิ อนฺตรธานานิ นาม ปริยตฺติอนฺตรธานํ, ปฏิเวธอนฺตรธานํ, ปฏิปตฺติอนฺตรธานนฺติ. ตตฺถ ปริยตฺตีติ ตีณิ ปิฏกานิ. ปฏิเวโธติ สจฺจปฏิเวโธ. ปฏิปตฺตีติ ปฏิปทา. ตตฺถ ปฏิเวโธ จ ปฏิปตฺติ จ โหติปิ น โหติปิ. เอกสฺมิญฺหิ กาเล ปฏิเวธกรา ภิกฺขู พหู โหนฺติ, เอส ภิกฺขุ ปุถุชฺชโนติ องฺคุลึ ปสาเรตฺวา ทสฺเสตพฺโพ โหติ. อิมสฺมึเยว ทีเป เอกวารํ ปุถุชฺชนภิกฺขุ นาม นาโหสิ. ปฏิปตฺติปูรกาปิ กทาจิ พหู โหนฺติ กทาจิ อปฺปา. อิติ ปฏิเวโธ จ ปฏิปตฺติ จ โหติปิ น โหติปิ, สาสนฏฺฐิติยา ปน ปริยตฺติ ปมาณํ.

ปณฺฑิโต หิ เตปิฏกํ สุตฺวา ทฺเวปิ ปูเรติ. ยถา อมฺหากํ โพธิสตฺโต อาฬารสฺส สนฺติเก ปญฺจาภิญฺญา สตฺต จ สมาปตฺติโย นิพฺพตฺเตตฺวา เนวสญฺญานาสญฺญายตนสมาปตฺติยา ปริกมฺมํ ปุจฺฉิ, โส น ชานามีติ อาห. ตโต อุทกสฺส สนฺติกํ คนฺตฺวา อธิคตวิเสสํ สํสนฺทิตฺวา เนวสญฺญานาสญฺญายตนสฺส ปริกมฺมํ ปุจฺฉิ, โส อาจิกฺขิ, ตสฺส วจนสมนนฺตรเมว มหาสตฺโต ตํ สมฺปาเทสิ, เอวเมว ปญฺญาวา ภิกฺขุ ปริยตฺตึ สุตฺวา ทฺเวปิ ปูเรติ. ตสฺมา ปริยตฺติยา ฐิตาย สาสนํ ฐิตํ โหติ.

ยทา ปน สา อนฺตรธายติ, ตทา ปฐมํ อภิธมฺมปิฏกํ นสฺสติ. ตตฺถ ปฏฺฐานํ สพฺพปฐมํ อนฺตรธายติ, อนุกฺกเมน ปจฺฉา ธมฺมสงฺคโห, ตสฺมึ อนฺตรหิเต อิตเรสุ ทฺวีสุ ปิฏเกสุ ฐิเตสุปิ สาสนํ ฐิตเมว โหติ. ตตฺถ สุตฺตนฺตปิฏเก อนฺตรธายมาเน ปฐมํ องฺคุตฺตรนิกาโย เอกาทสกโต ปฏฺฐาย ยาว เอกกา อนฺตรธายติ, ตทนนฺตรํ สํยุตฺตนิกาโย จกฺกเปยฺยาลโต ปฏฺฐาย ยาว โอฆตรณา

អត្ថរសាយតិ, តទត្ថំ យញ្ញបតិការយោ ញត្តិយកាចតតោ បដ្ឋាយ យាច យូលបរិយាយា អត្ថរសាយតិ, តទត្ថំ ធីឈតិការយោ

ទស្សូត្តរតោ បដ្ឋាយ យាច ព្រហ្មជាលិ អត្ថរសាយតិ· ឲកិស្សាបិ ខ្ចិត្តយិ កាឆាតំ បុឆ្ឋា អឆ្ឋាតំ កឆ្ឋតិ, សាសតំ សារេទព្វុំ ត សក្កោតិ

សកិយបុឆ្ឋា (សុ· តិ· សកិយសុត្ត) ចិយ អាញ្ញអចកបុឆ្ឋា (សុ· តិ· អាញ្ញអចកសុត្ត; សំ· តិ· ១·១១៩) ចិយ ច· ឲតា កិរ កស្សបព្ទុឆ្ឋកាលិកា

អត្ថរា សាសតំ សារេទព្វុំ តាសក្កិសុ·

ខ្ចិសុ បត បិដកោសុ អត្ថរហិតោសុបិ ចិតយបិដកេ ធិតេ សាសតំ តិដ្ឋតិ, បរិចាតលត្ថកោសុ អត្ថរហិតោសុ ឧកតោចិកង្គេ ធិតេ ធិតយេច

ហោតិ· ឧកតោចិកង្គេ អត្ថរហិតេ យាតិកាយ ធិតាយបិ ធិតយេច ហោតិ· យាតិកាយ អត្ថរហិតាយ បាតិមោក្ខបព្ពជ្ជូបសម្បទាសុ

ធិតាសុ សាសតំ តិដ្ឋតិ· លិង្គមឆ្ឋាតំ កឆ្ឋតិ, សេតកព្វសយលាចំសោ បត កស្សបព្ទុឆ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ សាសតំ សារេទព្វុំ តាសក្កិ· បច្ឆិមកស្ស

បត សច្ចបដិវេធតោ បច្ឆិមកស្ស សីលភេទតោ ច បដ្ឋាយ សាសតំ ឱសក្កិតំ តាម ហោតិ· តតោ បដ្ឋាយ អញ្ញស្ស ព្ទុឆ្ឋស្ស ឧប្បត្តិ ត

វារិតាតិ·

តីណិ បរិតិញ្ញាតាតិ តាម កិលេសបរិតិញ្ញាតំ លក្ខបរិតិញ្ញាតំ ឆាតុបរិតិញ្ញាតន្តិ· តត្ថ កិលេសបរិតិញ្ញាតំ ពោធិបល្លង្កេ អហោសិ,

លក្ខបរិតិញ្ញាតំ កុសិតារាយំ, ឆាតុបរិតិញ្ញាតំ អតាកតេ ភចិស្សតិ· សាសតស្ស កិរ ឱសក្កតកាលេ ឥមស្មិំ តម្ពបណ្ណិទីបេ ឆាតុយោ

សត្តិបតិត្វា យហាចេតិយំ កមិស្សន្តិ, យហាចេតិយតោ តាកទីបេ រាជាយតតចេតិយំ, តតោ យហាពោធិបល្លង្កំ កមិស្សន្តិ,

តាកកចតតោបិ ទេវលោកតោបិ ព្រហ្មលោកតោបិ ឆាតុយោ យហាពោធិបល្លង្កយេច កមិស្សន្តិ· សាសបមត្តាបិ ឆាតុ អត្ថរា ត

តស្សិស្សតិ· សព្វា ឆាតុយោ យហាពោធិបល្លង្កេ រាសិកូតា សុវណ្ណក្ខន្ធោ ចិយ ឯកក្ឃា ហុត្វា លព្វណ្ណរស្មិយោ ចិស្សជ្ជេស្សន្តិ, តា

ទសសហស្សិលោកឆាតុំ ឞរិស្សន្តិ·

តតោ ទសសហស្សចក្កវាឡេ ទេចតា ខោ សត្តិបតិត្វា “អជ្ជ សត្វា បរិតិញ្ញាយតិ, អជ្ជ សាសតំ ឱសក្កតិ, បច្ឆិមទស្សតំ ទាតិ ឥទំ

អម្ហាក”ន្តិ ទសពលស្ស បរិតិញ្ញុតទិចសតោ យហត្តតរំ ការុញ្ញំ ករិស្សន្តិ· ធបេត្វា អតាកាមិខីណាសចេ អចសេសា សកកាវេត សណ្ឋាតុំ ត

សក្កិស្សន្តិ· ឆាតូសុ តេជោឆាតុ ឧដ្ឋហិត្វា យាច ព្រហ្មលោកា ឧគ្គច្ឆិស្សតិ, សាសបមត្តាយបិ ឆាតុយា សតិ ឯកជាលាច ភចិស្សតិ, ឆាតូសុ

បរិយាទាតំ កតាសុ បច្ឆិជ្ជិស្សតិ· ឯចំ យហត្តំ អាតុភាវំ ទស្សេត្វា ឆាតូសុ អត្ថរហិតាសុ សាសតំ អត្ថរហិតំ តាម ហោតិ· យាច ឯចំ ត

អតត្ថរសាយតិ, តាច អចរិយំ តាម ហោតិ· ឯចំ អបុត្តំ អចរិយំ ឧប្បជ្ជេយ្យន្តិ ខេតំ ឋាតំ ចិជ្ជតិ·

កស្មា បត អបុត្តំ អចរិយំ ត ឧប្បជ្ជន្តីតិ· អតច្ឆរិយត្តា· ព្ទុឆ្ឋា ហិ អច្ឆរិយមតុស្សា· យថាហ – “ឯកបុក្គលោ, ភិក្ខចេ, លោកេ ឧប្បជ្ជយាតោ

ឧប្បជ្ជតិ អច្ឆរិយមតុស្សោ, កតយោ ឯកបុក្គលោ, តថាកតោ អរហំ សម្មាសម្ព្ទុឆ្ឋោ”តិ (អ· តិ· ១·១៧១-១៧៣)·

យទិ ច ទ្វេ ចា ចត្តារោ ចា អដ្ឋ ចា សោឡស ចា ឯកតោ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, ត អច្ឆរិយា ភចេយ្យុំ· ឯកស្មិំ ហិ ចិហារេ ទ្វិត្តំ ចេតិយាតម្បិ

លាភសក្ការោ ឧឡារោ ត ហោតិ ភិក្ខូបិ ពហុតាយ ត អច្ឆរិយា ជាតា, ឯចំ ព្ទុឆ្ឋាបិ ភចេយ្យុំ· តស្មា ត ឧប្បជ្ជន្តិ·

ទេសនាយ ច វិសេសាភាវតោ. យញ្ហិ សតិបដ្ឋានាទិកំ ធម្មំ ឯកោ ទេសេតិ, អញ្ញេន ឧប្បន្នេនាបិ សោ ច ទេសេតព្វោ សិយា. តតោ ន អច្ឆរិយោ សិយា, ឯកស្មិំ បន ធម្មំ ទេសេន្តេ ទេសនាបិ អច្ឆរិយា ហោតិ.

វិវាទាភាវតោ ច. ពហូសុ ច ពុទ្ធេសុ ឧប្បជ្ជន្តេសុ ពហូនំ អាចរិយានំ អន្តេវាសិកា វិយ “អម្ហាកំ ពុទ្ធោ បាសាទិកោ, អម្ហាកំ ពុទ្ធោ មធុរស្សរោ លាភី បុញ្ញវា”តិ វិវទេយ្យុំ, តស្មាបិ ឯវំ ន ឧប្បជ្ជន្តិ. អបិចេតំ ការណំ មិលិន្ទរញ្ញា បុដ្ឋេន នាគសេនត្ថេរេន វិត្ថារិតមេវ. វុត្តញ្ហិ (មិ. ប. ៥.១.១) –

“តត្ថ, ភន្តេ នាគសេន, ភាសិតម្បេតំ ភគវតា ‘អដ្ឋានមេតំ, ភិក្ខវេ, អនវកាសោ, យំ ឯកិស្សា លោកធាតុយា ទ្វេ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា អបុព្ពំ អចរិមំ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី’តិ. ទេសេន្តា ច, ភន្តេ នាគសេន, សព្វេបិ តថាគតា សត្តតិំស ពោធិបក្ខិយេ ធម្មេ ទេសេន្តិ, កថយមានា ច ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ កថេន្តិ, សិក្ខាបេន្តា ច តីសុ សិក្ខាសុ សិក្ខាបេន្តិ, អនុសាសមានា ច អប្បមាទបដិបត្តិយំ អនុសាសន្តិ. យទិ, ភន្តេ នាគសេន, សព្វេសម្បិ តថាគតានំ ឯកា ទេសនា ឯកា កថា ឯកា សិក្ខា ឯកា អនុសិដ្ឋិ, កេន ការណេន ទ្វេ តថាគតា ឯកក្ខណេ នុប្បជ្ជន្តិ? ឯកេនបិ តាវ ពុទ្ធុប្បាទេន អយំ លោកោ ឱភាសជាតោ. យទិ ទុតិយោ ពុទ្ធោ ភវេយ្យ, ទ្វិន្នំ បភាយ អយំ លោកោ ភិយ្យោសោមត្តាយ ឱភាសជាតោ ភវេយ្យ. ឱវទមានា ច ទ្វេ តថាគតា សុខំ ឱវទេយ្យុំ, អនុសាសមានា ច សុខំ អនុសាសេយ្យុំ, តត្ថ មេ ការណំ ព្រូហិ, យថាហំ និស្សំសយោ ភវេយ្យន្តិ.

អយំ មហារាជ ទសសហស្សី លោកធាតុ ឯកពុទ្ធធារណី, ឯកស្សេវ តថាគតស្ស គុណំ ធារេតិ, យទិ ទុតិយោ ពុទ្ធោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, នាយំ ទសសហស្សី លោកធាតុ ធារេយ្យ, ចលេយ្យ កម្បេយ្យ នមេយ្យ ឱនមេយ្យ វិនមេយ្យ វិកិរេយ្យ វិធមេយ្យ វិទ្ធំសេយ្យ, ន ឋានមុបគច្ឆេយ្យ.

យថា, មហារាជ, នាវា ឯកបុរិសសន្តារណី ភវេយ្យ. ឯកស្មិំ បុរិសេ អភិរូឡ្ហេ សា នាវា សមុបាទិកា ភវេយ្យ. អថ ទុតិយោ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ តាទិសោ អាយុនា វណ្ណេន វយេន បមាណេន កិសថូលេន សព្វង្គបច្ចង្គេន, សោ តំ នាវំ អភិរូហេយ្យ. អបិ នុ សា មហារាជ, នាវា ទ្វិន្នម្បិ ធារេយ្យាតិ? ន ហិ, ភន្តេ, ចលេយ្យ កម្បេយ្យ នមេយ្យ ឱនមេយ្យ វិនមេយ្យ វិកិរេយ្យ វិធមេយ្យ វិទ្ធំសេយ្យ, ន ឋានមុបគច្ឆេយ្យ, ឱសីទេយ្យ ឧទកេតិ. ឯវមេវ ខោ, មហារាជ, អយំ ទសសហស្សី លោកធាតុ ឯកពុទ្ធធារណី, ឯកស្សេវ តថាគតស្ស គុណំ ធារេតិ, យទិ ទុតិយោ ពុទ្ធោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, នាយំ ទសសហស្សី លោកធាតុ ធារេយ្យ, ចលេយ្យ…បេ… ន ឋានមុបគច្ឆេយ្យ.

យថា វា បន មហារាជ បុរិសោ យាវទត្ថំ ភោជនំ ភុញ្ជេយ្យ ឆាទេន្តំ យាវកណ្ឋមភិបូរយិត្វា, សោ ធាតោ បីណិតោ បរិបុណ្ណោ និរន្តរោ តន្ទិកតោ អនោនមិតទណ្ឌជាតោ បុនទេវ តត្តកំ ភោជនំ ភុញ្ជេយ្យ, អបិ នុ ខោ, មហារាជ, បុរិសោ សុខិតោ ភវេយ្យាតិ?

ន ហិ, ភន្តេ, សកឹ ភុត្តោវ មរេយ្យាតិ។ ឯវមេវ ខោ, មហារាជ, អយំ ទសសហស្សី លោកធាតុ ឯកពុទ្ធធារណី ...បេ... ន ឋានមុបគច្ឆេយ្យាតិ។

កឹ នុ ខោ, ភន្តេ នាគសេន, អតិធម្មភារេន បថវី ចលតីតិ? ឥធ, មហារាជ, ទ្វេ សកដា រតនបរិបូរិតា ភវេយ្យុំ យាវ មុខសមា។ ឯកស្មា សកដតោ រតនំ គហេត្វា ឯកស្មឹ សកដេ អាកិរេយ្យុំ, អបិ នុ ខោ តំ, មហារាជ, សកដំ ទ្វិន្នម្បិ សកដានំ រតនំ ធារេយ្យាតិ? ន ហិ, ភន្តេ, នាភិបិ តស្ស ផលេយ្យ, អរាបិ តស្ស ភិជ្ជេយ្យុំ, នេមិបិ តស្ស ឱបតេយ្យ, អក្ខោបិ តស្ស ភិជ្ជេយ្យាតិ។ កឹ នុ ខោ, មហារាជ, អតិរតនភារេន សកដំ ភិជ្ជតីតិ? អាម, ភន្តេតិ។ ឯវមេវ ខោ, មហារាជ, អតិធម្មភារេន បថវី ចលតីតិ។

អបិច មហារាជ ឥមំ ការណំ ពុទ្ធពលបរិទីបនាយ ឱសារិតំ, អញ្ញម្បិ តត្ថ អភិរូបំ ការណំ សុណោហិ, យេន ការណេន ទ្វេ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឯកក្ខណេ នុប្បជ្ជន្តិ។ យទិ, មហារាជ, ទ្វេ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឯកក្ខណេ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, តេសំ បរិសាយ វិវាទោ ឧប្បជ្ជេយ្យ – “តុម្ហាកំ ពុទ្ធោ អម្ហាកំ ពុទ្ធោ”តិ ឧភតោបក្ខជាតា ភវេយ្យុំ។ យថា, មហារាជ, ទ្វិន្នំ ពលវាមច្ចានំ បរិសាយ វិវាទោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ‘តុម្ហាកំ អមច្ចោ អម្ហាកំ អមច្ចោ’តិ ឧភតោបក្ខជាតា ហោន្តិ, ឯវមេវ ខោ, មហារាជ, យទិ, ទ្វេ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឯកក្ខណេ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, តេសំ បរិសាយ វិវាទោ ឧប្បជ្ជេយ្យ ‘តុម្ហាកំ ពុទ្ធោ អម្ហាកំ ពុទ្ធោ’តិ ឧភតោបក្ខជាតា ភវេយ្យុំ។ ឥទំ តាវ, មហារាជ, ឯកំ ការណំ, យេន ការណេន ទ្វេ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឯកក្ខណេ នុប្បជ្ជន្តិ។

អបរម្បិ, មហារាជ, ឧត្តរឹ ការណំ សុណោហិ, យេន ការណេន ទ្វេ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឯកក្ខណេ នុប្បជ្ជន្តិ។ យទិ, មហារាជ, ទ្វេ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឯកក្ខណេ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, អគ្គោ ពុទ្ធោតិ យំ វចនំ, តំ មិច្ឆា ភវេយ្យ។ ជេដ្ឋោ ពុទ្ធោតិ យំ វចនំ, តំ មិច្ឆា ភវេយ្យ។ សេដ្ឋោ ពុទ្ធោតិ, វិសិដ្ឋោ ពុទ្ធោតិ, ឧត្តមោ ពុទ្ធោតិ, បវរោ ពុទ្ធោតិ, អសមោ ពុទ្ធោតិ, អសមសមោ ពុទ្ធោតិ, អប្បដិសមោ ពុទ្ធោតិ, អប្បដិភាគោ ពុទ្ធោតិ, អប្បដិបុគ្គលោ ពុទ្ធោតិ យំ វចនំ , តំ មិច្ឆា ភវេយ្យ។ ឥទម្បិ ខោ ត្វំ, មហារាជ , ការណំ អត្ថតោ សម្បដិច្ឆ, យេន ការណេន ទ្វេ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឯកក្ខណេ នុប្បជ្ជន្តិ។

អបិច ខោ មហារាជ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ សភាវបកតិ ឯសា, យំ ឯកោយេវ ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ។ កស្មា ការណា? មហន្តតាយ សព្វញ្ញុពុទ្ធគុណានំ។ អញ្ញម្បិ មហារាជ យំ លោកេ មហន្តំ, តំ ឯកំយេវ ហោតិ។ បថវី, មហារាជ, មហន្តី, សា ឯកាយេវ។ សាគរោ មហន្តោ, សោ ឯកោយេវ។ សិនេរុ គិរិរាជា មហន្តោ, សោ ឯកោយេវ។ អាកាសោ មហន្តោ, សោ ឯកោយេវ។ សក្កោ មហន្តោ, សោ ឯកោយេវ។ មារោ មហន្តោ, សោ ឯកោយេវ។ ព្រហ្មា មហន្តោ, សោ ឯកោយេវ។ តថាគតោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ មហន្តោ, សោ ឯកោយេវ លោកស្មឹ។ យត្ថ តេ ឧប្បជ្ជន្តិ, តត្ថ អញ្ញស្ស ឱកាសោ ន ហោតិ។ តស្មា, មហារាជ, តថាគតោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឯកោយេវ លោកស្មឹ ឧប្បជ្ជតីតិ។ សុកថិតោ, ភន្តេ នាគសេន, បញ្ហោ ឱបម្មេហិ ការណេហី”តិ។

ឯកិស្សា លោកធាតុយាតិ ឯកស្មឹ ចក្កវាឡេ។ ហេដ្ឋា ឥមិនាវ បទេន ទសចក្កវាឡសហស្សានិ គហិតានិ តានិបិ, ឯកចក្កវាឡេនេវ

ปริจฺฉินฺทิตฺวา วทนฺติ. พุทฺธา หิ อุปฺปชฺชมานา อิมสฺมึเยว จกฺกวาเฬ อุปฺปชฺชนฺติ, อุปฺปชฺชนฏฺฐาเน ปน วาริเต อิโต อญฺเญสุ จกฺกวาเฬสุ นุปฺปชฺชนฺตีติ วาริตเมว โหติ.

อปุพฺพํ อจริมนฺติ เอตฺถ จกฺกรตนปาตุภาวโต ปุพฺเพ ปุพฺพํ, ตสฺเสว อนฺตรธานโต ปจฺฉา จริมํ. ตตฺถ ทฺวิธา จกฺกรตนสฺส อนฺตรธานํ โหติ, จกฺกวตฺติโน กาลกิริยโต วา ปพฺพชฺชาย วา. อนฺตรธายมานญฺจ ปน ตํ กาลกิริยโต วา ปพฺพชฺชโต วา สตฺตเม ทิวเส อนฺตรธายติ, ตโต ปรํ จกฺกวตฺติโน ปาตุภาโว อวาริโต.

กสฺมา ปน เอกจกฺกวาเฬ ทฺเว จกฺกวตฺติโน นุปฺปชฺชนฺตีติ? วิวาทุปจฺเฉทโต อจฺฉริยภาวโต จกฺกรตนสฺส มหานุภาวโต จ. ทฺวีสุ หิ อุปฺปชฺชนฺเตสุ “อมฺหากํ ราชา มหนฺโต อมฺหากํ ราชา มหนฺโต”ติ วิวาโท อุปฺปชฺเชยฺย. เอกสฺมึ ทีเป จกฺกวตฺตีติ จ เอกสฺมึ ทีเป จกฺกวตฺตีติ จ อนจฺฉริยา ภเวยฺยุํ. โย จายํ จกฺกรตนสฺส ทฺวิสหสฺสทีปปริวาเรสุ จตูสุ มหาทีเปสุ อิสฺสริยานุปฺปทานสมตฺโถ มหานุภาโว, โส ปริหาเยถ. อิติ วิวาทุปจฺเฉทโต อจฺฉริยภาวโต จกฺกรตนสฺส มหานุภาวโต จ น เอกจกฺกวาเฬ ทฺเว อุปฺปชฺชนฺติ.

๑๑๐. ยํ อิตฺถี อสฺส อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธติ เอตฺถ ติฏฺฐตุ ตาว สพฺพญฺญุคุเณ นิพฺพตฺเตตฺวา โลกุตฺตารณสมตฺโถ พุทฺธภาโว, ปณิธานมตฺตมฺปิ อิตฺถิยา น สมฺปชฺชติ.

มนุสฺสตฺตํ ลิงฺคสมฺปตฺติ, เหตุ สตฺถารทสฺสนํ;

ปพฺพชฺชา คุณสมฺปตฺติ, อธิกาโร จ ฉนฺทตา;

อฏฺฐธมฺมสโมธานา, อภินีหาโร สมิชฺฌตีติ. (พุ. วํ. ๒.๕๙) –

อิมานิ หิ ปณิธานสมฺปตฺติการณานิ. อิติ ปณิธานมฺปิ สมฺปาเทตุํ อสมตฺถาย อิตฺถิยา กุโต พุทฺธภาโวติ “อฏฺฐานเมตํ อนวกาโส ยํ อิตฺถี อสฺส อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ”ติ วุตฺตํ. สพฺพาการปริปูโร จ ปุญฺญุสฺสโย สพฺพาการปริปูรเมว อตฺตภาวํ นิพฺพตฺเตตีติ ปุริโสว อรหํ โหติ สมฺมาสมฺพุทฺโธ.

ยํ อิตฺถี ราชา อสฺส จกฺกวตฺตีติอาทีสุปิ ยสฺมา อิตฺถิยา โกโสหิตวตฺถคุยฺหตาทีนํ อภาเวน ลกฺขณานิ น ปริปูเรนฺติ, อิตฺถิรตนาภาเวน สตฺตรตนสมงฺคิตา น สมฺปชฺชติ, สพฺพมนุสฺเสหิ จ อธิโก อตฺตภาโว น โหติ, ตสฺมา “อฏฺฐานเมตํ อนวกาโส ยํ อิตฺถี ราชา อสฺส จกฺกวตฺตี”ติ วุตฺตํ. ยสฺมา จ สกฺกตฺตาทีนิ ตีณิ ฐานานิ อุตฺตมานิ, อิตฺถิลิงฺคญฺจ หีนํ, ตสฺมา ตสฺสา สกฺกตฺตาทีนิปิ ปฏิสิทฺธานิ.

តត្ថ ច យថា ឥត្ថិលិង្គំ, ឯវំ បុរិសលិង្គម្បិ ព្រហ្មលោកេ នត្ថិ? តស្មា “យំ បុរិសោ ព្រហ្មត្តំ ករេយ្យ, ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិបិ ន វត្តព្វំ សិយាតិ។ សោ ន វត្តព្វោ។ កស្មា? ឥធ បុរិសស្ស តត្ថ និព្វត្តនតោ។ ព្រហ្មត្តន្តិ ហិ មហាព្រហ្មត្តំ អធិប្បេតំ។ ឥត្ថី ច ឥធ ឈានំ ភាវេត្វា កាលំ កត្វា ព្រហ្មបារិសជ្ជានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ, ន មហាព្រហ្មានំ, បុរិសោ បន តត្ថ ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន វត្តព្វោ។ សមានេបិ ចេត្ថ ឧភយលិង្គាភាវេ បុរិសសណ្ឋានាវ ព្រហ្មានោ, ន ឥត្ថិសណ្ឋានា, តស្មា សុវុត្តមេវេតំ។

១២០. កាយទុច្ចរិតស្សាតិអាទីសុ យថា និម្ពពីជកោសាតកីពីជាទីនិ មធុរផលំ ន និព្វត្តេន្តិ, អសាតំ អមធុរមេវ និព្វត្តេន្តិ, ឯវំ កាយទុច្ចរិតាទីនិ មធុរវិបាកំ ន និព្វត្តេន្តិ, អមធុរមេវ វិបាកំ និព្វត្តេន្តិ។ យថា ច ឧច្ឆុពីជសាលិពីជាទីនិ មធុរំ សាទុរសមេវ ផលំ និព្វត្តេន្តិ, ន អសាតំ កដុកំ, ឯវំ កាយសុចរិតាទីនិ មធុរមេវ វិបាកំ និព្វត្តេន្តិ, ន អមធុរំ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“យាទិសំ វបតេ ពីជំ, តាទិសំ ហរតេ ផលំ;

កល្យាណការី កល្យាណំ, បាបការី ច បាបក”ន្តិ។ (សំ· និ· ១·២៥៦);

តស្មា “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ កាយទុច្ចរិតស្សា”តិអាទិ វុត្តំ។

កាយទុច្ចរិតសមង្គីតិអាទីសុ សមង្គីតិ បញ្ចវិធា សមង្គិតា អាយូហនសមង្គិតា ចេតនាសមង្គិតា កម្មសមង្គិតា វិបាកសមង្គិតា, ឧបដ្ឋានសមង្គិតាតិ។ តត្ថ កុសលាកុសលកម្មាយូហនក្ខណេ អាយូហនសមង្គិតាតិ វុច្ចតិ។ តថា ចេតនាសមង្គិតា។ យាវ បន អរហត្តំ ន បាបុណន្តិ, តាវ សព្ពេបិ សត្តា បុព្ពេ ឧបចិតំ វិបាការហំ កម្មំ សន្ធាយ “កម្មសមង្គិនោ”តិ វុច្ចន្តិ, ឯសា កម្មសមង្គិតា។ វិបាកសមង្គិតា វិបាកក្ខណេយេវ វេទិតព្ពា។ យាវ បន សត្តា អរហត្តំ ន បាបុណន្តិ, តាវ នេសំ តតោ តតោ ចវិត្វា និរយេ តាវ ឧប្បជ្ជមានានំ អគ្គិជាលលោហកុម្ភិអាទីហិ ឧបដ្ឋានាការេហិ និរយោ, គព្ភសេយ្យកត្តំ អាបជ្ជមានានំ មាតុកុច្ឆិ, ទេវេសុ ឧប្បជ្ជមានានំ កប្បរុក្ខវិមានាទីហិ ឧបដ្ឋានាការេហិ ទេវលោកោតិ ឯវំ ឧប្បត្តិនិមិត្តំ ឧបដ្ឋាតិ, ឥតិ នេសំ ឥមិនា ឧប្បត្តិនិមិត្តុបដ្ឋានេន អបរិមុត្តតា ឧបដ្ឋានសមង្គិតា នាម។ សា ចលតិ សេសា និច្ចលា។ និរយេ ហិ ឧបដ្ឋិតេបិ ទេវលោកោ ឧបដ្ឋាតិ, ទេវលោកេ ឧបដ្ឋិតេបិ និរយោ ឧបដ្ឋាតិ, មនុស្សលោកេ ឧបដ្ឋិតេបិ តិរច្ឆានយោនិ ឧបដ្ឋាតិ, តិរច្ឆានយោនិយា ច ឧបដ្ឋិតាយបិ មនុស្សលោកោ ឧបដ្ឋាតិយេវ។

តត្រិទំ វត្ថុ – សោណគិរិបាទេ កិរ អចេលវិហារេ សោណត្ថេរោ នាម ឯកោ ធម្មកថិកោ, តស្ស បិតា សុនខជីវិកោ អហោសិ។ ថេរោ តំ បដិពាហន្តោបិ សំវរេ ឋបេតុំ អសក្កោន្តោ “មា នស្សិ វរាកោ”តិ មហល្លកកាលេ អកាមកំ បព្វាជេសិ។ តស្ស គិលានសេយ្យាយ និបន្នស្ស និរយោ ឧបដ្ឋាតិ, សោណគិរិបាទតោ មហន្តា មហន្តា សុនខា អាគន្ត្វា ខាទិតុកាមា វិយ សម្បរិវារេសុំ។ សោ មហាភយភីតោ – “វារេហិ, តាត សោណ, វារេហិ, តាត សោណា”តិ អាហ។ កិំ មហាថេរាតិ។ ន បស្សសិ តាតាតិ តំ បវត្តិំ អាចិក្ខិ។ សោណត្ថេរោ –

“ᨠᨳᨬ᩠ᩉᩥᨶᩣᨾ ᨾᩣᨴᩥᩈᩔ ᨸᩥᨲᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᩔᨲᩥ, ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ'ᩔ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᩉᩥ ᨶᩣᨶᩣᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᨲᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᨻᩮᩣᨵᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᩮᩈᩩ ᨲᩃᩈᨶ᩠ᨳᩁᨱᨸᩪᨩᩴ ᩋᩣᩈᨶᨸᩪᨩᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨲᩁᩴ ᨾᨬ᩠ᨧᩮᨶ ᨧᩮᨲᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨬ᩠ᨧᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ – “ᩋᨿᩴ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁ-ᨸᩪᨩᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᨲᩣ ‘ᩋᨿᩴ ᨾᩮ ᨽᨣᩅᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᨸᨱ᩠ᨱᩣᨠᩣᩁᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩈᩣᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩮᩣ ᨸᩪᨩᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩈᩣᨴᩮᩈᩥ, ᨲᩣᩅᨴᩮᩅᩔ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ, ᨶᨶ᩠ᨴᨶᩅᨶ-ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩃᨲᩣᩅᨶ-ᨾᩥᩔᨠᩅᨶ-ᨹᩣᩁᩩᩈᨠᩅᨶᩅᩥᨾᩣᨶᩣᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᨶᩣᨭᨠᩣᨶᩥ ᨧ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩋᨸᩮᨳ ᩋᨸᩮᨳ ᩈᩮᩣᨱᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨠᩥᨾᩥᨴᩴ ᨳᩮᩁᩣᨲᩥ? ᩑᨲᩣ ᨲᩮ, ᨲᩣᨲ, ᨾᩣᨲᩁᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩔᩣ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨲᩣ ᨧᩃᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩑᨲᩣᩈᩩ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨲᩣᩈᩩ ᨻᩃᩅ ᩋᩣᨿᩪᩉᨶᨧᩮᨲᨶᩣᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨲᩣᩅᩈᩮᨶ ᨠᩣᨾᨽᩅᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪑᪑᪑᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣᨲᩥ “ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᩈᩔᩥᩁᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨶᩣᨾ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨶᩣᨾᩴ ᨶ ᨣᩉᩥᨲᩴ᪨ ᩉᨶ᩠ᨴᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨸᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩥᩉ ᨲ᩠ᩅᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨿᩮᩣᨩᨶᩣ –

ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮ “ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈ ᨡᩮᩣ ᩍᨾᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ, ᨨ ᩍᨾᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨻᩉᩩᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩥᩉ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩴ ᨻᩉᩩᨵᩣᨲᩩᨠᩮᩣᨲᩥᨸᩥ ᨶᩴ ᨵᩣᩁᩮᩉᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨵᩣᨲᩩᩋᩣᨿᨲᨶᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᨭ᩠ᨭᩣ ᨠᨳᩥᨲᩣ , ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᨲᩩᨸᩁᩥᩅᨭ᩠ᨭᩮᩣᨲᩥᨸᩥ ᨶᩴ ᨵᩣᩁᩮᩉᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᩋᩣᨴᩣᩈᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨾᩩᨡᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩑᨲᩮ ᨵᩣᨲᩩᩋᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᩣᨠᨭᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨴᩣᩈᩮᩣᨲᩥᨸᩥ ᨶᩴ ᨵᩣᩁᩮᩉᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩁᩈᩮᨶᨾᨴ᩠ᨴᨶᩣ ᨿᩮᩣᨵᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᨲᩪᩁᩥᨿᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩈᩮᨶᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᨿᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨠᩥᩃᩮᩈᩈᩮᨶᨾᨴ᩠ᨴᨶᩣ ᨿᩮᩣᨣᩥᨶᩮᩣ ᩍᨵ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨩᨿᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨾᨲᨴᩩᨶ᩠ᨴᩩᨽᩦᨲᩥᨸᩥ ᨶᩴ ᨵᩣᩁᩮᩉᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨿᨳᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᨿᩮᩣᨵᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩣᩅᩩᨵᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩈᩮᨶᩴ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨿᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨿᩮᩣᨣᩥᨶᩮᩣᨸᩥ ᩍᨵ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᩅᩩᨵᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩈᩮᨶᩴ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨩᨿᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩅᩥᨩᨿᩮᩣᨲᩥᨸᩥ ᨶᩴ ᨵᩣᩁᩮᩉᩦᨲᩥ᪨

ᨸᨸᨬ᩠ᨧᩈᩪᨴᨶᩥᨿᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨶᩥᨠᩣᨿᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᨻᩉᩩᨵᩣᨲᩩᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪙᪨ ᩍᩈᩥᨣᩥᩃᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪒᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᩈᩥᨣᩥᩃᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩅ ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᩍᩈᩥᨣᩥᩃᩥᩔ ᩍᩈᩥᨣᩥᩃᩦᨲᩥ ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨠᩣᩃᩮ ᩅᩮᨽᩣᩁᩮᩣ ᨶ

ចេការទោតិ បញ្ញាយិត្វា, អញ្ញាយេចស្ស នយញ្ញា អហោសិ៑ អញ្ញា បញ្ញាត្តិតិ ព្លង់ ប្ញទិយបងស្សេច ចេចចត់៑ សេសេស្តុបិ ខុសេច តយោ៑

ពងា កិរ ភកចា សាយត្យូបយេឃ នយាបត្តិតោ ចុ្ជាឃ កក្ខព្ងិតោ តិក្លយិត្វា ឃស្មិ ដាតេ តិសិត្តាត់ បញ្ចា បត្តុតា បញ្ញាយត្តិ, ពត្វ កិក្លុសឃ្លុបទិចុតោ តិសីឪត្វា ព្លេយ បញ្ចា បត្តេត បឌិបិឌិយា អាឌិក្លិ៑ ពត្វ ត ភកចតោ បត្តេតហិ អទេត្វា អត្វិ, ព្លតិ ព្លេយស្ញ បត បត្តេតស្ញ បឌិបិឌិយា កឆិយយាតស្ញ ព្លសិកិលិស្ស ព្លសិកិលិការចា កចេតេត្តា ហោតិ៑ ពស្មិ កឆិយយាតេ បក្យចតិយា ប្ញត្វាត់ បញ្ចាសតាត់ បចេ្ចកព្យុទ្ធាត់ តាយាតិ ចេច បក្យចតិយា ច បត្វតា កចេតេត្តា កឪស្សតីតិ ភកចា ព្លយំ បញ្ចា បត្តុតបឌិបិឌិ អាឌិក្លិ៑

បឪសត្តាឪស្សត្តិ បឪដ្ឋា ត ឪស្សត្តីតិ ឃឆាឋាស្ញកដ្ឋាតេ បិណ្ឌាឃ ចទិត្វា កពភត្តកិច្ចា អាកត្វា ចេតិយកព្ភេ ឃយកយហាទ្វាទំ ឪចទត្តា ឪឃ ពំ បត្តំ ចេ្វឆា កត្វា អត្តោ បឪសិត្វា ទត្តិដ្ឋាតឪចាដ្ឋាតាតិ យាបេត្វា ពត្វ ចសិស្ញ, ពស្មា ខុចយាហ៑ ព្លេយ ព្លសីតិ ព្លេយ បចេ្ចកព្យុទ្ធិសី៑

កងា បត តេ ពត្វ ចសិស្ញ? អតីតេ កិរ អត្យប្បត្តេ ពឆាកេត ឌាទាណសិ ដ្ឋបតិស្សាឃ ខុកស្មិ កាយកេ ខុកា ក្យលឆឹតា លេត្តំ ទក្លយាតា ខុកស្ស បចេ្ចកព្យុទ្ធស្ស បញ្ចាហិ លិឌាសតេហិ សទ្ធិ ខុកំ បក្យបុប្ញំ ឥត្វា បញ្ចា ប្ញត្តសតាតិ បតេ្វសិ៑ ពស្មិំឃេច ច លេណ បញ្ចាសតា យិកល្យដ្ឋកា យក្ខុទយំសំ ឥត្វា “ខុតិស្សា ប្ញត្តា ភចេឃ្យាយា”តិ បត្វឃិស្ញ៑ សា ឃាចតាឃ្យកំ ឥត្វា ចេឥចលិកេ តិត្តាត្តា, តតោ ទ្យតា ឌាតស្សទេ បក្យយាកព្ភ តិត្តាត្តិ៑ តយេកោ តាបសោ ឪស្វា បឌិឌក្កិ, តស្សា ឪចទត្តិឃាច បិក្យូ្ឆាទេ បិក្យូ្ឆាទេ ក្ញយិតោ បក្យាតិ ដ្ឋហត្តិ៑ ខុកោ ចតចទកោ ឪស្វា ឌាទាណសិទញ្ញោ អាទោចេសិ៑ ទាឌា តំ អាហទាបេត្វា អក្កយហេសិ អកាសិ, តស្សា កព្ភទា សណ្ឋាសិ៑ យហាបក្យក្យាទោ យាត្យក្ឆិឃំ ចសិ, សេសា កព្ភយស់ តិស្សា តិត្តាត្តា៑ ចឃប្បត្តា ដ្ឋឃ្យាតេ បក្យយស្សទេ កឹឡអត្តា ខុកោកស្មិ បក្យយ តិសីឪត្វា លឃចឃំ បដ្ឋបេត្វា បចេ្ចកព្យុទ្ធិឆាណំ តិត្តាត្តឃិស្ញ៑ អឃំ តេសំ ឡ្យាកទណកាថា អហោសិ –

“សទោទុហំ បក្យបលិសបត្តងំ, ស្ញប្ញប្ញិតំ ភយទកណាត្យឪឈ្លិ;

អតិច្ចតាឃ្យបាកតំ ឪឥត្វា, ខុកោ ចទេ លក្កឪសាណកប្បា”តិ៑

ពស្មិ កាលេ តេ ពត្វ ចសិស្ញ, តងា ចស្ស បត្តតស្ស ព្លសិកិលីតិ សយញ្ញា ដ្ឋឥបិឌិ៑

១០៦៑យេ សត្តសាទាតិ អទិដ្ឋោ ដ្ឋបទិដ្ឋោ ពកទសិលិ ឃសស្សឹ ស្ញឥស្សតោ បិឃឥស្សឹ កត្ថាទោ បិណ្ឋោលិ ដ្ឋបិសកោ តឹតោ តឆោ ស្ញតចា កាឪតេត្តាតិ តោទសត្តំ បចេ្ចកព្យុទ្ធាត់ តាយាតិ ចត្វា ព្លងាតិ តោសញ្ចា អញ្ញោសញ្ចា កាឆាឌាតេ្ថត តាយាតិ អាឌិក្លុតេត្តា យេ សត្តសាទាតិអាឪយាហ ៑ ពត្វ សត្តសាទាតិ សត្តាត់ សាទក្យតា៑ អតីឈាតិ តិឥ្កក្លា៑ តិទាសាតិ តិត្តណ្យា៑

ឆេ្ឋ ឌាលិតោតិ ក្ខុញអឌាលិ យហាឌាលីតិ ឆេ្ឋ ឌាលិតាយកា៝ ឞត្តចិតេ្តាតិ ព្ទុងយ្បិ ឲកឞ្ស តាយរេបច៝ បឞ្សិ ឌហិ ក្ខបឌិក្បា្លឞ្ទលត្តិ ឲត្ត បឞ្សិ តាយ រេឞា បរេ្ឆកញុរេ្ឌ្ល, ក្បា្លឞ្ស បត ឞ្ទុល់ ក្ខបឌិ ឌហឹតិ អឃយឞ្ស ឌុតិ៝ អបរាឌិតោតិបិ ឲកឞ្ស តាយរេបច៝

ឞត្តា បចត្តា ឞរកតេ្កា រេលិយហំរេឞា ក្ខត្ត្ថយារឃោតិ ព្ទុរេយ បត្ថា ឌតា៝ អឞិតោ អតាឞរចា យតោយឃោតិ ព្ទុរេយបិ ពរឃា ឌតា៝ យាតត្ថិនោ ច ពត្តុយាតិ ពត្តុយា តាយ ឲរេកា, យាតឞ្ស បត លិត្តុត្តា យាតត្ថិនោតិ ចុតេ្តា៝ ពនាឌិយុតេ្តាតិបិ តាយរេបច៝

រេកញូក្ខុរាតោ ច យាពតេ្កា អរិឃោតិ ព្ទុរេយ ពរឃា ឌតា៝ អចក្ខុតោតិ អច អក្ខុតោ៝ អក្ខុពកាយញាយតេ្កាតិ ព្ទុរេយ ឆេ្ឋ ឌតា៝ រេលយាកិរតោ ច រេឞារតោតិ ព្ទុរេយ ឆេ្ឋឃេច៝

ឞរេយ្យា អតោយតិក្កុរេយាតិ ឞរេយ្យា តាយ រេឞា ញុរេ្ឌ្ល, អតោយចិរិឃត្តា បត អតោយតិក្កុរេយាតិ ចុតេ្តា៝ អាតតេ្ក្ខា តតេ្ក្ខា ក្ខបតតេ្ក្ខា ក្ខ្ថាងឞាតិ ចត្តារោ អាតត្ក្ខា, ចត្តារោ តត្ក្ខា ចត្តារោ ក្ខបតត្ក្ខាតិ ឲចំ ក្ខ្ថាងឞ៝ ការក្ខ្ថារេឌាអត្តិយរេងហឆារិតិ ការក្ខ្ថារេឌា តាយ រេឞា ញុរេ្ឌ្ល៝ អត្តិយរេងហឆារិតិ ឌុតិ៝

ពល្យូត្ថិនោតិ ឞិលរិឞ្សាឃំ ឌុតិ៝ ចិពរារេកាតិ យក្កលឞ្ស ឌុតិ៝ ក្ខឞកត្ថិនា ឌាលិតិ ក្បា្លឞ្ទលត្តិ ក្ខឞរេកា តាយ រេឞា ញុរេ្ឌ្ល ក្បា្លឞ្ទលក្ខុតំ ឌាលិតិ អត្ថិនាតិ អតេ្តា៝ ឞត្តិ បងំ អត្ត្បាារយាបតឹតោតិ ក្ខបតឹតោ តាយ រេឞា ញុរេ្ឌ្ល ឞត្តិ បងំ អត្ត្បាាយា៝ ចិពរារេកាតិបិ ឲកឞ្ស តាយរេបច៝ ឞុចិយុត្តឌិតេ្តាតិ អឃំ កល្យាឞ្ស ឌុតិ៝

ឲរេត ច អតេ្កា ចាតិ ឲរេត បិញព្ទុឃំ អាកពា ច បិញព្ទុឃំ អតាកពា អតេ្កា ច ឲរេតឞំ ឲកតាយកាឃេច៝ ព្ទុរេយឞុ ហិ បត្ថាឞុ បរេ្ឆកញុឌ្លឞរេតឞុ ឆេ្ឋបិ ពរឃាបិ ងឞបិ ក្ខ្ថាងឞបិ អាតត្ក្ខាងឃោ ចិឃ ឲកតាយកា អហេឞុំ៝ ព្ទុតិ បិញព្ទុឃំ អាកពតាឃេរេហច ឞតេ្តាឞំ តាយាតិ ចុត្តាតិ រោហាត្តឹតិ ព្ទុតោ បរំ ចិឞុំ ចិឞុំ អចត្តា "ឲរេត ច អតេ្កា ចា"តិ អាហ៝ រេឞឞំ ឞត្តាត្ត ក្ខត្តាតរេបចាតិ៝

បបត្ថាឞុឌតិឃា យត្ថុិយតិកាឃក្ខុកចាឃ

ព្ទុឞិកិលិឞុត្តចណ្ហុតា តិក្ខុិពា៝

លិ៝ យហាចត្តារិឞកឞុត្តចណ្ហុតា

១១៤៝ ឲចំរេយ ឞុពត្តិ យហាចត្តារិឞកឞុត្តំ៝ ពត្ត អរិឃត្តិ តិរេក្ខ្ថាឞំ រេលិកុត្តាទំ, តិរេក្ខ្ថាឞញ្ញា"អរិឃ"ត្តិ ចុក្ខុតិ៝ ឞយ្ទាឞយាងិត្តិ យក្កឞយាងិ៝ រេឞាបតិឞត្តិ ឞបក្ខុឃំ៝ ឞបរិក្ខារត្តិ ឞបរិចារំ៝

បរិក្ខតាតិ បរិវារិតា. សម្មាទិដ្ឋិ បុព្វង្គមា ហោតីតិ ទ្វិធា សម្មាទិដ្ឋិ បុព្វង្គមា ហោតិ បុរេចារិកា វិបស្សនាសម្មាទិដ្ឋិ ច មគ្គសម្មាទិដ្ឋិ ច. វិបស្សនាសម្មាទិដ្ឋិ តេភូមកសង្ខារេ អនិច្ចាទិវសេន បរិវីមំសតិ; មគ្គសម្មាទិដ្ឋិ បន បរិវីមំសនបរិយោសានេ ភូមិលទ្ធំ វដ្ដំ សមុគ្ឃាតយមានា វូបសមយមានា សីតុទកឃដសហស្សំ មត្ថកេ អាសិញ្ចមានា វិយ ឧប្បជ្ជតិ. យថា ហិ ខេត្តំ កុរុមានោ កស្សកោ បឋមំ អរញ្ញេ រុក្ខេ ឆិន្ទតិ, បច្ឆា អគ្គិំ ទេតិ, សោ អគ្គិ បឋមំ ឆិន្នេ រុក្ខេ អនវសេសេ ឈាបេតិ, ឯវមេវ វិបស្សនាសម្មាទិដ្ឋិ បឋមំ អនិច្ចាទិវសេន សង្ខារេ វីមំសតិ, មគ្គសម្មាទិដ្ឋិ តាយ វីមំសនត្តា សង្ខារេ បុន អប្បវត្តិវសេន សមុគ្ឃាតយមានា ឧប្បជ្ជតិ, សា ទុវិធាបិ ញាណ អធិប្បេតា.

មិច្ឆាទិដ្ឋីតិ បជានាតីតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តាតិ លក្ខណបដិវេធេន អារម្មណតោ បជានាតិ, សម្មាទិដ្ឋិំ កិច្ចតោ អសម្មោហតោ បជានាតិ. សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋីតិ សា ឯវំ បជានតោ អស្ស សម្មាទិដ្ឋិ នាម ហោតិ.

ទ្វាយំ វទាមីតិ ទ្វយំ វទាមិ, ទុវិធកោដ្ឋាសំ វទាមីតិ អត្ថោ. បុញ្ញភាគិយាតិ បុញ្ញកោដ្ឋាសភូតា. ឧបធិវេបក្កាតិ ឧបធិសង្ខាតស្ស វិបាកស្ស ទាយិកា.

បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិអាទីសុ វិភជិត្វា វិភជិត្វា អមតទ្វារំ បញ្ញាបេតិ ទស្សេតីតិ បញ្ញា. តស្មិំ អត្ថេ ឥន្ទត្តំ ករោតីតិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ. អវិជ្ជាយ ន កម្បតីតិ បញ្ញាពលំ. ពោជ្ឈង្គប្បត្តា ហុត្វា ចតុសច្ចធម្មេ វិចិនាតីតិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ. មគ្គសម្បត្តិយា បសដ្ឋា សោភនា ទិដ្ឋីតិ សម្មាទិដ្ឋិ. អរិយមគ្គស្ស អង្គន្តិ មគ្គង្គំ. សោតិ សោ ភិក្ខុ. បហានាយាតិ បជហនត្ថាយ. ឧបសម្បទាយាតិ បដិលាភត្ថាយ. សម្មាវាយាមោតិ និយ្យានិកោ កុសលវាយាមោ. សតោតិ សតិយា សមន្នាគតោ ហុត្វា. អនុបរិធាវន្តិ អនុបរិវត្តន្តីតិ សហជាតា ច បុរេជាតា ច ហុត្វា បរិវារេន្តិ. ឯត្ថ ហិ សម្មាវាយាមោ ច សម្មាសតិ ច លោកុត្តរសម្មាទិដ្ឋិំ សហជាតា បរិវារេន្តិ រាជានំ វិយ ឯករថេ ឋិតា អសិគ្គាហឆត្តគ្គាហា. វិបស្សនាសម្មាទិដ្ឋិ បន បុរេជាតា ហុត្វា បរិវារេតិ រថស្ស បុរតោ បត្តិកាទយោ វិយ. ទុតិយបព្ពតោ បដ្ឋាយ បន សម្មាសង្កប្បាទីនំ តយោបិ សហជាតបរិវារាវ ហោន្តីតិ វេទិតព្ពា.

១២៨. មិច្ឆាសង្កប្បោតិ បជានាតីតិ មិច្ឆាសង្កប្បំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តាតិ លក្ខណបដិវេធេន អារម្មណតោ បជានាតិ សម្មាសង្កប្បំ កិច្ចតោ អសម្មោហតោ បជានាតិ. ឥតោ អបរេសុ សម្មាវាចាទីសុបិ ឯវមេវ យោជនា វេទិតព្ពា. កាមសង្កប្បាទយោ ទ្វេធាវិតក្កសុត្តេ (ម. និ. ១.២០៩) វុត្តាយេវ.

តក្កោតិអាទីសុ តក្កនវសេន តក្កោ. ស្វេវ ច ឧបសគ្គេន បទំ វឌ្ឍេត្វា វិតក្កោតិ វុត្តោ, ស្វេវ សង្កប្បនវសេន សង្កប្បោ. ឯកគ្គោ ហុត្វា អារម្មណេ អប្បេតីតិ អប្បនា. ឧបសគ្គេន បន បទំ វឌ្ឍេត្វា ព្យប្បនាតិ វុត្តំ. ចេតសោ អភិនិរោបនាតិ ចិត្តស្ស អភិនិរោបនា. វិតក្កស្មិញ្ហិ សតិ វិតក្កោ អារម្មណេ ចិត្តំ អភិនិរោបេតិ វិតក្កេ បន អសតិ អត្តនោយេវ ធម្មតាយ ចិត្តំ អារម្មណំ អភិរុហតិ

ជាតិសម្បន្នោ អភិញ្ញាតបុរិសោ វិយ រាជគេហំ។ អនភិញ្ញាតស្ស ហិ បដិហារេន វា ទោវារិកេន វា អត្ថោ ហោតិ, អភិញ្ញាតំ ជាតិសម្បន្នំ បន រាជរាជមហាមត្តា ជានន្តីតិ អត្តនោវ ធម្មតាយ និក្ខមតិ ចេវ បវិសតិ ច, ឯវំសម្បទមិទំ វេទិតព្វំ។ វាចំ សង្ខរោតីតិ វចីសង្ខារោ។ ឯត្ថ ច លោកិយវិតក្កោ វាចំ សង្ខរោតិ, ន លោកុត្តរោ។ កិញ្ចាបិ ន សង្ខរោតិ, វចីសង្ខារោត្វេវ ច បនស្ស នាមំ ហោតិ។ សម្មាសង្កប្បំ អនុបរិធាវន្តីតិ លោកុត្តរសម្មាសង្កប្បំ បរិវារេន្តិ។ ឯត្ថ ច តយោបិ នេក្ខម្មសង្កប្បាទយោ បុព្ពភាគេ នានាចិត្តេសុ លព្ភន្តិ, មគ្គក្ខណេ បន តិណ្ណម្បិ កាមសង្កប្បាទីនំ បទច្ឆេទំ សមុគ្ឃាតំ ករោន្តោ មគ្គង្គំ បូរយមានោ ឯកោវ សម្មាសង្កប្បោ ឧប្បជ្ជិត្វា នេក្ខម្មសង្កប្បាទិវសេន តីណិ នាមានិ លភតិ។ បរតោ សម្មាវាចាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។

១២៨. មុសាវាទា វេរមណីតិអាទីសុ វិរតិបិ ចេតនាបិ វដ្ដតិ។ អារតីតិអាទីសុ វចីទុច្ចរិតេហិ អារកា រមតីតិ អារតិ។ វិនា តេហិ រមតីតិ វិរតិ។ តតោ តតោ បដិនិវត្តាវ ហុត្វា តេហិ វិនា រមតីតិ បដិវិរតិ។ ឧបសគ្គវសេន វា បទំ វឌ្ឍិតំ, សព្វមិទំ ឱរមនភាវស្សេវ អធិវចនំ។ វេរំ មណតិ វិនាសេតីតិ វេរមណី។ ឥទម្បិ ឱរមនស្សេវ វេវចនំ។

១២៩. បាណាតិបាតា វេរមណីតិអាទីសុបិ ចេតនា វិរតីតិ ឧភយម្បិ វដ្ដតិយេវ។

១៣០. កុហនាតិអាទីសុ តិវិធេន កុហនវត្ថុនា លោកំ ឯតាយ កុហយន្តិ វិម្ហាបយន្តីតិ កុហនា។ លាភសក្ការត្ថិកា ហុត្វា ឯតាយ លបន្តីតិ លបនា។ និមិត្តំ សីលមេតេសន្តិ នេមិត្តិកា, តេសំ ភាវោ នេមិត្តិកតា។ និប្បេសោ សីលមេតេសន្តិ និប្បេសិកា, តេសំ ភាវោ និប្បេសិកតា។ លាភេន លាភំ និជិគីសន្តិ មគ្គន្តិ បរិយេសន្តីតិ លាភេន លាភំ និជិគីសនា, តេសំ ភាវោ លាភេន លាភំ និជិគីសនតា។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារេន បនេតា កុហនាទិកា វិសុទ្ធិមគ្គេ សីលនិទ្ទេសេ បាឡិញ្ច អដ្ឋកថញ្ច អាហរិត្វា បកាសិតា។ មិច្ឆាអាជីវស្ស បហានាយាតិ ឯត្ថ ន កេវលំ បាឡិយំ អាគតោវ មិច្ឆាអាជីវោ, អាជីវហេតុ បន បវត្តិតា បាណាតិបាតាទយោ សត្តកម្មបថចេតនាបិ មិច្ឆាអាជីវោវ។ តាសំយេវ សត្តន្នំ ចេតនានំ បទបច្ឆេទំ សមុច្ឆិន្ទមានា មគ្គង្គំ បូរយមានា ឧប្បន្នា វិរតិ សម្មាអាជីវោ នាម។

១៣១. សម្មាទិដ្ឋិស្សាតិ មគ្គសម្មាទិដ្ឋិយំ ឋិតស្ស បុគ្គលស្ស។ សម្មាសង្កប្បោ បហោតីតិ មគ្គសម្មាសង្កប្បោ បហោតិ, ផលសម្មាទិដ្ឋិស្សបិ ផលសម្មាសង្កប្បោ បហោតីតិ ឯវំ សព្វបទេសុ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ សម្មាញាណស្ស សម្មាវិមុត្តីតិ ឯត្ថ បន មគ្គសម្មាសមាធិម្ហិ ឋិតស្ស មគ្គបច្ចវេក្ខណំ សម្មាញាណំ បហោតិ, ផលសម្មាសមាធិម្ហិ ឋិតស្ស ផលបច្ចវេក្ខណំ សម្មាញាណំ បហោតិ។ មគ្គបច្ចវេក្ខណសម្មាញាណេ ច ឋិតស្ស មគ្គសម្មាវិមុត្តិ បហោតិ, ផលបច្ចវេក្ខណសម្មាញាណេ ឋិតស្ស ផលសម្មាវិមុត្តិ បហោតីតិ អត្ថោ។ ឯត្ថ ច ឋបេត្វា អដ្ឋ ផលង្គានិ សម្មាញាណំ បច្ចវេក្ខណំ កត្វា សម្មាវិមុត្តិំ ផលំ កាតុំ វដ្ដតីតិ វុត្តំ។

១៣២. សម្មាទិដ្ឋិស្ស, ភិក្ខវេ, មិច្ឆាទិដ្ឋិ និជ្ជិណ្ណា ហោតីតិអាទីសុ អវេសសតិកាយភាណកា ផលំ កថិតន្តិ វទន្តិ, មជ្ឈិមភាណកា បន ទសន្នំ និជ្ជរវត្ថូនំ អាគតដ្ឋានេ មគ្គោ កថិតោតិ វទន្តិ។ តត្ថ ទស្សនដ្ឋេន សម្មាទិដ្ឋិ វេទិតព្វា, វិទិតករណដ្ឋេន សម្មាញាណំ, តទធិមុត្តដ្ឋេន

សម្មាវិមុត្តិ។

វីសតិ កុសលបក្ខាតិ សម្មាទិដ្ឋិអាទយោ ទស, “សម្មាទិដ្ឋិបច្ចយា ច អនេកេ កុសលា ធម្មា”តិអាទិនា នយេន វុត្តា ទសាតិ ឯវំ វីសតិ កុសលបក្ខា ហោន្តិ។ វីសតិ អកុសលបក្ខាតិ “មិច្ឆាទិដ្ឋិ និជ្ជិណ្ណា ហោតី”តិអាទិនា នយេន វុត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋិអាទយោ ទស, “យេ ច មិច្ឆាទិដ្ឋិបច្ចយា អនេកេ បាបកា”តិអាទិនា វុត្តា ទស ចាតិ ឯវំ វីសតិ អកុសលបក្ខា វេទិតព្វា។ មហាចត្តារីសកោតិ មហាវិបាកទានេន មហន្តានំ កុសលបក្ខិកានញ្ចេវ អកុសលបក្ខិកានញ្ច ចត្តារីសាយ ធម្មានំ បកាសិតត្តា មហាចត្តារីសកោតិ។

ឥមស្មិំ បន សុត្តេ បញ្ច សម្មាទិដ្ឋិយោ កថិតា វិបស្សនាសម្មាទិដ្ឋិ កម្មស្សកតាសម្មាទិដ្ឋិ មគ្គសម្មាទិដ្ឋិ ផលសម្មាទិដ្ឋិ បច្ចវេក្ខណាសម្មាទិដ្ឋីតិ។ តត្ថ “មិច្ឆាទិដ្ឋិំ មិច្ឆាទិដ្ឋីតិ បជានាតី”តិអាទិនា នយេន វុត្តា វិបស្សនាសម្មាទិដ្ឋិ នាម។ “អត្ថិ ទិន្ន”ន្តិអាទិនា នយេន វុត្តា កម្មស្សកតាសម្មាទិដ្ឋិ នាម។ “សម្មាទិដ្ឋិស្ស, ភិក្ខវេ, សម្មាសង្កប្បោ បហោតី”តិ ឯត្ថ បន មគ្គសម្មាទិដ្ឋិ ផលសម្មាទិដ្ឋីតិ ទ្វេបិ កថិតា។ “សម្មាញាណំ បហោតី”តិ ឯត្ថ បន បច្ចវេក្ខណាសម្មាទិដ្ឋិ កថិតាតិ វេទិតព្វា។

១៣៧។ សម្មាទិដ្ឋិំ ចេ កថំ ករោតីតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ នាមាយំ សោភនាតិ វទន្តោបិ សម្មាទិដ្ឋិ នាមាយំ ន សោភនាតិ វទន្តោបិ សម្មាទិដ្ឋិំ ករោតិ នាម។ ឧក្កលាតិ ឧក្កលជនបទវាសិនោ។ វស្សភញ្ញាតិ វស្សោ ច ភញ្ញោ ច ទ្វេ ជនា។ អហេតុវាទាតិ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយាតិ ឯវមាទិវាទិនោ។ អកិរិយវាទាតិ ករោតោ ន ករីយតិ បាបន្តិ ឯវំ កិរិយបដិក្ខេបវាទិនោ។ នត្ថិកវាទាតិ នត្ថិ ទិន្នន្តិអាទិវាទិនោ។ តេ ឥមេសុ តីសុបិ ទស្សនេសុ ឱក្កន្តនិយាមា អហេសុំ។ កថំ បនេតេសុ និយាមោ ហោតីតិ។ យោ ហិ ឯវរូបំ លទ្ធិំ គហេត្វា រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានេ និសិន្នោ សជ្ឈាយតិ វីមំសតិ, តស្ស “នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ ករោតោ ន ករីយតិ បាបំ, នត្ថិ ទិន្នំ, កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជតី”តិ តស្មិំ អារម្មណេ មិច្ឆាសតិ សន្តិដ្ឋតិ, ចិត្តំ ឯកគ្គំ ហោតិ, ជវនានិ ជវន្តិ។ បឋមជវនេ សតេកិច្ឆា ហោតិ, តថា ទុតិយាទីសុ។ សត្តមេ ពុទ្ធានម្បិ អតេកិច្ឆា អនិវត្តី អរិដ្ឋកណ្ដកសទិសា ហោតិ។

តត្ថ កោចិ ឯកំ ទស្សនំ ឱក្កមតិ, កោចិ ទ្វេ, កោចិ តីណិបិ, និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិកោវ ហោតិ, បត្តោ សគ្គមគ្គាវរណញ្ចេវ មោក្ខមគ្គាវរណញ្ច។ អភព្វោ តស្ស អត្តភាវស្ស អនន្តរំ សគ្គម្បិ គន្តុំ, បគេវ មោក្ខំ, វដ្ដខាណុ នាមេស សត្តោ បថវិគោបកោ, យេភុយ្យេន ឯវរូបស្ស ភវតោ វុដ្ឋានំ នត្ថិ។ វស្សភញ្ញាបិ ឯទិសា អហេសុំ។ និន្ទាព្យារោសឧបារម្ភភយាតិ អត្តនោ និន្ទាភយេន ឃដ្ដនភយេន ឧបវាទភយេន ចាតិ អត្ថោ។ សេសំ សព្វត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

មហាចត្តារីសកសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

᪕᪨ ᩋᩣᨶᩣᨸᩤᨶᩔᨲᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪕᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨶᩣᨸᩤᨶᩔᨲᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨴ᩠ᨵᩮᩣᩉᩥ ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩮᨸᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᩥᨬ᩠ᨧᩣᨿᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮ ᨴᩈ ᨴᩮᩅᩮ ᩋᨴ᩠ᨵᩮᩣᩉᩥᨸᩥ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩮᩉᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩉᩥ ᨾᩣᨶᩮᨠᩉᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩮ᪨ ᨲᨴᩣ ᨠᩥᩁ ᨿᨳᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩈᩮᩣᨠᩣᩈᩥ ᩋᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨠᩣᩃᩮᨶᩣ᪨

ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨿᩥᩈᩈᨦ᩠ᨡᩮᨲ ᨴᩩᨿᩈᨦ᩠ᨡᩮᨲ ᩅᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨿᩥᩁᩣᨶᩮᨲᩣᩅᩣᨶᩣᨲ᩠ᨳᩈᩣᩁᨶᩦᩉᩥ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩅ᪨ ᨲᩮ ᩅᩣᨲᩥ ᩅᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᨣᨾᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩮᩊᩩᨴᩣᩁᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩣᨸᩁᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᩦᩃᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨱᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩅᩮᩊᩩᨴᩣᩁᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᩴ ᨠᩈᩥᨱᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩤ᪨

᪑᪑᪖᪨ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᨴᩊ᩠ᩉᩮᩣ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨭᩥᩃᩣᨽᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩈᩮᩈᨸᨴᨴ᩠ᩅᨿᩮᨸᩥ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩤ᪨ ᨠᩣᨿᩥᨠᩴ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᨿᩥᨠᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩅᩦᩁᩥᨿᩴ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᨿ ᨠᩣᨿᩥᨠᩴ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩅᩥᨿ᩠ᨿᨠᩣᨶᩴ ᨿᩣᨶᩈᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩴᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩣᨠᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩦᨲᩥ ᩅᩥᨩᩥᩃ᩠ᩃᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩥ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᩋᨸᩅᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩅ ᩈᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩃᩮᨶ ᩅᩥᩈᩥᨿ᩠ᨿᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩤ᪨ ᨻᩃᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨸᨵᩤᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩤ ᩋᩅᩥᨿᩣᩉ᪨

ᨸᨵᩤᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩥᨠ᩠ᨡᩮᩣᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᨲᩥ ᨠᩔ ᨸᨶᩮᨲ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᨲᩥ, ᨠᩔ ᨶ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩋᨠᩣᩁᨠᩔ ᨲᩣᩅ ᨧᩦᩃᨷᩩᨴ᩠ᨵᨩᨶᩔ ᨶ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩥᨸᩔᨠᩔ ᩅᩮᩅ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩔ ᩅ᪨ ᨿᩔ ᨸᨶ ᩈᨿᩅᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᩁᩩᨱᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣ ᩅᩣ, ᨲᩔ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨷᩥ ᨲᨴᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᨲᩁᩩᨱᨠᩣᩃᩮ ᨩᩣᨲ᩠ᩅᩣ – “ᨿᨴᩥ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨸᨵᩤᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨻᩃᩅ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨻᩃᩅ ᨠᩥᩃᩮᩈ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣᩉᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᨠᩉᩥᨲᩮ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮᨸᩥ ᩅᩣᨴᩥᨶᩴ ᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩥ, ᨻᩃᩅᩴ ᩅᩥᩈᨾᨦ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᨾᩩᩃ᩠ᩃᨠᩮᨶ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᨸᨶ ᩋᨸᨵᩤᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᨸᩥ ᨻᩃᩴ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥ ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩣᨴᩥᨶᩴ ᨶ ᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩥ, ᩑᩅᩴ ᨻᩃᩅᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᩅᩥᩈᨾᨦ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᩋᨸᩃᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩥᩈᨾᨦ᩠ᨣᩣᨶᩮ ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨿᩴᩅᩥᨸᩔᨶᩣ ᨻᩣᩉᩩᩃ᩠ᩃᨲᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨲᨳᩮᩅ ᩋᨸᨵᩤᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᨿᩴ ᨸᨵᩤᨶᩮᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᨻᩃᩅᩴ ᨸᨵᩤᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩥ᪨ ᨸᨵᩤᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᩉᩥ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩮ ᨾᩔ ᨶᩥᩔᨿᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᩋᩣᩅᩣᩈᩥᨠᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣᨸᩥ “ᩈᨧᩮ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩮ ᨶᩥᩔᨿᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨶᩥᩔᨿᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨾᩣᩅ ᨣᨾᩥᨿᩣᨶᩴ ᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩣ ᩅᩈᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮᨸᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩔ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩔ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨶ ᨸᨵᩤᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ ᩑᨠᩔ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨿ᩠ᨿᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩏᨸᩈᩣᨾᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᨲᩣ ᨸᨵᩤᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨣᩣᨶᩮᨶᩮᩅ ᨾᩉᩣᩈᨾᩣᨣᨾᩮᨶ ᩑᨠᩴ ᨿᩣᨶᩴ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᨿ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨻᩃᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩣᨸᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩃᩅ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᩈᩩ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨻᩣᩉᩩᩃ᩠ᩃᨲᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᩋᨿᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᨧᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩴ…ᨸᩮ… ᨠᩮᨧᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨿᩴ ᩋᨸᩁᩮᩣ ᩅᩮᩊᩩᨴᩣᩁᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨

១៣៩៍ អលត្ថិ ឃុត្តា៍ ឃោឌតកាលតាតីតិ ឲក៌ ឃោឌត៌ ឃោឌតយេច, ឌរបិ ឃោឌតាតិ ឃោឌតារតច, ឥតោ ក្ខន្ធំ ឃោឌតកាលតាតីតិ

ចុដ្ឋន្តិ៍ ញ្ជាឆ បត ឃោឌតរឥយ្យិ ឃោឌតរឥហរ្យុយ្យិ អឆិរប្យត៌ ឬរដៅរសតាឹតិ ឬរដៅរំ ចុដ្ឋតិ ឬរចេញ្ញ៍ ត៌ ឬរចេញ្ញ កហេត្វាបិ

ក្ខបរក្ខយិតុំ ឃុត្តរយចាតិ អទ្ថោ៍ “ឬដំរសតា”តិបិ ឬរចោ, ឥស្សុទ្ថោ – ឬរដៅ អំរស អស្សុាតិ ឬដំរសា, រតាត ឬដំរសត, អំរស

ឬរចេញ្ញឬដំ ចហរទ្ធតាឹតិ ចុត្តំ រហាតិ៍

១៣៤៍ ញ្ជាដាតិ ឲចន្ទរបហិ ចររណហិ សយត្ថាកតា ឲត្ថ កិក្ខ អត្ថិតិ ដរស្សុតុំ សត្តិ, កិក្ខរចតិអាឌិយាហ៍ តត្ថ ចតុត្ថ សតិបដ្ឋានត្តិអាឌីតិ

រតរំ កិក្ខត៌ អកិតិចិដ្ឋកឃ្ឃដ្ឋានដស្សុតត្ថ ចុត្តាតិ៍ តត្ថ សត្តតិរ រទាឌិបក្ខិយធម្មា រលាកិយរលាកុត្តរា កថិតា៍ តព្រ ហិ រឃ កិក្ខ តស្មិំ

ឧរណ យក្កំ ការចត្តិ, រតរំ រលាកុត្តរា រហាត្តិ៍ អារទ្ធចិបស្សុកាត៌ រលាកិយា៍ អតិច្ចសញ្ញាកាចតាតុរយាកត្តិ ឲត្ថ សញ្ញាឹរសត ចិបស្សុតា

កថិតា ៍ យស្មា បរតត្ថ អាតាបិតកឃ្ឃដ្ឋានចរសត អកិតិចិដ្ឋាច ពាហុ កិក្ខ, តស្មា រសរកឃ្ឃដ្ឋានាតិ សរព្ពរបត កទ្ធេត្វា អាតាបិតកឃ្ឃដ្ឋាន៌

ចិត្តារទត កទ្ធេត្តា អាតាបិតស្សុតិ, កិក្ខរចតិអាឌិយាហ៍ ញ្ជាដ៌ បត អាតាបិតកឃ្ឃដ្ឋាន៌ សព្ពាការទត ចិសុទ្ធិយក្កេ ចិត្តាទិត៌, តស្មា តត្ថ

ចុត្តតរយតេចស្សុ បិញ្ញាតុទ្ថោ ច ការចតាតរយា ច រចឌិតព្ពោ៍

១៣៥៍ កាយញ្ញាតរត្តិ បឆចិកាយាឌីសុ ចតុស្សុ ការយសុ អញ្ញាតរំ ចដាយិ, ចារយា កាយំ ចដាយីតិ អទ្ថោ៍ អឆ ចា ក្ខបិយតត៌...រប...

កពាឡ្រាការរា អាហាររាតិ បញ្ចចិសតិ ក្ខបរកាដ្ឋាសា ក្ខបការយា តាយ៍ រតសុ អាតាបិត៌ រចាដ្ឋព្ពាយតរត សង្ហិតត្តា កាយញ្ញាតរំ

រហាតិ, តស្មាបិ ឲចយាហ៍ តស្មាតិហាតិ យស្មា ចតុស្សុ ការយសុ អញ្ញាតរំ ចារយាកាយំ, បញ្ចចិសតិក្ខបរកាដ្ឋារស ចា ក្ខបការយ

អញ្ញាតរំ អាតាបិត៌ អតុបស្សុតិ, តស្មា ការយ កាយាតុបស្សីតិ អទ្ថោ៍ ឲចំ សព្ពត្ថ អទ្ថោ រចឌិតព្ពោ៍ រចឌតាញ្ញាតរត្តិ តីសុ រចឌតាសុ

អញ្ញាតរំ, សុខរចឌត៌ សន្ធាយត៌ ចុត្តំ៍ សាឆុក៌ យតសិការត្តិ ឹតិបដិរំរចឌិតាឌិចរសត ក្ខប្បត្ត សុគ្គរយតសិការំ៍ កិ៌ បត យតសិការរា

សុខរចឌតា រហាតីតិ៍ ត រហាតិ, ឌេសតាឹរំ បរតត៌ យរឆច ហិ “អតិច្ចសញ្ញាកាចតាតុរយាកយតុយុត្តា”តិ ឲត្ថ សញ្ញាតារយត បញ្ញា

ចុត្តា, ឲចយិឆាបិ យតសិការតារយត រចឌតា ចុត្តាតិ រចឌិតព្ពោ៍ ឲតស្មិំ ចតុរក្កេ បឋយបរឌ ឹតិឹរសត រចឌតា ចុត្តា, ឌុតិយបរឌ សុខត្តិ

សរូបរតច ចុត្តា៍ ចិត្តសង្ខារបរឌ្ធរយ “សញ្ញា ច រចឌតា ច រចតសិកា, ឲរត ធម្មា ចិត្តបដិពន្ធា ចិត្តសង្ខារា”តិ (បដិ៍ ម៍ ១៍១៤៣)

ចចតរតា “ចិតក្កចិចាររ ឌរបត្វា សព្ពោបិ ចិត្តសម្បយុត្តកា ធម្មា ចិត្តសង្ខាររ សង្ហិតា”តិ ចចតរតា ចិត្តសង្ខារតារយត រចឌតា

ចុត្តា៍ ត៌ សព្ពំ យតសិការតារយត សង្កហេត្វា ញ្ជាឆ “សាឆុក៌ យតសិការ”ត្តិ អាហ៍

ឲចំ សរត្តបិ យស្មា ឲសា រចឌតា អារម្មណំ ត រហាតិ, តស្មា រចឌតាតុបស្សុតា ត យុជ្ជតីតិ៍ រតា ត យុជ្ជតិ, សតិបដ្ឋានចណ្ណតាយម្បិ ហិ

“ត៌ត៌សុខាឌីត៌ ចត្ថុំ អារម្មណំ កត្វា រចឌតាច រចឌយតិ, ត៌ បត រចឌតាបចត្តិ ក្ខបាដាយ ‘អហំ រចឌយាមី’តិ ចោហាររយត្តំ រហាតី”តិ ចុត្តំ

៍ អបិច ឹតិបដិរំរចឌីតិអាឌីត៌ អត្ថចណ្ណតាយរយតស្សុ បរិហាររា ចុរត្តារយច៍ ចុត្តរញ្ញាំ ចិសុទ្ធិយក្កេ –

“ទ្វីហាការរហិ ឹតិ បដិរំចិឌិតា រហាតិ អារម្មណរតា ច អសម្មោហរតា ច៍ កថំ អារម្មណរតា ឹតិ បដិរំចិឌិតា រហាតិ? សប្បីតិរក ទ្វេ

ឈានេន សមាបជ្ជតិ, តស្ស សមាបត្តិក្ខណេ ឈានបដិលាភេន អារម្មណតោ បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ អារម្មណស្ស បដិសំវិទិតត្តា។ កថំ អសម្មោហតោ (បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ)? សប្បីតិកេ ទ្វេ ឈានេ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋាយ ឈានសម្បយុត្តំ បីតឹ ខយតោ វយតោ សម្មសតិ, តស្ស វិបស្សនាក្ខណេ លក្ខណបដិវេធេន អសម្មោហតោ បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ បដិសម្ភិទាយំ ‘ទីឃំ អស្សាសវសេន ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ អវិក្ខេបំ បជានតោ សតិ ឧបដ្ឋិតា ហោតិ, តាយ សតិយា, តេន ញាណេន សា បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតី’តិ។ ឯតេនេវ នយេន អវសេសបទានិបិ អត្ថតោ វេទិតព្ពានី”តិ។

ឥតិ យថេវ ឈានបដិលាភេន អារម្មណតោ បីតិសុខចិត្តសង្ខារា បដិសំវិទិតា ហោន្តិ, ឯវំ ឥមិនាបិ ឈានសម្បយុត្តេន វេទនាសង្ខាតមនសិការបដិលាភេន អារម្មណតោ វេទនា បដិសំវិទិតា ហោតិ។ តស្មា សុវុត្តមេតំ ហោតិ “វេទនាសុ វេទនានុបស្សី តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ វិហរតី”តិ។

នាហំ, ភិក្ខវេ, មុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្សាតិ ឯត្ថ អយមធិប្បាយោ – យស្មា ចិត្តបដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិអាទិនា នយេន បវត្តោ ភិក្ខុ កិញ្ចាបិ អស្សាសបស្សាសនិមិត្តំ អារម្មណំ ករោតិ, តស្ស បន ចិត្តស្ស អារម្មណេ សតិញ្ច សម្បជញ្ញញ្ច ឧបដ្ឋបេត្វា បវត្តនតោ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សីយេវ នាមេស ហោតិ។ ន ហិ មុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្ស អានាបានស្សតិភាវនា អត្ថិ។ តស្មា អារម្មណតោ ចិត្តបដិសំវិទិតាទិវសេន ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ វិហរតីតិ។ សោ យំ តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សានំ បហានំ, តំ បញ្ញាយ ទិស្វា សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតីតិ ឯត្ថ អភិជ្ឈាយ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ, ទោមនស្សេន ព្យាបាទនីវរណំ ទស្សិតំ។ ឥទញ្ហិ ចតុក្កំ វិបស្សនាវសេនេវ វុត្តំ, ធម្មានុបស្សនា ច នីវរណបព្ពាទិវសេន ឆព្ពិធា ហោតិ, តស្សា នីវរណបព្ពំ អាទិ, តស្សាបិ ឥទំ នីវរណទ្វយំ អាទិ, ឥតិ ធម្មានុបស្សនាយ អាទឹ ទស្សេតុំ “អភិជ្ឈាទោមនស្សាន”ន្តិ អាហ។ បហានន្តិ អនិច្ចានុបស្សនាយ និច្ចសញ្ញំ បជហតីតិ ឯវំ បហានករញាណំ អធិប្បេតំ។ តំ បញ្ញាយ ទិស្វាតិ តំ អនិច្ចវិរាគនិរោធបដិនិស្សគ្គញាណសង្ខាតំ បហានញាណំ អបរាយ វិបស្សនាបញ្ញាយ, តម្បិ អបរាយាតិ ឯវំ វិបស្សនាបរម្បរំ ទស្សេតិ។ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតីតិ យញ្ច សមថបដិបន្នំ អជ្ឈុបេក្ខតិ, យញ្ច ឯកតោ ឧបដ្ឋានំ អជ្ឈុបេក្ខតីតិ ទ្វិធា អជ្ឈុបេក្ខតិ នាម។ តត្ថ សហជាតានម្បិ អជ្ឈុបេក្ខនា ហោតិ អារម្មណស្សាបិ អជ្ឈុបេក្ខនា, ឥធ អារម្មណអជ្ឈុបេក្ខនា អធិប្បេតា។ តស្មាតិហ, ភិក្ខវេតិ យស្មា អនិច្ចានុបស្សី អស្សសិស្សាមីតិអាទិនា នយេន បវត្តោ ន កេវលំ នីវរណាទិធម្មេ, អភិជ្ឈាទោមនស្សសីសេន បន វុត្តានំ ធម្មានំ បហានញាណម្បិ បញ្ញាយ ទិស្វា អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ, តស្មា “ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី តស្មិំ សមយេ ភិក្ខុ វិហរតី”តិ វេទិតព្ពោ។

១៣០។ បវិចិនតីតិ អនិច្ចាទិវសេន បវិចិនតិ។ ឥតរំ បទទ្វយំ ឯតស្សេវ វេវចនំ។ និរាមិសាតិ និក្កិលេសា។ បស្សម្ភតីតិ កាយិកចេតសិកទរថបដិប្បស្សទ្ធិយា កាយោបិ ចិត្តម្បិ បស្សម្ភតិ។ សមាធិយតីតិ សម្មា ឋបិយតិ, អប្បនាបត្តំ វិយ ហោតិ។ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតីតិ សហជាតអជ្ឈុបេក្ខនាយ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ។

ឯវំ ចុទ្ទសវិធេន កាយបរិគ្គាហកស្ស ភិក្ខុនោ តស្មិំ កាយេ សតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ, សតិយា សម្បយុត្តំ ញាណំ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ,

ຕໍສມ຺ປຍຸຕ຺ຕເມວ ກາຍິກເຈຕສິກວີຣິຍໍ ວີຣິຍສມ຺ໂພຊ຺ຌງ຺ໂຄ, ປີຕິ, ປສ຺ສທ຺ຘິ, ຈິຕ຺ເຕກ຺ຄຕາ ສມາຘິສມ຺ໂພຊ຺ຌງ຺ໂຄ, ອິເມສໍ ຉນ຺ນໍ ສມ຺ໂພຊ຺ຌງ຺ຄານໍ ອໂນສກ຺ກນອນຕິວຕ຺ຕນສງ຺ຂາໂຕ ມຊ຺ຌຕ຺ຕາກາໂຣ ອຸເປກ຺ຂາສມ຺ໂພຊ຺ຌງ຺ໂຄ. ຍເຖວ ຫິ ສມປ຺ປວຕ຺ເຕສຸ ອສ຺ເສສຸ ສາຣຖິໂນ “ອຍໍ ໂອລີຍຕີ”ຕິ ຕຸທນໍ ວາ, “ອຍໍ ອຕິຘາວຕີ”ຕິ ອາກຑ຺ຒນໍ ວາ ນຕ຺ຖິ, ເກວລໍ ເອວໍ ປສ຺ສມານສ຺ສ ຐິຕາກາໂຣວ ໂຫຕິ, ເອວເມວ ອິເມສໍ ຉນ຺ນໍ ສມ຺ໂພຊ຺ຌງ຺ຄານໍ ອໂນສກ຺ກນອນຕິວຕ຺ຕນສງ຺ຂາໂຕ ມຊ຺ຌຕ຺ຕາກາໂຣ ອຸເປກ຺ຂາສມ຺ໂພຊ຺ຌງ຺ໂຄ ນາມ ໂຫຕິ. ເອຕ຺ຕາວຕາ ກິໍ ກຖິຕໍ? ເອກຈິຕ຺ຕກ຺ຂຓິກາ ນານາຣສລກ຺ຂຓາ ວິປສ຺ສນາສມ຺ໂພຊ຺ຌງ຺ຄາ ນາມ ກຖິຕາ.

໑໕໓. ວິເວກນິສ຺ສິຕນ຺ຕິອາທີນິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຖາເນວ. ເອກຕ຺ຖ ປນ ອານາປານປຣິຄ຺ຄາຫິກາ ສຕິ ໂລກິຍາ ໂຫຕິ, ໂລກິຍາ ອານາປານາ ໂລກິຍສຕິປຏ຺ຐານໍ ປຣິປູເຣນ຺ຕິ, ໂລກິຍາ ສຕິປຏ຺ຐານາ ໂລກຸຕ຺ຕຣໂພຊ຺ຌງ຺ເຄ ປຣິປູເຣນ຺ຕິ, ໂລກຸຕ຺ຕຣາ ໂພຊ຺ຌງ຺ຄາ ວິຊ຺ຊາວິມຸຕ຺ຕິຜລນິພ຺ພານໍ ປຣິປູເຣນ຺ຕິ. ອິຕິ ໂລກິຍສ຺ສ ອາຄຕຏ຺ຐາເນ ໂລກິຍໍ ກຖິຕໍ, ໂລກຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ອາຄຕຏ຺ຐາເນ ໂລກຸຕ຺ຕຣໍ ກຖິຕນ຺ຕິ. ເຖໂຣ ປນາຫ “ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ເອວໍ ໂຫຕິ, ອິມສ຺ມິໍ ປນ ສຸຕ຺ເຕ ໂລກຸຕ຺ຕຣໍ ອຸປຣິ ອາຄຕໍ, ໂລກິຍາ ອານາປານາ ໂລກິຍສຕິປຏ຺ຐາເນ ປຣິປູເຣນ຺ຕິ, ໂລກິຍາ ສຕິປຏ຺ຐານາ ໂລກິເຍ ໂພຊ຺ຌງ຺ເຄ ປຣິປູເຣນ຺ຕິ, ໂລກິຍາ ໂພຊ຺ຌງ຺ຄາ ໂລກຸຕ຺ຕຣໍ ວິຊ຺ຊາວິມຸຕ຺ຕິຜລນິພ຺ພານໍ ປຣິປູເຣນ຺ຕິ, ວິຊ຺ຊາວິມຸຕ຺ຕິປເທນ ຫິ ອິຘ ວິຊ຺ຊາວິມຸຕ຺ຕິຜລນິພ຺ພານໍ ອຘິປ຺ເປຕ”ນ຺ຕິ.

ປປຎ຺ຈສູທນິຍາ ມຊ຺ຌິມນິກາຍຏ຺ຐກຖາຍ

ອານາປານສ຺ສຕິສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໙. ກາຍຄຕາສຕິສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ

໑໕໓-໔. ເອວໍ ເມ ສຸຕນ຺ຕິ ກາຍຄຕາສຕິສຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ຖ ເຄຫສິຕາຕິ ປຎ຺ຈກາມຄຸຓນິສ຺ສິຕາ. ສຣສງ຺ກປ຺ປາຕິ ຘາວນສງ຺ກປ຺ປາ. ສຣນ຺ຕີຕິ ຫິ ສຣາ, ຘາວນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຊ຺ຌຕ຺ຕເມວາຕິ ໂຄຈຣຊ຺ຌຕ຺ຕສ຺ມິໍເຍວ. ກາຍຄຕາສຕິນ຺ຕິ ກາຍປຣິຄ຺ຄາຫິກມ຺ປິ ກາຍາຣມ຺ມຓມ຺ປິ ສຕິໍ. ກາຍປຣິຄ຺ຄາຫິກນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສມໂຖ ກຖິໂຕ ໂຫຕິ, ກາຍາຣມ຺ມຓນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ວິປສ຺ສນາ. ອຸຠເຍນ ສມຖວິປສ຺ສນາ ກຖິຕາ ໂຫຕິ.

ປຸນ ຈປຣໍ...ເປ... ເອວມ຺ປິ, ຠິກ຺ຂເວ, ຠິກ຺ຂຸ ກາຍຄຕາສຕິໍ ຠາເວຕີຕິ ສຕິປຏ຺ຐາເນ ຈຸທ຺ທສວິຘເນ ກາຍານຸປສ຺ສນາ ກຖິຕາ.

໑໕໖. ອນ຺ໂຕຄຘາສ຺ສາຕິ ຕສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸໂນ ຠາວນາຍ ອພ຺ຠນ຺ຕຣຄຕາວ ໂຫນ຺ຕິ. ວິຊ຺ຊາຠາຄິຍາຕິ ເອຕ຺ຖ ສມ຺ປໂຍຄວເສນ ວິຊ຺ຊໍ ຠຊນ຺ຕີຕິ ວິຊ຺ຊາຠາຄິຍາ. ວິຊ຺ຊາຠາເຄ ວິຊ຺ຊາໂກຏ຺ຐາເສ ວຕ຺ຕນ຺ຕີຕິປິ ວິຊ຺ຊາຠາຄິຍາ. ຕຕ຺ຖ ວິປສ຺ສນາຎາຓໍ, ມໂນມຍິທ຺ຘິ, ຉ ອຠິຎ຺ຎາຕິ ອຏ຺ຐ ວິຊ຺ຊາ. ປຸຣິເມນ ອຕ຺ເຖນ ຕາຫິ ສມ຺ປຍຸຕ຺ຕຘມ຺ມາປິ ວິຊ຺ຊາຠາຄິຍາ. ປຉ຺ຈິເມນ ອຕ຺ເຖນ ຕາສຸ ຍາ ກາຈິ ເອກາ ວິຊ຺ຊາ ວິຊ຺ຊາ, ເສສາ ວິຊ຺ຊາຠາຄິຍາຕິ ເອວໍ ວິຊ຺ຊາປິ ວິຊ຺ຊາຍ ສມ຺ປຍຸຕ຺ຕາ ຘມ຺ມາປິ ວິຊ຺ຊາຠາຄິຍາຕ຺ເວວ ເວທິຕພ຺ພາ. ເຈຕສາ ຜຸໂຏຕິ ເອຕ຺ຖ ທຸວິຘໍ ຜຣຓໍ ອາໂປຜຣຓຎ຺ຈ,

ទិព្វចក្ខុផរណញ្ច, តត្ថ អាបោកសិណំ សមាបជ្ជិត្វា អាបេន ផរណំ អាបោផរណំ នាម។ ឯវំ ផុដេបិ មហាសមុទ្ទេ សព្វា សមុទ្ទង្គមា កុន្នទិយោ អន្តោគធាវ ហោន្តិ, អាលោកំ វឌ្ឍេត្វា ទិព្វចក្ខុនា សកលសមុទ្ទស្ស ទស្សនំ ទិព្វចក្ខុផរណំ នាម។ ឯវំ ផរណេបិ មហាសមុទ្ទេ សព្វា សមុទ្ទង្គមា កុន្នទិយោ អន្តោគធាវ ហោន្តិ។

ឱតារន្តិ វិវរំ ឆិទ្ទំ។ អារម្មណន្តិ កិលេសុប្បត្តិបច្ចយំ។ លភេថ ឱតារន្តិ លភេយ្យ បវេសនំ, វិនិវិជ្ឈិត្វា យាវ បរិយោសានា គច្ឆេយ្យាតិ អត្ថោ។ និក្ខេបនន្តិ និក្ខិបនដ្ឋានំ។

១៥៧។ ឯវំ អភាវិតកាយគតាសតិំ បុគ្គលំ អល្លមត្តិកបុញ្ជាទីហិ ឧបមេត្វា ឥទានិ ភាវិតកាយគតាសតិំ សារផលកាទីហិ ឧបមេតុំ សេយ្យថាបីតិអាទិមាហ។ តត្ថ អគ្គឡផលកន្តិ កវាដំ។

១៥៨។ កាកបេយ្យោតិ មុខវដ្ដិយំ និសីទិត្វា កាកេន គីវំ អនាមេត្វាវ បាតព្វោ។ អភិញ្ញាសច្ឆិករណីយស្សាតិ អភិញ្ញាយ សច្ឆិកាតព្វស្ស។ សក្ខិភព្វតំ បាបុណាតីតិ បច្ចក្ខភាវំ បាបុណាតិ។ សតិ សតិ អាយតនេតិ សតិ សតិ ការណេ។ កិំ បនេត្ថ ការណន្តិ? អភិញ្ញាវ ការណំ។ អាឡិពទ្ធាតិ មរិយាទពទ្ធា។

យានីកតាយាតិ យុត្តយានំ វិយ កតាយ។ វត្ថុកតាយាតិ បតិដ្ឋាកតាយ។ អនុដ្ឋិតាយាតិ អនុប្បវត្តិតាយ។ បរិចិតាយាតិ បរិចយកតាយ។ សុសមារទ្ធាយាតិ សុដ្ឋុ សមារទ្ធាយ សុប្បគ្គហិតាយ។ សេសំ សព្វត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

កាយគតាសតិសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ សង្ខារុបបត្តិសុត្តវណ្ណនា

១៦០។ ឯវំមេ សុតន្តិ សង្ខារុបបត្តិសុត្តំ។ តត្ថ សង្ខារុបបត្តិន្តិ សង្ខារានំយេវ ឧបបត្តិំ, ន សត្តស្ស, ន បោសស្ស, បុញ្ញាភិសង្ខារេន វា ភវូបគក្ខន្ធានំ ឧបបត្តិំ។

១៦១។ សទ្ធាយ សមន្នាគតោតិ សទ្ធាទយោ បញ្ច ធម្មា លោកិកា វដ្ដន្តិ។ ទហតីតិ ឋបេតិ។ អធិដ្ឋាតីតិ បតិដ្ឋាបេតិ។ សង្ខារា ច វិហារា ចាតិ សហ បត្ថនាយ សទ្ធាទយោ បញ្ច ធម្មា។ តត្រុបបត្តិយាតិ តស្មិំ ឋានេ និព្វត្តនត្ថាយ។ អយំ មគ្គោ អយំ បដិបទាតិ សហ បត្ថនាយ បញ្ច ធម្មាវ។ យស្ស ហិ បញ្ច ធម្មា អត្ថិ, ន បត្ថនា, តស្ស គតិ អនិពទ្ធា។ យស្ស បត្ថនា អត្ថិ, ន បញ្ច ធម្មា, តស្សាបិ អនិពទ្ធា។ យេសំ ឧភយំ

អត្ថិ, តេសំ គតិ និពទ្ធា។ យថា ហិ អាកាសេ ខិត្តទណ្ឌា អគ្គេន វា មជ្ឈេន វា មូលេន វា និបតិស្សន្តីតិ និយមោ នត្ថិ, ឯវំ សត្តានំ បដិសន្ធិគ្គហណំ អនិយតំ។ តស្មា កុសលំ កម្មំ កត្វា ឯកស្មិំ ឋានេ បត្ថនំ កាតុំ វដ្ដតិ។

១៩៦។ អាយត្តន្តិ អាយត្តំ។ យថា តំ បរិសុទ្ធចក្ខុស្ស បុរិសស្ស សព្ពសោ ច បាកដំ ហោតិ, ឯវំ តស្ស ព្រហ្មុនោ សទ្ធិំ តត្ថ និព្ពត្តសត្តេហិ សហស្សី លោកធាតុ។ ឯស នយោ សព្ពត្ថ។

១៩៧។ សុភោតិ សុន្ទរោ។ ជាតិមាតិ អាករសម្បន្នោ។ សុបរិកម្មកតោតិ ធោវនាទីហិ សុដ្ឋុ កតបរិកម្មោ។ បណ្ឌុកម្ពលេ និក្ខិត្តោតិ រត្តកម្ពលេ ឋបិតោ។

១៩៨។ សតសហស្សាតិ លោកធាតុសតសហស្សម្បិ អាលោកផរណព្រហ្មា។ និក្ខន្តិ និក្ខេន កតំ បិឡន្ធនំ, និក្ខំ នាម បញ្ចសុវណ្ណា, ឩនកនិក្ខេន កតំ បសាធនំ ហិ ឃដ្ដនមជ្ជនក្ខមំ ន ហោតិ, អតិរេកេន កតំ ឃដ្ដនមជ្ជនំ ខមតិ, វណ្ណវន្តំ បន ន ហោតិ, ផរុសធាតុកំ ខាយតិ។ និក្ខេន កតំ ឃដ្ដនមជ្ជនញ្ចេវ ខមតិ, វណ្ណវន្តញ្ច ហោតិ។ ជម្ពោនទន្តិ ជម្ពុនទីយំ និព្ពត្តំ។ មហាជម្ពុរុក្ខស្ស ហិ ឯកេកា សាខា បណ្ណាស បណ្ណាស យោជនានិ វឌ្ឍិតា, តាសុ មហន្តា នទិយោ សន្ទន្តិ, តាសំ នទីនំ ឧភយតីរេសុ ជម្ពុបក្កានំ បតិតដ្ឋានេ សុវណ្ណង្កុរា ឧដ្ឋហន្តិ, តេ នទីជលេន វុយ្ហមានា អនុបុព្ពេន មហាសមុទ្ទំ បវិសន្តិ។ តំ សន្ធាយ ជម្ពោនទន្តិ វុត្តំ។ ទក្ខកម្មារបុត្តឧក្កាមុខសុកុសលសម្បហដ្ឋន្តិ ទក្ខេន សុកុសលេន កម្មារបុត្តេន ឧក្កាមុខេ បចិត្វា សម្បហដ្ឋំ។ ឧក្កាមុខេតិ ឧទ្ធនេ។ សម្បហដ្ឋន្តិ ធោតឃដ្ដិតមជ្ជិតំ។ ចតោ្តបមេ (ម· និ· ១·៧៦-៧៩) ច ធាតុវិភង្គេ (ម· និ· ៣·៣៦៧-៣៩០) ច បិឡន្ធនោបមំ វុត្តំ។ អយម្បិ សុវណ្ណ កតភណ្ឌោបមំ វុត្តំ។

ឃំ បន សព្ពាការេសុ ផរិត្វា អធិមុច្ចិត្វាតិ វុត្តំ, តត្ថ បញ្ចវិធំ ផរណំ ចេតោផរណំ កសិណផរណំ ទិព្ពចក្ខុផរណំ អាលោកផរណំ សរីរផរណន្តិ។ តត្ថ ចេតោផរណំ នាម លោកធាតុសហស្សេ សត្តានំ ចិត្តជាននំ។ កសិណផរណំ នាម លោកធាតុសហស្សេ កសិណបត្ថរណំ។ ទិព្ពចក្ខុផរណំ នាម អាលោកំ វឌ្ឍេត្វា ទិព្ពេន ចក្ខុនា សហស្សលោកធាតុទស្សនំ។ អាលោកផរណម្បិ ឯតទេវ។ សរីរផរណំ នាម លោកធាតុសហស្សេ សរីរបភាយ ផរណំ។ សព្ពត្ថ ឥមានិ បញ្ច ផរណានិ អវិនាភាវេន គហេតព្ពានិ។

តិបិដកចូឡាភយត្ថេរោ បនាហ – “យសិទ្ធិបយោ កសិណផរណំ វិយ និក្ខេបយោ សរីរផរណំ វិយ ផរិស្សតី”តិ។ តស្ស ចាតំ វិយ អដ្ឋកថា នាម នត្ថីតិ បដិក្ខិត្វា សរីរផរណំ ន សព្ពកាលិកំ, ចត្តារិយេវ ផរណានិ អវិនាភាវេន គហេតព្ពានីតិ វុត្តំ។ អធិមុច្ចតីតិ បជំ ផរណបទស្ស ច ចេតេតិ, អថ វា ផរតីតិ បត្ថេតិ។ អធិមុច្ចតីតិ ជានាតិ។

១៩៩។ អាភាតិអាទីសុ អាភាទេវា នាម បិដិវេណ្ណា ទេវា នត្ថិ, តយោ បរិត្តាភាទេវា ទេវា អាភា នាម, បរិត្តសុភាទេវា ច សុភកិណ្ហាទេវា ច សុភា នាម។ វេហប្ផលាទីនិ វារា បាកដាយេវ។

ច្លេយ តាច បញ្ហា ឆេយ្យ ការេចត្វា កាយាចចេនេស្ស តិដ្ឋត្តត្យ៉ ព្រាហ្មលោកេ តិដ្ឋត្តុំ បភ អាវេចក្ខឃញ្ហា គធំ បរិបុណ្ណាតីតិ? ច្លេយ បញ្ហា ឆយ្យា សិល់, នេសា ច្លេយស្មិ៍ សិនេល បតិដ្ឋាឃ គសិណបរិកម្មំ គត្វា តា តា វេយាបត្តិឃេយា ការេចត្វា ទ្វបីព្រាហ្មលោកេ តិដ្ឋត្តតិ, អទ្វបញ្ញាតាតិ តិដ្ឋតេត្តត្វា អទ្វបីព្រាហ្មលោកេ, វេយាបត្តិបគដ្ឋាតំ ចិបយ្យត្តំ ចនេឆ្នត្វា អតាកាយិថល់ វេន្និគត្វា បញ្ហាស្ស ស្សុគ្គាចានេវេស្ស តិដ្ឋត្តតិ៍ ដួបនិយក្កុ ការេចត្វា អាវេចក្ខឃំ បរិបុណ្ណាតីតិ៍

បបញ្ហាស្វុតតិឃា យច្ឆ្យិយតិកាឃដ្ឋគឆាឃ

វេក្ខាទ្វបបត្តិស្វត្តចណ្ណុតា តិដ្ឋិតា៍

ក្វុតិឃចក្កុចណ្ណុតា តិដ្ឋិតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪃᪨ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪁᪨ ᨧᩪᩊᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪁᪇᪆᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩪᩊᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨾᩥᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩥᩅᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨹᩃᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨿᨳᩣᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨠᨳᩴ ᩈᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨳᩔ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – “ᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨷᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨠᨳᩴ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᨳᩮᨳᩣ’ᨲᩥ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ, ᩉᨶ᩠ᨴᩣᩉᩴ ᩍᨾᩴ ᨾᩮ ᨽᨣᩅᩣ ᨶᨣᩁᨠᩴ ᩏᨷᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ, ᨲᩴ ᩈᩣᩁᩮᨾᩥ, ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᩈᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᨾᩥᨴᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨷᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ᪨ ᨠᨧ᩠ᨧᩥᨾᩮᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩑᨠᨷᨴᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᨷᨴᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᩈᩮᩣ “ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨷᨴᩴ ᨵᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶ ᨷᨶ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨷᩥᨭᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨠᨳᩴ ᩈᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᨠᩮᩣᩉᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩣᨶᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨷᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨷᨧᩥᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᨧ᩠ᨧᩥᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨

ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩦᨲᩥ ᨷᨮᨾᨻᩮᩣᨵᩥᨿᩴ ᨶᨣᩁᨠᩴ ᩏᨷᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᩥᩉᩁᨱᨠᩣᩃᩮᨷᩥ᪨ ᩑᨲᩁᩉᩥᨷᩦᨲᩥ ᩍᨴᩣᨶᩥᨷᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨷᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨠᨳᩴ ᩈᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ, ᩑᨠᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᩮᩣᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ, ᩑᨠᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᩮᩣᨲᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᨳᩮᨲᩩᨾ᩠ᨷᩥ, (ᨠᨳᩮᨾᩥᩔ) ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨠᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᨲᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨣᩅᩔᩅᩊᩅᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨭ᩠ᨮᩁᩪᨷᨷᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩁᩪᨷᨧᩥᨲ᩠ᨲᩁᩪᨷᩅᩈᩮᨶ ᨠᨲᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩅᩮᩔᩅᨱᨾᨶ᩠ᨵᩣᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᨮᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶ ᨠᨲᨾ᩠ᨷᩥ, ᩁᨲᨶᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣᨶᩴ ᩅᩣᨲᨷᩣᨶᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᨶ᩠ᨵᨾᨬ᩠ᨧᨷᩦᨮᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᨾ᩠ᨷᩥ, ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨷᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨮᨷᩥᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨩᩣᨲᩁᩪᨷᩁᨩᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᨭ᩠ᨮᩁᩪᨷᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨠᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᨷᨬ᩠ᩉᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣ᪨ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ, ᨮᩥᨲᨭ᩠ᨮᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨩᩣᨲᩁᩪᨷᩁᨩᨲᩔ, ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩅᩣᩈᩴ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨽᩣᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘᨥᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩈᩩ ᩉᩥ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩᨷᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᨧᩮᩅ ᨣᩥᩃᩣᨶᨣᩥᩃᩣᨶᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨠᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᨧᩦᩅᩁᨠᨾ᩠ᨾᨷᩈᩩᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᩋᩈᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩍᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᨿ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᨽᩣᩅᩴ, ᩑᨠᩴ ᩋᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᩋᩈᩩᨬ᩠ᨬᨽᩣᩅᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩣᩅᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨣᩣᨾᩈᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩣᨾᩮᩣᨲᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᨣᩣᨾᩈᨬ᩠ᨬᩴ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ, ᩋᨿᩴ

ទុក្ខា, អយំ បដ្ឋទេតា, អយំ តិ៍លោកាសេយា ចតយល្អាតិ ឧចំ ឧត្តំ អនដ្ឋាខេយច បដិច្ច អនដ្ឋាយដ្ឋា យតសិ ពនេទាតិ៍ បល្លគ្គតីតិ ខ្លួតទតិ៍ អឆិយ្យច្ចតីតិ ឧចត្តិ អឆិយ្យច្ចតិ៍ ខេឃ អយ្យ ឥទឆាតិ ខេឃ ច បចត្តឥទឆា ចា កិលេយឥទឆា ចា កាយយដ្ឋា បដិច្ច កខេចឃ្យ, ខេត ផ្អូឆ អនដ្ឋាយដ្ឋាឃ ត យត្តិ៍ ទុតិឃបខេបិ ឧសេច តខេឃា៍ អត្ថិ ខេចចាឃត្តិ អយំ បត ឧត្តំ អនដ្ឋាយដ្ឋា បដិច្ចខ្លួបជ្ជុយាតា បចត្តឥទឆយត្តា អត្ថិ៍

ឃតោ្យសោ តត្ថ ត ខេហាតីតិ ឃំ យិការយាតុ្យបិយាខេឆ ហត្ថិអាឥខេឃា ចិឃ ផ្អូយិយ្យា អនដ្ឋាយដ្ឋាឃ កាយយដ្ឋាយត្យុយ្យយដ្ឋាចខេយត ខ្លួបជ្ជុយាតំ បចត្តឥទឆកិលេយឥទឆខាតំ, តំ ត ខេហាតិ៍ ឃំ បត តត្ថ អចសិដ្ឋត្តិ ឃំ យិការយាតុ្យបិយាខេឆ កិល្លូយឈ្លោ ចិឃ តត្ថ អនដ្ឋាយដ្ឋាឃ បចត្តឥទឆយត្តំ អចសិដ្ឋំ ខេហាតិ៍ តំ យត្តយិធំ អត្ថីតិ បខាតាតីតិ តំ ចិជ្ជុយាតខេយច “អត្ថិ ផ្អូឥ”ត្តិ បខាតាតិ, យុដ្ឋាតាចក្កត្តីតិ យុដ្ឋាតាតិដ្ឋាត្តិ៍

១លិ៍លិ៍អយតសិពទិត្ថាយត្យុយ្យយដ្ឋាត្តិ ផ្អូឆ កាយយដ្ឋា ត ពណ្យាតិ៍ ពយ្ហា? ឧចំ កិទយ្យ អខេហាសិ – “យត្យុយ្យយដ្ឋាឃ កាយយដ្ឋា តិចខេត្តត្ថា, អនដ្ឋាយដ្ឋាឃ យត្យុយ្យយដ្ឋា, បឆចឹយដ្ឋាឃ អនដ្ឋាយដ្ឋា, អាកាយាតច្ចាឃតតយដ្ឋាឃ បឆចឹយដ្ឋា...ខេប... ខេតចយដ្ឋាតាយដ្ឋាឃតតយដ្ឋាឃ អាកិច្ចដ្ឋាឃតតយដ្ឋា , ចិបយ្យតាឃ ខេតចយដ្ឋាតាយដ្ឋាឃតតយដ្ឋា, យខេក្កត ចិបយ្យតំ តិចខេត្តត្ថា អត្យុបុខេដ្ឋត អច្ចត្តយុដ្ឋាតំ តាយ ឥខេយ្យយ្យាយី”តិ៍ តយ្ហា ឧចំ ខេឥយតំ អាទកិ៍ តត្ថ បឆចឹយដ្ឋាត្តិ ពយ្ហា អនដ្ឋាយដ្ឋា បហាឃ បឆចឹយដ្ឋា យតសិ ពនេទាតិ? អនដ្ឋាយដ្ឋាឃ ចិខេយយាតឆិពយតខេតា៍ ឃឆា ហិ បុទិយយ្យ ទយលិឃំ ខេលត្តដ្ឋាតំ ជិហ្វា – “ផ្អូឆ ទុត្តា យាលិអាឥខេឃា យុដ្ឋ យប្បជ្ជិយ្យត្តិ, យហាលិកំ លកិយ្យាយី”តិ យត្តល្លត្យុបិ ខេលត្តដ្ឋាតំ ខ្លួខេលិខេពត្តយ្យ យាលិអាឥខេឃា ត យប្បជ្ជុខេត្តច, យខេច បត តំ ឥាតំ ចិហតតាឈ្យកពល្អាពំ ពត្វា ពសិត្វា ចបតិ, ឧចំ យខេត្ត យប្បជ្ជត្តិ, ឧចខេយច – “ផ្អូឆំ អនដ្ឋា, អយំ ទុក្ខា, អយំ បដ្ឋទេតា, អយំ តិ៍លោកាសេយា ចតយល្អា”តិ យខេចបិ យត្តល្លត្យុំ អនដ្ឋាយដ្ឋា យតសិ ពនេទាតិ, ខេតទ្សបចាទ៑ ត យយាឆិ បិបុណាតិ, បឆចឹយដ្ឋាឃ បតយ្យ ឥុចខេយចតំ ពយ្ហដ្ឋាតំ បឆចឹពសិណំ បទិពយុំ ពត្វា ឥយាតាតិ តិដ្ឋាខេត្តត្ថា ឥយាតបដ្ឋាតយ្បិ ចិបយ្យតំ ចខេឈ្លា យក្កា អទហត្តំ បិបុលិតុំ៍ តយ្ហា អនដ្ឋាយដ្ឋា បហាឃ បឆចឹយដ្ឋា យតសិ ពនេទាតិ៍ បដិច្ចាតិ បដិច្ច យម្ពុតំ៍

ផ្អូឥាតិ ឃយ្មិ បឆចឹពសិលោ ខេយា បឆចឹយដ្ឋា ខេហាតិ, តយ្យ ខ្លួបយុឥយ្យតត្ថំ ខេយឃ្យឆាបឹតិអាឌិយាហ៍ តត្ថ ខ្លួយកយ្យ ឧតត្តិ អាយកំ អខេដ្ឋាយំ បត ពុត្តំ ពល្អាបិ ខេហាត្តិ បហាទាបិ៍ ខេតយោ្យចយុំ បយាទិឃយាតំ តិដ្ឋាលិពំ ត ខេហាតិ, ខ្លួយកយ្យ លក្ខុលាយប្បត្តតាឃ ខេត ខេឥាយា តត្ថិ៍ តយ្ហា តយ្យ ចយុំ ពហិតំ៍ យក្កួខេតតាតិ ពិលយខេតត៍ យុចិហតត្តិ បយាខេទត្វា យុដ្ឋ ចិហតំ៍ ខ្លួតពាយតយក្កួចិហតតោ្យតិដ្ឋាលិពំ ត ខេហាតិ, យក្កួខេតត ចិហតំ ខេកទិតលំ ចិឃ តិដ្ឋាលិពំ ខេហាតិ៍ តយ្ហា ឧចយាហ៍ ខ្លួក្កួលចិក្កួលត្តិ ខ្លួច្ចតិចំ ឆលដ្ឋាតំ តិត្តដ្ឋាតំ៍ តឌិចិទ្យពត្តិ តឌិខេឃា ខេចច ទ្យពយដ្ឋាតច្ចា៍ បឆចឹយដ្ឋា បដិច្ច យតសិ ពនេទាតិ ឧពត្តត្តិ ពសិណបឆចិឃំខេឃច បដិច្ច យម្ពុតំ ឧត្តំ យដ្ឋា យតសិ ពនេទាតិ៍ ឥទឆយត្តាតិ ផ្អូខេតា បដ្ឋាឃ យដ្ឋាចាខេទុ បចត្តឥទឆចខេយត ឥទឆយត្តា ខេចឌិតដ្ឋា៍

១ប៉ុ១អតិយិត្តំ ខេចខេតាយយាឆិត្តិ ចិបយ្យតាចិត្តយយាឆិ៍ ខេយា ហិ តិច្ចតិយិត្តាឌិចិទហិខេតា អតិយិខេត្តាតិ ទុច្ចតិ៍ ផ្អូយខេយច កាឃត្តិ ចិបយ្យតាឃ

វត្តុំ វដ្ដតិ។ តត្ថ ឥមមេវាតិ ឥមំ ឯវ ចតុមហាភូតិកំ។ សឡាយតនិកន្តិ សឡាយតនបដិសំយុត្តំ។ ជីវិតបច្ចយាតិ យាវ ជីវិតិន្ទ្រិយំ បវត្តតិ, តាវ ជីវិតបច្ចយា បវត្តទរថមត្តា អត្ថីតិ វុត្តំ ហោតិ។

១៥២។ បុន អនិមិត្តន្តិ វិបស្សនាយ បដិវិបស្សនំ ទស្សេតុំ វុត្តំ។ កាមាសវំ បដិច្ចាតិ កាមាសវំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជនកទរថា ឥធ ន សន្តិ, អរិយមគ្គេ ចេវ អរិយផលេ ច នត្ថីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឥមមេវ កាយន្តិ ឥមំ ឧបាទិសេសទរថទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ ឥតិ មនុស្សសញ្ញាយ កាមសញ្ញា និវត្តត្តា...បេ... មហេក្ក វិបស្សនំ និវត្តត្តា អនុបុព្វេន អច្ចន្តសុញ្ញតា នាម ទស្សិតា ហោតិ។

១៥៣។ បរិសុទ្ធន្តិ និរុបក្កិលេសំ។ អនុត្តរន្តិ ឧត្តររហិតំ សព្វសេដ្ឋំ។ សុញ្ញតន្តិ សុញ្ញតផលសមាបត្តិំ។ តស្មាតិ យស្មា អតីតេបិ, ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធពុទ្ធសាវកសង្ខាតា សមណព្រាហ្មណា។ អនាគតេបិ, ឯតរហិបិ ពុទ្ធពុទ្ធសាវកសង្ខាតា សមណព្រាហ្មណា ឥមំយេវ បរិសុទ្ធំ បរមំ អនុត្តរំ សុញ្ញតំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិំសុ វិហរិស្សន្តិ វិហរន្តិ ច, តស្មា។ ឯវំ សព្វត្ថ ឧត្តមមេវាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

ចូឡសុញ្ញតសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ មហាសុញ្ញតសុត្តវណ្ណនា

១៥៤។ ឯវំ មេ សុតន្តិ មហាសុញ្ញតសុត្តំ។ តត្ថ កាឡខេមកស្សាតិ ឆវិវណ្ណេន កាឡោ, ខេមកោតិ បនស្ស នាមំ។ វិហារោតិ តស្មិំយេវ និគ្រោធារាមេ ឯកស្មិំ បទេសេ បាការេន បរិក្ខិបិត្វា ទ្វារកោដ្ឋកំ មាបេត្វា ហំសវដ្ដកាទិសេនាសនានិ ចេវ មណ្ឌលមាឡកោដ្ឋកសាលាទីនិ ច បតិដ្ឋបេត្វា កតោ វិហារោ។ សម្ពហុលានិ សេនាសនានីតិ មញ្ចា បីឋំ ភិសិពិម្ពោហនំ តដ្ដិកា ចម្មខណ្ឌោ តិណសន្ថារោ បណ្ណសន្ថារោ បលាលសន្ថារោតិអាទីនិ បញ្ញត្តានិ ហោន្តិ, មញ្ចេន មញ្ចំ...បេ... បលាលសន្ថារេន បលាលសន្ថារំ អាហច្ច ឋបិតានិ, គណភិក្ខូនំ វសនដ្ឋានសទិសំ អហោសិ។

សម្ពហុលានុ ខោតិ ភគវតោ ទេរឹឱបល្លង្កេយេវ សព្វកិលេសានំ សមុច្ឆិន្នត្តា និទ្ទោសា នាម នត្ថិ, វិតក្កបុព្វភាគា ពុទ្ធា, វិតក្កបុព្វភាគោ ធម្មំ ទេសេន្តោ និបាតមត្តោ។ បដិមត្តកំ គណ្ឌតោ អវិតក្កិតោ នាម ន ហោតិ។ ឥតោ កិរ បុព្វេ ភគវតោ ឯក ទ្វេ ភិក្ខូ ឧបដ្ឋានេ វសន្តា ន ទិដ្ឋបុព្វា។

អយស្ស ឧតនទោហាសិ – គណចារេសា នាមាយំ វដ្ដេ អាទីនវមយាទីនវា នត្ថិ តិទ្វិន្នំ ឥណាទកានិសា, និរយតិរច្ឆានយោនិបេត្តិវិសយាសុរកាយេសុបិ, មនុស្សលោក-ទេវលោកព្រហ្មលោកេសុបិ គណចារេសាវ អាទីនវា។

ធមេឃាឌតមហេស្សា ហិ តិរេយា ពិបុក្ខណ្ណកទិតា តាឡ្ឋ ចិយ សទេត្តហិ តិរត្តទោ, បញ្ចចិឆពត្តតកប្លការលាការលដ្ឋានេត សត្តាត៌ បយាលំ ចា បទិឆ្នេឆា ចា តត្តិ, ពឆា ចាសឹហិ ពឆ្លតាឌិធានេតសុ, ឰតិ កលក្វពាច បច្ចត្តិ៍ ពិរឆ្លាតេយាតិឃំ ឲកស្ថិ ចយ្ហិពេ ស្កបសិកាត៌ បយាលំ ចា បទិឆ្នេឆា ចា តត្តិ, ពឆា ឲពេកពលិលឹមុបិ កិបិល្លិកាឌិត៌៍ ពិរឆ្លាតេយាតិឃយ្យិ កលចារសាច៍ ប៉េពតកទាតិ ច កាចុពិកាតិ

អឌ្ឍឃោឌតិកាតិបិ បេពតកទិតាតិ ហោត្តិ៍ ឲចំ បេពត្តិចិសយេបិ កលចារសាច៍ អយុទកចត៌ ធមេឃាឌតមហស្សំ កណ្ហេ បក្ខិត្តុម្ភចិយា កណ្ហពិលំ ចិយ ហោតិ៍ ឰតិ អយុទការេយបិ កលចារសាច៍ យត្សូស្សលោកេ សាចត្តិឃំ សត្តបណ្ណាស ក្យូលសតសហស្សាតិ, ទាឌកេហ អនេត្តា ច ពហិ ច អដ្ឋារស យត្សូស្សកោដិយោ ចសិស្ស៍ ឲចំ អន្នេណ្ណាសុបិ ធាតេស្វតិ យត្សូស្សលោកេបិ កលចារសាច៍ ក្សូឡ្ឆចតា អាឌិ៍ កត្វា

ឆេចលោកព្រាហ្មលោកេសុបិ កលចារសាច៍ ឲពេកស្ស ហិ ឆេចបុត្តស្ស អឌ្ឍតិយា តាដកកោដិយោ ហោត្តិ, តចបិ កោដិយោ ហោត្តិ, ឲកដ្ឋានេត ធមសហស្សាបិ ព្រាហ្មានតា ចសត្តិ៍

ពេតា ចិរេត្តសិ – “យយា សតសហស្សកប្បាឆិកាតិ ចត្តាទិ អសង្ខ្យេយ្យាតិ កលចារសចិឌ្ឍសតត្តំ ធម បរិទយិយោ បុរិតា, ឰេយ ច កិក្ល ឰេតា បដ្ឋានេយច កល់ ពត្តិត្វា កលាកិរតា ឌាតា អតត្សូឆ្ឆចិក់ កទោត្តិ”តិ៍ សោ ឆយ្ហសំចេក់ ស្កប្បានេត្វា បុត ចិរេត្តសិ – “សេច ‘ឲកដ្ឋានេត ត្តឹហិ កិក្លហិ ត ចសិតព្ពា’ត្តិ សក្កា កចេយ្យ សិក្លាបត៌ បញ្ញាបេតុំ, សិក្លាបត៌ បញ្ញាបេយ្យំ, ត ពោ បតេតំ សក្កា៍ ហត្ថាហំ យហាស្វញ្ញាតាបដិបត្តិ តាយ ស្វត្តត្តិ ឆេសេយិ, ឃំ សិក្លាកាយាត៌ ក្យូលបុត្តាត៌ សិក្លាបឆបញ្ញាត្តិ ចិយ តកទ្ធានេទ តិក្លិត្តសព្ពកាយិកអាឌានេសា ចិយ ច កចិស្សតិ៍

ពេតា យឆា តាទេយកស្ថិ អាឌាទេស លត្តិឃាឌេយា អត្តនោ ចឌ្ឍ ឌិស្វា ពំ បហាយ អតចឌ្ឍា ហោត្តិ, ឲចេយចំ យឃិ បទិតិព្វាពេបិ បញ្ចចស្សសហស្សាតិ ឰយំ ស្វត្តំ អាចឌ្ឍិត្វា កល់ ចិតេនេត្វា ឲកឹកាចាកិរតា ក្យូលបុត្តា ចដ្ឋត្លស្ស អត្តំ កទិស្សត្តិ”តិ៍ កកចេតា ច

យតោទធំ បុទេត្តា ចិយ ឰយំ ស្វត្តំ អាចឌ្ឍិត្វា កល់ ចិតេនេត្វា ចដ្ឋត្លំ ពេបេត្វា បទិតិព្វាតា ក្យូលបុត្តា កលតបធំ ឌឹពិចត្តា៍ ចាលិកបិដ្ឋិចិហារេបិ ហិ អាកិឆយ្ហិកអកឃេត្តទោ តាយ ចស្សុបតាយិកសយេឃ សព្ហុលេហិ កិក្លហិ សឌ្ឍំ ឰយំ ស្វត្តំ សព្ឈាយិត្វា “សយ្ហាសព្វេឌ្ឍា ឲចំ កាទេតិ, យឃំ កឹ កទោយា”តិ អាហ៍ ពេ សព្វេបិ អនេត្តាចស្ស កល់ ចិតេនេត្វា ឲកឹកាចាកិរតា អទហត្តំ បិបុលិស្វ៍ កលនេកឌត៌ តាយ ឰឌំ ស្វត្តត្តិ៍

១៥៩៉ឈដ្ឋិយាតិ ឲចំតាយកស្ស សក្កស្ស៍ ចិហារេតិ អយយ្យិ ចិហារោ តិព្រោឆាទាយស្សេច ឲកេធេស កាឡ្យអលេយកស្ស ចិហារោ ចិយ កពេតាតិ ចេឌិតពេ្វា៍ ឌឹចទកយ្លត្តិ ឌិណ្ណយលិតាត៌ អក្កឡ្យអដ្ឋាត្សប្បាឌតឆោចតាឌឹហិ កពបទិកណ្ឌយ្យិ, ឌឹចទត្វាឃ ស្កប្បត្តចត្វាត៌ ចិចារលសិព្វតាឌឹហិ អកពំ សំចិឆាតយ្យិ ចដ្ឋតិ, ឰឆ បត អកពំ សំចិឆាត៌ អឆិបេ្បពំ៍ យត្សូស្សា ហិ អាតត្ថនេត្តទស្ស ឌឹចទសាដពេ អធំស្វ៍ ពស្វា ឆេទោ សព្ហុលេ កិក្ល កេហត្វា ពត្ត ឌឹចទកយ្លំ អកាសិ៍ ពេបិ កិក្ល បិពោពាច ស្វចិបិសកស្ស បញ្ញាឃតកាលពេតា បដ្ឋាឃ តិសិត្តា អបញ្ញាឃតកាលេ ស្កដ្ឋហត្តិ៍ ស្វចិកយ្ហ តិដ្ឋិពេយច សេតាសតាតិ សំចិឌហិស្សាយាតិ ត សំចិឌហិស្វ៍ ឌឹចទការសយេយា ទេតាតិ ឆេទោ កិទ ចិរេត្តសិ – “អឌ្ឍា ឲពេហិ កិក្លហិ ត បដិសាយិតាតិ សេតាសតាតិ, កកចតា ច ចិដ្ឋាតិ កចិស្សត្តិ៍ ឰតិ អតត្តយនោ សត្វា ស្វដ្ឋ តិក្កហេត្យការេយា, ឰេយសំ កិក្លត៌ ស្កបត្តយ្ហា កចិស្សាយឹ”តិ; ពស្វា ឲចយាហ៍ អឃំ បតេត្ត អឆិប្បាយោ – “ត, កនេត្ត, ឰេយ កិក្ល កយ្ហាទាយា ឲច, ឌឹចទកិច្ចចសេត បត ឲចំ ចសត្តិ”តិ៍

ត ទោ, អាគន្តាតិ, អាគន្ត, ពយ្ចសយទោយា ចា ទោហាត្យ អពយ្ចសយទោយា ចា, ឌិចទកាទសយទោយា ចា ទោហាត្យ អឌិចទកាទសយទោយា ចា, អឆ ទោ សក្តលិកាទាទោយា កិក្ល ត ទសាកតិទោយច៍ យា តុំ អតុបតុយ្ចុះាទត ្ពុបតុយ្កា អទោហាឞីតិ៍ តត្ថ សក្តលិកាតិ សកបទិសសទោយាឆាត៍ ពទោលាតិ តាតាឌតសទោយាឆាត៍ ព្ពតិ សក្តលិកាទាទោយា ចា ទោហាត្យ ពលាទាទោយា ចា, សក្ខាឆាបិ ពលាទាហុល្លាកិទទោតា ពលាតាគ្គតតាទគ្គ កិក្ល ត ទសាកតិ៍ បន្ធាកទោត្ត បត ឌិចាង្គាត៍ សយ្ចុឌ្ចុតា ស្ទុឆាតហត្តបិទោគា យ្ហុលកយ្ចុះាត៍ កទោហតា ឲកាទាយតយតុឃុទោត្តា កិក្ល ញុគ្គសាសទោត ទសាកតិ៍ ទោតក្លយុស្ទុលត្តិ កាយទោតា តិក្លត្តស្ស ស្ទុល៍ បចិទោចកស្ទុលយិ កាយបចិទោចកស្ទុលទោយច៍ ទាកាឌិត៍ បត ច្ទុបសយត្តាឃ សិចត្តតីតិ ្ពុបសយស្ទុល៍ យក្តសទ្ឋាឆត្តាឃ សិចត្តតីតិ សទ្ឋាឆិស្ទុល៍ តិកាយលិកីតិ កាយលិកី ព្ពន្ធិតលិកី៍ អកិន្ធលិកីតិ អក្ទុក្លលិកី៍ អកសិទលិកីតិ ចិបុលលិកី៍

សាយាឃិកត្តិ អបុ្យិតបុ្យិតសយទោឃ កិទោលទោសហិ ចិយុត្តា៍ កត្តត្តិ យតាបិ៍ ទោចទោតាចិយុត្តិត្តិ ទុ្ទបិទ្ទុបិចទោទចិត្តចិយុត្តិ៍ ចុត្តទោញ្ជាតំ – “ចត្តាទិ ច ឈសាតាតិ ចតទោស្សា ច អទ្ទុបសយាបត្តិទោយា, អយំ សាយាឃិទោកា ចិទោយាទោក្លា”តិ (បជិ៍ យ៍ ១៍១១១)៍ អសាយាឃិកត្តិ ត សយឃចទោសត កិទោលទោសហិ ចិយុត្តំ, អឆ ទោ អច្ចត្តចិយុត្តំ ទោលិក្យុត្តទំ ចុត្តំ៍ ចុត្តទោញ្ជាតំ – “ចត្តាទោទា ច អទិឃយក្ក ចត្តាទិ ច សាយញ្ញាបលិតិ, អយំ អសាយាឃិទោកា ចិទោយាទោក្លា”តិ៍ អក្យុប្បត្តិ កិទោលទោសហិ អទោកាទោបតញ្ញា៍

ឲត្តាចតា កិំ កចិតំ ទោហាតិ? សក្តលិកាទាទោយា កិក្ល ពលាតាគ្គតតាទគ្គ ទោតច ទោលិកិឃក្យុលំ, ត ច ទោលិក្យុត្តទក្យុលំ តិញ្ញាទោត្តតុំ សទោក្លាតិ, កលំ ចិទោតាទោគត្តា បត ឲកាកិទទោតា សទោក្លាតិ៍ តឆា ហិ ចិបស្សិ ទោឆាឞិសទោត្តា ចត្យុទាឞីតិឃា បញ្ញាឌិតសហទោស្សហិ បទិចុទោតា សត្ត ចស្សាតិ ចិចទទោត្តា សញ្ញាញ្ញាក្យុលំ តិញ្ញាទោត្តតុំ តាសក្ល, កលំ ចិទោតាទោគត្តា សត្តឌិចទោស ឲកិកាចាកិទទោតា ទោឆាឞិយល្ល អាទ្ទុឃ្យាសញ្ញាញ្ញាក្យុលំ តិញ្ញាទោត្តសិ៍ អយ្យាកំ ទោឆាឞិសទោត្តា បញ្ញាចក្កទោឃហិ សគ្គិ លញ្ញាស្សាតិ ចិចទទោត្តា សញ្ញាញ្ញាក្យុលំ តិញ្ញាទោត្តតុំ តាសក្ល, ទោតស្ទុ បក្កទោត្តស្ទុ ឲកិកាចាកិទទោតា ទោឆាឞិយល្ល អាទ្ទុឃ្យាសញ្ញាញ្ញាក្យុលំ តិញ្ញាទោត្តសិ៍

ឲចំ សក្តលិកាទាយស្ស ក្យុលាឆិកយាកាចំ គទោស្សតា ព្ពគាតិ ទោគាស្ទុប្បត្តិ គទោស្សទោត្តា តាឋំ អាគន្តាតិអាឌិយាហ៍ តត្ថ ទ្ទុបត្តិ សទិទំ៍ ឃត្ថ ទត្តស្សាតិ ឃស្មិំ ទ្ទុទោប ទាកចទោសត ទត្តស្ស៍ ត ្ពុប្យទោឌ្ឃុត្តិ ឃស្មិំ ទ្ទុទោប ទត្តស្ស ត ្ពុប្យទោឌ្ឃុំ, តំ ទ្ទុបំ ត សយតុបស្សាយិ, អឆ ទោ សាទិបុត្តទោយាក្កលាតាត៍ គសតលសាចកត្តុបកយតសក្លាទោតត អញ្ញាឆាកាទោចត សត្តាឃស្ស ចិឃ, ្ពុបិលិកហបតិទោតា អញ្ញាឆាកាទោចត តាឌបុត្តស្ស ចិឃ, បិឃឌាតិកស្ទុទោត្ត ទោសគ្គិអាឌិតំ ចិឃ ច ្ពុប្យឌ្ឌត្តិទោឃច៍

១បល៍អយំទោតា បតាគន្តាតិ ទោកា អតុសគ្គិ? សទោច ហិ ទោកាចិ ក្យុញ្ញគ្គិ តចបញ្ញាឌិទោតា ចទោគឃ្យ – “សយ្ចុសយ្ទុទោគ្គ ទោលត្តំ បចិង្គា កាចិទោយា ចិឃ អទោយ្យឃច ពលាទោតា តីហទតិ, ឲកិកាទោច តិទោឃាទោឌតិ, សយំ បត ទាឌទាឌយហាយត្តាឌិហិ បទិចុទោតា ចិហទតី”តិ, តស្ស ចទោតាកាស្ទុបទោច្ចគតុំ – “ចក្កចាញ្ជអបទិឃត្តាឃ បទិសាឃ យទោញ្ញ្យតិសិទោត្តាបិ តឆាកទោតា ឲកទោកាចា”តិ គទោស្សតុំ ព្ពយំ ទោគសត៍ អាទកិ៍ តត្ថ សញ្ញាតិយិត្តាតត្តិ ទ្ទុបិឌិត៍ សក្លតិយិត្តាត៍ អឌ្ឍត្តាត្តិ ចិសឃឌ្ឍត្តា៍ ស្ទុញ្ញាតត្តិ ស្ទុញ្ញាតផលសយាបត្តិ៍ តព្រ ទោចតិ ្ពុបទោយាកទោត្ត ក្ទុមំ, តំ ទោចតិ ចុត្តំ ទោហាតិ៍ បុត តព្រាតិ តស្មិំ បទិសយទោញ្ញ្យជិទោតា៍ ចិទោចកតិទោត្កាតិ តិញ្ញាតតិទោត្កា៍ ញ្ជត្តិក្ទុទោតតាតិ អាសចង្គាតឹឃឆទោយ្ចុហិ ចិកតទោត្តត

និស្សេន វិសំយុត្តេន។ ឧយ្យោជនិកបដិសំយុត្តន្តិ គច្ឆ ភុម្មេហិ ឯវំ ឧយ្យោជនិកេន វចនេន បដិសំយុត្តំ។

កាយ បន វេលាយ ភគវា ឯវំ ករោតិ? បច្ឆាភត្តកិច្ចវេលាយ, វា បុរិមយាមកិច្ចវេលាយ វា។ ភគវា ហិ បច្ឆាភត្តេ គន្ធកុដិយំ សីហសេយ្យំ កប្បេត្វា ឧដ្ឋាយ ផលសមាបត្តិំ អប្បេត្វា និសីទតិ។ តស្មិំ សមយេ ធម្មស្សវនត្ថាយ បរិសា សន្និបតតិ។ អថ ភគវា កាលំ វិទិត្វា គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា ពុទ្ធាសនវរគតោ ធម្មំ ទេសេត្វា កេសញ្ញុ ពេលបិកំ គណ្ហន្តា វិយ កាលំ អនតិក្កមិត្វា វិវេចកតិទេន្ត វិនេត្វា បរិសំ ឧយ្យោជេតិ ។ បុរិមយាមេបិ “អភិក្កន្តា ខោ វាសេដ្ឋា រត្តិ, យស្ស ទានិ កាលំ មញ្ញថា”តិ (ទី។ និ។ ១។១៨៨) ឯវំ ឧយ្យោជេតិ ។ ពុទ្ធានញ្ហិ ទោសិនបត្តិតោ បដ្ឋាយ ទេ្វ បច្ចុនិញ្ញាណានិបិ និញ្ញានសិន្ទានេន។ តស្មាតិហានត្ថាតិ យស្មា បុញ្ញាតាវិហារេន សន្តោ បណីតោ, តស្មា។

១៥៥។ អញ្ញាណេនវាតិ ពោធញ្ញាណេន។ អញ្ញាណំ បុញ្ញាតន្តិ ញាណ និយកញ្ញាណំ, អត្ថតោ បញ្ញាបុ លទេ្ធបុ និស្សិតន្តិ អត្ថោ។ សម្បជានោ ហោតីតិ កម្មដ្ឋានស្ស អសម្បជ្ជនការវជានេន សម្បជានោ។ ពហិទ្ធាតិ បរស្ស បញ្ញាបុ លទ្ធេបុ។ អញ្ញាណពហិទ្ធាតិ កាលេន អញ្ញាណំ កាលេន ពហិទ្ធា ។ អាសេនញ្ចន្តិ ឧភតោភាគវិមុត្តោ ភវិស្សាមាតិ អាសេនញ្ញំ អរូបសមាបត្តិំ មនសិ ករោតិ។

តស្មិំយេវ បុរិមស្មិំ និមិត្តេ បិណ្ឌបាតំ សន្ធាយ វុត្តំ។ អបគុណបិណ្ឌបាតេនោ បដ្ឋិតស្ស ហិ អញ្ញាណំ បុញ្ញាតំ មនសិករោតោ តត្ថ វិត្តំ ន បក្ខន្ទតិ។ តតោ “បរស្ស សន្តានេ នុ ខោ កថ”ន្តិ ពហិទ្ធា មនសិ ករោតិ, តត្ថាបិ ន បក្ខន្ទតិ។ តតោ – “កាលេន អត្តនោ សន្តានេ, កាលេន បរស្ស សន្តានេ នុ ខោ កថ”ន្តិ អញ្ញាណពហិទ្ធា មនសិ ករោតិ, តត្ថាបិ ន បក្ខន្ទតិ។ តតោ ឧភតោភាគវិមុត្តោ ហោតុកាមោ “អរូបសមាបត្តិយំ នុ ខោ កថ”ន្តិ អាសេនញ្ញំ មនសិ ករោតិ, តត្ថាបិ ន បក្ខន្ទតិ។ ឥទានិ – “ន មេ វិត្តំ បក្ខន្ទតីតិ វិស្សដ្ឋវីរិយេន ឧបដ្ឋានាកិតំ បច្ឆតោ ន វរិតព្ពំ, បិណ្ឌបាតេវ បន សាធុកំ បុនប្បុនំ មនសិកាតព្ពំ។ ឯវមស្ស ទុក្ខ លិង្គតោ ផរុសុបិ អវហន្តេ បុន និមិត្តំ ករោន្តា លិង្គត្តស្ស លិខេ្ខបុ ផរុសុ វិយ កម្មដ្ឋានេ មនសិការោ វហតី”តិ ឥមស្សត្ថំ តស្មិំយេវាតិអាទិមាហ។ ឥទានិស្ស ឯវំ បដិបន្នស្ស យំ យំ មនសិ ករោតិ, តត្ថ តត្ថ មនសិការោ សម្បជ្ជតីតិ ទស្សេន្តោ បក្ខន្ទតីតិ អាហ។

១៥៦។ ឥមិនា វិហារេនាតិ ឥមិនា សមថវិបស្សនាវិហារេន។ ឥតិហ តត្ថ សម្បជានោតិ ឥតិ វង្កមន្តោបិ តស្មិំ កម្មដ្ឋានេ សម្បជ្ជមានេ “សម្បជ្ជតិ មេ កម្មដ្ឋាន”ន្តិ ជានន្តេន សម្បជានោ ហោតិ។ សយតីតិ និបជ្ជតិ។ ឯត្ថ កស្មា កាលំ វង្កមិត្វា – “ឥទានិ ឯត្តកំ កាលំ វង្កមិតុំ សក្កុស្សាមី”តិ ញាត្វា ឥរិយាបថំ អហាបេត្វា ឋាតព្ពំ។ ឯស នយោ សព្ពវារេសុ ។ ន ករិស្សាមីតិ, ឥតិហ តត្ថាតិ ឯវំ ន ករិស្សាមីតិ ជានន្តេន តត្ថ សម្បជានការី ហោតិ។

បុន ទុតិយវារេ ឯវរូបិំ កថំ ករិស្សាមីតិ ជានន្តេន សម្បជានការី ហោតិ, ឥមស្ស កិច្ចតោ សមថវិបស្សនា តទុភាវ, តាសំ អនុក្កមត្ថំ –

“អាចារេយា កោធនោ កស្ស, បុក្កុសេលិ អថ កោឌតិ;

ក្តត្យ ញ្ញទិយាបទោ ចេច, សប្បារេយា សេចិតញ្ញកោ”តិ៍

សត្ត សប្បាយាតិ ញ្ញ្ញិតញ្ញាតិ៍ ទេតសំ ចស្សតត្ថមិចំ ចុត្តំ៍ ចិតក្កចារេសុ អចិតក្កតស្ស ច ចិតក្កតស្ស ច ជាតទេត សយ្យជាតតា ចេជិតញ្ញា៍

១៨០៍ ញ្ញតិ ចិតក្កបហារេត ឆេ្វ យគ្គេ កទេឆត្វា ញ្ញចាតិ តតិយយក្កស្ស ចិបស្សត់ អាចិក្លទេត្តា បញ្ហា ទេលា ញ្ញទេយ, អាតត្ថ, កាយក្យលាតិអាឌិយាហ៍ អាយតទេតិ ទេតសុទេយច កាយក្យទេលាសុ កិល្វិញ្ញិទេច កិទេលសុប្បត្តិការទេណ៍ សយុគាចារេទាតិ សយុគាចទេលទេតា អប្បហឹតកិទេលទេសា៍ ឲចំសត្តត្តិ ឲចំ ចិជ្ជយាតទេយច៍ សយ្យជាទេតាតិ កយ្យដ្ឋាតស្ស អសយ្យត្តិជាតទេត សយ្យជាទេតា៍ ក្យតិយចារេ ឲចំ សត្តទេយតត្តិ ឲចំ សទេត្ត ឲចំ៍ សយ្យជាទេតាតិ កយ្យដ្ឋាតសយ្យត្តិជាតទេត សយ្យជាទេតា៍ អយញ្ហិ“បហឹទេតា ត្យ ទេលា ទេយ បញ្ហាសុ កាយក្យទេលាសុ លត្ថទារេកា ទេតា”តិ បច្ចទេចក្ខយាទេតា អបហឹតកាចំ ញាត្វា ចិទិយំ បក្កទេហត្វា តំ អតាកាយិយទេក្កត សយ្យណ្ណទេដតិ, តទេតា យក្កាតត្តទិ ចលំ, ចលទេតា ចុដ្ឋាយ បច្ចទេចក្ខយាទេតា បហឹតកាចំ ជាតាតិ, តស្ស ជាតទេត “សយ្យជាទេតា ទេហាតី”តិ ចុត្តំ៍

១៨១៍ ញ្ញចាតិ អរហត្តយក្កស្ស ចិបស្សត់ អាចិក្លទេត្តា បញ្ហា ទេលា ញ្ញទេយ, អាតត្ថ, ក្កបិជាតក្កត្តាតិអាឌិយាហ៍ តត្ថ ទេសា បហឹយតីតិ ទ្ទទេប អត្ថិតិ យាទេតា អត្ថិតិ លទេត្ថា អត្ថិតិ អត្យសទេយា បហឹយតិ៍ តថា ទេចឥតាឌីសុ សយ្យជាតតា ចុត្តតាទេយតេច ទេចជិតញ្ញា៍

ញ្ញទេយ ទេលា ទេត, អាតត្ថ, ឆយ្វាតិ ទេហដ្ឋា កថិទេត សយចចិបស្សតាយក្កចលឆទេយ្វ សត្តាយាហ៍ ក្យសលិយតិកាតិ ក្យសលទេតា អាកតា៍ ក្យសលិហិ ក្យសលិបិ ទេហាត្តិ ក្យសលិយតិកាបិ, ទេសយ្យថិទំ, បឋយជ្ឈាតំ ក្យសលំ, ក្យតិយជ្ឈាតំ ក្យសលទេញ្ញច ក្យសលិយតិកញ្ហា…ទេប… អាកិញ្ចញ្ញាយតតំ ក្យសលំ, ទេតចសញ្ញាតាសញ្ញាយតតំ ក្យសលទេញ្ញច ក្យសលិយតិកញ្ហា, ទេតចសញ្ញាតាសញ្ញាយតតំ ក្យសលំ, ទេសាតាបត្តិយទេក្កា ក្យសទេលា ទេចច ក្យសលិយតិទេកា ច…ទេប… អតាកាយិយទេក្កា ក្យសទេលា, អរហត្តយទេក្កា ក្យសទេលា ទេចច ក្យសលិយតិទេកា ច៍ តថា បឋយជ្ឈាតំ ក្យសលំ, តំសយ្យយុត្តកា ឆយ្វា ក្យសលា ទេចច ក្យសលិយតិកា ច…ទេប… អរហត្តយទេក្កា ក្យសទេលា, តំសយ្យយុត្តកា ឆយ្វា ក្យសលា ទេចច ក្យសលិយតិកា ច៍

អទិយាតិ តិក្កិទេលសា ចិសុទ្ធា៍ ទេលិក្យត្តរាតិ ទេលិទេក ក្តត្តរា ចិសិដ្ឋា៍ អតចក្កត្តាបិបិយតាតិ បិបិយទេត្តត យាទេរត អទេតាក្កត្តា៍ ចិបស្សតាបិឌកា អដ្ឋ សយាបត្តិទេយា អទេប្បត្វា តិសិត្នស្ស ហិ កិក្លទេតា ចិត្តំ យាទេរា ត បស្សតិ, “ញ្ញចំ តាយ អារយ្យណំ តិស្សាយ សំចត្តតី”តិ ជាតិតំ្យ ត សទេក្កាតិ៍ តស្វា “អតចក្កត្តា”តិ ចុត្តំ៍

តំ កិំ យញ្ញាសីតិ ញ្ញចំ កស្វា អាហ? កទេលបិ ឲទេកា អាតិសំទេសា អត្ថិ, តំ ចទេស្សតំ្យ ញ្ញចយាហ៍ អត្យជាត្តិតត្តិ អត្យកដ្ឋិតំ្យ បទិចទិតំ្យ៍

ນ ເວາ, ອາຣກ຺ຂາຕິ ເອຕ຺ຖ ກິຎ຺ຈາປິ ຠຄວຕາ – “ສຸຕາວຸເຘາ, ຠິກ຺ຂເວ, ອຣິຍສາວເກາ ອກຸສລໍ ປຊຫຕິ, ກຸສລໍ ຠາເວຕິ, ສາວຊ຺ຊໍ ປຊຫຕິ, ອນວຊ຺ຊໍ ຠາເວຕິ, ສຸທ຺ຘໍ ອຕ຺ຕານໍ ປຣິຫຣຕີ”ຕິ (ອ. ນິ. ໗.໖໗) ພາຫຸສ຺ສຸເຕາ ປຎ຺ຎາວຸຘສມ຺ປຍຸເຕ຺ຕາ ເຍາເຘາ ວິຍ ກເຕາ. ຍສ຺ມາ ປນ ເສາ ສຸຕປຣິຍຕ຺ຕິໍ ອຸຄ຺ຄເຫ຺ຕວາປິ ຕທນຸຈ຺ຉວິກໍ ອນຸເລາມປຏິປທໍ ນ ປຏິປຊ຺ຊຕິ, ນ ຕສ຺ສ ຕໍ ອາວຸຘໍ ເຫາຕິ. ເຍາ ປຏິປຊ຺ຊຕິ, ຕເສ຺ສວ ເຫາຕິ. ຕສ຺ມາ ເອຕທຕ຺ຖໍ ອນຸຕ຺ຖິຕໍ ນາວຫຕີຕິ ທສ຺ເສ຺ນ຺ເຕາ ນ ເວາ, ອາຣກ຺ຂາຕິ ອາຫ.

ຎາຕີຕິ ຍທຕ຺ຖໍ ອນຸຕ຺ຖິຕພ຺ເພາ, ຕໍ ທສ຺ເສຕຸໍ ຍາ ຈ ເວາຕິອາທິມາຫ. ຎາຕິ ຎາຍສ຺ມິໍ ສຸເຕ຺ຕ ຕີສຸ ຖາເນສຸ ທສ ກຖາວຕ຺ຖູນິ ອາຄຕານິ. “ຎາຕິ ເອວຣູປໍ ກຖໍ ກເຖຍ຺ຍາມີ”ຕິ ສປ຺ປາຍາສປ຺ປາຍວເສນ ອາຄຕານິ, “ຍທິທໍ ສຸຕ຺ຕໍ ເຄຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ສຸຕປຣິຍຕ຺ຕິວເສນ ອາຄຕານິ, ຎາຍສ຺ມິໍ ຖາເນ ປຣິປູຣນວເສນ ອາຄຕານິ. ຕສ຺ມາ ຎາຍສ຺ມິໍ ສຸເຕ຺ຕ ທສ ກຖາວຕ຺ຖູນິ ກເຖຕພ຺ພານິ ຎາຍສ຺ມິໍ ຖາເນ ທສ຺ເສຕພ຺ພານີຕິ.

ຎາຕິ ຍສ຺ມາ ເອກຈ຺ຈສ຺ສ ເອກກສ຺ສ ວິຫຣເຕາປິ ອເຕ຺ຖາ ນ ສມ຺ປຊ຺ຊຕິ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ສນ຺ຘາຍ ເອກີຠາເວ ອາທີນວໍ ທສ຺ເສ຺ນ຺ເຕາ ເອວໍ ສເນ຺ຕ ເວາ, ອາຣກ຺ຂາຕິອາທິມາຫ. ຕຕ຺ຖ ເອວໍ ສເນ຺ຕຕິ ເອວໍ ເອກີຠາເວ ສເນ຺ຕ.

໑໕໗. ສຕ຺ຖາຕິ ພາຫິຣເກາ ຕິຕ຺ຖກຣສຕ຺ຖາ. ອນ຺ວາສຕ຺ຕີຕິ ອນຸອາສຕ຺ຕີ ອຸປສງ຺ກມຕິ. ຍຸຕ຺ຕໍ ກາຍພີຕິ ຍຸຕ຺ຕກາລຎ຺ຎູເຍວ, ປເທ຺ຕາຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ. ອາຈຣິຍູປທ຺ທເວນາຕິ ອພ຺ຠນ຺ຕເຣ ອຸປ຺ປເນ຺ນນ ກິເລສູປທ຺ທເວນ ອາຈຣິຍສ຺ສູປທ຺ທເວາ. ເສສູປທ຺ທເວສຸປິ ເອເສວ ນເຍາ. ອວຘິໍສຸ ນຕ຺ຖິ ຍາເຣຍຸໍ ນໍ. ເອເຕນ ຫິ ກາລເຍຣໍ ກາຕໍ.

ຈິນິປິຬາຍາຕິ ສຸຈິ ນິປາຕນາຍ. ກສ຺ມາ ປນ ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣູປທ຺ທເວາ – “ທຸກ຺ຂວິປາກຕເຣາ ຈ ກຏຸກວິປາກຕເຣາ ຈ ຈິນິປິຬາຍ ຈ ສໍວຕ຺ຕຕີ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕາຕິ. ພາຫິຣປພ຺ພຊ຺ຊາ ຫິ ອປ຺ປລາຠາ, ຕຕ຺ຖ ຍເຫ຺ຕາ ນິພ຺ພເຕ຺ຕຕພ຺ພຸເຣາ ນຕ຺ຖິ, ອຏ຺ຘສຍາປຕ຺ຕິປຎ຺ຎາກິຍ຺ຍາຍຕ຺ຕກເຍວ ເຫາຕິ. ຎາຕິ ຍຘາ ຄເຣ ກປິຕ຺ຖເຕາ ປຕິຕສ຺ສ ຍຫຕ຺ຕໍ ທຸກ຺ຂໍ ນ ເຫາຕິ, ສຣີຣສ຺ສ ປໍສຸຍກ຺ຂຍຕ຺ຕເຍວ ເຫາຕິ, ເອວໍ ພາຫິຣສເຍ ເລາກິຍຄຸຓຍຕ຺ຕເຕາວ ປຣິຫາຍຕິ, ເຕນ ປຸຣິມໍ ອຸປທ຺ທວທ຺ວຍໍ ນ ເອວໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ສາສເນ ປນ ປພ຺ພຊ຺ຊາ ຍຫາລິກາ, ຕຕ຺ຖ ຈຕ຺ຕາເຣາ ຍຄ຺ຄາ ຈຕ຺ຕາຣິ ຜລານິ ນິພ຺ພານນ຺ຕິ ຍຫນ຺ຕາ ອຘິຄນ຺ຕພ຺ພຄຸຓາ. ຎາຕິ ຍຘາ ອຸຈ຺ເຈາ ສຸຊາເຕາ ຕຕ຺ຖິຍກຸຍາເຣາ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ຘວຣເຕາ ຕເຕາ ອນຸສຍ຺ຍາເຣ຺ນ຺ເຕາ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ເຘາ ປຕິເຕາ ຍຫາທຸກ຺ຂໍ ນິຄຈ຺ຉຕິ, ເອວໍ ສາສນເຕາ ປຣິຫາຍຍາເນາ ນວຫິ ເລາກຸຕ຺ຕຣຄຸເຓຫິ ປຣິຫາຍຕິ. ເຕນາຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣູປທ຺ທເວາ ເອວໍ ວຸເຕ຺ຕາ.

໑໕໙. ຕສ຺ມາຕິ ຍສ຺ມາ ເສສູປທ຺ທເວຫິ ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣູປທ຺ທເວາ ທຸກ຺ຂວິປາກຕເຣາ, ຍສ຺ມາ ຈ ສປຕ຺ຕປຏິປຕ຺ຕິ ຊິຄຸຈ຺ຉເນ຺ຕາ ຊີວິຕໍ ອຫິຕາຍ ທຸກ຺ຂາຍ ສໍວຕ຺ຕຕິ, ຍິຕ຺ຕປຏິປຕ຺ຕິ ຫິຕາຍ, ຕສ຺ມາ. ເອວໍ ອຸປຣິເຍຕປິ ເຫຏ຺ຖິເຍຕປິ ອເຕ຺ຖນ ເຍາເຊຕພ຺ພໍ. ຍິຕ຺ຕວຕາຍາຕິ ຍິຕ຺ຕປຏິປຕ຺ຕິຍາ. ສປຕ຺ຕວຕາຍາຕິ ເວຣປຏິປຕ຺ຕິຍາ.

ເວາກ຺ກມ຺ມຈ ສຕ຺ຖຸສາສນາຕິ ທຸກ຺ກຏທຸກ຺ຂານິຕຍຕ຺ຕມ຺ປິ ຫິ ສຕິໍ ຈິຕິກ຺ກຸຍເນ຺ຕາ ເວາກ຺ກມ຺ມ ວຕ຺ຕຕິ ນາມ. ຕເທວ ອຈິຕິກ຺ກຸຍເນ຺ຕາ ນ ເວາກ຺ກມ຺ມ ວຕ຺ຕຕິ ນາມ.

ន វោ អហំ, អានន្ទ, តថា បរក្កមិស្សាមីតិ អហំ តុម្ហេសុ តថា ន បដិបជ្ជិស្សាមិ។ អាមកេតិ អបក្កេ។ អាមកមត្តេតិ អាមកេ នាតិសុក្ខេ ភាជនេ។ កុម្ភការោ ហិ អាមកំ នាតិសុក្ខំ អបក្កំ ឧភោហិ ហត្ថេហិ សណិកំ គណ្ហាតិ "មា ភិជ្ជតូ"តិ។ ឥតិ យថា កុម្ភការោ តត្ថ បដិបជ្ជតិ, នាហំ តុម្ហេសុ តថា បដិបជ្ជិស្សាមិ។ និគ្គយ្ហនិគ្គយ្ហាតិ សកិំ ឱវទិត្វា តុណ្ហីក ភវិស្សាមិ, និគ្គហេត្វា និគ្គហេត្វា បុនប្បុនំ ឱវទិស្សាមិ អនុសាសិស្សាមិ។ បវយ្ហបវយ្ហាតិ ទោសេ បវាហេត្វា បវាហេត្វា។ យថា បក្កភាជនេសុ កុម្ភការោ ភិន្នឆិន្នខណ្ឌានិ បវាហេត្វា បវាហេត្វា ឯកតោ កត្វា សុបក្កានេវ អាកោដេត្វា អាកោដេត្វា គណ្ហាតិ, ឯវមេវ អហម្បិ បវាហេត្វា បវាហេត្វា បុនប្បុនំ ឱវទិស្សាមិ អនុសាសិស្សាមិ។ យោ សារោ សោ ឋស្សតីតិ ឯវំ វោ យោ មគ្គផលសារោ, សោ ឋស្សតិ។ អបិច លោកិយគុណាបិ ឥធ សារោត្វេវ អធិប្បេតា។ សេសំ សព្វត្ថ ឧត្តានត្ថមេវាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

មហាសុញ្ញតសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. អច្ឆរិយអព្ភុតសុត្តវណ្ណនា

១៩៧. ឯវំ មេ សុតន្តិ អច្ឆរិយអព្ភុតសុត្តំ។ តត្ថ យត្រ ហិ នាមាតិ អច្ឆរិយត្ថេ និបាតោ។ យោ នាម តថាគតោតិ អត្ថោ។ ឆិន្នបបញ្ចេតិ ឯត្ថ បបញ្ចា នាម តណ្ហា មានោ ទិដ្ឋីតិ ឥមេ តយោ កិលេសា។ ឆិន្នវដុមេតិ ឯត្ថ វដុមន្តិ កុសលាកុសលកម្មវដ្ដំ វុច្ចតិ។ បរិយាទិន្នវដ្ដេតិ តស្សេវ វេវចនំ។ សព្វទុក្ខវីតិវត្តេតិ សព្វំ វិបាកវដ្ដសង្ខាតំ ទុក្ខំ វីតិវត្តេ។ អនុស្សរិស្សតីតិ ឥទំ យត្រាតិ និបាតវសេន អនាគតវចនំ, អត្ថោ បនេត្ថ អតីតវសេន វេទិតព្វោ។ ភគវា ហិ តេ ពុទ្ធេ អនុស្សរិ, ន ឥទានិ អនុស្សរិស្សតិ។ ឯវំជច្ចាតិ វិបស្សីអាទយោ ខត្តិយជច្ចា, កកុសន្ធាទយោ ព្រាហ្មណជច្ចាតិ។ ឯវំគោត្តាតិ វិបស្សីអាទយោ កោណ្ឌញ្ញគោត្តា, កកុសន្ធាទយោ កស្សបគោត្តាតិ។ ឯវំសីលាតិ លោកិយលោកុត្តរសីលេន ឯវំសីលា។ ឯវំធម្មាតិ ឯត្ថ សមាធិបក្ខា ធម្មា អធិប្បេតា។ លោកិយលោកុត្តរេន សមាធិនា ឯវំសមាធិនោតិ អត្ថោ។ ឯវំបញ្ញាតិ លោកិយលោកុត្តរបញ្ញាយ ឯវំបញ្ញា។ ឯវំវិហារីតិ ឯត្ថ បន ហេដ្ឋា សមាធិបក្ខានំ ធម្មានំ គហិតត្តា វិហារោ គហិតោវ, បុន កស្មា គហិតមេវ គណ្ហាតីតិ ចេ, ន ឥទំ គហិតមេវ។ ឥទញ្ហិ និរោធសមាបត្តិទីបនត្ថំ, តស្មា ឯវំនិរោធសមាបត្តិវិហារីតិ អយមេត្ថ អត្ថោ។

ឯវំវិមុត្តាតិ ឯត្ថ វិក្ខម្ភនវិមុត្តិ តទង្គវិមុត្តិ សមុច្ឆេទវិមុត្តិ បដិប្បស្សទ្ធិវិមុត្តិ និស្សរណវិមុត្តីតិ បញ្ចវិធា វិមុត្តិយោ។ តត្ថ អដ្ឋ សមាបត្តិយោ សយំ វិក្ខម្ភិតេហិ នីវរណាទីហិ វិមុត្តត្តា វិក្ខម្ភនវិមុត្តីតិ សង្ខំ គច្ឆន្តិ។ អនិច្ចានុបស្សនាទិកា សត្ត អនុបស្សនា សយំ តស្ស តស្ស បច្ចនីកង្គស្ស វសេន បរិច្ចត្តាហិ និច្ចសញ្ញាទីហិ វិមុត្តត្តា តទង្គវិមុត្តីតិ សង្ខំ គច្ឆន្តិ។ ចត្តារោ អរិយមគ្គា សយំ សមុច្ឆិន្នេហិ កិលេសេហិ វិមុត្តត្តា សមុច្ឆេទវិមុត្តីតិ សង្ខំ គច្ឆន្តិ។ ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ មគ្គានុភាវេន កិលេសានំ បដិប្បស្សទ្ធន្តេ ឧប្បន្នត្តា បដិប្បស្សទ្ធិវិមុត្តីតិ

សព្វំ គណ្ហន្តិ. និព្វានំ សព្វកិលេសេហិ និស្សដត្តា អបគតត្តា ទូរេ ឋិតត្តា និស្សរណវិមុត្តីតិ សព្វំ គតំ. ឋិតិ ឋិយាវំ បញ្ចន្នំ វិមុត្តីនំ វសេន ឯវំ វិមុត្តាតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ.

១៩៩. តស្មាតិហាតិ យស្មា ត្វំ “តថាគតា អច្ឆរិយា”តិ វទសិ, តស្មា តំ ភិយ្យោសោ មត្តាយ បដិភាតុ តថាគតស្ស អច្ឆរិយា អព្ភុតធម្មាតិ. សតោ សម្បជានោតិ ឯត្ថ ទ្វេ សម្បជញ្ញានិ មនុស្សលោកេ ទេវលោកេ ច. តត្ថ វេស្សន្តរជាតកេ ព្រាហ្មណស្ស ទ្វេ បុត្តេ ទត្វា បុនទិវសេ សក្កស្ស ទេវិំ ទត្វា សក្កេន បសីទិត្វា ទិន្នេ អដ្ឋ វរេ គណ្ហន្តោ –

“ឥតោ វិមុច្ចមានាហំ, សគ្គគាមី វិសេសគូ;

អនិវត្តិ តតោ អស្សំ, អដ្ឋមេតំ វរំ វរេ”តិ. (ជា. ២.២២.២២០០) –

ឯវំ តុសិតភវនេ មេ បដិសន្ធិ ហោតូតិ វរំ អគ្គហេសិ, តតោ បដ្ឋាយ តុសិតភវនេ ឧប្បជ្ជិស្សាមីតិ ជានាតិ, ឥទំ មនុស្សលោកេ សម្បជញ្ញំ. វេស្សន្តរត្តភាវតោ បន ចុតោ បុន តុសិតភវនេ និព្វត្តិត្វា និព្វត្តោស្មីតិ អញ្ញាសិ, ឥទំ ទេវលោកេ សម្បជញ្ញំ.

កិំ បន សេសទេវតា ន ជានន្តីតិ? នោ ន ជានន្តិ. តា បន ឧយ្យានវិមានកប្បរុក្ខេ ឱលោកេត្វា ទេវនាដកេហិ តូរិយសទ្ទេន បពោធិតា “យាទិសោ អយំ ទេវលោកោ, តុម្ហេ ឥធ និព្វត្តា”តិ សារិតា ជានន្តិ. ពោធិសត្តោ បឋមជវនវារេ ន ជានាតិ, ទុតិយជវនតោ បដ្ឋាយ ជានាតិ. ពុទ្ធស្ស អញ្ញេហិ អសាធារណញាណំ ហោតិ.

អដ្ឋាសីតិ ឯត្ថ កិញ្ចាបិ អញ្ញេបិ ទេវា តត្ថ ឋិតា ឋិតមត្តំ ជានន្តិ, តេ បន ឆសុ ទ្វារេសុ ពលវតា ទិព្វារម្មណេន អភិភុយ្យមានា សតិំ វិស្សជ្ជេត្វា អត្តនោ ភុត្តបីតភាវម្បិ អជានន្តា អាហារូបច្ឆេទេន កាលំ ករោន្តិ. ពោធិសត្តស្ស កិំ តថារូបំ អារម្មណំ នត្ថីតិ? នោ នត្ថិ. សោ ហិ សេសទេវេ ទសហិ ឋានេហិ អធិគណ្ហាតិ, អារម្មណំ បន អត្តានំ មទ្ទិតុំ ន ទេតិ, តំ អារម្មណំ អភិភវិត្វា តិដ្ឋតិ. តេន វុត្តំ – “សតោ សម្បជានោ, អានន្ទ, ពោធិសត្តោ តុសិតេ កាយេ អដ្ឋាសី”តិ.

២០០. យាវតាយុកន្តិ សេសត្តភាវេសុ កិំ យាវតាយុកំ ន តិដ្ឋតីតិ? អាម ន តិដ្ឋតិ. អញ្ញទា ហិ ទីឃាយុកទេវលោកេ និព្វត្តោ តត្ថ បារមិយោ ន សក្កា បូរេតុន្តិ អធិមុត្តិកាលកិរិយំ កត្វា មនុស្សលោកេ និព្វត្តតិ. អយំ កាលង្កិរិយា អញ្ញេសំ ន ហោតិ. តទា បន អភិន្នទានំ នាម នត្ថិ, អបរិបុណ្ណសីលំ នាម នត្ថិ, សព្វបារមីនំ បូរិតត្តា យាវតាយុកំ អដ្ឋាសិ.

សតោ សម្បជានោ តុសិតា កាយា ចវិត្វា មាតុកុច្ឆិំ ឱក្កមតីតិ ឯត្ថ តាវ សព្វបារមិយោ បូរេត្វា តទា ពោធិសត្តោ យាវតាយុកំ អដ្ឋាសិ. ទេវតានំ បន – “មនុស្សគណនាវសេន ឥទានិ សត្តហិ ទិវសេហិ ចុតិ ភវិស្សតី”តិ បញ្ច បុព្វនិមិត្តានិ ឧប្បជ្ជន្តិ – មាលា

មិលាយន្តិ, វត្ថានិ កិលិស្សន្តិ, កច្ឆេហិ សេទា មុច្ចន្តិ, កាយេ ទុព្វណ្ណិយំ ឱក្កមតិ, ទេវោ ទេវាសនេ ន សណ្ឋាតិ។

តត្ថ មាលាតិ បដិសន្ធិគ្គហណទិវសេ បិឡន្ធមាលា។ តា កិរ សដ្ឋិវស្សសតសហស្សាធិកា សត្តបណ្ណាស-វស្សកោដិយោ អមិលាយិត្វា តទា មិលាយន្តិ។ វត្ថេសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឯត្តកំ បន កាលំ ទេវានំ នេវ សីតំ ន ឧណ្ហំ ហោតិ, តស្មិំ កាលេ សរីរតោ ពិន្ទុពិន្ទុវសេន សេទា មុច្ចន្តិ។ ឯត្តកញ្ច កាលំ តេសំ សរីរេ ខណ្ឌិច្ចបាលិច្ចាទិវសេន វិវណ្ណតា ន បញ្ញាយតិ, ទេវធីតា សោឡសវស្សុទ្ទេសិកា វិយ, ទេវបុត្តា វីសតិវស្សុទ្ទេសិកា វិយ ខាយន្តិ។ មរណកាលេ បន នេសំ កិលន្តរូបោ អត្តភាវោ ហោតិ។ ឯត្តកញ្ច នេសំ កាលំ ទេវលោកេ ឧក្កណ្ឋិតា នាម នត្ថិ, មរណកាលេ បន និស្សសន្តិ វិជម្ភន្តិ, សកេ អាសនេ នាភិរមន្តិ។

មាលាទីនិ បន បុព្វនិមិត្តានិ, យថា លោកេ មហាបុញ្ញានំ រាជរាជមហាមត្តាទីនំយេវ ឧក្កាបាតភូមិចាលចន្ទគ្គាហាទីនិ និមិត្តានិ បញ្ញាយន្តិ, ន សព្វេសំ, ឯវមេវ មហេសក្ខានំ ទេវតានំយេវ បញ្ញាយន្តិ, ន សព្វេសំ។ យថា ច មនុស្សេសុ បុព្វនិមិត្តានិ នក្ខត្តបាឋកាទយោច ជានន្តិ, ន សព្វេ, ឯវមេវ តានិបិ សព្វេ ទេវា ន ជានន្តិ, បណ្ឌិតា ឯវ បន ជានន្តិ។ តត្ថ យេ ច មន្ទេន កុសលកម្មេន និព្វត្តា ទេវបុត្តា, តេ តេសុ ឧប្បន្នេសុ – “ឥទានិ កោ ជានាតិ, កុហិំ និព្វត្តិស្សាមា”តិ ភាយន្តិ។ យេ មហាបុញ្ញា, តេ – “អម្ហេហិ ទិន្នំ ទានំ រក្ខិតំ សីលំ ភាវិតំ ភាវនំ អាគម្ម ឧបរិទេវលោកេសុ សម្បត្តិំ អនុភវិស្សាមា”តិ ន ភាយន្តិ។ ពោធិសត្តោបិ តានិ បុព្វនិមិត្តានិ ទិស្វា “អនន្តរេ អត្តភាវេ ពុទ្ធោ ភវិស្សាមី”តិ ន ភាយិ។ អថស្ស តេសុ និមិត្តេសុ បាតុភូតេសុ ទសសហស្សចក្កវាឡទេវតា សន្និបតិត្វា – “មារិស តុម្ហេហិ ទស បារមិយោ បូរេន្តេហិ ន សក្កសម្បត្តិំ ន មារព្រហ្មចក្កវត្តិសម្បត្តិំ បត្ថេន្តេហិ បូរិតា, លោកនិត្ថរណត្ថាយ បន ពុទ្ធត្តំ បត្ថយមានេហិ បូរិតា។ សោ ទានិ តេ កាលោ មារិស ពុទ្ធត្តាយ, សមយោ មារិស ពុទ្ធត្តាយា”តិ យាចន្តិ។

អថ មហាសត្តោ ទេវតានំ បដិញ្ញំ អទត្វាវ កាលទីបទេសកុលជនេត្តិអាយុបរិច្ឆេទវសេន បញ្ចមហាវិលោកនំ នាម វិលោកេសិ។ តត្ថ “កាលោ នុ ខោ, ន កាលោ”តិ បឋមំ កាលំ វិលោកេសិ។ តត្ថ វស្សសតសហស្សតោ ឧទ្ធំ វឌ្ឍិតអាយុកាលោ កាលោ នាម ន ហោតិ។ កស្មា? តទា ហិ សត្តានំ ជាតិជរាមរណានិ ន បញ្ញាយន្តិ, ពុទ្ធានញ្ច ធម្មទេសនា នាម តិលក្ខណមុត្តា នត្ថិ, តេសំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តាតិ កថេន្តានំ “កិំ នាមេតំ កថេន្តី”តិ នេវ សោតុំ ន សទ្ទហិតុំ មញ្ញន្តិ, តតោ អភិសមយោ ន ហោតិ, តស្មិំ អសតិ អនិយ្យានិកំ សាសនំ ហោតិ។ តស្មា សោ អកាលោ។ វស្សសតតោ ឩនអាយុកាលោបិ កាលោ នាម ន ហោតិ។ កស្មា? តទា ហិ សត្តា ឧស្សន្នកិលេសា ហោន្តិ, ឧស្សន្នកិលេសានញ្ច ទិន្នោវាទោ ឱវាទដ្ឋានេ ន តិដ្ឋតិ, ឧទកេ ទណ្ឌរាជិ វិយ ខិប្បំ វិគច្ឆតិ។ តស្មា សោបិ អកាលោ។ វស្សសតសហស្សតោ បន បដ្ឋាយ ហេដ្ឋា វស្សសតតោ បដ្ឋាយ ឧទ្ធំ អាយុកាលោ កាលោ នាម។ តទា ច វស្សសតកាលោ ហោតិ។ អថ មហាសត្តោ “និព្វត្តិតព្ពកាលោ”តិ កាលំ បស្សិ។

តតោ ទីបំ វិលោកេន្តោ សបរិវារេ ចត្តារោ ទីបេ វិលោកេត្វា – “តីសុ ទីបេសុ ពុទ្ធា ន និព្វត្តន្តិ, ជម្ពុទីបេយេវ និព្វត្តន្តី”តិ ទីបំ បស្សិ។

តតោ – “ជម្ពុទីបោ នាម មហា, ទសយោជនសហស្សបរិមាណោ, កតរស្មិំ នុ ខោ បទេសេ ពុទ្ធា និព្វត្តន្តី”តិ ទេសំ វិលោកេន្តោ មជ្ឈិមទេសំ បស្សិ។ មជ្ឈិមទេសោ នាម “បុរត្ថិមាយ ទិសាយ គជង្គលំ នាម និគមោ”តិអាទិនា នយេន វិនយេ (មហាវ។ ២៥៩) វុត្តោវ។ សោ បន អាយាមតោ តីណិ យោជនសតានិ, វិត្ថារតោ អឌ្ឍតិយានិ, បរិក្ខេបតោ នវយោជនសតានីតិ។ ឯតស្មិញ្ហិ បទេសេ ចត្តារិ អដ្ឋ សោឡស វា អសង្ខេយ្យានិ, កប្បសតសហស្សញ្ច បារមិយោ បូរេត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ។ ទ្វេ អសង្ខេយ្យានិ, កប្បសតសហស្សញ្ច បារមិយោ បូរេត្វា បច្ចេកពុទ្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ, ឯកំ អសង្ខេយ្យំ, កប្បសតសហស្សញ្ច បារមិយោ បូរេត្វា សារិបុត្តមោគ្គល្លានាទយោ មហាសាវកា ឧប្បជ្ជន្តិ, ចតុន្នំ មហាទីបានំ ទ្វិសហស្សានំ បរិត្តទីបានញ្ច ឥស្សរិយាធិបច្ចការកា ចក្កវត្តិរាជានោ ឧប្បជ្ជន្តិ, អញ្ញេ ច មហេសក្ខា ខត្តិយព្រាហ្មណគហបតិមហាសាលា ឧប្បជ្ជន្តិ។ ឥទញ្ចេត្ថ កបិលវត្ថុ នាម នគរំ, តត្ថ មយា និព្វត្តិតព្ពន្តិ និដ្ឋំ អគមាសិ។

តតោ កុលំ វិលោកេន្តោ – “ពុទ្ធា នាម លោកសម្មតេ កុលេ និព្វត្តន្តិ, ឥទានិ ច ខត្តិយកុលំ លោកសម្មតំ, តត្ថ និព្វត្តិស្សាមិ, សុទ្ធោទនោ នាម រាជា មេ បិតា ភវិស្សតី”តិ កុលំ បស្សិ។

តតោ មាតរំ វិលោកេន្តោ – “ពុទ្ធមាតា នាម លោលា សុរាធុត្តា ន ហោតិ, កប្បសតសហស្សំ បូរិតបារមី ជាតិតោ បដ្ឋាយ អខណ្ឌបញ្ចសីលា ហោតិ, អយញ្ច មហាមាយា នាម ទេវី ឯទិសា, អយំ មេ មាតា ភវិស្សតិ។ កិត្តកំ បនស្សា អាយូ”តិ អាវជ្ជេន្តោ – “ទសន្នំ មាសានំ ឧបរិ សត្ត ទិវសានី”តិ បស្សិ។

ឥតិ ឥមំ បញ្ចមហាវិលោកនំ វិលោកេត្វា – “កាលោ មេ មារិសា ពុទ្ធភាវាយា”តិ ទេវតានំ សង្គហំ ករោន្តោ បដិញ្ញំ ទត្វា “គច្ឆថ តុម្ហេ”តិ តា ទេវតា ឧយ្យោជេត្វា តុសិតទេវតាហិ បរិវុតោ តុសិតបុរេ នន្ទនវនំ បាវិសិ។ សព្វទេវលោកេសុ ហិ នន្ទនវនំ អត្ថិយេវ។ តត្ថ នំ ទេវតា – “ឥតោ ចុតោ សុគតិំ គច្ឆ, ឥតោ ចុតោ សុគតិំ គច្ឆា”តិ បុព្វេកតកុសលកម្មោកាសំ សារយមានា វិចរន្តិ។ សោ ឯវំ ទេវតាហិ កុសលំ សារយមានាហិ បរិវុតោ តត្ថ វិចរន្តោវ ចវិ។

ឯវំ ចុតោ ចវាមីតិ បជានាតិ, ចុតិចិត្តំ ន ជានាតិ។ បដិសន្ធិំ គហេត្វាបិ បដិសន្ធិចិត្តំ ន ជានាតិ, ឥមស្មិំ មេ ឋានេ បដិសន្ធិ គហិតាតិ ឯវំ បន ជានាតិ។ កេចិ បន ថេរា “អាវជ្ជនបរិយាយោ នាម លទ្ធុំ វដ្ដតិ, ទុតិយតតិយចិត្តវារេយេវ ជានិស្សតី”តិ វទន្តិ។ តិបិដកមហាសីវត្ថេរោ បនាហ – “មហាសត្តានំ បដិសន្ធិ ន អញ្ញេសំ បដិសន្ធិសទិសា, កោដិប្បត្តំ តេសំ សតិសម្បជញ្ញំ។ យស្មា បន តេនេវ ចិត្តេន តំ ចិត្តំ ញាតុំ ន សក្កា, តស្មា ចុតិចិត្តំ ន ជានាតិ។ ចុតិក្ខណេបិ ចវាមីតិ បជានាតិ, បដិសន្ធិំ គហេត្វាបិ បដិសន្ធិចិត្តំ ន ជានាតិ, អសុកស្មិំ ឋានេ បដិសន្ធិ គហិតាតិ បជានាតិ, តស្មិំ កាលេ ទសសហស្សី កម្បតី”តិ។ ឯវំ សតោ សម្បជានោ មាតុកុច្ឆិំ ឱក្កមន្តោ បន ឯកូនវីសតិយា បដិសន្ធិចិត្តេសុ មេត្តាបុព្វភាគស្ស សោមនស្ស-សហគត-ញាណសម្បយុត្ត-អសង្ខារិក-កុសលចិត្តស្ស សទិសមហាវិបាកចិត្តេន បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ មហាសីវត្ថេរោ បន “ឧបេក្ខាសហគតេនា”តិ អាហ។

បដិសន្ធិំ គណ្ហន្តោ បន អាសាឡ្ហិបុណ្ណមាយំ ឧត្តរាសាឡ្ហនក្ខត្តេន អគ្គហេសិ។ តទា កិរ មហាមាយា បុរេ បុណ្ណមាយ សត្តមទិវសតោ

បដ្ឋាយ វិគតសុរាបានំ មាលាគន្ធវិភូតិសម្បន្នំ នក្ខត្តកីឡំ អនុភវមានា សត្តមេ ទិវសេ បាតោ ឧដ្ឋាយ គន្ធោទកេន ន្ហាយិត្វា សព្ពាលង្ការវិភូសិតា វរភោជនំ ភុញ្ជិត្វា ឧបោសថង្គានិ អធិដ្ឋាយ សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា សិរិសយនេ និបន្នា និទ្ទំ ឱក្កមមានា ឥទំ សុបិនំ អទ្ទស – “ចត្តារោ កិរ នំ មហារាជានោ សយនេនេវ សទ្ធិំ ឧក្ខិបិត្វា អនោតត្តទហំ នេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ. អថ នេសំ ទេវិយោ អាគន្ត្វា មនុស្សមលហរណត្ថំ ន្ហាបេត្វា ទិព្ពវត្ថំ និវាសេត្វា គន្ធេហិ វិលិម្បេត្វា ទិព្ពបុប្ផានិ បិឡន្ធិត្វា តតោ អវិទូរេ រជតបព្ពតោ, តស្ស អន្តោ កនកវិមានំ អត្ថិ, តស្មិំ បាចីនតោ សីសំ កត្វា និបជ្ជាបេសុំ. អថ ពោធិសត្តោ សេតវរវារណោ ហុត្វា តតោ អវិទូរេ ឯកោ សុវណ្ណបព្ពតោ, តត្ថ ចរិត្វា តតោ ឱរុយ្ហ រជតបព្ពតំ អភិរុហិត្វា ឧត្តរទិសតោ អាគម្ម កនកវិមានំ បវិសិត្វា មាតរំ បទក្ខិណំ កត្វា ទក្ខិណបស្សំ ផាលេត្វា កុច្ឆិំ បវិដ្ឋសទិសោ អហោសិ.

អថ បពុទ្ធា ទេវី តំ សុបិនំ រញ្ញោ អារោចេសិ. រាជា បភាតាយ រត្តិយា ចតុសដ្ឋិមត្តេ ព្រាហ្មណបាមោក្ខេ បក្កោសាបេត្វា ហរិតូបលិត្តាយ លាជាទីហិ កតមង្គលសក្ការាយ ភូមិយា មហារហានិ អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា តត្ថ និសិន្នានំ ព្រាហ្មណានំ សប្បិមធុសក្ករាភិសង្ខតស្ស វរបាយាសស្ស សុវណ្ណរជតបាតិយោ បូរេត្វា សុវណ្ណរជតបាតីនិហេវ បដិកុជ្ជិត្វា អទាសិ, អញ្ញេហិ ច អហតវត្ថកបិលគាវីទានាទីហិ តេ សន្តប្បេសិ. អថ នេសំ សព្ពកាមសន្តប្បិតានំ សុបិនំ អារោចាបេត្វា – “កិំ ភវិស្សតី”តិ បុច្ឆិ. ព្រាហ្មណា អាហំសុ – “មា ចិន្តយិ មហារាជ, ទេវិយា តេ កុច្ឆិម្ហិ គព្ភោ បតិដ្ឋិតោ, សោ ច ខោ បុរិសគព្ភោ, ន ឥត្ថិគព្ភោ, បុត្តោ តេ ភវិស្សតិ. សោ សចេ អគារំ អជ្ឈាវសិស្សតិ, រាជា ភវិស្សតិ ចក្កវត្តី. សចេ អគារា និក្ខម្ម បព្ពជិស្សតិ, ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ លោកេ វិវដច្ឆទោ”តិ. ឯវំ សតោ សម្បជានោ ពោធិសត្តោ តុសិតកាយា ចវិត្វា មាតុកុច្ឆិំ ឱក្កមតិ.

តត្ថ សតោ សម្បជានោតិ ឥមិនា ចតុត្ថាយ គព្ភាវក្កន្តិយា ឱក្កមតីតិ ទស្សេតិ. ចតស្សោ ហិ គព្ភាវក្កន្តិយោ.

“ចតស្សោ ឥមា, ភន្តេ, គព្ភាវក្កន្តិយោ. ឥធ, ភន្តេ, ឯកច្ចោ អសម្បជានោ មាតុកុច្ឆិំ ឱក្កមតិ, អសម្បជានោ មាតុកុច្ឆិស្មិំ ឋាតិ, អសម្បជានោ មាតុកុច្ឆិម្ហា និក្ខមតិ, អយំ បឋមា គព្ភាវក្កន្តិ.

បុន ចបរំ, ភន្តេ, ឥធេកច្ចោ សម្បជានោ មាតុកុច្ឆិំ ឱក្កមតិ, អសម្បជានោ មាតុកុច្ឆិស្មិំ ឋាតិ, អសម្បជានោ មាតុកុច្ឆិម្ហា និក្ខមតិ, អយំ ទុតិយា គព្ភាវក្កន្តិ.

បុន ចបរំ, ភន្តេ, ឥធេកច្ចោ សម្បជានោ មាតុកុច្ឆិំ ឱក្កមតិ, សម្បជានោ មាតុកុច្ឆិស្មិំ ឋាតិ, អសម្បជានោ មាតុកុច្ឆិម្ហា និក្ខមតិ, អយំ តតិយា គព្ភាវក្កន្តិ.

បុន ចបរំ, ភន្តេ, ឥធេកច្ចោ សម្បជានោ មាតុកុច្ឆិំ ឱក្កមតិ, សម្បជានោ មាតុកុច្ឆិស្មិំ ឋាតិ, សម្បជានោ មាតុកុច្ឆិម្ហា និក្ខមតិ, អយំ ចតុត្ថា គព្ភាវក្កន្តី”តិ (ទី. និ. ៣.១៤៧).

ᨲᩣᩈᩩ ᨷᨮᨾᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩣ ᩋᩈᩦᨲᩥᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ, ᨲᨲᩥᨿᩣ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᨬ᩠ᨧ. ᨲᩮ ᨠᩥᩁ ᨠᨾ᩠ᨾᨩᩅᩣᨲᩮᩉᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩴᨸᩣᨴᩣ ᩋᨵᩮᩣᩈᩥᩁᩣ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩮ ᨸᨸᩣᨲᩮ ᩅᩥᨿ ᨿᩮᩣᨶᩥᨾᩩᨡᩮ ᨲᩣᩃᨧ᩠ᨨᩥᨣ᩠ᨣᩊᩮᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᩅᩥᨿ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮᨶ ᨿᩮᩣᨶᩥᨾᩩᨡᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨾᩣᨶᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᩮᨶ ᨲᩮᩈᩴ "ᨾᨿᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨲᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩦ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ. ᨲᩮ ᩉᩥ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ. ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᨶᩮᩈᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨩᩅᩣᨲᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴᨸᩣᨴᩮ ᩋᨵᩮᩣᩈᩥᩁᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩥᨸᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨸᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᩏᨾ᩠ᨾᩦᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨠᩣᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩥ.

᪑᪐᪘. ᨸᩣᨲᩩᩁᩉᩮᩣᩈᩥ ᨸᩣᨲᩩᨽᩅᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᨲᩩᩁᩉᩮᩣᩈᩥ ᨸᩣᨲᩩᨽᩪᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨸᩣᨲᩩᨽᩪᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨸᩣᨲᩩᨽᩅᨾᩣᨶᩮᩣ. ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᩣ, ᩅᩥᨸᩩᩃᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩏᩊᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩅᩮᩅᨧᨶᩴ. ᨴᩮᩅᩣᨶᩩᨽᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩋᨿᨾᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩣ – ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩅᨲ᩠ᨳᩔ ᨷᨽᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᨹᩁᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩈᩁᩦᩁᩔ, ᨲᨳᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩔ, ᨲᨳᩣ ᩅᩥᨾᩣᨶᩔ, ᨲᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ᩃᩮᩣᨠᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᩣᨲᩥ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᩑᨠᩮᨠᩣ ᩃᩮᩣᨠᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᨠᨭᨧᨠ᩠ᨠᩣᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᩉᨧ᩠ᨧ ᨮᨸᩥᨲᩣᨶᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ. ᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᩃᩮᩣᨠᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᨶᩥᩁᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᨾᩣᨱᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨿᩮᩣᨩᨶᩈᩉᩔᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩋᨥᩣᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩅᩥᩅᨭᩣ. ᩋᩈᩴᩅᩩᨲᩣᨲᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ. ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩣᨲᩥ ᨲᨾᨽᩪᨲᩣ. ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᨲᩥᨾᩥᩈᩣᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᩅᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᨽᩣᩅᨠᩁᨱᨲᩥᨾᩥᩈᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩁ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨶ ᨩᩣᨿᨲᩥ. ᩑᩅᩴᨾᩉᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᨲᩥ ᨧᨶ᩠ᨴᩥᨾᩈᩪᩁᩥᨿᩣ ᨠᩥᩁ ᩑᨠᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᨲᩦᩈᩩ ᨴᩦᨸᩮᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴᨾᩉᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣ. ᩑᨠᩮᨠᩣᨿ ᨴᩥᩈᩣᨿ ᨶᩅᨶᩅᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩴ ᩅᩥᨵᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩣ. ᩋᩣᨽᩣᨿ ᨶᩣᨶᩩᨽᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨽᩣᨿ ᨶᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᩮ ᨠᩥᩁ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᨸᨻ᩠ᨻᨲᩔ ᩅᩮᨾᨩ᩠ᨫᩮᨶ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᨸᨻ᩠ᨻᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩃᩮᩣᨠᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᨶᩥᩁᨿᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨽᩣᨿ ᨶᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ.

ᨿᩮᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨿᩮᨸᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩃᩮᩣᨠᨶ᩠ᨲᩁᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩣ. ᨠᩥᩴ ᨷᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ? ᨽᩣᩁᩥᨿᩴ ᨴᩣᩁᩩᨱᩴ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩪᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩏᨸᩁᩥ ᩋᨸᩁᩣᨵᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨸᩣᨱᩅᨵᩣᨴᩥᩈᩣᩉᩈᩥᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨾ᩠ᨻᨸᨱ᩠ᨱᩥᨴᩦᨸᩮ ᩋᨽᨿᨧᩮᩣᩁᨶᩣᨣᨧᩮᩣᩁᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ. ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣ ᨲᩥᨣᩣᩅᩩᨲᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᨣ᩠ᨣᩩᩃᩦᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨴᩦᨥᨶᨡᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩅᨣ᩠ᨣᩩᩃᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᨡᩮᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᨸᩣᨴᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ. ᨿᨴᩣ ᨷᨶ ᩈᩴᩈᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᩈᩴ ᨣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨳ "ᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣ"ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩣᩅᨭᩣ ᩅᩥᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩣᨠᩈᨶ᩠ᨵᩣᩁᨠᩏᨴᨠᩮ ᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩣᨲᩮ ᨸᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮ ᨾᨵᩩᨠᨹᩃᩣᨶᩥ ᩅᩥᨿ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩮ ᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ. ᨸᨲᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩣᩅ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᨡᩣᩁᩮ ᩏᨴᨠᩮ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᩃᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ.

ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᨠᩥᩁ ᨽᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ – "ᨿᨳᩣ ᨾᨿᩴ ᨾᩉᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᩣᨾ, ᩑᩅᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᨠᩥᩁ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩍᨴᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᩍᨵᩪᨸᨸᨶ᩠ᨶᩣ"ᨲᩥ ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩥ. ᩋᨿᩴ ᨷᨶ ᩒᨽᩣᩈᩮᩣ ᩑᨠᨿᩣᨣᩩᨸᩣᨶᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᨿᩣᩅᨲᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨴᩦᨥᨽᩣᨱᨠᩣ ᨷᨶ "ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩣᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩᩒᨽᩣᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩴ ᩍᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴᨿᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᩈᨦ᩠ᨠᨾ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ

ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᨲᩣ ᨠᨿ᩠ᨿᨲᩥ᪨ ᨬᩣᨲᩁᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᩩᩁᩥᨾᨸᩔᩮᨶ ᩅᩮᩅᨶᩴ᪨ ᨸᨶ ᩋᨸ᩠ᨿᩣᨿᩮᩣ ᨶᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶᩥᨠᩣᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪑᪐᪑᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᨲᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᩴ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩏᨸᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩪᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨴᩈᩈᩉᩔᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩮ ᨸᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᩈᩉᩔᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩮ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨡᨣ᩠ᨣᩉᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᩁᩥᨣᨻ᩠ᨽᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᩍᨲᩁᩮ ᨣᨻ᩠ᨽᨴ᩠ᩅᩣᩁᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᩅᩁᩩᨴ᩠ᨵᨠᨸᩴᩈᩩᨸᩥᩈᩣᨧᩣᨴᩥᨿᨠ᩠ᨡᨣᨱᩮ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩣ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩴᩈᩩ᪨

ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨶᩣᨿᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣ? ᨶᨶᩩ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨠᩃᩃᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨧᩮᨸᩥ ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᩣ ᨾᩣᩁᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᩴ ᩈᩥᨶᩮᩁᩩᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩩᨿᩣ ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩁᩪᩉᩥᩁᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ – “ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᨲᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨶᩅᨠᩣᩈᩮᩣ, ᨿᩴ ᨸᩁᩪᨸᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩣ ᩅᩮᩣᩁᩮᩣᨸᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩋᨶᩩᨸᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨣᨧ᩠ᨨᨳ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᨳᩣᩅᩥᩉᩤᩁᩴ, ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨿᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩣ”ᨲᩥ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪓᪔᪑)᪨ ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ, ᨶ ᨸᩁᩪᨸᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᨾᨶᩩᩔᩣ ᩅᩥᩁᩪᨸᩣ ᨴᩩᨴ᩠ᨴᩈᩥᨠᩣ, ᨽᩮᩁᩅᩁᩪᨸᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨶᩮᩣ, ᨿᩮᩈᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩩ ᨽᨿᩴ ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᩈᩮᩣ ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩥᩅᩤᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩋᨸᩥ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨲᩮᨩᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᨣᩤᩁᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩤᩁᩅᨧᩮᩣᨴᩥᨲᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᩑᩅᨾᨠᩴᩈᩩ᪨

ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨲᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᨻ᩠ᨽᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩩᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ? ᨶᩉᩣᨶᨾᨱ᩠ᨯᨶᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨴᩥᩈᩁᩦᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩃᩮ ᨶ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩥᩁᩥᨣᨻ᩠ᨽᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩁᩈᨿᨶᩮ ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᨠᩣᩃᩮ ᨸᨶ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩋᨾᨶᩩᩔᨴᩔᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᨭᩥᨽᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩣ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨧ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨽᩣᨿᨲᩥ, ᨸᨠᨲᩥᩋᨶ᩠ᨲᩮᨸᩩᩁᨸᩣᩃᨠᩮᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᩋᩔᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨

᪑᪐᪒᪨ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣ ᩈᩦᩃᩅᨲᩦᨲᩥ ᩈᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨠᩥᩁ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨲᩣᨸᩈᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩣᨸᩥ ᨠᩣᩊᨴᩮᩅᩥᩃᩔ ᩍᩈᩥᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨣᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨸᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᩈᨾᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᩈᩦᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩅᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩁᨱᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨿᨾᩮᩅ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩈᩪᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩥᨲᩁᩴ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩈᩩᨧᩥ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩩᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨲᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨣᩤᩁᩅᩮᨶ, ᨶ ᨸᩉᩦᨶᨠᩥᩃᩮᩈᨲᩣᨿ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩩ ᩁᩪᨸᩴ ᨸᨶ ᩈᩩᨠᩩᩈᩃᩣᨸᩥ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩥᨠᩣ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᩁᩣᨣᩮᩣ ᨶᩩᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᨲᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨸᩈᩘ᩠ᨠᨾᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩣᨴᩣ ᨶ ᩅᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩈᩘ᩠ᨡᩃᩥᨠᩣ ᩅᩥᨿ ᨻᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩦᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

បច្ចាត្តំ កាយក្វាលាតត្តិ បុគ្គោ “កាយក្វាល្ហបសំហិត”ត្តិ បុរិសាឆិប្បាយចសេត ចត្តុបដ៏គ្លេបិ កធិតោ, ខ្ពុឆ អារម្មណប្បដិលិគោ ដស្សិតោ៕ តដា កិរ “ឯតចិឃា ឧចទ្វេបិ បុគ្គោ ក្វឌ្ឍិ ចុប្បន្នោ”តិ, សុត្វា សយត្តូតោ រាឌាគោ យហល្លអាករណញុវិយាឌិចសេត បញ្ចត្តារារម្មណចត្តុក្វតំ បណ្ណាកាវ៉ៈ បេសេត្តិ, ទៅឆិសត្តស្ស ច ទៅឆិសត្តយាញុឃា ច កតកម្មស្ស ចុស្សត្តត្តា លិគសក្ការស្ស បយាណបរិច្ឆេដោ តាយ តត្ថិ៕

១០៩៕ អកិលត្តកាឃាតិ ឃថា អញ្ញា ខ្លាតិ្វឃោ កញ្ញកាគេត កិលយត្តិ, ហត្ថបឹគោ ចុឌ្ឍយាតកាឌីតិ បិបុណត្តិ, ត ឧចំ តស្សា គោបន៏ កិលយថោ អហោសិ៕ តិទោក្វឌ្ឍិកតត្តិ អនេត្តាក្វឌ្ឍិកតំ៕ កលលិឌីកាលំ អតិក្កមិត្វា សញ្ញាតអដ្ឋបច្ចដ្ឋំ អហីតិត្រ្លឹយកាចំ ចុបកតំឃេច បស្សតិ៕ កិមត្ថំ បស្សតិ? សុលចាសត្តំ៕ ឃថេច ហិ យាតា បុគ្គេត សឌ្ឍិ តិសិត្នា ចា តិបន្នា ចា “ហត្ថំ ចា បាឌំ ចា ឌ្ឍលម្ពត្តិ ចុក្លិបិត្វា សល្ហេបស្សាមី”តិ សុលចាសត្តំ បុត្តំ ឌ្ឍលិគោតិ, ឧចំ ទៅឆិសត្តយាតាបិ ឃំ តំ យាតុ ចុដ្ឋាតកាយតបរិចត្តតតិសញ្ញាឌីសុ ចុល្ហឹហិតលិហិកតិត្តកកដុកាហារអញ្ញោហរណកាលេសុ ច កញ្ញស្ស ចុក្លិ ចុប្បញ្ញតិ, អត្ថិ គុ ឃោ យេ តំ បុត្តស្សាតិ សុលចាសត្តំ ទៅឆិសត្តំ ឌ្ឍលិគឃយាតា បល្លង្កំ អាភុជិត្វា តិសិត្នំ ទៅឆិសត្តំ បស្សតិ៕ ឃថា ហិ អញ្ញោ អនេត្តាក្វឌ្ឍិកតា បក្កាសឃំ អញ្ញោតុរិត្វា អាយាសឃំ ចុក្លិបិត្វា ចុឌបេដលំ បិដ្ឋិតោ កត្វា បិដ្ឋិកណ្ឌកំ តិស្សាយ ចុក្កដិកា ខ្លឹសុ មុដ្ឋឹសុ ហត្ថកំ ឌបេត្វា ឯចេច ចស្សេត្តុ វុក្ខុសិទេ មក្កដោ ចិយ តិសីឌត្តិ, ត ឧចំ ទៅឆិសត្តោ៕ ទៅឆិសត្តោ បត បិដ្ឋិកណ្ឌកំ បិដ្ឋិតោ កត្វា ឌម្មាសតេ ឌម្មកធិកោ ចិយ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា បុរត្ថាភិមុខោ តិសីឌតិ៕ បុគ្គោ កតកម្មំ បតស្សា ចត្តុ សោភេតិ, សុគ្គ ចត្តុមិប្បសុលុយច្ចូបិលក្ខណំ តិត្តាត្តតិ ៕ អធ តំ ក្វឌ្ឍិកតំ តដោ បដិច្ឆាដេត្វា ត សក្កោតិ, ឌ្ឍលិគក្តឹឃា តាហិ ជិតោ ចិយ បញ្ញាឃតិ៕ តយត្ថំ ចុបយាឃ ចិការចត្តោ សេឃ្យថាបីតិអាឌិយាហ៕ ទៅឆិសត្តោ បត អនេត្តាក្វឌ្ឍិកតោ យាតវ៉ៈ ត បស្សតិ៕ ត ហិ អនេត្តាក្វឌ្ឍិឃំ ចក្ខុចិញ្ញាណំ ចុប្បញ្ញតិ៕

១០៩៕ កាលំកទោតីតិ ត ចិឌាតកាចបច្ចឃា, អាឃុបរិក្ខេឃតេច៕ ទៅឆិសត្តោត ចសិតដ្ឋាតតិរ្យោចតិឃក្វដិសឌិសំ ហោតិ អញ្ញោសំ អបរិគោកំ, ត ច សក្កា ទៅឆិសត្តយាតវ៉ៈ អបតេត្វា អញ្ញោ អក្កមហេសិដ្ឋាតេ ឌបេតុត្តិ តត្តកំឃេច ទៅឆិសត្តយាតុ អាឃុប្បយាណំ ហោតិ, តស្មា តដា កាលំ កទោតិ៕ កតមស្មិ បត ចឃេ កាលំ កទោតីតិ? មជ្ឈិមចឃេ៕ បឋមចឃស្មិំ ហិ្យសត្តាតំ អត្តភាចេ លត្ថទោកា ពលចា ហោតិ, តេត តដា សញ្ញាតកញ្ញា ខ្លាតិ្វ តំ កញ្ញំ អតុទក្លិត្វា ត សក្កោត្តិ, កញ្ញោ ពហ្វាធាឌោ ហោតិ៕ មជ្ឈិមចឃស្ស បត ទ្វេ គោដ្ឋាសេ អតិក្កម្ម តតិឃគោដ្ឋាសេ ចត្តុ ចិសតំ ហោតិ, ចិសេត ចត្តុមិត្តិត្តាត្តា ដារកា អទោគា ហោត្តិ៕ តស្មា ទៅឆិសត្តយាតាបិ បឋមចឃេ សម្បត្តិំ អតុភចិត្វា មជ្ឈិមចឃស្ស តតិឃគោដ្ឋាសេ ចិឌាឃិត្វា កាលំ កទោតិ៕

គច ចា ដស ចាតិ ឧត្ថ ចា-សទ្ទេត ចិកប្បតចសេត សត្ត ចា អដ្ឋ ចា ឧកាដស ចា ទ្វាដស ចាតិ ឧចយាឌីតម្បិ សង្គហោ ចេឌិតព្វោ៕ តត្ថ សត្តមាសជាតោ ជីចតិ, សីតុណ្ហក្ខមោ បត ត ហោតិ៕ អដ្ឋមាសជាតោ ត ជីចតិ, សេសា ជីចត្តិ៕

ជិតាចាតិ ជិតាច ហុត្វា៕ មហាមាឃាបិ ឯចំ ចុបចិឌញ្ញោ ញាតិក្វលឈវ៉ៈ កមិស្សាមីតិ ទញ្ញោ អាទោចេសិ៕ រាឌា កបិលចត្ថុតោ ឯចឯហតកទកាមិមក្កំ អលង្កាទេបត្វា ឯចំ សុចណ្ណសិចិកាឃ តិសីឌាបេសិ៕ សកលតកទចាសិតោ សញ្ញា បរិចាទេត្វា កន្ធមាលាឌីហិ

ᨷᩪᨩᨿᨾᩣᨶᩣ ᨴᩮᩅᩦ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨴᩉᨶᨣᩁᩔ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᩃᩩᨾ᩠ᨻᩥᨶᩦᩈᩣᩃᩅᨶᩩᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩅᩥᨧᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨷᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᩴᩅᩥᨴᩉᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨠᩣᨿᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃ᩠ᨿᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩋᨳᩔᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᩣᩃᨾᩪᩃᩮ ᩈᩥᩁᩦᩈᨿᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨱᩥᨿᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩣᨱᩥᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩃᩈᩣᨡᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔᩣ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᨣᨻ᩠ᨽᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᨴᩮᩅᩣ ᨶᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩣᩈᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨶᩮᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨳᩴ? ᩈᩪᨲᩥᩅᩮᩈᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨ ᨲᩴ ᨷᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – ᨲᨴᩣ ᨠᩥᩁ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨡᨧᩥᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᨠ᩠ᨡᩥᩈᨴᩥᩈᩴ ᨴᩩᨠᩪᩃᨷᨭᩴ ᨿᩣᩅ ᨷᩣᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨷᩣᩁᩩᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔᩣ ᩈᩃ᩠ᩃᩉᩩᨠᩴ ᨣᨻ᩠ᨽᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨵᨾᨠᩁᨱᨲᩮᩣ ᩏᨴᨠᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩈᨴᩥᩈᩴ᪨ ᩋᨳ ᨲᩮ ᨷᨠᨲᩥᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩮᩈᩮᨶᩮᩅ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨩᩣᩃᩮᨶ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨴᩩᨠᩪᩃᨧᩩᨾ᩠ᨻᨭᨠᩮᨶ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – “ᨴᩮᩅᩣ ᨶᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ”ᨲᩥ᪨

᪁᪀᪉᪨ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨶᩴ ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ᪨ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨩᩥᨶᨷ᩠ᨷᩅᩮᨱᩥᨿᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᨲᩮᨩᩣ ᨾᩉᩣᨿᩈᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩅᩥᩈᨴᩮᩣᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩣ ᨽᨣ᩠ᨣᩅᩥᨽᨣ᩠ᨣᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩑᩅᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨲᩥ, ᩋᩃᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩏᨴᩮᨶᩣᨲᩥ ᩏᨴᨠᩮᨶ᪨ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᨶᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨩᩅᩣᨲᩮᩉᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩴᨷᩣᨴᩣ ᩋᨵᩮᩣᩈᩥᩁᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨲᨷᩮᩣᩁᩥᩈᩮ ᨶᩁᨠᨷ᩠ᨷᨷᩣᨲᩮ ᨷᨲᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᩣᩊᨧ᩠ᨨᩥᨣ᩠ᨣᩃᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᩅᩥᨿ ᨾᩉᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨶᩣᩋᩈᩩᨧᩥᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩑᩅᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨩᩅᩣᨲᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴᨷᩣᨴᩴ ᩋᨵᩮᩣᩈᩥᩁᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᩋᩮᩣᨲᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩥᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᩔᩮᨱᩥᨲᩮᩣ ᩋᩮᩣᨲᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨧ ᨷᩣᨴᩮ ᨧ ᨷᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨠᩮᩣᩅ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᨶᩣ ᩋᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨲᩥ᪨

ᩏᨴᨠᩔ ᨵᩣᩁᩣᨲᩥ ᩏᨴᨠᩅᨭ᩠ᨭᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩣᩈᩩ ᩈᩦᨲᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨠᨭᩣᩉᩮ ᨷᨲᨲᩥ, ᩏᨱ᩠ᩉᩣ ᩁᨩᨲᨠᨭᩣᩉᩮ᪨ ᩍᨴᨬ᩠ᨧ ᨷᨳᩅᩦᨲᩃᩮ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᨶᩣ ᩋᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩔ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᩣᨶᩦᨿᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᩣᨶᩩᨠᩪᩃᨬ᩠ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ ᨠᩦᩊᩣᨶᩩᨠᩪᩃᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨷᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩁᨩᨲᨥᨭᩮᩉᩥ ᩋᩣᩉᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨴᨠᩔ ᨧᩮᩅ ᩉᩴᩈᩅᨭ᩠ᨭᨠᩣᨴᩥᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨣᨲᩔ ᨧ ᩏᨴᨠᩔ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨

᪁᪁᪀᪨ᩈᨾ᩠ᨷᨲᩥᨩᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᨩᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ ᨷᨶ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨴᩔᩥᨲᩮᩣ, ᨶ ᨷᨶ ᩑᩅᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨩᩣᩃᩮᨶ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮᩈᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᩈᩩᨡᩈᨾ᩠ᨹᩔᩣᨿ ᩋᨩᩥᨶᨷ᩠ᨷᩅᩮᨱᩥᨿᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨴᩩᨠᩪᩃᨧᩩᨾ᩠ᨻᨭᨠᩮᨶ, ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨳᩅᩥᨿᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨

ᩈᩮᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᨨᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩩᨵᩣᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩮᨲᩥ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩩᨵᩣᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩮ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨨᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩣᨶᩥ ᨡᨣ᩠ᨣᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩁᩣᨩᨠᨠᩩᨵᨽᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥᨷᩥ

អាកាតាតេច៉ បិញ្ចុ្ឋយំ បត រាជកបតេ រាជា ចិយ លត្តូបេច ចុត្តិ៉ តេរសុ លត្តូបេច បញ្ញាយតិ, ត លត្តុក្កាហកា៉ តទា លក្ក-តាលចល្ថ-បេរាទហត្ថូក-ចាញ្ញអតិីជតិ-ភ្ជូលិ្យាយបត្តារេយច បញ្ញាយត្តិ, ត តេរសំ កាហកា៉ បន្តាតិ កិរ តាតិ អជិស្សយាតន្ទុបិ តេចតា កហិ្យុ៉ ចុត្តយឹ តេចាំ –

“អគេតកសាលច្ឆា បហស្សបល្តុល់,

លត្តុំ បន្ទ ឆារយុយត្តលិក្លេ;

សុចល្លាឆល្ដា ចិបតត្តិ ចាយរា,

ត ជិស្សេរ ចាយរលត្តុកាហកា”តិ៉ (សុ៉ តិ៉ ៤៥១);

បន្តា ច ជិសាតិ ឰជំ បត្តបឆឹតិហារុ្ទបរិ ជិតស្ស ចិយ បន្តាជិសាតុចិលេកិត ចុត្តិ, ត តោ បគេចំ ឥដ្ឋឿ៉ យហាសរត្នា ហិ យតុស្សាតំ ហត្តូតោ យុន្តិ្វា បុរត្តិយជិសំ ឰ្រលេកេសិ, អគេតកច្ចាចាញ្ញអរហស្សាតិ ៤កក្កលាតិ អហេហស៊ុ៉ តត្ត តេចយតុស្សា កត្តុយាលិឌឹហិ ប្ជុឌឃយាតា – “យហាបុរិស ឰ្រឆ តុបេត្តា បជិសោបិ តត្តិ, ក្រុតោ ក្លុត្តុរិតតេរា”តិ អាហំសុ៉ ៤ចំ ចតស្សោ ជិសា, ចតស្សោ អតុជិសា, តេហដ្ឋា, ក្លបរិតិ គសបិ ជិសា អតុចិលេកេត្វា អត្តតា បជិសំ អជិ្វា អយំ ក្លុត្តរា ជិសាតិ បត្តបឆឹតិហារេត អកយាសីតិ ៤ចបេត្ត អត្តុា ឥដ្ឋត្តា៉ អាសកិត្តិ ក្លុត្តយំ អេក្កាតិ ក្រលហិ បន្តបឆេយា៉ ឰតរាតិ ឆ្វេ បគាតិ ៤តស្សេច តេចចគាតិ៉ អយត្តិយា ជាតិ, តត្តិ គាតិ បុគត្ថុចោតិ បឆដ្វេយត ឰបបិ្ន អត្តកាចេ បត្តត្ថា អគហត្តិ ញ្ញាកាសិ៉

៤ត្ត ច បតេហិ បិតេហិ បឆចិយំ បតិដ្ឋាតំ ចតុត្តុជ្ជិបិឆបជិលិកស្ស បុត្តាតិមិត្តំ, ក្លុត្តរាកិយុលការេចា យហាជតំ អគ្គ្យាត្តុរិត្វា អភិកចិត្វា កយតស្ស បុត្តាតិមិត្តំ , បត្តបឆកយតំ បត្តូគៀក្ដុទតតបជិលិកស្ស បុត្តាតិមិត្តំ, ជិត្តាបេតច្ឆត្តឆារលំ ចិយុត្តិច្ឆត្តបជិលិកស្ស បុត្តាតិមិត្តំ, បច្ឆារាជកក្រុឆកល្ដាតិ បច្ចាហិ ចិយុត្តិហិ ចិយុច្ចតស្ស បុត្តាតិមិត្តំ, ជិសាតុចិលេកិត អភាចរលាគាលាបជិលិកស្ស បុត្តាតិមិត្តំ, អាសភឹចាចាការតំ អប្បដិចត្តិយឆយុចក្កប្បចត្តតស្ស បុត្តាតិមិត្តំ៉ “អយត្តិយា ជាតិ”តិ សីហគារោគ អតុបិជិរេសរាយ តិត្តាគឆាតុឃា បរិតិត្តាតស្ស បុត្តាតិមិត្តត្តិ ចេជិតត្តំ៉ ឰ្របេ ចារា បិញ្ចុ្ឋយំ អាកតា, បត្តហុលចារេរា បត អាកតោ, អាហរិ្វា ជិបេតល្តា៉

យហាបុរិសស្ស ហិ ជាតជិចសេ ឥសសហស្សិលេកឆាតុ កហ្សុិ៉ ឥសសហស្សិលេកឆាតុយិគ្រេចតា ៤កចក្កចាញ្ញ៤ សត្តិបតិសុ៉ បឆយំ តេចា បជិក្កហិសុ, បឆ្លា យតុស្សា៉ តត្តិពន្ធា ចិលា ចយុពន្ធា គេរិយោ ច តោតជ អចាជិតា បយបេច ចន្តិ្បុ, យតុស្សាតំ អគ្គពត្តតាឌឹតិ លល្ហាលល្ដំ កិន្តិសុ៉ បន្តារោកា អឆ្ឆិលេត ឆោតតាក្តូបស់ ចិយ ចិកន្និសុ, ឥច្ចន្តា ទុ្ធបាតិ បស្សិសុ៉ ឥច្ចពជិរា បដ្ឋិ សុហិសុ, បឹធិសបឹ ឥចតបយក្កា អគេហំសុ, ជាតិឥញ្ញអាគយឹ ៤ញ្ញអយុកាតំ បតិ បតិដ្ឋាសិ, ចិតេគស បក្កត្តតាចា សុបដ្ឋតំ បិបុលិសុ,

អាកាសដ្ឋកភុម្មដ្ឋករតនានិ សកតេជេនោភាសិតានិ អហេសុំ, វេរិនោ មេត្តចិត្តំ បដិលភិំសុ, អវីចិម្ហិ អគ្គិ និព្វាយិ។ លោកន្តរេ អាលោកោ ឧទបាទិ, នទីសុ ជលំ ន បវត្តិ, មហាសមុទ្ទេសុ មធុរសទិសំ ឧទកំ អហោសិ, វាតោ ន វាយិ, អាកាសបព្វតរុក្ខគតា សកុណា ភស្សិត្វា បថវីគតា អហេសុំ, ចន្ទោ អតិរោចតិ, សូរិយោ ន ឧណ្ហោ ន សីតលោ និម្មលោ ឧតុសម្បន្នោ អហោសិ, ទេវតា អត្តនោ អត្តនោ វិមានទ្វារេ ឋត្វា អប្ផោដនសេឡនចេលុក្ខេបាទីហិ មហាកីឡំ កីឡិំសុ, ចាតុទ្ទីបិកមហាមេឃោ វស្សិ, មហាជនំ នេវ ខុទា ន បិបាសា បីឡេសិ, ទ្វារកវាដានិ សយមេវ វិវរិំសុ, បុប្ផូបគផលូបគា រុក្ខា បុប្ផផលានិ គណ្ហិំសុ, ទសសហស្សិលោកធាតុ ឯកទ្ធជមាលិនី អហោសីតិ។

តត្រាបិស្ស ទសសហស្សិលោកធាតុកម្បោ សព្វញ្ញុតញ្ញាណបដិលាភស្ស បុព្វនិមិត្តំ, ទេវតានំ ឯកចក្កវាឡេ សន្និបាតោ ធម្មចក្កប្បវត្តនកាលេ ឯកប្បហារេន សន្និបតិត្វា ធម្មបដិគ្គហណស្ស បុព្វនិមិត្តំ, បឋមំ ទេវតានំ បដិគ្គហណំ ចតុន្នំ រូបាវចរជ្ឈានានំ បដិលាភស្ស បុព្វនិមិត្តំ។ បច្ឆា មនុស្សានំ បដិគ្គហណំ ចតុន្នំ អរូបជ្ឈានានំ បដិលាភស្ស បុព្វនិមិត្តំ, តន្តិពទ្ធវីណានំ សយំ វជ្ជនំ អនុបុព្វវិហារបដិលាភស្ស បុព្វនិមិត្តំ, ភេរីនំ សយំ វជ្ជនំ មហតិយា ធម្មភេរិយា អនុស្សាវនស្ស បុព្វនិមិត្តំ, អន្ទុពន្ធនាទីនំ ឆេទោ អស្មិមានសមុច្ឆេទស្ស បុព្វនិមិត្តំ, សព្វរោគវិគមោ សព្វកិលេសវិគមស្ស បុព្វនិមិត្តំ, ជច្ចន្ធានំ រូបទស្សនំ ទិព្វចក្ខុបដិលាភស្ស បុព្វនិមិត្តំ, ជច្ចពធិរានំ សទ្ទស្សវនំ ទិព្វសោតធាតុបដិលាភស្ស បុព្វនិមិត្តំ , បីឋសប្បីនំ ជវនសម្បទា ចតុរិទ្ធិបាទាធិគមស្ស បុព្វនិមិត្តំ, ជឡានំ សតិបដិលាភោ ចតុសតិបដ្ឋានបដិលាភស្ស បុព្វនិមិត្តំ, វិទេសបក្ខន្ទនាវានំ សុបដ្ដនសម្បាបុណនំ ចតុបដិសម្ភិទាធិគមស្ស បុព្វនិមិត្តំ, រតនានំ សកតេជោភាសិតត្តំ យំ លោកស្ស ធម្មោភាសំ ទស្សេស្សតិ តស្ស បុព្វនិមិត្តំ។

វេរីនំ មេត្តចិត្តបដិលាភោ ចតុព្រហ្មវិហារបដិលាភស្ស បុព្វនិមិត្តំ, អវីចិម្ហិ អគ្គិនិព្វានំ ឯកាទសអគ្គិនិព្វានស្ស បុព្វនិមិត្តំ, លោកន្តរាលោកោ អវិជ្ជន្ធការំ វិធមិត្វា ញាណាលោកទស្សនស្ស បុព្វនិមិត្តំ, មហាសមុទ្ទស្ស មធុរតា និព្វានរសេន ឯករសភាវស្ស បុព្វនិមិត្តំ, វាតស្ស អវាយនំ ទ្វាសដ្ឋិទិដ្ឋិគតភិន្ទនស្ស បុព្វនិមិត្តំ, សកុណានំ បថវីគមនំ មហាជនស្ស ឱវាទំ សុត្វា បាណេហិ សរណគមនស្ស បុព្វនិមិត្តំ, ចន្ទស្ស អតិរោចនំ ពហុជនកន្តតាយ បុព្វនិមិត្តំ, សូរិយស្ស ឧណ្ហសីតវិវជ្ជនឧតុសុខតា កាយិកចេតសិកសុខុប្បត្តិយា បុព្វនិមិត្តំ, ទេវតានំ វិមានទ្វារេសុ អប្ផោដនាទីហិ កីឡនំ ពុទ្ធភាវំ បត្វា ឧទានំ ឧទានស្ស បុព្វនិមិត្តំ, ចាតុទ្ទីបិកមហាមេឃវស្សនំ មហតោ ធម្មមេឃវស្សនស្ស បុព្វនិមិត្តំ, ខុទាបីឡនស្ស អភាវោ កាយគតាសតិអមតបដិលាភស្ស បុព្វនិមិត្តំ, បិបាសាបីឡនស្ស អភាវោ វិមុត្តិសុខេន សុខិតភាវស្ស បុព្វនិមិត្តំ, ទ្វារកវាដានំ សយមេវ វិវរណំ អដ្ឋង្គិកមគ្គទ្វារវិវរណស្ស បុព្វនិមិត្តំ, រុក្ខានំ បុប្ផផលគហណំ វិមុត្តិបុប្ផេហិ បុប្ផិតស្ស ច សាមញ្ញផលភារភរិតភាវស្ស ច បុព្វនិមិត្តំ, ទសសហស្សិលោកធាតុយា ឯកទ្ធជមាលិតា អរិយទ្ធជមាលមាលិតាយ បុព្វនិមិត្តន្តិ វេទិតព្វំ។ អយំ សម្ពហុលវារោ នាម។

ឯត្ថ បញ្ហំ បុច្ឆន្តិ – "យទា មហាបុរិសោ បថវិយំ បតិដ្ឋហិត្វា ឧត្តរាភិមុខោ គន្ត្វា អាសភិំ វាចំ ភាសតិ, តទា កិំ បថវិយា គតោ , ឧទាហុ អាកាសេន? ទិស្សមានោ គតោ, ឧទាហុ អទិស្សមានោ? អចេលកោ គតោ, ឧទាហុ អលង្កតបដិយត្តោ? ទហរោ ហុត្វា គតោ, ឧទាហុ មហល្លកោ? បច្ឆាបិ កិំ តាទិសោវ អហោសិ, ឧទាហុ បុន ពាលទារកោ"តិ? អយំ បន បញ្ហោ ហេដ្ឋា លោហបាសាទេ

សញ្ញសត្តិបរិទេវ តិបិដកធុញអាកយតេ្វនេត ចិស្សន្ធិទេតាច៉ ឆេនេរា កិនេទ្វ តិឃតិ បុទេ្លាកតកយុ-ព្វស្សេតិយ្ចាតចាឥចនេសត ត៌ ត៌ ឆាហ៊ុ ចត្វា អចសានេត ឲចំ ញ្ជាកាសិ – “យហាបុរិសោ បឆចិឃំ កេតា, យហាឌតស្ស បត អាកាសេ កន្តេត្តា ចិឃ អទេហាសិ៉ ឌិស្សយាតេភា កេតា, យហាឌតស្ស បត អឌិស្សយាតេភា ចិឃ អទេហាសិ៉ អទេចលទេកា កេតា, យហាឌតស្ស បត អលក្ខតប្បជិឃទេត្ថាច ស្ថបដ្ឋាសិ៉ ឥហទេរាច កេតា, យហាឌតស្ស បត សោញអសចស្សុទេ្ថសិទេកា ចិឃ អទេហាសិ៉ បន្ធា បត ឆាលឥារទេកាច អទេហាសិ, ត តាឌិសោ”តិ៉ ឲចំ ចុទេ្ត បរិសា ចស្ស “ញុទេ្ធត ចិឃ ហុត្វា ទេភា ឆេនេត បទេញា កឆិទេតា”តិ អត្តយតា អទេហាសិ៉ លោកត្តុរិកចាទេរា ចុត្តតឃោ ឲច៉

ចិឌិតាតិ បិកដិ ហុត្វា៉ ឃឆា ហិ សាចកា តហាតយុលឆោចតលាឥតបិចតាឌិកាទេល អតោកាសកេត អតីតសក្ខាទេ តិប្បឥេសេ សយុសិតុំ ត សក្កោត្តិ, ឋកាសបត្តទេយច សយុសត្តិ, ត ឲចំ ញុទ្ធា៉ ញុទ្ធា ហិ សត្តឌិចសញ្ហត្តទេ ចតតិ្ថតសក្ខាទេ អាឌិទេតា បដ្ឋាឃ សយុសិត្វា តិលក្ខុលំ អាទេរាបត្វាច ចិស្សទេ្ឋត្តិ, ទេតសំ អចិបស្សិតឆទេយ្ចា តាឃ តត្តិ, តស្មា “ចិឌិតា”តិ អាហ៉ ទេសសំ សព្ពត្ត ស្ថត្តាតទេយចាតិ៉

បបព្វាសុឥតិឃា យន្ត្បតិកាឃដ្ឋកឆាឃ

អន្តរិឃអត្ថុតសុត្តចណ្ណនា តិដ្ឋិតា៉

៥៉ ឆាកុលសុត្តចណ្ណនា

១០៥៉ឲចំទេយ សុតត្តិ ឆាកុលសុត្តំ៉ តត្ត ឆាកុទេលាតិ ឃឆា ទ្វាឌឹសតិ ទ្វត្តិំសាតិអាឌិប្បចត្តទេព្វ ឆាឌឹសតិ ឆាត្តិំសាតិអាឌីតិ ចុច្ចត្តិ, ឲចទេយច ទ្វិកុទេលាតិ ចត្តទេព្វ ឆាកុទេលាតិ ចុត្តំ៉ តស្ស ហិ ទេឆទេស្ស ទ្វេ កុលាតិ អទេហសុំ៉ ទេសា កិរ ទេឥចទេលាទេកា ចចិត្វា ទោកាសម្ពិតកទេទ តាឃ យហាទេសដ្ឋិកុទេល តិព្ពទេត្តា, តទេយត់ បព្វាទេយ ឌិចទេស ឃឹសំ តត្សាទេបត្វា កក្កាកិញអំ អកំសុ៉ ឆាតិឃា ឥាទេកំ ស្ថឥទេក តិយុឌ្ឍតុយុឌ្ឍតចទេសត កិញអាទេបត្តិឃា ឲទេកា យទេន្ធា ឥាទេកំ ឌិស្វា “កទេក្កា ទេយ អឃ”ត្តិ យព្វាយាទេភា យុលំ ចិចរិត្វា ស្ថបកេតា៉ ឆាតី ឥាទេកំ លទេទ្ធត្វា បលិតា៉ យទេន្ធា ត៌ កិលិ៉ បុព្វាចា សទេត្វា ឝុក្ខ ត បិបុហិ, សឃតកត្តំ បចិសិត្វា តិបទេក្តា ចិឃ អទេហាសិ៉ យទេន្ធា ឥាទេកស្ស ទេតទេឌត តត្តកបល្លិ កិលិត្វា ឥឃ្យាសោភា ចិឃ ទេចទេកត តិសទេឃាឌតយក្ខុ កត្តុ ឆារាឈសិតកទេចាសិទេភា យន្ធាតុស្ស ឌាលំ បិចិសិ, យហាយន្ធា តាឃ ឌាលឆាន្ធា បហរិឃយាភា យទេត្តិ៉ អឃំ បត ឥាទេកស្ស ទេតទេឌត ឌាលទេតា តឹហដយទេត្វាច យទេតា៉ យន្ធាតុន្ធា ច យហត្តិ យន្ធំ លកិត្វា ចាទេលត្វា ចិក្កិលាត្តិ៉ ត៌ បត ឥាទេកស្ស អាតុការទេចត អចាទេលត្វា សកលទេយច កាទេឌត ហរិត្វា សហទេស្សត ទេឥយាតិ ចឥត្តា តកទេទ ចិចរិសុ៉ ទោកាចិ ត កល្យាតិ៉

តស្មិំ បត តកទេទ អបុត្តកំ អឃឹតិទេកាឌិចិកចំ ទេសដ្ឋិកុលំ អត្តិ, តស្ស ទ្វាទេឃ្ចលំ បត្វា “កិំ កេហត្វា ទេឥឆា”តិ ចុត្តា កហាបឈត្តិ អាហំសុ៉ ទេតហិ កហាបឈំ ឥត្វា កហិទេតា៉ ទេសដ្ឋិករិឃាបិ អទេព្វាសុ ឌិចទេសសុ យទេន្ធ ត ទោលិឃតិ, ត៌ ឌិចសំ បត យន្ធំ ចាលទេក ឥទេបត្វា សឃទេយច ចាទេលសិ៉ យន្ធព្វា តាឃ កុន្ធិទេតា ចាទេលត្តិ, សា បត បិដ្ឋិទេតា ចាទេលត្តី យន្ធកុន្ធិឃំ សុចណ្ណចណ្ណំ ឥាទេកំ ឌិស្វា – “យន្ធកុន្ធិឃំ ទេយ បុទេត្វា លទេទ្ធា”តិ តាឆំ តឌិត្វា ឥាទេកំ អាឥាឃ សាយិកស្ស សត្តិកំ អកយាសិ៉ ទេសដ្ឋិ តាចទេឥច ទេកទិ ចទេរាបត្វា ឥាទេកំ អាឥាឃ ទេព្វា សត្តិកំ កត្វា

– “យន្តកុដ្ឋិយំ យេ កេច ទារកោ លទ្ធោ, កិំ ករោមី”តិ អាហ។ បុញ្ញោ ច ឲស, យោ យន្តកុដ្ឋិយំ អនេរោកោ ចសិ, បេសេហិ តត្ថ។

អវស្សានិ តោ ទុតិយំ កុលំ – “នាមាណសិយំ កិរ ឲកំ សេដ្ឋិកុលំ យន្តកុដ្ឋិយំ ទារកំ លភតី”តិ, តេ តត្ថ អគមំសុ។ អថស្ស មាតា ទារកំ អលង្ករិត្វា កិញ្ចិអាបិយមានំ ឌិស្វាន “យមានេបិ ឥតាយំ ទារកោ”តិ គត្វា បវតិ អាទិគ្គិ។ ទុតិយា បញ្ញាបុនេត្តាតិអាឌីមាហ។ កថំ តេ លទ្ធោតិ? យន្តកុដ្ឋិយន្តិ។ តោ ឝុបញ្ញាបុនេត្តា, បញ្ញាបុនេត្តាតិ។ កថំ តេ លទ្ធោតិ? យមា ឌសមានេស កុដ្ឋិយា ឆារិតោ, អថ តំ ភឌិយា កិញ្ចិអាបិយមានំ យន្ធោ កិលីតិ។ ឝុបញ្ញាបុនេត្តា អនេញ្ញាភ យន្ធេភ កិលិតោ កថិស្សតិ, អយំ បភ យមា យន្តកុដ្ឋិយំ លទ្ធោតិ, វ្ហេកាបិ រាជកុលំ អគមំសុ។ រាជា អាហ – “អយំ ឌស មានេស កុដ្ឋិយា ឆារិតត្តា អមាតា កាតុំ ន សក្កា, យន្ធំ គណ្ហន្តាបិ ចក្កមកភាឌីតិ នាហិ កត្វា គណ្ហន្តា ភាម ភគ្គិតិ យន្តកុដ្ឋិយំ លទ្ធត្តា អមយិ អមាតា កាតុំ ន សក្កា, ទារកោ វ្ហកិត្តមិ កុលិតំ ទាមានោ ហោតុ, វ្ហេកាបិ តំ ឌក្កចា”តិ វ្ហេកាបិ ឌក្កិំសុ។

ចិន្តាតំ បត្តស្ស ខ្ចឹបិ ភគេរស្ស បិសាទំ ការេត្វា ភាដកាតិ បញ្ចបដ្ឋាបេបំសុ។ ឲគេកស្មិំ ភគេរ ចត្តារោ ចត្តារោ មានេស ចសតិ, ឲកស្មិំ ភគេរ ចត្តារោ មានេស ចុទ្ទស្ស សញ្ញាដភាចាយ មណ្ឌបំ ការេត្វា តត្ថ តំ សទ្ធិំ ភាដកាហិ អាទោរាបេត្តិ។ សោ សព្វត្ថិ អត្ថកចមានោ ទុតិយំ ភគេយំ គន្តិតិ។ តំភគេរចាសិនោ ភាដកាតិ វ្ហបណ្ឌមគ្គិ អគមំសុ។ តេ បញ្ចគត្វា តំ បរិចារេត្វា អត្តនោ បិសាទំ ភមត្តិ។ ទុតិយាតិ ភាដកាតិ ភិចត្តិត្វា អត្តនោ ភគេរមេច គន្ធត្តិ។ តត្ថ ចត្តារោ មានេស ចសិត្វា តេភេច ភិមានេភ បុភ ទុតិយំ ភគេយំ គន្តិតិ។ ឲចមស្ស សព្វត្ថិ អត្ថកចត្តស្ស អសីតិ ចស្សានិ បរិបុណ្ណានិ។

អថ ភគចា ចារិកំ ចរមានោ នាគរាណសិំ បត្តោ។ សោ ភគចតោ សត្តិកេ ធម្មំ សុត្វា បដិលទ្ធសទ្ធោ បព្វជិតោ។ បព្វជិត្វា សត្តាហមេច បុថុជ្ជនោ អហោសិ, អដ្ឋមេ បភ សោ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បាបុណីតិ ឲចមស្ស ខេត្តំ កុលិតិ អហេសុំ។ តស្មា នាកុលោតិ សង្ខំ អគមាសីតិ។

បុរាណគិហិសហាយោតិ បុព្វេ គិហិកាលេ សហាយោ។ អមយិ ឌីឃាយុកោច ថេរោ បព្វជិតំ បស្សិតុំ គន្ធត្តា អសីតិមេ ចស្សេ កតោ។ មេចុនោ ឆម្មោតិ នាលេលិ ភក្កសមណកោ នាលបុដ្ឋំ បុដ្ឋតិ, ភ សាសភចចភំ, ព្ពាកាតិ ថេរេភ ឌិត្តភយេ ឌិតោ ព្ពមេហិ បភ តេតិ បុដ្ឋិ។

១១០។ យំបិ យស្សាតិអាឌីតិ បការិ សព្វចារេស្ស ឆម្មសក្កាហកត្វេរេហិ ភិមមេត្វា ឆបិតានិ។ តត្ថ សញ្ញា វ្ហប្បត្តមត្តាច, ចិតេក្កា គម្មបឆេភឌេកោតិ ។ ថេរោ បភាហ – “គម្មា ចិសុំ ករោថ, វ្ហមេយ្យតំ គម្មបឆេភឌករេយចា”តិ។

១១១។ គហបតិចីវរត្តិ វស្សាវាសិកំ ចីវរំ។ សវេត្វភាតិ បិប្ឈលកោភ។ ឃ្ចិមាតិ ឃ្ចិំ គហេត្វា សិព្វិតភាចំ ភ សរាមីតិ អវេត្វា។ គធិតេ ចីវរត្តិ គធិតចីវរំ, គធិតចីវរេបិ ហិ វស្សាវាសិកគតិករេយច។ តស្មា តត្ថ “សិព្វិតា ភាកិឌាភាមី”តិ អាហ។

ឧត្តាំ បតស្ស កាលំ កាហបតិឌិចទំ អសាឌិយត្តស្ស លិក្ខតសិន្នាតាឌិតិ អកទោត្តស្ស ក្យទោ ឌិចទំ ស្ថប្បជ្ជតីតិ៎ ខ្លីហិ ភកទេហិ៎ ឆេទោ ហិ យហាឃសស្សឹ, តស្ស បុត្តឌីតទោ តត្តបតត្តកា ស្វកុយសាងកោហិ ឌិចទានិ កាទេត្វា ទេងាបេត្វា សមុទ្ទេ បក្ខិបិត្វា បហិណន្តិ៎ ឆេទស្ស ត្យាតកាលេ ត្យាតកោដ្ឋកោ ឃេបត្តិ៎ ឆេទោ តានិ តិចានេតិ ខេច បរិុបតិ ច, បុរាណឌិចទានិ សមុត្តបន្នាឌិតានំ ខេតិ៎ ឆេទោ តានិ តិចានេត្វា ច បរិុបិត្វា ច តចកយ៌ ត កទោតិ, កិន្តិ អាឃ្វហតកយ៌ តត្តិ៎ ថលសយាបត្តិ អបេត្វា អបេត្វា តិឋឹឃតិ៎ ចត្វស្វ យានេសុ បទេត្តសុ លេហិយកិលិដ្ឋានិ ហោត្តិ, អឆស្ស បុត ទេតតេច តិឃាយត បហិលិត្វា ខេត្តិ៎ អដ្ឋយានេស អដ្ឋយានេស បរិចត្តតីតិបិ ចខត្តិខេយច៎

អតច្ឆរិយទេ្យាតំ ឆេទស្ស យហាបុញ្ញស្ស យហាកិញ្ញស្ស សតសហស្សកប្បេ បូរិតបារមិស្ស, អនេសាកឆមុទេញ្ញា ក្យល្វបកោ តិខ្រោឆេត្វទោ ឌិចសស្ស តិក្ខត្តំ ឌិចទំ បរិចទេត្តសិ៎ តស្ស ហិ តិឌិចទំ ហត្ថិក្ខទេត្ត ឃេបេត្វា បញ្ចាហិ ច កត្ថសមុក្កសេតហិ បញ្ចាហិ ច យាលិសមុក្កសេតហិ សឌ្គិ បរិតោច អាហរិយិត្វ, តឆា ឌិចា ខេច សាឃញ្ចា៎ ទាឌា កិរ ឌិចសស្ស តិក្ខត្តំ សាងកោ បរិចទេត្តទេត្តា “ឆេទស្ស ឌិចទំ តិត”ត្តិ បុច្ឆិត្វា “អាយ តិត”ត្តិ ស្វត្វាច បរិចទេត្តសិ៎ ឆេទោបិ ត កល្ខិកំ ឆាត្ថិត្វា ឃេបេសិ, សមុត្តសព្រាហ្មចាទិតំ អឃាសិ៎ តឃា កិរ ឌម្ពឌីបេ កិក្ខុសង្ឃស្ស ឃេយកុឃេ្យត តិខ្រោឆេស្សេច សត្តាំ ឌិចទំ អហោសិ៎

អហោ ចត យំ កោឆិ តិយទេត្តឃ្យាតិ កិំ បត ចិត្តស្ស អត្ថប្បាឃតំ ការិយំ, ស្ថប្បត្តស្ស បហាតត្តិ៎ ចិត្តំ តាយ លហុកបរិចត្តំ, តស្វា អត្ថប្បាឃតំ ការិយំ , ស្ថប្បត្តស្ស បហាតយ្យិ ការិយឃេយច ៎ អត្តទឈទេតិ យហាសក្យល្វឌាឃិសុទេត្ត (យ៎ តិ៎ ១៎១១លិ) ឌ្លត្ថពីលទោតា បដ្ឋាយ អត្តទឈទំ តាយ ឌ្លាឆ តិខ្លោឃកបតតដ្ឋាតំ អឃិបេ្យតំ៎ ក្យទោតា បតស្ស កិក្ខា ស្ថប្បជ្ជីត្វាតិ៎ ឆេទោ ខ្លីសុ ភកទេសុ អកិញ្ញាទោតា, កោហត្វាទំ អាកតេស្សេចស្ស បត្តំ កហេត្វា តាតាទសកោឌតស្ស ប្វទេត្វា ខេត្តិ៎ សោ លច្ឆដ្ឋាតទោតា តិចត្តតិ, កត្តកិច្ចកទលដ្ឋាតំ បតស្ស តិពត្ថយេច អហោសិ៎ អត្ថញ្ញាតសោតិ ឆេទេត កិរ ទ្វេប តិមិត្តំ កហេត្វា យាត្យកាទេយា ត ឌ្ឋលោកិតបុទេត្តា៎ យាត្យកាយស្ស ឆម្ពត្តិ យាត្យកាយស្ស លប្បញ្ចាចាចាហិ ឆម្ពំ ខេសេតុំ ចដ្ឋតិ, បញ្ចាបុដ្ឋេត កាឆាសហស្សម្បិ ចត្តុំ ចដ្ឋតិឃេយច៎ ឆេទោ បត កប្បិយឃេយច ត អកាសិ៎ ឃេយកុឃេ្យត ហិ ក្យល្វបកឆេទាតឃេយតំ កម្ពំ ហោតិ៎ កិក្ខុត្ថុបស្សឃត្តិ កិក្ខុតិស្ថបស្សឃំ៎ តំ បត កិលិតបុច្ឆកោត កត្តុំ ចដ្ឋតិ, ឆេទោ បត កប្បិយឃេយច ត អកាសិ៎ ឧសតឃោ សត្តាត្វ៎ ទុទេណ្ណតាតិ កោសម្ពុទណ្ណាឌិតា៎ កត្តបរិកម្ពុតិ សឌីទេសត្តាហតកម្ព៎ ចិចារិតាតិ បឃោឌយិតា៎ កត្វហតយត្តត្តិ កាចិំ ឆេត កហេត្វា ឧកំ លីទពិត្វំ ត្វហតកាលយត្តម្បិ៎

កោត បត កាទេលោត ឆេទោ តិទាពិឃេឆា អហោសិ៎ បត្យុត្តទេ កិរ កកចតិ សតសហស្សកិក្ខុបរិចាទេ ចារិកំ ចទេយាតេ ហិយចតិ ចិសទុក្ខា បុបឡិសុ៎ កិក្ខុសតសហស្សាតម្បិ តិលាបុប្បកទោទោកា ស្ថប្បជ្ជតិ៎ ឆេទោ តស្វិ សមេឃ ឌ្លត្ថិយា តាបសោ ហោតិ, សោ អាកាសេត កច្ឆទេត្តា កិក្ខុសដ្ឋំ ឌិស្វា ឌ្ឋតរិត្វា ទោកំ បុច្ឆិត្វា ហិយចត្តទោតា ឌ្ឋសឆំ អាហរិត្វា អឃាសិ៎ ស្ថបសិឌ្ឈតយទេត្តតេច ទោទោកា ត្វបសមិ៎ កស្សបសម្ពាសម្ពត្តកាលេបិ បឆមចប្បឌិចទេស ចប្បំ ឃេបេត្វា កិក្ខុសដ្ឋស្ស បរិកោកំ អក្កិសាលទេ្យាច ចត្តក្យឌិញ្ចា កាទេត្វា កិក្ខុសដ្ឋស្ស ទេកសជ្ជចត្តំ តិពត្ថិ, ឌ្លយិតា កទេ្យត តិទាពិឃេឆា អហោសិ៎ ស្ថកដ្ឋទេតសជ្ជិកោ បទេតស ស្ថកដ្ឋាទេញ្ញាកោ ច តស្វា “តាកិឌាតាយិ អបទេ្យតកំ អបស្សឃិតា”តិអាឌិយាហ៎

ឞទណោតិ ឞកិលេឞោ៑ អញ្ញា ភ្ជបិឌីតិ អតុបឞយត្ថស្ស អញ្ញាំ ឰព្យាកាតុំ ត ចក្ខុតិ៑ ចេឆទោ ពស្មា ឰព្យាកាឞិ? ត ចេឆទោ អហំ អទហាតិ អាហ, អញ្ញា ភ្ជបិឌីតិ បភាហ៑ អបិច ចេឆទោ អទហាតិ បិពេដៅ, តស្មា ឲចយាហ៑

១០១៸ បញ្ញាឌ្ឍត្តិ ចេឆទោ ឞឃំ ទេតច បញ្ញាទេឌឞិ, ត ភ្លបឞយ្យាទេឆឞិ អទេញ្ញាហិ បត កិញ្ចូហិ ឲចំ ពាទាទេបឞិ៑ អចាបុទលំ អាឆាឃាតិ ក្យត្វិកំ ពទេហត្វា៑

តិឞិត្តុពោចបរិតិញ្ញាឃិតិ អហំ ឆទយាទេភាបិ ត អញ្ញាឞ្ស កិញ្ចូស្ស ភាទោ អទេហាឞិំ, បរិតិញ្ញាតស្សាបិ ទេយ ឞទឹទំ កិញ្ចូឞញ្ញស្ស បលិទេៅទេឆា យា អទេហាឞឹតិ ទេតទេឌាឆាតុំ ឞយាបឌ្ឍិត្វា បរិតិញ្ញាឃិ៑ ឞទឹទទេតា ឌាលិ ភ្ជុហិ, លេចិយំឞទេលិហិតំ ឞប្បិ ចិឃ ឈាឃយាតំ បរិក្លួឃំ ពតំ, ស្យឥយក្យលឞឌិឞា ឆាត្យទេឃាច អចទេឞឞិស្យ៑ ទេឞឞំ ឞញ្ញត្តុ បិពេដទេយច៑ ញ្ញាឆំ បត ស្យត្តំ ត្យតិឃឞក្កទេហ ឞក្កឹតត្តិ៑

បបញ្ញាស្ចុឆតិឃា យឌ្ឍិឞតិពាឃជ្ជពចាឃ

ៅកោ្យលស្យត្តចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៑

៥៑ ឆត្តក្សិស្យត្តចណ្ណភា

១០១៸ ឲចំទេយ ស្យតត្តិ ឆត្តក្សិស្យត្តំ៑ តត្ថ អទេញ្ញាក្យដិពាឃត្តិ តទេស្សច ចេចញ្ញ្ចតស្ស ឲពស្មិំ ចិចិត្តឃ្ជុទាទេត បឆាតពយិ្ញុំពាតំ កិញ្ចូតំ អត្ថាឃ ពតទេឞភាឞទេភ៑ ទាឌក្យយាទេទាតិ ៅវិញ្ញឞាទស្ស បុទេត្តា ឱុទឞទេពា៑

ឞ្យទេឞឃ្យាតិ លទេកឃ្យ៑ ឲពក្កតត្តិ ឲចំ បដិបទេត្តា ឞយាបត្តិ ភាឃ លកតិ, ឈាតំ ភាឃ លកតីតិ ញ្ញាឆំ យឃា ស្យតត្តិ ចឆតិ៑ កិលយទេឆាតិ ពាឃកិលយទេឆា៑ ចិទេហឞាតិ ទេស្វច កិលយទេឆា ចុទេត្តា៑ ឃឆាឞទេព តិទេជ្ជឃ្យាឞឹតិ អត្តទេភា អឌាភទេពាជ្ជាទេឞទេឃច តិទេជ្ជឃ្យាឞឹតិ៑

១០៩៸ ឆេទេឞឞីតិ ចិទេត្តពក្កតំ ភាឃ ឲចំ លកតិ, ឞយាបត្តិ ឲចំ តិញ្ញាទេត្តតីតិ អប្យភាភ្លបចាទំ បិទេបត្វា ឲពពឞិលោបរិពយំ ពទេឆឞិ៑ បទេចឆេត្វាតិ បពាទេឞត្វា៑

ទេភក្លួទេយុភ ៅពាតញ្ញត្តិ ពាយទេតា តិស្សដក្យទេលាភ ៅពាតញ្ញំ៑ ពាយទេតា តិស្សដក្យទេលា ជិទេតាភ បុក្កទេលភ ឲពក្កំ ភាឃ ឌាតិតញ្ញត្តិ អឆិប្បាទេឃទេភតំ ចុត្តំ ៑ ទេឞឞាតិ តទេស្សច ចេចចភាតិ៑ ពាទេយបរិក្យញ្ញាទេត្តាតិ ក្យចិទេឆបិ ពាទេយ ក្យញ្ញាយាទេភា៑

១០៥៸ ហត្ថិឆយុា ចា អស្សឆយុា ចា ទេពាឆយុា ចាតិ ឲត្ត អឆត្តហត្ថិឆយុាឆទេឃា ចិឃ ចិទេត្តពក្កទហិតា បុក្កលិ ឆ្ជញ្ញា៑ ឆត្តហត្ថិអាឆទេឃា

ចិយ ចិត្តេកគ្គនយ្យន្តា យថា អគ្គហត្ថិទេយ្យាទេយា ក្ខដិកាទំ អកត្វា ឆុទំ អលទ្ធេត្វា ទត្តកាយតំ ចា កត្វា, ទេត្តហិ ចា បត្តង្គា ក្ខុយិ បិឡិតំ ន សក្កោន្តិ, ឲចេយច ចិត្តេកក្កទហិតា នយ្យន្តចិត្តេកក្កហិ តិដ្ឋត្តិតក្ខណំ ចា តិដ្ឋេត្តំ បត្តក្ខុយិ ចា បិឡិតំ ន សក្កោន្តិ។

១៩៩។ ហត្ថចិលង្ឃេកតាតិ ហេត្វន ហត្ថំ កេហត្វា។

ទេវេទ្ធ ឃ្យត្តិ បឃ្យិតង្គាឃុត្តកំ។ អាចុទេតាតិ អាចរិទេតា។ តិចុទេតាតិ តិចារិទេតា។ ឧត្តុទេជិតិ ឧត្តទេទ្ធា។

១៩៥។ តាកចតិកត្តិ ហត្ថិបទោបទេ (យ។ តិ។ ៣។១៣៣ អាគទេយា) តាកចតទទេកា បុរិទេនា “តាកចតិទេកា”តិ ចុទេត្វា, ជ្ជូឆ ហត្ថិនិក្ខាឃ ក្ខុនទេលិ ហត្ថិ កេហត្វំ នយទេត្វា។ អតិបឃ្យិត្វាតិ ជិត្វា។ ឲត្វទេកឆាតិ ឲតន្ទិ បចត្តទេកឆា។ នទេនក្កប្បាតត្តិ ឆាចតនក្កប្បាតំ។ យត្សុក្កទេត្តនុ និទេលនុ នយាទបតាឃាតិ ឲត្វ ឃទា តាទេកា ដ្ឋត្តិបុរិទេនហិ ក្ខុយារក្ខុយារិកាហិ ទេសាណ្ឌាជីនុ កេហត្វា ក្ខបទេកត្វអឃយាទេតា ចិកាទំ ន កទេរាតិ នុតាឃតិ, តទាទេតត យត្សុក្កក្កាតិ និលិតិ នយាជិត្វាតិ តាយ ទេហាត្តិ។

ទេបយតិឃាតិ តាត រាជា ទេត បនទេន្តា យក្កលហត្ថិជ្ជារេតច ទេបេជ្សតិ, រាជារទេហាតិ ទេកាជតាជិតិ លតិឃ្យិតិ ឲចន្ទិ តាទេកហិ បិឃាបិតង្គា កទា។ នុឃ្ស្ពុនតីតិ តំ ទេបយតិឃកទំ ទេសាតុកាទេយា ទេហាតិ។ តិលាឃាទេសាទកត្តិ តិលាឃានទេច្ចាច ក្ខុកច្ចា, តិលាឃានត្តិ ឃាសិតង្គា តិលំ, តាជិតង្គត្តិ អទេត្វា។

បលាទេចាតិ ជិល្ហិទេយា។ នង្គាចក្កទោនតិហិតតិត្តិតកនាទេចាតិ តិហិតនង្គាចក្កទោទេនា ទេចច អបតិតកនាទេចា ច។ អក្កទេត្តច នង្គា កន្តិតិ អក្កនទេយា ទេហាតិ។

១៩៨។ ទេកហនិតនិលិតត្តិ បច្ចាកាយក្ខុលតិឃ្យិតនិលិតំ។ ដាយឃ្យាតិ អដ្ឋក្កាយក្កឃ្យ។

១១១។ អគ្គុយទេលំ យហល្លទេកា ទេរណ្ណា តាទេកា កាលក្កទេតាតិ ទេរណ្ណា យហល្លទេកា តាទេកា អគ្គុយទេលំ យទេតា កាលំ កទេតា ទេហាតិ, អគ្គុយទេលំ កាលំកិរិយំ តាយ ករិឃតីតិ អឃទេយត្វ អទេត្វា។ ឲន តទេយា នង្គាត្វ ទេនឃំ ក្ខុត្វាតទេយចាតិ។

បបច្ចានុឆតិឃា យជ្ជិឃតិកាឃជ្ជកឆាឃ

ទត្តក្ខុយិនុត្តចណ្ហកា តិដ្ឋិតា។

៩។ ក្ខុយិឆនុត្តចណ្ហកា

១១៩˙ ឲចំរេម ឃុតត្តិ ក្អបិឌឃុត្តំ˙ ពត្ត ក្អបិឌេខាតិ អឃំ រេឆរេវា ឌឃរេឃតរាឌក្យារឃ្ស យាព្យលៅ˙ អាឃច្ចា អតាឃច្ចាតិ ការលេត អាឃំ ការលេត អតាឃំ˙ ឃរេកតឆាលិបិរេកតាតិ បកតិបចត្តាឃ កិក្ខាឃ អត្តរេតា តិខ្ចិពកត្តរេតាបិ កេត្តត បរិចិឃិ˙ រេឃំ ឃត្តាត្ត ្ខត្តាតរេចាតិ˙

បបច្ចាឃ្ទគតិឃា ឃត្ថិអតិកាឃខ្ចកឆាឃ

ក្អបិឌឃុត្តចណ្ណាតា តិខ្ចិពា˙

លិ˙ អត្យុទ្ធឃុត្តចណ្ណាតា

១១០˙ ឲចំរេម ឃុតត្តិ អត្យុទ្ធឃុត្តំ˙ ពត្ត ឲចយាហំឃ្ទតិ ពឃ្ស ខ្ចបិឃកឃ្ស អចាឃ្កការលៅ អរេហាឃិ, ពគា ខ្ចបឃក្ខបិត្វា ឲចយាហំឃុ˙ អបណ្ណកត្តិ អចិរាឌិតំ˙ ឲកត្វាតិ អប្យាយាឍាតិ ចា យហក្កតាតិ ចា ឍសាតរេចច ចិរេត្តកក្កតារឃេច ឲចំ ចុច្ចតីតិ ត្តាបំ ឃត្តាឃ ឲចយាហ˙

១១៨˙ ឃាចតាឲកំ ទ្យក្ខប្ខុលំ យហក្កតត្តិ ចរិត្វា អឌិយុច្ចិត្វា ចិហរតីតិ ឲកទ្យក្ខប្ខុលបយាឍខ្ចាតំ កឃិឍតិបិរេត្តត ខ្វត្តរិត្វា ពឃ្ទិ កឃិឍតិបិរេត្ត យហក្កតត្តាតំ ចរិត្វា អឌិយុច្ចិត្វា ចិហរតិ˙ យហក្កតត្តិ បតឃ្ស អារេការេកា តត្តិ, រេកចលំ យហក្កតត្តាតបចត្តិចរេឃត បរេតំ ចុត្តំ˙ ឲឃ តរេឃា ឃត្តាត្ត˙ ត្តាបិតា រេលា ឲតំ កហបតិ បរិឃារេឃតាតិ ត្តាបិតា ការរេលាត˙ ឲត្ត ហិ អប្យាយាឍាតិ ចុត្តាតំ (ពាហុចិហារាតំ តិបិត្តំ ត ចដ្ឋតិ, ខ្ចណ្ណងតំ ត ឌាឃតិ, ពាតិ ឍសាតាតិ អកិច្ចាតំ ចា តិរេទាឆឃ្ស ចា បិឌកាតិ ត រេហាត្តិ, ចិបឃ្សតាបិឌកាតិ បត ចខ្ចបិឌកាតិ កេចាក្កយតាតិ ច រេហាត្តិ˙ "យហក្កតា"តិ ចុត្តាតំ បត កឃិឍត្តាតាតំ តិបិត្តំ ចដ្ឋតិ, ខ្ចណ្ណងតំ ឌាឃតិ, ឃបតិក្ខយា រេហាត្តិ, អកិច្ចាបិឌកាតិ តិរេទាឆបិឌកាតិ ចខ្ចបិឌកាតិ កេចាក្កយតាតិ ច រេហាត្តិ˙ ឲចបិរេម ឆយ្ខា តាតត្វា, អប្យាយាឍា យហក្កតាតិ ឲចំ តាតាញ្ញត្តតា ច˙

១១១˙ ត្តាគាតិ យហក្កតឃយាបត្តិរេតា តឹហរិត្វា កេច្អបបត្តិការេលំ ឌរេឃ្សរេត្តា ចពរេឃ្សា រេលា ត្តាយាតិអាឌិយាហ˙ បរិត្តាកាតិ ចរិត្វា ឌាតត្តឃ្ស អឃយារេការេកា អត្តិ, បរិត្តារេកឃុ បត ឌេរេចឃុ តិត្តាត្តិការេលំ ឍសាតំ ការេចរេត្តា ឲចំ ចុរេត្តា˙ ឲឃ តរេឃា ឃត្តាត្ត˙ បរិត្តាកា ឃិឃា ឃំកិលិខ្ចាកា រេហាត្តិ ឃិឃា បរិឃុទ្ធាកា, អប្យាយាឍាកា ឃិឃា ឃំកិលិខ្ចាកា រេហាត្តិ ឃិឃា បរិឃុទ្ធាកា˙ កចំ? ឃុប្យយរេត្ត ចា ឃរាចយរេត្ត ចា កឃិឍបរិកម្មំ កត្វា ឃយាបត្តិ តិត្តារេត្តត្វា បច្ចាហាការេទហិ អាចិណ្ណចឃិការេចា បច្ចតឹកឆយ្ខាតំ ឃុខ្ច អបរិរេឃាឌិតត្តា ទ្យត្តាលរេចច ឃយាបត្តិ ចញ្ជអត្ថិត្វា អប្យក្យាឍត្តារេត ឌិរេពា កាលំ កត្វា បរិត្តារេកឃុ តិត្តាត្តតិ, ចរេណ្ណា បតឃ្ស បរិរេត្តា រេចច រេហាតិ ឃំកិលិរេខ្ចា ច˙ បច្ចាហិ បតាការេទហិ អាចិណ្ណចឃិការេចា បច្ចតឹកឆយ្ខាតំ ឃុខ្ច បរិរេឃាឌិតត្តា ឃុចិឃុទ្ធំ ឃយាបត្តិ ចញ្ជអត្ថិត្វា បក្យាឍត្តារេត ឌិរេពា កាលំ កត្វា បរិត្តារេកឃុ តិត្តាត្តតិ, ចរេណ្ណា បតឃ្ស បរិរេត្តា រេចច រេហាតិ បរិឃុរេទ្ធា ច˙ ឲចំ បរិត្តាកា ឃិឃា ឃំកិលិខ្ចាកា រេហាត្តិ ឃិឃា បរិឃុទ្ធាកា˙ កឃិរេឍា បត ចិបុលបរិកម្មំ កត្វា ឃយាបត្តិ តិត្តារេត្តត្វា បច្ចាហាការេទហិ អាចិណ្ណចឃិការេចាតិ ឃត្តាំ បុរិមឃឌិឃរេចច រេចឌិតត្តាំ˙ ឲចំ អប្យាយាឍាកា ឃិឃា ឃំកិលិខ្ចាកា រេហាត្តិ ឃិឃា បរិឃុទ្ធាកាតិ˙

ចណ្ណតាតត្តត្តិ បទិទចណ្ណស្ស តាតត្តិ៍ តោ ច អាកាតាតត្តត្តិ អាលោេក តាតត្តិ ត បញ្ញាយតិ៍ អដ្ឋិតាតត្តត្តិ ឌីឈទស្សអញ្ញុ្ឆលចសេត អដ្ឋិយា តាតត្តិ៍

យត្ត យត្ថាតិ ក្ខឃ្យាតចិយាតកព្យទុក្លតឌីតិទបេកព្ទលិតិទេទស្ម យត្ត យត្ថ៍ អកិតិចិសត្តិតិ ចសត្តិ៍ អកិទេយត្តិតិ ទេយត្តិ ត ក្ខព្ពណត្តិ៍ កាទេដតាតិ យាព្យកត្តតោលចាលិតយច្ឆមិ៍សកាទេដស្ម េយត េពតចិ កាទេដត៍ “កាទេចតាតិ”បិ បិទេផា, អយេយច អទេត្វា៍ បិឌេពតាតិ បច្ឆិយា៍ តត្ត តទេត្តចាតិ សប្បិយឆ្ចាលិតាឌីតំ ស្មុលកដ្ឋាតទេតា េលិលាប្ចតិយច្ឆាឌីតំ ក្ខស្សត្តដ្ឋាតំ តីតា “បុទេគ្គា អយ្យាតំ ចសតដ្ឋាតំ ចាស្មុកំ, តត្ត ស្មុលំ ចសិយ្យា, ព្តាឌ េលិលំ ចា េតា ពាឆតិ ប្ទតិយច្ឆាកេត្តា ចា សឹសេទាកំ ក្ខព្យាេឌតិ”តិ ឲចំ ចិត្តំ អត្តប្យាេឌត្វា តត្ត តទេត្តច ទេយត្តិ៍

១១១៍អាកាតិ អាកាសយុត្តា៍ តឌទេដ្ឋតាតិ តស្សា កច្ចបបត្តិយា អទេដ្ឋត, កច្ចបបត្តិកាទេណតាតិ អទេត្វា៍ ព្តាឌាតិ តំ កាទេលំ ប្ចច្ចទេត្តា េកាត្ត េលា, កទេត្តតិអាឌិយាហ៍

កាយដ្ឋ លត្តិ កាយាលសិយកាទេចា៍ ឈាយទេតាតិ ឌលទេតា៍

១១១៍ឌីឈទត្ត េលា េយតិ េឆទេា កិទ បិទេយិេយា ប្ទទេទត្តា ព្តាសិបញ្ញាឌ្ជំ បញ្ញាឌិត្វា សយាបត្តិ តិត្តាទេត្តត្វា តិទត្តទំ តីលិ អត្តកាចសតាតិ ត្រាហ្ណេលិលេក បឌិលកិ, តំ សត្តាេយតំ អាហ៍ ច្ចត្តយិ្ប េចតំ –

“អេចាកិណ្ណំ តីលិ សតំ, ឈំ បញ្ញាឌិ ព្តាសិបញ្ញាឌ្ជំ;

អសដ្ឋតំ កេចសទេត្តា, បុទេគ្គា សត្ថាទិតំ យយ”ត្តិ៍

េសសំ សត្ថាត្ត ក្ខត្តាតេយចាតិ៍

បបត្ថាស្វាឌតិយា យត្ថិប្បតិកាយដ្ឋកចាយ

អត្តទុឌ្ឍស្មុត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ប៍ ក្ខបក្កិលេសស្មុត្តចណ្ណតា

២៣៦។ ឯវំ មេ សុតន្តិ ឧបក្កិលេសសុត្តំ។ តត្ថ ឯតទវោចាតិ នេវ ភេទាធិប្បាយេន ន បិយកម្យតាយ, អថ ខ្វាស្ស ឯតទហោសិ – “ឥមេ ភិក្ខូ មម វចនំ គហេត្វា ន ឱរមិស្សន្តិ, ទុក្ខា ច នាម ហិតានុកម្បកា, អទ្ធា នេសំ ឧបមា ឯកំ ការណំ ភវិស្សតិ, តំ សុត្វា ឯតេ ឱរមិស្សន្តិ, តតោ តេសំ ផាសុវិហារោ ភវិស្សតី”តិ។ តស្មា ឯវំ “អលំ, ភន្តេ”តិអាទិវចនមវោច។ មា ភណ្ឌនន្តិអាទីសុ “អកត្ថា”តិ បាឋសេសំ គហេត្វា “មា ភណ្ឌនំ អកត្ថា”តិ ឯវំ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ។ អញ្ញតរោតិ សោ កិរ ភិក្ខុ ភគវតោ អត្ថកាមោ, អយំ កិរស្ស អធិប្បាយោ – “ឥមេ ភិក្ខូ កោធាភិភូតា សត្ថុ វចនំ ន គណ្ហន្តិ, មា ភគវា ឯតេ ឱវទន្តោ កិលមី”តិ, តស្មា ឯវមាហ។

បិណ្ឌាយ បាវិសីតិ ន កេវលំ បាវិសិ, យេនបិ ជនេន ន ទិដ្ឋោ, សោ មំ បស្សតូតិបិ អធិដ្ឋាសិ។ កិមត្ថំ អធិដ្ឋាសីតិ? តេសំ ភិក្ខូនំ ទមនត្ថំ។ ភគវា ហិ តទា បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ “បុថុសទ្ទោ សមជនោ”តិអាទិគាថា ភាសិត្វា កោសម្ពិតោ ពាលកលោណការគាមំ គតោ។ តតោ បាចីនវំសទាយំ, តតោ បារិលេយ្យកវនសណ្ឌំ គន្ត្វា បារិលេយ្យហត្ថិនាគេន ឧបដ្ឋហិយមានោ តេមាសំ វសិ។ នគរវាសិនោបិ – “សត្ថា វិហារំ គតោ, គច្ឆាម ធម្មស្សវនាយា”តិ គន្ធបុប្ផហត្ថា វិហារំ គន្ត្វា “កហំ, ភន្តេ, សត្ថា”តិ បុច្ឆិំសុ។ “កហំ តុម្ហេ សត្ថារំ ទក្ខថ, សត្ថា ‘ឥមេ ភិក្ខូ សមគ្គេ ករិស្សាមី’តិ អាគតោ, សមគ្គេ កាតុំ អសក្កោន្តោ និក្ខមិត្វា គតោ”តិ។ “មយំ សតម្បិ សហស្សម្បិ ទត្វា សត្ថារំ អានេតុំ ន សក្កោម, សោ នោ អយាចិតោ សយមេវ អាគតោ, មយំ ឥមេ ភិក្ខូ និស្សាយ សត្ថុ សម្មុខា ធម្មកថំ សោតុំ ន លភិម្ហា ឥមេ សត្ថារំ ឧទ្ទិស្ស បព្ពជិតា, តស្មិម្បិ សាមគ្គិំ ករោន្តេ សមគ្គា ន ជាតា, កស្សាញ្ញស្ស វចនំ ករិស្សន្តិ។ អលំ ន ឥមេសំ ភិក្ខា ទាតព្ពា”តិ សកលនគរេ ទណ្ឌំ ឋបយិំសុ។ តេ បុនទិវសេ សកលនគរំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា កដច្ឆុមត្តម្បិ ភិក្ខំ អលភិត្វា វិហារំ អាគមិំសុ។ ឧបាសកាបិ តេ បុន អាហំសុ – “យាវ សត្ថារំ ន ខមាបេថ, តាវ វោ តមេវ ទណ្ឌកម្ម”ន្តិ។ តេ “សត្ថារំ ខមាបេស្សាមា”តិ ភគវតិ សាវត្ថិយំ អនុប្បត្តេ តត្ថ អគមិំសុ។ សត្ថា តេសំ អដ្ឋារស ភេទករវត្ថូនិ ទេសេសីតិ អយមេត្ថ បាឡិមុត្តកកថា។

២៣៧។ ឥទានិ បុថុសទ្ទោតិអាទិគាថាសុ បុថុ មហាសទ្ទោ អស្សាតិ បុថុសទ្ទោ។ សមជនោតិ សមានោ ឯកសទិសោ ជនោ, សព្ពោវាយំ ភណ្ឌនការកជនោ សមន្តតោ សទ្ទនិច្ឆរណេន បុថុសទ្ទោ ចេវ សទិសោ ចាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ន ពាលោ កោចិ មញ្ញថាតិ តត្រ កោចិ ឯកោបិ អហំ ពាលោតិ ន មញ្ញតិ, សព្ពេបិ បណ្ឌិតមានិនោយេវ។ នាញ្ញំ ភិយ្យោ អមញ្ញរុន្តិ កោចិ ឯកោបិ អហំ ពាលោតិ ន ច មញ្ញិ, ភិយ្យោ ច សង្ឃស្មិំ ភិជ្ជមានេ អញ្ញម្បិ ឯកំ “មយ្ហំ ការណា សង្ឃោ ភិជ្ជី”តិ ឥទំ ការណំ ន មញ្ញីតិ អត្ថោ។

បរិមុដ្ឋាតិ មុដ្ឋស្សតិនោ។ វាចាគោចរភាណិនោតិ រាការស្ស រស្សាទេសោ កតោ; វាចាគោចរាវ, ន សតិបដ្ឋានគោចរា, ភាណិនោ ច, កថំ ភាណិនោ? យាវិច្ឆន្តិ មុខាយាមំ, យាវ មុខំ បសារេតុំ ឥច្ឆន្តិ, តាវ បសារេត្វា ភាណិនោ, ឯកោបិ សង្ឃគារវេន មុខសង្កោចនំ ន ករោតីតិ អត្ថោ។ យេន នីតាតិ យេន កលហេន ឥមំ និល្លជ្ជភាវំ នីតា។ ន តំ វិទូ ន តំ ជានន្តិ “ឯវំ សាទីនវោ អយ”ន្តិ។

យេ ច តំ ឧបនយ្ហន្តីតិ តំ អក្កោច្ឆិ មន្តិអាទិកំ អាការំ យេ ឧបនយ្ហន្តិ។ សនន្តនោតិ បោរាណោ។

បទេទតិ បណ្ឌិតេ ធេបត្វា ឥតោ អទេញ្ញា កណ្ឌតការកា បទេទ តាយ៑ តេ ឲត្ត សញ្ឈយទេញ្ញាកលហំ កទេរាត្តា “យឃំ ឃយាយទេស ស្ថបឃយាយ តស្សាយ សតាតំ សមិតំ យច្ចុសត្តិកំ កច្ឆាយា”តិ ត ឌាតត្តិ៑ ទេឃ ឆ ឥត្ត ចិឌាតត្តីតិ ទេឃ ឆ ឥត្ត បណ្ឌិតា “យឃំ យច្ចុទេតា សមីបំ កច្ឆាយា”តិ ចិឌាតត្តិ៑ ឥតោ សមុត្តិ ទេយធកាតិ ឲចញាទេត ឌាតត្តា ទេឃាតិទេឃាយតសិកាទំ ស្ថប្បាទេឥត្វា ទេយធកាត់ កលហាត់ ឆ្នបសយាឃ បដិបជ្ជត្តិ៑

អដ្ឋិចិត្តាតិ អឃំ កាធា ឌាឥទេក (ឌា៑ ១៑៨៑១៩) អាកតា, ឱាហូឥត្តច្ចា ឌីឈាចុក្យារច្ចា សត្តាឃ ចុត្វា៑ អឃទេញ្ញា អទេត្វា – ទេតសមិ ឥធា បចត្តទេចទាត់ ទេហាតិ សក្កតិ, កម្ពា ត្យក្យាគំ ត ទេហាតិ, ទេឃសំ ទេចា ទេតច យាតាបិត្យត់ អដ្ឋិតិ សិត្តាតិ, ត បិណា ហជា ត កចាឃ្សធតាតិ ហជាតីតិ៑

សទេចលទេតធាតិអាជិកាធា បណ្ឌិតសហាឃស្ស ឆ ឥាលសហាឃស្ស ឆ ចណ្ណាចណ្ណជីបតត្ត ចុត្វា៑ អភិក្យឃ្យ សត្តាតិ បទិស្សឃាតីតិ បិណាដបទិស្សទេឃ ឆ បដិច្ឆត្តបទិស្សទេឃ ឆ អភិតចិត្វា ទេឥត សដ្ឋិ អត្តយទេតា សតិយា ធទេទឃ្យាតិ៑

ទាឌាច ទដ្ឋិ ចិឌិតត្តិ ឃធា អត្តទេតា ចិឌិតទដ្ឋិ យហាឌតកទាឌា ឆ អទិត្ថយយហាទាឌា ឆ បហាឃ ឲកកា ចិចទិស, ឲចំ ចិធទេទឃ្យាតិ អទេត្វា៑ យាតក្កទេញ្ញាច តាទេកាតិ យាតទេក្កា អទេទញ្ញា តាទេកាច៑ យាតទេក្កាតិ ហត្តិ ចុច្ចតិ៑ តាទេកាតិ យហត្តាធិចចតទេយតំ៑ ឃធា ហិ យាត្យទេបិសទេកា យាតក្កតាទេកា អទេទញ្ញា ឲទេកា ចទិ, ត ឆ បិបិតិ អកាសិ, ឃធា ឆ បិលិទេលឃ្យទេកា, ឲចំ ឲទេកា ចទេទ, ត ឆ បិបិតិ កឃិទាតិ ចុត្តិ ទេហាតិ៑

១១៧៑ឥាលកទេលិណការកាទេយាតិ ស្ថបិលិកហបតិស្ស ទេភាកកាទេយា៑ ទេតត្ថបសត្កយីតិ កម្ពា ស្ថបសត្កយិ? កទេណ កិទេស្ស អាជីតចំ ជិត្វា ឲកចិហាទិ ភិក្ខុ បស្សិត្យកាយតា ស្ថធបិជិ, តស្មា សីតាជីហិ បីឲ្យត្តទេតា ស្ថណ្ហាជីតិ បត្តឃយាទេតា ចិឃ ស្ថបសត្កយិ៑ ធម្ពិឃា កធាឃាតិ ឲកីភាទេច អាតិសំសប្បជិសំឃុត្តាឃ៑ ទេឃត បិឌីតចំសធាទេឃា, ឥត្ត កម្ពា ស្ថបសត្កយិ? កលហការទេក កិទេស្ស ជិដ្ឋាជីតចត្វា សយក្កចាសិទេតា ភិក្ខុ បស្សិត្យកាយតា ស្ថធបិជិ, តស្មា សីតាជីហិ បីឲ្យត្តទេតា ស្ថណ្ហាជីតិ បត្តឃយាទេតា ចិឃ ឥត្ត ស្ថបសត្កយិ៑ អាឃម្ពា ឆ អត្យុទេឌ្ឍាតិអាជិ ចុត្តតឃទេយច៑

១១៨៑អត្តិ បត ទេចាតិ បត្តិយបុច្ឆាឃ ទេលិក្យត្តទេធម្ពំ បុទេច្ឆឃ្យ៑ ទេសា បត ទេធទាត់ តត្តិ, តស្មា តំ បុច្ឆិត្យំ ត ឃុត្តត្តិ បទិកទេម្ពកាសំ បុច្ឆតិ៑ ឌ្ឍកាសទេញ្ចច សញ្ញាតាយាតិ បទិកទេម្ពកាសំ សញ្ញាតាយ៑ ធស្សតច្ចា ទូបិតត្តិ ជិត្តាចក្កុតា ទូបធស្សតច្ចា សញ្ញាតាយ៑ ឥច្ចា តិមិត្តំ តប្បជិចិត្ត្យាយាតិ ឥច្ចា កាទេណំ ត ឌាតាឃ, ទេឃត ទេតា ឌ្ឍកាទេសា ឆ ទូបធស្សតច្ចា អត្តទេធាឃតិ៑

តំ ទេកា បត ទេចា អត្យុទេឌ្ឍា តិមិត្តំ បដិចិត្ត្យាប្បាត្តិ តំ ទេចា កាទេណំ ឌាតិឥច្ចា៑ អឃហិ សុធត្តិ អត្យុទេឌ្ឍា ត្យទេយាគំ ត អាឲ្យស្ថទេលឃ្យត្តិ, អឃហិ ត្តទេឃហិ ឲកាធទេសហិ ស្ថបក្កិទេលទេសហិ អាឲ្យស្ថលិតបុទេញ្ញាតិ ធទេស្យត្យ ត្តយំ ធេសត់ អាទេភ៑ ចិចិកិច្ឆា ទេណា ទេយតិអាជីសុ យហាសត្តស្ស អាទេលិកំ ចទេឌ្ឍត្វា ជិត្តាចក្កុតា តាតាចិធាតិ ទូបិតិ ជិត្វា “ត្តធំ ទេណា កិ”ត្តិ ចិចិកិច្ឆា ស្ថធបិជិ៑ សយាធិ ចជីតិ បទិកម្ពសយាធិ ចជិ៑ ឌ្ឍកាទេសាតិ

បរិក្ខារោភាសេនាបិ អត្តភាវេ, ទិព្វចក្ខុនាបិ រូបំ ន បស្សិំ។ អមនសិការោតិ រូបានិ បស្សតោ វិចិកិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ, ឥទានិ កិញ្ចិ ន មនសិករិស្សាមីតិ អមនសិការោ ឧប្បជ្ជិ។

ថិនមិទ្ធន្តិ កិញ្ចិ អមនសិករោន្តស្ស ថិនមិទ្ធំ ឧប្បជ្ជិ។

ឆម្ភិតត្តន្តិ ហិមវន្តាភិមុខំ អាលោកំ វឌ្ឍេត្វា ទានវរក្ខសអជគរាទយោ អទ្ទស, អថស្ស ឆម្ភិតត្តំ ឧប្បជ្ជិ។

ឧប្បិលន្តិ “មយា ទិដ្ឋភយំ បកតិយា ឱលោកិយមានំ នត្ថិ។ អទិដ្ឋេ កិំ នាម ភយ”ន្តិ ចិន្តយតោ ឧប្បិលាវិតត្តំ ឧប្បជ្ជិ។ សកិទេវាតិ ឯកបយោគេន បញ្ច និធិកុម្ភិយោបិ បស្សេយ្យ។

ទុដ្ឋុល្លន្តិ មយា វីរិយំ គាឡ្ហំ បគ្គហិតំ, តេន មេ ឧប្បិលំ ឧប្បន្នន្តិ វីរិយំ សិថិលមកាសិ, តតោ កាយទរថោ កាយទុដ្ឋុល្លំ កាយាលសិយំ ឧប្បជ្ជិ។

អច្ចារទ្ធវីរិយន្តិ មម វីរិយំ សិថិលំ ករោតោ ទុដ្ឋុល្លំ ឧប្បន្នន្តិ បុន វីរិយំ បគ្គណ្ហតោ អច្ចារទ្ធវីរិយំ ឧប្បជ្ជិ។ បតេយ្យាតិ មរេយ្យ។

អតិលីនវីរិយន្តិ មម វីរិយំ បគ្គណ្ហតោ ឥទំ ជាតន្តិ បុន វីរិយំ សិថិលំ ករោតោ អតិលីនវីរិយំ ឧប្បជ្ជិ។

អភិជប្បាតិ ទេវលោកាភិមុខំ អាលោកំ វឌ្ឍេត្វា ទេវសង្ឃំ បស្សតោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជិ។

នានត្តសញ្ញាតិ មយ្ហំ ឯកជាតិកំ រូបំ មនសិករោន្តស្ស អភិជប្បា ឧប្បន្នា, នានាវិធរូបំ មនសិ ករិស្សាមីតិ កាលេន ទេវលោកាភិមុខំ កាលេន មនុស្សលោកាភិមុខំ វឌ្ឍេត្វា នានាវិធានិ រូបានិ មនសិករោតោ នានត្តសញ្ញា ឧប្បជ្ជិ។

អតិនិជ្ឈាយិតត្តន្តិ មយ្ហំ នានាវិធានិ រូបានិ មនសិករោន្តស្ស នានត្តសញ្ញា ឧប្បន្នា, ឥដ្ឋំ វា អនិដ្ឋំ វា ឯកជាតិកមេវ មនសិ ករិស្សាមីតិ តថា មនសិករោតោ អតិនិជ្ឈាយិតត្តំ រូបានំ ឧប្បជ្ជិ។

១៣១. ឱភាសនិមិត្តំ មនសិ ករោមីតិ បរិក្ខារោភាសមេវ មនសិ ករោមិ។ ន ច រូបានិ បស្សាមីតិ ទិព្វចក្ខុនា រូបានិ ន បស្សាមិ។ រូបនិមិត្តំ មនសិ ករោមីតិ ទិព្វចក្ខុនា វិសយរូបមេវ មនសិ ករោមិ។

បរិត្តញ្ចេវ ឱភាសន្តិ បរិត្តកដ្ឋានេ ឱភាសំ។ បរិត្តានិ ច រូបានីតិ បរិត្តកដ្ឋានេ រូបានិ។ វិបរិយាយេន ទុតិយវារោ វេទិតព្វោ។

បរិត្តោ សមាធីតិ បរិត្តកោ បរិកម្មាការេន, ឱកាសបរិត្តតាវិញ្ញាសន្តាយ បន បរិកម្មសមាធិ “បរិត្តោ”តិ វុត្តោ។ បរិត្តំ មេ តស្មិំ សមយេតិ តស្មិំ សមយេ ទិព្វចក្ខុបិ បរិត្តកំ ហោតិ។ អប្បមាណវារេបិ ឯសេវ នយោ។

២៣៥។ អវិតក្កម្បិ វិចារមត្តន្តិ បញ្ចកនយេ ទុតិយជ្ឈានសមាធិំ។ អវិតក្កម្បិ អវិចារន្តិ ចតុក្កនយេបិ បញ្ចកនយេបិ សេសត្តយសមាធិំ។ សប្បីតិកន្តិ ទុកតិកជ្ឈានសមាធិំ។ និប្បីតិកន្តិ ទុកជ្ឈានសមាធិំ។ សាតសហគតន្តិ តិកចតុក្កជ្ឈានសមាធិំ។ ឧបេក្ខាសហគតន្តិ ចតុក្កនយេ ចតុត្ថជ្ឈានសមាធិំ បញ្ចកនយេ បញ្ចមជ្ឈានសមាធិំ។

កទា បន ភគវា ឥមំ តិវិធំ សមាធិំ ភាវេតិ? មហាពោធិមណ្ឌេ និសិន្នោ បច្ឆិមយាមេ។ ភគវតោ ហិ បឋមមគ្គោ បឋមជ្ឈានិកោ អហោសិ, ទុតិយាទយោ ទុតិយតតិយចតុត្ថជ្ឈានិកា។ បញ្ចកនយេ បញ្ចមជ្ឈានស្ស មគ្គោ នត្ថីតិ សោ លោកិយោ អហោសីតិ លោកិយលោកុត្តរមិស្សកំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ។ សេសំ សព្វត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

ឧបក្កិលេសសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨។ ពាលបណ្ឌិតសុត្តវណ្ណនា

២៣៦។ ឯវំ មេ សុតន្តិ ពាលបណ្ឌិតសុត្តំ។ តត្ថ ពាលលក្ខណានីតិ ពាលោ អយន្តិ ឯតេហិ លក្ខីយតិ ញាយតីតិ ពាលលក្ខណានិ។ តានេវ តស្ស សញ្ញាណការណត្តា ពាលនិមិត្តានិ។ ពាលស្ស អបទានានីតិ ពាលាបទានានិ។ ទុច្ចិន្តិតចិន្តីតិ ចិន្តយន្តោ អភិជ្ឈាព្យាបាទមិច្ឆាទស្សនវសេន ទុច្ចិន្តិតមេវ ចិន្តេតិ។ ទុព្ភាសិតភាសីតិ ភាសមានោបិ មុសាវាទាទិភេទំ ទុព្ភាសិតមេវ ភាសតិ។ ទុក្កដកម្មការីតិ ករោន្តោបិ បាណាតិបាតាទិវសេន ទុក្កដកម្មមេវ ករោតិ។ តត្រ ចេតិ យត្ថ និសិន្នោ, តស្សំ បរិសតិ។ តជ្ជំ តស្សារុប្បន្តិ តទនុច្ឆវិកំ, បញ្ចន្នំ វេរានំ និស្សន្ទេន ឧប្បជ្ជនកហានិអាទិកំ អនិច្ចាទិតាយ។ តត្រាតិ តាយ កថាយ។ ពាលលក្ខណានីតិ ឧបយោគត្ថេ

ឧបយោគវចនំ។

២៣៧។ ឱលម្ពន្តីតិ ឧបដ្ឋហន្តិ, ឱលម្ពនាការេន ហិ តានិ ឧបដ្ឋហន្តិ។ អជ្ឈោលម្ពន្តីតិ អធិ ឱលម្ពន្តិ។ អភិប្បលម្ពន្តីតិ អភិមុខំ បលម្ពន្តិ, ពាលស្ស ឯវំ ហោតិ។

២៣៨។ ឧត្តានសេយ្យកោតិ អត្ថុបក្កិលេសោ ...

សក្កា ហោតិ កាតុំ, ហត្ថាទិំ ឆសទាល់ ឧបយំ ការាបេយីតិ ចិន្តេត្វា ឯតំ “សក្កា, ភន្តេ”តិ វចនំ អវោច។ ហរេយ្យន្តិ វិនិច្ឆិន្ទិត្វា

កាយភចរេសន យថា ឯកស្មិំ ឋានេ ទ្វេ បហារា និបតន្តិ, ឯវំ ហរេយ្យ។ ខេតស្ស ទ្វេ ចលយុលសតានិ ហោន្តិ។ ឆ្មូតោ ឧត្តរិបិ ឯវេស

នយោ។

១៥០។ បរិហាយន្តិ អន្តោឧដ្ឋិយំ ធបភយន្តិ។ សព្វម្បិ ន ឧបេតីតិ កណភយន្តម្បិ ន កច្ឆតិ។ កលភាកម្បីតិ សតិមំ កាល់ សហស្សិមំ កាល់

សតសហស្សិមំ វា កាល់ ឧបកច្ឆតីតិបិ ចត្តត្ថំ ន ឧបេតិ។ ឧបនិធម្បីតិ ឧបនិក្ខេបភយន្តម្បិ ន ឧបេតិ, ឆ្ហលិកេត្តស្ស ឆ្ហលិកិតយន្តម្បិ នត្ថិ។

តត្តិអឃោតិលត្តិ តិកាចុតំ អត្តកាចំ សព្វញ្ញុតាយ លោហបឆចិយា ឧត្តាភក់ និបជ្ជាបេត្វា តស្ស ឥក្កិលហេត្វា តាលបព្វយាលំ អឃស្មល់

បវេសេន្តិ, តថា វាយហត្ថាឝិស្ស។ យថា វ ឧត្តាភក់ និបជ្ជាបេត្វា, ឯវំ ឧទរេភបិ ឥក្កិលបស្សេភបិ វាយបស្សេភបិ និបជ្ជាបេត្វា តំ

កម្មការណំ ករោន្តិឃោច។ សំវេចសេត្វាតិ សព្វញ្ញុតាយ លោហបឆចិយា តិកាចុតំ អត្តកាចំ និបជ្ជាបេត្វា។ កុឋារីហីតិ យហតីហិ

កោហស្ស ឯកបក្ខលភកយន្តាហិ កុឋារីហិ តច្ឆន្តិ។ លោហិតំ ភឌី ហុត្វា សន្ទតិ, លោហបឆចិតោ ឌាលិ ឧដ្ឋហិត្វា តច្ឆិតដ្ឋានំ កណ្ហន្តិ។

យហាកុក្កិ ឧប្បជ្ជតិ, តច្ឆត្វា បភ សុត្តាហតំ ករិត្វា ភារុ វិយ អដ្ឋំសម្បិ ឆឡំសម្បិ ករោន្តិ។ វាសីហីតិ យហាសុប្បបយាណាហិ វាសីហិ។ តាហិ

តច្ឆត្វា តចេតោ ឃាច អដ្ឋិតិ សណិកំ តច្ឆន្តិ, តច្ឆិតំ តច្ឆិតំ បដិបាកតិកំ ហោតិ។ រថេ យោជេត្វាតិ សទ្ធិំ

យុគយោត្តបច្ចត្ថរណចក្កកុព្វរបាចនេហិ សព្វតោ សព្វញ្ញុតេ រថេ យោជេត្វា។ មហន្តន្តិ មហាកូដាការប្បមាណំ។ អារោបេន្តីតិ

សព្វញ្ញុតេហិ អយមុគ្គរេហិ បោថេន្តា អារោបេន្តិ។ សកិម្បិ ឧទ្ធន្តិ សុបក្កុធិតាយ ឧក្ខលិយា បក្ខិត្តតណ្ឌុលា វិយ ឧទ្ធំ អធោ តិរិយញ្ច

កច្ឆតិ។

ភាគសោ មិតោតិ ភាគេ ធបេត្វា ធបេត្វា ចិភេត្វា។ បរិយន្តោតិ បរិក្ខិត្តោ។ អយសាតិ ឧបរិ អយបដ្ដេន ឆាទិតោ។

សមន្តា យោជនសតំ ផរិត្វា តិដ្ឋតីតិ ឯវំ ផរិត្វា តិដ្ឋតិ, យថា សមន្តា យោជនសតេ ឋានេ ឋត្វា ឆ្ហលិកេត្តស្ស អក្ខីនិ

យមកគោឡកា វិយ និក្ខមន្តិ។

ន សុករា អក្ខានេន បាបុណិតុន្តិ និរយោ នាម ឯវម្បិ ទុក្ខោ ឯវម្បិ ទុក្ខោតិ វស្សសតំ វស្សសហស្សំ កថេន្តេនាបិ មត្ថកំ បាបេត្វា

កថេតុំ ន សុករាតិ អត្ថោ។

១៥១។ ទន្តុល្លេហកន្តិ ទន្តេហិ ឧល្លេហិត្វា, លុញ្ចិត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ។ រសាទោតិ រសគេធេន បរិភុត្តរសោ។

១៥២។ អញ្ញមញ្ញខាទិកាតិ អញ្ញមញ្ញខាទនំ។

ទុព្ពណ្ណោតិ ទុស្សណ្ឋិ។ ទុទ្ទសិកោតិ ទារកានំ ភាយាបនត្ថំ កតយក្ខោ វិយ ទុទ្ទសោ។ ឱកោដិមកោតិ លកុណ្ឌកោ បវិដ្ឋគីវោ

យេហាខេទា៉ ការេណាតិ ឯកក្ខិការេណា ចា ឧភយក្ខិការេណា ចា៉ កុណីតិ ឯកហត្ថកុណី ចា ឧភយហត្ថកុណី ចា៉ បក្ខហតោតិ បីឋសប្បី៉ សោការេឃតាតិ ព្ពកយស្ស ទុក្ខាតុបឆត្តគស្សតន្តំ អារទ្ធំ៉

កលិគ្គហេតាតិ បរាជយេត៉ អធិជាត្តំ តិកេច្ឆេយ្យាតិ យស្មា ឆាហំ ឌិតេតា សន្តាសាបតេយ្យយ្យិស្ស តប្បហោតិ, តស្មា អត្តតាបិ ឆាត្តំ តិកេច្ឆេយ្យ៉ េកចលិ បរិប្បុទា ឆាលក្ខុយីតិ ឆាលេលិ តីហិ ទុច្ចរិតាតិ ប្បុទេត្វា តិទយេ តិដ្ឋត្តតិ, តត្ថ បក្កាចេសេសេត យត្សុស្សត្តំ អាកេតា បញ្ចាសុ តីចក្កុលេសុ តិដ្ឋាត្តិត្វា បុត តីហិ ទុច្ចរិតាតិ ប្បុទេត្វា តិទយេ តិដ្ឋាត្តតីតិ អយំ សកលិ បរិប្បុណ្ណា ឆាលក្ខុយី៉

៦៥៦៉ បណ្ឌិតលក្ខណាតីតិអាទិ ទុត្តាត្យសាទេតេច េចឌិតត្តំ៉ សុចិត្តិតចិត្តិតិអាឌីតិ េចត្ថ យេតាសុចរិតាឌីតំ ចេសេត េឃាេឌតត្តាតិ៉

ចក្កទតតចណ្ហតា

៦៥៧៉ សីសំ ត្យាតស្សាតិ សីសេសត សទ្ធំ កេត្តាគេកេត ត្យាតស្ស៉ ឧបេវិសឆិកស្សាតិ សយាតិទ័ត្តាេបិសេចក្កស្ស៉ ឧបទិបិសាគចទកតស្សាតិ បិសាគចទស្ស ឧបទិ កតស្ស សុកោឌត់ កុដ្ឋិត្វា បិសាគចទស្ស ឧបទិ យហាតេល សីទីកត្តំ បចិសិត្វា សីលិតិ អាចឌ្ឆត្តស្ស៉ តគា កិទ ទាឌា បិេតាច សតសហស្សំ ចិស្សេឌ្ឆត្វា យហាគាត់ គត្វា បុតបិ េសាត្យអសហិ កេត្តាគកាឈេដហិ សីសំ ត្យាឃិត្វា កតបិតទាេសា សុត្តំ ឧត្តទាសក្កំ ឯកំសំ កត្វា ឧបទិបិសាគស្ស សីទីសឃេត បល្លក្កំ អាកុឌិត្វា តិសិត្តោ អត្តតោ គាតយឃបុញ្ញាសយុគឃំ អាចឌ្ឆត្វា តិសីគតិ, អយំ សន្តាចក្កចត្តិតំ គយុតា ៉

េតសំ តំ អាចឌ្ឆត្តាតំេយច ទុត្តប្យការបុញ្ញាកយុបច្ចយំ ឧត្យសយុដ្ឋាតំ តីលយហិសឈ្លាដសឌិសំ បិធិតិតសយុទ្ធដលតលំ លិត្តយាតំ ចិយ អាកាសំ អលង្កុរ្យាតំ ចិយ ជិត្តំ ចក្កទតតំ បិតុ្យកចតិ៉ តឃិជំ ជិត្តាត្យកាចឃុត្តត្តា ជិត្តាត្តិ ទុត្តំ៉ សហស្សំ អស្ស អទាតត្តិ សហស្សាទំ៉ សហ េតយិឃា សហ តាកិឃា ចាតិ សេតយិកំ សតាកិកំ៉ សេត្តាហិ អាកាេទហិ បរិប្បុទត្តិ សត្តាការបរិប្បុទំ៉

តត្ថ ចក្កញ្ចា តំ ទតិឌតតេដ្ឋត ទតតញ្ចាតិ ចក្កទតតំ៉ ឃាឃ បត តំ តាកិឃា "សតាកិក"ត្តិ ទុត្តំ, សា ឆ្ពត្តតីលយហិយឃា េហាតិ៉ យេន្យ បតស្សា ទេឌតយឃា បតាត្យត្ត, ឃាឃ សុឌ្ឌសិតិឌ្ឌឥត្តបត្តិឃា ហសយាតំ ចិយ ចិទេទាចតិ៉ យេន្យលិទ្ធេត ចិឃ ចត្តយល្ហលេត ឧកោសុបិ ឆាហិទេត្តស្ស ទេឌតបេដ្ឋត កតបទិក្កលេបិ េហាតិ៉ េតសុ បតស្សា តាកិបតាត្យត្ត បទិក្កលបបេដ្ឋសុ ឃុត្តដ្ឋាេត បទិេច្ឆងលេឍា សុចិកត្តាច ហុត្វា បញ្ញាឃត្តិ៉ អយំ តាចស្ស តាកិឃា សត្តាការបរិប្បុទតា៉

េឃហិ បត តំ អេទហិ "សហស្សាទ"ត្តិ ទុត្តំ, េត សត្តទតតយឃា ស្វុទិឃទស្វិេឃា ចិយ បកាសយ្យត្តា េហាត្តិ៉ េតសយ្យិ ឈដយហិកបទិេច្ឆងលេឍាឌីតិ សុចិកត្តាេតច បញ្ញាឃត្តិ៉ អឃយស្ស អទាតំ សត្តាការបរិប្បុទតា៉

ឃាយ បត ៣ំ ខេតយិឃា សហ "សខេតយិក"ត្តិ ចុត្តំ, សា ឥាលស្ទុរិយវស្ថិកលិបសិទិ អចហសយាតា ចិយ សុវត្តសុទ្ធសិតិទ្ធបចាឡអយឃា ខេហាតិ៑ សត្ថិសុ បតស្សា សញ្ញាវាកសស្សិរិកវត្តឌខេញ្ញាតឥបដ្ឋា ចដ្ឋបរិខេឆ្ឆឥខេលឋា ច សុចិកត្តា បញ្ញាឃត្តិ៑ អឃយស្ស ខេតយិឃា សញ្ញាកាវបរិបុ្ទវតា៑

ខេតយិយល្ហលបិដ្ឋិឃំ បតស្ស ឥសត្តុំ ឥសត្តុំ អវាតយត្តខេវ ឆយតចំខេសា ចិយ អខេត្តាសុសិខេវា ឈិទ្ធយល្ហលចិខេត្តា ចាឋកាហិ បចាឡអឥខេល្ហា ខេហាតិ, ឃស្ស ចាខេឋត បហរិឋស្ស សុក្យសលសយត្តាហឋស្ស បញ្ចក្កិកឋ្វរិឃស្ស ចិយ សខេទ្ធា ចក្កុ ច ខេឌតិខេឃា ច កយតិខេឃា ច ខេហាតិ៑ ឋស្ស ខេលា បត បចាឡអឥល្ហស្ស ដ្ឋបរិ ខេសឋន្ឋុត្តំ, ដ្ឋខេកាសុ បខេស្សសុ សខេយាសរិឋក្យសុយឥាយបត្តិខេឃាតិ ឲចំ សខេយាសរិឋក្យសុយឥាយបត្តិសឋទ្ធឃបរិចាខេវត ខេសឋន្ឋុត្តសឋឆារិតា បចាឡអឥល្ហសខេឋត សឃុបខេសាកិឋខេតយិបរិខេក្ខបស្ស ទ្ធិត្តុយិ តាកិបតាឡច្រាតំ អខេត្តា ខេទ្ធ សិហយុលាតិ ខេហាត្តិ, ខេឃហិ ឋាលក្ខុទ្ធុប្យយាលា បុល្ហចត្តកិវលាកលិបសស្សិរិកា ឋវុលាវចិសយាតវត្តកញ្ញលខេកល្ហកបរិឃត្តា អាកាសកក្កាកតិខេសាកំ អកិកចយាតា ចិយ ខេទ្ធ យុត្តកលិបិ ឱុលញ្ញត្តិ, ខេឃហិ ចក្កវឋខេតត សទ្ធិ អាកាខេស សយ្យវិចត្តយាខេតហិ ឋិលិ ចក្កាតិ ឲកខេឋា បរិចត្តត្តាតិ ចិយ លាឃត្តិ៑ អឃយស្ស សញ្ញខេសា សញ្ញាកាវបរិបុ្ទវតា៑

៣ំ បខេតឋំ ឲចំ សញ្ញាកាវបរិបុ្ទំ បកតិឃា សាឃយាសកត្តុំ កុឌ្ឍិត្ត្វា អត្តខេតា អត្តខេតា ឈខេទ្ធាខេវ បញ្ញាត្តាសខេតសុ តិសិទិត្តា បចត្តកឆាសល្លាខេបសុ យតុខេស្សសុ ចិទិចត្យក្កាឌិសុ កិឡអយាខេត ឥាវកឌខេត តាតិទ្ធខេច្ឆត តាតិតិខេចត ចតសល្ហយត្តាកាសខេត្តត អាកាសប្យឥខេសត ដ្ឋបខេសាកឃយាតំ ចិយ វុក្ខសាលក្កាតិ, ទ្ធាឥសខេឃាឌតខេឋា បដ្ឋាឃ សុឃ្យយាខេតត យឥុវស្សខេវត សត្តាតំ ខេសាឋាតិ ឱុឆាបឃយាតំ ខេឃាឌតខេឋា បដ្ឋាឃ តាតប្យកាសយុឥឃសយុឌ្ឍខេលត ចខេល្ហត តឃតាតិ សយាកឥ្ឍិ វខេញ្ញា ចក្កចត្តិស្ស បុញ្ញាតុកាចំ ដ្ឋខេល្ឈសឃត្តុំ ចិយ វាឌឆាតិអកិយុលំ អាកន្ឋតិ៑

អឲ ឋស្ស ចក្កវឋតស្ស សទ្ធស្សចខេតខេតច "ក្យខេឋា តុ ខេលា, កស្ស តុ ខេលា អឃំ សខេទ្ធា"តិ អាចឌ្ឍិឋហឥឃាតំ បុវត្តិយឌិសំ ឱុខេលិកឃយាតាតំ ខេឋសំ យតុស្សាតំ អញ្ញាឋខេវា អញ្ញាឋវំ ឲចយាហ – "បស្ស ខេកា អន្ឋរិឃំ, អឃំ បុល្ហចខេទ្ធា បុខេញ្ញ ឲខេកា ដ្ឋក្កន្ឋតិ, អឌ្ឍ បត អត្តទុតិខេឃា ដ្ឋក្កខេឋា, ឲឋឥ្យវាឌហំសយិចុតំ ចិយ បុល្ហចត្តយិចុតំ បុញ្ញាបរិខេឃត កកតឋលំ អកិលឈ្ឈតិ"តិ៑ ឋយខេញ្ញា អាហ – "កិ កខេឆសិ សយ្ញ កហំ តាយ ឋឃា ខេទ្ធ បុល្ហចទ្ធា ឲកខេឋា ដ្ឋក្កន្ឋត្តា ឌិដ្ឋបុញ្ញា, តតុ ឲស ឋបតិឃរំសិឆាខេវា បិឆ្ឆារកិខេលា ឌិចាកខេវា ដ្ឋក្កខេឋា"តិ៑ ឋយខេញ្ញា សិតំ កត្វា ឲចយាហ – "កិ ដ្ឋយ្ញខេត្តាសិ, តតុ ខេលា ញ្ញឥាតិខេយច ឌិចាកខេវា អត្តក្កខេឋា, ខេសា កធំ ញ្ញយំ បុល្ហចត្តំ អតុឋាត្តុយាខេតា ដ្ឋក្កន្ឋិស្សតិ, អទ្ធា បខេតឋំ អខេតកវឋតប្យកាសយុឌ្ឍលំ ឲកស្ស បុញ្ញាចខេឋា ចិយាតំ កចិស្សតិ"តិ៑ ខេឋ សខេញ្ញាបិ អបសាឥឃត្តា អខេញ្ញា ឲចយាហំសុ – "កិ ឥាហំ ចិប្យលបច, ខេតខេចស បុល្ហចខេទ្ធា, ត ស្ទុរិខេឃា ត ឥេចចិយាតំ៑ ត ខេហខេឋសំ ឲចទុបិ សិរិសយ្យត្តិ អត្តិ, ចក្កវឋខេតត បខេតខេឋត កចិឋញ្ញា"ត្តិ៑

ឲចំ បចត្តសល្លាបខេស្សច ឋស្ស ឌតស្ស ចត្តុយល្ហលំ ឱុហាឃ ៣ំ ចក្កវឋតំ អកិយុលំ ខេហាតិ៑ ឋខេឋា ខេឋហិ "កស្ស តុ ខេលា ញ្ញឥំ តិញ្ញាត្ត"ត្តិ ចុខេត្ត កចត្តិ ចត្តាខេវា – "ត កស្សចិ អញ្ញាស្ស, តតុ អយ្យាកំ វាឌា បុ្ទរិឋចក្កចត្តិចខេត្តា, ឋខេស្សឋំ តិញ្ញាត្ត"ត្តិ៑ អឲ ខេសា ច យហាឌខេតា, ខេឃា ច អខេញ្ញា បស្សតិ, សខេញ្ញា ចក្កវឋតខេយច អតុកន្ឋតិ៑ ឋយិ ចក្កវឋតំ វខេញ្ញាខេឃច អត្តាឃ អត្តខេតា អាកឋកាចំ ឥាខេបត្យកាយំ ចិយ សត្តក្កត្តុំ

បាការមត្ថកេនេវ នគរំ អនុសំយាយិត្វា រញ្ញោ អន្តេបុរំ បទក្ខិណំ កត្វា អន្តេបុរស្ស ឧត្តរសីហបញ្ជរអាសន្នេ ឋានេ យថា គន្ធបុប្ផាទីហិ សុខេន សក្កា ហោតិ បូជេតុំ, ឯវំ អក្ខាហតំ វិយ តិដ្ឋតិ។

ឯវំ ឋិតស្ស បនស្ស វាតបានច្ឆិទ្ទាទីហិ បវិសិត្វា នានាវិរាគរតនប្បភាសមុជ្ជលំ អន្តោ បាសាទំ អលង្ករុមានំ បភាសមូហំ ទិស្វា ទស្សនត្ថាយ សញ្ជាតាភិលាសោ រាជា ហោតិ។ បរិជនោបិស្ស បិយវចនបាភតេន អាគន្ត្វា តមត្ថំ និវេទេតិ។ អថ រាជា ពលវបីតិបាមោជ្ជផុដសរីរោ បល្លង្កំ មោចេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា សីហបញ្ជរសមីបំ គន្ត្វា តំ ចក្ករតនំ ទិស្វា "សុតំ ខោ បន មេតំ"ន្តិអាទិកំ ចិន្តនំ ចិន្តេសិ។ តេន វុត្តំ – "ទិស្វាន រញ្ញោ ខត្តិយស្ស...បេ... អស្សំ នុ ខោ អហំ រាជា ចក្កវត្តី"តិ។ តត្ថ សោ ហោតិ រាជា ចក្កវត្តីតិ កិត្តាវតា ចក្កវត្តី ហោតិ? ឯកង្គុលទ្វង្គុលមត្តម្បិ ចក្ករតនេ អាកាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា បវត្តេ។

ឥទានិ តស្ស បវត្តាបនត្ថំ យំ កាតព្ពំ តំ ទស្សេន្តោ អថ ខោ, ភិក្ខវេតិអាទិមាហ។ តត្ថ ឧដ្ឋាយាសនាតិ និសិន្នាសនតោ ឧដ្ឋហិត្វា ចក្ករតនសមីបំ អាគន្ត្វា។ ភិង្ការំ គហេត្វាតិ ហត្ថិសោណ្ឌសទិសបនាឡិំ សុវណ្ណភិង្ការំ ឧក្ខិបិត្វា វាមហត្ថេន ឧទកំ គហេត្វា។ បវត្តតុ ភវំ ចក្ករតនំ, អភិវិជិនាតុ ភវំ ចក្ករតនន្តិ។ អន្វទេវ រាជា ចក្កវត្តី សទ្ធិំ ចតុរង្គិនិយា សេនាយាតិ សព្ពចក្កវត្តីនញ្ហិ ឧទកេន អភិសិញ្ចិត្វា "អភិវិជានាតុ ភវំ ចក្ករតន"ន្តិ វចនសមនន្តរមេវ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា ចក្ករតនំ បវត្តតិ, យស្ស បវត្តិសមកាលមេវ សោ រាជា ចក្កវត្តី នាម ហោតិ។

បវត្តេ បន ចក្ករតនេ តំ អនុពន្ធមានោ រាជា ចក្កវត្តី យានវរំ អារុយ្ហ វេហាសំ អព្ភុគ្គច្ឆតិ, អថស្ស ឆត្តចាមរាទិហត្ថោ បរិជនោ ចេវ អន្តេបុរជនោ ច។ តតោ នានប្បការកញ្ចុកកវចាទិសន្នាហវិភូសិតេន វិវិធាភរណប្បភាសមុជ្ជលិតេន សមុស្សិតទ្ធជបដាកបដិមណ្ឌិតេន អត្តនោ អត្តនោ ពលកាយេន សទ្ធិំ ឧបរាជសេនាបតិ បភុតយោបិ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា រាជានមេវ បរិវារេន្តិ។ រាជយុត្តា បន ជនសង្គហត្ថំ នគរវីថីសុ ភេរិយោ ចរាបេន្តិ "តាតា អម្ហាកំ រញ្ញោ ចក្ករតនំ និព្ពត្តំ, អត្តនោ អត្តនោ វិភវានុរូបេន មណ្ឌិតប្បសាធិតា សន្និបតថា"តិ។ មហាជនោ បន បកតិយា ចក្ករតនសទ្ទេនេវ សព្ពកិច្ចានិ បហាយ គន្ធបុប្ផាទីនិ អាទាយ សន្និបតិតោវ, សោបិ សព្ពោ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា រាជានមេវ បរិវារេតិ។ យស្ស យស្ស ហិ រញ្ញា សទ្ធិំ គន្តុកាមតា ឧប្បជ្ជតិ, សោ សោ អាកាសគតោវ ហោតិ។ ឯវំ ទ្វាទសយោជនាយាមវិត្ថារា បរិសា ហោតិ។ តត្ថ ឯកបុរិសោបិ ឆិន្នភិន្នសរីរោ វា កិលិដ្ឋវត្ថោ វា នត្ថិ។ សុចិបរិវារោ ហិ រាជា ចក្កវត្តី។ ចក្កវត្តិបរិសា នាម វិជ្ជាធរបរិសា វិយ អាកាសេ គច្ឆមានា ឥន្ទនីលមណិតលេ វិប្បកិណ្ណរតនសទិសា ហោតិ។ តេន វុត្តំ "អន្វទេវ រាជា ចក្កវត្តី សទ្ធិំ ចតុរង្គិនិយា សេនាយា"តិ។

តម្បិ ចក្ករតនំ រុក្ខគ្គានំ ឧបរូបរិ នាតិឧច្ចេន គគនបទេសេន បវត្តតិ, យថា រុក្ខានំ បុប្ផផលបល្លវេហិ អត្ថិកា តានិ សុខេន គហេតុំ សក្កោន្តិ, ភូមិយំ ឋិតា "ឯស រាជា, ឯស ឧបរាជា, ឯស សេនាបតី"តិ សល្លក្ខេតុំ សក្កោន្តិ។ ឋានាទីសុបិ ឥរិយាបថេសុ យោ យេន ឥច្ឆតិ, សោ តេនេវ គច្ឆតិ។ ចិត្តកម្មាទិសិប្បបសុតា ចេត្ថ អត្តនោ អត្តនោ កិច្ចំ ករោន្តាយេវ គច្ឆន្តិ។ យថេវ ហិ ភូមិយំ, តថា នេសំ សព្ពកិច្ចានិ អាកាសេ ឥជ្ឈន្តិ។ ឯវំ ចក្កវត្តិបរិសំ គហេត្វា តំ ចក្ករតនំ វាមបស្សេន សិនេរុំ បហាយ សមុទ្ទស្ស ឧបរិភាគេន

អដ្ឋយោជនសហស្សប្បមាណំ បុព្វវិទេហំ គច្ឆតិ។

តត្ថ យោ វិនិព្វេធេន ទ្វាទសយោជនាយ បរិក្ខេបតោ ឆត្តិំសយោជនបរិសាយ សន្និវេសក្ខមោ សុលភាហារូបករណោ ឆាយូទកសម្បន្នោ សុចិសមតលោ រមណីយោ ភូមិភាគោ, តស្ស ឧបរិភាគេ តំ ចក្ករតនំ អាកាសេ អក្ខាហតំ វិយ តិដ្ឋតិ។ អថ តេន សញ្ញាណេន សោ មហាជនោ ឱតរិត្វា យថារុចិ ន្ហានភោជនាទីនិ សព្វកិច្ចានិ ករោន្តោ វាសំ កប្បេតិ, តេន វុត្តំ "យស្មិំ ខោ បន, ភិក្ខវេ, បទេសេ តំ ចក្ករតនំ បតិដ្ឋាតិ, តត្ថ រាជា ចក្កវត្តី វាសំ ឧបេតិ សទ្ធិំ ចតុរង្គិនិយា សេនាយា"តិ។

ឯវំ វាសំ ឧបគតេ ចក្កវត្តិម្ហិ យេ តត្ថ រាជានោ, តេ "បរចក្កំ អាគតំ"ន្តិ សុត្វាបិ ន ពលកាយំ សន្និបាតេត្វា យុទ្ធសជ្ជា ហោន្តិ។ ចក្ករតនស្ស ឧប្បត្តិសមនន្តរមេវ នត្ថិ សោ សត្តោ នាម, យោ បច្ចត្ថិកសញ្ញាយ រាជានំ អារព្ភ អាវុធំ ឧក្ខិបិតុំ វិសហេយ្យ។ អយមនុភាវោ ចក្ករតនស្ស។

ចក្កានុភាវេន ហិ តស្ស រញ្ញោ,

អរី អសេសា ទមថំ ឧបេន្តិ;

អរិន្ទមំ នាម នរាធិបស្ស,

តេនេវ តំ វុច្ចតិ តស្ស ចក្កំ។

តស្មា សព្វេបិ តេ រាជានោ អត្តនោ អត្តនោ រជ្ជសិរិវិភវានុរូបំ បាភតំ គហេត្វា តំ រាជានំ ឧបគម្ម ឱនតសិរា អត្តនោ មោឡិមណិប្បភាភិសេកេនស្ស បាទបូជំ ករោន្តា "ឯហិ ខោ មហារាជា"តិអាទីហិ វចនេហិ តស្ស កិង្ការប្បដិស្សាវិតំ អាបជ្ជន្តិ។ តេន វុត្តំ "យេ ខោ បន, ភិក្ខវេ, បុរត្ថិមាយ...បេ... អនុសាស មហារាជា"តិ។

តត្ថ ស្វាគតន្តិ សុអាគមនំ។ ឯកស្មិញ្ហិអាគតេ សោចន្តិ, គតេ នន្ទន្តិ។ ឯកស្មិំ អាគតេ នន្ទន្តិ, គតេ សោចន្តិ។ តាទិសោ ត្វំ អាគតនន្ទនោ គមនសោចនោ, តស្មា តវ អាគមនំ សុអាគមនន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ ឯវំ វុត្តេ បន ចក្កវត្តី នាបិ "ឯត្តកំ នាម មេ អនុវស្សំ ពលិំ ឧបកប្បេថា"តិ វទតិ, នាបិ អញ្ញស្ស ភោគំ អច្ឆិន្ទិត្វា អញ្ញស្ស ទេតិ។ អត្តនោ បន ធម្មរាជភាវស្ស អនុរូបាយ បញ្ញាយ បាណាតិបាតាទីនិ ឧបបរិក្ខិត្វា បេមនីយេន មញ្ជុនា សរេន "បស្សថ តាតា, បាណាតិបាតោ នាមេស អាសេវិតោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ និរយសំវត្តនិកោ ហោតី"តិអាទិនា នយេន ធម្មំ ទេសេត្វា "បាណោ ន ហន្តព្វោ"តិអាទិកំ ឱវាទំ ទេតិ។ តេន វុត្តំ រាជា ចក្កវត្តី ឯវមាហ បាណោ ន ហន្តព្វោ...បេ... យថាភុត្តញ្ច ភុញ្ជថាតិ។

កិំ បន សព្ពេបិ រញ្ញោ ញាយំ ឱវាទំ គណ្ហន្តីតិ។ ពុទ្ធស្សាបិ តាវ សព្ពេ ន គណ្ហន្តិ, រញ្ញោ កិំ គណ្ហិស្សន្តិ។ តស្មា យេ បណ្ឌិតា វិភាវិនោ, តេ គណ្ហន្តិ។ សព្ពេ បន អនុយន្តា ភវន្តិ។ តស្មា "យេ ខោ បន, ភិក្ខវេ"តិអាទិមាហ។

អថ តំ ចក្ករតនំ ឯវំ បុព្ពវិទេហវាសីនំ ឱវាទេ ទិន្នេ កតបាតរាសេ ចក្កវត្តិពលេ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា បុរត្ថិមំ សមុទ្ទំ អជ្ឈោគាហតិ។ យថា យថា ច តំ អជ្ឈោគាហតិ, តថា តថា អគទគន្ធំ ឃាយិត្វា សំខិត្តផណោ នាគរាជា វិយ សំខិត្តឩមិវិប្ផារំ ហុត្វា ឱគច្ឆមានំ មហាសមុទ្ទសលិលំ យោជនមត្តំ ឱគន្ត្វា អន្តោសមុទ្ទេ វេឡុរិយភិត្តិ វិយ តិដ្ឋតិ។ តង្ខណញ្ញេវ ច តស្ស រញ្ញោ បុញ្ញសិរិំ ទដ្ឋុកាមានិ វិយ មហាសមុទ្ទតលេ វិប្បកិណ្ណានិ នានារតនានិ តតោ តតោ អាគន្ត្វា តំ បទេសំ បូរយន្តិ។ អថ សា រាជបរិសា តំ នានារតនបរិបូរំ មហាសមុទ្ទតលំ ទិស្វា យថារុចិ ឧច្ឆង្គាទីហិ អាទិយតិ, យថារុចិ អាទិន្នរតនាយ បន បរិសាយ តំ ចក្ករតនំ បដិនិវត្តតិ។ បដិនិវត្តមានេ ច តស្មិំ បរិសា អគ្គតោ ហោតិ, មជ្ឈេ រាជា, អន្តេ ចក្ករតនំ។ តម្បិ ជលនិធិជលំ បលោភិយមានមិវ ចក្ករតនសិរិយា, អសហមានមិវ ច តេន វិយោគំ, នេមិមណ្ឌលបរិយន្តំ អភិហនន្តំ និរន្តរមេវ ឧបគច្ឆតិ។

[illegible] ឯវំ រាជា ចក្កវត្តី បុរត្ថិមសមុទ្ទបរិយន្តំ បុព្ពវិទេហំ អភិវិជិនិត្វា ទក្ខិណសមុទ្ទបរិយន្តំ ជម្ពុទីបំ វិជេតុកាមោ ចក្ករតនទេសិតេន មគ្គេន ទក្ខិណសមុទ្ទាភិមុខោ គច្ឆតិ។ តេន វុត្តំ អថ ខោ តំ, ភិក្ខវេ, ចក្ករតនំ បុរត្ថិមំ សមុទ្ទំ អជ្ឈោគាហេត្វា បច្ចុត្តរិត្វា ទក្ខិណំ ទិសំ បវត្តតីតិ។ ឯវំ បវត្តមានស្ស បន តស្ស បវត្តនវិធានំ សេនាសន្និវេសោ បដិរាជគមនំ តេសំ អនុសាសនិប្បទានំ ទក្ខិណសមុទ្ទំ អជ្ឈោគាហនំ សមុទ្ទសលិលស្ស ឱគច្ឆនំ រតនាទានន្តិ សព្ពំ បុរិមនយេនេវ វេទិតព្ពំ។

វិជិនិត្វា បន តំ ទសសហស្សយោជនប្បមាណំ ជម្ពុទីបំ ទក្ខិណសមុទ្ទតោបិ បច្ចុត្តរិត្វា សត្តយោជនសហស្សប្បមាណំ អបរគោយានំ វិជេតុំ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ គន្ត្វា តម្បិ សមុទ្ទបរិយន្តំ តថេវ អភិវិជិនិត្វា បច្ឆិមសមុទ្ទតោបិ បច្ចុត្តរិត្វា អដ្ឋយោជនសហស្សប្បមាណំ ឧត្តរកុរុំ វិជេតុំ តថេវ គន្ត្វា តម្បិ សមុទ្ទបរិយន្តំ តថេវ អភិវិជិយ ឧត្តរសមុទ្ទតោបិ បច្ចុត្តរតិ។

ឯត្តាវតា រញ្ញា ចក្កវត្តិនា ចាតុរន្តាយ បថវិយា អាធិបច្ចំ អធិគតំ ហោតិ។ សោ ឯវំ វិជិតវិជយោ អត្តនោ រជ្ជសិរិវិភវសម្បត្តិទស្សនត្ថំ សបរិសោ ឧទ្ធំ គគនតលំ អភិលង្ឃិត្វា សុវិកសិតបទុមុប្បលបុណ្ឌរីកវនវិចិត្តេ ចត្តារោ ជាតស្សរេ វិយ បញ្ចសតបញ្ចសតបរិត្តទីបបរិវារេ ចត្តារោ មហាទីបេ ឱលោកេត្វា ចក្ករតនទេសិតេនេវ មគ្គេន យថានុក្កមំ អត្តនោ រាជធានិមេវ បច្ចាគច្ឆតិ។ អថ តំ ចក្ករតនំ អន្តេបុរទ្វារំ សោភយមានំ វិយ ហុត្វា តិដ្ឋតិ។

ឯវំ បតិដ្ឋិតេ បន តស្មិំ ចក្ករតនេ រាជន្តេបុរេ ឧក្កាហិ វា ទីបិកាហិ វា កិញ្ចិ ករណីយំ ន ហោតិ, ចក្ករតនោភាសោយេវ រត្តិ អន្ធការំ វិធមតិ។ យេ ច បន រត្តិ អន្ធការត្ថិកា ហោន្តិ, តេសំ អន្ធការមេវ ហោតិ។ តេន វុត្តំ ទក្ខិណំ សមុទ្ទំ អជ្ឈោគាហេត្វា...បេ... ឯវរូបំ ចក្ករតនំ បាតុភវតីតិ។

ហត្ថិទតភចណ្ណភា

៦៥៥. ៦ច់ បិត្យក្មតចក្កទតភស្ស បភស្ស ចក្កចត្តិទេភា អយច្ចា បកតិយក្កលហត្ថិដ្ឋាត់ ឃុចិក្មយិកាក់ កាទេទ្ចា ហទិចត្តភាឌីហិ ឃុទកិកទេត្តហិ ក្ខុបលិយ្យាទេបត្ចា ទេហដ្ឋា ចិចិត្តចណ្ណឃុទកិក្យឃុយឃយាកិណ្ណុ ក្ខុបទិ ឃុចណ្ណុតាទកាត់ អត្តទត្តទា ឃទេយាឃទិតយត្យញ្ញា-ក្យឃុយគាយប្យជិយល្ពិតចិតាត់ ទេគចបិយាត់ ចិឃ អកិឃដ្ឋទិទ្ចា “៦ចទ្ធបឃ្ស ភាយ ទេគច ហត្ថិទតភស្ស អាកយត់ ចិទេត្តឆា”តិ ចគត្តិ៍ ទេឃា ប្យទេត្ត ច្យត្តភទេឃទេភច យហាគាត់ គត្ចា ឃឹលិតិ ឃយាគាឃ ត់ ប្យញ្ញាឃយ្យត្តិ អាចដ្ឋទេត្តា តិឃឹគតិ, អឆស្ស ប្យញ្ញាត្យកាចទេចាឌិទេតា លជ្ជត្តក្យលិ ចា ក្ខុទេបិឃឆក្យលិ ចា ត់ ឃក្កាទចិទេឃស់ អត្យកចិត្យកាទេយា តទ្យលាទចិយណ្ឌលិកិទត្តចទេលា-កឹចយុលប្យជិយល្ពិតចិឃុដ្ឋទេឃតឃទឹទេទា ឃត្តប្យតិដ្ឋា ឃុឃល្ពិតក្កបច្ចក្កឃត្តិទេចទេឃា ចិកឃិតទត្ត-បគុយចាទ្យទេបិក្កទេទា ញក្ខិយា ទេឃាកឹ ចិឃ ទេចហាស់ កយតឃយទេត្ចា យទេភាឃិលិទ្យណ្ណុទជ្ជិតបទិឃទេត្តា ចិឃ ទេចតបញ្ញទេតា ហត្ថិទេឃដ្ឋា តឃ្ឃុំ បទេគទេឃ បតិដ្ឋាតិ៍ ទេឃា លជ្ជត្តក្យលិ អាកច្ឆទេត្តា ឃត្តាកតិដ្ឋា អាកច្ឆតិ, ក្ខុទេបិឃឆក្យលិ ឃត្តាទេឌទេដ្ឋា៍ បិត្យត្តឃ់ បភ “ក្ខុទេបិឃទេឆា ភាកទាឌា” ញាទេច្ចច អាកច្ឆតិ៍ ឃ្ចាឃ់ ប្យទិតចក្កចត្តិចត្តាត់ ចក្កចត្តិត់ ឃុទេត្ត ច្យត្តភទេឃទេភច ចិត្តឃត្តាត់ អាកច្ឆតិ, ភ ញ្ញាតទេទឃិ៍ ឃឃទេយច បកតិយក្កលហត្ថិដ្ឋាត់ អាកត្ត្ច យក្កលហត្ថិ អបទេភត្ចា តត្ត តិដ្ឋតិ៍ ទេតាភ ច្យត្តិ ប្យភ ចបទ៌, កិក្កទេច...ទេប... ភាកទាឌាតិ៍

៦ច់ បិត្យក្មត់ បភ ត់ ហត្ថិទតត់ ឌិឃ្ចា ហត្ថិទេកាបកាគទេឃា ហដ្ឋត្យដ្ឋា ទេចទេកភ កត្ត្ច ទទេញ្ញា អាទទាទេចត្តិ៍ ទាឌា ត្យទិតត្យទិត់ អាកត្ត្ច ត់ ឌិឃ្ចា បឃភត្ថចិទេត្តា “កដ្ឋក់ ចត ទេកា ហត្ថិឃាត់, ឃទេច គយចំ ក្ខុទេបឃ្យា”តិ ចិត្តឃទេត្តា ហត្ថិ បឃាទទេតិ៍ អឆ ទេឃា ឈទេទគត្យចច្ឆកា ចិឃ កទេណ្ណ ឌូលទេប្តទ្ចា ឃ្យទតកាច់ គទេស្សទេត្តា ទាឌាត់ ក្ខុបឃដ្ឋយតិ, ទាឌា ត់ អកិទ្យហិត្យកាទេយា ទេហាតិ៍ អឆស្ស បទិឌតា អឌិប្យាឃំ ញាត្ចា ត់ ហត្ថិទតត់ ទេឃាចណ្ណឌ្ឃ ទេឃាចណ្ណាលក្កាទ់ ទេហយឌាលបជិច្ឆត្តំ កត្ចា ក្ខុបទេភត្តិ៍ ទាឌា ត់ អតិឃឹគាទេបត្ចាច ឃត្តទតភយឃាឃ តិទេស្សលិឃា អកិទ្យឃាអាកាឃ់ កយតតិត្តចិទេត្តា ទេហាតិ៍ តស្ស ឃហ ចិត្តប្យាទេគទេភច ទេឃា ហត្ថិទាឌា ទាឌហំទេឃា ចិឃ ញត្ថតឹលយលិប្យកាឌាលតឹលកកភតល់ អកិលដ្ឋតិ, តទេតា ចក្កចាទិកាឃ ច្យត្តភទេឃទេភច ឃកលទាឌបទិឃា៍ ញាតិ ឃបទិទេឃា ទាឌា អទេត្តាបិតទាទេឃទេឃច ឃកលបចចិ អត្យធំឃាឃិត្ចា ទាឌគាតិ៍ បច្ចាកច្ឆតិ, ៦ច់ យហិត្តិក់ ចក្កចត្តិទេភា ហត្ថិទតត់ ទេហាតិ៍ ទេតាភ ច្យត្តិ ឌិឃ្ចាភ ទទេញ្ញា ចក្កចត្តិឃ្ស...ទេប... ៦ចទ្ធប់ ហត្ថិទតត់ បិត្យកចតីតិ៍

អឃ្សទតភចណ្ណភា

៦ច់ បិត្យក្មតហត្ថិទតភស្ស បភ ចក្កចត្តិទេភា បទិឃា បកតិយក្កលអឃ្សដ្ឋាត់ ឃុចិឃយតល់ កាទេទ្ចា អលដ្ឋទិទ្ចា ច ប្យទិយភទេឃទេភច ទទេញ្ញា តស្ស អាកយតចិត្តកត្តំ ក្ខុឃ្យាហំ ឌទេភត្តិ៍ ទេឃា ប្យទិយភទេឃទេភច កតគាភឃក្កាទេទា ឃយាឌិត្តឃឹទេលិច បិឃាគតទេល តិឃិទេត្តា ប្យញ្ញាឃយ្យត្តិ ឃយត្យឃ្សទតិ, អឆស្ស ប្យញ្ញាត្យកាចទេចាឌិទេតា ឃិត្តចក្យលទេតា ចិដ្ឋលូតាចិតដ្ឋឃទគកាលទេឃតចលិហកទាឃិឃឃ្សិទិទេកា ទត្តបិទេគា ទត្តត្យទេល្តា ចក្កប្យកាប្យញ្ញឃឌិឃឃុដ្ឋឃិតិដ្ឋឈភឃល្ហាតឃទឹទេទា កាកកិចា ចិឃ ញក្ខតឹលយលិ ចិឃ ច កាឡអចទេណ្ណត ឃឹទេឃភ ឃយត្តាកតត្តា

ពាឡអឹសោ សុ្ដ ពេប្បត្វា ផបិទេហិ ចិឃ យុញ្ញាឝេហិ ឃហ្សាចិ្ដាខ្សាកិពេហិ រោពេឝហិ ឝយត្វាកតត្ហា យុញ្ញាចោសា ចេហាឝក្តេយា ចលិហពោ តាយ អឃ្សោរាឌា អាកត្តា តឃិ្ច ផាទេត បតិដ្ឋាតិ៉ ឝេឃំ ឝទ្ធា ហត្ថិទេតេ ទុ្តតេឃេតេច ចេឪតត្ថា៉ ឲចឡូបំ អឃ្សោទតត់ ឃត្តាឃ កកចា បុត ចបទត្តិអាឪយាហ៉

យហិទេតចណ្ហតា

ឲចំ បិតុក្ខតអឃ្សោទតតឃ្ស បត ទទេណ្ណា ចក្កចត្តិឃ្ស ចតុហត្ថាឃាខំ ឃពេឌតាកិឃយប្បយាហំ ក្លេកាសុ អនត្តសុ ពល្ហិកបទិឃត្តតា ចិតិក្កតុបទិសុដ្ឋយុត្តាកលិចេបហិ ខ្វីហិ ពង្វាតបទ្ទេយហិ អលត្កតំ ចតុទាឝឹតិយហិឃហឃ្សបទិចាទំ តាទាកលាបទិទុតឃ្ស បុណ្ណចត្ត្ខឃ្ស ឃិទិ បឌិបឡទេយាត់ ចិឃ ចេបុលូបទ្ធតទោ យហិទេតត់ អាកច្ឆតិ៉ តឃ្សេចំ អាកតឃ្ស យុត្តាខាលពេ ផចេបត្វា ចេឡ្ហូបទេឃ្សោឃ ឃដ្ឋិហត្ថប្បយាហំ អាកាឃំ អាទេទាបិតឃ្ស ទត្តិកាពេ ឃយត្តា ចេឃាខតប្បយាហំ ឆ្នកាឃំ អាកា ឲទតិ, ឃាឃ ឃទេណ្ណា ចេឝា ឆ្នកាចេឝា អឡុហ្ល្ហកិឃតចេលិ ចិឃ ឃឌ្ឍាតាចេលិពោ ចេហាតិ៉ តទោតា ពឃ្សោកា ពឃិពយុំ, ចាហិខា អាបល្ហ្លាខត់ , ទោ ទោ ច ឃិបៀទេតា ត់ ត់ ពយុត្តិ បចោទោខត្តិ ឪចាតិ យណ្ណាយាតា៉ ទោត ទុត្តុំ បុត ចបទំ, កិក្លូទេច...ទប... យហិទេតត់ បិតុកចតីតិ៉

ថ្នាត្ថិទេតចណ្ហតា

ឲចំ បិតុក្ខតយហិទេតឃ្ស បត ចក្កចត្តិឃ្ស ចិឃេឃបុលចិចេឃកាទេហំ ថ្នាត្ថិទេតត់ បិតុកចតិ៉ យដ្ឋាខកុលទោ ចា ហិឃ្ស អក្កុយទេហឃិ អាទតត្តិ, ក្តតទក្ទុទោ ចា បុណ្ណាតុកាទេចត ឃឃំ អាកច្ឆតិ៉ អចេឃសា បតឃ្សា ឃប្បត្តិ “បុត ចបទំ, កិក្លូទេច, ទទេណ្ណា ចក្កចត្តិឃ្ស ថ្នាត្ថិទេតត់ បិតុកចតិ អកិទ្ធបិ ទេឃ្សតឹឃា”តិអាឪតា តចេឃត បិឡុថ្លឃំចេឃច អាកតា៉

តត្ថ ឃណ្ហាតបិទិឃុទិឃា អឆិកំ ទ្ធបំ អឃ្សាតិ អកិទ្ធបិ៉ ឪឃ្សយាតា ច ចក្តិត ឃឹលាឃតិ, តស្វា អណ្ណា ពិច្ចចិចេល្លបំ ហិត្វាបិ ឌេដ្ឋណ្ហាតិ ទេឃ្សតឹឃា៉ ឪឃ្សយាតា ច ឃោយតឃ្សេចេឃត ចិត្តុំ បឃាខេតីតិ បិឃាឪកា៉ បទេយាឃាតិ ឲចំ បឃាខាចហត្ថា ក្តតយាឃ៉ ចណ្ហចេបិក្លូទតាឃាតិ ចណ្ហឃុត្តុទតាឃ៉ ឃយត្វាកតាតិ ក្លេបតា៉ អកិទ្ធបិ ចា ឃស្វា តាតិឪឃា តាតិទេឃ្សា ទេឃ្សតឹឃា ឃស្វា តាតិពិឃា តាតិទ្វលិ, បិឃាឪកា ឃស្វា តាតិពាឡុត្ថ្នកា តចេក្ខាខាតា៉ បទេយាឃ ចណ្ហចេបិក្លូទតាឃ ឃយត្វាកតា ឃស្វា អតិក្កត្តា យាតុឃំ ចណ្ហ អប្បត្វា ឪទ្ធចណ្ហ៉ យតុឃ្សាតចាៀចណ្ហាកា ពាហិ ត តិច្ឆទតិ, ចេចាត់ អតិទុទំ តិច្ឆទតិ, តឃ្សា បត ត្វាខឃហត្ថប្បយាហំ បចេឆំ ឃទឹទាកា ឆ្នកាចេឃតិ៉

តាតិឪឃាឪសុ ចឃ្សា បឌេយ្សកាឡឲត អាទេទាហឃប្បត្តិ, ទុតិយឃុកាឡឲត បទិលាហឃប្បត្តិ, តតិយឃុកាឡឲត ចណ្ហឃប្បត្តិ ទុត្តា៉ ឈហិ ចាបិ ឲទេហិ កាយចិបត្តិយា អកាទេចា, អតិក្កត្តា យាតុឃំ ចណ្ហត្តិ ថ្នាយិតា កាយឃប្បត្តិ ទុត្តា៉

ឡុលបិទុទោតា ចា ពប្បាឃបិទុទោតា ចាតិ ឃបិ្សបណ្ហេ បក្លិបិត្វា ផបិតឃ្ស ឃតចិហតឃ្ស ឡុលបិទុទោតា ចា ឃតចិហតឃ្ស ពប្បាឃបិទុទោតា ចា

កាយសម្ផស្សា ហោតិ។ សីតេតិ រញ្ញោ សីតកាលេ។ ឧណ្ហេតិ រញ្ញោ ឧណ្ហកាលេ។ ចន្ទនគន្ធាតិ និច្ចកាលមេវ សុបិសិតស្ស អភិនវស្ស ចតុជ្ជាតិសមាយោជិតស្ស ហរិចន្ទនស្ស គន្ធោ កាយតោ វាយតិ។ ឧប្បលគន្ធាតិ ហសិតកថិតកាលេសុ មុខតោ និក្ខន្តោ តង្ខណំ វិកសិតស្សេវ នីលុប្បលស្ស អតិសុរភិគន្ធោ វាយតិ។

ឥទំ រូបសម្ផស្សគន្ធសម្បត្តិយុត្តាយ បនស្សា សរីរសម្បត្តិយា អនុរូបំ អាចារំ ទស្សេតុំ តំ ខោ បនាតិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ រាជានំ ទិស្វា និសិន្នាសនតោ អគ្គិទឌ្ឍា វិយ បឋមមេវ ឧដ្ឋាតីតិ បុព្វុដ្ឋាយិនី។ តស្មិំ និសិន្នេ តស្ស រញ្ញោ តាលវណ្ដេន វីជនាទីនិ កត្វា បច្ឆា និបតតិ និសីទតីតិ បច្ឆានិបាតិនី។ កិំ ករោមិ ទេវាតិ តស្ស កិំការំ បដិស្សាវេតីតិ កិំការបដិស្សាវិនី។ រញ្ញោ មនាបមេវ ចរតិ ករោតីតិ មនាបចារិនី។ យំ រញ្ញោ បិយំ, តទេវ វទតីតិ បិយវាទិនី។

ឥទានិ ស្វាស្សា អាចារោ ភាវសុទ្ធិយា ឯវ, ន សាឋេយ្យេនាតិ ទស្សេតុំ តំ ខោ បនាតិអាទិមាហ។ តត្ថ នោ អតិចរតីតិ ន អតិក្កមិត្វា ចរតិ, អញ្ញំ បុរិសំ ចិត្តេនបិ ន បត្ថេតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ តត្ថ យេ តស្សា អាទិម្ហិ "អភិរូបា"តិអាទយោ អន្តេ "បុព្វុដ្ឋាយិនី"តិអាទយោ គុណា វុត្តា, តេ បកតិគុណា ឯវ, "អតិក្កន្តា មានុសំ វណ្ណ"ន្តិអាទយោ បន ចក្កវត្តិនោ បុញ្ញំ ឧបនិស្សាយ ចក្ករតនបាតុភាវតោ បដ្ឋាយ បុរិមកម្មានុភាវេន និព្វត្តន្តីតិ វេទិតព្វា។ អភិរូបតាទិកាបិ វា ចក្ករតនបាតុភាវតោ បដ្ឋាយ សព្វាការបរិបូរា ជាតា។ តេនាហ ឥទំរូបំ ឥត្ថិរតនំ បាតុភវតីតិ។

គហបតិរតនវណ្ណនា

ឥទំ បាតុភូតិត្ថិរតនស្ស បន រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស ធនករណីយានំ កិច្ចានំ យថានុរូបប្បវត្តនត្ថំ គហបតិរតនំ បាតុភវតិ។ សោ បកតិយាវ មហាភោគោ មហាភោគកុលេ ជាតោ រញ្ញោ ធនរាសិវឌ្ឍកោ សេដ្ឋិ គហបតិ ហោតិ, ចក្ករតនានុភាវសហិតំ បនស្ស កម្មវិបាកជំ ទិព្វចក្ខុ បាតុភវតិ, យេន អន្តោបថវិយំ យោជនព្ភន្តរេ និធិំ បស្សតិ។ សោ តំ សម្បត្តិំ ទិស្វា តុដ្ឋហទយោ គន្ត្វា រាជានំ ធនេន បវារេត្វា សព្វានិ ធនករណីយានិ សម្បាទេតិ។ តេន វុត្តំ បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ...បេ... ឥទំរូបំ គហបតិរតនំ បាតុភវតីតិ។

បរិណាយករតនវណ្ណនា

ឥទំ បាតុភូតគហបតិរតនស្ស បន រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស សព្វកិច្ចសំវិធានសមត្ថំ បរិណាយករតនំ បាតុភវតិ។ សោ រញ្ញោ ជេដ្ឋបុត្តោវ ហោតិ ។ បកតិយាវ សោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី, រញ្ញោ បុញ្ញានុភាវំ និស្សាយ បនស្ស អត្តនោ កម្មានុភាវេន បរចិត្តញាណំ ឧប្បជ្ជតិ។ យេន ទ្វាទសយោជនាយ រាជបរិសាយ ចិត្តាចារំ ញត្វា រញ្ញោ អហិតេ ហិតេ ច វវត្ថបេតុំ សមត្ថោ ហោតិ។ សោបិ តំ អត្តនោ អានុភាវំ ទិស្វា តុដ្ឋហទយោ រាជានំ សព្វកិច្ចានុសាសនេន បវារេតិ។ តេន វុត្តំ បុន ចបរំ...បេ... បរិណាយករតនំ បាតុភវតីតិ។ តត្ថ ឋបេតព្វំ ឋបេតុន្តិ តស្មិំ តស្មិំ ឋានន្តរេ ឋបេតព្វំ ឋបេតុំ។

១៨៩។ សមវេបាកិនិយាតិអាទិ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ។

១៩០។ កដគ្គហេនាតិ ជយគ្គាហេន។ មហន្តំ ភោគក្ខន្ធន្តិ ឯកប្បហារេនេវ ទ្វេ វា តីណិ វា សតសហស្សានិ។ កេវលា បរិបូរា បណ្ឌិតភូមីតិ បណ្ឌិតោ តីណិ សុចរិតានិ បូរេត្វា សគ្គេ និព្ពត្តតិ, តតោ មនុស្សលោកំ អាគច្ឆន្តោ កុលរូបភោគសម្បត្តិយំ និព្ពត្តតិ, តត្ថ ឋិតោ តីណិ ច សុចរិតានិ បូរេត្វា បុន សគ្គេ និព្ពត្តតីតិ អយំ សកលា បរិបុណ្ណា បណ្ឌិតភូមិ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានត្ថមេវាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

ពាលបណ្ឌិតសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ ទេវទូតសុត្តវណ្ណនា

១៩១។ ឯវំ មេ សុតន្តិ ទេវទូតសុត្តំ។ តត្ថ ទ្វេ អគារាតិអាទិ អស្សបុរសុត្តេ វិត្ថារិតមេវ។

១៩២។ និរយំ ឧបបន្នាតិ ភគវា កត្ថចិ និរយតោ បដ្ឋាយ ទេសនំ ទេវលោកេន ឱសាបេតិ, កត្ថចិ ទេវលោកតោ បដ្ឋាយ និរយេន ឱសាបេតិ។ សចេ សគ្គសម្បត្តិំ វិត្ថារេត្វា កថេតុកាមោ ហោតិ, និរយទុក្ខំ ឯកទេសតោ កថេតិ, តិរច្ឆានយោនិទុក្ខំ បេត្តិវិសយទុក្ខំ មនុស្សលោកសម្បត្តិំ ឯកទេសតោ កថេតិ, សគ្គសម្បត្តិមេវ វិត្ថារេតិ។ សចេ និរយទុក្ខំ វិត្ថារេត្វា កថេតុកាមោ ហោតិ, ទេវលោកមនុស្សលោកេសុ សម្បត្តិំ តិរច្ឆានយោនិបេត្តិវិសយេសុ ច ទុក្ខំ ឯកទេសតោ កថេតិ, និរយទុក្ខមេវ វិត្ថារេតិ។ សោ ឥមស្មិំ សុត្តេ និរយទុក្ខំ វិត្ថារេតុកាមោ, តស្មា ទេវលោកតោ បដ្ឋាយ ទេសនំ និរយេន ឱសាបេតិ។ ទេវលោកមនុស្សលោកសម្បត្តិយោ តិរច្ឆានយោនិបេត្តិវិសយទុក្ខានិ ច ឯកទេសតោ កថេត្វា និរយទុក្ខមេវ វិត្ថារេន កថេតុំ តមេនំ, ភិក្ខវេ, និរយបាលាតិអាទិមាហ។

តត្ថ ឯកច្ចេ ថេរា “និរយបាលា នាម នត្ថិ, យន្តរូបំ វិយ កម្មមេវ ការណំ ការេតី”តិ វទន្តិ។ តេសំ តំ “អត្ថិ និរយេ និរយបាលាតិ, អាមន្តា, អត្ថិ ច ការណិកា”តិអាទិនា នយេន អភិធម្មេ (កថា។ ៥៩៩) បដិសេធិតមេវ។ យថា ហិ មនុស្សលោកេ កម្មការណការកា អត្ថិ, ឯវមេវ និរយេ និរយបាលា អត្ថីតិ។ យមស្ស រញ្ញោតិ យមរាជា នាម វេមានិកបេតរាជា, ឯកស្មិំ កាលេ ទិព្ពវិមានេ ទិព្ពកប្បរុក្ខទិព្ពឧយ្យានទិព្ពនាដកាទិសម្បត្តិំ អនុភវតិ, ឯកស្មិំ កាលេ កម្មវិបាកំ, ធម្មិកោ រាជា។ ន ចេស ឯកោវ ហោតិ, ចតូសុ បន ទ្វារេសុ ចត្តារោ ជនា ហោន្តិ។ នាទ្ទសន្តិ អត្តនោ សន្តិកេ បេសិតស្ស កស្សចិ ទេវទូតស្ស អភាវំ សន្ធាយ ឯវំ វទតិ។ អថ នំ យមោ “នាយំ ការិតស្ស អត្ថំ សល្លក្ខេតី”តិ ញត្វា សល្លក្ខាបេតុកាមោ អម្ភោតិអាទិមាហ។

ជាតិឆេយុាតិ ជាតិសការេចា, អបរិយុេត្តា ជាតិឃា, ជាតិ ភាយ យឃ្យាអត្ថត្តេរេឃច អត្ថិតិ· បរេតា ជរាឆេយុាតិអាឌីស្យុបិ ឲេសច ភេឃា·

១៩៧· បធមំ នេចក្ខតំ សមត្សុឃ្សុក្ខិត្វាតិ ឲត្ត ឥហរេកុយារេរា អត្ថេតា ឲចំ ចងតិ ភាយ “បស្សថ, ភេកា, យឃ្យិស្សិ តុយ្យាកំ ចិឃ ហត្ថបិឥា អត្ថិ, សេក បតយិស្យុត្តកិរិយេស បលិបេត្តា, អត្ថេតា ឆេយុតាឃ ស្ពិហិត្វា ភ្យាឃិតុំ ត សេក្កាយិ, អហំ កិលិដ្ឋកេត្តាយិ ក្យាភ្យាបេឆ យត្ថិ ចត្តុយិ ត សេក្កាយិ, ជាតិេតាយិ អបរិយុត្តតាឃ ឲឌីេសា ឌានេតា· ត េតា បភាហេយច, តុេយក្សិ ជាតិេតា អបរិយុត្តាច· ឃេឆច ហិ យឃិ្យ ឲចំ តុយ្យាកាយិ ជាតិ អាកាយិស្សតិ, ឥ្ឋតិ តស្សា បុេនរ អាកាយភាច កល្យាណំ កេនរាឆា”តិ· េតាេតស នេចក្ខេតា ភាយ ឌានេតា, ចងតេត្វា បត យឈនេចស្យុេត្ត ចុេត្តាច·

ទុតិយំ នេចក្ខតក្តិ ឲត្វាបិ ជរាឌិណ្ណសេត្តា អត្ថេតា ឲចំ ចងតិ ភាយ – “បស្សថ, ភេកា, អហយិ តុេយស្សិឃ តត្វេណា អេហាសិ ក្ខាស្មាលឥាហ្វាលជេចភសេយេត្តា, តស្ស េរ តា វាលជេចភសេយត្តិេឃា អត្ថុរហិតា, ចិន្នយាភាបិ េរ ហត្ថបិឥា ហត្ថបិឥកិច្ចំ ត កេនរាត្តិ, ជរាឃយិអបរិយុត្តតាឃ ឲឌីេសា ឌានេតា· ត េតា បភាហេយច, តុេយក្សិ ជរាឃ អបរិយុត្តាច· ឃេឆច ហិ យឃិ្យ ឲចំ តុយ្យាកាយិ ជរា អាកាយិស្សតិ, ឥ្ឋតិ តស្សា បុេនរ អាកាយភាច កល្យាណំ កេនរាឆា”តិ· េតាេតស នេចក្ខេតា ភាយ ឌានេតា·

តតិយំ នេចក្ខតក្តិ ឲត្វាបិ កិលានសេត្តា អត្ថេតា ឲច ចងតិ ភាយ – “បស្សថ, ភេកា, អហយិ តុេយស្សិឃ តិេនរកោ អេហាសិ, េសាយិញ្ញា ឲតរហិ ព្យាធិតា អភិហេតា សេក យុត្តកិរិយេស បលិបេត្តា, ស្ពាតុយិ ត សេក្កាយិ, ចិន្នយាភាបិ េរ ហត្ថបិឥា ហត្ថបិឥកិច្ចំ ត កេនរាត្តិ, ព្យាធិេតាយិអបរិយុត្តតាឃ ឲឌីេសា ឌានេតា· ត េតា បភាហេយច, តុេយក្សិ ព្យាធិេតា អបរិយុត្តាច· ឃេឆច ហិ យឃិ្យ ឲចំ តុយ្យាកំ ព្យាធិ អាកាយិស្សតិ, ឥ្ឋតិ តស្ស បុេនរ អាកាយភាច កល្យាណំ កេនរាឆា”តិ· េតាេតស នេចក្ខេតា ភាយ ឌានេតា·

១៩៨· ចតុត្ថំ នេចក្ខតក្តិ ឲត្ត បត កយុការេណា ចា នេចក្ខតាតិ កាតត្វា កយុការណិកា ចា· តត្ត បត កយុការណបេក្ខ ឥាត្តិស តាច កយុការេណា អត្ថេតា ឲចំ ចងក្តិ ភាយ – “យឃំ តិត្ថត្តយាភា ត ទុេក្ខ ចា បឃិសាេណ ចា តិត្ថត្តាយ, តុយ្យាឌីសាតំ សរីេរ តិត្ថត្តាយ, ឥ្ឋតិ អយ្យាកំ បុេនរ តិត្ថត្តិេតាច កល្យាណំ កេនរាឆា”តិ· េតាេតេត នេចក្ខតា ភាយ ឌាតា· កយុការណិកាបិ អត្ថេតា ឲចំ ចងក្តិ ភាយ – “យឃំ ឥត្តិស កយុការេណា កេនរាត្តា ត ទុក្ខាឌីស្យុ កេនរាយ, តុយ្យាឌីេសស្យុ សេត្តស្យុេឃច កេនរាយ, ឥ្ឋតិ អយ្យាកំ តុេយស្សិ បុេនរ កយុការណាកេណាេតាច កល្យាណំ កេនរាឆា”តិ· េតាេតេតាបិ នេចក្ខតា ភាយ ឌាតា·

១៩៩· បញ្ចមំ នេចក្ខតក្តិ ឲត្ត យតាកសេត្តា អត្ថេតា ឲចំ ចងតិ ភាយ – “បស្សថ េភកា យំ អាយកាស្យុសាេត ឥឌ្ធិតំ ស្ពុយាតកាឌីកាចំ បត្តំ, យរណេតាយិអបរិយុត្តតាឃ ឲឌីេសា ឌានេតា· ត េតា បភាហេយច, តុេយក្សិ យរណេតា អបរិយុត្តាច· ឃេឆច ហិ យឃិ្យ ឲចំ តុយ្យាកាយិ យរណំ អាកាយិស្សតិ, ឥ្ឋតិ តស្ស បុេនរ អាកាយភាច កល្យាណំ កេនរាឆា”តិ· េតាេតស នេចក្ខេតា ភាយ ឌានេតា·

ᩍᨾᩴ ᨸᨶ ᨴᩮᩅᨴᩪᨲᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩴ ᨠᩮᩣ ᩃᨽᨲᩥ, ᨠᩮᩣ ᨶ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ? ᨿᩮᨶ ᨲᩣᩅ ᨻᩉᩩᩴ ᨸᩤᨸᩴ ᨠᨲᩴ, ᩈᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨿᩮᨶ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩤᨸᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲᩴ, ᩈᩮᩣ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᨧᩮᩣᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᩅᩥᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨸᨶ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴᩈᨾ᩠ᨸᨴᨾᩥᨴᩴ᪨ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨸᩤᨸᨠᨾ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿᨸᩥ ᩈᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩣᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩣᨸᩥ ᩈᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩦᨥᨩᨿᨶ᩠ᨲᨴᨾᩥᩊᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᩈᩁᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨴᨾᩥᩊᩮᩣ ᩈᩩᨾᨶᨣᩥᩁᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩋᩣᨠᩣᩈᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᨸᨭᩮᨶ ᨸᩪᨩᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᩏᩔᨴᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨩᩣᩃᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨸᩪᨩᩥᨲᨸᨭᩴ ᩋᨶᩩᩔᩁᩥ, ᩈᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨸᩁᩮᩣᨸᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨴᩉᩁᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨡᩃᩥᩈᩣᨭᨠᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩤᨴᨾᩪᩃᩮ ᨮᨸᩮᩈᩥ, ᨾᩁᨱᨠᩣᩃᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨭᨸᨭᩣᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩮ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ, ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩏᩔᨴᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩣᩃᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨲᩴ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᩋᨶᩩᩔᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᩋᩈᩁᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨴᩮᩅᨴᩪᨲᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᨮᨾᩮᨶ ᨴᩮᩅᨴᩪᨲᩮᨶ ᩈᩁᨲᩥ, ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨴᩦᩉᩥ᪨ ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥᨸᩥ ᨶ ᩈᩁᨲᩥ, ᨲᩴ ᨿᨾᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨿᩴ ᩈᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩈᩩᨾᨶᨸᩩᨸ᩠ᨹᨠᩩᨾ᩠ᨽᩮᨶ ᨾᩉᩣᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᨸᩪᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨾᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ, ᨲᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨾᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨶᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥᨸᩥ ᨴᩮᩅᨴᩪᨲᩮᩉᩥ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᩋᩈᩁᨶ᩠ᨲᩮ ᨿᨾᩮᩣ ᩈᨿᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ – “ᨶᨶᩩ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩉᩣᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᩈᩩᨾᨶᨸᩩᨸ᩠ᨹᨠᩩᨾ᩠ᨽᩮᨶ ᨸᩪᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨴᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩈᩣᩁᩮᩈᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᩈᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨾᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨿᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ – “ᨾᩉᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨶᩩᨽᩅᩥᩔᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

᪑᪙᪔᪨ ᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩮᨲᩥ ᩋᩅᩦᨧᩥᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᨾ᩠ᩉᩥ᪨ ᨸᨶᩔ ᨸᨾᩣᨱᩴ? ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩋᩣᨿᩣᨾᩮᨶ ᨧ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᨧ ᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩃᩮᩣᩉᨸᨳᩅᩦ ᩃᩮᩣᩉᨨᨴᨶᩴ, ᩑᨠᩮᨠᩣ ᨧ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩅᨶᩅᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᨿ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᩥ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᨶᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᨲᩮᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᨴᩥᩈᩣᩈᩩᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᨩᩣᩃᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᨿᩣᨾᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩥᨠᩣᨶᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩣᨶᩥ, ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨶᩅᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩣᨶᩥ ᨧᨲᩩᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ, ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᨶ ᩏᩔᨴᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩈᩉᩔᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

᪑᪙᪕᪨ ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩴ ᨲᩣᨴᩥᩈᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨸᨴᩴ ᨿᩣᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨴᨿ᩠ᩉᨲᩥ, ᩏᨴ᩠ᨵᨭᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩉᩮᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᨿ᩠ᩉᨲᩥ, ᩏᨸᩁᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨫᩣᨿᨲᩥ, ᩍᨲᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨴᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᩏᨴ᩠ᨵᩁᨱᨠᩣᩃᩮ ᨲᩣᨴᩥᩈᨾᩮᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨻᩉᩩᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᩅᩔᩈᨲᩅᩔᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶᩮᩈ ᩋᩅᩦᨧᩦᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᨣᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩦᨧᩥ ᨶᩣᨾ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨩᩣᩃᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᩣ ᩋᩅᩦᨧᩦᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᨣᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩉᩥ ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨩᩣᩃᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩈᩴᩈᩥᨻ᩠ᨻᨾᩣᨶᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩥᨶᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᨲᩮᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᨴᩥᩈᩣᩈᩩᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨

ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨩᩣᩃᩣᨶᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᨸᩤᨴᩣ ᨿᩣᩅ ᨣᩮᩣᨸ᩠ᨹᨠᩣ ᩃᩮᩣᩉᨸᨳᩅᩥᩴ

បចិដ្ឋា, ទេ្វ ហត្ថា ឃាច យហិតន្ត្វា ទេលិហកិត្តិទេឃា បចិដ្ឋា, ឃឹរំ ឃាច កយ្យកដ្ឋិទេតា ទេលិហលាឝទេត បចិដ្ឋិ, អទេឆាការទេកត ឲក់ ទេលិហឞ្ចល់ បចិឞិត្វា កាឃំ ចិតិចិដ្ឋត្ថិ លាឝទេត បចិដ្ឋិ, បដិឌឹតកិត្តិទេតា តិក្ខត្តឞ្ចល់ ហឝឃំ ចិតិចិដ្ឋិត្វា បដ្ឋិយកិត្តិ បចិដ្ឋិ , ង្កត្តារកិត្តិទេតា តិក្ខត្តឞ្ចល់ ឋាឞ្យកា ចិតិចិដ្ឋិត្វា ឝក្ខិលាកិត្តិ បចិដ្ឋិ៍ តិច្ចទេល តឆាកតបិ្យអបរទន្ត្វា តិច្ចទេលិច ហ្យត្វា បច្ចតីតិ កយ្យរទិក្ខតាឃ ឲឌិទេឞា ឌាទេតា៍ ឲចំ ឌាលិតំ តិរន្តរតាឃ អឌិចិ តាយ៍

អត្ថតទេរ បតឞ្យ ទេឃាឌតឞតិទេក ឌាទេត តាឡដ្ឋឃំ ទេកាទេដ្ឋត្វា ប្ញទិតបិដ្ឋិ ចិឃ ឞត្វា តិរត្តរា, “ដ្ឋបឞ្ចិ ឌាទេត ឞទេត្វា អត្ថិ, ដ្ឋបឞ្ចិ តត្ថិ”តិ ត ចត្តត្ថំ, កច្ឆត្តាតំ ឌិតាតំ តិឞិត្តាតំ តិបត្តាតំ អទេត្វា តត្ថិ, កច្ឆទេត្ត ចា ឌិទេត ចា តិឞិទេត្ត ចា តិបទេត្ត ចា អញ្ញាយញ្ញា ត ជាឆត្តិ៍ ឲចំ ឞត្វាតំ តិរត្តរតាឃ អឌិចិ៍

កាឃទ្វារទេ បត ល ង្កទេបក្ខារហកតាតិ ចិត្តាតិ ង្កប្បដ្ឋត្តិ, ឲក់ ទ្យក្ខរហកតំ៍ ឲចំ ឞទេត្តបិ ឃឆា ឌិច្ប្រក្ក ល យឆ្យពិត្តិ ឌទេបត្វា ឲកឞ្ចិ តប្ដទេលិហពិត្តបិ្យឧបិទេត អត្យឌហតពលចតាឃ តទេឌច បញ្ញាឃតិ, ដ្ឋតរាតិ អទេដ្ឋាហារិកាតិ ទេហាត្តិ, ឲចំ អត្យឌហតពលចតាឃ ទ្យក្ខទេបទេចត្ថ តិរត្តរំ, ដ្ឋតរាតិ អទេដ្ឋាហារិកាតីតិ៍ ឲចំ ទ្យក្ខឞ្យ តិរត្តរតាឃ អឌិចិ៍

១៩៥៍យហទេត្តាតិ ទេឃាឌតឞតិទេកា៍ ទេឞា តត្ថ បតតីតិ ឲទេកា បិទេឌា យហាតិរទេឃ ទេហាតិ, ឲទេកា ក្យឆតិរទេឃ តិបតតិ៍ ឞ្ចចិយ្យលាតិ ឞ្ចចិឞឌិឞយ្យលា, ទេត ហត្ថិកឹចប្យយាណា ឲកទេឌាលិកតាចាប្យយាណា ចា ទេហាត្តិ៍

ក្យក្ខលតិរទេឃាតិ ទេឃាឌតឞតប្យយារទេលាច អទេត្វា ក្យដ្ឋិការទេយត្តចិតច្ចិតអក្ការប្យទេណ្ណា អាឌិត្តលាទិកតិរទេឃា, ឃត្ថ បតិតបតិតា ក្យទ្រ្ធឞករាឞិបិ្យពិត្តឋាលចាឞិឞិលិឌឹតិ ចិឃ ទេហដ្ឋិយតលទេយច កណ្ហត្តិ៍

អាទេរាទេបត្តីតិ អឃឌទេណ្ហហិ ទេបិទេឆត្តា អាទេរាទេបត្តិ៍ ទេតរំ អាទេរាហតកាទេល ទេត កណ្ដកា អទេឆាយ្យលា ទេហាត្តិ, ឌ្ឋទេរាហតកាទេល ង្កដ្ឋិយ្យលា៍

ចាទេតរិតាតីតិ កយ្យទេឃត ចាទេតត ចលិតាតិ៍ ហត្តយ្បិ លិត្តត្តិតិ ឋលទេក យំរំ ចិឃ ទេកាដ្ឋ ឃយាតាតិ លិត្តត្តិ៍ ឞទេច ង្កដ្ឋាឃ បលិឃតិ, អទេឃាបិការទេរា ឞយ្ដហិត្វា បរិក្ខិបតិ, ទេហដ្ឋា លយ្យឆារា ឞយ្ដាតិ៍

លាទេរាឌកា តឌីតិ ទេចតរលី តាយ តប្ដទេលិហតឌី៍ តត្ថ អទេឃាយឃាតិ លរចាលិក-ទេបិក្ខរបត្តាតិ, ទេហដ្ឋា លយ្យឆារា ង្កទេកាឞ្យ តីទេរឞ្យ ទេចត្តលតា ច ក្យឞតិលាតិ ច៍ ទេឞា តត្ថ ទ្យក្ខា តិដ្ឋា លរាតិ ទេឞា តត្ថ ង្កដ្ឋញ្ញា អទេឆា ច ច្យឃ្យរាទេតា ទេបិក្ខរបទេត្តឞ្យ លិដ្ឋតិ៍ ឞិឍ្ឍាឌកឞណ្ណាតាឃ លរចាលិកាឃ កណ្ដទេកហិ ចិដ្ឋិឃតិ, លយ្យឆារាហិ ឋាលិឃតិ, ង្កទេកាឞ្យ តីទេរឞ្យ ក្យឞតិទេលាហិ ចិទេលលតិ, ទេចត្តលតាហិ អាកឌ្ឍិឃតិ, តិក្ខរត្តិហិ ឋាលិឃតិ៍

១៤០។ តត្តេនអយោសង្កុនាតិ តេន ជិកណ្ឌិតោយិហិ ទុត្តេ មហន្តំ លោហបិណ្ឌំ លោហគុឡអានំ បុរេត្វា តំ ឧបកឌ្ឍន្តិ, សោ លោហគុឡអការំ ឋាត្វា ជន្តេ នយ្យេតិ, អធស្ស តេ តត្តេន អយោសង្កុនា មុខំ វិវរន្តិ, តម្ពលោហធារេហិ មហន្តេន លោហកដាហេន តម្ពលោហំ ឧបរេត្វា ឯវំ ករោន្តិ។ បុន មហានិរយេតិ ឯវំ បញ្ចវិធពន្ធនតោ បដ្ឋាយ យាវ តម្ពលោហបិនា តម្ពលោហបិនតោ បដ្ឋាយ បុន បញ្ចវិធពន្ធនាទីនិ ការេត្វា មហានិរយេ បក្ខិបន្តិ។ តត្ថ កោចិ បញ្ចវិធពន្ធនេនេវ មុច្ចតិ, កោចិ ទុតិយេន, កោចិ តតិយេន, កោចិ តម្ពលោហបិនេន មុច្ចតិ, កម្មេ បន អបរិក្ខីណេ បុន មហានិរយេ បក្ខិបន្តិ។

ឋានំ បន សុត្វា គាលប្បុត្តា ឯកោ ទហរភិក្ខុ, – “ភន្តេ, ឯត្តកំ ទុក្ខមនុភវិតសត្តំ បុនបិ មហានិរយេ បក្ខិបន្តី”តិ អាហ។ អាម, អាវុសោ, កម្មេ អបរិក្ខីណេ បុនប្បុនំ ឯវំ ករោន្តីតិ។ តិដ្ឋតុ, ភន្តេ, ឧទ្ទេសោ, កម្មដ្ឋានមេវ កថេថាតិ កម្មដ្ឋានំ កថាបេត្វា សោតាបន្នោ ហុត្វា អាគម្ម ភេទំ អគ្គហេសិ។ អញ្ញាសម្បិ ឋានស្មិំ បនេនេ ភេទំ នេបេត្វា អរហត្តំ បត្តានំ គណនា នត្ថិ។ សព្វពុទ្ធានំ សុត្តំ អវិជហិតមេវ ហោតិ។

១៤១។ ហីនកាយូបគាតិ ហីនកាយំ ឧបគតា ហុត្វា។ ឧបាទានេតិ តណ្ហាទិដ្ឋិគហណេ។ ជាតិមរណសម្ភវេតិ ជាតិយា ច មរណស្ស ច ការណភូតេ។ អនុបាទាតិ ចតូហិ ឧបាទានេហិ អនុបាទិយិត្វា។ ជាតិមរណសង្ខយេតិ ជាតិមរណសង្ខយសង្ខាតេ និព្វានេ វិមុច្ចន្តិ។

ទិដ្ឋធម្មាភិនិព្វុតាតិ ទិដ្ឋធម្មេ ឥមស្មិំយេវ អត្តភាវេ សព្វកិលេសនិព្វានេន និព្វុតា។ សព្វទុក្ខំ ឧបច្ចគុន្តិ សព្វទុក្ខាតិក្កន្តា នាម ហោន្តិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

ទេវទូតសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

តតិយវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣. ចិកក្ខចរក្កា

១. ករេឌ្កាកទត្តសុត្តចណ្ណតា

១៧១. ឧចំរេយ សុតត្តិ ករេឌ្កាកទត្តសុត្តំ. តត្ថ ករេឌ្កាកទត្តស្សាតិ ចិបឃ្សតាតុរយាកឃេតគ្គាកតត្តា ករេឌ្កាកស្ស ឧកាទត្តស្ស. ស្ថរេឌ្ឃត្តិ យាតិកំ. ចិកក្តត្តិ ចិត្តាទកាឌតឹឃំ.

អតីតត្តិ អតីតេត បញ្ចាក្ខេត្ថេ តាត្ថាការេយឃ្យាតិ តលាេដ៏ឌ៏ហិ តាត្ថាការេឆ្យឃ្យ. តប្យជិកោរេឌ្ហតិ តលាេដ៏ឌ៏ហិ ត បរេត្ថឃ្យ. ឃដតីតត្តិ ឌ្លដរេយត្ថ កាទលាចចតំ. ឃស្ថា ឃំ អតីតំ, តំ បហឹតំ តិទុឌ្ឋំ អត្តកូតំ, តស្ថា តំ បុត តាត្ថាការេឆ្យឃ្យ. ឃស្ថា ច ឃំ អតាកតំ, តំ អប្បត្តំ អដាតំ អតិឌ្ឋាតំ, តស្ថា តយ្យិ ត បរេត្ថឃ្យ.

តត្ថ តត្ថាតិ បច្ចុប្បត្តម្បិ ឌយុំ ឃត្ថ ឃរេត្ថច ស្សប្បរេត្តា, តត្ថ តរេត្ថច ច តំ អតិច្ចាតុបឃ្សតាឌីហិ ឃត្តហិ អតុបឃ្សតាហិ រេយា ចិបឃ្សតិ អរេញ្ញាឌីសុ ចា តត្ថ តរេត្ថច ចិបឃ្សតិ. អឃំហឹរំអឃំក្បប្បត្តិ ឌ្លដំ ចិបឃ្សតាបជិចិបឃ្សតាដឃ្សតត្ថំ ចុត្តំ. ចិបឃ្សតា ហិ ទាកាឌីហិ ត ឃំហឹទតិ ត ឃំក្បប្បតីតិ អឃំហឹរំ អឃំក្បប្បំ, តំ អតុព្រួហរេយ ចរេឌ្ឃ្យ, បជិចិបឃ្សឃ្យាតិ ចុត្តំ រេហាតិ. អច ចា តិឌ្ឋាតំ ទាកាឌីហិ ត ឃំហឹទតិ ត ឃំក្បប្បតីតិ អឃំហឹរំ អឃំក្បប្បំ. តំ ចិទ្ធា បណ្ឌិរេតា ភិក្ខុ អតុព្រួហរេយ, បុតប្បុតំ តដាទឃុល់ តំ តំ ឌលឃយាបត្តិ អរេប្បរេត្តា ចរេឌ្ឃ្យាតិ អរេត្ថា.

តស្ស បត អតុព្រួហត្ថស្ស អត្ថាយ – អរេឌ្ជច កិច្ចយាតប្បត្តិ កិរេលឃាតំ អាតាបតបទិតាបរេតត អាតប្បត្តិ លដ្ឋតាយំ ឌីទិឃំ អរេឌ្ជច កាតព្វំ. រេកា ដញ្ញា យទលំ សុរេចតិ ស្វេ ឌីចិតំ ចា យទលំ ចា រេកា ដាតាតិ. អរេឌ្ជច ដាតំ ចា ដឃ្សាយិ, ឃឹលំ ចា ទក្ខិឃ្សាយិ, អញ្ញាតទំ ចា បត ក្បឃលំ កាទិឃ្សាយីតិ ហិ "អដ្ឋ តាច បបរេញ្ចា អត្ថិ, ស្វេ ចា បុតឌិចរេឃ ចា កាទិឃ្សាយី"តិ ចិត្តំ អតុប្បារេដត្វា អរេឌ្ជច កាទិឃ្សាយីតិ ឧចំ ឌីទិឃំ កាតព្វត្តិ ដឃ្សតិ. យហាររេឃរេតតាតិ អក្កិចិឃឃត្វាឌីតិ អរេតកាតិ យទលាកាទលាតិ តស្ស រេឃតា, តាឃ យហតិឃា រេឃតាឃ ចរេឃត យហាររេឃរេតត ឧចុបរេត យច្ចុតា ឃឌ្ឋិ "កតិបិហំ តាច អាការេយហិ ឃាចាហំ ព្យុឌ្ឋប្បឌាឌិ អត្តរេតា អចឃ្សឃកាយុំ កររោមិ"តិ. ឧចំ មិត្តឃគ្គចាកាទឃគ្គារេតា ចា, "ឌ្លដំ ឃតំ ចា ឃហស្សំ ចា កហេត្វា កតិបិហំ អាការេយហី"តិ ឧចំ លញ្ជាតុប្បដាតឃគ្គារេតា ចា, "ឌ្លយិតាហំ ឌលទាឃិតា បជិឌាហិឃ្សាយី"តិ ឧចំ ឌលទាឃិឃគ្គារេតា ចា ឃក្កុរេទា តត្ថិ. ឃក្កុរេទាតិ ហិ មិត្តឃគ្គចាកាទលញ្ជាតុប្បដាតឌលទាឃិតំ តាយំ, តស្ថា អឃយរេត្វា ចុរេត្តា.

អតត្តិតត្តិ អតលឃំ ស្ស្វាហកំ. ឧចំ បជិបត្តត្តា ករេឌ្កា ឧកាទរេត្តា អស្សាតិ ករេឌ្កាកទរេត្តា. ឌ្លតិ តំ ឧចំ បជិបត្តបុក្កលំ "ករេឌ្កាកទរេត្តា អឃ"ត្តិ ទាកាឌីតំ ឃត្តតាឃ ឃរេត្តា ព្យុឌ្ឋយុតិ អាចិក្ខតិ.

ឲ្យលិ៍ឲ្យ៍ ឧចំទ្ទុះបិតិអាឌីស្មុ កាឡឡូបិ សយាទេភា ព្ភត្កតីលយហិចណ្ណោ អទេហាសិត្តិ ឧចំ យត្ញាទ្ទុបចសេទេតច ឧចំទ្ទុះបិ អទេហាសិ៍ ព្យសលស្មុលសោយតស្សទេចគតាចសេទេតច ឧចំទេចគទេភា៍ ចាំសយ្យឃុត្តាត់ទេឃច សញ្ញាឌីត់ ចសេត ឧចំសទ្ញោ ឧចំសញ្ញាទេរា ឧចំចិញ្ញាទេលា អទេហាសិ អតិចាយឌ្ឌាតត្តិ៍

ចាត្ត តត្កិ៍ សយត្កាទេតតិតិ ទេចាស្មុ ទ្ទុបិឌីស្មុ ចាល៉ាយយត្កាទេតតិ អត្យុបចទេត្តតិ៍ ហិតទ្ទុបិឌិចសេត បត ឧចំទ្ទុះបិ អទេហាសិ...ទេប... ឧចំចិញ្ញាទេលា អទេហាសិត្តិ ត យញ្ញាតិ៍

តត្កិ៍ ត សយត្កាទេតតិតិ ចាល៉ាយចា ចាល្យាសយ្យឃុត្តឌិឌ្ឌិ៍ ចា តាត្យុបចត្តឃតិ៍

ឲ្យលិ៍ះ៍ ឧចំទ្ទុះបិ សិឃត្តិអាឌីស្មុបិ ចាំយត្ញាទ្ទុបិឌិចសេទេតច ចាល្យាឌិឌ្ឌិបចត្តសញ្ញាចា តត្កិសយត្កាតឃតាច ទេចឌិចាព្ទា៍

ឲ្យលិ៍រ៍៍ កាចញ្ចា, កិល្លទេច, បច្ចប្យទេត្កស្មុ ឆទេម្ងស្មុ សំហិទតីតិ ព្វាធំ “បច្ចប្យត្កញ្ចា ទេឃា ឆម្ងំ, ចាត្ត ចាត្ត ចិបស្សតិ៍ អសំហិទំ អសំព្យុប្ប”ត្តិ ហ្វទេគ្គសស្ស តិទេគ្គសត្តំ ទុត្តំ៍ កាយទេញ្ញាត្ត “កាចញ្ចា, កិល្លទេច, បច្ចប្យត្កំ ឆម្ងំ ត ចិបស្សតិ”តិអាឌិ ចត្តព្វាំ សិឃា, ឃម្ងា បត អសំហិទាតិ ច អសំព្យុប្យាតិ ច ចិបស្សតា ទុត្តា, ចាម្ងា ចាស្សា ឧច អកាចញ្ចា កាចញ្ចា ឆទេស្សត្តំ សំហិទតីតិ យាតិកំ ហ្វឌ្ឌិទិត្វា ចិត្តាទេរា ទុទេត្តា៍ ចាត្ត សំហិទតីតិ ចិបស្សតាឃ អកាចទេចា ចាល្យាឌិឌ្ឌិហិ អាកឌ្ឌិឃតិ៍ ត សំហិទតីតិ ចិបស្សតាឃ កាទេចត ចាល្យាឌិឌ្ឌិហិ តាកឌ្ឌិឃតិ៍ ទេសសំ សព្ទាត្ត ហ្វត្តាតទេយចាតិ៍

បបញ្ចាសូគតិឃា យឌ្ឍិ្បតិកាឃឌ្ឌកឆាឃ

កទេគ្គកទត្តស្មុត្តចណ្ណតា តិឌ្ឌិចាា៍

ឲ្យ៍ អាតត្កកទេគ្គកទត្តស្មុត្តចណ្ណតា

ឲ្យលិ៍ឲ៍ ឧចំទេយ ស្មុចាត្តិ អាតត្កកទេគ្គកទត្តស្មុត្តំ៍ ចាត្ត បឌិសល្លាតា ចុឌ្ឌិទេចាតិ ចលសយាបត្តិទេចា ចុឌ្ឌិទេចា៍ ទេកា ត្យុ ទេលា, កិល្លទេចតិ ឌាតទេត្កាច កឆាសយឌ្ឌាបតត្តំ ប្យុឆ្ឆិ៍

ឲ្យលិ៍ប៍៍ សាឆ្មុ សាឆ្មុតិ ទេឆទស្ស សាឆ្មុការយគាសិ៍ សាឆ្មុ ទេលា ត្វត្តិ បរិយល្ឌទេលហិ បគញ្ញញ្ចាទេតហិ បរិស្មុទេឌ្ឌហិ កឆិចាត្តា ទេគសត់ បសំសទេត្កា អាហ៍ ទេសសំ សព្ទាត្ត ហ្វត្តាតទេយចាតិ៍

បបញ្ចាស្ទុទតិឃា យជ្ឈិយតិកាឃដ្ឋកឆាឃ

អាភត្ថកទេក្ខកទត្តស្ទុត្តចណ្ណភា តិដ្ឋិតា

៩. យហាកច្ឆាភកទេក្ខកទត្តស្ទុត្តចណ្ណភា

១៤៥. ឲចំរេ ស្ទុតត្តិ យហាកច្ឆាភកទេក្ខកទត្តស្ទុត្តំ ពត្ថ ពទបិកាទាទេយតិ ពទត្តាគកស្ស ទហគស្ស ចទេត ឲចំលទ្ធភាទេ អាទាទេ។ ទេចការបត្ថពស្ស កិទ ទេហដ្ឋា ក្បូដ្ឋកភាកាភំ បញ្ចាទេឃាឌភសតិកំ ភាកកចភំ ទេឆចទេលិកសជិងំ យហិយទេឃភ ពទេលភ អាទាទិឃាឃ្យាទេភហិ ច សយភ្តាកពំ, ពត្ថ ភាកាភំ កិច្ឆអភដ្ឋាទេភ យហាក្ខកទទហទេគា, ពទេពា ពទេបិគា ភាឃ ភគឹ សភ្ជតិ ក្យូធិពា ក្ខទេល្យាគកា។ កស្មា បទេភសា ឲធិសា ឌាពា? ទាឌកហំ កិទ បទិចាទេទត្វា យហា ទេបពទេលិទេកា, ពត្ថ ក្ខិត្ថ យហាទេលិហក្បូដ្ឋិតិទេឃាភំ អត្ថទេភ អឃំ ពទេបិគា អាកច្ឆតិ, ពស្មា សា ក្យូធិពា សភ្ជតិ។ ក្បូត្តយ្បិ ទេចពំ – “ឃពាឃំ, ភិក្ខុទេច, ពទេបិគា សភ្ជតិ, ទេសា គទេហា អទេច្ឆាគទេកា សីទេពាគទេកា សាទេពាគទេកា ទេសទេពាគទេកា ស្ទុប្បពិទេត្វា ទេយហិទេឃា បហ្វពយច្ឆកច្ឆទេបិ, ចក្ខុយត្តាភំ ច បគ្យាភំ ប្ទុប្បត្តិ។ អបិចាឃំ, ភិក្ខុទេច, ពទេបិគា ក្ខិត្ថ យហាភិទេឃាភំ អត្ថទិកាឃ អាកច្ឆតិ, ទេពភាឃំ ពទេបិគា ក្យូធិពា សភ្ជតី”តិ (បិទា។ ១៩១)។ ក្ខឃស្ស បភ អាទាឃស្ស អភិសយ្បូដ្ឋាទេភ ពទេពា យហាក្ខកទទហទេគា ឌាទេពា, ពស្ស ភាឃចទេសភាឃំ ចិហាទេទា ពទេបិគាទាទេយាតិ ក្យូច្ឆតិ។

១៤០. សាតិស្ស ពស្ស កិទ ទេឆទស្ស អត្តកាទេចា សាតិទេដ្ឋា អភិទូទេបិ បិសាឌិទេកា, ពស្មា សាតិដ្ឋិទេត្វច សភ្ជ កទេពា។ អាឌិព្រាហ្វចទិឃទេកាតិ យក្កព្រាហ្វចទិឃស្ស អាឌិ ប្ទុត្តកាកប្បូដិបត្តិក្វទេពា។ ក្ខជំ ចត្វាភ ស្ទុកទេពា ក្ខដ្ឋាឃាភភាតិ យគ្វបិល្ហិកស្ទុត្ត (យ។ តិ។ ០។១៥៥ អាគទេឃា) ក្យូត្តភទេឃភទេច ចិត្វាទេពត្វា។

១៤១. ក្តតិ ទេយ ចក្ខុត្តិ ក្ខឃស្ស កិទ ស្ទុទេត្ត កកចា ក្វាគសាឃពភចទេសភទេច យាតិកំ ឌទេបសិ។ ទេឆទទាបិ “កកចពា ទេហដ្ឋា ក្ខឹស្ទុ, ក្ខបទិ ចត្យទេត្វ ចាតិ ក្ខទេយស្ទុ ពឹស្ទុ ស្ទុទេត្តស្ទុ បញ្ចាក្ខុទ្ធចទេសភ យាតិកា ច ចិភទេក្កា ច កទេពា, ក្ខឆ បភ ក្វាគសាឃពភចទេសភទេច ចិភឌភត្វ យាតិកា ឌបិពា”តិ ភឃំ បដិលភិត្វា ឲចយាហ។ ក្ខយំ បភ ភឃំ លភទេត្វភ ទេឆទេភ ភាទិឃំ កពំ, អបទេឆ បឆំ ឌស្សិពំ, អាកាទេស បឆំ កពំ, ទេពភ ភំ កកចា ក្ខឃទេយច ស្ទុត្តំ សភ្ជាឃ – “ឲពទេក្កុ, ភិក្ខុទេច, ទេឃ សាចកាភំ ភិក្ខុភំ សំលិទេត្វភ កាសិពស្ស ចិត្វាទេភ អត្វំ ចិភឌភ្តាភំ ឃជិឌំ យហាកច្ឆាទេភា”តិ (អ។ តិ។ ០។១៥៤) ឲពទេក្ក ឌទេបសិ។ ឲត្វ បភ ចក្ខុតិ ចក្ខុបសាទេគា ក្វុបិតិ ចត្យសយ្បូដ្ឋាតិកក្វុបិ។ ក្ខយិភា ភទេឃភ ទេសសាឃពភាភិបិ ទេចឌិពត្ថាតិ។ ចិញ្ញាណត្តិ ភិកត្តិចិញ្ញាណំ។ ពទភិភត្តឹពិ ពំ ចក្ខុទេត្វាច ក្វុបញ្ចា ពណ្ហាឌិដ្ឋិចទេសភ អភិភត្តតិ។ អត្វាទេយតឹពិ ពណ្ហាឌិដ្ឋីហិ អភ្យាកច្ឆតិ។

ក្តតិ ទេយ យទេភា អទេហាសិ អតឹពយទ្ធាភំ ក្តតិ ឌយ្បូតិ ឲត្វ បភ យទេភាតិ កចដ្ឋចិត្តំ ឌយ្បូតិ ទេពក្វុបកឌយ្បូទេយ្បូហំ។

១៥៦. បលិឆេហតីតិ បព្ពាជនេន ឧបេតិ. បលិឆាតបច្ចយាតិ បព្ពាជ្ជបកការណា. សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ.

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

មហាកច្ចាតកន្ទេកាទត្តសុត្តចណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៥. ទេលិយសកក្កិយកន្ទេកាទត្តសុត្តចណ្ណនា

១៥៧. ឯវំមេ សុតន្តិ ទេលិយសកក្កិយកន្ទេកាទត្តសុត្តំ. តត្ថ ទេលិយសកក្កិយេយាតិ អក្កុទេឆេទា កិទ តាទេមស, កាយស្ស បត ច្រូសកទេលិយសាការទតាយ ទេលិយសកក្កិយេយាតិ បិកេជ៌ា ឌាទេតា. ចក្ខុទេតាទេឆចបុទេត្តាតិ កស្សបសម្ពុទ្ធស្ស កាទេល កិទេទស ចក្ខុទេតា តាម ឧបិសទេកា អទេទ្ធា មហទ្ធទេតា ពីលិ ទតាតាតិ ចព្វាហិ បច្ចទេមហិ ប្វុទេឌត្វា ទេឆចទេលិទេក តិដ្ឋាទេត្វា, បុរិមតាទេមត ចក្ខុទេតា ទេឆចបុទេត្តាទេត្វច សង្ហ កទេតា. បណ្ឌុកម្ពលសិលាយត្តិ ទត្តកម្ពលសិលាយំ. តស្សា កិទ ទត្តកម្ពលទេស្សច ឌមសុមតបុប្ផទាសិ ចិម ចទេណ្ណា, តស្មា “បណ្ឌុកម្ពលសិលា”តិ ចុច្ចតិ.

កធា បត តត្ថ ភកចា ចិហាសីតិ? ទេពាធិមូលទេតា សត្តទេម សំចច្ឆទេទ សាចត្ថិយំ អាសាឡ្ហីមាសបុណ្ណមាយ ធ្វាឌសទេយាឌតាយ បរិសាយ មទេជ្ឈមកបិដិហាទិយំ កត្វា ឋូទេម្ហាកណ្ឌម្ពមូទេល បញ្ញាត្តចទេពុទ្ធាសទេត និសីទិត្វា ធម្មទេឆសតាយ មហាជតំ មហាចិទុក្ខទេតា ឧទ្ធទិត្វា ពុទ្ធា តាម មស្មា បិដិហាទិយំ កត្វា មតុស្សបទេឆ ត ចសន្តិ, តស្មា បស្សមាតទេស្សច តស្ស ឌតស្ស បឌចិក្ខមំ កត្វា តាចតឹសកចទេត បរិច្ឆត្តកមូទេល បណ្ឌុកម្ពលសិលាយំ ចស្សំ ឧបកទេតា, តស្មិំ សមទេម ចិហាសិ.

តត្រ ភកចាតិ តត្រ ចិហទេន្តា ភកចា ទេឃកុទេឃ្សត ឌសហិ ចក្កចាឡ្អសហទេស្សហិ សន្និបតិតាហិ ទេឆចតាហិ បរិចុទេតា មាតទំ កាយសក្ខិំ កត្វា អភិធម្មបិដកំ កទេឆន្តា កម្ពីទំ តិបុណំ ពិលក្ខណាហតំ ទូបាទូបបរិច្ឆេឌកធំ បដិចិជ្ជ័ព្ទំ អសទេក្កាត្តាតំ ទេឆចាតំ សំទេចកឌតតត្ថំ អត្តទត្ថា កទេទ្ធាកទត្តស្ស ឧទេទ្ធសញ្ញា ចិកក្កញ្ញា អកាសិ. តត្រាយំ ទេឆចបុទេត្តា ឧក្កលាបត្តា ព្ទមា កាធា សង្ខិ ចិកទេក្កត ឧក្កលិក្យាទេឆចត្តស្ស បត បមាធាធិដ្ឋាតត្តា ជិទេព្ទហិ អាទម្មទេណហិ តិប្បីឡ្ហិតមមាទេតា អត្ថបុទេព្ទត សុត្តំ សមុទេដ្ឋា កាធាមត្តទេមច ធាទេទសិ. ទេតតាហ “ឯចំ ទេតា អហំ កិក្ខុ ធាទេទមិ កទេទ្ធាកទត្តិទេយា កាធា”តិ.

ឧក្កលាហិត្តត្តិអាឌីសុ ឲ្យលិក្ខុទេតា តិសីទិត្វា សុលាទេត្តា ឧក្កលាតិ តាម, ចាចាយ សញ្ញាយំ កទេទាទេត្តា បរិយាបុលាតិ តាម, អទេព្ទាសំ ចាទេចទេត្តា ធាទេទតិ តាម. ទេសសទេមត្ថ ឧត្តានមេវាតិ.

ទេវធម្មវគ្គោ ឯកាទសមោ ជាតកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦. ទេវធម្មជាតកវណ្ណនា

១៦០. ឥមំ សត្ថា ទេវធម្មជាតកំ ការេន្តោ សត្ថា ខោ ភិក្ខុ សេរីវិហារី អហោសិ ឋិរសាធនោ, តេសស្ស អង្គុលិតាយ សុខោស្មិ

តាមំ អកំសុ។ ពោធិសត្តោ ប្រ ជំ កន្លាការេន ចោទកោ ឥសុ, ខោ យសល្លកាលេបិ តេនេន ចោទាមេទក ចោទកទីយតិ។

តោធេឈ្យបុព្វេតិ តោធេឈ្យស្ស តាយ បរេវនិទេណ្ណា បុរោហិតព្រាហ្មណស្ស បុត្តោ។ ខោ ភិរ សាចត្តិយា អថិន្នេទ តុងិការយោ តាយ

អត្តិ, តស្ស អធិបតិត្តា តោធេឈ្យោតិ សន្ធិ ភតេា។ យមាឆនោ ប្រ តោតិ សត្តានីតិកោជិចិកចោ បរយមច្ឆុំ, “ឆឆតោ ខេកាកា

អបរិក្លុយោ តាយ តត្តិ”តិ ចិតេ្តត្វា ពស្សចិ កិច្ចិ ត ចេតិ។ ចុត្តប្បិ ចេធំ –

“អញ្ញាតាតំ ពយំ ជិស្វា, ចម្មិកាតញ្ញា សញ្ញាយំ;

យឆ្នតញ្ញា សយាហារំ, បណ្ឌិតោ ឈរយាចរេស”តិ។

៦ចំ អគាតរេច សិក្ខាបេសិ។ ធុទចិហារេទ ចសតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស យាក្រូញប្រុយត្តិ ចា កត្តពជដ្ឋយត្តិ ចា អតត្វា ឆតលើកេត ពាល់ ពត្វា

តស្មិំយេច ឈរេទ ស្វតេលា ហុត្វា តិដ្ឋតេត្វា។ ស្វកោ ជំ ស្វតល់ អតិចិយ បិយាយតិ , អត្តតោ កុញ្ញតពកត្តិយេច កោរេជតិ, វ្ឌក្លិបិត្វា

ចទសយតេ សយារេបតិ។ អឆ កកចា ៦ពនិចសំ បដ្ឋសរយេយ លើកំ ចោរលើកេត្តា ជំ ស្វតល់ ជិស្វា – “តោធេឈ្យព្រាហ្មណោ

ឆតលើកេត អត្តតោច ឈរេទ ស្វតេលា ហុត្វា តិដ្ឋតេត្វា, អជ្ជ យឃិ ស្វកស្ស ឈរំ ពតេ យំ ជិស្វា ស្វតេលា កុក្កាទំ ពទីស្សតិ, អឆស្សាហំ ៦ពំ

ចចតំ ចក្លាយិ, ខោ ‘ជាតាតិ យំ សយណោ កោតរេយា’តិ ពត្វា វ្ឌត្ថនេត តិបជ្ជិស្សតិ។ តតោតិគាតំ ស្វកស្ស យឃា សម្ពិ ៦ពោ

ពឆាសល្លាបេបិ កចិស្សតិ, ខោ ឆម៉ូ ស្វុត្វា សទណោស្ម បតិដ្ឋហិស្សតិ, ស្វតេលា ប្រ ពាល់ ពត្វា តិទេយ តិដ្ឋត្តិស្សតី”តិ ទ្ធាមំ យាលាចស្ស

សទណោស្ម បតិដ្ឋាតកាចំ ញាត្វា កកចា ជំ និចសំ សទីរបជិគក្កតំ ពត្វា ៦ពកោច កាយំ បចិសិត្វា តិក្លុតេ្ត យាលាច ជំ ឈរំ បិណ្ឌាយ

បរិចិសិ។

ស្វតេលា កកចត្តិ ជិស្វា កុក្កាទំ ពទេរាត្តា កកចតោ សមឹបំ ពតោ។ តតោ តំ កកចា ៦តឆចោច – “តោធេឈ្យ ពុំ បុរេត្តាបិ យំ កោ កោតិ

បរិកចិត្វា ស្វតេលា ជាតោ, ទ្ធាឆាតិបិ កុក្កាទំ ពត្វា អចិចិ ពយិស្សសី”តិ។ ស្វតេលា ជំ ស្វុត្វា – “ជាតាតិ យំ សយណោ កោតរេយា”តិ

ចិប្បជិសារី ហុត្វា ពិចំ ខ្ជតាយេត្វា វ្ឌត្តតេ្តទ លាទិកាយំ តិបតេ្តា។ យត្សស្សា វ្ឌក្លិបិត្វា សយតេ សយារេបត្យំ តាសក្លិស្វ។ ស្វកោ អាពត្វា –

“កោតាយំ ស្វតេលា សយតា ខ្ជរេាបិតោ”តិ អាហ។ យត្សស្សា ត កោតចីតិ ចត្វា ជំ បចត្តិ អាទេរាចសុំ។ យាលាចា ស្វុត្វា – “យយ បិតា

ព្រាហ្មលើកោ តិដ្ឋតេត្វា, តោធេឈ្យា តាយ ស្វតេលា តត្តិ សយណោ ប្រ កោតរេយា បិតរំ ស្វតល់ ពទេរាតិ, ឃំកិច្ចិ ៦ស យុលាទុញហំ

ភាសតី”តិ ញត្វា ភគវន្តំ យុគាវារេន និក្កឌ្ឍិតុកាមាយ វិហារំ គន្ត្វា តំ បវត្តិំ បុច្ឆិ ។

ភគវាបិ តស្ស តថេវ វត្វា អវិនិច្ឆិតត្ថំ អាហ – “អត្ថិ បន តេ យានញ្ច បិតរា អនុញ្ញាតំ ធន”ន្តិ ។ អត្ថិ, ភោ គោតម, សតសហស្សគ្ឃនិកា សុវណ្ណថាលី សតសហស្សគ្ឃនិកា សុវណ្ណបិដកា សតសហស្សគ្ឃនិកា សុវណ្ណបាតីតិ សតសហស្សញ្ច កហាបណន្តិ ។ គច្ឆ តំ សុតំ អបរាបរិយាយំ ភោជនានិ បត្វា សយនេ អាហារេ បត្វា ទ្វារេ តិដ្ឋ ទុក្ខត្តកាលេ បុច្ឆ, សព្វំ តេ អាចិក្ខិស្សតិ ។ អថ តំ ជានេយ្យាសិ “បិតា មេ ឧបាសកោ”តិ ។ យានាទេវ – “សចេ សព្វំ កថិស្សតិ, ធនំ លភិស្សាមិ, នោ ចេ, សយំ ភោ គោតម យុគាវារេន និក្កឌ្ឍិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា

ការណេហិ ឧបគ្គហេត្វា គន្ត្វា តថា អកាសិ ។ សុតវាទោ – “ឋាតោតាបិ ជាយិកា”តិ វទេន្តោ ហត្ថំ ហត្ថេ ករោន្តោ ធនានិ ទស្សេត្វា គន្ត្វា បិតុនោ

វចនំ លភិត្វា សព្វំ អទាសិ, យានាទេវ ធនំ គហេត្វា – “ភគវតិ ឧបាសកត្តំ តាយ ឧបេតំ សុខុមំ បដិវត្តិតុញ្ច បិតរំ សយនស្ស ភោគាយស្ស, អដ្ឋ ឧត្ត សព្វញ្ញូ”តិ ភគវតិ បសន្នចិត្តោ ឥទ្ធិយ បព្វជ្ជំ អភិយាចិ ។ អជ្ជទិវសប្បភុតិ បព្វជិតោ ហុត្វា ភិក្ខុ ហោតិ, ទេសនស្ស ឧបាសកាធិវាសិ – “ឯវំ ធម្មបណ្ណាការំ

គហេត្វា សយំ ភោគំ បព្វជិតុកាមោ”តិ ទុក្ខយាបនេន វេទន ភគវា ទេសនាបរិយោសាន, ទេសន យុគ្គបព្វជ្ជាបន ភគវា ឧបសម្បទាហានេន

ចិត្តប្បសន្នោ តម្ពុសក្កាទិអរហត្តំ ប្រាប្តោ ។

តត្ថ គាថំ ឧទេស្សំ សត អត្ថតោ ភណ្ណកត្ថិ គាថុស្សកា ។ គាថស្ស ភាវនាតិ គាថាភាវនា, គាថំ ឧទេស្សំ ភាវនត្ថំ អត្ថោ ។ គាថំ ឧទេស្សំ

ធម្មនិ ការណត្ថិ គាថាធម្មិ ។ គាថំ ឧទេស្សំ ជានន្តិ គាថាជាននំ, គាថាតាមកាតិ អត្ថោ ។ គាថំ ឧទេស្សំ បដិសេធំ បតិដ្ឋាតិ គាថាបដិសេធា ។

យទិទំ ហិតប្បដិបត្តាយាតិ ឯវំ វុត្តំ “ត្វំ ហិតោ ភវ, ត្វំ បណ្ឌិតោ, ត្វំ អប្បមាទោ, ត្វំ ឧឡារោ…បេ… ត្វំ ទស្សនីយោ ភវ, ត្វំ

បញ្ញវា”តិ ឧបជំ ហិតប្បដិបត្តាយ វិចារិ, តំ ន អនុញ្ញា ហោន្តិ ការោតិ, គាថាយេវ ឧបជំ ទស្សេន្តិ វិចារិតំតិ អត្ថោ ។ ន យានាទេវ គាថិតស្ស

អត្ថំ សញ្ញាតាសិ, ឈនទស្សនស្ស បុត្តំ ជានិត្វា យសុន បុរោតា ធនំតំ វិធ អហោសិ ។ យាតត្តិស្សិតោ ការេន បណ្ឌិតយាតី, អត្ថតា សយំ ន

បស្សតិ ។ អថស្ស “កិំ សយំ ភោ គោតម ការោតិ, យសវា ជាតាយិ, តទេវ ការោតីតិ អយំ យានោ យា អហោសី”តិ យាតកញ្ញាតត្ថំ ភគវា

“អាទិតោវ ទស្សនំ ចិន្តេត្វា ការេស្សាមិ, តតោ ‘តាវំ ភោ គោតម ជាតាយិ, ចិត្តេន តេ ចិត្តំ គន្ត្វា ការេតា’តិ មំ យាចិស្សតិ,

អថស្សាហំ យាចិតកាលេ ការេស្សាមិ, ឧបញ្ញាស្ស សាតត្ថំ ភវិស្សតី”តិ ទស្សនំ ចិន្តេត្វា ការេសិ ។

ឧបាសតិ សេវា អត្ថតោ អប្បដិចិន្តកាយ បការេសន្តោ ន តោ អហត្ថិអាទិយាហ ។

១៥០ ។ សយធម្មាតិ បរិបុណ្ណត ។ សយាទិន្នតាតិ គហិតេន ឧបាយទ្ធេត ។ អប្បាយុកសិចត្តតិកា ឧបា, យានញ្ច, បដិបទា វិចិ

ឋិកាតិឋិតីតិ ឯវំ វុត្តំ ឋិកាតិឋិតកំ, ឧបា អប្បាយុកសិចត្តតិកា បដិបទាតិ ។

កិំ បនេសា អប្បាយុកតំ ការោតិ? ចត្តារិ ហិ កម្មានិ ឧបបីឡកំ ឧបច្ឆេទកំ ជនកំ ឧបត្ថម្ភកន្តិ ។ ពលវកម្មេន ហិ និព្វត្តំ បវត្តេ

ឧបបីឡកំ អាគន្ត្វា អត្ថតោ ឧបំ ចេតិ នាម – “សចាហំ បឋមតរំ ជានេយ្យំ, ន តេ ឥធ និព្វត្តិតុំ ទទេយ្យំ, ចតូសុ អបាយេសុ តំ អបរិយេសុ

និព្វត្តាបេយ្យំ ។ ហោតុ, ត្វំ យត្ថ កត្ថចិ និព្វត្ត, អហំ ឧបបីឡកកម្មំ នាម តំ បីឡេត្វា និព្វោជំ និឃ្មុសំ ករិស្សាមី”តិ ។ តតោ បដ្ឋាយ

ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ? ᨸᩁᩥᩔᨿᩴ ᩏᨸᨶᩮᨲᩥ, ᨡᩮᨾᩴ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩣᩁᨠᩔ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨾᩣᨲᩩ ᩋᩔᩣᨴᩮᩣ ᩅᩤ ᩈᩩᨡᩴ ᩅᩤ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩪᨶᩴ ᨸᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᩔᨿᩴ ᩏᨸᨶᩮᨲᩥ᪨ ᨴᩣᩁᨠᩔ ᨸᨶ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨣᩮᩉᩮ ᨽᩮᩣᨣᩣ ᩏᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᩥᨿ ᩁᩣᨩᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨶᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨴᩮᩣᩉᨶᨵᩮᨶᩩᨿᩮᩣ ᨡᩦᩁᩴ ᨶ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩪᩁᨲᩣ ᨣᩮᩣᨱᩣ ᨧᨱ᩠ᨯᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩣᨱᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨡᨬ᩠ᨩᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨣᩮᩣᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮ ᩁᩮᩣᨣᩮᩣ ᨸᨲᨲᩥ, ᨴᩣᩈᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩣᨸᩥᨲᩴ ᩈᩔᩴ ᨶ ᨩᩣᨿᨲᩥ, ᨥᩁᨣᨲᩴ ᨥᩁᩮ, ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨣᨲᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨶᩔᨲᩥ, ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨥᩣᩈᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨣᨻ᩠ᨽᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᩥᨩᩣᨲᨠᩣᩃᩮ ᨾᩣᨲᩩᨳᨬ᩠ᨬᩴ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨴᩣᩁᨠᩮᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩦᩊᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿᩴ ᨶᩥᨷ᩠ᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᨠᩈᩥᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩍᨴᩴ ᩏᨸᨸᩦᩊᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾ᪨

ᨩᩦᩅᩥᨲᨠᨷ᩠ᨷᩮᨶ ᨸᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩣᨿᩩᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨿᩩᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᩈᨽᨣᨾᨶᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩥᩈ᩠ᩈᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᨾᩮᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨵᨶᩩᨲᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩩᨣ᩠ᨣᩁᩮᨶ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨸᩣᨲᩮᨿ᩠ᨿ, ᩑᩅᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠᨷ᩠ᨷᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩣᨿᩩᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ? ᨧᩮᩣᩁᩣᨶᩴ ᩋᨭᩅᩥᩴ ᨸᩅᩮᩈᩮᨲᩥ, ᩅᩣᩊᨾᨧ᩠ᨨᩮᩣᨴᨠᩴ ᩋᩮᩣᨲᩣᩁᩮᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᩅᩤ ᨸᨶ ᩈᨸᩁᩥᩔᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩏᨸᨶᩮᨲᩥ, ᩍᨴᩴ ᩏᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾ,
“ᩏᨸᨥᩣᨲᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩑᨲᩔᩮᩅ ᨶᩣᨾᩴ᪨

ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨸᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨩᨶᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨠᩩᩈᩃᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩔ ᨾᩉᩣᨾᨶ᩠ᨴᩣᩁᩥᨠᩮᩣᨶ ᩏᨸᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩏᨸᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾ᪨

ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᩈᩩ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨸᨶ ᩅᩥᨷᩣᨠᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨩᨶᨠᩴ ᨠᩩᩈᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᨾ᩠ᨸᩥ, ᩏᨸᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨠᩴ ᨠᩩᩈᩃᨾᩮᩅ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨷᩣᨠᩅᩥᨷᩣᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩏᨸᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᩣᨿᩩᨠᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨷᩣᨠᩅᩥᨷᩣᨠᨠᩣ ᩅᩤ ᨸᨶ ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨩᩦᩅᩥᨲᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᨩᨶᩮᨲᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨷᩣᨠᩅᩥᨷᩣᨠᩮ ᨲᩩ ᩋᨷ᩠ᨷᩣᨿᩩᨠᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩅᩥᨷᩣᨠᩴ ᩅᩤ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨷ᩠ᨷᩣᨿᩩᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶ ᩅᩤ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ
ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨷᩁᨧᩮᨲᨶᩣᩉᩥ ᨷᩩᨶ᩠ᨶᨧᩮᨲᨶᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩣᨿᩩᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨩᩦᩅᩥᨲᨠᨷ᩠ᨷᩮᨶᨧᩮᨲᨶᩣ ᩑᨠᩣ ᨾᩣᨲᩣ ᨸᨭᩥᨷᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᨷᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲ ᩑᨲᩴ ᨷᩥᨶᩣᨲᩥᨷᩥᨲᩣ ᩅᩥᩁᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨶᩣᨾ – “ᩈᨧᩣᩉᩴ ᨷᨧᨿᨲᩮ ᨴᩣᨶᨬ᩠ᨧ, ᨶ ᨲᩮ ᨷᩩᨬ᩠ᨬ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᩅᩥᨧᩮᨿ᩠ᨿ, ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᨲᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨲᩴ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ
ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ, ᩋᩉᩴ ᩏᨸᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨸᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ? ᨷᩁᩥᩔᨿᩴ ᨶᩣᩈᩮᨲᩥ, ᨡᩮᨾᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩣᩁᨠᩔ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᨶᩴ ᩈᩩᨡᨾᩮᩅ ᨶᩣᨾᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᩮᨷᩥ ᨷᨠᨲᩥᨿᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᨾᨶᩩᩔᨷᩁᩥᩔᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨷᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨷᩁᩥᩔᨿᩴ ᨶᩣᩈᩮᨲᩥ᪨ ᨴᩣᩁᨠᩔ ᨷᨶ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨣᩮᩉᩮ ᨽᩮᩣᨣᩣᨶᩴ ᨷᨾᩣᨱᩴ ᨶ
ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩥᨵᩥᨠᩩᨾ᩠ᨽᩥᨿᩮᩣ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣᨷᩥ ᨷᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣᨷᩥ ᨣᩮᩉᩴ ᨷᩅᨭ᩠ᨭᨾᩣᨶᩣ ᨷᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᨶᩴ ᨷᩁᩮᩉᩥ ᨮᨷᩥᨲᨵᨶᩔᩣᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩦᨽᩣᩅᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨
ᨵᩮᨶᩩᨿᩮᩣ ᨻᩉᩩᨡᩦᩁᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨣᩮᩣᨱᩣ ᩈᩩᨡᩈᩦᩃᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᨷ᩠ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩈᩔᩣᨶᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨿᩣ ᩅᩤ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩅᩤ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨵᨶᩴ

អចោទិតា សយមេវ អាហរិត្វា ទេន្តិ, ទាសាទយោ សុវចា ហោន្តិ, កម្មន្តា ន បរិហាយន្តិ។ ទារកោ កក្ខតោ បញ្ញាយ បរិហានិំ លភតិ, កោមារិកវេជ្ជា សត្ថិហិតា ច ហោន្តិ។ គហបតិកុលេ ជាតោ សេដ្ឋិដ្ឋានំ, អមច្ចកុលាទីសុ ជាតោ សេនាបតិដ្ឋានាទីនិ លភតិ។ ឯវំ ការកោ ឧប្បាទេតិ។ សោ អបរិស្សយោ សកការកោ ចិរំ ជីវតីតិ។ ឯវំ អបាណាតិបាតកម្មំ ទីឃាយុកសំវត្តនិកំ ហោតិ។

អបាណាតិបាតិតា ច កតំ អញ្ញម្បិ កុសលំ ឧបការំ ហោតិ, ទីឃាយុកបដិសន្ធិំ ជនេតុំ សក្កោតិ, ឯវម្បិ ទីឃាយុកសំវត្តនិកំ ហោតិ។ បដិសន្ធិមេវ ច និយាមេត្វា ទីឃាយុកំ ករោតិ។ សន្និដ្ឋានចេតនាយ ច ទេវលោកេ និព្ពត្តតិ, បុព្ពាបរចេតនាហិ វុត្តនយេន ទីឃាយុកោ ហោតិ។ ឥមិនា នយេន សព្ពបញ្ហវិស្សជ្ជនេសុ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

វិហេឋនកម្មាទីនិបិ ហិ បនេត្ថ អាគន្ត្វា អត្ថតោ តេនេវ នយេន ញាតានិ វិយ ឧបបីឡនេន និរោគតំ អាបាទេត្វា បដិឃក្ខំ អលង្កត្តស្ស រោគុប្បាទនាទីហិ វា, វិហេឋនាទីហិ កតស្ស កុសលស្ស អនុព្យាហតាយ វា, អាជីវតោ វ បដិសន្ធិនិយាមនេន វា, វុត្តនយេន បុព្ពាបរចេតនាវសេន វា ពហ្វាពាធតាទីនិ ករោន្តិ, អបាណាតិបាតោ វិយ ច អវិហេឋនាទីនិបិ អប្បាពាធតាទីនីតិ។

១៤១។ ឯត្ថ បន ឥស្សាមនកោតិ ឥស្សាសម្បយុត្តចិត្តោ។ ឧបទុស្សតីតិ ឥស្សាវសេន ឧបក្កោសន្តោ ទុស្សតិ។ ឥស្សំ ពន្ធតីតិ យេវកលិបំ ពន្ធន្តោ វិយ យថា ន នស្សតិ ឯវំ ពន្ធិត្វា វិយ ឋបេតិ។ អប្បេសក្ខោតិ អប្បបរិវារោ, រត្តិំ ខិត្តា វិយ សរា ន បញ្ញាយតិ, ឧច្ឆិដ្ឋហត្ថោ និសីទិត្វា ឧទកទាយកម្បិ ន លភតិ។

១៤២។ ន ទាតា ហោតីតិ មច្ឆរិយចេតនាយ ន ទាតា ហោតិ។ តេន កម្មេនាតិ តេន មច្ឆរិយកម្មេន។

១៤៣។ អភិវាទេតព្ពន្តិ អភិវាទនារហំ ពុទ្ធំ វា បច្ចេកពុទ្ធំ វា អរិយសាវកំ វា។ បច្ចុដ្ឋាតព្ពាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឥមស្មិំ បន បញ្ហវិស្សជ្ជនេ ឧបបីឡកឧបច្ឆេទកកម្មានិ ន គហេតព្ពានិ។ ន ហិ បនេត្ថ នីចកុលិនំ វា ឧច្ចាកុលិនំ វា សក្កា កាតុំ, បដិសន្ធិមេវ បន និយាមេត្វា នីចកុលិយំ កម្មំ នីចកុលេ និព្ពត្តេតិ, ឧច្ចាកុលិយំ កម្មំ ឧច្ចាកុលេ។

១៤៤។ ន បរិបុច្ឆិតា ហោតីតិ ឯត្ថ បន អបរិបុច្ឆនេន និរយេ ន និព្ពត្តតិ។ អបរិបុច្ឆកោ បន “កិំ កាតព្ពំ, កិំ ន កាតព្ពន្តិ” ន ជានាតិ, អជានន្តោ កាតព្ពំ ន ករោតិ, អកាតព្ពំ ករោតិ។ តេន និរយេ និព្ពត្តតិ, ឥតរោ សគ្គេ។ ឥតិ ខោ, មាណវ…បេ… យទិទំ ហីនប្បណីតតាយាតិ សត្ថា ទេសនំ យថានុសន្ធិំ បាបេសិ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

ចូឡកម្មវិភង្គសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឃុកឃុត្តត្ថិបិ ចុក្ខតិ៍

៩៍ យហាកយុចិភក្កឃុត្តចណ្ណតា

១៥ប៉៍ ៦ចំ៖យ ឃុតត្តិ យហាកយុចិភក្កឃុត្តំ៍ ចត្ត ៖យាឈត្តិ ចុត្ថិ អចលំ៍ ឃត្ថត្តិ ចចំ ក្ចុចំ៍ ឪ្ងខញ្ញ ៦៖ចត ត ឃយុលា ឃុចំ, ក្ខបិលិឃុ៖ត្ត (យ៍ តិ៍ ១៍៥៩) បត – "យ៖តាកយុំ យហាឃាចឌ្ឍចទំ បញ្ញ៖បយិ បិបឃ្ស កយុឃ្ស កិទិឃាឃ បិបឃ្ស កយុឃ្ស បចត្តិឃា, ៖តា ចឆា កាឃកយុំ ៖តា ចឆា ចឌីកយុ"ត្តិ ភកចតា ចុត្តំ អត្តិ, ឃា កឆា ចិត្តិឃាតំ អត្ត៖៖ បិកជិ ឌាចា, ចំ ក៖ហត្វា ៦ឃ ចខតិ៍ អត្តិ ច ឃា ឃយាបត្តិតិ ឪ្ងខំ –

"កចំ ត ៖លា, ៖កា, អភិឃញ្ញាតិ៖ទា៖ឈា ៖ហាតី"តិ ៖បិដ្ឋបិខឃុ៖ត្ត (ជី៍ តិ៍ ១៍៣០៩ អាខ៖ឃា) ក្ខបត្តំ អភិឃញ្ញាតិ៖ទាឈកចំ ឃត្ថាឃ ចខតិ៍ ត កិត្តិ ៖ចឌិឃតីតិ ៦ក៖ចខតយ្យិ ត ៖ចឌិឃតិ៍ អត្តិ ច ៖លាតិ ៖ឆ៖ទា តិ៖ទាឈឃយាបត្តិ ឃត្ថាឃ អតុឌាភាចតិ៍ បទិ៖ក្លិចត្តត្តិ ក៖ហ៖ចា ៖យាច៖តត ទក្លិចត្តំ៍ ឃ៖ត្ថាចតា អឃ្ស អត្តីតិ ឃ៖ត្ថាចតិកំ, ឃាភិឃត្ថិកំ ឃ៖ត្ថាចតិកកយុំ កត្វាតិ អ៖ត្វា៍ តុក្លិ ៖ឃាតិ ៖ឆ៖ទា "អកុឃល៖យច ឃត្ថាឃ បទិត្តាឌ៖កា ឃុត្ថតី"តិ ឃញ្ញាឃ ៦ចំ ចខតិ៍

ខឃ្សតយ្យិ ៖លា អហត្តិ ភកចា ចតុ៖៖ក្កបិ អត្ថកា៖៖ ឃយត្តា ៖ឃាឌតដ្ឋា៖ត ចិលយត្តយ្យិ ឃត្លាទំ យំឃចក្លិតាច បឃ្សតិ, អឃត្ថា បទិត្តាឌ៖កា ត តុ៖៖ កាតុចយត្តត្តត្ត៖៖ ចឃតិ, កយុំា ភកចា ៦ចយាហាតិ? ឃយាកយខឃ្សតំ ឃត្ថា៖ឃចយាហ៍

១៥៥៍ ក្ខខាឃឹតិ លិលុខាឃឹ៍ ចំ តុក្លិឃិត្តិ ឃត្តំ ចំ តុក្លិ៖យច៍ ឪ្ងតិ ឪ្ងយំ ចដ្ឋតុក្លិ កិ៖លឃតុក្លិ ឃត្លា៖តុក្លិ ឃត្ថាឃ "ឃ៖ច ភាឃិចំ ភ៖ចឃ្យ ភកចា"តិ ឃុត្ថតិ៍

១០០៍ ក្ខយុដ្ឋត្តិ បញ្ញក្ខយុដ្ឋ៍ ក្ខយុឌ្ឍយា៖តាតិ ឃិឃំ តិហ៖យា៖តា៍ អ៖ឃាតិ៖ឃា ក្ខយុឌ្ឍិឃ្សតីតិ អតុបិ៖ឃត ឃិឃំ តិហទិឃ្សតិ៍ ឪ្ងខញ្ញ បត ភកចា ឌាត៖ត្វា ៖តច ជិត្តចក្លិតា ត ៖ច៖ចាបទិឃខាា៖លាត ត ឃត្តញ្ញុចខាា៖លាត ឌាតិ, អឌិប្សា៖ឃ៖តច បត អញ្ញាឃិ៍ ក៖ឆត្តឃ្ស ហិ អឌិប្សា៖ឃា តាឃ ឃុចិឌា៖តា ៖ហាតិ, ក៖ឆតុកា៖ឃា កឹចំ បក្កញ្ញាតិ, ហតុកំ ចា៖លតិ, យុលយឃ្ស ចត្ថតិ, ឃត្តិឃឹជិតុំ ត ឃ៖ក្កាតិ៍ ភកចា ចឃ្ស ចំ អាកាទំ ជិត្វា "អឃំ ក្ខខាឃឹ ឃត្តិឃឹជិតុំ ត ឃ៖ក្កាតិ, ឃំ អត្ចុចំ, ច៖ខច ក៖ឆឃ្សតី"តិ ឌ្ជ៖លិ៖កត្វាច អញ្ញាឃិ៍ អាជិ៍ ៖ឃចាតិអាជិយិត្យាឃច៍ ចិ៖ឃ្សា ៖ចខតាតិ "កិ ៖ឃា ៖ចឌិឃតី"តិ? ឃុត្ថ៖ត្តត "ចិ៖ឃ្សា ៖ចខតា ឃុត្ថាឃី"តិ ៦ចំ ចចត្វ៖បត្វាច ចិ៖ឃ្សា ៖ចខតា ឃុត្ថិតា៍ ឃុល៖ចខតិឃត្តិ ឃុល៖ចខតាឃ បត្ថឃត្ចុចំ៍ ៖ឃ៖ឃឃុបិ ៦៖ឃច ត៖ឃា៍

៦ត្ត ច កាយាចខ៖ទកុឃល៖ចា ៖ឃាយតឃ្សឃហាកចឌិត្តឃយ្យយុត្តា ចចេ៖ឃ្សា ៖ចចតា, ៖ហដ្ឋា ចិកញ្ញាត៖ចចតាតិ ៦ចំ បជិឃត្ថិបច៖ត្តឃុ ឃុល៖ចខតាឃ ឌតត៖ចា ឃុល៖ចខតិឃំ កយុំ តាយ៍ កាយាចខ៖៖ត្វាត្វ បជិឃត្ថិឃំ៖ឃច ៦ក៖ត្តត ឃុលំ ឌ៖តតិ, បច៖ត្ត ឪ្ងដ្ឋយញ្ញញ្ញា៖យុ៖លា អតុក្លិយឃុលយ្យិ៍

អព្យបលេចតតា បដិសន្ធិបចេត្តាសុ ទ្យេក្លស្យេច ឌេតតេតា ទ្យេក្លចេឥតិឃំ កយុំ តាយ៍ កាឃទ្វារេ បចេត្តាឃេច ចេតំ ឲ្យកេត្តត ទ្យេក្លិ ឌេតតិ, អញ្ញាត្ត អទ្យេក្លយសុលយ្បិ, សា បត ចេឥតា អតិដ្ឋាតិដ្ឋយញ្ញត្តាសុឃេច អារេម្ភលោសុ ស្ថប្បជ្ឈតតេតា ទ្យេក្លារត្តេច សដ្ឋិ កតា៍

កាយាចេទេរក្យសលតេតា បត ស្ថេបក្លាសហាកតឱត្តសយ្យឃុត្តា ចតេស្យា ចេតតា, ទ្វបិចេទេរក្យសលតេតា ចត្យត្តញ្ញាតចេតតាតិ ឲុចំ បដិសន្ធិបចេត្តាសុ តតិឃចេឥតាឃ ឌេតតេតា អទ្យេក្លយសុលចេឥតិឃំ កយុំ តាយ៍ ឲុត្ត ច កាយាចេទេរ៉េ បដិសន្ធិឃំឃេច ឲ្យកេត្តត អទ្យេក្លយសុលំ ឌេតតិ, បចេត្តា ត្តដ្ឋារម្ភលោ សុលយ្បិ៍ អបិច សុលចេឥតិយកយុំ បដិសន្ធិបចត្តិចេសេត ចដ្ឋតិ, តធា អទ្យេក្លយសុលចេឥតិឃំ, ទ្យេក្លចេឥតិឃំ បចត្តិចេសេតេច ចដ្ឋតិ៍ ឲុតស្យ បត ចេសេត សត្តំ បចត្តិចេសេតេច ចដ្ឋតិ៍

ឲុតស្យ កកចាតិ ចេឆេរា តធាកេតេត យហាកម្ពុចិកក្ខកធតត្តំ អាលេឃា ឌស្សិតេតា, តធាកតំ ឃាឱត្វា យហាកម្ពុចិកក្ខឥាកលំ កិក្លុសដ្ឋស្យ បិកដិ៍ កទិស្សាឃឹតិ ឱតេត្តត្វា អត្យុសន្ធិក្យសលតាឃ ឲចយាហ៍ តត្ត យហាកម្ពុចិកក្ខត្តិ យហាកម្ពុចិកឌត៌ កតេយ ចត្តារេរា...េប... ត្តដាតត្ថ, ឲ្យកេត្ថា ឞុក្កុលេលិ...េប... តិរេឃំ ស្ថេបបជ្ជតិតិ ត្តដំ ត យហាកម្ពុចិកក្ខឥាកលកាឌត៌, យហាកម្ពុចិកក្ខឥាកលកាឌតត្វាឃ បត យាតិកាដ្ឋបត៌

១០០៍ ត្តដាតត្ថ, ឲ្យកេត្ថា សយលោ ចាតិ បិងិឃេក្លោ អត្យុសន្ធិ៍ ត្តដឌិក្សកកចា – “ឌិត្តចក្លុកា សយលត្រាហ្ម៉ូលា ត្តដំ អារេម្ភលំ កត្វា ត្តយំ បច្ចឃំ លកិត្វា ត្តដំ ឌស្សត៌ កលញ្ញិ”តិ បកាសតត្តំ អារកិ៍ តត្ត អាតប្បត្តិអាឌីតិ បញ្ញាបិ ឱទិឃេស្យេច តាយាតិ៍ ចេតេតាសយាឌិត្តិ ឌិត្តចក្លុសយាឌិ៍ បស្សតិតិ “សោ សត្តោ កុហិ តិត្តេត្តា”តិ ត្ដលេលិកេត្តា បស្សតិ៍ ឃេ អញ្ញាធាតិ ឃេ “ឌសត្ថិ កុសលិត៌ កម្ពុបចាត៌ ឞុទិតត្តា តិរេឃំ ស្ថេបបជ្ជតិ”តិ ឌាតត្តិ, ឃិដ្ឋា តេតសំ ឥាកលត្តិ ចឌតិ៍ ត្តយិតា តឃេត សត្តចារេសុ អេត្តោ ចេឌិតត្តោ៍ ឱឌិតត្តិ បិកដិ៍ ធាយសាតិ ឌិដ្ឋិធារេយត៌ បរាយាសាតិ ឌិដ្ឋិបរាយារេសត៌ អកិតិឱស្ស ចោាហរតិតិ អឌិដ្ឋហិត្វា អាឌិឃិត្វា ចោាហរតិ៍

១០១៍ តត្រាតត្ថាតិ ត្តដយ្បិ ត យហាកម្ពុចិកក្ខឥាកលស្យ កាឌត៌, អធ ត្វាស្ស យាតិកាដ្ឋបតេយច៍ ឲុត្ត បត ឲេតសំ ឌិត្តចក្លុកាត៌ ចចេត ឲុត្តកា អត្យុញ្ញាតា, ឲុត្តកា អតត្យុញ្ញាតាតិ ត្តដំ ឌស្សិតំ៍ តត្ត តត្រាតិ តេតសុ ចត្យសុ សយលត្រាហ្ម៉ូលេសុ៍ ត្តដយស្សាតិ ត្តដំ ចចតំ អស្ស៍ អញ្ញធាតិ អេញ្ញកាការេត៌ ត្តតិ ត្តយេសំ សយលត្រាហ្ម៉ូលាត៌ ចារេដ ត្ត៌សុ ដាតេសុ អត្យុញ្ញាតា, តឹសុ អតត្យុញ្ញាតាតិ ឲុចំ សត្តត្ត អត្យុញ្ញា តាត្យុញ្ញា ចេឌិតត្តា៍

១០២៍ ឲុចំ ឌិត្តចក្លុកាត៌ ចចេត អត្យុញ្ញា ច អតត្យុញ្ញា ច ឌស្សេត្វា ត្តដាតិ យហាកម្ពុចិកក្ខឥាកលំ ចិកឌេត្តោ តត្រាតត្ថ, ឃ្លាឃំ ត្វា ឞុក្កុលេលិតិអាឌិយាហ៍

ឞុត្តេ ចាស្ស តំ កតំ ហោតិតិ ឃំ ត្តយិតា ឌិត្តចក្លុកេត កយុំ កេរារត្តោ ឌិដ្ឋោ, តតោ ឞុត្តេ កតំ៍ ឞុត្តេ កតេតបិ ហិ តិរេឃ តិត្តត្តតិ, បច្ឆា កតេតបិ តិត្តត្តតិ, យរេលកាលេ ចា បត – “លេត្ថោ សេដ្ឋោ សិចោ សេដ្ឋោ, បិតាយហោ សេដ្ឋោ, ត្តស្សរាឌីហិ ចា លេលិកោ

វិសទ្ធោ”តិអាគតា ទិដ្ឋាភស្សេតបិ តិដ្ឋតុ តាវ។ ទិដ្ឋេវ ធម្មេតិ យំ តត្ថ ទិដ្ឋធម្មវេទនីយំ ហោតិ, តស្ស ទិដ្ឋេវ ធម្មេ, យំ ឧបបជ្ជវេទនីយំ, តស្ស ឧបបជ្ជិត្វា, យំ អបរាបរិយវេទនីយំ, តស្ស អបរស្មិំ បរិយាយេ វិបាកំ បដិសំវេទេតីតិ។

ឥតិ អយំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯកំ កម្មរាសិំ ឯកញ្ច វិបាករាសិំ អទ្ទស, សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឥមិនា អទិដ្ឋេ តយោ កម្មរាសី, ទ្វេ ច វិបាករាសី អទ្ទស។ ឥមិនា បន ទិដ្ឋេ អទិដ្ឋេ ច ចត្តារោ កម្មរាសី តយោ ច វិបាករាសី អទ្ទស។ ឥមានិ សត្ត ឋានានិ ញាណានិ តថាគតស្ស មហាកម្មវិភង្គញាណំ នាម។ ទុតិយវារេ ទិព្វចក្ខុកេន កិញ្ចិ ន ទិដ្ឋំ, តថាគតេន បន តយោ កម្មរាសី, ទ្វេ ច វិបាករាសី ទិដ្ឋាតិ។ ឥមានិបិ បញ្ច បញ្ចដ្ឋានានិ ញាណានិ តថាគតស្ស មហាកម្មវិភង្គញាណំ នាម។ សេសវារទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។

អភព្វន្តិ ភូតវិរហិតំ អកុសលំ។ អភព្វាភាសន្តិ អភព្វំ អាភាសតិ អភិភវតិ បដិពាហតីតិ អត្ថោ។ ពហុកស្មិញ្ហិ អកុសលកម្មេ អាយូហិតេ ពលវកម្មំ ទុព្វលកម្មស្ស វិបាកំ បដិពាហិត្វា អត្តនោ វិបាកស្ស ឱកាសំ ករោតិ, ឥទំ អភព្វញ្ចេវ អភព្វាភាសញ្ច។ កុសលំ បន អាយូហិត្វា អាសន្នេ អកុសលំ កតំ ហោតិ, តំ កុសលស្ស វិបាកំ បដិពាហិត្វា អត្តនោ វិបាកស្ស ឱកាសំ ករោតិ, ឥទំ អភព្វំ ភព្វាភាសំ។ ពហុម្បិ កុសលេ អាយូហិតេបិ ពលវកម្មំ ទុព្វលកម្មស្ស វិបាកំ បដិពាហិត្វា អត្តនោ វិបាកស្ស ឱកាសំ ករោតិ, ឥទំ ភព្វញ្ចេវ ភព្វាភាសញ្ច។ អកុសលំ បន អាយូហិត្វា អាសន្នេ កុសលំ កតំ ហោតិ, តំ អកុសលស្ស វិបាកំ បដិពាហិត្វា អត្តនោ វិបាកស្ស ឱកាសំ ករោតិ, ឥទំ ភព្វំ អភព្វាភាសំ។

អបិច ឧបដ្ឋានាការោបេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ ឥទញ្ហិ វុត្តំ ហោតិ, អភព្វតោ អាភាសតិ ឧបដ្ឋាតីតិ អភព្វាភាសំ។ តត្ថ “ឥធាយំ បុគ្គលោ ឥធ បាណាតិបាតី”តិអាគតា តយោ ចត្តារោ បុគ្គលា វុត្តា, តេសុ បឋមស្ស កម្មំ អភព្វំ អភព្វាភាសំ, តញ្ហិ អកុសលត្តា អភព្វំ, តស្ស ច និរយេ និព្វត្តត្តា តត្ថ និព្វត្តិការណភូតំ អកុសលំ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ។ ទុតិយស្ស កម្មំ អភព្វំ ភព្វាភាសំ, តញ្ហិ អកុសលត្តា អភព្វំ។ តស្ស បន សគ្គេ និព្វត្តត្តា អញ្ញតិត្ថិយានំ សគ្គេ និព្វត្តិការណភូតំ កុសលំ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ។ ឥតរេស្វបិ ទ្វីសុ ឯសេវ នយោ។ សេសំ សព្វត្ថ ឧត្តានត្ថមេវាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

មហាកម្មវិភង្គសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧. សឡាយតនវិភង្គសុត្តវណ្ណនា

៣០៤. ឯវំ មេ សុតន្តិ សឡាយតនវិភង្គសុត្តំ។ តត្ថ វេទិតព្វានីតិ សហវិបស្សនេន មគ្គេន ជានិតព្វានិ។ មនោបវិចារាតិ វិតក្កវិចារា។ វិតក្កុប្បាទកញ្ហិ មនោ ឥធ មនោតិ អធិប្បេតំ, មនស្ស ឧបវិចារាតិ មនោបវិចារា។ សត្តបទាតិ វដ្ដវិវដ្ដនិស្សិតានំ សត្តានំ បទា។

ឯត្ថ ហិ អដ្ឋារស វដ្ដបទា នាម, អដ្ឋារស វិវដ្ដបទា នាម, តេបិ សហវិបស្សនេន មគ្គេន វេទិតព្វា។ យោគ្គាចរិយាតិ ហត្ថិយោគ្គាទិអាចារសិក្ខាបកានំ, ទមេតព្វទមកានន្តិ អត្ថោ។ សេសំ វិភង្គេយេវ អាវិភវិស្សតិ។ អយមុទ្ទេសោតិ ឥទំ មាតិកាដ្ឋបនំ។

១០៨។ ចក្ខាយតនាទីនីតិ វិសុទ្ធិមគ្គេ វិត្ថារិតានិ។ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ កុសលាកុសលវិបាកតោ ទ្វេ ចក្ខុវិញ្ញាណានិ។ សេសបសាទវិញ្ញាណេសុបិ ឯសេវ នយោ។ ទ្វយាតិ បន ទស ឋបេត្វា សេសំ ទ្វយំ មនោវិញ្ញាណំ នាម។

ចក្ខុសម្ផស្សោតិ ចក្ខុម្ហិ សម្ផស្សោ។ ចក្ខុវិញ្ញាណសម្បយុត្តសម្ផស្សស្សេតំ អធិវចនំ។ សេសេសុបិ ឯសេវ នយោ។

ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វាតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេន រូបំ ទិស្វា។ ឯសេវ នយោ សព្វត្ថ។ សោមនស្សដ្ឋានិយន្តិ សោមនស្សស្ស អារម្មណវសេន ការណភូតំ។ ឧបវិចរតីតិ តត្ថ វិចារប្បវត្តនេន ឧបវិចរតិ, វិតក្កោ តំសម្បយុត្តោ ចាតិ ឥមិនា នយេន អដ្ឋារស វិតក្កវិចារសង្ខាតា មនោបវិចារា វេទិតព្វា។ ឆ សោមនស្សូបវិចារាតិ ឯត្ថ បន សោមនស្សេន សទ្ធិំ ឧបវិចរន្តីតិ សោមនស្សូបវិចារា។ សេសបទទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។

១០៩។ គេហសិតានីតិ កាមគុណនិស្សិតានិ។ នេក្ខម្មសិតានីតិ វិបស្សនានិស្សិតានិ។ ឥដ្ឋានន្តិ បរិយេសិតានំ។ កន្តានន្តិ កាមិតានំ។ មនោរមានន្តិ មនោ ឯតេសុ រមតីតិ មនោរមានិ, តេសំ មនោរមានំ។ លោកាមិសបដិសំយុត្តានន្តិ តណ្ហាបដិសំយុត្តានំ។ អតីតន្តិ បដិលទ្ធំ។ បច្ចុប្បន្នំ តាវ អារព្ភ សោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតុ, អតីតេ កថំ ឧប្បជ្ជតីតិ។ អតីតេបិ – "យថាហំ ឯតរហិ ឥដ្ឋារម្មណំ អនុភវាមិ, ឯវំ បុព្វេបិ អនុភវិ"ន្តិ អនុស្សរន្តស្ស ពលវសោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ។

អនិច្ចតន្តិ អនិច្ចាការំ។ វិបរិណាមវិរាគនិរោធន្តិ បកតិវិជហនេន វិបរិណាមំ, វិគច្ឆនេន វិរាគំ, និរុជ្ឈនេន និរោធំ។ សម្មប្បញ្ញាយាតិ វិបស្សនាបញ្ញាយ។ ឥទំ វុច្ចតិ នេក្ខម្មសិតំ សោមនស្សន្តិ ឥទំ រញ្ញោ វិយ អត្តនោ សិរិសម្បត្តិំ ឱលោកេន្តស្ស វិបស្សនំ បដ្ឋបេត្វា និសិន្នស្ស សង្ខារានំ ភេទំ បស្សតោ សង្ខារគតម្ហិ តិក្ខេ សូរេ វិបស្សនាញាណេ វហន្តេ ឧប្បន្នសោមនស្សំ "នេក្ខម្មសិតំ សោមនស្ស"ន្តិ វុច្ចតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

"សុញ្ញាគារំ បវិដ្ឋស្ស, សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុនោ;

អមានុសី រតី ហោតិ, សម្មា ធម្មំ វិបស្សតោ។

យតោ យតោ សម្មសតិ, ខន្ធានំ ឧទយព្វយំ;

លភតិ បីតិបាមោជ្ជំ, អមតន្តំ ចិជានត”ន្តិ៍ (ឆ៍ ប៍ ១ស៍១-១ស៍៤);

ញាយាតីតិ ញាយាតិ លព្ភ ក្វានេរុ ញាដ្ឋានមុលោ អាបាធគេត អតិក្ខាឌិចរេត ចិបស្សតិ បដ្ឋេបច្ចា តិសិគ្គស្ស ក្ខុប្បត្តាតិ ល តេក្កូមុសិតាតិ នេរាមតស្សាតិ៍

១០ស៍៍អតីតត្តិ បច្ចុប្បត្តំ តាច បតេច្ចា អលកត្តស្ស ឥោយតស្សំ ក្ខុប្បជ្ជតុ, អតីតេ គច់ ក្ខុប្បជ្ជតីតិ៍ អតីតេបិ “ឃធាហំ ១តាទហិ ញាដ្ឋានមុលាំ បតេច្ចា ត លភាមិ, ១ចំ ឞុនេប្បិ បតេច្ចា ត លភិ”ន្តិ អតុស្សរត្តស្ស ពលចឥោយតស្សំ ក្ខុប្បជ្ជតិ៍

អតុត្តរេរុ ចិនេយាគេក្កុច្ចតិ អតុត្តរចិនេយាគេក្កា គាយ អរហត្តំ, អរហតេច្ច បច្ចតំ បដ្ឋេបត្តស្សាតិ អតេច្ចា៍ អាឃតតត្តិ អរហត្តាឃតតំ៍ បិហំ ក្ខុបដ្ឋាបឃតោតិ បច្ចតំ បដ្ឋេបត្តស្ស៍ តំ បតេតំ បច្ចតំ បដ្ឋេបត្តស្ស ក្ខុប្បជ្ជតិ, ញាតិ បច្ចតាមុលគច្ចា “បិហំ ក្ខុបដ្ឋាបឃតោ”តិ ចុត្តំ៍ ញាយាតិ ល តេក្កូមុសិតាតិ ឥោយតស្សាតីតិ ញាយាតិ ១ចំ លព្ភ ក្វានេរុ ញាដ្ឋានមុលោ អាបាធគេត អរហតេច្ច បិហំ បដ្ឋេបច្ចា តឥឌិកយាឃ អតិក្ខាឌិចរេត ចិបស្សតិ ក្ខុបដ្ឋេបច្ចា ក្ខុស្សក្កាបេបត្តំ អរនេក្កាត្តស្ស – “ញាមយ្យិ បក្កូ ញាមយ្យិ យាឃំ ញាមយ្យិ ឃំធន្ធំ អរហត្តំ បាបុណិត្តំ គាយត្តិ”ន្តិ អតុនោធតោ គាមត្តបត្តារធាសិមហាសិចតេច្ចរស្ស ចិឃ អស្សុធារាបចត្តតចរេត ក្ខុប្បត្តឥោយតស្សាតិ ល តេក្កូមុសិតឥោយតស្សាតីតិ តេធឌិតព្វាតិ៍ ចត្ថ បត ឞុមក្កូលចិលិសិតិយា ឌឹឈតិកាឃដ្ឋគធាឃ យក្កបញ្ចធាព្ភុតាឃំ (ឌី៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១៥១) ចិត្ថារិតំ, ញាន្ធនេត្តត តតោ គេហតព្វំ៍

១០ប័៍ក្ខុប្បជ្ជតិ ក្ខុបេក្កាតិ ១ត្ថ ក្ខុបេក្កា គាយ អញ្ញាណុបេលា៍ អតោឌិឌិតស្សាតិ កិលេសោឌិ ឌិតិច្ចា ជិតច្ចា កឹលាឃរេចា ឍ្មឌិឌិតោ គាយ, តស្មា អកឹលាឃចស្សាតិ អតេច្ចា៍ អចិបាកឌិតស្សាតិ ១ត្ថបិ អាឃតិ ចិបាកំ ឌិតិច្ចា ជិតច្ចា កឹលាឃរេចាច ចិបាកឌិតោ គាយ, តស្មា អកឹលាឃចស្សចាតិ អតេច្ចា៍ អតាឌីតចស្សាចិតោតិអាឌីតចតោ ក្ខុបគ្គចតោ អបស្សត្តស្ស៍ ញាយា ល កេហសិតា ក្ខុបេក្កាតិ ញាយា ១ចំ លព្ភ ក្វានេរុ ញាដ្ឋានមុលោ អាបាធគេត ក្ខុឦអបិល្លគេ តិលីតមក្កិកា ចិឃ រូបាឌីតិ អតតិចត្តយាតា តត្ថ លក្កា លក្កិតា ហុត្វា ក្ខុប្បត្តា ក្ខុបេក្កា ល កេហសិតា ក្ខុបេក្កាតិ តេធឌិតព្វា៍

រូបំ តេរា អតិចត្តតីតិ រូបំ តេរា អតតិក្កមតិ, តត្ថ តិកគ្គិចរេត ត តិដ្ឋតិ៍ ញាយា ល តេក្កូមុសិតា ក្ខុបេក្កាតិ ញាយា ១ចំ លព្ភ ក្វានេរុ ញាដ្ឋាឌិអារមុលោ អាបាធគេត ញាតេដ្ឋ អរឌ្ឍត្តស្ស, អតិដ្ឋេ អតុស្សត្តស្ស, អរមេបេក្កតេ អរមុឃ្ឍត្តស្ស, ក្ខុប្បត្តចិបស្សតា-ញាណាឃរម្យឃុត្តា ល តេក្កូមុសិតា ក្ខុបេក្កាតិ តេធឌិតព្វា៍

១០ឌ័៍ត៣ ញាតំ តិស្សាឃ ញាតំ បតហធាតិ តេរុ លត្តិសរត្តបគេរុ អដ្ឋារេ តិស្សាឃ អដ្ឋារេ បតហធាតិ អតេច្ចា៍ តេតេតច – “ត៣, តិក្កូតច, ឃាតិ ល តេក្កូមុសិតាតី”តិអាឌិយាហ៍ តិស្សាឃ អាគាមុតិ បចត្តតចរេត តិស្សាឃ តេចច អាគាមុ ច៍ ១ចរេមតោតំ រមតិក្កូមេរាហោតីតិ ១ចំ តេក្កូមុសិតាតំ បចត្តរេតត កេហសិតាតិ អតិក្កត្តាតិ គាយ ហោត្តិ៍

ឯវំ សរិក្ខកេនេវ សរិក្ខំ បហាបេត្វា ឥទានិ ពលវតា ទុព្ពលំ បហាបេន្តោ – “តត្រ, ភិក្ខវេ, យានិ ឆ នេក្ខម្មសិតានិ សោមនស្សានី”តិអាទិមាហ។ ឯវំ នេក្ខម្មសិតសោមនស្សេហិ នេក្ខម្មសិតទោមនស្សានិ, នេក្ខម្មសិតុបេក្ខាហិ ច នេក្ខម្មសិតសោមនស្សានិ បហាបេន្តេន ពលវតា ទុព្ពលប្បហានំ កថិតំ។

ឯត្ថ បន ឋត្វា ឧបេក្ខាកថា វេទិតព្វា – អដ្ឋសុ ហិ សមាបត្តីសុ បឋមាទីនិ ច តីណិ ឈានានិ, សុទ្ធសង្ខារេ ច បាទកេ កត្វា វិបស្សនំ អារទ្ធានំ ចតុន្នំ ភិក្ខូនំ បុព្វភាគវិបស្សនា សោមនស្សសហគតា វា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា វា, វុដ្ឋានគាមិនី បន សោមនស្សសហគតាវ។ ចតុត្ថជ្ឈានាទីនិ បាទកានិ កត្វា វិបស្សនំ អារទ្ធានំ បញ្ចន្នំ បុព្វភាគវិបស្សនា បុរិមសទិសាវ។ វុដ្ឋានគាមិនី បន ឧបេក្ខាសហគតា ហោតិ។ ឥទំ សន្ធាយ – “យា ច នេក្ខម្មសិតា ឧបេក្ខា, តា និស្សាយ តា អាគម្ម, យានិ ច នេក្ខម្មសិតានិ សោមនស្សានិ, តានិ បជហថា”តិ វុត្តំ។ ន កេវលញ្ច ឯវំបដិបន្នស្ស ភិក្ខុនោ អយំ វិបស្សនាយ វេទនាវិសេសោវ ហោតិ, អរិយមគ្គេបិ បន ឈានង្គពោជ្ឈង្គមគ្គង្គានម្បិ វិសេសោ ហោតិ។

កោ បនេតំ វិសេសំ និយមេតិ? កេចិ តាវ ថេរា វិបស្សនាបាទកជ្ឈានំ និយមេតីតិ វទន្តិ, កេចិ វិបស្សនាយ អារម្មណភូតា ខន្ធា និយមេន្តីតិ វទន្តិ, កេចិ បុគ្គលជ្ឈាសយោ និយមេតីតិ វទន្តិ។ តេសម្បិ វាទេ អយមេវ បុព្វភាគេ វុដ្ឋានគាមិនីវិបស្សនា និយមេតីតិ វេទិតព្វា។ វិនិច្ឆយកថា បនេត្ថ វិសុទ្ធិមគ្គេ សង្ខារុបេក្ខានិទ្ទេសេ វុត្តាវ។

១១០។ នានត្តាតិ នានា ពហូ អនេកប្បការា។ នានត្តសិតាតិ នានារម្មណនិស្សិតា។ ឯកត្តាតិ ឯកា។ ឯកត្តសិតាតិ ឯការម្មណនិស្សិតា។ កតមា បនាយំ ឧបេក្ខាតិ? ហេដ្ឋា តាវ អញ្ញាណុបេក្ខា វុត្តា, ឧបរិ ឆឡង្គុបេក្ខា វក្ខតិ, ឥធ សមថុបេក្ខា, វិបស្សនុបេក្ខាតិ ទ្វេ ឧបេក្ខា កថិតា។

តត្ថ យស្មា អញ្ញាវ រូបេសុ ឧបេក្ខា, អញ្ញាវ សទ្ទាទីសុ, ន ហិ យា រូបេ ឧបេក្ខា, សា សទ្ទាទីសុ ហោតិ។ រូបេ ឧបេក្ខា ច រូបមេវ អារម្មណំ ករោតិ, ន សទ្ទាទយោ។ រូបេ ឧបេក្ខាភាវព្វា អញ្ញា សមថុបេក្ខា បថវីកសិណំ អារម្មណំ កត្វា ឧប្បជ្ជតិ, អញ្ញា អាបោកសិណាទីនិ។ តស្មា នានត្តំ នានត្តសិតំ វិភជន្តោ អត្ថិ, ភិក្ខវេ, ឧបេក្ខា រូបេសូតិអាទិមាហ។ យស្មា បន ទ្វេ វា តីណិ វា អាកាសានញ្ចាយតនានិ វា វិញ្ញាណញ្ចាយតនាទីនិ វា នត្ថិ, តស្មា ឯកត្តំ ឯកត្តសិតំ វិភជន្តោ អត្ថិ, ភិក្ខវេ, ឧបេក្ខា អាកាសានញ្ចាយតននិស្សិតាតិអាទិមាហ។

តត្ថ អាកាសានញ្ចាយតនុបេក្ខា សម្បយុត្តវសេន អាកាសានញ្ចាយតននិស្សិតា, អាកាសានញ្ចាយតនខន្ធេ វិបស្សន្តស្ស វិបស្សនុបេក្ខា អារម្មណវសេន អាកាសានញ្ចាយតននិស្សិតា។ សេសាសុបិ ឯសេវ នយោ។

តំ បជហថាតិ ឯត្ថ អរូបាវចរសមាបត្តុបេក្ខាយ រូបាវចរសមាបត្តុបេក្ខំ បជហាបេតិ, អរូបាវចរវិបស្សនុបេក្ខាយ

ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᩅᩥᨸᩔᨶᩩᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣ᪨

ᩋᨲᨾ᩠ᨾᨿᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨲᨾ᩠ᨾᨿᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ, ᨲᩔᩣ ᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩤᨶᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣᩤᨾᩥᨶᩦᩅᩥᨸᩔᨶᩣ ᩋᨲᨾ᩠ᨾᨿᨲᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨸᨩᩉᨳᩣᨲᩥ ᩍᨵ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣᩤᨾᩥᨶᩦᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᩋᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩩᨸᩮᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩩᨸᩮᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᨩᩉᩣᨸᩮᨲᩥ᪨

᪑᪑᪐᪨ ᨿᨴᩁᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮ ᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩈᩮᩅᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩦᩈᩩ ᨮᩤᨶᩮᩈᩩ ᩈᨲᩥᩴ ᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩈᩮᩅᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨶ ᩈᩩᩔᩪᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩍᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨩᩣᨶᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᩣᩈᨶᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩒᩅᩤᨴᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩪᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨶ ᨾᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᩈᨠᨾᨶᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨣᩮᩉᩈᩥᨲᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩅᩈᩮᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᩑᩅᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᨠᩮᩈᩩ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩣᨠᩣᩁᨱᩔ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨶᩅᩔᩩᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᨥᩋᩅᩔᩅᩮᨶ ᩋᨶᩅᩔᩩᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩤᨶᩮᩣᨲᩥ ᩈᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨧ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᨠᩮᩣᨲᩥ ᨨᩊᨦ᩠ᨣᩩᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᨠᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣᨲᩥ ᩍᨵᩣᨸᩥ ᨣᩮᩉᩈᩥᨲᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩅᩈᩮᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩥᩃᩣᩅᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᩑᩅᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ, ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᨠᩮᩈᩩ ᨸᨶ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩣᨠᩣᩁᨱᩔ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨶᩅᩔᩩᨲᩮᩣᨲᩥ ᩁᩣᨣᩣᩅᩔᩅᩮᨶ ᩋᨶᩅᩔᩩᨲᩮᩣ᪨

᪑᪑᪑᪨ ᩈᩣᩁᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᨾᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩑᨠᩴᨿᩮᩅ ᨴᩥᩈᩴ ᨵᩣᩅᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩣᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴᨿᩮᩅ ᨴᩥᩈᩴ ᨵᩣᩅᨲᩥ, ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨶ ᩋᨸᩁᩴ ᨵᩣᩅᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨴᩥᩈᩤ ᩅᩥᨵᩣᩅᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᨶ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩋᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩅᩈᩮᨶ ᩑᨠᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨴᩥᩈᩤ ᩅᩥᨵᩣᩅᨲᩥ, ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᨴᩥᩈᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾᩮᩅᩣᨲᩥ᪨

ᨸᨸᨬ᩠ᨧᩈᩪᨴᨶᩥᨿᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨶᩥᨠᩣᨿᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᩈᩊᩣᨿᨲᨶᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪘᪨ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪒᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨬ᩠ᨧ, ᨾᩣᨲᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨽᨩᨶᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨲᩩᩃᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᩦᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮᩈᩩ᪨ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩅᩥᩈᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨾᩣᨶᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩈᨭᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᨵᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩮᩣᨧᩁᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩣᨿ ᨶ ᨸᩁᩥᨲᩔᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨶ ᨸᩁᩥᨲᩔᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨿᨳᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩅᩥᩈᨭᩴ, ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩣᨿ ᨶ ᨸᩁᩥᨲᩔᩮᨿ᩠ᨿ, ᩑᩅᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩣᨾᩁᨱᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᨾᩩᨴᨿᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩔ ᨧᩮᩅ ᩋᩅᩈᩮᩈᩔ ᨧ

ទុក្ខស្ស និព្ពត្តិ ន ហោតីតិ អត្ថោ។

១៨៩។ រូបនិមិត្តានុសារីតិ រូបនិមិត្តំ អនុស្សរតិ អនុធាវតីតិ រូបនិមិត្តានុសារី។

១៨៧។ ឯវំ ខោ, អាវុសោ, អជ្ឈត្តំ អសណ្ឋិតន្តិ និកន្តិវសេន អសណ្ឋិតំ។ និកន្តិវសេន ហិ អតិដ្ឋមានំ ហានភាគិយំ ន ហោតិ, វិសេសភាគិយមេវ ហោតិ។

១១០។ អនុបាទា បរិតស្សនាតិ សត្ថារា ខន្ធិយវគ្គេ “ឧបាទាបរិតស្សនញ្ច វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ អនុបាទាអបរិតស្សនញ្ចា”តិ (សំ។ និ។ ៣។៧) ឯវំ គហេត្វា បរិតស្សនា, អគ្គហេត្វា ច អបរិតស្សនា ច កថិតា, តំ មហាថេរោ ឧបាទាបរិតស្សនមេវ អនុបាទាបរិតស្សនន្តិ កត្វា ទស្សេន្តោ ឯវមាហ។ កថំ បនេសា អនុបាទាបរិតស្សនា ហោតីតិ? ឧបាទាតព្ពស្ស អភាវតោ។ យទិ ហិ កោចិ សង្ខារោ និច្ចោ វា ធុវោ វា អត្តា វា អត្តនិយោ វា ភវិតុំ(?) គហេតព្ពយុត្តកោ អភវិស្ស, អយំ បរិតស្សនា ឧបាទាបរិតស្សនាវ អស្ស។ យស្មា បន ឯវំ ឧបាទាតព្ពោ សង្ខារោ នាម នត្ថិ, តស្មា រូបំ អត្តាតិអាទិនា នយេន រូបាទយោ ឧបាទិន្នាបិ អនុបាទិន្នាវ ហោន្តិ។ ឯវមយំ ទិដ្ឋិវសេន ឧបាទាបរិតស្សនាបិ សមានា អត្ថតោ អនុបាទាបរិតស្សនាយេវ នាម ហោតីតិ វេទិតព្ពា។

អញ្ញថា ហោតីតិ បរិវត្តតិ បកតិវិជហនេន នស្សតិ, រូបវិបរិណាមានុបរិវត្តីតិ “មម រូបំ វិបរិណត”ន្តិ វា, “យំ អហុ, តំ វត មេ នត្ថី”តិ វា អាទិនា (ម។ និ។ ៨។១៣១) នយេន កម្មវិញ្ញាណំ រូបស្ស ភេទានុបរិវត្តិ ហោតិ។ វិបរិណាមានុបរិវត្តជាតិ វិបរិណាមស្ស អនុបរិវត្តនតោ វិបរិណាមារម្មណចិត្តតោ ជាតា។ បរិតស្សនា ធម្មសមុប្បាទាតិ តណ្ហាបរិតស្សនា ច អកុសលធម្មសមុប្បាទា ច។ ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តីតិ កុសលចិត្តំ បរិយាទិយិត្វា គហេត្វា ខេបេត្វា តិដ្ឋន្តិ។ ឧត្តាសវាតិ ភយតាសេនបិ សឧត្តាសោ តណ្ហាតាសេនបិ សឧត្តាសោ។ វិឃាតវាតិ សវិឃាតោ សទុក្ខោ។ អបេក្ខវាតិ សាលយោ សសិនេហោ។ ឯវំ ខោ, អាវុសោ, អនុបាទា បរិតស្សនា ហោតីតិ ឯវំ មណិករណ្ឌកសញ្ញាយ តុច្ឆករណ្ឌកំ គហេត្វា តស្មិំ នដ្ឋេ បច្ឆា វិឃាតំ អាបជ្ជន្តស្ស វិយ បច្ឆា អគ្គហេត្វា បរិតស្សនា ហោតិ។

១១៨។ នច រូបវិបរិណាមានុបរិវត្តីតិ ខីណាសវស្ស កម្មវិញ្ញាណមេវ នត្ថិ, តស្មា រូបភេទានុបរិវត្តិ ន ហោតិ។ សេសំ សព្វត្ថ ឧត្តានត្ថមេវាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

ឧទ្ទេសវិភង្គសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥។ អរណវិភង្គសុត្តវណ្ណនា

១១១។ ឯវំ មេ សុតន្តិ អរណវិភង្គសុត្តំ។ តត្ថ នេវុស្សាទេយ្យ ន អបសាទេយ្យាតិ គេហសិតវសេន កញ្ចិ បុគ្គលំ នេវ ឧក្ខិបេយ្យ ន អវក្ខិបេយ្យ។ ធម្មមេវ ទេសេយ្យាតិ សភាវមេវ កថេយ្យ។ សុខវិនិច្ឆយន្តិ វិនិច្ឆិតសុខំ។ រហោ វាទន្តិ បរម្មុខា អវណ្ណំ, បិសុណវាចន្តិ អត្ថោ។ សម្មុខា ន ខីណន្តិ សម្មុខាបិ ខីណំ អាកិណ្ណំ សំកិលិដ្ឋំ វាចំ ន ភណេយ្យ។ នាភិនិវេសេយ្យាតិ ន អធិដ្ឋហិត្វា អាទាយ វោហរេយ្យ។ សមញ្ញន្តិ លោកសមញ្ញំ លោកបណ្ណត្តិំ។ នាតិធាវេយ្យាតិ នាតិក្កមេយ្យ។

១១២។ កាមបដិសន្ធិសុខិនោតិ កាមបដិសន្ធិកា កាមូបសំហិតេន សុខេន សុខិតស្ស។ សទុក្ខោតិ វិបាកទុក្ខេន សំកិលេសទុក្ខេនបិ សទុក្ខោ។ សឧបឃាតោតិ វិបាកូបឃាតកិលេសូបឃាតេហិ សឧបឃាតោ។ តថា សបរិឡាហោ។ មិច្ឆាបដិបទាតិ អយាថាវបដិបទា អកុសលបដិបទា។

១១៣។ ឥត្ថេកេ អបសាទេតីតិ ឯវំ គេហសិតវសេន ឯកច្ចេ បុគ្គលេ អបសាទេតិ។ ឧស្សាទនេបិ ឯសេវ នយោ។ ភវសំយោជនន្តិ ភវពន្ធនំ, តណ្ហាយេតំ នាមំ។

សុភូតិត្ថេរោ កិរ ឥមំ ចតុក្កំ និស្សាយ ឯតទគ្គេ ឋបិតោ។ ភគវតោ ហិ ធម្មំ ទេសេន្តស្ស បុគ្គលានំ ឧស្សាទនាអបសាទនា បញ្ញាយន្តិ, តថា សារិបុត្តត្ថេរាទីនំ។ សុភូតិត្ថេរស្ស បន ធម្មទេសនាយ “អយំ បុគ្គលោ អប្បដិបន្នកោ អនារាធកោ”តិ វា, “អយំ សីលវា គុណវា លជ្ជី បេសលោ អាចារសម្បន្នោ”តិ វា នត្ថិ, ធម្មទេសនាយ បនស្ស “អយំ មិច្ឆាបដិបទា, អយំ សម្មាបដិបទា”ត្វេវ បញ្ញាយតិ។ តស្មា ភគវា “ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ អរណវិហារីនំ យទិទំ សុភូតី”តិ អាហ។

១១៥។ កាលញ្ញូអស្សាតិ អសម្បត្តេ ច អតិក្កន្តេ ច កាលេ អកថេត្វា “ឥទានិ វុច្ចមានំ មហាជនោ គណ្ហិស្សតី”តិ យុត្តបត្តកាលំ ញត្វាវ បរម្មុខា អវណ្ណំ ភាសេយ្យ។ ខីណវាទេបិ ឯសេវ នយោ។

១១៦។ ឧបហញ្ញតីតិ ឃាតីយតិ។ សរោបិ ឧបហញ្ញតីតិ សទ្ទោបិ ភិជ្ជតិ។ អាតុរីយតីតិ អាតុរោ ហោតិ គេលញ្ញប្បត្តោ សាពាធោ។ អវិស្សដ្ឋន្តិ វិស្សដ្ឋំ អបលិពុទ្ធំ ន ហោតិ។

១១៧។ តទេវាតិ តំ មេវ ភាជនំ។ អភិនិវិស្ស វោហរតីតិ បត្តន្តិ សញ្ជាននដ្ឋានំ គន្ត្វា “បត្តំ អាហរថ ធោវថា”តិ សុត្វា “អន្ធពាលបុថុជ្ជនោ, នយិទំ បត្តំ, បាតិ នាមេសា, ឯវំ វទាហី”តិ អភិនិវិស្ស វោហរតិ។ ឯវំ សព្ពបទេហិ យោជេតព្ពំ។ អតិសារោតិ អតិធាវនំ។

៣៣២. តថា តថា វោហរតិ អបរាមសន្តិ អយ្យានំ ជនបទេ ភាជនំ បាតីតិ វុច្ចតិ, ធេយ បន តំ បត្តន្តិ វទន្តីតិ តតោ បដ្ឋាយ ជនបទវោហារំ មុញ្ចិត្វា បត្តំ បត្តន្តេវ អបរាមសន្តោ វោហរតិ. សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ.

៣៣៣. ឋានាតិ បរិយាទការណីយំ ការណេត្វា ត(ត, កិញ្ចេតិអាទិមាហ. តត្ថ សរណាតិ សរជា សកិលេសា. អរណាតិ អរជា និក្កិលេសា. សុភូតិ ច បន, កិញ្ចេតិ អយំ ថេរោ ទ្វីសុ ឋានេសុ ឯតទគ្គំ អារូឡ្ហោ "អរណវិហារីនំ យទិទំ សុភូតិ, ទក្ខិណេយ្យានំ យទិទំ សុភូតី"តិ (អ. និ. ១.២០២).

ធម្មសេនាបតិ កិរ វត្តំ សោធេតិ, សុភូតិត្ថេរោ ទក្ខិណំ សោធេតិ. តថា ហិ ធម្មសេនាបតិ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ គេហទ្វារេ ឋិតោ យាវ ភិក្ខំ អាហរន្តិ, តាវ បុព្ពភាគេ បរិច្ឆិន្ទិត្វា និរោធំ សមាបជ្ជតិ, និរោធា វុដ្ឋាយ ទេយ្យធម្មំ បដិគ្គណ្ហាតិ. សុភូតិត្ថេរោ ច តថេវ មេត្តាឈានំ សមាបជ្ជតិ, មេត្តាឈានា វុដ្ឋាយ ទេយ្យធម្មំ បដិគ្គណ្ហាតិ. ឯវំ បន កាតុំ សក្កាតិ. អាម សក្កា, នេវ អច្ឆរិយមេតំ, យំ មហាភិញ្ញប្បត្តា សាវកា ឯវំ ករេយ្យុំ. តម្ពបណ្ណិទីបេ បោរាណករាជកាលេ បិង្គលពុទ្ធរក្ខិតត្ថេរោ នាម ភាយ វត្តករាយំ និស្សាយ វិហាសិ. តត្ថ សត្ត កុលសតានិ ហោន្តិ, ឯកម្បិ តំ កុលទ្វារំ នត្ថិ, យត្ថ ថេរោ សមាបត្តិំ ន សមាបជ្ជិ. សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ.

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

អរណវិភង្គសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

១០. ធាតុវិភង្គសុត្តវណ្ណនា

៣៤២. ឯវំ មេ សុតន្តិ ធាតុវិភង្គសុត្តំ. តត្ថ ចារិកន្តិ តុរិតគមនចារិកំ. សចេ តេ ភគ្គវ អគរូតិ សចេ តុយ្ហំ ភារិយំ អផាសុកំ កិញ្ចិ នត្ថិ. សចេ សោ អនុជានាតីតិ កស្មា កិរ ឯវមាហាសិ – "បព្ពជិតា នាម នានាជ្ឈាសយា, ឯកោ គណាភិរតោ ហោតិ, ឯកោ ឯកាភិរតោ. សចេ សោ ឯកាភិរតោ ភវិស្សតិ, 'អាវុសោ, មា បវិសិ, មយា សាលា លទ្ធា'តិ វក្ខតិ. សចេ អយំ ឯកាភិរតោ ភវិស្សតិ, 'អាវុសោ, និក្ខម, មយា សាលា លទ្ធា'តិ វក្ខតិ. ឯវំ សន្តេ អហំ ទ្វិន្នំ វិវាទការកោ នាម ភវិស្សាមិ, ទិន្នំ នាម ទិន្នមេវ វដ្ដតិ, កតំ កតមេវា"តិ. តស្មា ឯវមាហ.

កុលបុត្តោតិ ជាតិកុលបុត្តោបិ អាចារកុលបុត្តោបិ. វាសូបគតោតិ វាសំ ឧបគតោ. កុតោ អាគន្ត្វាតិ? តក្កសីលនគរតោ.

តត្រាយំ អនុបុព្ពិកថា – មជ្ឈិមបទេសេ កិរ រាជគហនគរេ ពិម្ពិសារេ រជ្ជំ ការេន្តេ បច្ចន្តេ តក្កសីលនគរេ បុក្កុសាតិ រាជា រជ្ជំ

ការេសិ។ អថ តក្កសិលតោ ភណ្ឌំ គហេត្វា វាណិជា រាជគហំ អាគតា បណ្ណាការំ គហេត្វា រាជានំ អទ្ទសំសុ។ រាជា តេ វន្ទិត្វា ឋិតេ “កត្ថវាសិកា តុម្ហេ”តិ បុច្ឆិ។ តក្កសិលវាសិកា ទេវាតិ។ អថ នេ រាជា ជនបទស្ស ខេមសុភិក្ខតាទីនិ នគរស្ស ច បវត្តិំ បុច្ឆិត្វា “កោ នាម តុម្ហាកំ រាជា”តិ បុច្ឆិ។ បុក្កុសាតិ នាម ទេវាតិ។ ធម្មិកោតិ? អាម ទេវ ធម្មិកោ។ ចតូហិ សង្គហវត្ថូហិ ជនំ សង្គណ្ហាតិ, លោកស្ស មាតាបិតិដ្ឋានេ ឋិតោ, អង្កេ និបន្នទារកំ វិយ ជនំ តោសេតីតិ។ កតរស្មិំ វយេ វត្តតីតិ? អថស្ស វយំ អាចិក្ខិំសុ។ វយេនបិ ពិម្ពិសារេន សមវយោ ជាតោ។ អថ តេ រាជា អាហ – “តាតា តុម្ហាកំ រាជា ធម្មិកោ, វយេន ច មេ សមានោ, សក្កុណេយ្យាថ តុម្ហាកំ រាជានំ មម មិត្តំ កាតុ”ន្តិ។ សក្កោម ទេវាតិ។ រាជា តេសំ សុង្កំ វិស្សជ្ជេត្វា គេហញ្ច ទាបេត្វា – “គច្ឆថ ភណ្ឌំ វិក្កិណិត្វា គមនកាលេ មំ ទិស្វា គច្ឆេយ្យាថា”តិ អាហ។ តេ តថា កត្វា គមនកាលេ រាជានំ អទ្ទសំសុ។ “គច្ឆថ តុម្ហាកំ រាជានំ មម វចនេន បុនប្បុនំ អារោគ្យំ បុច្ឆិត្វា ‘រាជា តុម្ហេហិ សទ្ធិំ មិត្តភាវំ ឥច្ឆតី’តិ វទថា”តិ អាហ។

តេ សាធូតិ បដិស្សុណិត្វា គន្ត្វា ភណ្ឌំ បដិសាមេត្វា ភុត្តបាតរាសា រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិំសុ។ រាជា “កហំ ភណេ តុម្ហេ ឯត្តកេ ទិវសេ ន ទិស្សថា”តិ បុច្ឆិ។ តេ សព្វំ បវត្តិំ អារោចេសុំ។ រាជា – “សាធុ, តាតា, តុម្ហេ និស្សាយ មយា មជ្ឈិមបទេសេ រាជា មិត្តោ លទ្ធោ”តិ អត្តមនោ អហោសិ។ អបរភាគេ រាជគហវាសិនោបិ វាណិជា តក្កសិលំ អគមំសុ។ តេ បណ្ណាការំ គហេត្វា អាគតេ បុក្កុសាតិ រាជា “កុតោ អាគតត្ថា”តិ បុច្ឆិត្វា “រាជគហតោ”តិ សុត្វា “មយ្ហំ សហាយស្ស នគរតោ អាគតា តុម្ហេ”តិ។ អាម ទេវាតិ។ អារោគ្យំ មេ សហាយស្សាតិ អារោគ្យំ បុច្ឆិត្វា “អជ្ជ បដ្ឋាយ យេ មយ្ហំ សហាយស្ស នគរតោ ជង្ឃសត្ថេន វា សកដសត្ថេន វា វាណិជា អាគច្ឆន្តិ, សព្ពេសំ មម វិសយំ បវិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ វសនគេហានិ, រាជកោដ្ឋាគារតោ និវាបញ្ច ទេន្តុ, សុង្កំ វិស្សជ្ជេន្តុ, កិញ្ចិ ឧបទ្ទវំ មា ករោន្តូ”តិ ភេរិំ ចរាបេសិ។ ពិម្ពិសារោបិ អត្តនោ នគរេ តថេវ ភេរិំ ចរាបេសិ។

អថ ពិម្ពិសារោ បុក្កុសាតិស្ស បណ្ណំ បហិណិ – “បច្ចន្តទេសេ នាម មណិមុត្តាទីនិ រតនានិ ឧប្បជ្ជន្តិ, យំ មយ្ហំ សហាយស្ស រជ្ជេ ទស្សនីយំ វា សវនីយំ វា រតនំ ឧប្បជ្ជតិ, តត្ថ មេ មា មច្ឆរាយតូ”តិ។ បុក្កុសាតិបិ – “មជ្ឈិមទេសោ នាម មហាជនបទោ, យំ តត្ថ ឯវរូបំ រតនំ ឧប្បជ្ជតិ, តត្ថ មេ សហាយោ មា មច្ឆរាយតូ”តិ បដិបណ្ណំ បហិណិ។ ឯវំ តេ គច្ឆន្តេ គច្ឆន្តេ កាលេ អញ្ញមញ្ញំ អទិស្វាបិ ទឡ្ហមិត្តា អហេសុំ។

ឯវំ តេសំ កតិកំ កត្វា វសន្តានំ បឋមតរំ បុក្កុសាតិស្ស បណ្ណាការោ ឧប្បជ្ជិ។ រាជា កិរ អដ្ឋ បញ្ចវណ្ណេ អនគ្ឃកម្ពលេ លភិ។ សោ – “អតិសុន្ទរា ឥមេ កម្ពលា, អហំ សហាយស្ស បេសិស្សាមី”តិ លាខាគុឡមត្តេ អដ្ឋ សារករណ្ឌកេ លិខាបេត្វា តេសុ តេ កម្ពលេ បក្ខិបិត្វា លាខាយ វដ្ដាបេត្វា សេតវត្ថេន វេឋេត្វា សមុគ្គេ បក្ខិបិត្វា វត្ថេន វេឋេត្វា រាជមុទ្ទិកាយ លញ្ឆេត្វា “មយ្ហំ សហាយស្ស ទេថា”តិ អមច្ចេ បេសេសិ។ សាសនញ្ច អទាសិ – “អយំ បណ្ណាការោ នគរមជ្ឈេ អមច្ចាទិបរិវុតេន ទដ្ឋព្ពោ”តិ។ តេ គន្ត្វា ពិម្ពិសារស្ស អទំសុ។

សោ សាសនំ សុត្វា អមច្ចាទយោ សន្និបតន្តូតិ ភេរិំ ចរាបេត្វា នគរមជ្ឈេ អមច្ចាទិបរិវុតោ សេតច្ឆត្តេន ធារិយមានេន បល្លង្កវរេ និសិន្នោ លញ្ឆនំ ភិន្ទិត្វា វត្ថំ អបនេត្វា សមុគ្គំ វិវរិត្វា អន្តោ ភណ្ឌិកំ មុញ្ចិត្វា លាខាគុឡេ ទិស្វា “មយ្ហំ សហាយោ បុក្កុសាតិ

‘ទុតចិត្តកោ មេ សហាយោ’តិ មញ្ញមានោ មញ្ញេ ឥមំ បណ្ណាការំ បហិណី”តិ ឯកំ កម្ពលំ គហេត្វា ហត្ថេន វេឋេត្វា តុលយន្តោវ អន្តោ ទុស្សភណ្ឌំ អត្ថីតិ អញ្ញាសិ។ អថ តំ បល្លង្កបិដ្ឋេ បហរិត្វា តាវទេវ ឡិឡា បរិបតិ, សោ នឡេន ករណ្ឌកំ វិវរិត្វា អន្តោ កម្ពលរតនំ ទិស្វា ឥតរេបិ វិវរាបេសិ, សព្វេបិ កម្ពលា អហេសុំ។ អថ តេ បត្ថរាបេសិ, តេ វណ្ណសម្បន្នា ផស្សសម្បន្នា ទីឃតោ សោឡសហត្ថា តិរិយំ អដ្ឋហត្ថា អហេសុំ។ មហាជនោ ទិស្វា អង្គុលិយោ ពោថេសិ, ចេលុក្ខេបំ អកាសិ, – “អម្ហាកំ រញ្ញោ អទិដ្ឋសហាយោ បុក្កុសាតិ អទិស្វាវ ឯវរូបំ បណ្ណាការំ បេសេសិ, យុត្តំ ឯវរូបំ មិត្តំ កាតុ”ន្តិ អត្តមនោ អហោសិ។ រាជា ឯកមេកំ កម្ពលំ អគ្ឃាបេសិ, សព្វេ អនគ្ឃា អហេសុំ។ តេសុ ចត្តារោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បេសេសិ, ចត្តារោ អត្តនោ ឃរេ អកាសិ។ តតោ ចិន្តេសិ – “បច្ឆា បេសេន្តេន បឋមំ បេសិតបណ្ណាការតោ អតិរេកំ បេសេតុំ វដ្ដតិ, សហាយេន ច មេ អនគ្ឃោ បណ្ណាការោ បេសិតោ, កិំ នុ ខោ បេសេមី”តិ?

កិំ បន រាជគហេ តតោ អធិកំ រតនំ នត្ថីតិ? នោ នត្ថិ, មហាបុញ្ញោ រាជា, អបិច ខោ បនស្ស សោតាបន្នកាលតោ បដ្ឋាយ ឋបេត្វា តីណិ រតនានិ អញ្ញំ រតនំ សោមនស្សំ ជនេតុំ សមត្ថំ នាម នត្ថិ។ សោ រតនំ វិចិនិតុំ អារទ្ធោ – រតនំ នាម សវិញ្ញាណកំ អវិញ្ញាណកន្តិ ទុវិធំ។ តត្ថ អវិញ្ញាណកំ សុវណ្ណរជតាទិ, សវិញ្ញាណកំ ឥន្ទ្រិយពទ្ធំ។ អវិញ្ញាណកំ សវិញ្ញាណកស្សេវ អលង្ការាទិវសេន បរិភោគំ ហោតិ, ឥតិ ឥមេសុ ទ្វីសុ រតនេសុ សវិញ្ញាណកំ សេដ្ឋំ។ សវិញ្ញាណកម្បិ ទុវិធំ តិរច្ឆានរតនំ មនុស្សរតនន្តិ។ តត្ថ តិរច្ឆានរតនំ ហត្ថិអស្សរតនំ, តម្បិ មនុស្សានំ ឧបភោគត្ថមេវ និព្ពត្តតិ, ឥតិ ឥមេសុបិ ទ្វីសុ មនុស្សរតនំ សេដ្ឋំ។ មនុស្សរតនម្បិ ទុវិធំ ឥត្ថិរតនំ បុរិសរតនន្តិ។ តត្ថ ចក្កវត្តិនោ រញ្ញោ ឧប្បន្នំ ឥត្ថិរតនម្បិ បុរិសស្សេវ ឧបភោគំ, ឥតិ ឥមេសុបិ ទ្វីសុ បុរិសរតនមេវ សេដ្ឋំ។

បុរិសរតនម្បិ ទុវិធំ អគារិយរតនំ អនគារិយរតនញ្ច។ តត្ថ អគារិយរតនេសុបិ ចក្កវត្តិរាជា អជ្ជ បព្វជិតសាមណេរំ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទតិ, ឥតិ ឥមេសុបិ ទ្វីសុ អនគារិយរតនមេវ សេដ្ឋំ។ អនគារិយរតនម្បិ ទុវិធំ សេក្ខរតនញ្ច អសេក្ខរតនញ្ច។ តត្ថ សតសហស្សម្បិ សេក្ខានំ អសេក្ខស្ស បទេសំ ន បាបុណាតិ, ឥតិ ឥមេសុបិ ទ្វីសុ អសេក្ខរតនមេវ សេដ្ឋំ។ តម្បិ ទុវិធំ ពុទ្ធរតនំ សាវករតនន្តិ។ តត្ថ សតសហស្សម្បិ សាវករតនានំ ពុទ្ធរតនស្ស បទេសំ ន បាបុណាតិ, ឥតិ ឥមេសុបិ ទ្វីសុ ពុទ្ធរតនមេវ សេដ្ឋំ។

ពុទ្ធរតនម្បិ ទុវិធំ បច្ចេកពុទ្ធរតនំ សព្វញ្ញុពុទ្ធរតនន្តិ។ តត្ថ សតសហស្សម្បិ បច្ចេកពុទ្ធានំ សព្វញ្ញុពុទ្ធស្ស បទេសំ ន បាបុណាតិ, ឥតិ ឥមេសុបិ ទ្វីសុ សព្វញ្ញុពុទ្ធរតនំយេវ សេដ្ឋំ។ សទេវកស្មិញ្ហិ លោកេ ពុទ្ធរតនសមំ រតនំ នាម នត្ថិ។ តស្មា អសទិសមេវ រតនំ មយ្ហំ សហាយស្ស បេសេស្សាមីតិ ចិន្តេត្វា តក្កសីលវាសិនោ បុច្ឆិ – “តាតា តុម្ហាកំ ជនបទេ ពុទ្ធោ ធម្មោ សង្ឃោតិ ឥមានិ តីណិ រតនានិ ទិស្សន្តី”តិ។ ឃោសោបិ សោ មហារាជ តាវ តត្ថ នត្ថិ, ទស្សនំ បន កុតោតិ។

“សុន្ទរំ តាតា”តិ រាជា តុដ្ឋោ ចិន្តេសិ – “សក្កា ភវេយ្យ ជនសង្គហត្ថាយ មយ្ហំ សហាយស្ស ពុទ្ធរតនំ បេសេតុំ, ពុទ្ធា បន បច្ចន្តិមេសុ ជនបទេសុ ន អរុណំ ឧដ្ឋាបេន្តិ។ តស្មា សត្ថារា គន្តុំ ន សក្កា។ សារិបុត្តមោគ្គល្លានាទយោ មហាសាវកេ បេសេតុំ សក្កា ភវេយ្យ។ មយា បន ‘ថេរា បច្ចន្តេ វសន្តី’តិ សុត្វាបិ មនុស្សេ បេសេត្វា តេ អត្តនោ សមីបំ អានាបេត្វា ឧបដ្ឋាតុមេវ យុត្តំ។ តស្មា ន ថេរេហិបិ សក្កា។ យេន បន អាការេន សាសនេ បេសិតេ សត្ថា ច មហាសាវកា ច គតា វិយ ហោន្តិ, តេនាការេន សាសនំ

បហិណិស្សាមី”តិ។ ចិន្តេត្វា ចតុរតនាយាមំ វិទត្ថិមត្តបុថុលំ នាតិតនុំ នាតិពហលំ សុវណ្ណបដ្ដំ ការាបេត្វា “តត្ថ អជ្ជ អក្ខរានិ លិខិស្សាមី”តិ។ បាតោវ សីសំ ន្ហាយិត្វា ឧបោសថង្គានិ អធិដ្ឋាយ កតបាតរាសោ អបនីតគន្ធមាលាភរណោ សុវណ្ណសរកេន ជាតិហិង្គុលិកំ អាទាយ ហេដ្ឋតោ បដ្ឋាយ ទ្វារានិ បិទហន្តោ បាសាទមារុយ្ហ បុព្ពទិសាយំ សីហបញ្ជរំ វិវរិត្វា អាកាសតលេ និសីទិត្វា សុវណ្ណបដ្ដេ អក្ខរានិ លិខន្តោ – “ឥធ តថាគតោ លោកេ ឧប្បន្នោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា”តិ។ ពុទ្ធគុណេ តាវ ឯកទេសេន លិខិ។

តតោ “ឯវំ ទស បារមិយោ បូរេត្វា តុសិតភវនតោ ចវិត្វា មាតុកុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ, ឯវំ លោកវិវរណំ អហោសិ, មាតុកុច្ឆិយំ វសមានេ ឥទំ នាម អហោសិ, អគារមជ្ឈេវសមានេ ឥទំ នាម អហោសិ, ឯវំ មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខន្តោ ឯវំ មហាបធានំ បទហិ។ ឯវំ ទុក្ករការិកំ កត្វា មហាពោធិមណ្ឌំ អារុយ្ហ អបរាជិតបល្លង្កេ និសិន្នោ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ បដិវិជ្ឈិ, សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ បដិវិជ្ឈន្តស្ស ឯវំ លោកវិវរណំ អហោសិ។ សទេវកេ លោកេ អញ្ញំ ឯវរូបំ រតនំ នាម នត្ថី”តិ។

យំកិញ្ចិ វិត្តំ ឥធ វា ហុរំ វា,

សគ្គេសុ វា យំ រតនំ បណីតំ;

ន នោ សមំ អត្ថិ តថាគតេន,

ឥទម្បិ ពុទ្ធេ រតនំ បណីតំ;

ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ”តិ។ (ខុ. បា. ៦.៣; សុ. និ. ២២៤) –

ឯវំ ឯកទេសេន ពុទ្ធគុណេបិ លិខិត្វា ទុតិយំ ធម្មរតនំ ថោមេន្តោ – “ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ…បេ… បច្ចត្តំ វេទិតព្ពោ វិញ្ញូហី”តិ។ “ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា…បេ… អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ”តិ។ “សត្ថារា ទេសិតធម្មោ នាម ឯវរូបោបិ ច ឯវរូបោបិ ចា”តិ សត្តតិំស ពោធិបក្ខិយេ ឯកទេសេន លិខិត្វា –

“យំ ពុទ្ធសេដ្ឋោ បរិវណ្ណយី សុចិំ,

សមាធិមានន្តរិកញ្ញមាហុ;

ສມາຘິນາ ເຕນ ສໂມ ນ ວິຊ຺ຊຕິ,

ອິທມ຺ປິ ຘມ຺ເມ ຣຕນໍ ປຓີຕໍ;

ເອເຕນ ສຈ຺ເຈນ ສຸວຕ຺ຖິ ໂຫຕູ”ຕິ. (ຂຸ. ປາ. ໖.໕; ສຸ. ນິ. ໒໒໖) –

ເອວໍ ເອກເທເສນ ຘມ຺ມຄຸເຓ ລິຂິຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ສງ຺ຆຣຕນໍ ໂຖເມນ຺ໂຕ – “ສຸປ຺ປຏິປນ຺ໂນ ຠຄວໂຕ ສາວກສງ຺ໂຆ...ເປ... ປຸຎ຺ຎກ຺ເຂຕ຺ຕໍ ໂລກສ຺ສາ”ຕິ. “ກຸລປຸຕ຺ຕາ ນາມ ສຕ຺ຖຸ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ເອວໍ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊນ຺ຕິ, ເກຈິ ເສຕຉ຺ຉຕ຺ຕໍ ປຫາຍ ປພ຺ພຊນ຺ຕິ, ເກຈິ ອຸປຣຊ຺ຊໍ, ເກຈິ ເສນາປຕິຏ຺ຐານາທີນິ ປຫາຍ ປພ຺ພຊນ຺ຕິ. ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ຈ ປນ ສມ຺ມາ ປຏິປຕ຺ຕິໍ ປູເຣນ຺ຕີ”ຕິ ຈູຬສີລມຊ຺ຌິມສີລມຫາສີລານິ ເອກເທເສນ ລິຂິຕ຺ວາ ຉທ຺ວາຣສໍວຣໍ ສຕິສມ຺ປຊຎ຺ຎໍ ຈຕຸປຈ຺ຈຍສນ຺ໂຕສໍ ນວວິຘໍ ເສນາສນໍ, ນີວຣຓປ຺ປຫານໍ ປຣິກມ຺ມໍ ຌານາຠິຎ຺ຎາ ອຏ຺ຐຕິໍສ ກມ຺ມຏ຺ຐານານິ ຍາວ ອາສວກ຺ຂຍາ ເອກເທເສນ ລິຂິ, ໂສຬສວິຘໍ ອານາປານສ຺ສຕິກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ວິຕ຺ຖາເຣເນວ ລິຂິຕ຺ວາ “ສຕ຺ຖຸ ສາວກສງ຺ໂຆ ນາມ ເອວຣູເປຫິ ຈ ຄຸເຓຫິ ສມນ຺ນາຄໂຕ.

ເຍ ປຸຄ຺ຄລາ ອຏ຺ຐ ສຕໍ ປສຕ຺ຖາ,

ຈຕ຺ຕາຣິ ເອຕານິ ຍຸຄານິ ໂຫນ຺ຕິ;

ເຕ ທກ຺ຂິເຓຍ຺ຍາ ສຸຄຕສ຺ສ ສາວກາ,

ເອເຕສຸ ທິນ຺ນານິ ມຫປ຺ຜລານິ;

ອິທມ຺ປິ ສງ຺ເຆ ຣຕນໍ ປຓີຕໍ,

ເອເຕນ ສຈ຺ເຈນ ສຸວຕ຺ຖິ ໂຫຕູ”ຕິ. (ຂຸ. ປາ. ໖.໖; ສຸ. ນິ. ໒໒໗) –

ເອວໍ ເອກເທເສນ ສງ຺ຆຄຸເຓ ລິຂິຕ຺ວາ – “ຠຄວໂຕ ສາສນໍ ສ຺ວາກ຺ຂາຕໍ ນິຍ຺ຍານິກໍ, ສເຈ ມຍ຺ຫໍ ສຫາໂຍ ສກ຺ໂກຕິ, ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊຕູ”ຕິ ລິຂິຕ຺ວາ ສຸວຓ຺ຓປຏ຺ຏໍ ສໍຫຣິຕ຺ວາ ສຸຂຸມກມ຺ພເລນ ເວເຐຕ຺ວາ ສາຣສມຸຄ຺ເຄ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຕໍ ສມຸຄ຺ຄໍ ສຸວຓ຺ຓມເຍ, ສຸວຓ຺ຓມຍໍ, ຣຊຕມເຍ ຣຊຕມຍໍ ມຓິມເຍ, ມຓິມຍໍ ປວາຬມເຍ, ປວາຬມຍໍ ໂລຫິຕງ຺ກມເຍ, ໂລຫິຕງ຺ກມຍໍ ມສາຣຄລ຺ລມເຍ, ມສາຣຄລ຺ລມຍໍ ຜລິກມເຍ, ຜລິກມຍໍ ທນ຺ຕມເຍ, ທນ຺ຕມຍໍ ສພ຺ພຣຕນມເຍ, ສພ຺ພຣຕນມຍໍ ກິລຎ຺ຊມເຍ, ກິລຎ຺ຊມຍໍ ສມຸຄ຺ຄໍ ສາຣກຣຓ຺ຑເກ ຐເປສິ.

បុត ឃរទការហ្លក់ ឃុចណ្ណការហ្លុរកតិ បុរិយតរឃរតច ហរិត្វា ឃត្តុរតតយយំ ការហ្លក់ កិលន្ថុយរឃ ការហ្លករក ផរបសិៈ តរតា កិលន្ថុយយំ ការហ្លក់ ឃារយឃរបទ្យអាឃាតិ បុត ចុត្តតរឃរតច ហរិត្វា ឃត្តុរតតយយំ របទ្យអំ កិលន្ថុយឃរបទ្យអាឃ ផរបត្វា ឆាហិ ចរត្តត រចរផត្វា រាឌយុត្តិកាឃ លរន្លាត្វា អយរច្ចុ អាហាររបសិ – “យយ អាហាបចត្តិដ្ឋារត យក្កុ អលក្ខាររាបឆ យរក្កា អដ្ឋុ ឃកចិត្តុរតា រហាត្យ, ចត្យុ្ឋឃកដ្ឋាត់ រឃាឥតយត្តករយច រហាត្យ, យរន្លុចត្យុ្ឋឃក់ រាឌាត្យការចត បដិឃាររផឆា”តិៈ តរតា យក្កុលហត្តិ អលក្ខាររាបត្វា តឃ្សុ ្ឋុបរិ បលក្ខុំ បត្តុរបត្វា រឃតន្លត្តុំ ្ឋស្សុាររបត្វា តការឪធិរឃា ឃិត្តឃយដ្ឋា ឃយុឃ្សុិតឌ្ឋុឌបដិកា កផលិបុណ្ណុឃដកត្តុ្ធយបុប្បាឌឹហិ ឃុប្បុដិយល្តិតា ការទត្វា “អត្តរតា អត្តរតា ចិឃឃប្យរផរឃ ៧ចរុបំ ប្ញុឌ ការទត្ត”តិ អត្តុររភាកិការ ឌចតន្ធុរត របរឃត្វា ឃយំ ឃត្តុាលក្ខាររត អលក្ខុរិត្វា – “ឃត្តុតាទ្យអាចចរឃម៉ឹស្សុឆាលកាឃបរិចុរតា បណ្ណាការ់ របរឃឹ”តិ អត្តុរតា ចិឃឃបរិយត្តុំ កត្តុា អយរច្ចុស្ស យុលឃាឃត អឥាសិ – “តាត យឃុំឃហាររឃា បុក្កុឃាតិ ត្តុយំ បណ្ណាការ់ បដិន្លរត្តា ឌុររាឆយរន្លអបដិន្លិត្វា បិឃាជ អារុឃ្យា បដិន្លត្យ”តិៈ ៧ចំ ឃាឃត់ ឥត្វា បន្តុត្តរផំ ឃត្វា កន្លុតិតិ បត្លុបតិដ្ឋុរតត ចន្តិត្វា តិចត្តិៈ អត្តុររភាកិកា រតរតច តិឃារយត យក្កុ បដិឃាររឥត្វា បណ្ណាការ់ តឃិឃុៈ

បុក្កុឃាតិបិ អត្តុរតា រន្តុឹយរតា បដ្ឋាឃ រតរតច តិឃារយត យក្កុ បដិឃាររឥត្វា តការ់ អលក្ខាររាបត្វា បណ្ណាការស្ស បន្តុក្កុយត់ អកាសិៈ បណ្ណាការរា តក្កុឹល់ បិបុលរត្តា ្ឋរបិឃឆឌិចរឃ បិបុលិ, បណ្ណាការ់ ករហត្វា កតអយរច្ចុាបិ ររន្តុា ចុត្តឃាឃត់ អាររារចសិៈ រាឌា ត់ ឃុត្វា បណ្ណាការរត ឃន្តិ អាកតាត់ កត្តុត្តុកិន្តុំ ចិចាររត្វា បណ្ណាការ់ អាឥាឃ បិឃាជ អារុឃ្យា“យា ត្តុឆ រកាចិ បចិឃត្យ”តិ ត្តុារទ អារក្កុ ការទត្វា ឹហបត្តុរ់ ចិចរិត្វា បណ្ណាការ់ ្ឋច្ចុាឃរត ផរបត្វា ឃយំ តឹចាឃរត តិសិរត្តា លន្លាត់ កិន្តិត្វា តិចាឃត់ អបរតត្វា កិលន្ថុរបទ្យអរតា បដ្ឋាឃ អត្យុបុរន្លុត ចិចររត្តា ឃារយយំ ឃយុក្កុ ឌិឃ្វា ឌិរត្តុសិ – “យហាបរិហាររា តាយំ អន្តុាស្ស រតតស្ស កចិស្សតិ, អដ្ឋា យន្លិយរផរឃ រឃាតត្តុាឃុត្តក់ រតត់ ្ឋប្យត្តុ”ត្តិៈ អឆ ត់ ឃយុក្កុ ចិចរិត្វា រាឌលន្លាត់ កិន្តិត្វា ឃុក្យុយកន្តុលិ ្ឋកតា ចិឃ្វុហិត្វា ឃុចណ្ណបដ្ឋ អដ្ឋឃៈ

រឃា ត់ បឃាររត្វា – “យតាបាតិ ចត អក្ខុរាតិ ឃយឹឃាតិ ឃយបត្តិតិ ចត្យរស្សាតិ”តិអាឌិរតា បដ្ឋាឃ ចាររចត្យុំ អារកិៈ តឃ្សុ – “ត្តុឆ តឆាកតតា រលិរក ្ឋប្យរត្តុា”តិ ត្យុត្តុរលា ចាររចត្តុស្ស ឆាលចរឃាយតស្សំ ្ឋប្យុន្លិ, តចតចុតិរលិយក្យុបឃហស្សាតិ ្ឋន្លក្កុរលិយាតិ អរហឃុំៈ អត្តុរតា ឌិតភាចំ ចា តិឃិត្តុភាចំ ចា ត ឌាតាតិៈ អឆស្ស – “កប្យរកាដិឃតឃហស្សុហិបិ ៧ត់ ក្យុលុកឃាឃត់ ឃហាយំ តិស្សាឃ រឃាត្យុំ លកាឹ”តិ កិរឃ្យា ឆាលចឹតិ ្ឋរបិឌិៈ រឃា ហិ ្ឋបរិ ចាររចត្យុំ អឃរក្កុារត្តា ឃាច ឹតិរចកបឃ្សុន្តិឃា តិឹឌិត្វា បររតា – “ឃ្វាក្ខុរតា កកចតា ឆរឃុ”តិ ឆយុក្យុរលា អារកិៈ ត(តាបិស្ស តរឆច អរហាសិៈ រឃា បុត ឃាច ឹតិរចកបឃ្សុន្តិឃា តិឹឌិត្វា បររតា “ឃុប្បដិបរត្តុា”តិ ឃន្លុក្យុរលា អារកិ ៈ ត(តាបិស្ស តរឆច អរហាសិៈ អឆ ឃត្តុបរិយរត្តុ អាតាបាតស្សតិកយដ្ឋាត់ ចាររចត្វា ចត្យុក្ខុបត្លុកន្លុាតាតិ តិត្តុរត្តុសិ, រឃា ឥឃាតឃុរលរតច ឌឹតិតារយសិៈ អរន្តុា រកាចិ ឥដ្ឋុំ ត លកតិ, ៧រកាច ក្យុល្យុ្ឋបដ្ឋារកា បចិឃតិៈ ៧ចំ អដ្ឋយាឃយត្តុំ ឌឹតិតារយសិៈ

តាកទា រាជក្កុលោ សត្ថិបតិត្វា ស្កុក្កុជិ អក់ស្ងុ “បណ្ណាការំ បជិន្និតឌិចសទោ បជ្ជាឃ ពលធស្សត់ ចា តាជពធស្សត់ ចា តត្តិ, ឋិតិន្និឃធាត់ តត្តិ, រាជា សហារយេត បហិតំ បណ្ណាការំ ឃស្សិន្និតិ តស្ស ធេស្សតុ, រាជារតា តាយ ឲកច្ចស្ស បណ្ណាការចេសតបិ ចឡោត្វា រជ្ជ អត្តតោ កាតុំ ចាឃយត្តិ៍ កិ តាយ អយ្យកំ រាជា កេទាតី”តិ? រាជា ស្កុក្កុជិ សត្តិ ស្ងុត្វា – “រជ្ជ តុ ពោ ឆារេយិ, ស្កាហុ សត្តារ”ត្តិ ឋិរត្តសិ៍ អឆស្ស ឲតធហោសិ – “រជ្ជការិតអត្តការចា តាយ រតច កលាកេត, ត កលាកយហាយតេ្តត កលោតុំ សក្កោ៍ សត្តុសាសត់ ឆារេស្សាយឹ”តិ សឃតេ ធបិតំ អសិ កហេត្វា រកេស លិត្តិត្វា សិហបជ្ជារំ ឋិចទិត្វា – “ឲតំ កហេត្វា រជ្ជ ការេឆា”តិ សត្តិ ធ្មូឡអាយលិតា រកសកលិបំ បរិសយឡ្លោ បិរេតសិ, យហាជរតា តំ ស្កុក្កុបិត្វា – “សហាឃកសត្តិកា លទ្ធបណ្ណាការា តាយ រាជារតា តុយ្យភិសា ហោត្តិ ឧធចា”តិ ឲកប្យហារេរតច ឋិរចិ៍ រឡោបិ គ្គក្កុលយត្តិ ពេសយស្ស អហោសិ៍ ឪធិសត្តស្ស បត្តជ្ជាសឌិសយេច កិរ ជាតំ៍

តតោ ធ្មូឡស្កុបជ្ជាក់ របរសត្វា អត្តរាបលា ឌេ្ហ កាយាឃចត្តាតិ យត្តិកាបត្តជ្ជា អាហរាបត្វា – “រឃ លោកេ អរហន្តោ, តេ ស្កុក្កុស្ស យឃ្យា បត្តជ្ជា”តិ សត្តារំ ស្កុក្កុស្ស ឲក់ កាយាចំ តិចារសត្វា ឲក់ បិទុបិត្វា បត្តិ ចាយអំសក្ខេជ កត្វា កត្តរធល្លិ កហេត្វា – “រសាកតិ តុ ពោ រយ បត្តជ្ជា រតា ចា”តិ យហាតលេ កតិបឃចាររ អបរាបរំ ចជ្ជយិត្វា – “រសាកតិ រយ បត្តជ្ជា”តិ គ្គារំ ឋិចទិត្វា បិសាធា ឡូតទិ៍ ឡូតរត្តិ បត តំ តិស្ងុ គ្គាររស្ងុ ឋិតតាជកាឌិតិ ឌិស្វាបិ ត សឡោតិស្ងុ៍ “ឲរកា បរច្ចូកឲ្យេទ្ធា អយ្យកំ រឡោ ឆយ្យកធំ កេធតុំ អាកេតា”តិ កិរ ឋិត្តឃិស្ងុ៍ ស្កុបរិបិសាធំ បត អារុឃ្យាររឡោ ឋិតតិនិត្តជ្ជាតាតិ ឌិស្វា រាជា កេតាតិ ពាត្វា សយុទ្ធយឡ្លោឡូសិធយាតាឃ តាចាឃ ជរតា ចិឃ ឲកប្យហាររតច ឋិរចិស្ងុ៍ កុលបុត្តិ ក្នុមិតលំ ឡូតិល្លយត្តិ អជ្ជារសរសតិឃោ សឡោ តាកទា ពលកាឃា ឌ បរិចាររត្វា យហាចិរចំ ឋិរចិស្ងុ៍ អយច្ចូបិ តំ ឲតធចោត្តុំ – “ឧធច យត្ថិយធេសរាជារតា តាយ ពហុយាឃា, សាសត់ របរសត្វា ឲុទ្ធរតត់ តាយ លោកេ ស្កុប្បត្តិ ចា រតា ចាតិ ពាត្វា កយិស្សឆ , តិចត្តឆ ឧធចា”តិ៍ សទ្ធហាយហំ យឃ្យាសហាឃកស្ស, តស្ស យឃា សត្តិ រន្លេជ្ជចត់ តាយ តត្តិ, តិជ្ជឆ តុរយតិ៍ រត អត្រុកន្នត្តិរឃច៍

កុលបុត្តោ កត្តរធរល្លត លោក់ កត្វា – “ឡាធំ រជ្ជ កស្សា”តិ អាហ? តុយ្យកំ ឧធចាតិ៍ រឃា ឡាយំ លោក់ អត្តរំ កេទាតិ, រាជាលាឃ ការេតឡ្លាតិ៍ យហាជតកជាតកេ ឪធិសត្តត កតលោក់ សិចលិធេឌិ អត្តរំ កាតុំ អថិសហត្តិ ឋិចត្តយាតា អកយាសិ៍ តស្សា កតយក្កេត យហាជរតា អកយាសិ៍ តំ បត លោក់ យហាជរតា អត្តរំ កាតុំ ត ឋិសហិ, លោក់ ស្កុស្សឹសក់ កត្វា ឋិចត្តយាតា ឋិរចិស្ងុ៍ កុលបុត្តោ “អឃំ រយ កតជ្ជារត ធត្តកជ្ជិ ចា យុលោធក់ ចា ធស្សតី”តិ អត្តយរសា ឲករចជកយ្យិ អក្កហេត្វា បក្កាយិ៍ ឲចំ កិរស្ស អហោសិ “យយ សត្តា ច យហាកិតិក្កុយត់ តិក្កុយិត្វា ឲកកោច បត្តឌិតោ”តិ ឲកកោច អកយាសិ៍ “សត្តុ លជ្ជាយឹ”តិ ឌ – “សត្តា កិរ រយ បត្តឌិត្វា ឃាត់ តារុឡូហោ”តិ ឌ អត្តយរសា ឲកបជលិកយ្យិ ស្កុបិហត់ តារុហិ, បណ្ណន្តត្តកយ្យិ ត ឆារេសិ៍ យហាជរតា រុក្កុបិការជ្ជាលកាឌិតិ អារុឃ្យាឲស អយ្យកំ រាជា កន្លតីតិ ឡូលោកេសិ៍ កុលបុត្តោ – “ក្ខុរំ កត្តត្តា, ត សក្កា ឲរកត យរក្កា តិត្តុទិតុ”ត្តិ ឲក់ សត្តចាហំ អត្រុពាត្តិ៍ ស្ងុលុយាលស្ស កុលបុត្តស្ស កឋិតតត្តាឃ បឆចិឃា កលត្តស្ស បិធតលេស្ងុ ចោជាំ ស្កុជ្ជហិត្វា កិជ្ជត្តិ, ឌុក្កា រចធតា ស្កុបជ្ជត្តិ៍ សត្តចារហ លន្លាចារំ ពាន្លិត្វា តិសិរត្កា កុលបុត្តោ យក្កា ឡូក្កុយុ ឲកស្មិ រុក្កុយុលេ តិសិធតិ៍ តិសិត្តជ្ជារត បិធបរិកយ្យុំ ចា បិជ្ជិបរិកយ្យុំ ចា កត្តា តាយ តត្តិ, កុលបុត្តោ អាតាបិតចតុត្តន្លោត់ សយាបជ្ជិត្វា យក្កុធរចកិលយចបរិឡូអាហំ ឋិក្កុយុរត្វា ពសាតរតិឃា ឌិតិតារយតិ៍

បុនទិវសេ ឧដ្ឋិតេ អរុណេ សរីរបដិជគ្គនំ កត្វា បុន សត្ថារំ អនុពន្ធិ។ បាតរាសកាលេ កុលបុត្តស្ស បត្តំ គហេត្វា ខាទនីយំ ភោជនីយំ បទត្វា បក្ខិបិត្វា ទេតិ។ តំ ឧត្តណ្ឌុលម្បិ ហោតិ កិលិន្នម្បិ សមសក្ខរម្បិ អលោណាតិលោណម្បិ, កុលបុត្តោ បដិសង្ខារំ បច្ចវេក្ខិត្វា អមតំ វិយ បរិភុញ្ជិត្វា ឧទកេន តិមាសេន អដ្ឋហិ ថាលកានិ ទេ្វ ឃោរតបតានិ កតោ។ តេនេតទ្វារកោដ្ឋកស្ស បន សមីបេន គច្ឆន្តោបិ – "កហំ សត្ថា ចរតី"តិ នាបុច្ឆិ។ កស្មា? សត្ថារានេន ទេន រញ្ញោ សេនិយនាមកនេមេន ច។ រញ្ញោ ហិ – "ភគវា តថាគតោ លោកេ ឧប្បន្នោ"តិ សត្ថារំ នាគតោ ឧប្បន្នំ វិយ កត្វា មានំ សេនិតំ, តស្មា តំ អបុច្ឆិត្វាន បញ្ចតាលីសយោជនមត្តំ មគ្គំ អតិក្កន្តោ។ សោ ម្ហិយមានគមនេនាលិយ នាគតហំ បត្វា សត្ថា កហំ ចរតីតិ បុច្ឆិ។ កុតោ ភន្តេ, អាគតោតិ? ឥតោ ឧត្តរតោតិ។ សត្ថា ឥមម្ហាអាគតមគ្គេ ឥតោ បញ្ចតាលីសយោជនមត្តេ នាចត្តិ នាម អត្ថិ, តត្ថ ចរតីតិ។ កុលបុត្តោ ចិន្តេសិ – "ឥទានិ អកាលោ ន សក្កា គន្តុំ, អជ្ជ ឥធេវ វសិត្វា ស្វេ សត្ថុ សន្តិកំ គមិស្សាមី"តិ។ តតោ – "វិកាលេ សម្បត្តបព្ពជិតា កហំ វសន្តី"តិ បុច្ឆិ។ ឥធាមយ កុម្ភការសាលាយ, ភន្តេតិ។ អថ សោ តំ កុម្ភការំ យាចិត្វា តត្ថ វាសត្ថាយ បវិសិត្វា និសីទិ។

ភគវាបិ តំទិវសំ បច្ចូសកាលេ លោកំ វោលោកេន្តោ បុក្កុសាតិំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – "អយំ កុលបុត្តោ មហាមេត សេវិតំ សាសនំ មត្តកំ ធារេត្វា អតិរេកតិយោជនសតិកំ មហារជ្ជំ បហាយ មំ ឧទ្ទិស្ស បព្ពជិត្វា អដ្ឋហិ ថាលកានិ ទេ្វ យោជនសតានិ អតិក្កម្ម នាគហំ បិបុណិស្សតិ, មយិ អគច្ឆន្តេ បន តីណិ សាមញ្ញផលានិ អប្បដិវិជ្ឈិត្វា ឯករត្តិវាសេន អនាថកាលកិរិយំ ករិស្សតិ, មយិ បន គតេ តីណិ សាមញ្ញផលានិ បដិវិជ្ឈិស្សតិ។ ជនសង្គហត្ថាយេវ បន មយា សតសហស្សកប្បាធិកានិ ចត្តារិ អសង្ខេយ្យានិ បារមិយោ បូរិតា, ករិស្សាមិ តស្ស សង្គហ"ន្តិ បាតោវ សរីរបដិជគ្គនំ កត្វា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ នាចត្តិំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ គន្ធកុដិំ បវិសិត្វា មុហុត្តំ អត្តនោទកិលមថំ បដិបស្សម្ភេត្វា – "កុលបុត្តោ មយិ គារវេន ទុក្ករំ អកាសិ, អតិរេកយោជនសតំ រជ្ជំ បហាយ អគ្គមហេសី មុត្តាទោនគាមការម្បិ ទេឌកំ អគ្គហេត្វា ឯកកោវ និក្ខន្តោ"តិ សារិបុត្តមហាមោគ្គល្លានាទីសុ កញ្ចិ អនាមន្តេត្វា សយមេវ អត្តនោ បត្តចីវរំ គហេត្វា ឯកកោវ និក្ខន្តោ។ គច្ឆន្តោ ច នេវ អាកាសេ ឧប្បតិ, ន បថវិំ សង្ខិបិ, – "កុលបុត្តោ មម លជ្ជមានោ ហត្ថិអស្សរថសុវណ្ណសិវិកាទីសុ ឯកយានេនបិ អនិសីទិត្វា អត្តនោ ឯកបទេនេវ ឧបាហនម្បិ អនារុយ្ហា បណ្ណឆត្តកម្បិ អគ្គហេត្វា និក្ខន្តោ, មយាបិ បទសាវ គន្តុំ វដ្ដតី"តិ បន ចិន្តេត្វា បទសាវ អគមាសិ។

សោ អសីតិ អនុព្យញ្ជនានិ ព្យាមប្បភា ទ្វត្តិំស មហាបុរិសលក្ខណានីតិ ឥមំ ពុទ្ធសិរិំ បដិច្ឆាទេត្វា វលាហកបដិច្ឆន្នោ បុណ្ណចន្ទោ វិយ អញ្ញាតកវេសេន គច្ឆន្តោ ឯកបច្ឆាភត្តេនេវ បញ្ចតាលីស យោជនានិ អតិក្កម្ម សូរិយត្ថង្គមនវេលាយ កុម្ភការស្ស និវេសនំ តំ កុម្ភការសាលំ បាបុណិ។ តំ សន្ធាយ វុត្តំ – "តេន ខោ បន សមយេន, បុក្កុសាតិ, នាម កុលបុត្តោ ភគវន្តំ ឧទ្ទិស្ស សទ្ធាយ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោ, សោ តស្មិំ កុម្ភការនិវេសនេ បឋមំ វាសូបគតោ ហោតី"តិ។

ឯវំ គន្ត្វាបិ បន ភគវា – "អហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ"តិ បសយ្ហ កុម្ភការសាលំ អបវិសិត្វា ទ្វារេ ឋិតោវ កុលបុត្តំ ឱកាសំ ការេន្តោ សចេ តេ ភិក្ខុតិអាទិមាហ។ សចេ តេ ភិក្ខុ អគរូតិ យទិ តុយ្ហំ ភារិយំ អផាសុកំ កិញ្ចិ នត្ថិ។ វិហរាម ឯករត្តិំ សាលាយន្តិ ឯករត្តិំ ឥមាយ សាលាយ វសេយ្យាម។ អទ្ធានបរិស្សមោ ភិក្ខុ, តេនេវ បរិវសនំ ហោតិ, តេន តេន មយាបិ អាយស្មា វិហរតូតិ ឱកាសំ អកាសិ។ អតិរេកតិយោជនសតិកំ រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិតោ កុលបុត្តោ បរស្ស ឆឌ្ឌិតបតិតំ កុម្ភការសាលំ កិំ

អញ្ញស្ស សព្រហ្មចារិនោ មច្ឆរាយិស្សតិ។ ឯកច្ចេ បន មោឃបុរិសា សាសនេ បព្វជិត្វា អាវាសមច្ឆរិយាទីហិ អភិភូតា អត្តនោ វសនដ្ឋានេ មយ្ហំ កុដិ មយ្ហំ បរិវេណន្តិ អញ្ញេសំ អវាសាយ បរក្កមន្តិ។ និសីទីតិ អច្ចន្តសុខុមាលោ លោកនាថោ ទេវវិមានសទិសំ គន្ធកុដិំ បហាយ តត្ថ តត្ថ វិប្បកិណ្ណឆារិកាយ ភិន្នភាជនតិណបលាសកុក្កុដសូករវច្ចាទិសំកិលិដ្ឋាយ សង្ការដ្ឋានសទិសាយ កុម្ភការសាលាយ តិណសន្ថារំ សន្ថរិត្វា បំសុកូលចីវរំ បញ្ញបេត្វា ទេវវិមានសទិសំ ទិព្ពគន្ធសុគន្ធំ គន្ធកុដិំ បវិសិត្វា និសីទន្តោ វិយ និសីទិ។

ឥតិ ភគវាបិ អសម្ភិន្នមហាសម្មតវំសេ ឧប្បន្នោ, កុលបុត្តោបិ ខត្តិយគព្ភេ វឌ្ឍិតោ។ ភគវាបិ អភិនីហារសម្បន្នោ, កុលបុត្តោបិ អភិនីហារសម្បន្នោ។ ភគវាបិ រជ្ជំ បហាយ បព្វជិតោ, កុលបុត្តោបិ។ ភគវាបិ សុវណ្ណវណ្ណោ, កុលបុត្តោបិ។ ភគវាបិ សមាបត្តិលាភី, កុលបុត្តោបិ។ ឥតិ ទ្វេបិ ខត្តិយា ទ្វេបិ អភិនីហារសម្បន្នា ទ្វេបិ រាជបព្វជិតា ទ្វេបិ សុវណ្ណវណ្ណា ទ្វេបិ សមាបត្តិលាភិនោ កុម្ភការសាលំ បវិសិត្វា និសិន្នាតិ តេហិ កុម្ភការសាលា អតិវិយ សោភតិ, ទ្វីហិ សីហាទីហិ បវិដ្ឋគុហាទីហិ អាហរិត្វា ទីបេតព្ពា។ តេសុ បន ទ្វីសុ ភគវា – “សុខុមាលោ អហំ បរមសុខុមាលោ ឯកបច្ឆាភត្តេន បញ្ចចត្តាលីស យោជនានិ អាគតោ, មុហុត្តំ តាវ សីហសេយ្យំ កប្បេត្វា មគ្គទរថំ បដិប្បស្សម្ភេមី”តិ ចិត្តម្បិ អនុប្បាទេត្វា និសីទន្តោវ ផលសមាបត្តិំ សមាបជ្ជិ។ កុលបុត្តោបិ – “ទ្វានវុតិយោជនសតំ អាគតោម្ហិ, មុហុត្តំ តាវ និបជ្ជិត្វា មគ្គទរថំ វិនោទេមី”តិ ចិត្តំ អនុប្បាទេត្វា និសីទមានោវ អានាបានចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបជ្ជិ។ ឥទំ សន្ធាយ អថ ខោ ភគវា ពហុទេវ រត្តិន្តិអាទិ វុត្តំ។

តត្ថ ច ភគវា កុលបុត្តស្ស ធម្មំ ទេសេស្សាមីតិ អាគតោ, កស្មា ន ទេសេសីតិ? កុលបុត្តស្ស មគ្គទរថោ អប្បដិបស្សទ្ធោ, ន សក្ខិស្សតិ ធម្មទេសនំ សម្បដិច្ឆិតុំ, សោ តាវស្ស បដិប្បស្សម្ភតូតិ ន ទេសេសិ។ អបរេ – “រាជគហំ នាម អាកិណ្ណមនុស្សំ អវិវិត្តំ ទសហិ សទ្ទេហិ, សោ សទ្ទោ ទិយឌ្ឍយាមមត្តេន សន្និសីទតិ, តំ អាគមយមានោ ន ទេសេសី”តិ វទន្តិ។ តំ អការណំ, ព្រហ្មលោកប្បមាណម្បិ ហិ សទ្ទំ ភគវា អត្តនោ អានុភាវេន វូបសមេតុំ សក្កោតិ, មគ្គទរថវូបសមំ អាគមយមានោ បន ន ទេសេសិ។

តត្ថ ពហុទេវ រត្តិន្តិ ទិយឌ្ឍយាមមត្តំ។ ឯតទហោសីតិ ភគវា ផលសមាបត្តិតោ វុដ្ឋាយ សុវណ្ណវិមានេ មណិសីហបញ្ជរំ វិវរន្តោ វិយ បញ្ចបសាទប្បដិមណ្ឌិតានិ អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា ឱលោកេសិ, អថស្ស ហត្ថកុក្កុច្ចបាទកុក្កុច្ចសីសកម្បនវិរហិតំ សុនិខាតឥន្ទខីលំ វិយ និច្ចលំ អវិព្ភន្តំ សុវណ្ណបដិមំ វិយ និសិន្នំ កុលបុត្តំ ទិស្វា ឯតំ – “បាសាទិកំ ខោ”តិអាទិ អហោសិ។ តត្ថ បាសាទិកន្តិ បសាទាវហំ។ ភាវនបុំសកំ បនេតំ, បាសាទិកេន ឥរិយាបថេន ឥរិយតីតិ។ យថា ឥរិយតោ ឥរិយាបថោ បាសាទិកោ ហោតិ, ឯវំ ឥរិយតីតិ អយមេត្ថ អត្ថោ។ ចតូសុ ហិ ឥរិយាបថេសុ តយោ ឥរិយាបថា ន សោភន្តិ។ គច្ឆន្តស្ស ហិ ភិក្ខុនោ ហត្ថា ចលន្តិ, បាទា ចលន្តិ, សីសំ ចលតិ, ឋិតស្ស កាយោ ថទ្ធោ ហោតិ, និបន្នស្សាបិ ឥរិយាបថោ អមនាបោ ហោតិ, បច្ឆាភត្តេ បន ទិវាដ្ឋានំ សម្មជ្ជិត្វា ចម្មខណ្ឌំ បញ្ញបេត្វា សុធោតហត្ថបាទស្ស ចតុសន្ធិកបល្លង្កំ អាភុជិត្វា និសិន្នស្សេវ ឥរិយាបថោ សោភតិ។ អយញ្ច កុលបុត្តោ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា អានាបានចតុត្ថជ្ឈានំ អប្បេត្វា និសីទិ។ ឥតិស្ស ឥរិយាបថេនេវ បសន្នោ ភគវា – “បាសាទិកំ ខោ”តិ បរិវិតក្កេសិ។

យន្នូនាហំ បុច្ឆេយ្យន្តិ កស្មា បុច្ឆតិ? កិំ ភគវា អត្តានំ ឧទ្ទិស្ស បព្វជិតភាវំ ន ជានាតីតិ? នោ ន ជានាតិ, អបុច្ឆិតេ បន កថា ន

បតិដ្ឋាតិ, អបតិដ្ឋិតាយ ពឆាយ ពឆា ត សញ្ញាយតីតិ ពឆាបតិដ្ឋាបតត្តិ បុន្និៈ

ឆិប្ទាច បត ឌាតេឃ្យាសីតិ តឆាពតំ ព្យុទ្ធសិរិយា ចិនេរាចត្តិ អយំ ព្យុទ្ធោតិ សទ្ធោ ឌាតត្តិៈ អតន្ធរិយតេយតំ ឌាតត់, ព្យុទ្ធសិរិ បត បជិន្ធានេគ្គា អញ្ញាតរបិណ្ឌបាតិកនេចនេសត ចនេត្តា ក្យុឌ្ឍានេតា តេហាតិៈ ព្ពន្ធាយទ្ធា, បុក្កុសាតិ, “ត ឌាតេឃ្យ”ត្តិ សកាចនេយច ពនេឆតិៈ តឆា ហិ តំ ឲពក្យូក្កាសោលិយ តិសិត្តូយ្យិ ត ឌាតាតិៈ

ឲតគនេហាសីតិ យក្កគនេឆយ្ស ទ្វាបសយកាចំ ឌាត្វា អនេហាសិៈ ឲចយាច្យុនោតិ ក្យុលបុនេត្តា សហានេយត នេបសិតំ សាសតយត្តិ ចានេឆ្វា រជ្ជិ បហាយ បត្តាឌយានេតា – “គសពាលយ្ស យឆ្យុនេឆយ្ទុនេគសត់ នេសាតំ លកិស្យាយិ”តិៈ បត្តាឌិនេតា, បត្តាឌិត្វា ឲត្តពំ អដ្ឋាត់ អាពន្ធនេត្តា – “ឆយំ នេព កិក្លុ ឆេនេសយ្យាយិ”តិ បគយត្តយ្ស ចត្តាទិ តាលត្តុ, នេសា “ឆយំ នេព កិក្លុ ឆេនេសយ្យាយិ”តិ ច្យុត្តិ ពិ សក្កន្ធិ ត ស្យុហិយ្យតិៈ បិបាសិតនេសានេណ្ហា ចិយ ហិ បិបាសិតហត្ថិ ចិយ ចាយំ, តស្មា សក្កន្ធិ សចត់ បជិឌាតនេត្តា “ឲចយាច្យុនោ”តិ អាហៈ

ឲ៖ឲ្យៈលឆាត្យុនេរា អយត្តិ កពចា ក្យុលបុត្តយ្ស បុត្តាកាពបជិបគំ អពនេឆ្វា អាគិនេតាច អរហត្តយ្ស បគដ្ឋាតក្ខំ អន្ធត្តុស្យុញ្ញាតំ ចិបយ្សតាលក្លុលនេយច អាចិក្លិតំ អានេទ្ធៈ យស្ស ហិ បុត្តាកាពបជិបគា អបរិស្យុទ្ធា តេហាតិ, តស្ស បឆយនេយច សីលសំចនំ ព្ពត្រ្តិនេយស្យុ ក្យុត្តន្ធារតំ នេកាឌនេត យត្តញ្ញុតំ ឌាពរិយាត្យុនេយាពំ សត្តុ សទ្ធនេយ្ទុ ចត្តារិ ឈោតាតីតិ ព្ពយំ បុត្តាកាពបជិបគំ អាចិក្លុតិៈ យស្ស បនេតសា បរិស្យុទ្ធា, តស្ស តំ អពនេឆ្វា អរហត្តយ្ស បគដ្ឋាតក្ខំ ចិបយ្សតនេយច អាចិក្លុតិៈ ក្យុលបុត្តយ្ស ច បុត្តាកាពបជិបគា បរិស្យុទ្ធាៈ តឆា ហិ អតេត សាសត់ ចានេឆ្វា បិសាគចរពនេតនេតច អាតាបិតចត្យុត្ឈញ្ញាត់ តិត្តាត្តិតំ, យគយ្ស ទ្វាតច្យុតិនេយាឌតសក់ អាពន្ធត្តយ្ស យាតពិន្ធិ សានេឆសិ, សាយនេលាទសីលយ្យិយ្ស បរិបុណ្ណិៈ តស្មា បុត្តាកាពបជិបគំ អពនេឆ្វា អរហត្តយ្ស បគដ្ឋាតក្ខំ អន្ធត្តុស្យុញ្ញាតំ ចិបយ្សតាលក្លុលនេយចយ្ស អាចិក្លិតំ អានេទ្ធៈ

តត្ថ លឆាត្យុនេរាតិ ឆាត្យុនេយា ចិឌ្ឍយាតា, បុរិនេសា អចិឌ្ឍយានេតាៈ កពចា ហិ ពត្ថចិ ចិឌ្ឍយានេតត អចិឌ្ឍយាត់ គនេយ្សតិ, ពត្ថចិ អចិឌ្ឍយានេតត ចិឌ្ឍយាត់, ពត្ថចិ ចិឌ្ឍយានេតត ចិឌ្ឍយាត់, ពត្ថចិ អចិឌ្ឍយានេតត អចិឌ្ឍយាតត្តិ សត្តាសនេច ច្យុត្តតនេយនេតច ចិត្វានេរតត្តាៈ ព្ពឆ បត ចិឌ្ឍយានេតត អចិឌ្ឍយាត់ គនេយ្សនេត្តា ឲចយាហៈ សនេច ហិ កពចា បុរិនេសាតិ បណ្ណត្តិ ចិយ្សនេឌ្ឍ្វា ឆាត្យុនេយា ព្ពនេច្ចច ចត្វា ចិត្តិ ឡបដ្ឋានេបយ្យ, ក្យុលបុនេត្តា សនេត្តហំ ពនេរយ្យ, សនេយ្ទាហំ អាបនេឌ្ឍយ្យ, គនេសត់ សយ្យជិន្ធិតំ ត សក្កុនេលាយ្យៈ តស្មា តឆាពនេតា អត្យុបុនេត្តត បុរិនេសាតិ បណ្ណត្តិ បហាយ “សនេត្តាតិ ចា បុរិនេសាតិ ចា បុក្កុនេលាតិ ចា បណ្ណត្តិយត្តនេយច, បនេយត្ថនេតា សនេត្តា តាយ តត្ថិ, ឆាត្យុយនេត្តនេយច ចិត្តិ ឆបិនេបត្វា ធីហិ ឋលិតិ បជិចិន្ធ្យានេបយ្យាយិ”តិ អតគ្គលាស្យុនេត្ត (យៈ តិៈ ១ៈ៍ឆ្មសិ អាគនេយា) ច្យុត្តកាសត្តុរក្យុសនេលិ តាយ តាយ កាសាយ សិប្បំ ឡក្កុហ្យានេបនេត្តា អាចរិនេយា ចិយ ឲចយាហៈ

តត្ថ លច ឆាត្យុនេយា អយ្សាតិ លឆាត្យុនេរាៈ ព្ពគំ ច្យុត្តិ តេហាតិ – ឃំ ត្វំ បុរិនេសាតិ សញ្ញាតាសិ, នេសា លឆាត្យុនេកា, ត នេចត្ថ បនេយត្ថនេតា បុរិនេសា អត្ថិ, បុរិនេសាតិ បត បណ្ណត្តិយត្តនេយចាតិៈ នេសសបនេគស្យុបិ ឲនេសច តនេយាៈ ចត្យុរាធិដ្ឋានេតាតិ ឲត្ថ អធិដ្ឋាត់ ច្យុន្ធតិ បតិដ្ឋា,

ចតុប្បតិដ្ឋានោតិ អត្ថោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ស្វាយំ ភិក្ខុ បុរិសោ លោភាទយោ លោកប្បាយតនោ អដ្ឋានសមនោបចិតាទោ, សោ ឥមេហិ

ចិតដ្ឋិត្វា ឧត្តមសិទ្ធិក្ខតំ អរហត្តំ កណ្ហានោ ឥមេសុ ចតុសុ ធានេសុ បតិដ្ឋាយ កណ្ហាតីតិ ចតុរានដ្ឋានោតិ។ យត្ថ ជិតត្តិ យេសុ

អធិដ្ឋានេសុ បតិដ្ឋិតំ។ បញ្ញស្ស ចា តប្បចត្តត្តិតិ បញ្ញស្ស ចា បាតស្ស ចា តប្បចត្តត្តិ។ បុតិ សន្តោតិ ចុច្ចតីតិ សីលាសចបុតិ ឧបសន្តោ

តិដ្ឋតោតិ ចុច្ចតិ។ បញ្ញា តប្បមេជ្ឈ្យាតិ អរហត្តផលបញ្ញាយ បជិចិជ្ឈនត្ថំ អាទិតោវ សមាធិចិបស្សនាបញ្ញា តប្បមេជ្ឈ្យា។

សច្ចមនុរក្ខេយ្យាតិ បរមត្ថសច្ចស្ស តិព្វានស្ស សច្ឆិកិរិយត្ថំ អាទិតោវ ចចីសច្ចំ រក្ខេយ្យ។ ចាគមនុព្រូហេយ្យាតិ អរហត្តមគ្គេន

សព្វកិលេសបរិច្ចាគករណត្ថំ អាទិតោវ កិលេសបរិច្ចាគំ ព្រូហេយ្យ។ សន្តិមេវ សោ សិក្ខេយ្យាតិ អរហត្តមគ្គេន សព្វកិលេសវូបសមនត្ថំ

អាទិតោវ កិលេសវូបសមនំ សិក្ខេយ្យ។ ឥតិ បញ្ញាធិដ្ឋានាទីនំ អធិគមត្ថាយ ឥមានិ សមថចិបស្សនាបញ្ញាទីនិ បុព្ពភាគាធិដ្ឋានានិ

វុត្តានិ។

១៣៥។ ផស្សាយតនត្តិ ផស្សស្ស អាយតនំ, អាករោតិ អត្ថោ។ បញ្ញាធិដ្ឋានត្តិអាទីនិ បុព្ពេ វុត្តានំ អរហត្តផលបញ្ញាទីនំ ចសេន

វេទិតព្ពានិ។

១៣៦។ ឥទានិ តិក្ខិត្តមាតិកាចសេន “យត្ថ ជិតំ បញ្ញស្ស ចា តប្បចត្តត្តិ”តិ ចត្តព្ពំ ភវេយ្យ, អរហត្តេ បន បវត្ត បុន “បញ្ញា

តប្បមេជ្ឈ្យា”តិអាទីហិ កិច្ចំ តត្ថិ។ ឥតិ ភាជា បាតិកំ ឧប្បដិបាដិយាតុកំ ធវេបត្វាបិ យថាធម្មចសេនេច ចិភង្គំ ចិភជន្តោ បញ្ញា

តប្បមេជ្ឈ្យាតិអាទិមាហ។ តត្ថ កោ បញ្ញា បមជ្ជតិ, កោ តប្បមជ្ជតិ? យោ តាច ឥមស្មិំ សាសនេ បព្ពជិត្វា វេជ្ជកម្មាទិចសេន

ឯកវីសតិចិធាយ អនេសនាយ ជីចិកំ កប្បេន្តោ បព្ពជ្ជានុរូបេន ចិត្តុប្បាទំ ធវេបតុំ ត សក្កោតិ, អយំ បញ្ញា បមជ្ជតិ តាម។ យោ បន

សាសនេ បព្ពជិត្វា សីលេ បតិដ្ឋាយ ពុទ្ធចចនំ ឧក្កណ្ហិត្វា សប្បាយំ ធុតង្គំ សមាទាយ ចិត្តរុចិតំ កម្មដ្ឋានំ កហេត្វា ចិចិត្តំ សេនាសនំ

តិស្សាយ កសិណបរិកម្មំ កត្វា សមាបត្តិំ បត្វា អជ្ជេច អរហត្តន្តិ ចិបស្សនំ ចឌ្ឍេត្វា ចិចរតិ, អយំ បញ្ញា តប្បមជ្ជតិ តាម។ ឥមស្មិំ បន សុត្តេ

ធាតុកម្មដ្ឋានចសេន ឯស បញ្ញាយ អប្បមាទោ វុត្តោ។ ធាតុកម្មដ្ឋានេ បនេត្ថ យំ ចត្តព្ពំ, តំ ហេដ្ឋា ហត្ថិបទោបមសុត្តាទីសុ វុត្តមេវ។

១៣៧។ អថាបរំ ចិញ្ញាណំយេវ អចសិស្សតីតិ អយមេត្ថ បាដិយេក្កោ អនុសន្ធិ។ ហេដ្ឋតោ ហិ រូបកម្មដ្ឋានំ កថិតំ, ឥទានិ អរូបកម្មដ្ឋានំ

វេទនាចសេន តិព្ពត្តេត្វា ទស្សេតុំ អយំ ទេសនា អារទ្ធា។ យំ វា បនេតំ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ បធាតុកាទីសុ អាកមតិយចិបស្សនាចសេន

កម្មការកចិញ្ញាណំ, តំ ចិញ្ញាណធាតុចសេន ភាជេត្វា ទស្សេន្តោបិ ឥមំ ទេសនំ អារភិ។ តត្ថ អចសិស្សតីតិ កិមត្ថាយ អចសិស្សតិ? សត្ថុ

កថនត្ថាយ កុលបុត្តស្ស ច បជិចិជ្ឈនត្ថាយ អចសិស្សតិ។ បរិសុទ្ធន្តិ តិរុបក្កិលេសំ។ បរិយោទាតន្តិ បភស្សរំ។ សុខន្តិបិ ចិជាតាតីតិ

សុខវេទនំ វេទយមានោ សុខវេទនំ វេទយាមីតិ បជាតាតិ។ សេសបទទ្វយេបិ ឯសេច តយោ។ សចេ បនាយំ វេទនាកថា ហេដ្ឋា

ត កថិតា ភវេយ្យ, ឥធ ឋត្វា កថេតុំ ចដ្ដេយ្យ។ សតិបដ្ឋានេ បនេសា កថិតាចាតិ តត្ថ កថិតនយេនេច វេទិតព្ពា។ សុខវេទនិយន្តិ

ឯចមាទិ បច្ចយចសេន ឧបយត្តព្ពមនុស្សតត្ថំ វុត្តំ។ តត្ថ សុខវេទនិយន្តិ សុខវេទនាយ បច្ចយភូតំ។ សេសបទេសុបិ ឯសេច តយោ។

១៤០។ ឧបេក្ខាយេច អចសិស្សតីតិ ឥត្តាវតា ហិ យថា តាម ទេសកោ មណិការាចរិយស្ស ជាតិមណិំ ទត្វា មត្តេ ញត្វា

បិវេត្វា និដ្ឋុភិត្វា អដ្ឋចាសិកោ គហេត្វា គហេត្វា សុត្តកំ ករោន្តា យុត្តាលប្តុកយុត្តដ្ឋានាទីនិ ករោតិ, ឯវមេវ សកចតា ករេត្វា ករេត្វា និដ្ឋំ កយដ្ឋានំ អយំ កុលបុត្តោ យថាសកករោន្តា យថាសកករោន្តា បក្យាំ អកាសីតិ រូបិយដ្ឋានស្មិស្ស អរូបិយដ្ឋានស្មិ បក្យាំ ឌាតំ, អថ សកចា "អថាបទំ ឋបេត្វាវេច អចរិស្សតី"តិ អាហ។

កិមត្ថំ បន អចរិស្សតីតិ? យត្ថ កេនតុំ កុលបុត្តស្ស បដិបិជ្ជនត្តុត្តិបិ ចកត្តិ , តំ ន គហេតព្ពំ។ កុលបុត្តេន ហិ យហាយស្ស យាយតំ ចារេត្វា បិយាគតលេ ជិតេតេច អាតាបិតចតុត្ថជ្ឈានំ និព្ពត្តិតំ, ឃកស្ស ឯត្តកំ មក្កំ អាកន្តុត្តស្ស ឃាតកិច្ចំ យារេឆតិ។ យត្ថ កេនតុំវេច អចរិស្សតិ។ ព្ថមស្មិំ ពិត្វាធានេត យត្វា កុលបុត្តស្ស រូបិចឆទ្ធ្លោតេ ចណ្ហំ ករេសិ។ ព្ថកញាចុត្តំ ហោតិ "កិត្តុ បក្យាំ តច ព្ថកំ រូបិចឆទចតុត្ថជ្ឈាន"ន្តិ។ បរិសុទ្ធាតិអាទិ តស្សាវេច ឋបេក្កាយ ចណ្ហកលតំ។ ឋក្កំ ពានេទ្ធយ្យាតិ អក្កានេកបល្លំ យនេជ្ជយ្យ។ អាលិមេយ្យាតិ តត្ថ អក្កានេ បក្លិបិត្វា អក្កិ ឥត្វា តាញព្ថកាយ ឆនេមន្តោ អក្កិ ឌានេលយ្យ។ ឋក្កាយុលេ បក្លិបេយ្យាតិ អក្កានេ ចិឃ្ញហិត្វា អក្កានេយត្ថកេ ចា ឆបេយ្យ, តត្តកេ ចា បក្លិបេយ្យ។ នីហដត្តំ នីហដទោសំ និត្តិតាកសាចត្តំ អបនីតកសាចំ។ ឯចមេច ខោតិ ឃថា តំ សុចណ្ហំ ព្ថឌ្ឋិតិដ្ឋិតាយ បិញអត្ថតចិកតិឃា និចត្តតិ, ឯចមេច អយំ តាច ចតុត្ថជ្ឈានុបេក្ខា ចិបស្សនា អកិញ្ញា និនេ្ទសា ករចាក្កត្តីតិ ព្ថមេយុ ឃំ ព្ថឆ្ឋតិ, តស្សត្ថាយ ហោតីតិ ចណ្ហំ ករេសិ។

កស្មា បន សកចា ព្ថមស្មិំ រូបិចឆទចតុត្ថជ្ឈានេ និកត្តិបរិយាទានត្ថំ អចណ្ហំ អករេត្វា ចណ្ហំ ករេសីតិ។ កុលបុត្តស្ស ហិ ចតុត្ថជ្ឈានេ និកត្តិបរិយុដ្ឋានំ ពលចំ។ យនេ អចណ្ហំ ករេយ្យ, – "យស្មាបព្ពជិត្វា ឋាតចុតិមោឃដនយតំ អាកន្តុត្តស្ស ព្ថមំ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឃាតកិច្ចំ យារេឆសិ, អហំ ឯត្តកំ មក្កំ អាកន្តនេ្តា ឥឃាតសុខេន ឥឃាតនតិឃា អាកតោ, ឯចរូបស្ស តាម បណីតធម្មស្ស អចណ្ហំ ករេតិ, ឌាតំ ត្ យោ ករេតិ អឌាន"ន្តិ កុលបុត្តោ និយយំ យមេយាហំ អាបជ្ជេយ្យ, តស្មា សកចា ចណ្ហំ ករេសិ។

១៩០។ តតុត្ថមន្តិ ឯត្ថ អរូបិចឆទ្ធ្លោតំ ឆមេយា តាម, តំ អត្តាតព្ពា រូបិចឆទ្ធ្លោតំ អតុឆមេយាតិ ចុត្តំ។ ចិបិកញ្ញំ ចា ឆមេយា, កុយលញ្ញំ អតុឆមេយា។ តតុបិកាតាតិ តក្កហណា។ ចិនំ ចីឈមទ្ធានត្តំ ចីយតិកប្បយហស្សានំ។ ចិបិកចនេយត ហេតំ ចុត្តំ។ ព្ថតោ ឋត្តនិមិ ឯចមេច តនេយា។

១៩១។ ឯចំ ចតូហិ ចានេហិ អរូបិចឆទ្ធ្លោតស្ស ចណ្ហំ ករេត្វា ព្ថកាតិ តស្សេច អានីតចំ ឥនស្សនេ្តា មេយា ឯចំ បដាតាតីតិអាទិមាហ។ តត្ថ យន្តតមេយតន្តិ កិញ្ចាបិ ឯត្ថ ចីយតិកប្បយហស្សានិ អាយុ អត្ថិ, ឯតំ បន យន្តតំ បកប្បិតំ អាយុហិតំ, ករោនេ្តត កាទឹឃតិ, អតិច្ចំ អតុចំ អយស្សតំ តាចកាលិកំ, ចចតបរិកេឝតចិទ្ធំ យតឆម្មំ, ឌាតិឃា អតុកតំ, ឌរាយ អតុយតំ, មរណេន អក្កាហតំ, ទុក្ខេ បតិដ្ឋិតំ, អតាណំ អលេណំ អយនណំ អយនណីភូតត្តិ។ ចិញ្ញាណញ្ចាយតនាទីសុបិ ឯចមេច តនេយា។

ព្ថកាតិ អនហត្តនិកូដេន ទេយនំ កណ្ហត្តា មេយា តេច តំ អភិយត្តនោតីតិអាទិមាហ។ ឃថា ហិ លេខកោ កិយនេក្កា ចិយចិកានំ ជិស្វា ចមតំ កានេត្វា ចិនំ ធាតេតា ចារេចត្វា ឋបនិ អានោនេបត្វា លត្ថំ ចា យីនំ ចា គហេត្វា អគត្វា ចិនំ ឌូតានេត្វា បឆចិឃំ បិវេតយ្យ, ឯចមេច សកចា កុលបុត្តស្ស អរូបិចឆទ្ធ្លោតេ ចណ្ហំ ករេសិ។ តំ សុត្វា កុលបុត្តោ រូបិចឆទ្ធ្លោតេ និកត្តិ បរិយាទាយ អរូបិចឆទ្ធ្លោតេ បត្ថំ

ផេបសិ៍

ករចា ចំ ចាត្វា ចំ អសយ្យត្តស្ស អប្បដិលទ្ធស្សេច កិក្ខុតោ “អនេត្តសា អាកាសានញ្ចាយតនាឌីសុ សយ្យត្តិ នាយ៍ ទេពសញ្ញា បផេយព្រាហ្មលោកេ ចិសតិកប្បសហស្សានិ អាយុ, ទុតិយេ ចត្តាលិសំ, តតិយេ សដ្ឋិ, ចតុត្ថេ ចតុរាសីតិ កប្បសហស្សានិ អាយុ៍ ចំ បត អតិទ្ឋំ អទុចំ អសយ្យតំ តាចកាលិកំ, ចចតបរិភេឌតចិទ្ធំសតធម្មំ, ឌាតិយា អត្រាតំ, ឌរាយ អត្រុសដំ, មរណេត អច្ចាហតំ, ទុក្ខេ បតិដ្ឋិតំ, អតាណំ អលេណំ អសរណំ អសរណីភូតំ, ឲត្តកំ កាលំ តត្ថ សយ្យត្តិ អត្រុកចិត្វាបិ បុថុជ្ជនកាលកិរិយំ កត្វា បុត ចតុត្សុ អបាយេសុ បតិតព្ពា”ត្តិ សព្ពមេតំ អាឌីតចំ ឲកបភេតេច “សព្ពតមេត”ត្តិ កេឆសិ៍ ក្រុលបុត្តោ ចំ សុត្វា អទ្ធុបិចចន្ទេឡាតេ តិកត្តិ បរិយាឌិយិ, ករចា តស្ស ទ្ធុបិចចរាទ្ធុបិចចេសុ តិកត្តិយា បរិយាឌិន្នកាចំ ចាត្វា អរហត្តតិក្ខូដំ កណ្ហុត្តា “សោ តេច ចំ អកិសដ្ឋរាតី”តិអាឌីយាហ៍

ឃថា ចា បតេកា យហាយោឆា ឲកំ រាឌានំ អារាធេត្វា សតសហស្សុដ្ឋានកំ កាយចទំ លភេយ្យ, បុត រាឌា តស្សាត្រុកាចំ សទិត្វា – “យហាត្រុភាចា យោឆា, អប្បកំ តេត លទ្ធ”ត្តិ – “នាយំ តាត កាយោ តុយ្ហំអត្រុច្ឆចិកោ, អញ្ញំ ចតុសតសហស្សុដ្ឋានកំ កណ្ហាហី”តិ ឥឥយ្យ សោ សាធុ ឥចាតិ ចំ ចិស្សជ្ជេត្វា ព្ពតទំ កាយំ កណ្ហេយ្យ៍ រាឌា អសយ្យត្តយេច ច តំ បក្កោសាបេត្វា – “កិំ តេ តេត, អហិចាតទោរកោ ឲត្ថ ដ្ឋប្បជ្ជតិ? អសុកស្មិំ បត ផាតេ យហត្តំ តកទំ អត្ថិ, តត្ថ ឲត្តំ ដ្ឋស្សាបេត្វា ទជ្ជំ ការេហី”តិ បហិណេយ្យ, សោ តថា ករេយ្យ៍

តត្ថ រាឌា ចិយ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឥដ្ឋព្ពោ, យហាយោឆា ចិយ បុក្កុសាតិ ក្រុលបុត្តោ, បផេយលទ្ធកាយោ ចិយ អាតាបិតចតុត្ថជ្ឈានំ, ចំ ចិស្សជ្ជេត្វា ព្ពតទំ កាយំ កណ្ហាហីតិ ទុត្តកាលោ ចិយ អាតាបិតចតុត្ថជ្ឈានេ តិកត្តិបរិយាឌានំ កត្វា អារុប្បកឆតំ, ចំ កាយំ អសយ្យត្តយេច បក្កោសាបេត្វា “កិំ តេ តេត, អហិចាតទោរកោ ឲត្ថ ដ្ឋប្បជ្ជតិ? អសុកស្មិំ ផាតេ តកទំ អត្ថិ, តត្ថ ឲត្តំ ដ្ឋស្សាបេត្វា ទជ្ជំ ការេហី”តិ ទុត្តកាលោ ចិយ អទ្ធុបេ សព្ពតមេតត្តិ អាឌីតចកឆតេត អប្បត្តាសុយេច តាសុ សមាបត្តីសុ បត្តំ តិចត្តោបេត្វា ដ្ឋបទិ អរហត្តតិក្ខូដេត ទេសតាកហណំ

តត្ថ តេច អកិសដ្ឋរាតីតិ តាយុហតិ ត រាសិំ ករោតិ៍ ត អកិសញ្ចោតយតីតិ ត ករប្បតិ៍ កចាយ ចា ចិកចាយ ចាតិ ទុទ្ធិយា ចា បរិហាតិយា ចា, សស្សុតុច្ឆេឥចេសេតបិ យោឌេតព្ព៍ ត កិញ្ចិ លោកេ ដ្ឋបាឌិយតីតិ លោកេ ទ្ធុបាឌីសុ កិញ្ចិ ឲកធម្មម្បិ តណ្ហាយ ត កណ្ហាតិ, ត បរាមសតិ៍ តាបទំ ព្ពត្ថត្តាឃាតិ បឌាតាតីតិ ករចា អត្តនោ ញុទ្ធចិសយេ ឥត្វា ទេសតាយ អរហត្តតិក្ខូដំ កណ្ហិ ក្រុលបុត្តោ បត អត្តនោ ឃតេធាបតិស្សយេត តីណិ សាមញ្ញាផលាតិ បដិចិជ្ឈិ ឃថា តាម រាឌា សុចណ្ណកាឌេតេត តាតារសកោឌតំ ក្រុញ្ជតេត្វា អត្តនោ បមាណេត បិណ្ឌំ ចដេត្វា អត្តេ តិសិតេត្ត រាឌក្រុមារេត បិណ្ឌម្បិ អាលយេ ឥស្សិតេ ចំ បិណ្ឌំ ដ្ឋបតាមេយ្យ, ក្រុមារោ អត្តនោ មុខប្បមាណេតេច កពឡំ ករេយ្យ, សេសំ រាឌា សយំ ចា ក្រុញ្ជេយ្យ, បាតិយំ ចា បក្ខិបេយ្យ, ឲចំ ធម្មរាឌា តថាកតោ អត្តនោ បមាណេត អរហត្តតិក្ខូដំ កណ្ហុត្តា ទេសតំ ទេសេសិ, ក្រុលបុត្តោ អត្តនោ ឃតេធាបតិស្សយេត តីណិ សាមញ្ញាផលាតិ បដិចិជ្ឈិ

ຎໂຕ ປຸພ຺ເພ ປຕສ຺ສ ລທ຺ທາ ຉາຕຸໂຍ ອາຍຕນານີຕິ ເອວຣູປໍ ອຈ຺ຉຣິຍພ຺ພຸຕໍ ຕິລກ຺ຂຓາຫຕໍ ກໍ ກເຖນ຺ຕສ຺ສ ເຕນ ກງ຺ຂາ, ນ ຉິຍຕິ, ນາປິ –
“ເອວໍ ກິຣ ຕໍ, ເອວໍ ເມ ອາຈຣິເຍນ ວຸຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ອິຕິ ກິຣ ນ ສທ຺ທາຍິຕພ຺ພໍ ນ ປຕ຺ຕິຍາຍິຕພ຺ພໍ ອຕ຺ຖິ. ເອກເທສໍ ຈ ກິຣ ຆາເຕສຸ ພຸທ຺ທາ
ອຎ຺ຎາຕກເຈເສນ ຈິນ຺ຕ຺ຕີ, ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ທາ ຕ຺ວ ເຕາ ເອເສາຕິ ອທຸເສສ ນັສເຍາ, ອທຸ ຈິຍຕິ. ຍເຕາ ອເນນ ອນາການຍິຜລໍ ປຕິຈິທ຺ທໍ, ອຉ
ອຍໍ ເມ ສຕ຺ຕາຕິ ນິຕ຺ຖໍ ກເຕາ. ຍທິ ເອວໍ ກສ຺ມາ ອຈ຺ຉຍໍ ນ ເທເສສີຕິ. ຉກາສາການເຕາ. ກເຖາ ຫິ ຍຉາຕິກ຺ກຕ຺ຕາຍ ຍາຕິການຍ ອສ຺ສີຕຸຊາເທ
ກຕ຺ວາ ອາການສກ຺ກໍ ຉຕາເທເຕ຺ຕາ ຈິຍ ເທສຕິ ເທເສສີເຍຈ.

໑໙໒. ໂສາຕິ ອຣຫາ. ອຕເນ຺ຍາສິຕາຕິ ກິລິຕ຺ວາ ປຣິນິຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ ກເຫຕຸ ນ ຍຸຕ຺ຕາຕິ ປຊານາຕິ. ອຕກິຕຄ຺ຄິຕາຕິ ຕຓ຺ຫາຈິຎ຺ຎເຈເສນ ອກິຕຄ຺ຄໍ
ນ ຍຸຕ຺ຕາຕິ ປຊານາຕິ.

໑໙໓. ຈິນ຺ຍຸເຕ຺ຕາ ຕໍ ເວເທຕີຕິ ສເຈ ຫິສ຺ສ ສຸຂເວທນໍ ອາຣພ຺ພ ຣາກາສຸສເຍາ, ທຸກ຺ຂເວທນໍ ອາຣພ຺ພ ປຕິຆາສຸສເຍາ, ອິຕເຣ ອາຣພ຺ພ
ອວິຊ຺ຊາສຸສເຍາ ອຸປ຺ປເຊ຺ຍ຺ຍ, ສໍຍຸເຕ຺ຕາ ເວທິເຍ຺ຍ ນາມ. ອນຸປ຺ປຊ຺ຊນເຕາ ປນ ຈິນ຺ຍຸເຕ຺ຕາ ຕໍ ເວເທຕິ ນິສ຺ສເຕາ ຈິປ຺ປຍຸເຕ຺ຕາ.
ກາຍປຣິຍນ຺ຕິກນ຺ຕິ ກາຍໂກຕິກໍ. ຍາວ ກາຍປວຕ຺ຕາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕເຕາ ປຣໍ ອນຸປ຺ປຊ຺ຊນເວທນຕ຺ຕິ ອເຕ຺ຖາ. ທຸຕິຍປເທປິ ເອເສວ ນເຍາ.
ອນກິຕຄ຺ຄິຕານິ ສີຕີກວິສ຺ສນ຺ຕີຕິ ທ຺ວາທສສຸ ອາຍຕເນສຸ ກິເລສານໍ ຈິເສວນສ຺ສ ນຕ຺ຖິຕາຍ ອນກິຕຄ຺ຄິຕານິ ຫຸຕ຺ວາ ອິທ ທ຺ວາທສສຸເຍວ
ອາຍຕເນສຸ ນິຣຸຊ຺ຊິສ຺ສນ຺ຕິ. ກິເລສາ ຫິ ນິພ຺ພານໍ ອາກມ຺ມ ນິຣຸທ຺ທາປິ ຍຕ຺ຖ ນຕ຺ຖິ, ຕຕ຺ຖ ນິຣຸທ຺ທາຕິ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ. ສ຺ວາຍເມຕ຺ຖ – “ເອຕ຺ຖເສາ ຕຓ຺ຫາ ນິຣຸຊ຺ຊມານາ
ນິຣຸຊ຺ຊຕີ”ຕິ ສມຸທຍປັຍ຺ຍາເຍນ ຈິເສຍຕເມ຺ຖາ. ຕສ຺ມາ ກເຖາ ນິພ຺ພານໍ ອາກມ຺ມ ສີຕິກຕາຕິປິ ຍເທຽ ສີຕີກວິສ຺ສນ຺ຕີຕິ ອາຫ. ອຕ຺ຖ ຈ ຍເທຽ
ເວທຍິຕານິ ວຸຕ຺ຕານິ, ນ ກິເລສາຕິ. ເວທຍິຕານິປິ ກິເລສາການເຣເຕນ ສີຕີກວນ຺ຕິ. ຍເທທຍໍ ເຕສໍ ສີຕີກາເວາ ນາມ ນຕ຺ຖີຕິ ສຸຕ຺ຕເຍຕໍ.

໑໙໔. ເອວເມວເຂາຕິ ເອຕ຺ຖ ຍເທິ ອຸປມໍສໍສຕ຺ຄໍ – ຍຖາ ຫິ ເອໂກ ປຸຣິເສາ ເຕລປທີປສ຺ສ ຉາຍາເຍາ ເຕເລ ຉີເຍ ເຕລໍ ອາສິຍ຺ຈຕິ,
ວັຕ຺ຕິຍາ ຉີຍາຍ ວັຕ຺ຕິ ປກ຺ຂິປຕິ, ເອວໍ ທີປສິຂາຍ ອນຸປເຈ຺ຉເທາ ເຫາຕິ, ເອວເມວ ປຸຖຸຊ຺ຊເນາ ເອກສ຺ມິ ກເວ ຈິເຕາ ກຸສລາກຸສລໍ ກເຣາຕິ,
ເສາ ເຕນ ສຸກຕິຍໍ ອປາເຍສຸ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ຕຕິເຍວ, ເອວໍ ເວທນານໍ ອນຸປເຈ຺ຉເທາ ເຫາຕິ. ຍຖາ ປເນເກາ ທີປສິຂາຍ ອຸກ຺ກຓ຺ຌິເຕາ –
“ອຍໍ ປຸຣິສໍ ອາກມ຺ມ ທີປສິຂາ ນ ອຸປສມ຺ມຕີ”ຕິ ນິສີເຕາ ຕສ຺ສ ປຸຣິສສ຺ສ ສີສໍ ຉິເນ຺ທ຺ຍ຺ຍ, ເອວໍ ວັຕ຺ຕິຍາ ຈ ເຕລສ຺ສ ຈ ອນຸປຫາຣາ ທີປສິຂາ
ອນາຫາຣາ ນິພ຺ພາຍຕິ, ເອວເມວ ປວຕ຺ເຕ ອຸກ຺ກຓ຺ຌິເຕາ ເຍາກາວຈເຣາ ອຣຫຕ຺ຕມັຄ຺ເຄນ ກຸສລາກຸສລໍ ສມຸຉິນ຺ທຕິ, ຕສ຺ສ ສມຸຉິນ຺ນຕ຺ຕາ ຉີຓາສວສ຺ສ
ກິລ຺ເລາ ການສ຺ສ ເພທາ ປຸນ ເວທຍິຕານິ ນ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕີຕິ.

ຕສ຺ມາຕິ ຍສ຺ມາ ອາທິມ຺ຫິ ສມາຍິຈິປສ຺ສນາປັຍ຺ຍາຫິ ອຣຫຕ຺ຕຜລປັຍ຺ຍາ ອຸຕ຺ຕຣິຕຣາ, ຕສ຺ມາ. ເອວໍ ສມນ຺ນາຄເຕາຕິ ອິມິນາ ອຸຕ຺ຕເມນ
ອຣຫຕ຺ຕຜລປັຍ຺ຍາທິຎ຺ຌາເນນ ສມນ຺ນາຄເຕາ. ສພ຺ພທຸກ຺ຂກ຺ຂເຍ ຍາຓໍ ນາມ ອຣຫຕ຺ຕມັຄ຺ເຄ ຍາຓໍ, ອິມສ຺ມິໍ ປນ ສຸຕ຺ເຕ ອຣຫຕ຺ຕຜເລ ຍາຓໍ
ອທິເປ຺ເປຕໍ. ເຕເນວາຫ ຕສ຺ສ ສາ ຈິມຸຕ຺ຕິ ສເຈ຺ຈ ຎິຕາ ອກຸປ຺ປາ ເຫາຕີຕິ.

໑໙໕. ເອຕ຺ຖ ຫິ ຈິມຸຕ຺ຕີຕິ ອຣຫຕ຺ຕຜລຈິມຸຕ຺ຕິ, ສຈ຺ຈນ຺ຕິ ປຣມຕ຺ຖສຈ຺ຈໍ ນິພ຺ພານໍ. ຎິຕາ ອກຸປ຺ປາຣມ຺ມຓກເຣນ ອກຸປ຺ປາຕິ ວຸຕ຺ຕາ. ມຸສາຕິ ຈິຕຖໍ.

ខេយាវឆប្បត្តិ តស្សតវកាចំ ពំ វច្ចត្តិ ពំ អចិតចំ វការេចា អខេយាវឆប្បត្តិ អតស្សតវកាចំ

តស្មាតិ យស្មា អាឌិតោ នយឆចិបស្សតាចេសត ចឌីនច្ចេតា ទ្យល្លនច្ចនយុឌឃនេច្ចហិ ច បរេយត្វនច្ចំ គិន្តាតេយេច ច្ចត្តុទិតទំ, តស្មា ៗចំ នយត្ថាកេតាតិ ព្ខយិតា ច្ចត្តេយត បរេយត្វនច្ចាឆិដ្ឋាតេតត នយត្ថាកេតា

១៩៤ ល៍ បុទេត្តាតិ បុទ្ធុជ្ជតកាលេ ច្ចបឌីខេហាត្តីតិ ពត្តបឌិ កិលេសុ្បឌិ អភិនច្ចាទុ្បឌិ បច្ចាកាយក្យល្បឌីតិ ព្ខេយ ច្ចបឆេឃា ខេហាត្តិ នយត្ថា នយាឌិត្ថាតិ បរិប្ទា កហិតា បរេយដ្ឋា តស្មាតិ យស្មា អាឌិតោ នយឆចិបស្សតាចេសត កិលេសបរិច្ចាកេតា, ខេសាតាបត្តិយក្កាឌីហិ ច កិលេសបរិច្ចាកេតា អទេហត្តយេក្កេតច កិលេសបរិច្ចាកេកា ច្ចត្តុទិតខេទា, តស្មា ៗចំ នយត្ថាកេតាតិ ព្ខយិតា ច្ចត្តេយត ចាកាឆិដ្ឋាតេតត នយត្ថាកេតា

១៩៥ ប៍ អាឈាតេតាតិអាឌីសុ អាឈាតពករហចេសត អាឈាតេតា, ញ្យាបជ្ជតចេសត ញ្យាបិខោ, នយ្យគ្យស្សតចេសត នយ្យខោខេសាតិ តីហិ បខេហិ ខោសាក្យសលមួលេយេច ទុត្តំ តស្មាតិ យស្មា អាឌិតោ នយឆចិបស្សតាចេសត កិលេសច្ទបនយេតា, ខេសាតាបត្តិយក្កាឌីហិ កិលេសច្ទបនយេតា ច អទេហត្តយេក្កេតច កិលេសច្ទបនយេយា ច្ចត្តុទិតខេទា, តស្មា ៗចំ នយត្ថាកេតាតិ ព្ខយិតា ច្ចត្តេយត ច្ចបនយាឆិដ្ឋាតេតត នយត្ថាកេតា

១៩៦ ល៍ យញ្ញាតេយតត្តិ តព្យាយញ្ញាតំ យាតយញ្ញាតំ ឌិដ្ឋិយញ្ញាតត្តិ តិចិឆយ្យិ ចដ្ឋតិ អឃយហយស្មីតិ ៗត្វ បត អឃយហត្តិ ៗកំ តព្យាយញ្ញាតេយច ចដ្ឋតិ ខេទេកាតិអាឌីសុ អាចាឆេដ្ឋត ខេទេកា, អខេត្តាខោនេដ្ឋត កេណ្ឌា, អត្យបចិដ្ឋេដ្ឋត នល្លំ យុតិ នខេត្តាតិ ទុច្ចតីតិ ពីហាយចយុតិ នខេត្តា គិន្តុខេតាតិ ទុច្ចតិ ឃត្វ ឌិតត្តិ ឃស្មិ ចាខេត ឌិតំ សំលិខេត្តតាតិ ព្យត្តាតំ កិទ នត្តាបិ ឆយ្យខេនតា សំលិត្តាច, ចិត្វាទខេនតា តាយ តត្វិ, នយត្តបដ្ឋាតកឆាបិ សំលិត្តាខេយច ព្ខតិ ករចា ខេនតំ ឃឆាត្យនត្តិ បិខេបសិ ច្ចព្យាចិតញ្ញាតិអាឌីសុ បត ចទ្យុ បុក្កេលុ បុក្យនាតិ ក្យលបុខេត្តា ចិបត្តិតញ្ញា, ព្ខតិ ចិបត្តិតញ្ញាចេសត ករចា ព្ខយំ ឆាតុចិកក្ខុត្តំ កខេឆសិ

១៥០ ត ខោ ខេយ, ភខេត្ត, បរិបុណ្ណំ បត្តឌីចទត្តិ កស្មា ក្យលបុត្តស្ស ព្ខត្តិយឃបត្តឌីចទំ ត គិន្តាតត្តិ បុខេត្តា អដ្ឋត្តំ បរិក្លាទាតំ អឌិត្តត្តា ក្យលបុខេត្តា ហិ ឌិត្តខេតា កតាភិតីហាខេទា, ត ឌិត្តត្តាតិ ត ចត្តត្តា ព្ខត្តិយឃបត្តឌីចទំ បត បត្តិយកចិកាតំខេឃច គិន្តាតតិ, អឃត្តា បុតបដិនត្តិខេកា, តស្មា ត គិន្តាតត្តិ អឆ ករចា នយំ បរិខេឃសិត្វា កស្មា ត ច្ចបនយ្យាខេឌីតិ ឡកាសាករចខេតា ក្យលបុត្តស្ស អាឃុ បរិក្លិណំ, ស្ត្តាចាសិខេកា អតាកាឃី យហាព្រហ្មា ក្យក្កាទសាល៍ អាកត្តូ គិសិខេត្តា ចិឃ អខេហាសិ តស្មា នយំ ត បរិខេឃសិ

បត្តឌីចទបរិខេឃនតំ បក្កាយីតិ កាឃ ខេចលិឃ បក្កាយិ? ច្ចដ្ឋីខេត អទុខេណ ករចខេតា កិទ ឆយ្យខេនតាបរិតិដ្ឋាតច្ចា អទុណ្ណាតច្ចា ទស្មិចិស្សជ្ជតច្ចា ៗកក្លខេណ អខេហាសិ ករចា កិទ ខេនតំ គិដ្ឋខេបត្វាច លត្តាណាទស្មិខេឃា ចិស្សជ្ជិ, នកលក្យក្កាទតិខេចនតំ ៗកបខេជ្ជាតំ អខេហាសិ, លត្តាណាទស្មិខេឃា ឌាលឌាលិ បុជ្ជាបុជ្ជា ហុត្វា ចិឆាចត្តិខេឃា នត្តាឌិសាកាខេក ស្ទចណ្ណបដបរិខេឃាតខេឌ្ឌ ចិឃ ច

ភាភាចណ្ណកុរុបរតភចិរររបុជ្ជលេ ចិឃ ច អកំរុ៍ ភកចា “ភកេរចាសិតេភា ឋំ បរុស្ត្ថ”តិ អឆិដ្ឋាសិ៍ ភកេរចាសិតេភា ភកចត្តិ ឌិប្ដាច

“សត្វា កិរ អាកតោ, កុប្ពុការសាលិឃ កិរ តិសិតេន្ត្វា”តិ អព្ទាឋព្ទាស្ស អាតេរាតេចត្វា រតេព្ទា អាតេរាតេចសុំ៍

រាឌា អាកត្វា សត្វារំ ចត្តិត្វា, “ភតេត្ត, កាឃ ចេលិឃ អាកតត្វា”តិ បុច្ឆិ៍ ហិតេឃ្យា ឃុរិឃតុក្ខបភចេលិឃ ឋហារាឌាតិ៍ ពោភ កតេបុត ភកចាតិ? តុឋក្រាំ សហារេឃា បុក្កុសាតិ រាឌា តុតេឃត្វា បហិតំ សាសតំ ឃុត្វា តិក្ខឋិត្វា បត្ព្ទឌិត្វា ឋំ ប្ពុស្ស អាកច្ឆេត្វា សាចត្តិ អតិក្កឃ បញ្ចត្វាលិស ឃោឌភាតិ អាកត្វា ឮឋំ កុប្ពុការសាលំ បចិសិត្វា តិសិឌិ, អហំ តស្ស សក្ខហត្តិ អាកត្វា ឆបុកធំ កតេឆសិ, កុលបុតេត្វា តិលិ ចលិតិ បឌិចិត្តិឋហារាឌាតិ៍ ពូឌាតិ កហំ, ភតេត្តតិ? ប្ពបសប្បធំ ឃាធិត្វា អបរិបុណ្ណបត្តឌិចរតាឃ បត្តឌិចរបរិតេឃសត្តិ កតោ ឋហារាឌាតិ៍ រាឌា កុលបុត្តស្ស កតឌិសាភារតេភ អកឋាសិ៍ ភកចាបិ អាកាតេសភាកត្វា ឌេតចភកត្តកុឌិឋិត្វាឃច បិតុរតេហាសិ៍

កុលបុតេត្វាបិ បត្តឌិចរំ បរិតេឃសឋាតេភា តេភច តិឋ្ឋិសារតេព្ទា ភ តក្កុសិលការតំ ឌប្ឆចាលិឌាតំ សត្តិកំ អកឋាសិ៍ ឲធំ កិរស្ស អតេហាសិ –
“ភ តោ ឋេ កុក្កុដស្ស ចិឃ តត្វ តត្វ ឋភាបិឋភាបឋេច ចិតិតិត្វា បត្តឌិចរំ បរិតេឃសិតុំ ឃុត្តំ, ឋហត្ត ភកំរំ ចត្តិត្វា ប្ពជេកតិត្វបុសាភសព្ទារដ្ឋាភអត្តរឌិឌិបុ បរិតេឃសិស្សាឋី”តិ អត្តរឌិឌិឃំ សព្ទារកុតេឌបុ តាច បិតេលិតិកំ បរិតេឃសិតុំ អារតេន្ត៍

ឌិចិតា តេចារេរាបឌិតិ ឲតត្តិ សព្ទារកុតេឌ បិតេលិតិកំ ឌូតេលិតេកត្តិ ចិត្តត្តា តរុណចច្ឆា កាឌិ ប្ពបឆាចិត្វា សិតេក្កភ ចិត្តិត្វា ឈាតេតសិ៍ លាតកព្ទុត្វា កុលបុតេត្វា អាកាតេសតេឃច អាឃុក្ខឃំ បត្វា បតិតោ៍ សព្ទារដ្ឋាតេភ អតេឆាឋុលដ្ឋបិតា ឃុចណ្ណបឌិឋា ចិឃ អតេហាសិ, កាលព្ទុតោ ច បភ អចិហាព្រាហ្មតេលាកេ តិព្វត្តិ, តិព្វត្តយតេត្វាច អរហត្តិ បិបុលិ៍ អចិហាព្រាហ្មតេលាកេ កិរ តិព្វត្តយត្តាច សត្ត ឌភា អរហត្តិ បិបុលិសុ៍ ទុត្តតេញ្ញាំ –

“អចិហំ ប្ពបបត្តាតេស, ចិឃុត្តា សត្ត កិក្ខតេចា;

រាកតេឆាសបរិក្ខិណា, តិណ្ណា តេលាកេ ចិសត្តិកំ៍

តេក ច តេត អតាទុំ បក្កិ, ឋច្ចុតេឆឃ្យ ឃុរុត្តារំ;

តេក ហិត្វា ឋាតុសំ តេឌហំ, ឌិព្វតេឃាកំ ប្ពបច្ចកុំ៍

ប្ពបតេកា បលកណ្ឌោ ច, បុក្កុសាតិ ច តេត តតេឃា;

ភទ្ទិតេឃា ឃណ្ឌតេឌចា ច, ពាហុរក្កិ ច សិង្គិតេឃា;

ទេ ហិត្វា មានុសំ ទេហំ, ទិព្ពយោគំ ឧបច្ចគុ”ន្តិ· (សំ· និ· ១·៥០, ១០៥);

ពិម្ពិសារោបិ “មយ្ហំ សហាយោ មយា បេសិតសាសនមត្តំ វាចេត្វា ហត្ថគតំ រជ្ជំ បហាយ ឯត្តកំ អទ្ធានំ អាគតោ, ទុក្ករំ កតំ កុលបុត្តេន, បព្ពជិតសក្ការេន តំ សក្ករិស្សាមី”តិ “បរិយេសថ មេ សហាយក”ន្តិ តត្ថ តត្ថ បេសេសិ· បេសិតា តំ អទ្ទសំសុ សង្ការដ្ឋានេ បតិតំ, ទិស្វា អាគម្ម រញ្ញោ អារោចេសុំ· រាជា គន្ត្វា កុលបុត្តំ ទិស្វា – “ន វត, ភោ, លភិម្ហា សហាយកស្ស សក្ការំ កាតុំ, អនាថោ មេ ជាតោ សហាយកោ”តិ· បរិទេវិត្វា កុលបុត្តំ មញ្ចកេន គណ្ហាបេត្វា យុត្តោកាសេ ឋបេត្វា អនុបសម្បន្នស្ស សក្ការំ កាតុំ ជាននភាវេន ន្ហាបកកប្បកាទយោ បក្កោសាបេត្វា កុលបុត្តំ ន្ហាបេត្វា សុទ្ធវត្ថានិ និវាសាបេត្វា រាជវេសេន អលង្ការាបេត្វា សោវណ្ណសិវិកំ អារោបេត្វា សព្ពតាឡាវចរគន្ធមាលាទីហិ បូជំ ករោន្តោ នគរា និហរិត្វា ពហូហិ គន្ធកដ្ឋេហិ មហាចិតកំ ការេត្វា កុលបុត្តស្ស សរីរកិច្ចំ កត្វា ធាតុយោ អាទាយ ចេតិយំ បតិដ្ឋបេសិ· សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ·

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

ធាតុវិភង្គសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

១១· សច្ចវិភង្គសុត្តវណ្ណនា

៣៧១· ឯវំ មេ សុតន្តិ សច្ចវិភង្គសុត្តំ· តត្ថ អាចិក្ខនាតិ ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ នាម…បេ… អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ នាមាតិ· សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ· អបិចេត្ថ បញ្ញាបនា នាម ទុក្ខសច្ចាទីនំ ឋបនា· អាសនំ ឋបេន្តោ ហិ អាសនំ បញ្ញាបេតីតិ វុច្ចតិ· បដ្ឋបនាតិ បញ្ញាបនា· វិវរណាតិ វិវដករណា· វិភជនាតិ វិភាគកិរិយា· ឧត្តានីកម្មន្តិ បាកដភាវករណំ·

អនុគ្គាហកាតិ អាមិសសង្គហេន ធម្មសង្គហេនាតិ ទ្វីហិបិ សង្គហេហិ អនុគ្គាហកា· ជនេតាតិ ជនិកា មាតា· អាបាទេតាតិ បោសេតា· បោសិកមាតា វិយ មោគ្គល្លានោតិ ទីបេតិ· ជនិកមាតា ហិ នវ វា ទស វា មាសេ លោណម្ពិលាទីនិ បរិហរមានា កុច្ឆិយា ទារកំ ធារេត្វា កុច្ឆិតោ និក្ខន្តំ បោសិកមាតាយ ធាតី បដិច្ឆាបេតិ· សា ខីរនវនីតាទីហិ ទារកំ បោសេត្វា វឌ្ឍេតិ, សោ វុឌ្ឍិមាគម្ម យថាសុខំ វិចរតិ· ឯវមេវ សារិបុត្តោ អត្តនោ វា បរេសំ វា សន្តិកេ បព្ពជិតេ ទ្វីហិ សង្គហេហិ សង្គណ្ហិត្វា គិលានេ បដិជគ្គន្តោ កម្មដ្ឋានេ យោជេត្វា សោតាបន្នភាវំ ញត្វា អបាយភយេហិ វុដ្ឋិតកាលតោ បដ្ឋាយ – “ឥទានិ បច្ចត្តបុរិសការេន ឧបរិមគ្គេ និព្ពត្តេស្សន្តី”តិ តេសុ អនបេក្ខោ ហុត្វា អញ្ញេ នវេ នវេ ឱវទតិ· មហាមោគ្គល្លានោបិ អត្តនោ វា បរេសំ វា សន្តិកេ បព្ពជិតេ តថេវ សង្គណ្ហិត្វា កម្មដ្ឋានេ យោជេត្វា ហេដ្ឋា តីណិ ផលានិ បត្តេសុបិ អនបេក្ខតំ ន អាបជ្ជតិ· កស្មា? ឯវំ កិរស្ស ហោតិ – វុត្តំ ភគវតា –

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, អប្បមត្តកោបិ គូថោ ទុគ្គន្ធោ ហោតិ…បេ… អប្បមត្តកម្បិ មុត្តំ… ខេឡោ… បុព្ពោ… លោហិតំ ទុគ្គន្ធំ ហោតិ,

ឯវមេវ ខោ អហំ, ភិក្ខវេ, អប្បមត្តកម្បិ ភវំ ន វណ្ណេមិ អន្តមសោ អច្ឆរាសង្ឃាតមត្តម្បី”តិ (អ· និ· ១·៣២០-៣២១)· តស្មា យាវ អរហត្តំ ន បាបុណាតិ, តាវ តេសុ អនបេក្ខំ អនាបជ្ជិត្វា អរហត្តំ បត្តេសុយេវ អាបជ្ជតីតិ· តេនាហ ភគវា – “សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ជនេតា ឯវំ សារិបុត្តោ· សេយ្យថាបិ ជាតស្ស អាបាទេតា, ឯវំ មោគ្គល្លានោ· សារិបុត្តោ, ភិក្ខវេ, សោតាបត្តិផលេ វិនេតិ, មោគ្គល្លានោ ឧត្តមត្ថេ”តិ· បហោតីតិ សក្កោតិ·

ទុក្ខេ ញាណន្តិ សវនសម្មសនបដិវេធញាណំ, តថា ទុក្ខសមុទយេ· ទុក្ខនិរោធេ សវនបដិវេធញាណន្តិ វដ្ដតិ, តថា ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ· នេក្ខម្មសង្កប្បាទីសុ កាមបច្ចនីកដ្ឋេន, កាមតោ និស្សដភាវេន វា, កាមំ សម្មសន្តស្ស ឧប្បន្នោតិ វា, កាមបទឃាតំ កាមវូបសមំ ករោន្តោ ឧប្បន្នោតិ វា, កាមវិវិត្តន្តេ ឧប្បន្នោតិ វា នេក្ខម្មសង្កប្បោ· សេសបទទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ· សព្វេបិ ចេតេ បុព្ពភាគេ នានាចិត្តេសុ, មគ្គក្ខណេ ឯកចិត្តេ លព្ភន្តិ· តត្រ ហិ មិច្ឆាសង្កប្បចេតនាយ សមុគ្ឃាតកោ ឯកោវ សង្កប្បោ លព្ភតិ, ន នានា លព្ភតិ· សម្មាវាចាទយោបិ បុព្ពភាគេ នានាចិត្តេសុ, វុត្តនយេនេវ មគ្គក្ខណេ ឯកចិត្តេ លព្ភន្តិ· អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារេន បន សច្ចកថា វិសុទ្ធិមគ្គេ ច សម្មាទិដ្ឋិសុត្តេ (ម· និ· ១·៨៩ អាទយោ) ច វុត្តាយេវាតិ·

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

សច្ចវិភង្គសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

១២· ទក្ខិណាវិភង្គសុត្តវណ្ណនា

៣៧៦· ឯវំ មេ សុតន្តិ ទក្ខិណាវិភង្គសុត្តំ· តត្ថ មហាបជាបតិ គោតមីតិ គោតមីតិ គោត្តំ· នាមករណទិវសេ បនស្សា លទ្ធសក្ការា ព្រាហ្មណា លក្ខណសម្បត្តិំ ទិស្វា – “សចេ អយំ ធីតរំ លភិស្សតិ, ចក្កវត្តិរញ្ញោ អគ្គមហេសី ភវិស្សតិ· សចេ បុត្តំ លភិស្សតិ, ចក្កវត្តិរាជា ភវិស្សតីតិ ឧភយថាបិ មហតីយេវស្សា បជា ភវិស្សតី”តិ ព្យាករិំសុ· អថស្សា មហាបជាបតីតិ នាមំ អកំសុ· ឥធ បន គោត្តេន សទ្ធិំ សំសន្ទិត្វា មហាបជាបតិគោតមីតិ វុត្តំ· នវន្តិ អហតំ· សាមំ វាយិតន្តិ ន សហត្ថេន វាយិតំ, ឯកទិវសំ បន ធាតិគណបរិវុតា សិប្បិកានំ វាយនដ្ឋានំ អាគន្ត្វា វេមកោដិំ គហេត្វា វាយនាការំ អកាសិ· តំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ·

កទា បន គោតមិយា ភគវតោ ទុស្សយុគំ ទាតុំ ចិត្តំ ឧប្បន្នន្តិ· អភិសម្ពោធិំ បត្វា បឋមគមនេន កបិលបុរំ អាគតកាលេ· តទា ហិ បិណ្ឌាយ បវិដ្ឋំ សត្ថារំ គហេត្វា សុទ្ធោទនមហារាជា សកំ និវេសនំ បវេសេសិ, អថ ភគវតោ រូបសោភគ្គំ ទិស្វា មហាបជាបតិគោតមី ចិន្តេសិ – “សោភតិ វត មេ បុត្តស្ស អត្តភាវោ”តិ· អថស្សា ពលវសោមនស្សំ ឧប្បជ្ជិ· តតោ ចិន្តេសិ – “មម បុត្តស្ស ឯកូនតិំស វស្សានិ អគារមជ្ឈេ វសន្តស្ស អន្តមសោ មោចផលមត្តម្បិ មយា ទិន្នកមេវ អហោសិ, ឥទានិបិស្ស ចីវរសាដកំ ទស្សាមី”តិ· “មយ្ហំ ខោ បន រាជគេហេ ពហូនិ មហគ្ឃានិ វត្ថានិ អត្ថិ, តានិ យំ ន តោសេន្តិ, សហត្ថា កតមេវ យំ តោសេតិ, សហត្ថា កត្វា ទស្សាមី”តិ ចិត្តំ

ក្ងប្យាគេនិ៍

អចត្តរាបលា កប្យាង៉ អាហរាបេត្វា សហេត្វេតច បិសិត្វា បេរិឆេត្វា ឃុក្យុយឃុត្តុំ កត្តិត្វា អត្តោចត្តុ៍ស្មឹ៍យេច សាល់ ការាបេត្វា សិប្បិកោ បេក្កាសាបេត្វា សិប្បិកាត់ អត្តូតោ បរិកោកលាគតឹយកោះតឹយយេច គត្វា ចាឃាបេនិ, កាលីត្យុកាលជ្ញា ឆាតិកាលបរិច្ចុតា កត្តា ចេយកោជិ៍ អក្កូហេនិ៍ តិជ្ជិ៍តកាលេ សិប្បិកាត់ យហាសក្កាទ់ កត្វា ក្ស្សឃ្យុក់ កណ្ដសយុកោ្ក បក្លិបិត្វា ចាង៉ កាហាបេត្វា – “យឃ៉ាប្យុត្តស្ស ឌឹចរសាឯក់ កេហត្វា កយិស្សាយឹ”តិ រេញ្ញា អារោរាចេនិ ៍ រាខា យក្កុ បដិឃាគាបេនិ, ឌិឌិឃោ សម្ពុជ្ជិ៍ត្វា ប្យុណ្ហឈេដ ឌេបេត្វា ឆខបដិកា ក្ងស្សាបេត្វា រាខឈរក្វារតោ បក្ដាឃ ឃាច តិរ(ក្រាឆារាយា យក្កុ បដិឃាគាបេត្វា ប្យុបា្យកិកិល្ហ៌ អក់ស្ង៍ យហាបខាបតិបិ សព្ជាលក្កាទ់ អលក្តីទិត្វា ឆាតិកាលបរិច្ចុតា សយ្យុក្ក ឃឹរេស ឌេបេត្វា កកចតោ សត្តិក់ កត្តា ឪឌំ យ, កត្ត, តចំ ក្ស្សឃ្យុកត្តិអាឌិយាហ៍

ក្ងតិឃយ្យិ លោតិ “សឈ្ជេកោតយិ គេហឹ”តិ ចុត្ត – “បហោយហំ, កត្ត, ក្ស្សកោក្ដាការតោ កិក្លុសតស្សាបិ កិក្លុសហស្សស្សាបិ កិក្លុសតសហស្សស្សាបិ ឌឹចរក្ស្សាតិ ឆាតុំ, ឪឌំ បត យ កកចត្តិ ក្ងជ្ជិស្ស សាយំ កត្តិ សាយំ ចាឃិតំ, តំ យ, កត្ត, កកចា បដិក្កហ្យាត្ង”តិ តិយត្តឃយាតា អាហ៍ ឲចំ ឃាចតតិឃំ ឃាឌិ, កកចាបិ បដិក្លិបិយេច៍

កឆ្វា បត កកចា អត្តូតោ ឌិឃ្យយាត់ កិក្លុសឈ្ជស្ស ឆាបេតិតិ? យាតទិ អត្យុកយ្យាឃ៍ ឲចំ កិរស្ស អហោនិ – “ឃ្មុយិស្សា យំ អារេក្ខ ប្យុត្តាចេតតា យុត្ថាចេតតា បរចេតតាតិ តិរស្សា ចេតតា ក្ងប្យត្តា, កិក្លុសឈ្ជិយិស្សា អារេក្ខ ក្ងប្យជ្ជត្តុ, ឲចយស្សា ល ចេតតា ឲកតោ ហ្វត្វា ឌឹឈរត្តុ ហិតាឃ ឃុលាឃ បចត្តិស្សត្តិ៍”តិ៍ ចិតល្ហចាឌិ បតាហ – “សឈ្ជេឌិត្តុ យហបុ្យលត្តិ តឆ្វា ឲចំ ចុត្ត”ត្តិ៍ សោ ចត្តូព្ជា – “កាំ ត្វុំ សត្វ ឌិត្តុតោ សឈ្ជេឌិត្តុ យហបុ្យលតទ់ ចគឹ”តិ អាយ ចគាយឹតិ៍ ឃុត្តុ អាហរាតិ៍ សឈ្ជេកោតយិ គេហិ, សឈ្ជេតោ ឌិតេត្តុ អហេត្ថាច ប្យុឌិតោ កចិស្សាយិ សឈ្ជោ ចាតិ៍ កាំ បតស្ស ឃុត្តស្ស អឃយេច អតេ្វាតិ ? អាយ អឃយេចាតិ៍ ឃឌិ ឲចំ “តោត ហាតក្ក, ចិឈាសាគាត់ ប្យុចំ គេហឹ”តិ ច (បាឌិ៍ ១៩៥) “តោត ហិ ត្វុ, កច្ចាត, ចិឈាសាគាត់ ក្យុឮអំ គេហឹ”តិ (យហាច៍ ១ប៉ះ) ច ចចតតោ ចិឈាសាគាត់ ឌិត្តុ យហបុ្យលតទ្ធា កចេឃ្យ៍ ឲចយ្យិ ហិ “សត្វា អត្តូតោ ឌិឃ្យយាត់ ឆាបេតិ”តិ៍ រាខរាខយហាយត្តាគយោបិ អត្តូតោ អាកតំ បណ្ហាកាទ់ ហត្វិកោបកាឌិត់ ឆាបេត្តិ, តេ រាខាឌឹហិ យហត្តតរា កចេឃ្យុ៍ តឆ្វា យា ឲចំ កល្យា–

“តឃិយត្វិ លេវិកោ បរត្វិ ចា បត,

ឮចេក្ខត យេសក្ដោ សឌិយោ ចា ចិក្ខតិ;

ឃយាហ្យុតឃ្យាតយក្កុតំ កតោ,

ប្យុព្ជាត្វិកាត់ ចិប្យុលចលេបិត”ត្តិ៍ –

ចឆតេតា ហិ សត្តានា ក្ខត្តទិតេនា ឥក្លិលេណេឃ្យា តាយ តត្ថិ៍ ឧចយស្សា ល ខេចតា ឧកេតា ហត្វា ឌីឈេតត្ថ ហិតាឃ ឃុលាឃ កចិស្សន្តិតិ

សត្ថាយ ឃាចតតិយំ បដិញាហិត្វា សឈ្ឈស្ស គាេបសិ៍

បត្ថិយាឃ ឌតតាឃ សឈ្ឈេ ចិត្តិកាទឌតតត្វំ ចាបិ ឧចយាហ៍ ឧចំ កិទស្ស អហេសិ – "អហំ ត ចិទដ្ឋិតិកោ, យឃិ្យាបត សាសតំ កិក្ខុសឈ្ឈេ បតិដ្ឋហិស្សតិ, បត្ថិយា ឌតតា សឈ្ឈេ ចិត្តិកាទំ ឌេតត្វា"តិ ឃាចតតិយំ បដិញាហិត្វា សឈ្ឈស្ស គាេបសិ៍ ឧចតិក្ខាសតិ – "សត្វា អត្តតោ ចិឃ្យាតយ្យិ សឈ្ឈស្ស គាេបសិ, សឈ្ឈោ តាយ ឥក្លិលេណេឃ្យា"តិ បត្ថិយា ឌតតា សឈ្ឈេ ចិត្តិកាទំ ក្ខប្បាេឥត្វា ចត្តាេនា បច្ចេឃ គាតេន្តា យញ្ញិស្សតិ, សឈ្ឈោ ចត្វាហិ បច្ចេឃហិ អកិលយេន្តោ ញុគ្គចចតំ ក្ខុកេហត្វា សយណឆយ្យំ កាទិស្សតិ៍ ឧចំ យយ សាសតំ បញ្ចា ចស្សសហស្សាតិ ឥស្សតីតិ៍ "បដិក្កហ្យាត្យ, កតេត្ត, កកចា"តិ ចឆតេតាបិ ខេចតំ ខេចឌិតត្តំ "សត្វានា ក្ខត្តទិតេនា ឥក្លិលេណេឃ្យា តាយ តត្ថិ"តិ៍ ត ហិ អាតត្ថតេត្វស្ស យហាបឌាបតិឃា អាឈាេតា ចា ខេចទំ ចា អត្ថិ៍ ត ខេឆនា – "តស្សា ឥក្លិលា យា យហប្យលិ អហេសិ"តិ ញ្ញត្ថតិ៍ បល្ឌិតោ ហិ ខេឆនា ញហុស្សុតោ សេក្ខបដិសម្ភិទាបេត្តា , សោ សត្វ ចិត្តស្ស យហប្យលកាេច សយ្យស្សយាេតាច បដិក្កហ្យាត្យ, កតេត្ត, កកចាតិ កហលត្វំ ឃាចិ៍

បុត ចិតល្អចាឌី អាហ – "សឈ្ឈេតេ ចិតេត្ត អហេត្វេច ប្ចិតេតា កចិស្សាយិ សឈ្ឈោ ចា"តិ ចឆតេតា សត្វា សឈ្ឈបទិឃាបតេត្ត ចាតិ៍ សោ ចត្តេត្តា – "ឌាតាសិ បត តំ កតិ សទណាតិ, កតិ អចេច្ចប្បសាគា"តិ ឌាតេត្តា តិណិតិ ចក្កុតិ, តេតា ចត្តេត្តា – តច លត្ថិឃា សត្វ សឈ្ឈបទិឃាបត្តត្វា ខេត្តេឃច ហោត្តិ៍ ឧចំ សេត្ត ច – "អត្វឌាតាយិ, កិក្ខុចេ, ញ្ញេយហិ តិហិ សទណកយេតហិ បញ្ញាឌ្ឈំ ក្ខបសយ្យេឥ"ត្តិ (យហាច៍ ១៣) ឧចំ អត្វញ្ញាតា បញ្ញាឌ្ឈាបិ ក្ខបសយ្យេគាបិ ត ទ្វហតិ៍ តេតា តំ ខេតច បញ្ញាចិតេតា អសិ, ត កិហិ៍ សយ្យាសម្ពុទ្ធេ ច កត្តក្យដិឃំ តិសិតេត្ត កិក្ខុ ក្ខេបិសឆយ្យិ បចាទណយ្យិ សឈ្ឈក្ខប្បាតិបិ កេទាត្តិ, តាតិ សត្វ សឈ្ឈបទិឃាបត្តត្វា ក្យប្បាតិ កខេចឃ្យំ, ត ច ហោត្តិ៍ តស្មា ត ចត្តត្តាយេតំ "សត្វា សឈ្ឈបទិឃាបតេត្ត"តិ៍

៦៤៤៍ អាបិឌិកាតិ សំចត្ថិកា, ត្យយ្យាកំ ហត្វបិខេតុ ហត្វបិតកិច្ចំ អសាេឆតេត្តសុ ហតេត្វ ច បិខេត ច ចតេល្អត្វា បដិឌក្កិកាតិ អតេត្វា៍ ខេបិសិកាតិ ចិចសស្ស ខេត្ត តេឃា ចាខេទ ត្យាេបត្វា ខេកាេឌត្វា បិខេឃត្វា ត្យេយ្យបិខេសសិ៍ ឆញ្ញា បិខេឃសីតិ តត្តក្យាខេនា កិទ ខេទាឌិសត្តតោ កតិបិខេហខេតច ឥហខេនា, តស្មិំ ឌាខេត យហាបឌាបតិ អត្តតោ បុត្តំ គាតីតំ ឥត្វា សឃំ ខេទាឌិសត្តស្ស គាតិកិច្ចំ សាឆឃាតា អត្តតោ ឆញ្ញា បិខេឃសិ៍ តំ សត្ថាឃ ខេឆនា ឧចយាហ៍ ញ្ញតិ យហាបឌាបតិឃា ញហុបកាទតំ កខេឆត្វា ញ្ញគាតិ តឆាកតស្ស ញហុបកាទតំ ឥខេស្សត្តោ កកចាបិ, កតេត្តតិអាឌិយាហ៍ តត្វ កកចត្តំ, កតេត្ត, អាកយ្យាតិ កកចត្តំ បដិច្ច តិស្សាឃ សត្ថាឃ៍

៦៤៥៍ អឆ កកចា ខ្ចិសុ ក្ខបកាខេទសុ អតិខេកតទំ អត្វយោឥតេត្តា ឧចយេតត្តិអាឌិយាហ៍ តត្វ ឃំ ហាតត្ថ, បុក្កលិ បុក្កលំ អាកយ្យាតិ ឃំ អាចទិឃបុក្កលំ អតេត្តចាសិកបុក្កលិ អាកយ្យ៍ ញ្ញយស្សាតត្ថ, បុក្កលស្ស ញ្ញយិតា បុក្កលតាតិ ញ្ញយស្ស អាចទិឃបុក្កលស្ស ញ្ញយិតា អតេត្តចាសិកបុក្កលត៍ ត សុប្បដិកាទំ ចគាយីតិ បច្ចុបកាទំ ត សុកទំ ចគាយិ, អភិចាឥតាឌីសុ អាចទិឃំ ចិស្វា អភិចាឥតកាទណំ អភិចាឥតំ

នាម. យស្មិំ ច ទិសាភាគេ អាចរិយោ វសតិ, ឥរិយាបថេ ច កប្បេន្តោ តទភិមុខោ វន្ទិត្វា គច្ឆតិ, វន្ទិត្វា និសីទតិ, វន្ទិត្វា និបជ្ជតិ, អាចរិយំ បន ទូរតោវ ទិស្វា បច្ចុដ្ឋាយ បច្ចុគ្គមនករណំ បច្ចុដ្ឋានំ នាម. អាចរិយំ បន ទិស្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ សីសេ ឋបេត្វា អាចរិយំ នមស្សតិ, យស្មិំ ច ទិសាភាគេ សោ វសតិ, តទភិមុខោបិ តថេវ នមស្សតិ, គច្ឆន្តោបិ ឋិតោបិ និសិន្នោបិ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ នមស្សតិយេវាតិ ឥទំ អញ្ជលិកម្មំ នាម. អនុច្ឆវិកកម្មស្ស បន ករណំ សាមីចិកម្មំ នាម. ចីវរាទីសុ ចីវរំ ទេន្តោ ន យំ វា តំ វា ទេតិ, មហគ្ឃំ សតមូលិកម្បិ បញ្ចសតមូលិកម្បិ សហស្សមូលិកម្បិ ទេតិយេវ. បិណ្ឌបាតាទីសុបិ ឯសេវ នយោ. កិំ ពហុនា, ចតូហិ បណីតបច្ចយេហិ ចក្កវាឡអន្តរំ បូរេត្វា សិនេរុបព្ពតេន កូដំ គហេត្វា ទេន្តោបិ អាចរិយស្ស អនុច្ឆវិកំ កិរិយំ កាតុំ ន សក្កោតិយេវ.

៣៧៨. ចុទ្ទស ខោ បនិមាតិ កស្មា អារភិ? ឥទំ សុត្តំ បាដិបុគ្គលិកំ ទក្ខិណំ អារព្ភ សមុដ្ឋិតំ. អានន្ទត្ថេរោបិ “បដិគ្គណ្ហាតុ, ភន្តេ, ភគវា”តិ បាដិបុគ្គលិកទក្ខិណំយេវ សមាទបេតិ, ចុទ្ទសសុ ច ឋានេសុ ទិន្នទានំ បាដិបុគ្គលិកំ នាម ហោតីតិ ទស្សេតុំ ឥមំ ទេសនំ អារភិ. អយំ បឋមាតិ អយំ ទក្ខិណា គុណវសេនបិ បឋមា ជេដ្ឋកវសេនបិ. អយញ្ហិ បឋមា អគ្គា ជេដ្ឋិកា, ឥមិស្សា ទក្ខិណាយ បមាណំ នាម នត្ថិ. ទុតិយតតិយាបិ បរមទក្ខិណាយេវ, សេសា បរមទក្ខិណាភាវំ ន បាបុណន្តិ. ពាហិរកេ កាមេសុ វីតរាគេតិ កម្មវាទិកិរិយវាទិម្ហិ លោកិយបញ្ចាភិញ្ញេ. បុថុជ្ជនសីលវន្តេតិ បុថុជ្ជនសីលវា នាម គោសីលធាតុកោ ហោតិ, អសឋោ អមាយាវី បរំ អបីឡេត្វា ធម្មេន សមេន កសិយា វា វណិជ្ជាយ វា ជីវិកំ កប្បេតា. បុថុជ្ជនទុស្សីលេតិ បុថុជ្ជនទុស្សីលោ នាម កេវដ្ដមច្ឆពន្ធាទយោ បរំ បីឡាយ ជីវិកំ កប្បេតា.

ឥទានិ បាដិបុគ្គលិកទក្ខិណាយ វិបាកំ បរិច្ឆិន្ទន្តោ តត្រានន្ទាតិអាទិមាហ. តត្ថ តិរច្ឆានគតេតិ យំ គុណវសេន ឧបការវសេន បោសេតុំ ទិន្នំ, ឥទំ ន គហិតំ. យម្បិ អាលោបអឌ្ឍអាលោបមត្តំ ទិន្នំ, តម្បិ ន គហិតំ. យំ បន សុនខសូករកុក្កុដកាកាទីសុ យស្ស កស្សចិ សម្បត្តស្ស ផលំ បដិកង្ខិត្វា យាវទត្ថំ ទិន្នំ, ឥទំ សន្ធាយ វុត្តំ “តិរច្ឆានគតេ ទានំ ទត្វា”តិ. សតគុណាតិ សតានិសំសា. បដិកង្ខិតព្ពាតិ ឥច្ឆិតព្ពា. ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – អយំ ទក្ខិណា អាយុសតំ វណ្ណសតំ សុខសតំ ពលសតំ បដិភានសតន្តិ បញ្ច អានិសំសសតានិ ទេតិ, អត្តភាវសតេ អាយុំ ទេតិ, វណ្ណំ, សុខំ, ពលំ, បដិភានំ ទេតិ, និប្បរិតសំ ករោតីតិ. ភវសតេបិ វុត្តេ អយមេវ អត្ថោ. ឥមិនា ឧបាយេន សព្ពត្ថ នយោ នេតព្ពោ.

សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នេតិ ឯត្ថ ហេដ្ឋិមកោដិយា តិសរណំ គតោ ឧបាសកោបិ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ នាម, តស្មិំ ទិន្នទានម្បិ អសង្ខេយ្យំ អប្បមេយ្យំ. បញ្ចសីលេ បតិដ្ឋិតស្ស តតោ ឧត្តរិ មហប្ផលំ, ទសសីលេ បតិដ្ឋិតស្ស តតោ ឧត្តរិ, តទហុបព្ពជិតស្ស សាមណេរស្ស តតោ ឧត្តរិ, ឧបសម្បន្នភិក្ខុនោ តតោ ឧត្តរិ, ឧបសម្បន្នស្សេវ វត្តសម្បន្នស្ស តតោ ឧត្តរិ, វិបស្សកស្ស តតោ ឧត្តរិ, អារទ្ធវិបស្សកស្ស តតោ ឧត្តរិ, ឧត្តមកោដិយា បន មគ្គសមង្គី សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ នាម. ឯតស្ស ទិន្នទានំ តតោ ឧត្តរិ មហប្ផលមេវ.

កិំ បន មគ្គសមង្គិស្ស សក្កា ទានំ ទាតុន្តិ? អាម សក្កា. អារទ្ធវិបស្សកោ ហិ បត្តចីវរមាទាយ គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសតិ, តស្ស គេហទ្វារេ

ឋិតស្ស ហត្ថតោ បត្តំ គហេត្វា លាគតឹយកោដ្ឋិយំ បក្ខិបត្តិ។ តស្មិំ ខណេ កិល្លេសា យក្កចុដ្ឋាតិ ហោតិ, ឆ្ពជំ ជាតំ យក្កសមុដ្ឋិតោ ជិត្តំ តាយ ហោតិ។ អឆ ចា បនេស អាសនសាលាយ និសិន្នោ ហោតិ, យត្ថស្សា គន្ត្វា បត្តំ លាគតឹយកោដ្ឋិយំ ឋបេត្តិ, តស្មិំ ខណេ តស្ស យក្កចុដ្ឋាតិ ហោតិ, ឆ្ពជម្បិ ជាតំ យក្កសមុដ្ឋិតោ ជិត្តំ តាយ។ អឆ ចា បនស្ស ចិហារេ ចា អាសនសាលាយ ចា និសិន្នស្ស ឧបាសកា បត្តំ អាទាយ អត្តនោ ឃរំ គន្ត្វា លាគតឹយកោដ្ឋិយំ បក្ខិបត្តិ, តស្មិំ ខណេ តស្ស យក្កចុដ្ឋាតិ ហោតិ, ឆ្ពជម្បិ ជាតំ យក្កសមុដ្ឋិតោ ជិត្តំ តាយ។ តត្ថ សោឡសិយំ

ឧបាសកស្ស ចិយ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នេ ជិត្តជាតស្ស អសម្មោហតា វេទិតព្វា។ តាសុ តាសុ យថាភូមីសុ យថាសមុទ្ទេ ច ឧបាសកស្ស ចិយ សោតាបន្នភូមីសុ ជិត្តជាតស្ស ឧត្តរិតរចរេស អសម្មោហតា វេទិតព្វា។ បឆមិយា លយមណ្ឌលមត្តេ បនេស បំសុំ អាជិ គត្វា ឃាច យថាបឆមិយា បំសុតោ អប្បមេយ្យតាយបិ អយមត្ថោ ជីវេបតព្វោ។

១៥០។ សត្ត ទោ បតិយាតិ គស្មា អាទិកិ? “សទ្ធោ គោតមបិ ទេហិ, សទ្ធោ តោ ជិន្តេ អហទោច ប្វជិតោ កថិស្សាមិ សទ្ធោ ចា”តិ ហិ ទុត្តំ, តត្ថ សត្តសុ ឋានេសុ ជិត្តជាតំ សទ្ធោ ជិត្តំ តាយ ហោតីតិ ទស្សេតុំ ឆ្ពមំ ទេសតំ អាទិកិ។ តត្ថ ញាត្តប្បមុទេ ឧកទោតាសទ្ធោតិ ឲកទោ កិល្លសទ្ធោ, ឲកទោ កិល្លតិសទ្ធោ, សត្ថា មទ្ធោតិនិទ្ទោ ហោតីតិ អយំ ញាត្តប្បមុទោ ឧកទោតាសទ្ធោ តាយ។ អយំ បទយាតិ ឆ្ពាយាយ ទក្ខិណាយ សមប្បយាណា ទក្ខិណា តាយ តត្តិ។ ទុតិយទក្ខិណាទេយា បត ឲតំ បនេមទក្ខិណំ ត បិបុណាត្តិ។

កិំ បត តទាគតេ បទិតិគ្គតេ ញាត្តប្បមុណស្ស ឧកទោតាសទ្ធស្ស ជាតំ ជាតុំ សក្កាតិ? សក្កា។ គថំ? ឧកទោតាសទ្ធស្ស ហិ បមុទេ សធាតុកំ បជិយំ អាសនេ ឋបេត្វា អាធារកំ ឋបេត្វា ទក្ខិណោទកំ អាជិ គត្វា សត្ថុ សត្តុ បធមំ ទត្វា ឧកទោតាសទ្ធស្ស ជាតព្វំ, ឲជំ ញាត្តប្បមុណស្ស ឧកទោតាសទ្ធស្ស ជាតំ ជិត្តំ តាយ ហោតិ។ តត្ថ យំ សត្ថុ ជិត្តំ, តំ កិំ កាតព្វត្តិ? យោ សត្ថារំ បដិជគ្គតិ ចត្តសមប្បត្តោ ភិក្ខុ, តស្ស ជាតព្វំ។ បិតុសន្តកនិព្វាបុត្តស្ស បិបុណាតិ, កិល្លសទ្ធស្ស ជាតុម្បិ ចដ្ដតិ, សប្បិតេលាទិ បត គហេត្វា ជីបំ ឌលិតព្វា, សាដកំ គហេត្វា បដាកា អារោបេតព្វាតិ។ កិល្លសទ្ធោតិ អបរិច្ឆិន្នកាលមហាកិល្លសទ្ធោ។ កិល្លតិសទ្ធោបិ ឲសេច តយោ។

គោត្រភុនោតិ គោត្តមត្តកមេវ អនុភវមានា, កាយមត្តសមណាតិ អត្ថោ។ កាសាវកណ្ឋាតិ កាសាវកណ្ឋនាមកា។ តេ កិរ ឲកំ កាសាវខណ្ឌំ ហត្ថេ វា គីវាយ វា ពន្ធិត្វា ឃិវរិស្សត្តិ។ ឃរទ្វារំ បត តេសំ បុត្តភរិយា កសិវណិជ្ជាជិកម្មានិ ច បកតិកាវេច ករិស្សត្តិ។ តេសុ ទុស្សីលេសុ សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស ជាតំ ជស្សត្តីតិ ឲត្ថ ទុស្សីលសង្ឃំ ត ទុត្តំ។ សទ្ធោ ហិ ទុស្សីលោ តាយ តត្តិ។ ទុស្សីលា បត ឧបាសកា តេសុ ទុស្សីលេសុ កិល្លសង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស សទ្ធស្ស ទេយាតិ ជាតំ ជស្សត្តិ។ ឆ្ពាតិ គគចតា ញាត្តប្បមុទេ សទ្ធោ ជិត្តទក្ខិណាបិ គុណសង្ខាយ អសម្មោហព្វាតិ ទុត្តំ។ កាសាវកណ្ឋសទ្ធោ ជិត្តទក្ខិណាបិ គុណសង្ខាតេយេច អសម្មោហព្វាតិ ទុត្តំ។ សទ្ធគតា ទក្ខិណា ហិ សទ្ធោ ជិត្តីការំ គាតុំ សក្កោត្តស្ស ហោតិ, សទ្ធោ បត ជិត្តីការោ ទុក្ករោ ហោតិ។

យោ ហិ សទ្ធគតំ ទក្ខិណំ ទស្សាមីតិ ទេយ្យធម្មំ បដិយាទេត្វា វិហារំ គន្ត្វា, – “ភន្តេ, សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស ឲកំ ថេរំ ទេថា”តិ វទតិ, អថ សទ្ធតោ សាមណេរំ លភិត្វា “សាមណេរោ មេ លទ្ធោ”តិ អញ្ញថត្តំ អាបជ្ជតិ, តស្ស ទក្ខិណា សទ្ធគតា ត ហោតិ។ មហាថេរំ លភិត្វាបិ “មហាថេរោ មេ លទ្ធោ”តិ សោមនស្សំ ឧប្បាទេត្តស្សាបិ ត ហោតិយេច។ យោ បត សាមណេរំ វា ឧបសម្បន្នំ វា ទហរំ វា ថេរំ វា ពាលំ វា បណ្ឌិតំ

ចា ឃរិកិទ្ធិ សញ្ជាតា លក្ខិត្វា តិរោធយតិកោ ហុត្វា សញ្ញស្ស ទេយ៉ិតិ សញ្ញា ចិត្តិការទ៌ ការាត្យ សង្កោតិ, តស្ស ឥក្ខិលា សញ្ញាកតា តាយ ហោតិ។
បរសមុដ្ឋចាសិតោ កិរ ឲុចិ ការរាត្តិ។

តត្ថ ហិ ឲុកោ ចិហារសាមិ ក្យុប្បិកោ “សញ្ញាកតំ ឥក្ខិលំ ឥស្សាមិ”តិ សញ្ជាតា ហ្គុំសិត្វា ឲុកំ កិក្កុ ទេឆាតិ ឃាចិ។ សោ ឲុកំ ក្យុស្សិលកិក្កុ លក្ខិត្វា តិសិត្ថដ្ឋាតំ ឌុបុឌ្ឍារបេត្វា អាសតំ បញ្ញារបេត្វា ហ្គុបរិ ចិតាតំ ពាត្តិត្វា កត្ថដ្ឋុមបុបេត្យហិ ប្ញុរេដត្វា បរិទេ ទេសាចិត្វា ពោទលេត មរក្ខត្វា ព្យុទ្ធស្ស តិបច្ចការទ៌ ការរាតេត្តា ចិយ សញ្ញា ចិត្តិការទេត ទេឃ្យុឆមុំ អតាសិ។ សោ កិក្កុ បដ្ឋាកត្តំ ចិហារឌក្កុតត្វាយ ក្យុតាលកំ ទេឆាតិ ឈរទ្វារទ៌ អាកទោតា, ហ្គុបិលទោកា តិសិទេត្តាច ក្យុតាល់ បរិទេត លិបិត្វា “កណ្យា”តិ អតាសិ។ តទេបតំ មគុស្សា អាហំសុ – “ត្យុទេបត្វា បរិទេតាច ឲុតស្ស កតសក្កាទោ ចត្យុំ ត សក្កា, ព្លតាតិ ហ្គុបចារយត្តាកមៀ តត្វំ, កិំ តាទេបត”ត្តិ។ ហ្គុបិលទោកា – “សញ្ញស្ស ទោសា អឃ្យា ចិត្តិការទោ, ត ឲុតស្សា”តិ អាហ។ ការសាចកណ្ឌសញ្ញស្ស ជិត្ថឥក្ខិលំ បត ទោកា ទោសាទេតិតិ? សារិបុត្តមោហ្គុល្លាតាឥទោយា អសិតិ មហាទេរា ទោសាទេត្តិតិ។ អបិច ទេរា ចិរបរិតិព្ពុតា, ទេទេរ អាជិ កត្វា ឃាចដ្ឋ ឆរយាតា ពិណាសចា ទោសាទេត្តិទេយច។

ត ទេត្វចាហំ, អាតត្ថ, ទោកតចិ បរិឃារទេយត សញ្ញាកតាយ ឥក្ខិលាឃាតិ ឲុត្ថ អត្ថិ ព្យុទ្ធប្យមុទោលា សញ្ញា, អត្ថិ ឲុតរហិ សញ្ញា, អត្ថិ អតាកទោត ការសាចកណ្ឌសញ្ញា។ ព្យុទ្ធប្យមុទោលា សញ្ញា ឲុតរហិ សញ្ញត ត ហ្គុបទេតតទេត្តា, ឲុតរហិ សញ្ញា អតាកទោត ការសាចកណ្ឌសញ្ញត សត្តិ ត ហ្គុបទេតតទេត្តា។ ពោត ទោតទេតច សមទេយត ការទេតត្តា។ សញ្ជាតា ហ្គុំសិត្វា កហិតសមណបុទ្ធជ្ជទេតា ហិ បរិជិបុក្កលិកោ ទោសាតាបទេត្តា, សញ្ញា ចិត្តិការទ៌ ការាត្យ សង្កោត្តស្ស បុទ្ធជ្ជតសមទេណា ជិត្តំ មហប្យលតទ៌។ ហ្គុំសិត្វា កហិទោតា ទោសាតាបទេត្តា បរិជិបុក្កលិកោ សកតាការមិតិអាជិសុបិ ឲុទេសច តទោយា។ សញ្ញា ចិត្តិការទ៌ ការាត្យ សង្កោត្តស្ស ហិ ពិណាសទេច ជិត្តតាតទោតា ហ្គុំសិត្វា កហិទោត ក្យុស្សិលេបិ ជិត្តំ មហប្យលតរទេមច។ ឃំ បត ចុត្តំ “សិលចទោតា ទោលា, មហារាជ, ជិត្តំ មហប្យល់, ទោតា តឆា ក្យុស្សិល”តិ, តំ ព្លមំ តឃំ បហាយ “ចតទេស្សា ទោលា ព្លយាតត្ថ, ឥក្ខិលា ចិសុទ្ធិទោយា”តិ ព្លមស្មិំ ចត្យុទេក្កា ឥដ្ឋព្ឋា។

ឲុបដ្ឋាតាឃកទោតា ចិសុទ្ឋិតិ មហប្យលការទេចត ចិសុទ្ឋិ, មហប្យលិ ទោហាតិតិ អទេត្វា។ កល្យាណឆទេម្ម៉ាតិ សុចិឆទេម្ម៉ា, ត បិបឆទេម្ម៉ា។ តាឃកទោតា ចិសុទ្ឋិតិ ទេចត្វ ទេចស្សត្តរមហារាជា កទេឆតទេត្តា។ សោ ហិ ឌុតកម្រោហ្វុណស្ស តារទេក ឥត្វា បឆចិ កទេមសិ។

បជិក្កាហកទោតាចិសុទ្ឋិតិ ឲុត្ថ កល្យាណិតជិមុរទ្វារចាសិកោចទេដ្ឋា កទេឆតទេត្តា។ សោ កិរ ជិឈទោសាមទេត្វរស្ស តិក្កត្តមៀ បិណ្ឌបាតំ ឥត្វា មរណមទេញ្ញា តិបទេត្តា “អឃ្យស្ស មំ ជិឈទោសាមទេត្វរស្ស ជិត្តបិណ្ឌបាទោតា ហ្គុទ្ធរតិ”តិ អាហ។

ទេតច តាឃកទោតាតិ ឲុត្ថ ចទ្ធយាតចាសិលុទ្ធកោ កទេឆតទេត្តា។ សោ កិរ ទេបតឥក្ខិលំ ទេទេត្តា ឲុកស្ស ក្យុស្សិលទេស្សច តទោយា ចារទេរ អតាសិ, តតិយចារទេរ “អមតុទេស្សា ក្យុស្សិទេលា មំ ចិលុម្យតិ”តិ ចិរចិ, ឲុកស្ស សិលចត្តកិក្កុទោតា ឥត្វា បរិបិតការលទេយចស្ស បរិបុណិ។

តាឃកទោតា ទេចច ចិសុទ្ឋិតិ ឲុត្ថ អសជិសតាតំ កទេឆតត្ថំ។

ᩈᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣ ᨴᩣᨿᨠᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨨᩮᨠᩮᩣ ᨠᩔᨠᩮᩣ ᩋᩈᩣᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨿᩮ ᨠᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩴᩈᩩᩴ ᩋᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩁᨻᩦᨩᩣᨶᩥ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩥᩅᩴ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩮ ᨷᨾᩣᨴᩴ ᩋᨶᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩈᩣᩁᨡᩮᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᨲᩁᩴ ᨹᩃᩴ ᩃᨽᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩦᩃᩅᩣ ᨴᩩᩔᩦᩃᩔ ᨴᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨹᩃᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩏᨷᩣᨿᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᨴᩮᩈᩩ ᩅᩥᩈᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩣ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩈᩪᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨶᩣᨣᩣᨾᩦ, ᩋᩁᩉᩣ ᨷᨶ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩣᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩁᩉᨲᩣ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨴᩣᨶᨾᩮᩅ ᩋᨣ᩠ᨣᩴ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨽᩅᩣᩃᨿᩔ ᨽᩅᨷᨲ᩠ᨳᨶᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨶᨶᩩ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩣ ᨴᩣᨶᨹᩃᩴ ᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᨲᩦᨲᩥ? ᨴᩣᨶᨹᩃᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩈᨴᩥᩈᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᨶ ᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᨶ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᩅᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᩅᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩥᩁᩥᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅᩔ ᨴᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩥᩴ ᨷᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᩴ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨬ᩠ᩉᩥ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩣᨶᩔ ᩅᩥᨷᩣᨠᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨴᩣᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᩉᩥ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᩅᩥᨷᩣᨠᩴ ᨴᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩕᩥᨾᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ – ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᩮᨶ ᨷᩁᩴ ᩋᨷᩦᩊᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨲᩣ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨧᩮᨲᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧᩮᨲᨶᩣᨿ ᨾᩉᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᨽᩣᩅᩮᨶ ᨣᩩᨱᩣᨲᩥᩁᩮᨠᨲᩣ, ᨲᩴᨴᩥᩅᩈᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨷᨷᨬ᩠ᨧᩈᩪᨴᨶᩥᨿᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨶᩥᨠᩣᨿᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៥។ សឡាយតនវគ្គោ

១។ អនាថបិណ្ឌិកោវាទសុត្តវណ្ណនា

៣៨៣។ ឯវំ មេ សុតន្តិ អនាថបិណ្ឌិកោវាទសុត្តំ។ តត្ថ ពាឡ្ហគិលានោតិ អធិមត្តគិលានោ មរណសេយ្យំ ឧបគតោ។ អាមន្តេសីតិ គហបតិស្ស កិរ យាវ បាទា វហិំសុ, តាវ ទិវសេ សកិំ វា ទ្វិក្ខត្តុំ វា តិក្ខត្តុំ វា ពុទ្ធុបដ្ឋានំ អខណ្ឌំ អកាសិ។ យត្តកញ្ចស្ស សត្ថុ ឧបដ្ឋានំ អហោសិ, តត្តកំយេវ មហាថេរានំ។ សោ អជ្ជ គមនបាទស្ស បច្ឆិន្នត្តា អនុដ្ឋានសេយ្យំ ឧបគតោ សាសនំ បេសេតុកាមោ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ។ តេនុបសង្កមីតិ ភគវន្តំ អាបុច្ឆិត្វា សុរិយត្ថង្គមនវេលាយ ឧបសង្កមិ។

៣៨៤។ បដិក្កមន្តីតិ ឱសក្កន្តិ, តនុកា ភវន្តិ។ អភិក្កមន្តីតិ អភិវឌ្ឍន្តិ ឱត្ថរន្តិ, ពលវតិយោ ហោន្តិ។

អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ បដិក្កមោតិ យស្មិំ ហិ សមយេ មារណន្តិកា វេទនា ឧប្បជ្ជតិ, ឧបរិវារតោ ជលិតគ្គិ វិយ ហោតិ, យាវ ឧស្មា ន បរិយាទិយតិ, តាវ មហតាបិ ឧបក្កមេន ន សក្កា វូបសមេតុំ, ឧស្មាយ បន បរិយាទិន្នាយ វូបសម្មតិ។

៣៨៥។ អថាយស្មា សារិបុត្តោ ចិន្តេសិ – "អយំ មហាសេដ្ឋិស្ស វេទនា មារណន្តិកា, ន សក្កា បដិពាហិតុំ, អវសេសា កថា និរត្ថកា, ធម្មកថមស្ស ករិស្សាមី"តិ។ អថ នំ តំ កថេន្តោ តស្មាតិហាតិអាទិមាហ។ តត្ថ តស្មាតិ យស្មា ចក្ខុំ តីហិ ការណេហិ គណ្ហន្តោ ឧប្បន្នំ មារណន្តិកំ វេទនំ បដិពាហិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, តស្មា។ ន ចក្ខុំ ឧបាទិយិស្សាមីតិ ចក្ខុំ តីហិ ការណេហិ ន គណ្ហិស្សាមិ។ ន ច មេ ចក្ខុនិស្សិតំ វិញ្ញាណន្តិ វិញ្ញាណម្បិ មេ ចក្ខុនិស្សិតំ ន ភវិស្សតិ។ ន រូបន្តិ ហេដ្ឋា អាយតនរូបំ គហិតំ, ឥមស្មិំ ឋានេ សព្ពម្បិ កាមភវរូបំ កថេន្តោ ឯវមាហ។

៣៨៦។ ន ឥធលោកន្តិ វសនដ្ឋានំ វា ឃាសច្ឆាទនំ វា ន ឧបាទិយិស្សាមីតិ អត្ថោ។ ឥធលោកបច្ចយេសុ អបរិតស្សនត្ថំ កថិតំ។ ន បរលោកន្តិ ឯត្ថ បន មនុស្សលោកំ ឋបេត្វា សេសា បរលោកា នាម។ ឥទំ – "អមុកទេវលោកេ និព្ពត្តិត្វា អមុកដ្ឋានេ ភវិស្សាមិ, ឥទំ នាម ខាទិស្សាមិ ភុញ្ជិស្សាមិ និវាសេស្សាមិ បារុបិស្សាមី"តិ ឯវរូបាយ បរិតស្សនាយ បហានត្ថំ វុត្តំ។ តម្បិ ន ឧបាទិយិស្សាមិ, ន ច មេ តន្និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ភវិស្សតីតិ ឯវំ តីហិ ការណេហិ បរិយោនទ្ធា ថេរោ ទេសនំ អរហត្តនិកូដេន និដ្ឋបេសិ។

៣៨៧។ ឱលីយសីតិ អត្តនោ សម្បត្តិំ ទិស្វា អារម្មណេសុ ពជ្ឈសិ អល្លីយសីតិ។ ឥតិ អាយស្មា អានន្ទោ – "អយម្បិ នាម គហបតិ ឯវំ សទ្ធោ បសន្នោ មរណភយស្ស ភាយតិ, អញ្ញោ កោ ន ភាយិស្សតី"តិ មញ្ញមានោ តស្ស គាឡ្ហំ កត្វា ឱវាទំ ទេន្តោ ឯវមាហ។ ន ច មេ ឯវរូបី ធម្មីកថា សុតបុព្ពាតិ អយំ ឧបាសកោ – "សត្ថុ សន្តិកាបិ មេ ឯវរូបី ធម្មីកថា ន សុតបុព្ពា"តិ វទតិ, កិំ សត្ថា ឯវរូបិំ សុខុមំ

កម្ពុំរកធំ ត កេះធតីតិ? តោ ត កេះធតិ៍ ឲចំ បត ល អដ្ឋុត្តិកាតិ អាឃតគាតិ ល ឯាហិរាតិ ល ចិន្តាណាកាតេឃ ល ថឃ្យុកាតេឃ ល

តេចងភាកាតេឃ ល ឆាតុតេឃា បញ្ចាក្ខតេន្ឋ ចត្តាតេរា អន្ទុតេប ព្ទុឆតេលាកញ្ចា បតតេលាកញ្ចា ឥតេឃ្យុត្វា ឌិដ្ឋ ឃុតយុតចិន្តាតចតេយត អតេហតេត្ត

បក្ខិបិត្វា កធិតកធា ឲតេតត ត ឃុតបុន្តា, តឃ្វា ឲចំ ចងតិ៍

អបិចាឃំ ក្ខុបិឃតេកា ងាភាតិយុតេត្តា ងាភាភិតេតា ត្បុង្ឋាត់ ឃត្តិកំ កេងតេត្តា ត្បុង្ឋហតេត្វា ត កតបុតេន្តា៍ បុតេតកត្តំ កេងតេត្តា ឃាក្បុលដ្ឋកាឌីតិ

កាហាតេបត្វា កេងតិ, បង្ឋាកត្តំ ឃប្បិយឆ្បុថាលិតាឌីតិ៍ តឃ្វិ អឃតិ ចាលិកំ កាហាតេបត្វា កេត្តក្បុដិបតិតេចតេលា ឌ្ឈកិតាតេបតិ, ងាត់ ឥត្វា ឃិល់

តក្ខិត្វា តេកហំ កតេតា៍ តេឯាឆិឃត្តកតិតេកា កិតេតឃ ក្ខុបិឃតេកា, តឃ្វា កកចា ចត្បុចឹឃតិ ឃំចង្ឋរាតិ ក្ខុបិឃកឃ្យុ តេឃក្បុតេឃ្យុត ងាតកធតេយច

កេធឃិ – “ក្ខុបិឃក, ព្ទុងំ ងាត់ គាយ តេឯាឆិឃត្តាត់ កតយតេក្កា, យឃ្យុ្ជិ កតយតេក្កា, យឃា ឃតឃហឃ្យុកប្យាឆិកាតិ ចត្តាតិ អឃតេជ្ជ្យ្យាតិ

ងាត់ ឌិត្ថុ, ត្វំ យឃា កតយក្កតេយច អត្បុកង្ឋឃឹ”តិ៍ ឆយុតេឃគាបតិអាឥតេឃា យហាឃាចកាបិ អត្តតេគា អត្តតេគា ឃត្តិកំ អាកតកាតេល

ងាតកធតេយចឃ្យុ កេធត្តិ៍ តេតតេតចាហ ត តេលា កហបតិ កិហឹត់ ឌ្ឈងាតចឃគាត់ ឲចន្ទុបឹ ឆយុ្ឹកធា បដិការតីតិ៍ ព្ទុងំ ចុត្តំ តេហាតិ – កហបតិ

កិហឹត់ គាយ តេលត្តចត្វុហិតេន្តាឃុចណ្ណងាឃឹងាឃបុត្តកតិយាឌីឃុ តិតេន្តា អាលតេឃា តិត្ថា តិកត្តិបតិឃ្យុដ្ឋាត់ , តេតឃំ – “ឲត្វ អាលតេឃា ត

កាតតេន្តា, តិកត្តិ ត កាតន្តា”តិ កធា ត បដិការតិ ត ត្បុង្ឋតីតិ៍

តេឃត កកចា តេតត្បុបឃត្កឹតិ កឃ្វា ក្ខុបឃត្កយិ? ត្បុឃិតកចតេគ កិតេឃ្យុ តិន្តាត្តយត្តតេឃ្យុច តិកាច្បុតប្យយាលំ ឃុចណ្ណក្ខន្ទ្ល ចិឃ ចិតេន្ទ្ឋាតយាត់

អត្តកាចំ ក្ខុឃ្យុ្យាតចិយាភាឌិឃប្យុត្តិព្ទុ ឌិឃ្វា – “យហតិ អឃំ យឃ្យុាឃប្យុត្តិ, កិ ត្បុ តេលា តេយ យត្បុឃ្យុបតេធ កយុំ កត”ត្តិ ឌ្ឈតេលាតេកតេត្តា តីឃុ

តតេតតេឃុ អឆិកាតិ ឌិឃ្វា ចិតេត្តឃិ “បយាឥដ្ឋាតយិធំ តេងចត្តំ គាយ, ព្ទុយាឃ ហិ តេយ ឃប្យុត្តិឃា តេយាឥយាតឃ្យុ ឃតិឃតេយុរតេឃាបិ ឃិឃា, ហត្ថាហំ

កត្ត្វា យយ តេដតចតឃ្យុ តេចច កិក្ខុឃ្ឈឃ្យុ ច តធាកតឃ្យុ ច អរិឃយក្កឃ្យុ ច ឃារិបុត្តតេត្វតឃ្យុ ច ចណ្ណំ កេធត្វា តតេតា អាកត្តុ ឃប្យុត្តិំ

អត្បុកចិឃ្យុាយឹ”តិ៍ តេឃា តធា អកាឃិ៍ តំ ងតេឃ្យុត្បុំ អធ តេលា អគាធបិណ្ឌិតេកាតិអាឌិ ចុត្តំ៍

តត្វ ព្ទុឃិឃឈ្ឈតិតេឃចិតត្តិ កិក្ខុឃឈ្ឈតិតេឃចិតំ៍ ឲចំ បឥយកាធាឃ តេដតចតឃ្យុ ចណ្ណំ កេធត្វា ព្ទុងាតិ អរិឃយក្កឃ្យុ ចណ្ណំ កេធតេត្តា កយុំ ចិន្ទ្ឋា

ចាតិអាឌិយាហ៍ តត្វ កយុត្តិ យក្កតេចតគា៍ ចិន្ទ្ឋាតិ យក្កបន្តា៍ ឆតេយុាតិ ឃយាឆិបក្ខិតេកា ឆតេយុា៍ ឃិល់ ឌីចិតយុត្តយត្តិ ឃិតេល បតិដ្ឋិតឃ្យុ ឌីចិតំ

ក្ខុត្តយត្តិ ងតេឃ្យុតិ៍ អធ ចា ចិន្ទ្ឋាតិ ឌិដ្ឋិ ឃត្កតេប្យា៍ ឆតេយុាតិ ចាឃាយឃតិឃយាឆតេឃា៍ ឃិលត្តិ ចាចាកយុត្តាឌីចា៍ ឌីចិតយុត្តយត្តិ ឲតឃ្វិ ឃិតេល

បតិដ្ឋិតឃ្យុ ឌីចិតំ គាយ ក្ខុត្តយំ៍ ឲតេតត យង្ខា ឃុន្ទុត្តិតិ ឲតេតត អដ្ឋកិតេកត យតេក្កត ឃត្តា ចិឃុន្ទ្ឋុត្តិ៍

តឃ្វាតិ ឃឃ្វា យតេក្កត ឃុន្ទុត្តិ, ត តេកាត្តឆតេគហិ, តឃ្វា៍ តេឃាតិតេឃា ចិចិតេគ ឆយុត្តិ ក្ខុបិតេឃត ឃយាឆិបក្ខិឃំ ឆយុំ ចិចិតេគឃ្យុ៍ ឲចំ តត្វ

ចិឃុន្ទ្ឋុតីតិ ឲចំ តឃ្វិ អរិឃយតេក្កា ចិឃុន្ទ្ឋុតិ ៍ អធ ចា តេឃាតិតេឃា ចិចិតេគ ឆយុត្តិ ក្ខុបិតេឃត បញ្ចាក្ខតេង្ឋឆយុំ ចិចិតេគឃ្យុ៍ ឲចំ តត្វ ចិឃុន្ទ្ឋុតីតិ ឲចំ

តេតឃុ ចត្បុឃុ ឃតេច្ឆឃុ ចិឃុន្ទ្ឋុតិ៍

ព្ទុងាតិ ឃារិបុត្តតេត្វតឃ្យុ ចណ្ណំ កេធតេត្តា ឃារិបុតេត្តា ចាតិអាឌិយាហ៍ តត្វ ឃារិបុតេត្តា ចាតិ អចឆាតេលាចចត់៍ ឲតេតហិ បន្តាឌីហិ

สาริปุตฺโตว เสยฺโยติ วทติ. อุปสเมนาติ กิเลสวูปสเมน. ปารงฺคโตติ นิพฺพานํ คโต. โย โกจิ นิพฺพานํ ปตฺโต ภิกฺขุ, โส เอตาวปรโม สิยา, น เถเรน อุตฺตริตโร นาม อตฺถีติ วทติ. เสสํ สพฺพตฺถ อุตฺตานเมวาติ.

ปปญฺจสูทนิยา มชฺฌิมนิกายฏฺฐกถาย

อนาถปิณฺฑิโกวาทสุตฺตวณฺณนา นิฏฺฐิตา.

๖. ฉนฺโนวาทสุตฺตวณฺณนา

๓๘๙. เอวํ เม สุตนฺติ ฉนฺโนวาทสุตฺตํ. ตตฺถ ฉนฺโนติ เอวํนามโก เถโร, น อภินิกฺขมนํ นิกฺขนฺตตฺเถโร. ปฏิสลฺลานาติ ผลสมาปตฺติโต. คิลานปุจฺฉกาติ คิลานุปฏฺฐานํ นาม พุทฺธวณฺณิตํ, ตสฺมา เอวมาห. สตฺถนฺติ ชีวิตหารกสตฺถํ. นาวกงฺขามีติ น อิจฺฉามิ.

๓๙๐. อนุปวชฺชนฺติ อนุปฺปตฺติกํ อปฺปฏิสนฺธิกํ.

๓๙๑. เอตํ มมาติอาทีนิ ตณฺหามานทิฏฺฐิคาหวเสน วุตฺตานิ. นิโรธํ ทิสฺวาติ ขยวยํ ญตฺวา. เนตํ มม เนโสหมสฺมิ น เมโส อตฺตาติ สมนุปสฺสามีติ อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตาติ สมนุปสฺสามิ.

๓๙๒. ตสฺมาติ ยสฺมา มารณนฺติกเวทนํ อธิวาเสตุํ อสกฺโกนฺโต สตฺถํ อาหรามีติ วทติ, ตสฺมา. ปุถุชฺชโน อายสฺมา, เตน อิทมฺปิ มนสิ กโรหีติ ทีเปติ. นิจฺจกปฺปนฺติ นิจฺจกาลํ. นิสฺสิตสฺสาติ ตณฺหาทิฏฺฐีหิ นิสฺสิตสฺส. จลิตนฺติ วิปฺผนฺทิตํ โหติ. ปสฺสทฺธีติ กายจิตฺตปสฺสทฺธิ, กิเลสปสฺสทฺธิ นาม โหตีติ อตฺโถ. นตีติ ตณฺหานติ. นติยา อสตีติ ภวตฺถาย อาลยนิกนฺติปริยุฏฺฐาเน อสติ. อาคติคติ น โหตีติ ปฏิสนฺธิวเสน อาคติ นาม น โหติ, จุติวเสน คมนํ นาม น โหติ. จุตูปปาโตติ จวนวเสน จุติ, อุปปชฺชนวเสน อุปปาโต. เนวิธ น หุรํ น อุภยมนฺตเรนาติ นยิธ โลเก, น ปรโลเก, น อุภยตฺถ โหติ. เอเสวนฺโต ทุกฺขสฺสาติ วฏฺฏทุกฺขกิเลสทุกฺขสฺส อยเมว อนฺโต อยํ ปริจฺเฉโท ปริวฏุมภาโว โหติ. อยเมว หิ เอตฺถ อตฺโถ. เย ปน "น อุภยมนฺตเรนา"ติ วจนํ คเหตฺวา อนฺตราภวํ อิจฺฉนฺติ, เตสํ อุตฺตรํ เหฏฺฐา วุตฺตเมว.

๓๙๓. สตฺถํ อาหเรสีติ ชีวิตหารกํ สตฺถํ อาหริ, กณฺฐนาฬํ ฉินฺทิ. อถสฺส ตสฺมึ ขเณ มรณภยํ โอกฺกมิ, คตินิมิตฺตํ อุปฏฺฐาสิ. โส อตฺตโน ปุถุชฺชนภาวํ ญตฺวา สํวิคฺโค วิปสฺสนํ ปฏฺฐเปตฺวา สงฺขาเร ปริคฺคณฺหนฺโต อรหตฺตํ ปตฺวา สมสีสี หุตฺวา ปรินิพฺพายิ. สมฺมุขาเยว อนุปวชฺชตา พฺยากตาติ กิญฺจาปิ อิทํ เถรสฺส ปุถุชฺชนกาเล พฺยากรณํ โหติ, เอเตน ปน พฺยากรเณน อนนฺตรายมสฺส ปรินิพฺพานํ อโหสิ. ตสฺมา ภควา ตเทว พฺยากรณํ คเหตฺวา กเถสิ. อุปวชฺชกุลานีติ อุปสงฺกมิตพฺพกุลานิ. อิมินา เถโร, – "ภนฺเต, เอวํ

ឧបដ្ឋាកេសុ ច ឧបដ្ឋាយិកាសុ ច វិជ្ជមានាសុ សោ កច្ចិ តុម្ហាកំ សាសនេ បរិនិព្ពាយិស្សតី"តិ បុច្ឆតិ. អថស្ស ភគវា កុលេសុ សំសគ្គាភាវំ ទីបេន្តោ ហោន្តិ ហេតេ សារិបុត្តាតិអាទិមាហ. ឥមស្មិំ កិរ ឋានេ ថេរស្ស កុលេសុ អសំសដ្ឋភាវោ បាកដោ អហោសិ. សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានត្ថមេវាតិ.

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

ឆន្នោវាទសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៣. បុណ្ណោវាទសុត្តវណ្ណនា

៣៩៥. ឯវំ មេ សុតន្តិ បុណ្ណោវាទសុត្តំ. តត្ថ បដិសល្លានាតិ ឯកីភាវា. តំ ចេតិ តំ ចក្ខុញ្ច រូបញ្ច. នន្ទីសមុទយា ទុក្ខសមុទយោតិ នន្ទិយា តណ្ហាយ សមោធានេន បញ្ចក្ខន្ធទុក្ខស្ស សមោធានំ ហោតិ. ឥតិ ឆសុ ទ្វារេសុ ទុក្ខសមុទយោតិ ទ្វិន្នំ សច្ចានំ វសេន វដ្ដំ មត្ថកំ បាបេត្វា ទស្សិតំ. ទុតិយនយេ និរោធោ មគ្គោតិ ទ្វិន្នំ សច្ចានំ វសេន វិវដ្ដំ មត្ថកំ បាបេត្វា ទស្សិតំ. ឥមិនា ច ត្វំ បុណ្ណាតិ បាដិយេក្កោ អនុសន្ធិ. ឯវំ តាវ វដ្ដវិវដ្ដវសេន ទេសនំ អរហត្តេ បក្ខិបិត្វា ឥទានិ បុណ្ណត្ថេរំ សត្តសុ ឋានេសុ សីហនាទំ នទាបេតុំ ឥមិនា ច ត្វន្តិអាទិមាហ.

៣៩៦. ចណ្ឌាតិ ទុដ្ឋា កិព្ពិសា. ផរុសាតិ កក្ខឡា. អក្កោសិស្សន្តីតិ ទសហិ អក្កោសវត្ថូហិ អក្កោសិស្សន្តិ. បរិភាសិស្សន្តីតិ កិំ សមណោ នាម ត្វំ, ឥទញ្ចិទញ្ច តេ ករិស្សាមាតិ តជ្ជេស្សន្តិ. ឯវមេត្ថាតិ ឯវំ មយ្ហំ ភវិស្សតិ.

ទណ្ឌេនាតិ ចតុហត្ថទណ្ឌេន វា ឃដិកមុគ្គរេន វា. សត្ថេនាតិ ឯកតោធារាទិនា. សត្ថហារកំ បរិយេសន្តីតិ ជីវិតហារកំ សត្ថំ បរិយេសន្តិ. ឥទំ ថេរោ តតិយបារាជិកវត្ថុស្មិំ អសុភកថំ សុត្វា អត្តភាវេន ជិគុច្ឆន្តានំ ភិក្ខូនំ សត្ថហារកបរិយេសនំ សន្ធាយាហ. ទមូបសមេនាតិ ឯត្ថ ទមោតិ ឥន្ទ្រិយសំវរាទីនំ ឯតំ នាមំ. "សច្ចេន ទន្តោ ទមសា ឧបេតោ, វេទន្តគូ វុសិតព្រហ្មចរិយោ"តិ (សំ. និ. ១.១៩៥; សុ. និ. ៤៦៧) ឯត្ថ ហិ ឥន្ទ្រិយសំវរោ ទមោតិ វុត្តោ. "យទិ សច្ចា ទមា ចាគា, ខន្ត្យា ភិយ្យោធ វិជ្ជតី"តិ (សំ. និ. ១.២៤៦; សុ. និ. ១៩១) ឯត្ថ បញ្ញា ទមោតិ វុត្តា. "ទានេន ទមេន សំយមេន សច្ចវជ្ជេនា"តិ (ទី. និ. ១.១៦៦; ម. និ. ២.២២៦) ឯត្ថ ឧបោសថកម្មំ ទមោតិ វុត្តំ. ឥមស្មិំ បន សុត្តេ ខន្តិ ទមោតិ វេទិតព្ពា. ឧបសមោតិ តស្សេវ វេវចនំ.

៣៩៧. អថ ខោ អាយស្មា បុណ្ណោតិ កោ បនេស បុណ្ណោ, កស្មា បនេត្ថ គន្តុកាមោ អហោសីតិ? សុនាបរន្តវាសិកោ ឯវ ឯសោ, សាវត្ថិយំ បន អសប្បាយវិហារំ សល្លក្ខេត្វា តត្ថ គន្តុកាមោ អហោសិ.

តត្រាយំ អត្ថុប្បត្តិកថា – សុនាបរន្តរដ្ឋេ កិរ ឯកស្មិំ វាណិជកគាមេ ឯតេ ទ្វេ ភាតរោ។ តេសុ កទាចិ ជេដ្ឋោ បញ្ច សកដសតានិ គហេត្វា ជនបទំ គន្ត្វា ភណ្ឌំ អាហរតិ, កទាចិ កនិដ្ឋោ។ ឥមស្មិំ បន សមយេ កនិដ្ឋំ ឃរេ ឋបេត្វា ជេដ្ឋភាតិកោ បញ្ច សកដសតានិ គហេត្វា ជនបទចារិកំ ចរន្តោ អនុបុព្ពេន សាវត្ថិំ បត្វា ជេតវនស្ស នាតិទូរេ សកដសត្ថំ និវាសេត្វា ភុត្តបាតរាសោ បរិជនបរិវុតោ ផាសុកដ្ឋានេ និសីទិ។

តេន ច សមយេន សាវត្ថិវាសិនោ ភុត្តបាតរាសា ឧបោសថង្គានិ អធិដ្ឋាយ សុទ្ធុត្តរាសង្គា គន្ធបុប្ផាទិហត្ថា យេន ពុទ្ធោ យេន ធម្មោ យេន សង្ឃោ, តន្និន្នា តប្បោណា តប្បព្ភារា ហុត្វា ទក្ខិណទ្វារេន និក្ខមិត្វា ជេតវនំ គច្ឆន្តិ។ សោ តេ ទិស្វា “កហំ ឥមេ គច្ឆន្តី”តិ ឯកមនុស្សំ បុច្ឆិ។ កិំ ត្វំ អយ្យោ ន ជានាសិ, លោកេ ពុទ្ធធម្មសង្ឃរតនានិ នាម ឧប្បន្នានិ, ឥច្ចេស មហាជនោ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មកថំ សោតុំ គច្ឆតីតិ។ តស្ស ពុទ្ធោតិ វចនំ ឆវិចម្មាទីនិ ឆិន្ទិត្វា អដ្ឋិមិញ្ជំ អាហច្ច អដ្ឋាសិ។ អថ អត្តនោ បរិជនបរិវុតោ តាយ បរិសាយ សទ្ធិំ វិហារំ គន្ត្វា សត្ថុ មធុរស្សរេន ធម្មំ ទេសេន្តស្ស បរិសបរិយន្តេ ឋិតោ ធម្មំ សុត្វា បព្វជ្ជាយ ចិត្តំ ឧប្បាទេសិ។ អថ តថាគតេន កាលំ វិទិត្វា បរិសាយ ឧយ្យោជិតាយ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ស្វាតនាយ និមន្តេត្វា ទុតិយទិវសេ មណ្ឌបំ ការេត្វា អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស សង្ឃស្ស មហាទានំ ទត្វា ភុត្តបាតរាសោ ឧបោសថង្គានិ អធិដ្ឋាយ ភណ្ឌាគារិកំ បក្កោសាបេត្វា, ឯត្តកំ ភណ្ឌំ វិស្សជ្ជិតំ, ឯត្តកំ ន វិស្សជ្ជិតន្តិ សព្ពំ អាចិក្ខិត្វា – “ឥមំ សាបតេយ្យំ មយ្ហំ កនិដ្ឋស្ស ទេហី”តិ សព្ពំ និយ្យាតេត្វា សត្ថុ សន្តិកេ បព្វជិត្វា កម្មដ្ឋានបរាយណោ អហោសិ។

អថស្ស កម្មដ្ឋានំ មនសិករោន្តស្ស កម្មដ្ឋានំ ន ឧបដ្ឋាតិ។ តតោ ចិន្តេសិ – “អយំ ជនបទោ មយ្ហំ អសប្បាយោ, យំនូនាហំ សត្ថុ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា សកដ្ឋានមេវ គច្ឆេយ្យ”ន្តិ។ អថ បុព្វណ្ហសមយេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា សាយន្ហសមយេ បដិសល្លានា វុដ្ឋហិត្វា ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា កម្មដ្ឋានំ កថាបេត្វា សត្ត សីហនាទេ នទិត្វា បក្កាមិ។ តេន វុត្តំ – “អថ ខោ អាយស្មា បុណ្ណោ…បេ… វិហរតី”តិ។

កត្ថ បនាយំ វិហាសីតិ? ចតូសុ ឋានេសុ វិហាសិ, សុនាបរន្តរដ្ឋំ តាវ បវិសិត្វា អជ្ជុហត្ថបព្វតំ នាម បវិសិត្វា វាណិជគាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ អថ នំ កនិដ្ឋភាតា សញ្ជានិត្វា ភិក្ខំ ទត្វា, “ភន្តេ, អញ្ញត្ថ អគន្ត្វា ឥធេវ វសថា”តិ បដិញ្ញំ ការេត្វា តត្ថេវ វសាបេសិ។

តតោ សមុទ្ទគិរិវិហារំ នាម អគមាសិ។ តត្ថ អយកន្តបាសាណេហិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា កតចង្កមោ អត្ថិ, តំ កោចិ ចង្កមិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ។ តត្ថ សមុទ្ទវីចិយោ អាគន្ត្វា អយកន្តបាសាណេសុ បហរិត្វា មហាសទ្ទំ ករោន្តិ។ ថេរស្ស – “កម្មដ្ឋានំ មនសិករោន្តានំ ផាសុវិហារោ ហោតូ”តិ សមុទ្ទំ និស្សទ្ទំ កត្វា អធិដ្ឋាសិ។

តតោ មាតុលគិរិំ នាម អគមាសិ។ តត្ថ សកុណសង្ឃោ ឧស្សន្នោ, រត្តិញ្ច ទិវា ច សទ្ទោ ឯកាពទ្ធោវ ហោតិ, ថេរោ ឥមំ ឋានំ អផាសុកន្តិ តតោ មកុលការាមវិហារំ នាម គតោ។ សោ វាណិជគាមស្ស នាតិទូរោ នច្ចាសន្នោ គមនាគមនសម្បន្នោ វិវិត្តោ អប្បសទ្ទោ។ ថេរោ ឥមំ ឋានំ ផាសុកន្តិ តត្ថ រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានចង្កមនាទីនិ ការេត្វា វស្សំ ឧបគច្ឆិ។ ឯវំ ចតូសុ ឋានេសុ វិហាសិ។

អនេចកឌិចសំ តស្មិំនេឃច អនេត្តាចស្ស បញ្ចា ចាលិឌសតានិ បនសយុត្តិ កន្ធាយាតិ តាចាឃ កល្លំ បក្កិបិស្ម៉ តាចានោទាហតឌិចនេស នេឆនស្ស ពតិដ្ឋកាតា នេឆទំ នេកានេដត្វា នេឆនស្ស សត្តិនេព សិក្កាបឌាតិ កនេហត្វា ចត្តិត្វា កន្ធនេត្តា, – “ភនេត្ត, យហាសយុនេត្តា តាយ អបុនេយនេឃ្យា អនេតពត្តុទានេឃា, អនេយ្យអាចនេដ្ឋឃ្យាឆា”តិ ចត្វា តាចំ អាទ្ទហិ៍ តាចា ក្ខុត្តយឌនេចត កន្ធយាតា អញ្ញាតទំ ឌឹបពំ បិបុលិ៍ យត្យស្សា បិតទាសំ ពទិស្សាយាតិ ឌឹបនេព ឍួតិល្លា៍ តស្មិំ ឌឹនេប អញ្ញា ពិញ្ចិ តត្វិ, ចក្កតចតនេយច អនេហាសិ៍

អនេឆនេកា ចាសិឃា ទ្ទក្កិ អានេកានេដត្វា នេលិហិតចក្កតកាចំ ឌាត្វា អាហ – “នេភា យឃំ លិកត្វាឃ បនសយុត្តិ កន្ធាយ, ឌ្ពនេតា ច ក្ខុត្តទិ លិនេភា តាយ តត្វិ, ចត្យនេក្ខុលយត្តា ឈដិកា សតសហស្សំ អក្ឃិ, ហានេទតន្តាពយុត្តំ កល្លំ ហានេទត្វា ចក្កតស្ស ប្អុនេយា”តិ៍ នេត តឆា ពទិំ ស្ម៉ ចក្កតចនេត អឆិចត្វា អយត្យស្សា ពត្តិញ្ចា – “ឌ្ពនេយហិ អយ្យាកំ ចក្កតចតំ តាសិតំ, ឃានេតស្សាយ នេត”តិ ចិនេត្តត្វា – “ឌ្ពនេឆច ឃាតិនេតស្ម សត្តា ចតំ ឲពំ ក្យលាបំ ភចិស្សតិ, សយុត្តយនេត្តស្ស តាចំ ឍួសឹនេភស្សាយា”តិ អាហំស្ម៉ អឆ នេតសំ តាចំ អាទ្ទឃ្យាយុហុត្តំ ពតពានេលនេឃច ក្ខុយ្យាឌិកំ ក្ខុដ្ឋនេបត្វា សឃយ្យិ នេត អយត្យស្សា ភឃាតពាតិ ទ្វបិតិ ភស្សឃិំស្ម៉ ភិតា យត្យស្សា អត្តនេតា អត្តនេតា នេភចតា តយស្សត្តិ៍ នេឆនស្ស ពតិនេដ្ឋា ធ្វួអបុល្លាក្យដ្ឋុមិ្តនេកា – “យឃំ្យាកាតា អចស្សនេឃា នេហាត្យ”តិ នេឆនស្ស តយស្សយានេតា អដ្ឋាសិ៍

នេឆនេទាបិ ពិទ តស្មិំនេឃច លនេល អាចឌ្ឋិត្វា នេតសំ ឍ្យសត្យប្យត្តិំ ឌាត្វា នេចហាសំ ក្ខុប្យតិត្វា សយុនេល អដ្ឋាសិ៍ អយត្យស្សា នេឆទំ ឌិស្វា “អនេឃ្យា ប្យល្លានេត្តនេទា ឲតឹ”តិ បក្កយិំស្ម, ក្ខុប្យាឌិកំ សត្តិសឹឌិ៍ នេឆនេទា យា ភាឃឆាតិ នេត អស្សានេសត្វា “ពហំ ពត្តពាយត្វា”តិ ប្យច្ឆិ៍ ភនេត្ត, អយ្យាកំ សពដ្ឋាតនេយច កន្ធាយាតិ៍ នេឆនេទា តាចំ ឋនេល អក្កយិត្វា “ឲនេតសំ ឌ្ពន្ធិតដ្ឋាតំ កន្ធត្យ”តិ អឆិដ្ឋាសិ៍ ចាលិឌា សពដ្ឋាតំ កន្ធា តំ បចត្តិំ ប្យត្តឌានស្ស អានេទាចេត្វា “ឲឆ នេឆទំ សនេលំ កន្ធាយា”តិ បញ្ចាសតា អត្តនេតា បញ្ចាយាត្យពាយសនេតហិ សទ្ធិំ តឹស្ម សនេលាស្ម បតិដ្ឋាឃ ក្ខុបិសពត្តំ បដិនេចនេភសុំ៍ តនេតា តាចាឃ កល្លំ ឍួតានេទត្វា នេឆនស្ស ឲពំ នេពាដ្ឋាសំ ពត្វា – “អឃំ, ភនេត្ត, ត្យយ្យាកំ នេពាដ្ឋានេសា”តិ អាហំស្ម៉ នេឆនេទា – “យឃំ្យាចិស្មំ នេពាដ្ឋានសពិញ្ចិ តត្វិ, សត្វា បត ត្យនេយត្វាំ ឌិដ្ឋប្យនេត្តា”តិ៍ ត ឌិដ្ឋប្យនេត្តា, ភនេត្តតិ៍ នេតត ហិ ឌ្ពយិតា សត្យ យល្លលយាត្យអំ ពនេទាឆ, ឲចំ សត្វាទំ បស្សិស្សឆាតិ៍ នេត សាធ្យ, ភនេត្តតិ នេតត ច នេពាដ្ឋានេសត អត្តនេតា ច នេពាដ្ឋានេសហិ យល្លលយាត្យអំ ពាត្យំ អានេភិំស្ម៉

សត្វាបិ ពិទ អានេឌ្ឋពាលនេតា បដ្ឋាឃ បទិនេភាពំ អពាសិ៍ អានេក្កយត្យស្សា ទត្តិំ ឍួភាសំ ឌិស្វា “យនេហសក្កា នេភចតា អត្វិ”តិ សញ្ញា ពទិំស្ម៉ ក្ខុបិសពា យល្លលយាត្យអញ្ចា ភិក្កុសដ្ឃស្ស ច នេសតាសតាតិ តិដ្ឋនេបត្វា ឌាតសយ្យាទំ សនេដ្ឋត្វា – “ពតំ, ភនេត្ត, អនេយត្វាំ អត្តនេតា ពិញ្ចំ, សត្វាទំ បនេក្កាសឆា”តិ នេឆនស្ស អានេទាចេសុំ៍ នេឆនេទា សាឃត្យបយនេឃ ឌ្ពឌ្ឋិឃា សាចត្តិំ បត្វា, “ភនេត្ត, ចាលិឌកាយចាសិនេតា ត្យនេយ្យដ្ឋកាយា, នេតសំ អត្យពយ្យំ ពនេទាឆា”តិ ភពចត្តុំ ឃាចិ៍ ភពចា អឆិចានេសសិ៍ នេឆនេទា ភពចនេតា អឆិចាសតំ ចិឌិត្វា សពដ្ឋាតនេយច បច្ចាពនេតា៍

ភពចាបិ អាតត្កនេឆទំ អាយនេត្តសិ , – “អាតត្ក, នេស្ត ស្មតាបននេត្ត ចាលិឌពានេយ បិល្លាឃ ចទិស្សាយ, តំ ឲក្យតបញ្ចាសតាតំ ភិក្កុតំ សលិពំ នេឌហិ”តិ៍ នេឆនេទា សាធ្យ, ភនេត្តតិ ភិក្កុសដ្ឃស្ស តយត្តំ អានេទាចេត្វា តភចាទិកា ភិក្កុ សលិពំ ពល្ហន្តុតិ អាហ៍ តំឌិចសំ ក្យល្លឆាតនេត្តនេទា បដយំ សលិពំ អក្កនេហសិ៍ ចាលិឌកាយចាសិនេតាបិ “នេស្ត ពិទ សត្វា អាពយិស្សតឹ”តិ ពាយយនេឌ្ឋយល្លបំ ពត្វា ឌាតក្កំ សឌ្ឋឃិំស្ម៉ ភពចា បិនេតាច

ນຶຣປະຂົຕກ຺ກຳ ຄຕ຺ວາ ກຄ຺ຄຸງ຺ຂີ ປຜິນິຕ຺ວາ ຜລນຍາປຕ຺ຕິ ອເປຍ຺ຕ຺ວາ ຄິນຶຂີ຺ ນກ຺ກສ຺ສ ປຕ຺ຖຸກປ຺ປລນິລິນຄ຺ ຂລ຺ຫຍ຺ອເຫາສິ຺ ເນາ ຄິ ຕ຺ຄຕ຺ຕິ ອາຈເຂ຺ຕ຺ວາ ນຕ຺ຖ ນຸຄາປເຕ຺ຕກຍຄ຺ ຂຶນ຺ວາ ຜິສ຺ສກຍໍ ອາຍເຕ຺ຕນິ – "ຕາຕ ອຂ຺ຂ ກກຈາ ຕິຍຕ຺ຕາຄິ ເຜາຂຄນຕາຄິ ປິຕ຺ຖາຈາເຣ ກຣິສ຺ສຕິ, ປຕ຺ຕາ ຄ຺ຸຂີກາເຣນຕາຄິ ຍາເປຕ຺ວາ ເຂຕຈຄ຺ຖາເຣເກາຂ຺ຂຍຕ຺ເກ ກຍຄນຂ຺ຂາຄິ ຄຕ຺ວາ ຮເປຫີ"ຕິ຺ ເນາ ຕຖາ ອກາສິ຺ ກກຈເຕາ ຄ຺ຸຂີກາເຣ ຈຕຸຍຸຕ຺ ອເຫາສິ, ຂ຺ຂິຕ຺ຕິ ອກ຺ກນາຈກາຄ຺ ຂ຺ຂິຍຸຕາຄິ, ເນນາຄິ ໑ກຍຸຕາຄິ຺ ນຕ຺ຖາ ກຄ຺ຄຸງ຺ຂີເຕາ ຄິກ຺ກມ຺ຍ ປຂີປິຂີຍາ ຮປິຕຄ຺ຸຂີກາເຣນຸ ລຸຣຄ຺ຸຂີກາເຣ ປິຜິນິ຺ ເຂ຺ຂ ອກ຺ກນາຈເກ ອາຂີ ຄຕ຺ວາ ໑ຄ຺ຸຄປຕ຺ຕາກິກ຺ກນຕາຄິປິ ຄ຺ຸຂີກາເຣ ກຕ຺ຕາ ຄິນິຕ຺ຕາ ອເຫນ຺ຸ ໑ຄ຺ ຕຸຖ຺ຖຄ຺ຸຂີກາເຣ ອເຫາສິ, ປຕ຺ຕາປິ ຄ຺ຸຂີກາເຣນຕາຄິ ອາກາເນ ຂ຺ປຍ຺ຕິນ຺ຸ

ນຕ຺ຖາ ນຕ຺ຕາຄ຺ຖປຕ຺ຕຳ ຄາຍ ປຕ຺ວາ ຄ຺ຸຂີກາເຣ ອາກາເນ ຮເປນິ຺ ຕນ຺ມິ ປຕ຺ຕເຕ ນຕ຺ຕາເຄ຺ຖາ ຄາຍ ຍິຖ຺ຖາຂີຂ຺ຂຶຄຕາປເນາ ຍຫາຂຄ຺ ຍິຖ຺ຖາຂີຂ຺ຂີ ຂ຺ກຸຫຍ຺າເປເຕ຺ຕາ ລິກກ຺ກຍນກ຺ກປຍເຕ຺ຕາ ຫຍ຺ຕ຺ວາ ຈນຕິ຺ ອຕ຺ຕຸຄ຺ເຕເຣ ຈສ຺ສ ອເຕ຺ຕາຈາຂີຍໍ ປຂີເປິ ຜິຍ ອເຣຫຕ຺ຕສ຺ສ ຂ຺ປຄິສ຺ສເຍາ ຂລຕິ຺ ຕໍ ຂີນ຺ວາ ຮຍຸຍສ຺ສ ກເຜສ຺ສາຍຶຕິ ກຕ຺ວາ ຮຍໍ ເຮເນນິ຺ ຕາປເນາ ເຮນຄາປຣິເຍານາເຄ ອເຣຫຕ຺ຕ ປິປຸລິ, ຍເກ຺ກເຄຈາສ຺ສ ອກິຕ຺ຕາ ອາກຕາ຺ ໑ຫິກິກ຺ກ ຫຍ຺ຕ຺ວາ ຕ຺ຖຂ຺ຂິຍຍປຕ຺ຕຂີຈເຣຮເຣາ ຫຍ຺ຕ຺ວາ ຄ຺ຸຂີກາເຣ ປິຜິນິ຺

ກກຈາ ຄ຺ຸຂີກາເຣກເຕຫິ ປຕ຺ຕາຫິ ກິກ຺ກນເຕຫິ ນຂ຺ຂີ ຈາລິຂກາຍໍ ກຕ຺ຕາ ຄ຺ຸຂີກາເຣາຄິ ອຂີສ຺ສຍາຄາຄິ ຄຕ຺ວາ ຈາລິຂກາຍໍ ປິຜິນິ຺ ຈາລິຂາ ຕຸຖ຺ຖປຍຸຍສ຺ສ ກິກ຺ກນຂ຺ຂສ຺ສ ຍຫາຂາຄ຺ ຂຕ຺ວາ ນຕ຺ຕາເຣ ຍຄຸລກາເຣຍໍ ຄຍິນ຺ຸ ນຕ຺ຕາ ຍຕ຺ຖລຍາຕຸອໍ ປິຜິນິ຺ ຍຫາຂເຄາ ຍາຈ ນຕ຺ຕາ ກຕ຺ຕຂເຣຜໍ ປຂີປສ຺ສຍຸກ຺ເຕິ, ຕາຈ ປິຕເຣາຍໍ ຄຕ຺ວາ ຂ຺ຂປິນຈກ຺ກາຄິ ນຍາຂາຍ ຕາຫໍ ກຄ຺ຖຕ຺ຕາ ປຸປຍຕ຺ຕາ ອາຂາຍ ຮຍຸສ຺ສຈຄຕ຺ຕາຍ ອາເຣາຍໍ ປຕ຺ຖາກຍານິ຺ ນຕ຺ຕາ ຮຍໍ ເຮເນນິ຺ ຍຫາຂຄສ຺ສ ຕາຄ຺ຖຄເຍາເກ຺ກາ ຂາເຕາ, ຍຫຄ຺ຕິ ຕຸຖ຺ຖເກາລິໄຫລ ອເຫາສິ຺

ນຕ຺ຕາ ຍຫາຂຄສ຺ສ ນກ຺ກຫຕ຺ຕິ ກຕິປິໄຫ ຕເຕ຺ຕຈ ຈນິ, ອຣຸລ ປຄ ຍຫາກຄ຺ຄຸງ຺ຂີຍໍເຍຈ ຂ຺ຂເປນິ຺ ຕຕ຺ຕ ກຕິປິໄຫ ຈນິຕ຺ວາ ຈາລິຂກາເຍ ປິຕ຺ຖາຍ ຈຣິຕ຺ວາ "ຕໍ ຕ຺ຄເຮຈ ຈນາຫີ"ຕິ ປຸຕ຺ຖເຕ຺ຕເຣ ຄິຈເຕ຺ຕຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເຣ ຄຍຸຂາຄຂີ ຄາຍ ອຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສາ ຕິເຣ ອກຍານິ຺ ຄຍຸຂາຄາກເຣາຂາ ນຕ຺ຖ ປຕ຺ຕກ຺ກຍຄ຺ ຄຕ຺ວາ ຄາກກຈຄ຺ ປເຈເນຕ຺ວາ ຕິຕ຺ຖ ຣຕຄາຄ຺ ນກ຺ກາເຣ ອກາສິ຺ ນຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ຮຍໍ ກເຜຕ຺ວາ ຄາກກຈຄາ ຄິກ຺ກມິ຺ ເນາ – "ຍຍ຺ຫ຺ ກເຕ຺ຕ, ປຣິຈຣິຕຕ຺ຕ ເຮຖາ"ຕິ ຍາຈິ, ກກຈາ ຄຍຸຂາຄຂີຕິເຣ ປຮເຈຕິຍໍ ຮເຍສ຺ສນິ຺ ຕໍ ຂີຂີນຸ ອາກຕານຸ ປິຮີຍຕິ, ກຕານຸ ຜິຈຣີຍຕິ, ຍຫານກ຺ກາຣປຍຕ຺ຕ ອເຫາສິ຺ ນຕ຺ຕາ ຕເຕາ ຄິກ຺ກມ຺ຍ ນຕ຺ຕາຄ຺ຖປຕ຺ຕຳ ກຕ຺ຕາ ນຕ຺ຕາຄ຺ຖ ອາຫ – "ຕຍາ ຍຫາຂເຄາ ອປິຍຍເກ຺ກ ຂ຺ຂຕາຣິເຕາ, ຕໍ ຕ຺ຄເຮຈ ຈນິຕ຺ວາ ໑ເຕນໍ ລຂ຺ຂີ ຜິສ຺ສຂ຺ຂາເປຕ຺ວາ ຄິຕ຺ຕາຄຍເກ຺ກ ປຕິຂ຺ຂາເປຫີ"ຕິ຺ ເນາປິ ປຣິຈຣິຕຕ຺ຕ ຍາຈິ຺ ນຕ຺ຕາ ຍຄປິຂ຺ຂີປິນາເລ ອລ຺ລຍຕ຺ຕິກປິຕ຺ຖຍິຍ຺ສຕ຺ຖາຄ຺ ຜິຍ ປຮເຈຕິຍໍ ຮເຍສ຺ສນິ, ຕເຕາ ເຂຕຈຄເຍຈ ກເຕາ຺ ໑ຕາຍຕ຺ຕ ນຄ຺ຖາຍ ເຕເຄຈຄ຺ຕຣຈເຍສ຺ສຄາຕິອາຂີ ຈຸຕ຺ຕ຺

ປຣິຄິຕ຺ຕາຍຶຕິ ອຄຸປິຂີເນນາຍ ຄິຕ຺ຕາຄຮາຕຸຍາ ປຣິຄິຕ຺ຕາຍິ຺ ຍຫາຂເຄາ ເຜເຣສ຺ສ ນຕ຺ຕ ຂິຈນາຄິ ນຶຣປຸຂ຺ ຄຕ຺ວາ ຕາຫຸຄິ ກຄ຺ຄຂ຺ຂາຄິ ນເຍາຮາເຄຕ຺ວາ ນຶເຣ ຕນາເປຕ຺ວາ ຮາຕຸເຍາ ອາຂາຍ ເຈຕິຍໍ ອກາສິ຺ ນຕ຺ຕຫຸລິ ກິກ຺ກຕິ ເຜເຣສ຺ສ ອາຕຸອາຫເຄ ຂິຕກິກ຺ກ຺ ເນນໍ ນຕ຺ຕຕ຺ຕ ຂ຺ຕາຄເຍຈາຕິ຺

បបញ្ចាឃ្ទូកតិឃា យជ្ឈិមតិកាឃដ្ឋកថាឃ

បុរេណ្ណាចាឥស្សត្តចណ្ណាភា តិដ្ឋិតា៑

៣៑ ភត្ថុរេកាចាឥស្សត្តចណ្ណាភា

៧៥៤៑ ៦ចិរេយ ស្សតត្តិ ភត្ថុរេកាចាឥស្សត្តា៑ តត្ថ រេតភ រេលា បភ សយរេឃភាតិ ភកចា យហាបខាបតិឃា ឃាឌិរេតា កិក្ខុតិសឈ្ឈិ ស្វេឃ្យារេខត្វា កិក្ខុសឈ្ឈិ សត្ថិបិរេតត្វា – “រេឆរា កិក្ខុ ចារេរត កិក្ខុតិរេឃា ឲ្យចតត្វ”តិ សឈ្ឈស្ស ភារ៑ អកាសិ៑ តំ សត្ថារេឃតំ ទុត្តា៑ តត្ថ បរិឃារេឃភាតិ ចារេរត៑ ត ខ្ពុទ្ធតីតិ អត្តរេភា ចារេរ សយ្យរេត្ត ទុរ៑ កាយំ ចា កត្វា ស្ទិកយ្យាឌីតិ ចា អារកិត្វា “អឃំ ភាឃស្ស បបរេញ្ចា”តិ ចការបសិ៑ ខ្ពុយំ បភ បរិឃារេឃភ ឲ្យចាឌំ ភកចា ភត្ថុករេត្តរេស្សច ការេលា អកាសិ៑ កស្វា? ខ្ពុយាសតិ្យកិក្ខុតីតំ រេឆរ៑ ឌិស្វា ឌិត្តំ ៦កក្កំ រេហាតិ បសីតតិ៑ រេតភ តា តស្ស ឲ្យចាឌំ សយ្យឌិដ្ឋិតុកាយា, ឆយ្យកឆំ រេសាតុកាយា៑ តស្វា ភកចា – “ភត្ថុរេកា អត្តរេភា ចារេរ សយ្យរេត្ត ឲ្យចាឌំ ឥស្សតិ, ឆយ្យកឆំ ករេឆស្សតី”តិ ចារេរត ឲ្យចាឌំ អកាសិ៑ រេឆរេរា បភ អត្តរេភា ចារ៑ ត កេរាតិ, កស្វាតិ រេច? តា កិរ កិក្ខុតិរេឃា បុរេត្ត រេឆរស្ស ខយ្យឌីរេប រខ្ជ ការេរត្តស្ស ឲ្យរេរាឆា អរេហសុំ៑ រេឆរេរា បុរេត្តតិចាសតារេលាភ តំ ការេលំ តាត្វា ឌិរេត្តសិ – “យំ ខ្ពុយស្ស កិក្ខុតិសឈ្ឈស្ស យរេណ្ណ តិសិត្តុំ ស្វេបយារេឃា ច ការេលាតិ ច អាហរិត្វា ឆយ្យំ កឆឃយាតំ ឌិស្វា អរេណ្ណា បុរេត្តតិចាសតាលលិកី កិក្ខុ ខ្ពុយំ ការេលំ ឲ្យរេលិរេកត្វា ‘អាឃស្វា ភត្ថុរេកា ឃាចខ្ជឌិចសា ឲ្យរេរាឆ ត ចិស្សរេខ្ជតិ, រេសាកតាឃយាឃស្វា ឲ្យរេរាឆបរិទុរេតា’តិ ចត្តត្តា យរេណ្ណាឃ្យា”តិ៑ ៦តយត្តំ សយ្យស្សយារេភា រេឆរេរា អត្តរេភា ចារ៑ ត កេរាតិ៑ ខ្ពុយាសត្តា កិរ កិក្ខុតីតំ រេឆររេស្សច រេឥសភា សប្យាឃា ភចិស្សតីតិ តាត្វា អឆ រេលា ភកចា អាឃស្វត្តំ ភត្ថុកំ អាយរេត្តសិ៑

តាសំ កិក្ខុតីតំ បុរេត្ត តស្ស ឲ្យរេរាឆភាចខាភភត្តំ ខ្ពុឌំ ចត្តុំ – បុរេត្ត កិរ តារិរាលសិឃំ បញ្ចា ឥាសសតាតិ បញ្ចា ឥាសិសតាតិ ចាតិ ខឈ្ឈសហស្សំ ៦ករេតាច កយ្យំ កត្វា ៦កស្វិំ ឌារេត ចសិ៑ អឃំ ភត្ថុករេត្តរេរា តស្វិំ ការេល រេខដ្ឋកឥារេសា រេហាតិ , រេកាតយី រេខដ្ឋកឥាសី៑ សា រេខដ្ឋកឥាសស្ស បិតបរិចារិកា អរេហាសិ បណ្ឌិតា ឪត្តា៑ ខឈ្ឈសហស្សយិ បុញ្ញកយ្យំ ករេរាត្តំ ៦ករេតា ករេរាតិ៑ អឆ ចស្ស្ទបភាឃិកសយរេឃ បញ្ចា បរេច្ចកពុទ្ធា ភត្ថុមូលកបព្ភាររេតា ខ្ពុសិបតរេភ ឲ្យតរិត្វា ភកររ បិណ្ឌាឃ ចរិត្វា ខ្ពុសិបតភរេយច កត្វា – “ចស្ស្ទបភាឃិកកុដិឃា អត្វាឃ ហត្ថកយ្យំ ឃាឌិស្សាយា”តិ ឌីចរ៑ បិរុបិត្វា សាឃត្យាយរេឃ ភការ៑ បចិសិត្វា រេសដ្ឋិស្ស ឈរទ្វាររេ អដ្ឋំសុ៑ រេខដ្ឋកឥាសី កុដំ ករេហត្វា ស្វេកតិត្តំ កច្ឆន្តី បរេច្ចកពុរេទ្ធ ភការ៑ បចិសរេត្ត អទ្ទស៑ រេសដ្ឋិ រេតសំ អាកតការេលំ ស្សត្វា “អយ្យាកំ ឲ្យការេសា ភត្តិ, កច្ឆត្វ”តិ អាហ៑

អឆ រេត ភករា តិក្ខយរេត្ត រេខដ្ឋកឥាសី កុដំ ករេហត្វា បចិសត្តី ឌិស្វា កុដំ ឲ្យតាររេត្វា ចត្តិត្វា ឲ្យតយិត្វា យុលំ បិឆាឃ – “អយ្យា ភការ៑ បចិដ្ឋយត្តាច តិក្ខត្តា, កិំ ត្ មេលា”តិ បុច្ឆិ៑ ចស្ស្ទបភាឃិកកុដិឃា ហត្ថកយ្យំ ឃាឌិតុំ អាកយិយ្យាតិ៑ លទ្ធំ, ករេត្តតិ៑ ត លទ្ធំ ស្វេបិសិរេកតិ? កិំ បរេភសា កុដិ ខ្ពុស្សរេររេហច កាតត្តា, ទុក្កេតហិបិ សក្កា កាតុត្តិំ៑ រេឃភ រេកភឌិ សក្កាតិ? សាធុ, ករេត្ត, យឃំ ករិស្សាយ៑ រេស្វ យយ្ហំកិក្ខុ កណ្យាចាតិ តិយរេត្តត្វា ស្វេកកំ រេភត្វា បុភ កុដំ ករេហត្វា អាកយ្យ តិត្ថយរេក្ក ឥត្វា អាកតា អចរេសសឥាសិរេឃា “៦រេត្តច រេហាឆា”តិ ចត្វា

សត្ថារំ អាគតកាលេ អាហ – “អយ្យ កិំ និច្ចមេវ បរស្ស ទានកម្មំ ករិស្សថ, អម្ហាកំ ទានកាលោ យុត្តំ ញាតព្ព”ន្តិ? អវេទ្ធច យុត្តំ ញាតព្ពាយ អវេយ្យតិ។ យទិ ឯវំ យថា បញ្ញា បវេទ្ធកញ្ញា ហត្ថកម្មំ អលភន្តា ទ្វាតតាយ និយន្តិតា, ញ្ញេយ្យាកំ សាមិកេហិ ឯកទិវសំ ហត្ថកម្មំ ទាបេថាតិ។ តា សាធូតិ សម្បដិច្ឆិត្វា សាយំ អដមិតោ អាគតកាលេ សាមិកានំ អារោចេសុំ។ តេ សាធូតិ ជេដ្ឋកទាសស្ស គេហទ្វារេ សន្និបតិំសុ។

អថ តេ ជេដ្ឋកទាសី ទេវ តាតា បវេទ្ធកញ្ញានំ ហត្ថកម្មំ ទេថាតិ អានិសំសំ អាចិក្ខិត្វា យេបិ ន កាតុកាមា, តេ កាឡេហេន ឱវាទេន តជ្ជេត្វា បដិច្ឆាបេសិ។ សា បុនទិវសេ បវេទ្ធកញ្ញានំ ភត្តំ ទត្វា សព្ពេសំ ទានបុត្តានំ សញ្ញំ អទាសិ។ តេ តាវទេវ អរញ្ញំ បវិសិត្វា ទព្ពសម្ភារេ សមោធានេត្វា សតំ សតំ ហុត្វា ឯកេកកុដិំ ឯកេកចង្កមនាទិបរិវារំ កត្វា មញ្ចបីឋបានីយបរិភោជនីយភាជនានិ

ឋបេត្វា បវេទ្ធកញ្ញេ តេមាសំ តត្ថ វសនត្ថាយ បដិញ្ញំ ការេត្វា វារភិក្ខំ បដ្ឋបេសុំ។ យោ អត្តនោ វារទិវសេ ន សក្កោតិ។ តស្ស ជេដ្ឋកទាសី សកគេហតោ អាហរិត្វា ទេតិ។ ឯវំ តេមាសំ ជគ្គិត្វា ជេដ្ឋកទាសី ឯកេកំ ទានំ ឯកេកំ សាដកំ វិស្សជ្ជាបេសិ។ បញ្ច

ទ្វិសាដកសតានិ អហេសុំ។ តានិ បរិវត្តាបេត្វា បញ្ចន្នំ បវេទ្ធកញ្ញានំ តិចីវរានិ កត្វា អទាសិ។ បវេទ្ធកញ្ញា យថាផាសុកំ អគមំសុ។

តយោបិ ជនា យាវតាយុកំ កុសលំ កត្វា កាយស្ស ភេទា ទេវលោកេ និព្ពត្តិំសុ។ តានិ បញ្ច យាតុកាមតានិ កាលេន កាលំ តេសំ បញ្ចន្នំ បុរិសសតានំ គេហេ ហោន្តិ, កាលេន កាលំ សព្ពាបិ ជេដ្ឋកទាសបុត្តស្សេវ គេហេ ហោន្តិ។ អថ ឯកស្មិំ កាលេ ជេដ្ឋកទាសបុត្តោ

ទេវលោកតោ ចវិត្វា រាជកុលេ និព្ពត្តោ។ តាបិ បញ្ចសតា ទេវកញ្ញា បុរាណភាគកុលេសុ និព្ពត្តិត្វា តស្ស រញ្ញោ ឱតស្ស គេហំ

អាគមិំសុ។ ឯតេន និយាមេន សំសរន្តិយោ អបរភាគេ កស្សបស្ស កាលេ កោលិយភាគរេ ទេវទហភាគរេ ច ខត្តិយកុលេសុ និព្ពត្តា។

តត្ថកេត្វោបិ បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បត្តា, ជេដ្ឋកទាសីធីតា ចរំ អាគម្ម សុទ្ធោទនមហារាជស្ស អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋិតា, ឥតរាបិ តេសំ

តេសំ រាជបុត្តានំយេវ ឃរំ គតា។ តាសំ សាមិកា បញ្ចសតា រាជកុមារា អម្ហាកំ ឧក្កណ្ឋិកាលេ សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា បព្ពជិតា,

រាជធីតរោ តេសំ អព្ពណ្ណកត្ថំ សាសនំ បេសេសុំ។ តេ អព្ពណ្ណិតេ ភាចា កុណាលទហំ នេត្វា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាបេត្វា

មហាសមយទិវសេ អរហត្តេ បតិដ្ឋាបេសិ។ តាបិ បញ្ចសតា រាជធីតរោ និក្ខមិត្វា មហាបជាបតិយា សន្តិកេ បព្ពជិំសុ។ អយមាយស្មា

តត្ថកោ ឧត្តានោ តា ភិក្ខុនិយោតិ ឯវមេតំ វត្ថុ ទីបេតព្ពំ។

រាជការាមេយាតិ បសេនទិនា ការិតោ នគរស្ស ទក្ខិណទិសាភាគេ ថូបារាមសទិសេ ឋានេ ចិហារេ។

៣០៧។ សម្បព្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋន្តិ ហេតុនា ការណេន ចិបស្សនាបញ្ញាយ យាថាវសរសតោ ទិដ្ឋំ។

៣០៨។ តដ្ឋំ តដ្ឋន្តិ តំសភាវំ តំសភាវំ, អត្ថតោ បន តំ តំ បច្ចយំ បដិច្ច តា តា ទេវតា ឧប្បជ្ជន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។

៣០៩។ បរេចស្ស លាភាតិ ម្ទុលិខីតិ និស្សាយ និព្ពត្តា លាភា បវេយតរេវេច អតិច្ចា។

៤១៣។ អនុបហច្ចាតិ អនុបហនិត្វា។ តត្ថ មំសំ បិណ្ឌំ បិណ្ឌំ កត្វា ចម្មំ អល្លិយាបេត្វា មំសកាយំ ឧបហនតិ នាម។ ចម្មំ ខណ្ឌំ ខណ្ឌំ កត្វា មំសេ អល្លិយាបេត្វា មំសកាយំ ឧបហនតិ នាម។ ឯវំ អកត្វា។ វិលិមំសំ ន្ហារុពន្ធនន្តិ សព្ពចម្មេ លគ្គវិលីមំសេ ច។ អន្តរាកិលេសសំយោជនពន្ធនន្តិ សព្ពំ អន្តរកិលេសមេវ សន្ធាយ វុត្តំ។

៤១៤។ សត្ថ ខោ បនិមេតិ កស្មា អាហាតិ? យា ហិ ឯសា បញ្ញា កិលេសេ ឆិន្ទតីតិ វុត្តា, សា ន ឯកិកាវ អត្តនោ ធម្មតាយ ឆិន្ទិតុំ សក្កោតិ។ យថា បន កុឋារី ន អត្តនោ ធម្មតាយ ឆេជ្ជំ ឆិន្ទតិ, បុរិសស្ស តជ្ជំ វាយាមំ បដិច្ច ឆិន្ទតិ, ឯវំ ន វិនា ឆហិ ពោជ្ឈង្គេហិ បញ្ញា កិលេសេ ឆិន្ទិតុំ សក្កោតិ។ តស្មា ឯវមាហ។ តេន ហីតិ យេន ការណេន តយា ឆ អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានិ, ឆ ពាហិរានិ, ឆ វិញ្ញាណកាយេ, ទីបោបមំ, រុក្ខោបមំ, គាវូបមញ្ច ទស្សេត្វា សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ អាសវក្ខយេន ទេសនា និដ្ឋបិតា, តេន ការណេន តុម្ហេបិ តា ភិក្ខុនិយោ តេនេវ ឱវាទេន ឱវទេយ្យាសីតិ។

៤១៥។ សា សោតាបន្នាតិ យា សា គុណេហិ សព្ពបច្ឆិមិកា, សា សោតាបន្នា។ សេសា បន សកទាគាមិអនាគាមិនិយោ ច ខីណាសវា ច។ យទិ ឯវំ កថំ បរិបុណ្ណសង្កប្បាតិ។ អជ្ឈាសយបារិបូរិយា។ យស្សា ហិ ភិក្ខុនិយា ឯវមហោសិ – “កទា នុ ខោ អហំ អយ្យស្ស នន្ទកស្ស ធម្មទេសនំ សុត្វា ឯកាសនេ សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិករេយ្យ”ន្តិ, សា សោតាបត្តិផលំ សច្ឆាកាសិ។ យស្សា អហោសិ “សកទាគាមិផលំ អនាគាមិផលំ អរហត្ត”ន្តិ, សា អរហត្តំ សច្ឆាកាសិ។ តេនាហ ភគវា “អត្តមនា ចេវ បរិបុណ្ណសង្កប្បា ចា”តិ។

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

នន្ទកោវាទសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥។ រាហុលោវាទសុត្តវណ្ណនា

៤១៦។ ឯវំ មេ សុតន្តិ រាហុលោវាទសុត្តំ។ តត្ថ វិមុត្តិបរិបាចនីយាតិ វិមុត្តិំ បរិបាចេន្តីតិ វិមុត្តិបរិបាចនីយា។ ធម្មាតិ បន្នរស ធម្មា។ តេ សទ្ធិន្ទ្រិយាទីនំ វិសុទ្ធិការណវសេន វេទិតព្ពា។ វុត្តញ្ហេតំ –

“អស្សទ្ធេ បុគ្គលេ បរិវជ្ជយតោ, សទ្ធេ បុគ្គលេ សេវតោ ភជតោ បយិរុបាសតោ បសាទនីយេ សុត្តន្តេ បច្ចវេក្ខតោ ឥមេហិ តីហាការេហិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិសុជ្ឈតិ។ កុសីតេ បុគ្គលេ បរិវជ្ជយតោ អារទ្ធវីរិយេ បុគ្គលេ សេវតោ ភជតោ បយិរុបាសតោ សម្មប្បធានេ បច្ចវេក្ខតោ ឥមេហិ តីហាការេហិ វីរិយិន្ទ្រិយំ វិសុជ្ឈតិ។ មុដ្ឋស្សតី បុគ្គលេ បរិវជ្ជយតោ ឧបដ្ឋិតស្សតី បុគ្គលេ សេវតោ ភជតោ បយិរុបាសតោ សតិបដ្ឋានេ បច្ចវេក្ខតោ ឥមេហិ តីហាការេហិ សតិន្ទ្រិយំ វិសុជ្ឈតិ។ អសមាហិតេ បុគ្គលេ បរិវជ្ជយតោ សមាហិតេ បុគ្គលេ សេវតោ ភជតោ បយិរុបាសតោ ឈានវិមោក្ខេ បច្ចវេក្ខតោ ឥមេហិ តីហាការេហិ សមាធិន្ទ្រិយំ វិសុជ្ឈតិ។ ទុប្បញ្ញេ បុគ្គលេ

បរិច្ឆេយតោ បញ្ញាចេត្ត បុក្កលេ សេចតោ កដតោ បឃិរុបិរតោ កម្ពីរតោលាចទិឃំ បច្ចេចក្ខតោ ខ្ពុយេហិ តីហាកាទេហិ បញ្ញាត្រ្តិឃំ ចិរុជ្ញាតិ៍ ខ្ពុតិ ខ្ពុយេ បញ្ចា បុក្កលេ បរិច្ឆេយតោ បញ្ចា បុក្កលេ សេចតោ កដតោ បឃិរុបិរតោ បញ្ចា រុត្តត្តក្ខេត្ត បច្ចេចក្ខតោ ខ្ពុយេហិ បត្តុរេហិ អាកាទេហិ ខ្ពុយាតិ បញ្ចាត្រ្តិឃាតិ ចិរុជ្ញត្តិ”តិ (បដិ៍ ឃ៍ ១៍១ប័រ៍)៍

អបរេបិ បត្តុរេ ឆយ្យា ចិយុត្តិបរិបិចតីឃា – រជ្ឈាឌីតិ បញ្ចិយាតិ ខ្ពុត្រ្តិឃាតិ, អតិច្ចសញ្ញា, អតិច្ចេ ទុក្ខសញ្ញា, ទុក្ខេ អតត្តសញ្ញា, បហាតសញ្ញា, ចិទាកសញ្ញាតិ, ខ្ពុយា បញ្ចា តិព្ពេឆកាកិឃា សញ្ញា, យេឈិឃតេ្ទស្ស គឆិតា គល្យាលយិត្តតាកេឃា បញ្ចាឆយ្យាតិ៍ កាឃ បត ចេលិឃ កកចតោ ខុតកេហោឃឹតិ៍ បច្ចុរេយេឃ លេកំ ចោលេកត្តស្ស៍

៣១៨៍អតេកាតំ កេចតារហស្សាតត្តិ អាឃរ្ខុតា ទាហុលេត បក្យុត្តរស្ស កកចតោ បិកេយ្ទលេ បិលិតតាកទាដកាលេ បត្តិំ បដ្ឋបេត្តត សត្ថិ បត្តំ បដ្ឋបិតកេចតាឃេច៍ តារុ បត កាឆិ ក្ខុយជ្ឋកា កេចតា, កាឆិ អត្តលិក្ខកា, កាឆិ ចាតុយហាទាឌិកា, កាឆិ កេចលេកេ, កាឆិ ព្រហ្មលេកេ តិព្ពត្តា៍ ខ្ពុយេ្ហិ បត ឌិចេស សព្ពា ខុកជ្ឋាតេ អត្ថចតេ្ហិយេច សត្តិបតិតា៍ ឆយ្យចក្ខុត្តិ ឬបិលិឌ្ជាចាក- (ឃ៍ តិ៍ ១៍៤៨)

ឌីឈតពរុទ្ធតុ (ឃ៍ តិ៍ ១៍១០៤) បដេយក្កោ ឆយ្យចក្ខុត្តិ ទុទ្ធតា, ព្រហ្មាឃុរុទ្ធត (ឃ៍ តិ៍ ១៍១៨រ៍) តីហិ ឋលិតិ, ខ្ពុយេ្ហិ រុទ្ធត ចត្តាទោ យក្កា, ចត្តាទិ ច ឋលិតិ ឆយ្យចក្ខុត្តិ ចេឌិតព្ពាតិ៍ តត្ត ហិ កាឆិ កេចតា សោតាបត្តា អហេសុំ, កាឆិ សកទាកាមី, អតាកាមី, ខីណាសចា៍ តាសញ្ចា បត កេចតាតំ ខុត្តកាតិ កលតចសេត បរិច្ឆេកោ តត្តិ៍ សេសំ សព្ពត្ត ឬត្តាតយេចាតិ៍

បបញ្ចារុទតិឃា យជ្ញ្យតិកាឃដ្ឋកចាឃ

ទាហុលេចាឌរុត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

៤៍ លលក្ករុត្តចណ្ណតា

៣១០៍ខុចំយេ រុតត្តិ លលក្ករុត្តំ៍ តត្ត អាឌិកល្យាលត្តិអាឌិយ្បិកល្យាលំ កដ្ឋកំ តិដ្ឋារំ កត្វា កេសេរស្សាយិ៍ យជ្ញ្យបរិយោឃារទាតរុបិ ខុសេច តយោ៍ ខ្ពុតិ កកចា អទិឃចំសំ តចហិ, យហារតិបដ្ឋាតំ សត្តហិ, យហាអស្សុបុទំ សត្តហិយេច បកេហិ ចោយេសិ៍ ខ្ពុឌំ បត រុត្តំ តចហិ បកេហិ ចោយេសិ៍

ចេឌិតព្ពាតីតិ រហចិបស្សតេត យក្កេត ឌាតិតព្ពាតិ៍ យតាឃតតេត តោក្ខុយកចិត្តយេច គឆិតំ, ឆយ្យាឃតតេត ពាហិទ្ធា តោក្ខុយកឆយ្យា ច, យតោចិញ្ញាលោត ដេបត្វា ខេ្វ បញ្ចាចិញ្ញាលាតិ សេសំ ពាឌីសតិចិធំ លេកិយចិបិកចិត្តំ៍ ឋស្សចេកតា ឃចាទុត្តចិបិកចិញ្ញាលសយ្យឃុត្តាច៍ តល្យាតិ ចិបិកចេកតាបច្ចយា ឌចតក្ខលោ ឬប្បត្តតល្យា៍

៣១១៉ចក្ខុ អត្តាតិ បរិជិរេយរក្កោ អតុសត្តិ៉ ទេហដ្ឋា ពេធិតាគញ្ញោដ្ឋិត្តិ សច្ឆាត់ អគត្តកាចងស្សតត្ថ អយំ ទេងសតា អារទ្ធា៉ តត្ថ គ ក្តបបជ្ជតីតិ គ ឃុជ្ជតិ៉ ទេចតីតិ ចិកច្ឆតិ គិរុជ្ជតិ៉

៣១៣៉អយំ ទោ បគ, កិក្ខុទេចតិ អយយ្យិ បរិជិរេយរក្កោ អតុសត្តិ៉ អយញ្ញោទេងសតា តិណ្ណំ កាហាត់ ចទេសគ ចដ្ឋិ៍ ងទេស្សតុំ អារទ្ធា៉ ទុក្ខំ សយុងទេឃាតិ ដ្ឋិត្តិ សច្ឆាត់ ចទេសគ ចដ្ឋិ៍ ងទេស្សតុត្តិបិ ចងត្តិទេយច៉ ៦តំ យយាតិអាឌីសុ តណ្យាយាគឌិដ្ឋិកាហាច ទេចឌិតន្តា៉ សយតុបស្សតីតិ កាហត្តាយចទេសគ បស្សតិ៉

៦ចំ ចដ្ឋិ៍ ងទេស្សតូ្វា ពួងាគិ តិណ្ណំ កាហាត់ បដិបក្ខចទេសគ, គិទេទាទេឆា យទេក្កាតិ ពួទេយសំ ចា ដ្ឋិត្តិ សច្ឆាត់ ចទេសគ ចិចដ្ឋិ៍ ងទេស្សតុំ អយំ ទោ បតាតិអាឌិយាហ៉ ទេគតំ យយាតិអាឌីគិ តណ្យាឌីគំ បដិទេសឆចចគាគិ៉ សយតុបស្សតីតិ អគិច្ចំ ទុក្ខយគត្តាតិ បស្សតិ៉

៣១៥៉ ៦ចំ ចិចដ្ឋិ៍ ងទេស្សតូ្វា ពួងាគិ តិណ្ណំ អតុសយាត់ ចទេសគ បុគ ចដ្ឋិ៍ ងទេស្សតុំ ចក្ខុញ្ញា, កិក្ខុទេចតិអាឌិយាហ៉ តត្ថ អកិគត្តីតិអាឌីគិ តណ្យាឌិដ្ឋិចទេសទេគច ចុត្តាគិ៉ អតុទេសតីតិ អបព្យហឹទេតា ទេហាតិ៉ ទុក្ខស្សាតិ ចដ្ឋទុក្ខកិទេលសទុក្ខស្ស៉

៣១៩៉ ៦ចំ តិណ្ណំ អតុសយាត់ ចទេសគ ចដ្ឋិ៍ ពទេឆតូ្វា ពួងាគិ ទេតសំ បដិទេក្ខបចទេសគ ចិចដ្ឋិ៍ ងទេស្សទេន្តា បុគ ចក្ខុញ្ញាតិអាឌិយាហ៉ អចិជ្ជំ បហាយាតិ ចដ្ឋមូលិកំ អចិជ្ជំ បជហិតូ្វា៉ ចិជ្ជត្តិ អរហត្តយក្កចិជ្ជំ ក្តប្បាទេងតូ្វា៉

៣១លិ៉ធាគទេយតំ ចិជ្ជតីតិ ៦ត្តទេកទេគច ពទាយទេក្កគ ចដ្ឋចិចដ្ឋចទេសគ ទេងសគំ យត្តកំ បរិទេបតូ្វា បុគ តទេងច សយុ្យិទេណ្ឌតូ្វា ងទេស្សទេន្តា ៦ចំ បស្ស៊, កិក្ខុទេចតិអាឌិយាហ៉ សដ្ឋិយត្តាគំ កិក្ខុគត្តិ ៦ត្ថ អគច្ឆទិយទេយតំ, យំ សយទេយច តទាកទេត ទេងទេសទេត្ត សដ្ឋិ កិក្ខុ អរហត្តំ បត្តា៉ ពួយញ្ញោ ស្សុត្តំ ឆយុទេសតាបតិបិព្យាទេឆទេត្តបិ សដ្ឋិ កិក្ខុ អរហត្តំ បត្តា, យហាទេយាក្កលិទេគ ពទេឆទេត្តបិ, អឃីតិយហាទេឆទេរសុ ពទេឆទេត្តសុបិ បត្តា ៦ច៉ ៦តយ្យិ អគច្ឆទិយំ៉ យហាកិន្នាប្បត្តា ហិ ទេត សាចកា៉

អបទេកាទេក បគ តព្ពបណ្ណិឌីទេប យាទេលឃ្យទេងចទេត្ថទេទា គាយ ទេហដ្ឋា ទេលិហបរិសាទេង ពួងំ ស្សុត្តំ ពទេឆសិ៉ តងាបិ សដ្ឋិ កិក្ខុ អរហត្តំ បត្តា៉ យធា ច ទេលិហបរិសាទេង, ៦ចំ ទេឆទេទា យហាយណ្ឌទេបបិ ពួងំ ស្សុត្តំ ពទេឆសិ៉ យហាចិហាទេរា គិក្ខុមិតូ្វា ទេចតិយបន្តាតំ កទេតា, តត្តាបិ ពទេឆសិ៉ តទេតា សាកិយចំសចិហាទេរ, ក្សដ្ឋិលិចិហាទេរ, អគ្គទេសាគ្គទេ, យុត្តង្គទេលា, ចាតកបន្តទេត, បរិចិគឈទេទេក, ឌីឈចាបិយំ, ទេលិកគ្គទេរ, ទេគាយណ្ឌលតទេល ពទេឆសិ៉ ទេតសុបិ ធាទេគសុ សដ្ឋិ សដ្ឋិ កិក្ខុ អរហត្តំ បត្តា៉ តទេតា គិក្ខុមិតូ្វា បគ ទេឆទេទា ចិត្តលបន្តាតំ កទេតា៉ តងា ច ចិត្តលបន្តតចិហាទេរ អតិទេរកសដ្ឋិចទេស្សា យហាទេឆទេរា, ទេបក្ខុទេលិយំ ក្សុទ្ធកតិត្ថំ គាយ បដិច្ឆគ្គដ្ឋាត់ អត្ថិ, តត្ថ ទេឆទេរា ត្យាយិស្សាយីតិ ឆ្លតិទេណ្ណា៉ ទេងចទេត្ថទេរា តស្ស សត្តិកំ កន្ថា ត្យាទេបយិ, គទេត្តតិ អាហ៉ ទេឆទេរា បដិសត្ថាទេរទេគច – “យាទេលឃ្យទេងចា គាយ អត្ថីតិ ចងត្តិ, ទេសា អយំ គចិស្សតី”តិ ឆាតូ្វា តុំ ទេងទេចាតិ អាហ៉ អាយ, គទេត្តតិ៉ សដ្ឋិចស្សទ្ធាត់ ទេយ, អាចុទេសា, ទេកាចិ សទីទំ ហទេត្ថគ ឲុសិតុំ គាយ គ លភិ, តុំ បគ ត្យាទេបហីតិ ក្តត្តទិតូ្វា តីទេរ គិសីឌិ៉

ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩣᨴᩥᨷᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩴ ᨮᨷᩮᩈᩥ. ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᨬ᩠ᨧ ᨨᨻ᩠ᨻᩔᨧᨲᩩᨴᩥᩅᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩋᨳ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩮᩣ – "ᩑᨲᩮ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨨᨻ᩠ᨻᩔᩣᨶᩴ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᩦ"ᨲᩥ ᩌᩉ. ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥ. ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩦᩃᩮᨶ ᨨᨻ᩠ᨻᩔᩣᨶᩴ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩈᨭ᩠ᨮᩥᩅᩔᩣᨶ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩣ ᨨᨻ᩠ᨻᩔᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨠᩣᨾᩥᩴᩈᩩ. ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩈᩁᨽᩣᨱᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᩍᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩌᩁᨽᩥ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨧ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᩴᩈᩩ. ᨲᨳᩣ ᨲᩥᩔᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨳᩮᩁᩣ. ᨲᨳᩣ ᨶᩣᨣᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨠᩣᩊᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩮ ᨠᨳᩮᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨳᩮᩁᩣ. ᨲᨳᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᩮ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥᩅᩣᩈᩮ ᨠᨳᩮᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨳᩮᩁᩣ. ᨶᩣᨣᨷᩥᩅᩈᨾ᩠ᨻᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨶᩣᨣᨷᩥᩅᩣᩈᩮ ᨠᨳᩮᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨳᩮᩁᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨨᨧ᩠ᨨᨠ᩠ᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨩᨶᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩣ.

ᩋᨾ᩠ᨻᩥᩃᨠᩣᩊᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨸᨶ ᨲᩥᨸᩥᨭᨠᨧᩪᩊᩣᨽᨿᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᨷᩁᩥᩈᩣ ᨣᩣᩅᩩᨲᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨴᩮᩅᨷᩁᩥᩈᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩣ. ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩈᩉᩔᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩣ, ᨴᩮᩅᩮᩈᩩ ᨷᨶ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣᨷᩥ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ.

ᨸᨸᨬ᩠ᨧᩈᩪᨴᨶᩥᨿᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨶᩥᨠᩣᨿᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ

ᨨᨧ᩠ᨨᨠ᩠ᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

᪗. ᨾᩉᩣᩈᩊᩣᨿᨲᨶᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪔᪒᪘. ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᩈᩩᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᩊᩣᨿᨲᨶᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩉᩣᩈᩊᩣᨿᨲᨶᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩌᨿᨲᨶᩣᨶᩴ ᨴᩦᨸᨠᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩴ.

᪔᪒᪙. ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩉᩅᩥᨷᩔᨶᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ. ᩏᨷᨧᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ, ᨧᨿᩥᨠᩣᨲᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨠᩣᨿᩥᨠᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᨴᩁᨳᩣ. ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣᨲᩥ ᨾᨶᩮᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᨴᩁᨳᩣ. ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨷᨷᩁᩥᩊᩣᩉᩮᩈᩩᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ.

᪔᪓᪐. ᨠᩣᨿᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᩈᩩᨡᩴ. ᨧᩮᨲᩮᩣᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩮᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᩈᩩᨡᩴ. ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨧᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᨩᩅᨶᩮᨶ ᩈᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᩅᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨾᨲ᩠ᨲᨠᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨾᨶᩮᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨽᩪᨲᩣ ᨻᩃᩅᩅᩥᨷᩔᨶᩣ, ᩈᩣᨷᩥ ᨾᨶᩮᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᩮᨶᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ.

᪔᪓᪑. ᨲᨳᩣᨽᩪᨲᩔᩣᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᩮᩣᩈᩩᨡᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨽᩪᨲᩔ. ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᨡᩮᩣ ᨷᨶᩔᩣᨲᩥ ᩋᩔ ᨠᩣᨿᩥᨠᩣ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣ ᨶᩣᨿ ᩌᨩᩦᩅᩮᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ. ᩍᨾᩥᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨷᨧᩣᨿᩣᨾᩈᨾᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨷᨶ ᨷᨬ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩣᨷᨠᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ. ᩑᩅᩴ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩥᨠᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨣᩥᨠᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ.

ចិតាល្លចាតិ បត “ឃា ឃទាក្ខុតស្ស ឌិដ្ឋិ”តិ ព្ទុយទេច ស្ញុបទេឆំ កទេហត្វា “ទេលិក្យត្តទយទេក្កា បញ្ចាដ្ឋិទេកា”តិ ចឆតិ៎ ទេសា – “ឲចយស្សាឃំ អទិទេឃា អដ្ឋិទេកា យទេក្កា ភាចតាបិទិប្ញុទិ៍ កន្ធុតី”តិ ព្ទុយិតា អតត្តុទចចទេតទេតច បដិទេសឆិតទេព្ធា៎ ក្តុតុទិ ច ឲចំ សញ្ញាទេបតទេព្ធា – ទេលិក្យត្តទយទេក្កា បញ្ចាដ្ឋិទេកា តាយ តត្វិ, ព្ទុយាតិ បត បញ្ចា សព្ពុត្វកការាបកក្ខាតិ យក្កក្លទេលា ចិទតិចទេសត ប្ញុទេទត្តិ៎ “ឃា ចត្ញុហិ ចដិក្ខុដ្ឋទិទេតហិ អារតិ ចិទតី”តិ ឲចំ ចុត្តុចិទតីស្ញុ ហិ យិន្ធាចាចំ បឌហតិ, សយ្ញុាចាចំ ភាទេចតិ, ឲចំ សយ្ញុាចាចំ ភាទេចត្តុស្ស ព្ទុយាតិ បញ្ចាដ្ឋិកាតិ ត ចិតា, សទេហច ចិទតិឃា ប្ញុទេទត្តិ៎ សយ្ញុាកយ្ញុត្តាឌីទេចស្ញុបិ ឲទេសច តទេឃា៎ ព្ទុតិ ចដិកយ្ញុាឌិតិ អាឌិទេតា បដ្តាឃ បទិស្ញុទ្ធាទេតច ចដ្តត្តិ៎ ព្ទុយាតិ បត បញ្ចា សព្ពុត្វកការាបកក្ខាតិ ចិទតិចទេសត បទិប្ញុទេទត្តិតិ បញ្ចាដ្ឋិទេកា យទេក្កា តាយ តត្វិ៎ ស្ញុកដ្តស្ញុទេត្តុបិ (ឌី៎ និ៎ ២៎២១៣) ទេចតំ ចុត្តុ – “ឃស្ញុិ ទេលា, ស្ញុកដ្ត, ឆយ្ញុចិតទេឃ អទិទេឃា អដ្ឋិទេកា យទេក្កា”តិ៎ អទេញ្ញាស្ញុ ច អទេតទេកាស្ញុ ស្ញុត្តុសទេតាស្ញុ អដ្ឋិទេកាច យទេក្កា អាកទេតាតិ៎

៣១២៎ចត្តាទេទាបិ សតិបដ្តាតាតិ យក្កសយ្ញុឃុត្តាច ចត្តាទេទា សតិបដ្តាតា៎ សយ្ញុប្យឆាតាឌីស្ញុបិ ឲទេសច តទេឃា៎ ឃុកតន្ធាតិ ឲកក្លលិកឃុកតន្ធា៎ ឲទេតហិ អញ្ញាស្ញុិ លទេលា សយាបត្តិ, អញ្ញាស្ញុិ ចិបស្សតាតិ៎ ឲចំ តាតាលលិកាបិ ទេហាត្តិ, អទិឃយទេក្ក បត ឲកក្លលិកា៎

ចិជ្ជា ច ចិយុត្តិ ចាតិ អទហត្តុយក្កចិជ្ជា ច ឋលចិយុត្តិ ច៎ ទេសសំ សព្ពុត្វ ក្តុតាតទេយចាតិ៎

បបញ្ចាស្ញុឆតិឃា យឌ្ជិយតិកាឃដ្តកចាឃ

យហាសឡអាឃតតិកស្ញុត្តុចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៎

ប៊៎ តកាទចិទេត្តឃ្យស្ញុត្តុចណ្ណតា

៣១៣៎ឲចំទេយ ស្ញុតត្តិ តកាទចិទេត្តឃ្យស្ញុត្តុ៎ តត្វ សយចិសយំ ចទត្តីតិ កាទេលត សយំ ចទត្តិ, កាទេលត ចិសយំ៎ សយចទិឃយ្ញុិ ទេហតត្តិ សយចទិឃយ្ញុិ ហិ ឲតិ៎

៣១៤៎ទេក អាកាទាតិ កាតិ កាទលាតិ? ទេក អត្តឃាតិ កា អត្ញុព្យុដ្ឋិទេឃា? តត្វិ ទេលា បត តត្វាតិ កស្ញុា អាហ, តត្ញុ អទទេញ្ញា ហទិតតិលចយ្យកចតាឌិចទេសត អតិយត្ញុញ្ញា ទ្ញុបិឆទេឃា បញ្ចា កាយក្យុលា អត្តិតិ? ទេតា តត្វិ៎ ត បទេតតំ ចតសទេល្លត កឆិតំ, ព្ទុតិទ្ញុបិឌិតិ បត សន្ធាទេឃតំ កឆិតំ៎ តាតិ ហិ ប្ញុទិសស្ស ចិត្តុំ បទិឃាទាឃ តិដ្តត្តិ៎ ឃចាហ – “តាហំ, កិក្លទេច, អញ្ញំ ឲកទ្ញុបយ្ញុិ សយត្ញុបស្សាមិ, ឃំ ឲចំ ប្ញុទិសស្ស ចិត្តុំ បទិឃាទាឃ តិដ្តតិ, ឃចឃិឌំ, កិក្លទេច, ព្ទុតិទ្ញុបំ៎ ព្ទុតិទ្ញុបំ, កិក្លទេច, ប្ញុទិសស្ស ចិត្តុំ បទិឃាទាឃ តិដ្តតី”តិ (អ៎ និ៎ ៨៎១) ចិត្តាទេទតព្ធាំ៎ ទេសសំ សព្ពុត្វ ក្តុតាតទេយចាតិ៎

បបញ្ចសូទនិយា យដ្ឋិមនិកាយដ្ឋកថាយ

តការចិត្តេឃ្យសុត្តចណ្ណតា និដ្ឋិតា។

៥។ បិណ្ឌបាតបារិសុទ្ធិសុត្តចណ្ណតា

៣៦៥។ ឲចំរេយ សុតត្តំ បិណ្ឌបាតបារិសុទ្ធិសុត្តំ។ តត្ថ បដិសល្លាតាតិ ផលសមាបត្តិតោ។

ចិប្បសន្នានីតិ ឋូកាសចសេតតំ ចុត្តំ។ ផលសមាបត្តិតោ ហិ ចុដ្ឋិតស្ស បញ្ចហិ បសាទេហិ បតិដ្ឋិតោកាសោ ចិប្បសន្នោ ហោតិ, លចិចណ្ណោ បរិសុទ្ធោ។ តស្មា ឲចយាហ។ សុញ្ញាតចិហារេតាតិ សុញ្ញាតផលសមាបត្តិចិហារេត។ យហាបុរិសចិហារោតិ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធតថាកតមហាសាចកាតំ យហាបុរិសាតំ ចិហារោ។ ឃេត ចាចំ យក្កោតាតិអាឌីសុ ចិហារតោ បដ្ឋាយ ឃាច កាមស្ស ខ្ពុត្តលីលា ឲស បចិដ្ឋយក្កោ តាយ, អត្តោកាមំ បចិសិត្វា កេហបដិបាដិយា ចរិត្វា ឃាច តការទ្វារេត តិក្ខមតា ឲស ចរិតត្ថាបទេសោ តាយ, ឥហិ ខ្ពុត្តលីលតោ បដ្ឋាយ ឃាច ចិហារា ឲស បដិក្កត្តយក្កោ តាយ។ បដិឃំ ចាបិ ចេតសោតិ ចិត្តេ បដិហញ្ញាតកិលេសជាតំ កិញ្ចិ អត្ថិ តត្ថីតិ។ អហោរត្តាតុសិក្ខិតាតិ ឌិចសញ្ច រត្តិញ្ច អតុសិក្ខត្តេត។

៣៣០។ បហីតា តុ ខោ ទេ បញ្ច កាមគុណាតិអាឌីសុ ឲកកិក្ខុស្ស បច្ចចេក្ខណា តាតា, តាតាកិក្ខូតំ បច្ចចេក្ខណា តាតាតិ។ កថំ? ឲកោ ហិ កិក្ខុ បច្ឆាកត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ បត្តចីចរំ បដិសាមេត្វា ចិចិត្តោកាសេ តិសិន្នោ បច្ចចេក្ខតិ “បហីតា តុ ខោ ទេ បញ្ចកាមគុណា”តិ។ សោ “អប្បហីតា”តិ ញាត្វា ចិរិយំ បក្កណ្ឌអតាកាមិយក្កេត បញ្ចកាមគុណិករាកំ សមុគ្ឃាទេត្វា យក្កាតន្តរំ ផលំ ផលិតន្តរំ យក្កំ តចោ ចុដ្ឋាយ បច្ចចេក្ខន្តោ “បហីតា”តិ បជាតាតិ។ តិចរណាឌីសុបិ ឲសេច តយោ។ ឲតេសំ បត អរហត្តយក្កេត បហាតាឌីនិ ហោត្តិ, ឲចំ ឲកកិក្ខុស្ស តាតាបច្ចចេក្ខណា ហោតិ។ ឲតាសុ បត បច្ចចេក្ខណាសុ អញ្ញោ កិក្ខុ ឲកំ បច្ចចេក្ខណំ បច្ចចេក្ខតិ, អញ្ញោ ឲកត្តិ ឲចំ តាតាកិក្ខូតំ តាតាបច្ចចេក្ខណា ហោតិ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តាតមេចាតិ។

បបញ្ចសូទនិយា យដ្ឋិមនិកាយដ្ឋកថាយ

បិណ្ឌបាតបារិសុទ្ធិសុត្តចណ្ណតា និដ្ឋិតា។

១០។ ឥន្ទ្រិយភាចតាសុត្តចណ្ណតា

៤៥៣។ ឯវំ មេ សុតន្តិ ឥន្ទ្រិយភាវនាសុត្តំ។ តត្ថ គជង្គលាយន្តិ ឯវំនាមកេ និគមេ។ សុវេឡុវនេតិ សុវេឡុ នាម ឯកា រុក្ខជាតិ, តេហិ សញ្ឆន្នោ មហាវនសណ្ឌោ, តត្ថ វិហរតិ។ ចក្ខុនា រូបំ ន បស្សតិ, សោតេន សទ្ទំ ន សុណាតីតិ ចក្ខុនា រូបំ ន បស្សិតព្ពំ, សោតេន សទ្ទោ ន សោតព្ពោតិ ឯវំ ទេសេតីតិ អធិប្បាយេន វទតិ។

អញ្ញថា អរិយស្ស វិនយេតិ ឥមិនា ភគវា អត្តនោ សាសនេ អសទិសាយ ឥន្ទ្រិយភាវនាយ កថេតុំ អាលយំ អកាសិ។ អថាយស្មា អានន្ទោ – "សត្ថា អាលយំ ទស្សេតិ, ហន្ទាហំ ឥមិស្សា បរិសតិ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ឥន្ទ្រិយភាវនាកថំ ការេមី"តិ សត្ថារំ យាចន្តោ ឯតស្ស ភគវាតិអាទិមាហ។ អថស្ស ភគវា ឥន្ទ្រិយភាវនំ កថេន្តោ តេន ហានន្ទាតិអាទិមាហ។

៤៥៤។ តថ យទិទំ ឧបេក្ខាតិ យា ឯសា វិបស្សនុបេក្ខា នាម, ឯសា សន្តា ឯសា បណីតា, អតប្បិកាតិ អត្ថោ។ ឥតិ អយំ ភិក្ខុ ចក្ខុទ្វារេ រូបារម្មណម្ហិ ឥដ្ឋេ អារម្មណេ មនាបំ, អនិដ្ឋេ អមនាបំ, មជ្ឈត្តេ មនាបាមនាបញ្ច ចិត្តំ, តស្ស រជ្ជិតុំ វា ទុស្សិតុំ វា មុយ្ហិតុំ វា អទត្វាវ បរិគ្គហេត្វា វិបស្សនំ មជ្ឈត្តេ ឋបេតិ។ ចក្ខុមាតិ សម្បន្នចក្ខុវិសុទ្ធនេត្តោ។ ចក្ខាពាធិកស្ស ហិ ឧម្មីលននិមីលនំ ន ហោតិ, តស្មា សោ ន គហិតោ។

៤៥៨។ ឦសកំបោណេតិ រថីសា វិយ ឧដ្ឋហិត្វា ឋិតេ។

៤៦១។ បដិក្កូលេ អប្បដិក្កូលសញ្ញីតិអាទីសុ បដិក្កូលេ មេត្តាផរណេន វា ធាតុសោ ឧបសំហារេន វា អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។ អប្បដិក្កូលេ អសុភផរណេន វា អនិច្ចតោ ឧបសំហារេន វា បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ តទុភយំ អភិនិវជ្ជេត្វាតិ មជ្ឈត្តោ ហុត្វា វិហរិតុកាមោ កិំ ករោតីតិ? ឥដ្ឋានិដ្ឋេសុ អាបាថគតេសុ នេវ សោមនស្សិកោ ន ទោមនស្សិកោ ហោតិ។ វុត្តញ្ហេតំ –

"កថំ បដិក្កូលេ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ? អនិដ្ឋស្មឹ វត្ថុស្មឹ មេត្តាយ វា ផរតិ, ធាតុតោ វា ឧបសំហរតិ, ឯវំ បដិក្កូលេ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។ កថំ អប្បដិក្កូលេ បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ? ឥដ្ឋស្មឹ វត្ថុស្មឹ អសុភាយ វា ផរតិ, អនិច្ចតោ វា ឧបសំហរតិ, ឯវំ អប្បដិក្កូលេ បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។ កថំ បដិក្កូលេ ច អប្បដិក្កូលេ ច អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ? អនិដ្ឋស្មិញ្ច ឥដ្ឋស្មិញ្ច វត្ថុស្មឹ មេត្តាយ វា ផរតិ, ធាតុតោ វា ឧបសំហរតិ។ ឯវំ បដិក្កូលេ ច អប្បដិក្កូលេ ច អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។ កថំ អប្បដិក្កូលេ ច បដិក្កូលេ ច បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ? ឥដ្ឋស្មិញ្ច អនិដ្ឋស្មិញ្ច វត្ថុស្មឹ អសុភាយ វា ផរតិ, អនិច្ចតោ វា ឧបសំហរតិ, ឯវំ អប្បដិក្កូលេ ច បដិក្កូលេ ច បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ ។ កថំ បដិក្កូលេ ច អប្បដិក្កូលេ ច តទុភយំ អភិនិវជ្ជេត្វា ឧបេក្ខកោ វិហរតិ សតោ សម្បជានោ? ឥធ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា នេវ សុមនោ ហោតិ ន ទុម្មនោ, ឧបេក្ខកោ វិហរតិ សតោ សម្បជានោ...បេ... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ នេវ សុមនោ ហោតិ ន ទុម្មនោ, ឧបេក្ខកោ វិហរតិ សតោ សម្បជានោ។ ឯវំ បដិក្កូលេ ច អប្បដិក្កូលេ ច តទុភយំ អភិនិវជ្ជេត្វា ឧបេក្ខកោ វិហរតិ សតោ សម្បជានោ"តិ។

ឰទេយស្ ឆ ពឹស្ តទេឃស្ បឈេយតទេឃ យតាប់ អយតាប់ យតាប់យតាបត្តិ ឋកិទេលឋំ ចដ្ថពិ, តិក្កិទេលឋំ ចដ្ថពិៈ ទ្យពិឃតទេឃ ឋកិទេលឋំ,

ពពិឃតទេឃ ឋកិទេលឋតិក្កិទេលឋំ ចដ្ថពិៈ បុត ចុត្តំ – “បឈេយំ ឋកិទេលឋំ ចដ្ថពិ, ទ្យពិឃំ ឋកិទេលឋយ្យិ តិក្កិទេលឋយ្យិ, ពពិឃំ តិក្កិទេលឋទេយច ចដ្ថពី”ពិៈ ទេឋំ ឋឰ្ពត្ថ ្កត្តាតទេយចាពិៈ

បបញ្ចាឃ្វតតិឃា យឌ្ឍីយតិកាឃដ្ឋកឆាឃ

ឰត្រ្កឹឃកាចតាឃ្វត្តចណ្ហតា តិដ្ឋិពាៈ

បញ្ចាយចក្កចណ្ហតា តិដ្ឋិពាៈ

្កបរិបណ្ហាឋដ្ឋកឆា តិដ្ឋិពាៈ

ទេឃា ចាឃំ “ឋឰ្ពងយុឰ្ជលបរិឃាឃំ ទេចា, កិក្ខុទេច, ទេឌឋិឃ្យាឃឹ”ពិ អាទេឌ្ឍត្តា អាឌិកល្យាទេណា, យឌ្ឍេ្យ“ឃុត្តំ ទេកឃ្យំ ទេចឃ្យាកទេណំ កាឆា ្កឌាតំ ឰពិទុត្តកំ ឌាពកំ អឰ្កុពងយុំ ទេចឌល្វ”ត្តិ ចចតទេពា យឌ្ឍេ្យាកល្យាទេណា, ឋត្ថិដ្ឋាទេត “អទិទេឃា កាចិពិត្រ្កិទេឃា”ពិ ចចតទេពា បទិទេឃាឋាតកល្យាទេណាពិ ពិចិឌកល្យាទេណា យឌ្ឍីយតិកាទេឃា “យហាចិបឃ្យតា តាយាឃ”ត្តិ ចុទេត្តា, ទេឋា ចណ្ហតាចទេឋត ឋយទេត្តា ទេហាពិៈ

តិកយតកឆា

ឲត្តាចពា ឆ –

អាឃាឌិទេពា ឃ្វយពិតា ទេឆទេទត កឌត្តពុ្ឌយិទេត្តត,

បុទេត្ថា យឃ្ជទេគ្វពបដ្ថតយ្យិឃឌ្ឍិ តិចឋទេត្តតៈ

បទេចាឌចិឌំឋតឃ្យ យឌ្ឍីយតិកាឃទេឋដ្ឋឃ្យ,

ឃយហំ បបញ្ចាឃ្វតតិយដ្ឋកឆំ កាពុយាទកិៈ

សា ហិ យហាអដ្ឋកថាយ សារយាគាយ តិដ្ឋិតា ឲសា,

សត្តុត្តរសតយត្តាយ បាញ្ញត្តយា កាលចារេទហិ៍

ឲក្ខុតសដ្ឋិយេត្តា ចិសុទ្ធិយេក្កាបិ កាលចារេទហិ,

អត្ថប្បកាសតត្ថាយ អាកយាត៌ កេតា យស្វា៍

តស្វា េតត សហា’ឃំ កាថាកលតាតេឃត អដ្ឋកថា,

សយឆិកលសដ្ឋិសតយិតិ ចិេត្ថាយ្យា កាលចារាត៌

សយឆិកលសដ្ឋិសតបយាលយិតិ កាលចារេតា ឲសា,

សយឃំ បកាសយត្តិ យហាចិហារាឆិចាសិត៌

ម្ទលដ្ឋកថាសារំ អាគាយ យឃា ត្ថយំ កេរាេត្តត,

ឃំ បត្ថាយុបចិតំ េតត េហាតុ េលាេកា សគា សុលិេតាតិ៍

បរយចិសុទ្ធសទ្ធាពុទ្ធិចីរិយប្បដិយល្ឌិេតត សីលាចារជ្ជចយទ្ទចាទិគុលសមុគយសមុទិេតត សកសយយសយយត្តរគហេជ្ឈាគាហតសយេត្ថត បញ្ញាេចយ្យត្តិឃសយន្ធាកេតត តិបិដកបរិយត្តិប្បេភេទ សាដ្ឋកេថ សត្ថុ សាសេត អប្បដិហតញាណប្បភាេចត យហាេចយ្យាកេរណត កេរណសម្បត្តិជតិតសុលចិតិក្កតយធុេរាគារេចតលិចណ្ណយុេត្តត យុត្តមុត្តចាទិតា ចាឌីចេរត យហាកចិតា បភិន្នបដិសម្ភិទាបរិចាេរ ឆឡភិញ្ញាទិប្បេភទគុលប្បដិយល្ឌិេត ឧត្តរិមនុស្សធេម្ម សុប្បតិដ្ឋិតពុទ្ធិត៌ េថរចំសប្បទីបាត៌ េថរាត៌ យហាចិហារចាសីត៌ ចំសាលង្ការភូេតត ចិបុលចិសុទ្ធពុទ្ធិតា ពុទ្ធេឃាេសាតិ គរុហិ គហិតតាយេធយ្យេត េថេរត កតា អយំ បបញ្ចសូទតី តាយ យជ្ឈិយតិកាយដ្ឋកថា –

តាច តិដ្ឋតុ េលាកស្មិំ, េលាកតិត្ថរេណសិត៌;

ឥស្សត្តិ កុលបុត្តាតិ, តយំ ជិដ្ឋិចិសុទ្ធិយា៍

ពុទ្ធាតិ ភាយយ្យិ, សុទ្ធចិត្តស្ស ធាតិតោ;

លោកយ្យិលោកេជេដ្ឋស្ស, បចត្តតិ យទេហសិតោតិ៍

បបញ្ចាស្ទតិ ភាយ

យញ្ញិយតិកាឃដ្ឋកឆា សព្ពាកាទេភ តិដ្ឋិតា៍